

Psaltaren

Inledning

Psaltaren är en samling av sånger och böner. Titeln kommer från grekiskans "psalmos". Det hebreiska namnet är "tehillim", som betyder "Lovsångernas bok"!

Struktur:

Bok 1: Psalm 1-41

Bok 2: Psalm 42-72

Bok 3: Psalm 73-89

Bok 4: Psalm 90-106

Bok 5: Psalm 107-150

Troligtvis var Psalm 1-72 på en rulle och Psalm 73-150 på en annan. Det är troligen anledningen till doxologin i Ps 72:18-20 som avslutar den första rullen. Fynden av Dödahavsrollarna i Qumran på 1950-talet, och då särskilt manuskriptet 11Q5, visar hur det cirkulerade olika sammanställningar av psaltarpsalmer för olika typer av användningsområden under andra tempelperioden.

Till körledaren - "den strålande ledaren":

Många av psalmerna har en inledande beskrivning. 53 gånger används ett ord som ofta översätts "körledare" eller "lovsångsledare". Verbalsubstantivet "natsach" har den hebreiska grundbetydelsen "att skina på avstånd" och beskriver någon som leder, förestår och övervakar. Det betecknar något som är rent, strålande och framträdande - som överglänsar allt annat och orubbligt står fast. På samma

sätt som stjärnor brukades för att navigera, användes ordet för både tillsyningsmän och musikledare – alla leviter i tjänst, se 1 Krön 15:21; 23:4. En ledare är någon som visar vägen och som står fast. När Daniel beskrivs som en sådan vilken ”utmärkte sig” bland andra i Babylon, används den arameiska varianten av detta ord som skulle kunna översättas ”han överglänste alla andra”, se Dan 6:3. Läser man dessutom psalmerna i ett messianskt perspektiv så finns där ännu en dimension. Jesus är vår strålande stjärna och sångmästare som för evigt är värdig all vår lovsång. Han är världens ljus, se Joh 8:12; Betlehemsstjärnan, se Matt 2:2; och morgonstjärnan, se Upp 22:16; 2 Pet 1:19. Det är till honom, trons upphovsman och fullkomnare, som vi riktar vår blick, se Heb 12:2. Jesus själv citerade ofta från Psaltaren. När han hängde på korset ropade han med hög röst och återgav de första orden i Psalm 22 på arameiska, se Matt 27:46. Denna psalm som i detalj beskriver hur han blir förkastad, korsfäst och hånad, men där även den mäktiga avslutningen beskriver härligheten i hans rike! Jesu sista ord på korset ”I din hand överlämnar jag min ande”, se Ps 31:6, visar på hans totala tillit och överlåtelse till Fadern. Det ger ett extra djup då båda dessa psalmer har den inledande noteringen att de är skrivna till och för den strålande ledaren, se Ps 22:1; 31:1.

I Septuaginta, som är den grekiska översättningen av Gamla testamentet, inleds 56 psalmer med de grekiska orden ”eis ho

telos” som betyder ”för/till slutet”. Istället för att bokstavligt översätta ”natsach” till musikledaren eller ”den strålande ledaren” så verkar översättarna på något sätt vilja förmedla att dessa psalmer har att göra med ”slutet”. I översättningen återfinns även denna skrivning på ytterligare tre ställen. Det berättas i Jos 3:16 om Jordanfloden ”som kommer till ett slut” så att israeliterna kan gå över och i Dan 11:3 om en tidsperiod som ”kommer till ett slut”. I Nya testamentet citerar Paulus den grekiska översättningen om Mose strålgans som ”kom till ett slut”, se 2 Kor 3:13. Det är troligt att de som arbetade med denna översättning hade en förståelse för att dessa psalmer talar om något som kommer till ett slut eller fullbordan. Det kan indikera att dessa psalmer på ett speciellt sätt talar om Messias som uppfyllare av dessa profetior; se Luk 22:37; Rom 10:4. Följande psalmer inleds med denna fras: 4-6, 8, 9, 11-14, 18-22, 30, 31, 36, 39-42, 44-47, 49, 51-70, 75-77, 80, 81, 84, 85, 88, 109, 139, 140. Det kan vara en hjälp i tolkningen att se att dessa psalmer tidigt har ansetts profetiska.

Dagliga psalmer:

Den judiska morgonbönen avslutas alltid genom att en daglig psalm reciteras. Detta är en flera tusen år gammal tradition. Den grekiska översättningen av Psaltaren anger flera av dessa veckodagar i inledningen till dessa psalmer.

Söndag – Ps 24

Måndag – Ps 48

Tisdag – Ps 82

Onsdag - Ps 94

Torsdag - Ps 81

Fredag - Ps 93

Lördag - Ps 92

Sela

Det hebreiska ordet "Sela" återfinns 71 gånger i sammanlagt 39 psalmer. Betydelsen är inte känd, men utifrån hur ordet används verkar det vara någon form av musikalisk markering. En vanlig förklaring är att det är en paus för att ge tid att reflektera över texten som just sjungits, kanske ett instrumentalt mellanspel. I nutida synagogor tolkar man det också som en repris eller att rabbinen som mässar psalmen ska ändra tonläge. Ordet "Sela" är snarlikt det hebreiska ordet "sela" som betyder högt berg, se Ps 18:3. Ordet "sela" kan också betyda "lyfta upp", "höja" eller "slå an". I så fall kan "Sela" motsvara den musikaliska termen fortissimo (mycket starkt) - dvs. slå an cymbaler, ropa i glädje nu under psalmens höjdpunkt! På samma sätt som ett berg har en topp och en fot, och däremellan sluttande sidor, kan ordet betyda att böja sig ned, eller att hänga upp något. Betydelsen är då att väga något på en skala och blir till en uppmaning att "väga" och begrunda föregående ord. En annan innebörd kan vara "för evigt" eller "alltid" och indikerar ett gensvar från församlingen, på liknande sätt som ordet amen används idag i betydelsen "låt det ske". Vad vi med säkerhet vet är att det markerar någon form av avbrott.

Instrument:

Det är viktigt att komma ihåg att dessa poetiska texter skrevs för att sjungas! Man kan säga att psalmerna är hjärtats musik, ibland stillsam och begrundande, ofta med inslag av jublande insikt – ibland tyngd av sorg och klagan, men där också glädje och tacksamhet flödar med förnyat hopp. Två huvudtyper av harpor används: kinnor och nevel. Kinnor är ett mindre instrument med 5-15 strängar. Nevel, som man tror att David kan ha uppfunnit till tempelmusiken, se 1 Krön 23:5, är ett större instrument med en resonanslåda. Enligt den judiske historieskrivaren Josefus hade en kinnor tio strängar och en nevel tolv.

Numrering:

Den som bläddrat i en engelsk Bibel kanske har märkt att många av psalmerna har en annan versindelning. Det beror på att det finns olika traditioner gällande de inledande orden som finns till psalmer. Svenska biblar räknar den första inledande raden som vers ett, medan engelska biblar inte gör det. Det innebär att t.ex. Psalm 3:1 i en engelsk Bibel motsvaras av Psalm 3:2 i en svensk.

Även kapitelindelningen skiljer sig åt mellan olika översättningar. Den arameiska, grekiska och latinska översättningen från den hebreiska texten slår ihop Psalm 9 och 10 till en enda psalm, men delar däremot upp Psalm 147 i två, osv. Inom katolska kyrkan använder man sig av den latinska översättningen Vulgata och därför skiljer sig kapitelindelningen med ett nummer mellan katolska och protestantiska biblar.

Alfabetiska psalmer:

Flera psalmer följer ett alfabetiskt mönster. I en sådan s.k. akrostisk stil utgår varje rad från de tjugotvå hebreiska konsonanterna i ordningsföljd. I vissa fall är det två verser och i Psalm 119 hela åtta verser per bokstav. Totalt finns det åtta alfabetiska psalmer i Psaltaren. Fyra i den första boken, se Ps 9-10; 25; 34; 37, och fyra i den sista boken, se Ps 111; 112; 119; 145. Även de fyra första kapitlen i Klagovisorna och avslutningen av Ordspråksboken har liknande akrostiska mönster, se Klag 1-4; Ords 31:10-31.

De hebreiska bokstäverna är mer än bara bokstäver, de är tecken som äger en djup innebörd och har en stor symbolik. De har även ett talvärde. Symboliken förstärker versen och ger en klarare betydelse. Eftersom temat på versen ofta följer bokstavens symbolik förklarar det varför ämnet i psalmen ibland skiftar tvärt. Svenska Kärnbibeln förklarar bokstavens innebörd och skriver också inom hakklammer vad den vidare symboliserar. Det eller de ord som börjar med den aktuella bokstaven skrivs också med fetstil för att indikera den särskilda betydelsen för versen. De hebreiska orden modifieras både med förstavelser och ändelser, vilket gör att ett hebreiskt ord ofta motsvaras av flera svenska ord. Ett exempel är det personliga pronomenet för "jag", hebreiska "ani" som läggs till som ett prefix till verbet "yadah" så det blir "Jag vill prisa" i Ps 9:1. Det uttalas "odeah" och motsvarar tre svenska ord.

De akrostiska psalmerna är inte slumpmässigt

fördelade, utan hjälper till att rama in olika sektioner. Bara tre psalmer (Psalm 8, 24 och 33) i första boken nämner hur Gud skapade världen. Dessa psalmer följs av en akrostisk psalm (Psalm 9-10, 25 och 34). Det kan vara ett uttryck för att förstärka och bekräfta Guds skapelse genom en välordnad psalm. Psalm 34 och 37 ramar in fyra psalmer (Psalm 34-37) som handlar om oskyldigt lidande. Direkt efter dessa fyra psalmer följer sedan fyra psalmer (Psalm 38-41) om självförvållat lidande. Vetskapen om denna uppdelning hjälper den som lider att kunna be och applicera "rätt" psalm beroende på om orsaken till lidandet är oskyldigt eller beror på egna medvetna felsteg.

Skriven: De flesta psalmerna är skrivna **1000-700 f.Kr.** De äldsta sångerna är från 1400 f.Kr. och de yngsta är från 450 f.Kr då Esra sammanställde boken.

Författare:

Psaltaren är en samling av totalt 150 psalmer. Två tredjedelar nämner författaren i psalmens första rad, som ibland även har med musikaliska instruktioner. En tredjedel, 49 stycken, är anonyma. De 8 författare som nämns vid namn är:

- **David** - 73 psalmer har hans namn som författare. Även några anonyma psalmer identifierar honom som författare i andra skriftställen. I Apg 4:25 citeras från de första raderna av Psalm 2 och beskriver hur den helige Ande har talat genom David i den psalmen.

- **Asaf** - 12 psalmer.
- **Korachs söner** - 10 psalmer.
- **Salomo** - 2 psalmer.
- **Mose, Etan, Heman** och **Esra** har alla bidragit med en psalm var.

1

FÖRSTA BOKEN: PSALM 1-41

Psalm 1 - Två vägar

¹ [Psalmens tema betonar två vägar: den rättfärdiges väg och de gudlösas. I kontrast till den rättfärdige används "gudlösa". Det hebreiska ordet "rasha" beskriver någon som inte vill ha med Gud att göra, någon som aktivt väljer bort honom. Ordet har sitt ursprung från "resha" som beskriver ondska, synd och att bryta mot lagen. Ordet förekommer i vers 1, 4, 5 och 6. Beskrivningen börjar med vad den rättfärdige "inte" gör i vers 1 för att sedan i vers 2 landa i var den rättfärdige har sin glädje. Skrivsättet förstärker att det krävs ett aktivt ställningstagande. Att leva rättfärdigt och säga ja till Gud innebär att säga nej till sådant som leder bort från honom.

På hebreiska är de tre första orden: "ashrei haish asher." Rabbiner har påpekat hur framträdande sch-ljudet är i orden "a-sh-rei hai-sh a-sh-er"! Genom alla tider, oavsett språk och kultur verkar det som om sch-ljudet har samma betydelse: "Var uppmärksam och lyssna!" När ett barn är upprört och gråter säger föräldrar i Asien, Mellanöstern och Europa "schh" för att lugna och

trösta sitt barn. Uttrycket går inte att härleda till ett specifikt ord utan verkar ha sitt ursprung i själva sch-ljudet i sig. Även i finskan, som inte har sch-ljud, säger man sch när man vill att någon ska vara tyst. Vad är då orsaken till denna funktion med detta ljud? När en vätska forsar fram bildas ett liknande susande ljud. Vi kan höra vattnet "susa" i en vattenledning när vi öppnar en kran. Blodet som pulserar i våra blodkärl genererar också ett brusande ljud. Det är det ljudet som ett barn hör när det ligger i sin mammas mage. Det är här språkforskare gör en koppling till detta ljud. Att födas anses som den största chock och stress vi utsätts för under hela vårt liv. När föräldrarna då säger "sch" till sitt barn påminner det om tryggheten i mammas mage och har en lugnande effekt. Det är intressant att rent ljudmässigt inleds Psaltaren med tre sch-ljud. Det blir som en hälsning i ytterligare en språklig dimension till Guds barn: "Var lugn, Gud har kontroll, det kommer att ordna sig!"

Författare: Okänd, kanske David.

Struktur: Psalmen ramas in av inledande och avslutande vers som beskriver de två vägarna.

- 1. De två vägarna, vers 1*
 - 2. Den rättfärdige beskrivs, vers 2-3*
 - 3. De gudlösa beskrivs, vers 4-5*
 - 4. De två vägarna, vers 6]*
-

Rikt välsignad (*salig, mycket lycklig*) är den

som inte går till de gudlösa (*ondskefulla*) för att få råd (*vandrar efter, tar till sig deras råd*),

som inte står [*gått in*] på syndarens väg [*är delaktig i ogudaktighet*],

som inte sitter bland hånfulla föraktare (*sitter på bespottarens säte*).

[Pluralformen av "välsignad", hebreiska "ashrei" beskriver en fullhet av välsignelser. Eftersom pluralformen inte finns på svenska översätts ordet med "rikt välsignad" och "mycket lycklig". De tre verben: går, står och sitter, illustrerar ett gradvis ökat engagemang i ondskan. Även beskrivningen av de onda följer samma stegrande mönster: gudlösa, syndare och föraktare. Det börjar med ogudaktiga influenser och råd, fortsätter med delaktighet i synd och slutar med ett samförstånd och förakt mot Gud och det som är rätt. Ordet "säte" har ofta betydelsen att undervisa andra, se Matt 23:2. Även i svenskan används ordet "lärosäte" i den betydelsen. Att sitta på "föraktarens säte" handlar alltså inte bara om att själv förakta Gud och det som är rätt, utan också att uppmuntra och lära andra att göra det.]

² Istället har han sin glädje i Herrens (*Jahves*) undervisning ("*lag*" *hebr. "Tora"*)

och begrundar (*kontemplerar, mediterar över*) hans undervisning både dag och natt.

[Här används Guds personliga namn, Jahve, som betecknar hans närvaro bland sitt folk. Det hebreiska ordet "begrundar" betyder att mumla och tala till sig själv i en låg ton. Ordet meditation kan användas, men eftersom samma ord även används inom österländsk religion är det viktigt att betona att kristen meditation alltid involverar Guds ord. Denna koppling är tydlig i denna vers med uttryck som "har sin glädje i Herrens undervisning" och "begrundar hans undervisning".]

³ Han är som ett träd,
planterat (omplanterat) vid vattenbäckar
[grönskande, fullt av liv],
som bär sin frukt i rätt tid
och vars löv inte vissnar.
Och allt han gör, det lyckas väl.

[I ett torrt klimat är tillförlitlig vattentillförsel livsavgörande. Troligtvis är det ett dadelträd som avses, se Jer 17:8. Dessa var vanliga i Jeriko och Jordandalen. Det finns två ord för att plantera i hebreiskan. Det ena betyder att så ett frö, det andra är att flytta en planta och omplantera den. Det senare ordet används här! I följande vers växlar psalmen från att ha beskrivit en rättfärdig man till att beskriva de ogudaktiga. Det finns en litterär poäng med att den rättfärdige beskrivs i singular, medan de ogudaktiga är många och beskrivs i plural. Jesus sade att vägen som leder till fördärvet är bred och många går på den, det krävs ett aktivt val för att leva rättfärdigt, se Matt 7:13-14. Jesus

säger att han är vägen, se Joh 14:6. Oavsett omständigheter kan den rättfärdige grönska. Frukten behöver inte forceras fram, utan kommer i rätt tid då det är skördetid.]

⁴ Så är det inte med de gudlösa (ogudaktiga, ondskefulla) [som inte har en relation med Herren],

de är som agnar [det värdelösa skalet kring vetet] som förs bort med vinden [när säden tröskas].

[Till skillnad från trädet som står fast och är motsatsen till fruktbarande, se vers 3.]

⁵ Därför ska inte de gudlösa bestå (resa sig, kunna stå upprätta) vid domen,

inte syndarna [sitta] i de rättfärdigas församling.

[Det finns flera paralleller mellan verserna 1-2 och 4-5. Här hittar vi två synonymer för ordet "stå" i hebreiskan. I vers 1 används hebreiskans "amad" (stå upprätt). I vers 5 används däremot "qum" som beskriver själva rörelsen att resa sig upp, stå upprätt och uppstå. Detta senare ord finner man även i Jes 26:19 om hur de döda en dag ska "uppstå" till evigt liv. På samma sätt som den rättfärdige beskrivs i vad han inte gör i vers 1, beskrivs nu i vers 4-5 vad den ogudaktige inte gör. Den rättfärdige gick inte till de gudlösa för råd, stod inte på syndarens väg och satt inte bland hånfulla föraktare, se vers 1. Samma flöde i rörelse gå, stå och sitta återkommer nu i vers 4-5: De ogudaktiga följde de gudlösas råd och förs

bort med vinden som agnar. De gudlösa som stod på syndarens väg består inte vid domen. De satt bland hånfulla föraktare och kommer inte sitta i de rättfärdigas församling.]

⁶ Herren känner (vet, är involverad i, tar hand om)
de rättfärdigas väg,
men de gudlösas (ogudaktigas, ondas) väg
leder till fördärvet.

[Denna vers summerar hela den första psalmen, och hela Psaltaren: det finns två vägar – två sätt att leva sitt liv.]

2

Psalm 2 – Guds Son och hans rike står fast!

[Enligt Talmud, som är en sammanfattning och utläggning av Gamla testamentet, räknades de två första psalmerna som en psalm då David inledde och avslutade sina favoritpsalmer med ordet "ashrei" – välsignad, salig, lycklig. Psalm 1 börjar med "välsignad är den som inte vandrar" och Psalm 2 slutar med "välsignade är de som tar sin tillflykt till honom". Oavsett om det var en eller två psalmer, hör de ihop och sammanfattar på ett fint sätt temat i alla Psaltarpsalmer. Det finns två livsvägar, och en dag ska Messias komma och ställa allting tillrätta.]

Författare: David, enligt Lukas, se Apg 4:25

Citeras i NT: Den mest citerade psalmen i hela NT.

Vers 1-2 citeras i Apg 4:25-26

Vers 7 citeras i Apg 13:33; Heb 1:5; 5:5

Vers 8-9 i Upp 2:26-27; 12:5; 19:15

Struktur: Psalmen är uppdelad i stycken om tre verser vardera.

1. Folket har gjort uppror och talar, vers 1-3

2. Guds respons, vers 4-6.

3. Kungen talar, vers 7-9.

4. Uppmaning att följa Guds väg, vers 10-12.]

1 Varför larmar hednafolken (planerar nationerna uppror)?

Varför tänker (begrundar; muttrar) folken tomma tankar?

[Samma ord som används om den rättfärdige som "begrundar" Herrens ord, se Ps 1:2, används här för att beskriva hur folken fyller sig med fåfängliga tankar. Deras dåraktiga planer är lönlösa. Hednafolken syftar på folk som förenas av ett landområde, medan det andra ordet "folken" mer har att göra med etnicitet. Det finns en övergång från det mer allmänna i "nationerna och folken", i vers 1, till att mer specifikt peka ut kungarna och härskarna för dessa i nästa vers. Crescendot i denna inledning kommer i vers 3 med deras föraktfulla uttalande.]

2 Jordens kungar reser sig

och härskarna samlar sig

mot Herren (*Jahve*) och mot hans Smorde [*Messias, Jesus*].

³ [*De kungar som gör uppror mot Gud säger:*]
"Låt oss slita sönder deras band (*kedjor*),
och kasta av oss deras rep!"

[*Det finns ingen sann frihet utanför Guds vilja. Jesus säger att vi behöver gå in under hans ok, dvs. lägga ner vårt eget liv och följa honom, för att uppleva den friheten. Jesu ok är ett mildt, gott och behagligt ok, se Matt 11:30. Nästföljande tre verser beskriver Guds reaktion på det trots och högmod som mänskliga sammansvärjningar är uttryck för.*]

⁴ [*Guds respons:*]
Han som sitter (*bor, sitter på tronen*) i himlen ler (*skrattar*),
Herren (*Adonai*) förlöjligar dem.
[*Han härmar dem för att visa parodin i människans försök att göra revolt mot Gud.*]

⁵ Sedan talar han till dem i sin vrede,
och skrämmer dem i sin vredes glöd (*djupt ogillande*):

⁶ "Jag har insatt min Kung på Sion [*Jerusalem*],
mitt heliga berg."

[*Sion är ett namn på platsen Jerusalem, men har också en vidare betydelse som Guds stad, rike och hans folk, se 1 Kung 8:1; Jes 40:9; Heb 12:22. Ursprungligen syftade Sion på det berget där David lät bygga sitt palats, se 2 Sam 5:6-7,*

9. Sedan Salomo hade byggt templet innefattades även det i begreppet "Sion", se Ps 132:13. Petrus citerar Jes 28:16 och refererar till hur Jesus har blivit "hörnstenen i Sion", se 1 Pet 2:6. I föregående vers liknas de troende vid levande stenar i ett andligt tempel, se 1 Pet 2:5. Platsen har också en framtida betydelse då alla hednafolk ska strömma dit, se Jes 2:2; Upp 21:2-3.]

⁷ [Kungen säger:]

Jag vill förkunna [återberätta] vad Herren (Jahve) har sagt till mig: "Du är min son,
i dag har jag fött dig.

⁸ Begär av mig, och jag ska ge dig
hednafolken som arv och hela jorden (marken,
jordens yttersta gränser) som egendom.

⁹ Du ska krossa (valla) [regera över] dem med en järnspira [ha all auktoritet, se Upp 2:27-28; 12:5; 19:15],

slå dem i spillror som lerkärl."

[Den grekiska översättningen Septuaginta har "valla", och liknar folken vid en fårhjord som leds. I Israel och i Mellanöstern var herden en vanlig metafor för kungen, se 1 Kung 22:17; Jer 23:1; Hes 34:2, och det finns även en koppling mellan spiran och herdestaven, se Mika 7:14. För att få betydelsen "valla" måste dock konsonanterna i den hebreiska texten vokaliseras lite annorlunda så det blir "ra-ah", istället för "ra-a", som betyder "krossa". Det som ändå talar för att "krossa" är den korrekta betydelsen är parallellen till "slå i spillror", hebreiska "nafats".]

10 Så därför, ta ert förnuft till fånga nu, ni kungar,

låt er varnas (*lär er och låt er bli tillrättavisade*), ni domare (*ledare*) på jorden.

[Verbet "varnas" är i den passiva hebreiska verbformen nifal, en reflexiv verbform där subjektet både utför och tar emot handlingen. Formen förstärker inbjudan att ta emot erbjudandet att omvända sig medan det ännu finns tid.]

11 Tjäna (*lyd*) Herren (*Jahve*) med fruktan (*vördnadsfull tillbedjan*),
och gläd er med bävan.

12 Kyss Sonen [*hylla, fall ned inför honom i vördnad och tillbedjan, låt Sonen regera*],

så att han inte blir vred [*så att han inte dömer er nu, vrede används metonymiskt, som en omskrivning för en handling*]

och ni förgås på er väg (*ni dör på grund av ert sätt att leva*),

när hans vrede snabbt tänds.

[Guds dom liknas här med eld, den mest förödande och fruktade kraften i dåtida Israel.]

Rikt välsignade (*saliga, mycket lyckliga*) är alla som tar sin tillflykt till honom!

[Kindkyssen var och är en vanlig hälsningsform i Medelhavsområdet, se Rut 1:9; Apg 20:37; Rom 16:16. Det är också uttryck för att visa aktning och hyllning, se 2 Mos 18:7. Uttrycket "på er väg" används som en bild på människans liv. I Psaltaren är det en vanligt återkommande

bild där det finns två vägar, den rättfärdiges och den ogudaktiges, se Ps 1:6. Pluralformen av "välsignad", hebreiska "ashrei" beskriver en fullhet av välsignelser. Eftersom pluralformen inte finns på svenska översätts ordet med "rikt välsignad" och "mycket lycklig". Det är samma ord som inleder Psaltaren, se Ps 1:1.]

3

Psalm 3 – På flykt

[Denna tacksägelsepsalm är den första av toltalt fjorton psalmer med direkt koppling till händelser i Davids liv. De övriga psalmerna är Psalm 7, 18, 30, 34, 51, 52, 54, 56, 57, 59, 60, 63 och 142.]

Bakgrund: David blir mot slutet av sin regeringstid tvungen att fly från Jerusalem då hans egen son Absalom gör uppror mot honom, se vers 1. Detta är bakgrunden för denna psalm. Herdepojken David som i unga år smordes för sitt kommande uppdrag, se 1 Sam 16:11-13, var 30 år när han blev kung och han regerade i 40 år, se 2 Sam 5:4-5. David blev minst 70 år. Troligtvis levde han några år till, eftersom han var sjuk och sängliggande den sista tiden, se 1 Kung 1:1; 1:15; 2:1. David är troligtvis i 60-årsåldern när han skriver denna psalm och är på flykt.

Författare: David

Struktur: Psalmen består av fyra stycken på vardera två verser. En tematisk kiasm formas som ramas in av klagan, vers 2-3 och bön i vers 8-9. Centralt finns förtröstan på Gud. Psalmerna växlar också mellan jag och du:

A Klagan – många "reser sig" mot mig, vers 2-3

B Förtröstan – Du, vers 4-5

B Förtröstan – Jag, vers 6-7

A Bön – Herre "res dig", vers 8-9]

¹ En psalm (sång ackompanjerad på strängar) av David, när han flydde från sin son Absalom. [Den historiska bakgrunden beskrivs i 2 Sam 15:1-17:29.]

² Herre (Jahve), hur många är inte mina fiender!

Många reser sig upp mot mig.

³ Många säger om mig (mitt liv, min själ):

"Det finns ingen hjälp (frälsning, befrielse, hebreiska 'yeshua') för honom hos Gud (Elohim)."

[Tre gånger används ordet "många" i psalmens inledning, vilket förstärker hur hårt ansatt David är. Det hebreiska ordet "nefesh", här översatt "mig", beskriver helheten i en levande varelse, men med betoning på det inre livet och människans själ. När Gud skapade Adam blåste han liv i hans kropp och han blev en levande varelse, en levande själ, se 1 Mos 2:7. Det sista påståendet: att det inte finns någon hjälp

hos Gud, är ett personligt angrepp mot Davids gudsrelation.]

Sela. *[Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.]*

⁴ Men du, Herre (*Jahve*), är en sköld (*ett skydd*) runt omkring mig;

du är min ära, du lyfter mitt huvud.

⁵ Jag, jag höjer min röst (*ropar i bön*) till Herren, och han svarar mig från sitt heliga berg [*Sion, templet, se Ps 2:6; 48:1-2*].

Sela. *[Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.]*

⁶ Jag lade mig och somnade;

jag vaknade, för Herren (*Jave*) stöder (*upprätthåller, styrker, skyddar*) mig.

⁷ Jag är inte rädd även om stora skaror (*tiotusentals*)

omringar mig från alla håll.

[Absalom hade 12 000 män, se 2 Sam 17:1. David hade 600 trogna med sig, se 2 Sam 15:18.]

⁸ Stå upp, Herre (*Jahve*)!

Fräls (*rädda*) mig, min Gud (*Elohim*)!

För du har slagit alla mina fiender på käkbenet, du har krossat de gudlösas (*ogudaktigas, ondas*) tänder.

[I det poetiska språket med "käkben" och "tänder" liknas Davids fiender med vilda odjur vars styrka är i deras käkar och skräckinjagande tänder. Att slå på kinden betyder också förödmjukelse. Verbformen är perfekt i hebreiskan, och förstärker en förvissning om att Gud redan har gripit in.]

⁹ Herren (Jahve) är frälsningen (ordagrant "till Herren frälsningen"; bara hos Herren finns räddningen)!

Över ditt folk är din välsignelse.

[Ropet att "stå upp och fräls mig" i vers 8 får här sitt svar. Det hebreiska ordet för frälsning som används sextio gånger i Psaltaren är Yeshua, det hebreiska namnet på Jesus. Psaltarpsalmerna pekar på var vår frälsning finns.]

Sela. *[Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.]*

4

Psalm 4 - En aftonbön

[Denna Psalm som ofta kallas "en aftonbön", se Ps 4:9, tros ha samma historiska bakgrund som föregående psalm, nämligen Absaloms uppror mot David. Vi ser psalmistens fokus på Gud, oavsett livets stormar. Gud överger aldrig den som förtröstar på honom. Detta är första psalmen där ett instrument nämns i titeln.]

Författare: David

Citeras i NT: Vers 5 citeras av Paulus i Ef 4:26

Struktur: Psalmen har ett kiastiskt mönster som ramas in av direkta tilltal till Gud, se vers 2 och 8-9:

A Inledande bön, vers 2

B Klagan över vad människor har sagt, vers 3

C Undervisande ord till människorna, vers 4-6

B Klagan över vad människor säger, vers 7

A Avslutande förtröstan, vers 8-9]

¹ Till den strålande (*framstående, ständige*) ledaren [*psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen*], till stränginstrument. En psalm (*sång ackompanjerad på strängar*) av David.

² Svara mig när jag ropar (*höjer min röst i bön*),
min rättfärdighets Gud!
När jag är trängd (*i trångmål, svårigheter*)
ger du mig utrymme (*lättnad, utvidgar du mitt område, befriar du mig*).
Ha förbarmande över mig
och hör min bön.

³ Ni människor (*människors söner*) [*som reser er upp mot mig, lyssna*]:

Hur länge ska ni svärta ner min ära?

Hur länge ska ni älska tomhet [*illusioner, falska ogrundade rykten*] och söka lögner?

[*Det ovanliga hebreiska uttrycket "bnei ish", ordagrant "människors söner", används här. Skrevs psalmen i samband med Ps 3 kan uppmaningen vara riktade till Joab och Abishai som gått över till Absaloms sida. Det finns flera exempel på Joabs förräderi, se 2 Sam 3:27; 20:8-10.*]

Sela. [*Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.*]

⁴ Det ska ni veta (*glöm inte bort*) att Herren (*Jahve*) har avskilt den fromme (*trogne, den som följer honom*) åt sig,

Herren (*Jahve*) hör när jag ropar (*höjer min röst i bön*) till honom.

⁵ Frukta (*skaka, var arg*) men synda inte.

Tänk efter i era hjärtan när ni ligger ned [*på kvällen*] och var stilla [*rena era hjärtan i Guds nåd*].

[*En uppmaning till Davids motståndare att inte brusa upp i känslomässig hetta och göra förhastade beslut, utan i stillhet begrunda situationen. Orden riktas både till dem som redan övergett David, men också till dem som fanns med honom och kanske övervägde att förråda honom. Här finns ett vist råd - som gäller varje troende och även David - att i slutet på varje dag rannsaka sitt hjärta inför Guds nåd och*

barmhärtighet. Paulus citerar denna vers i Ef 4:26-27.]

Sela.

⁶ Bär fram rättfärdiga offer [*5 Mos 33:19; Ps 51:19*],
och förtrösta (*lita*) på Herren (*Jahve*).

⁷ Många säger:
"Vem kan visa oss det goda?"

[Även bland dem som följde David kunde missmod och rådlöshet tränga sig på. I förra psalmen fanns ett liknande uttryck där många ifrågasatte Davids gudsrelation, se Ps 3:3. I denna dunkla och svåra prövning söker David ljus, råd och hjälp från Herren.]

Lyft upp, Herre (*Jahve*),
ditt ljus över oss.

[Var god mot oss, samma fras som i den prästerliga välsignelsen, se 4 Mos 6:25-26.]

⁸ Du ger mig glädje i hjärtat,
mer än när andra får säd och vin i mängd [*vid skördetiden*].

⁹ Jag går till sängs i frid och sover [*Ps 3:5*],
för bara du Herre (*Jahve*) låter mig bo i trygghet.

5

Psalm 5 - En morgonpsalm

[Psalmen är ett rop på hjälp när fiender sprider falska rykten för att smutskasta och förgöra. Eftersom morgonen nämns i vers 4 används psalmen ofta som en morgonbön. Ordet morgon associerar också till domstolsbeslut. I antika Israel avgjordes rättsbeslut i stadens port tidigt på morgonen, se 2 Sam 15:2; Jer 21:12; Ps 101:8; Sef 3:5. Morgonen följer en mörk natt och kan också symbolisera förnyat hopp. Psalmen har också messianska undertoner, Jesus är rotskottet från Davids rot, den strålande morgonstjärnan, se Upp 22:16.]

Författare: David

Citeras i NT: Vers 10 citeras i Rom 3:13

Struktur: I psalmen finns tre tydliga kiasmer, två i början och en på slutet. Tre rader börjar med "för", det hebreiska ordet "ki". Dessa tre "för" föregås av tre böner:

- 1. Hör min röst, vers 2-4
...för du finner inte behag i ondska, vers 5-7*
- 2. Gör din väg för mig rak, vers 8-9
...för de ogudaktiga är opålitliga, vers 10*
- 3. Döm de skyldiga och låt de som älskar dig fröjda sig, vers 11-12
...för du välsignar den rättfärdige, se vers 13]*

¹ Till den strålande (framstående, ständige) ledaren [psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt

perspektiv, se inledningen], till nechiloth (den som får ärva, blåsinstrument). En psalm (sång ackompanjerad på strängar) av David.

[Det hebreiska ordet "ha-nechiloth" används bara här i hela Bibeln och betydelsen är inte känd. Ordet är i plural och bestämd form. Det kan vara förknippat med ordet för flöjt, hebreiska "chalil". I så fall syftar det på att psalmen ska framföras med inslag av någon form av blåsinstrument. Det snarlika verbet "nachal" beskriver hur någon får ett arv. Fadern säger till Sonen i Ps 2:8 att begära hednafolken i arv. Den tolkningen gör den grekiska översättningen Septuaginta och den latinska Vulgata som båda skriver "för henne som ärver". Då åsyftas Jesu brud, församlingen, som genom honom har ett löfte om ett arv - evigt liv, se Ef 5:27; Upp 19:7; 21:9. Den grekiska översättningen Septuaginta översätter "till slutet" istället för "till den strålande ledaren".]

Bön 1 - Hör min röst

2 [Både vers 2 och 3 formar varsin kiasm med Gud i centrum. Totalt finns fyra verb i dessa två verser. Strukturellt börjar och slutar vers 2 med substantiv och vers 3 med verb. Kiasmerna förstärker budskapet att mitt i lidandet finns en närvarande Gud. Endast här i vers 2 och i Ps 39:4 används det ovanliga hebreiska ordet "hagig" för suckan. Det beskriver en ärlig hjärtfyllt bön. Ordet har samma rot som hebreiskans "hagah"

som används i Ps 1:2 om att "begrunda" Guds undervisning.]

Mina ord,
lyssna (*vänd ditt öra*) till dem,
Herre (*Jahve*),
förstå (*tänk på, urskilj*)
min suckan (*viskning*).

³ Ge akt (*lyssna uppmärksamt*)
på mitt rop på hjälp,
min kung och min Gud (*Elohim*),
för det är till dig
jag vädjar (*faller ner på mina knän, förtröstar på
att du för min talan*).

[Psalmens tre första verb står i imperativ där psalmisten önskar att Gud ska höra, förstå och lyssna. Det fjärde verbet "vädjar" bryter mönstret och förstärker förtröstan på att Gud hör bön och kommer gripa in. Här används det lite ovanliga ordet för bön på hebreiska; "pala" som har betydelsen att falla ner; be och att vädja inför en auktoritet att skipa rättvisa, se Ps 106:30; Luk 18:1-5.]

⁴ Herre (*Jahve*),
på morgonen hör du min röst,
på morgonen riktar jag mig till dig (*förbereder
och framlägger mina planer*),
och väntar (*håller utkik, är som en vaktpost
som aktivt spejar*) [*på bönesvaret*]!

[Den sista delen av meningen är svår att översätta. Verbet "förbereder", hebreiska "arak", står utan objekt. Ordet används för hur prästerna tände offeraltaret och förberedde offret, se 3 Mos 1:7; 2 Mos 40:23. Det används också om att duka ett bord, se Ps 23:5, eller strukturera och ordna i rader, se Dom 20:20. Betydelsen här är troligtvis att på morgonen då den kommande dagen struktureras med allt som ska göras, ber David om Guds hjälp, men eftersom ordet så ofta används inom tempelgudstjänsten finns även aspekten av att morgonbönen är en gudstjänst och offer som förbereds. I vers 9 beskrivs innehållet i dessa böner.]

⁵ För du är inte en Gud som finner behag (*har glädje*) i ondska (*ogudaktighet*),
ondska kan inte bo hos dig [*stå under ditt beskydd*].

⁶ De högmodiga (*arroganta, skrytaktiga*) kan inte stå (*bestå*) inför dina ögon [*få din välsignelse*],
du hatar alla som gör ondska (*praktiserar ondska, skadar och bryter ner*).

⁷ Du förgör lögnare (*de som talar osanning*),
den blodtörstige och falske (*som förför och missleder andra*) avskyr Herren (*Jahve*).

Bön 2 - Gör din väg rak för mig

⁸ Men vad det gäller mig, på grund av din stora (*överflödande*) nåd (*omsorgsfulla och trofasta kärlek*)

får jag komma till (*gå in i*) ditt hus. [*Du välkomnar mig!*]

Jag böjer mig ner i fruktan (*vördnad, beundran*)
mot ditt heliga tempel.

⁹ Herre (*Jahve*), led mig i din rättfärdighet (*visa mig vad som är rätt*),

för mina fienders skull (*de som ligger på lur*)
[*som väntar på ett felsteg*].

Gör din väg rak (*jämn*) för mig (*visa tydligt hur du vill att jag ska leva*).

¹⁰ För det finns ingen pålitlighet (*karaktärsfasthet*) i deras [*lögnarens och den blodtörstiges, se vers 7*] mun,

deras innersta är fördärv [*djupaste mörker likt dödsriket*],

deras strupe en öppen grav,

deras tunga är hal.

[*En hal tunga är en omskrivning för lögnaktiga och smickrande ord, se Ps 12:3. Fiendernas innersta liknas också vid dödsriket Sheol. I bildspråk liknas vägen dit för den som faller offer för fienden. De kanar längs med en brant backe – tungan. Faller ner i en öppen grav – strupen, och landar slutligen i dödsriket – magen.*]

Bön 3 – Skipa rättvisa

¹¹ Döm (*förklara*) dem skyldiga, o Gud (*Elohim*)!

Låt deras egna planer fälla dem.

Kasta ut dem, för deras överträdelser (*synder, brott*),

eftersom de har vänt sig (*gjort uppror*) mot dig.

12 Men glädja sig må alla de som tar skydd (*sätter sitt hopp och förtröstan*) till dig;

låt dem jubla (*ropa i triumferande glädje*) för evigt!

[Verbet "glädja sig" står först i hebreiskan, och visar på en förvissning om utgången.]

Beskydda (*täcka, överskugga, försvara*) dem,
så att de som älskar ditt namn kan fröjda sig!

13 För du

välsignar

den rättfärdige,

Herre (*Jahve*),

som med en stor [*rektangulär*] stridssköld

med nåd (*favör, välbehag, ömhet*)

omger (*skyddar, omsluter*) du honom [*på alla sidor*].

[Den sista versen består av sju hebreiska ord. På samma sätt som psalmen inleddes med två kiasmer, avslutas den med en kiasm där Herrens personliga namn står centralt.]

6

Psalm 6 - En daglig bön

[Psalmen är en individuell bön om hjälp. Psalmisten upplever det som om Gud har lämnat honom. Känslor av förkastelse, sorg och svaghet beskrivs i starka ord. Den inre smärtan och känslomässiga stormen kombineras också med yttre hot. Allt detta kan sammanfattas i frågan i vers 3: "Hur länge?" David har kommit till slutet av sig själv. Ingen specifik bakgrund anges, något som gör att bönen ännu lättare kan appliceras i en troendes liv när vi upplever det som om Gud har övergett oss. Psalmerna ingår i den dagliga morgon- och eftermiddagsbönen för en ortodox religiös jude. Efter att 2 Sam 24:14 har citerats läser gudstjänstdeltagarna denna psalm tyst med nedböjt huvud.]

Författare: David

Citeras i NT:

Vers 4a citeras i Joh 12:27

Vers 9 citeras i Matt 7:23; Luk 13:27

Struktur: Det går att se tre sektioner:

- 1. Inledande bön till Gud, vers 2-4*
- 2. Upprepad bön till Gud, vers 5-8*
- 3. Avslutande tilltal till fienderna, vers 9-11]*

¹ Till den strålande (*framstående, ständige*) ledaren [*psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen*], med stränginstrument till den åttonde. En psalm (*sång ackompanjerad på*

strängar) av David.

[Den åttonde, hebreiska "sheminit", kan syfta på en åttasträngad lyra eller en specifik musikstil. I 1 Krön 15:20-21 används "sheminit" i kontrast till "alamot". Ordet "alamot" kommer från hebreiska "almah", ung kvinna, och beskriver troligtvis ljusa sopränröster. I sammanhanget kan "sheminit" då beskriva mörka toner i kontrast till ljusa.

Nummer har också betydelse. Siffran åtta står ofta för något nytt, den åttonde dagen är den första veckodagen på en ny vecka. Även inom musiken är en oktav då skalan upprepar sig åtta toner. Från tonen C till H är det sju toner, den åttonde tonen är på nytt ett C och skalan börjar på nytt. I en av de judiska samlingarna med kommentarer; Arakhin 13b:11, står det att harporna i templet har sju strängar, men i den messianska tidsåldern kommer harporna att ha åtta strängar. Symboliskt kan "den åttonde" förstärka psalmens tema och önskan om en ny start. Ordet används här och i Psalm 12 som har liknande tema, se Ps 12:1.]

Inledande bön om nåd

² Herre (Jahve),

i din vrede – straffa (tukta, tillrättavisa) mig inte,

i din glöd – disciplinera mig inte!

[Orden vrede och glöd kommer först i den hebreiska ordföljden. Skrivsättet betonar dessa ord som blir framträdande. Formuleringen gör det tydligt att David är medveten om att han syndat och ber om nåd.]

³ Förbarma dig (visa nåd), Herre (Jahve),
för (eftersom) jag tynar bort (är svag) [som en planta som vissnar].
Hela mig, Herre (Jahve),
för (eftersom) mina ben skakar.

[Uttrycket kan bildligt beskriva känslor och hur någon är förskräckt in i det innersta, i Hes 7:27 beskrivs hur händer skakar av fruktan. Uttrycket kan också rent fysiskt beskriva hur någon skakar av feberfrossa.]

⁴ Min själ (mitt innersta, hela min varelse, hebreiska "nefesh") är djupt oroad,
men du Herre (Jahve) ... hur länge ...

[Versen avslutas inte, detta är ett sätt att uttrycka starka känslor. David är så rörd att det blir ett avbrott.]

Upprepad bön

⁵ Vänd tillbaka, Herre (Jahve),
rädda mitt liv (min själ, mitt innersta, hebreiska "nefesh"),
rädda mig på grund av din nåd (omsorg, trofasta kärlek).

⁶ För (eftersom) de döda tänker inte på dig.

Vem i dödsriket (*Sheol*) tackar (*prisar*) dig?
7 Jag är alldeles utmattad av min klagan (*mitt suckande*).

Min bädd flyter i väg (*flödar*) varje natt,
mina tårar dränker min säng.

8 Mitt öga [*singular, syftar på synen*] är svullet av gråt (*jag ser inte klart*),

det har åldrats (*blivit svagt*) på grund av alla mina fiender.

Avslutande tilltal till de onda

9 [*Nu sker ett skifte i psalmen och de onda tilltalas direkt.*]

Ge er i väg, alla ni som gör det onda (*planerar ondskan och svårigheter, bereder sorg*),

för (*eftersom*) Herren (*Jahve*) har hört mina tårars dropp (*gråt*).

10 Herren (*Jahve*) har hört mitt rop på hjälp,

Herren (*Jahve*) svarar (*tar emot*) min bön.

11 Alla mina fiender ska skämmas (*förödmjukas*) och bli skräckslagna,

de ska vända tillbaka och plötsligt (*i ett ögonblick*) bli skamsna (*förödmjukade*).

[De tre sista verserna har en ny ton och rollerna blir ombytt. I vers 3 var det psalmistens ben som skakade; i vers 11 är det fienderna som är skräckslagna. I vers 5 var bönen att Herren skulle vända tillbaka; i vers 11 är det fienderna som vänder tillbaka. Det sista ordet är "plötsligt" och beskriver ett hastigt förlopp. Frågan "hur länge" i vers 4 får här sitt svar. Bön förändrar allt.]

7

Psalm 7 - Du är min tillflykt

[Psalmen innehåller både Davids rop i nöd men också förtröstan och hopp i Guds befrielse. Psalmen reciteras under högtiden Purim då man läser om hur Ester fick vara med och stoppa Hamans planer från att utrota det judiska folket.]

Författare: David

Struktur: Psalmen är väl strukturerad. Talet sju står för fulländning och fullkomlighet. Sju gånger används Guds personliga namn "Jahve". Sex gånger används det mer generella ordet för Gud, hebreiska "Elohim". Det tillsammans med den sista frasen "den högste", hebreiska "Elion" gör att det också blir sju referenser till Gud. I vers 4-6 finns fyra villkor om författarens antagande om skuld och fyra våldsamma konsekvenser.

- 1. Bön om hjälp, vers 2-6*
- 2. Stå upp Gud - skipa rättvisa, vers 7-10*
- 3. Förtröstan på Gud, vers 11-18]*

¹ En "shiggaion" av David, som han sjöng till Herren (Jahve) på grund av benjaminiten Kushs ord.

[Det hebreiska ordet "shiggaion" används bara här och i Hab 3:1, där ordet är i plural. Det kan vara en musikalisk eller litterär term som beskriver innehållet eller hur sången ska framföras. Ordets rot är "shagah" som betyder

”stappla och vingla som en drucken” eller ”vandrade vilse”, se Ords 20:1; Ps 119:10. Det kan betyda att sången har tvära kast. Det stämmer textmässigt både för denna psalm och Habackuks bön. I så fall ska psalmen musikaliskt återspegla detta i oregelbundenhet och tvära kast. En annan tolkning som är vanlig inom judendomen är att den handlar om Davids synd, hur han vandrat bort från Guds bud.

Kush kan vara en person, dock nämns han inte i Bibeln. Däremot kom Davids motstånd under hans tid som kung till en början från Benjamins stam, den stam som Saul var från, se 2 Sam 3-4. Sauls far hette Kish, och hebreiska ”Kush” betyder svart. En rabbinisk tolkning är att det indirekt syftar på Saul, omskrivet som den mörka och nyckfulla personen. En bakgrund till psalmen kan finnas i 1 Sam 24 och 1 Sam 26 där Saul jagar David. Psalmen är en bönesång från en person som blivit falskt anklagad. Om den inte var skriven medan Saul levde, kan det vara någon av Sauls släktingar som anklagar David för att ha tagit tronen på ett felaktigt sätt.]

Bön om hjälp

² Herre (Jahve), min Gud (Elohim), i dig tar jag min tillflykt.

Hjälp mig från alla mina förföljare, rädda (befria) mig,

³ annars sliter han mig (min själ, min person, hebreiska ”nefesh”) i stycken som ett lejon,

för bort mig, och ingen kan rädda mig.

⁴ Herre (*Jahve*), min Gud (*Elohim*), om jag har gjort detta;

om mina händer bär på skuld (*om jag har handlat fel*),

⁵ om jag har gjort ont mot min vän eller plundrat (*räddat*) min fiende utan orsak.

[Den sista delen kan tolkas som att orättfärdigt ha plundrat en fiende eller omedvetet ha hjälpt sin väns fiende.]

⁶ Om det är så, låt min fiende jaga (*förfölja*) mig (*min själ*) och tillfångata mig;

låt honom trampa mitt liv till marken (*förgöra mig*),

och lägga min ära i dammet (*smutskasta mig, föra mig till graven med skam*).

[En persons minne, ära eller vanära, är viktig i denna kultur. Nebukadnessar hotar med att demolera hus, se Dan 2:5. Än i dag rivs dömda brottslingars hus i vissa delar i Mellanöstern för att utplåna deras minne. I antiken finns även exempel där tempel och hus har raserats och gjorts om till offentliga toaletter för att förödmjuka och vanära den tidigare ägarens namn, se 2 Kung 10:27; Esra 6:11.]

Sela. *[Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.]*

Stå upp Gud – skipa rättvisa

⁷ Stå upp, Herre (*Jahve*), i din vrede;

res dig mot mina fienders raseri [*plural*],

vakna upp för min skull, fullfölj din dom (*skipa rättvisa*).

[Prepositionen framför ordet "raseri" kan också beskriva Guds vrede som rasande mot fienden, se Job 21:30.]

⁸ Samla folken runt omkring dig,

regera över (*återvänd, sätt dig som en domare*)
över dem från höjden [*himlen*].

⁹ Det är Herren (*Jahve*) som härskar över folken.

Döm mig [*nu*] Herre (*Jahve*), efter min
rättfärdighet, efter min integritet.

[David hävdar inte att han är utan synd, men vad det gäller anklagelserna från sina fiender är han oskyldig. David är på flykt och söker en tillflyktsort, se vers 2. Psalmen anspelar också på principen med de sex fristäderna dit man kunde fly för att få en rättvis dom, se 4 Mos 35. Gud var Davids säkra tillflyktsort från fienderna, och önskar att Gud ska fälla en rättvis dom.]

¹⁰ Oh, jag ber dig (*tillägget med hebreiska "na", översatt med "Oh", ger eftertryck, det betonar och förstärker nödvändigheten av ett ingripande*),

sätt stopp för de ondskefullas (*ogudaktigas, gudlösas*) ondska,

låt den rättfärdige stå fast!

Du som prövar (*utrannsakar*) hjärtan (*tankar*)
och njarar (*bildligt för känslor och människors
innersta dolda motiv*)
är en rättfärdig Gud (*Elohim*).

Förtröstan på Gud

¹¹ Min sköld är hos Gud (*Elohim*) [*Ps 3:4*],
han räddar dem som har uppriktiga hjärtan
(*ärliga och rena hjärtan, de rättsinniga, ord-
grant "rakhjärtade"*).

¹² Gud (*Elohim*) är en rättfärdig domare (*dömer
helt rättvist*),

Gud känner ilska (*avsky, fördömer, förbannar*)
varje dag [*mot ondskan*].

¹³ Om någon inte vill omvända sig,
så slipar han sitt svärd,
spänner han sin båge,

¹⁴ gör sina dödliga vapen redo
och gör sina pilar till flammande pilar [*som
användes vid belägring och sköts in mot den
befästa staden*].

*[Vers 13-14 har bara "han" som subjekt i den
hebreiska texten. Närmaste subjekt är "den som
inte vill omvända sig" i vers 13. Det blir då
också en parallell till vers 16 där den människa
som inte vill omvända sig gräver sin egen grop;
på samma sätt vässar och riktar han här sina
vapen mot sig själv och sin egen undergång. En
annan tolkning är att det andra "han" i vers 13
är Gud som förbereder domen, se vers 12. Ordet
för "känner ilska" i vers 12 är hebreiska "zaar",
det är enda gången det används i Psaltaren och*

beskriver Guds vrede över orättfärdighet, men används även om att förbanna och tala emot något, se 4 Mos 23:7-8.]

¹⁵ Se, han [den som inte vill omvända sig, se vers 13] bär (vrider; binder under smärta) ondska inom sig

[ordet beskriver hur något vrids och orsakar smärta, det används om födslovånda och smärtan vid barnafödande, men även om ett bindande löfte],

han är havande med illdåd (elakhet, hårt arbete)

och föder falskhet (lögner, tomhet). [Jak 1:13-15]

¹⁶ Han gräver en grop, och gör den djup [den dubbla beskrivningen, att både gräva och göra gropan djup, förstärker hur den ogudaktige lägger ner tid och energi för att fånga en annan människa],

men faller själv i fällan (graven) han gräver [mitt under sitt arbete].

¹⁷ Illdådet (elakheten, lidandet, mödans frukt) han planerat vänder tillbaka på hans eget huvud,

och över honom själv (hans hjässa) kommer hans våld (terror, laglöshet, plundring, hebreiska ordet "hamas").

[Haman, vars namn är snarlikt hebreiska "hamas", utgör ett träffande exempel på dessa verser. Berättelsen hur Haman försöker förgöra judarna återfinns i Esters bok, se kapitel 3-7. Gud

låter ofta människors råhet och grymhet drabba dem själva, se Ps 9:16-17; 35:8; 140:10-12.]

18 Jag vill tacka (med öppna händer prisa, hylla och ge erkännande till) Herren (Jahve) för hans rättfärdighet (eftersom han gör det som är rätt, dömer rättvist)!

Jag vill lovsjunga Herren (Jahve), den Högstes (Elions), namn!

8

Psalm 8 – Vad är då en människa?

[Föregående psalm avslutades med: "Jag vill lovsjunga Herren, den Högstes, namn", se Ps 7:18. Sedan följer den första psalmen som riktar sig direkt till Gud i lovprisning. Den röda tråden är Guds obeskrivliga storhet. Psalmen tar även upp människans roll i skapelsen och Guds omsorg om henne trots hennes litenhet. Denna storslagna psalm är och har varit en inspirationskälla till många psalmer och lovsånger, bland annat Carl Bobergs "O Store Gud" från 1885, som översatts från svenska till många andra språk.

Författare: David

Citeras i NT:

Vers 3 i Matt 21:16

Vers 5-7 i Heb 2:6-8

Vers 7 i 1 Kor 15:27 och Ef 1:22

Struktur: David både inleder och avslutar med att utbrista "hur majestätiskt" – och detta utgör

psalmens inramning. Centralt i vers 4 ställs frågan: "Vad är då en människa?" Tre gånger används det hebreiska ordet "mah" som översätts hur eller vad (vers 2a, 5 och 10). Det hebreiska grundordet för himlar används också tre gånger (vers 2b, 4 och 9). Uppställningen nedan åskådliggör hur mästerligt inspirerad denna psalm är uppbyggd:

A Hur majestätiskt är inte ditt namn över hela jorden, vers 2a

B Guds ära sträcker sig uppåt över himlarna, vers 2b

C En makt mot fiender, vers 3

D Se på stjärnorna ..., vers 4

E Vad är då en människa, vers 5

D ... och förstå att du är mindre än Gud, 5b-6a

C Människans makt över Guds händers verk, vers 6b-8

B Människans ära sträcker sig nedåt från himlarna till havet, vers 9

A Hur majestätiskt är inte ditt namn över hela jorden, vers 10]

¹ Till den strålande (*framstående, ständige*) ledaren [*psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen*], till (*för*) Gittit (*vinpress*). En psalm (*sång ackompanjerad på strängar*) av David.

["Till Gittit" är troligtvis en musikalisk anvisning, en dåtida känd melodi eller namnet på ett in-

strument och återfinns bara här och i Ps 81:1; 84:1. Ordet härstammar från "Gath" som är det hebreiska ordet för "vinpress". En del kopplar detta med höstens firande kring bärgningen av vinskörden och lövhyddohögtiden Sukkot. Andra tror att psalmen har en koppling till staden Gat och dess speciella instrument eller musikstil. Det var just i den staden som David blev tillfångatagen, se Ps 34:1; 56:1. Som ung hade han även stridit mot Goliat som var från staden Gat. I 1 Sam 17 hånar Goliat den unge tonåringen David och säger att han bara är ett "litet barn". Kan det vara den tråden som David tar upp i tredje versen? Oavsett om det är staden eller ordet "Gat" så är betydelsen "vinpress". I ett messianskt perspektiv kan vi se symboliken med hur Jesus krossas som en druva i en vinpress, men också glädjen och festen som skörden ger.]

² [Refräng:]

Herre (Jahve),

vår Herre (Adonai) [Gud, du som har all makt],
hur majestätiskt (mäktigt, stort, ståtligt,
härligt) är inte ditt namn (rykte) över hela
jorden!

[Psalmen inleds och avslutas med lovprisning, se
vers 10]

För din ära (ryktet om dig)

sträcker sig över himlarna (stjärnorna, univer-
sums yttersta gräns).

[Guds ära sträcker sig uppåt över himlarna. Vers 2b hör ihop med vers 9 där människans ära sträcker sig nedåt från himlarna till havet.]

³ Från munnen på [små] barn och diande [spädbarn]

har du upprättat (*förberett, lagt grunden till*) en makt (*en befäst trygg plats*) för dina fienders skull,

detta så att du kan sätta stopp för (*tysta*) fienden och hämnaren.

[Här jämförs små oskyldiga och renhjärtade barn och spädbarn med upproriska och trotsiga fiender. I sammanhanget finns även en kontrast mellan himlarna och människorna, i jämförelse är även den mäktigaste av människor som ett litet spädbarn.]

⁴ När jag ser dina himlar, dina fingrars verk,

månen och stjärnorna som du satt (*fäst; ordagrant: rest*) upp ...

[Meningen avslutas inte, detta är en s.k. aposiopesis – det är som om författaren blir överväldigad och det blir en paus. I vers 2 är formen "vår Herre", nu skiftar det från plural till det mer personliga "jag ser". Ordet himlar som användes i vers 2b upprepas och ramar in vers 3 samtidigt som det också pekar framåt mot psalmens centrum.]

⁵ Vad är då en [bräcklig] människa,

att du tänker på (*lägger märke till, kommer ihåg*) henne?

Vad betyder då människosläktet (*hebreiska "Adams son", kollektivt substantiv*),

att du har omsorg om henne (*vakar över, bryr dig om människan så mycket*),

⁶ och gjorde henne [*människan*] nästan som (*strax under*) en gud (*gudaväsen, hebreiska "elohim"*)?

[Människan är i singular maskulin form (ordagrant "honom") i vers 5-7 och citeras i Heb 2:5-8 i ett messianskt perspektiv. Hebreiska ordet "elohim" har en bred betydelse från den ende Guden, till avgudar, änglar och även mänskliga ledare. Frasen kan förstås som om Gud har gjort människan med bara lite avsaknad av hans storhet. Den grekiska översättningen Septuaginta tolkar "elohim" som änglar och översätter att människan nästan är som änglarna.]

Du gav människan ära och majestät,

⁷ satte henne att styra (*råda, ha auktoritet*) över din skapelse (*dina händers verk*).

Allt har du lagt under hennes (*människans; ordagrant: hans*) fötter,

⁸ alla får och oxar och även de vilda djuren,

⁹ himlens fåglar och havets fiskar

och allt som rör sig i (*korsar över*) havets vågor (*havsströmmar; ordagrant: på havens stigar, vägar*).

[I kontrast till himlarna och universums yttersta gräns (vers 2b) nämns, de minsta djuren i haven, som t.ex. plankton.]

¹⁰ *[Refräng:]*

Herre (Jahve),

vår Herre (Adonai) *[Gud, du som har all makt],* hur majestätiskt (mäktigt, stort, ståligt, härligt) är inte ditt namn (rykte) över hela jorden!

[Psalmen avslutas och ramas in med samma lovprisning som den inleddes med, se vers 2.]

9

Psalm 9-10 – Alef-Bet om Guds ordning

[Psalmen har ett alfabetiskt mönster. I en sådan s.k. akrostisk stil utgår varje rad från de tjugotvå hebreiska konsonanterna i ordningsföljd. Följande psalmer och avsnitt har alfabetiska mönster, se Ps 9-10; 25; 34; 37; 111; 112; 119; 145; Klag 1; 2; 3; 4; 5:19-20; Ords 31:10-31.]

De hebreiska bokstäverna är mer än bara bokstäver, de är symboler och har också ett talvärde. Ofta förstärker symbolen versen och gör betydelsen tydligare. Eftersom temat på versen ofta följer bokstavens symbol förklarar det varför ämnet i psalmen ibland skiftar tvärt. Svenska Kärnbibeln tar med symbolen och skriver också inom hakklammer vad den symboliserar. Det ord, eller de ord, som börjar med den aktuella bokstaven skrivs också i fetstil för att indikera att det är ett extra viktigt ord just i den versen.

Mycket talar för att Psalm 9 och 10 hör ihop och bildar en enhet. Psalm 9 har en inledning, medan Psalm 10 saknar det. Åtta hebreiska manuskript kombinerar dem och det gör även den arameiska, grekiska och latinska översättningen. Psalm 9 börjar med den första bokstaven Alef och slutar med den elfte bokstaven Kaf. Psalm 10 tar vid och fortsätter med den tolfte bokstaven Lamed och slutar med den tjuogoandra och sista bokstaven Tav. Att det är två halvor som hör ihop styrks också av att båda psalmerna har exakt samma längd. Båda psalmerna har vardera 162 hebreiska ord, om man inte räknar med de två förekomsterna av ordet "Sela", se Ps 9:17, 21.

Författare: David

Struktur: Alfabetisk - två verser för varje bokstav.

Det finns störningar i det akrostiska mönstret. Den normala rytmen med två verser för varje bokstav bryts på några ställen. Vissa bokstäver har en kortare text som bara är en vers lång, se Ps 9:6, 7, 18; 10:1, 14, medan andra har längre sektioner, se Ps 9:8-11, 19-21. Totalt saknas också sju bokstäver helt och hållet från mönstret. Bibelkritiker har använt dessa oregelbundenheter som argument för att hävda att manuskripten blivit korrupta. Det är dock ytterst osannolikt att de noggranna skrivarna missade bokstäver i en så tydlig akrostisk psalm. Det är mer troligt att författaren medvetet bryter mönstret för att förstärka budskapet. Första "störningen" finns

i vers 6-7. Här är också första gången "ogudaktighet" nämns. Synd och gudsfrånvändhet stör i Guds ordning. I Psalm 10 bryts mönstret helt mellan vers 2 och 11 och sex bokstäver saknas. I detta stycke beskrivs hur den ogudaktige tänker och agerar. Detta är något som helt avviker mot skapelsens ordning, vilket då illustreras med totalt kaos i mönstret, se Ps 10:2-11. Se även kommentarer till Ps 9:10-11.]

¹ Till den strålande (*framstående, ständige*) ledaren [*psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen*], till [*melodin av sången*] "sonens död" (*hebreiska "mut-labben", den grekiska översättningen har "sonens mysterier"*).

[Frasen "sonens död" eller "sonens mysterier" för tankarna till Jesu död och uppståndelse.]

En psalm (*sång ackompanjerad på strängar*) av David.

⚡ - Alef

² **Jag vill tacka** (*med öppna händer prisa, hylla och ge erkännande till*) Herren (*Jahve*) av hela mitt hjärta!

Jag vill berätta om (*förkunna, räkna upp*) alla (*vartenda ett av*) dina under!

³ **Jag vill glädja mig** och jubla i dig (*hoppa av glädje inför dig*)!

Jag vill lovsjunga(även: *spela, slå an strängar till*) ditt namn, du den Högste!

[Den första hebreiska bokstaven Alef (א) föreställer en oxe som symboliserar styrka. Alef är ledaren - den första och det viktigaste. Fyra verb i "jag vill tacka", "jag vill berätta", "jag vill glädja mig" och "jag vill lovsjunga", börjar med denna bokstav. Av detta förstår vi att det första och allra viktigaste är att bekänna, tacka, prisa och lovsjunga Gud och berätta om allt gott han gör, se Neh 8:10.]

ב - Bet

⁴ När mina fiender **vänder tillbaka**,

stapplar de till sin undergång inför ditt ansikte.

⁵ För du har hävdad min rätt och fört min rättssak,

du har satt dig på din tron som en rättfärdig domare.

[Den andra hebreiska bokstaven är: ב - Bet. Tecknet avbildar ett hus med bara en dörr. Ordet "vänder tillbaka" börjar på Bet. Det förstärker tillförsikten om att Gud en dag kommer att döma rättvist. David behöver inte själv hämnas sina fiender; det finns inga bakdörrar, han litar på Herren.

Verben i vers 5-7 är i perfekt. Det kan beskriva en nyss vunnen seger som redan har inträffat. Det kan också vara ett uttrycksätt som kallas "profetisk perfekt" som förstärker vissheten i

Guds ingripande. Det är inte ovanligt att kommande profetiska händelser i Gamla testamentet beskrivs som om de redan har hänt, så säkert är fullbordandet. Gud sitter på tronen. Löftet att han kommer att döma de ogudaktiga är så säkert att det beskrivs som det redan har hänt.]

ג - Gimel

⁶ Du har **tillrättavisat** (rutit, dånat med hög röst mot) hednafolken (du har slagit skräck i dem med ditt härskri)!

Du har förgjort de gudlösa (ogudaktiga, ondskefulla), du har utplånat deras namn för evigt!

[Den tredje hebreiska bokstaven är: ג - Gimel. Tecknet avbildar en kamel. Ofta symboliserar den uthållighet; en kamel går genom öknen i hetta och kyla, oavsett omständigheter håller den huvudet högt och går framåt. Ordet "tillrättavisat" börjar med den bokstaven. Det kan förstärka hur Gud är trofast och kommer döma orättfärdighet.]

ד - Dalet saknas

[Den fjärde hebreiska bokstaven är: ד - Dalet. Mellan vers 6 och 7 borde det ha varit en mening där första ordet började med bokstaven Dalet, men det gör det inte och det fina akrostiska mönstret bryts. Anledningen är troligen att det är första gången i psalmen som "de gudlösa" nämns. Ondska skapar oordning i världen, och rent bokstavligt blir det oordning i psalmen när ogudaktighet nämns, se Ps 9:6, 17, 18;

10:2, 3, 4, 13, 15. Att den fjärde bokstaven *Dalet* helt saknas förstärker också poängen här i vers 6-7. Temat i föregående och följande mening är att de ogudaktiga och fienden för alltid kommer att vara borta, vilket då också illustreras rent bokstavligt genom att bokstaven *Dalet* också saknas i mönstret! En liknande stilistisk manöver görs i Ps 37:36. Tecknet för bokstaven *Dalet* avbildar en öppen dörr sedd ovanifrån. Bokstaven representerar att kunna fatta beslut och välja rätt väg, och skulle kunna betona vikten av att välja Guds väg eftersom det får eviga konsekvenser.]

ד - He

⁷ **Fienden** är borta, utrotad för alltid,
du har ödelagt deras städer, minnet av dem
är utplånat.

[Den femte hebreiska bokstaven är: ד - He. Tecknet avbildar ett fönster. Det symboliserar att se och ha perspektiv. I denna vers är det ordet "fienden" som börjar med denna bokstav. Det förstärker hur viktigt det är att ha Guds eviga perspektiv när fienden verkar ha övertaget. Stycket för både Gimel och He i vers 6 och 7 är kortare än vanligt, det visar också på hur ogudaktighet stör Guds ordning och struktur.]

י - Vav

⁸ **Men** Herren (Jahve) [i kontrast, se vers 6-7] sitter [på tronen, regerar] i evighet (för evigt),
han har rest sin tron för att döma [har förberett den];

9 och han dömer (*har dömt, och ska döma*) världen (*människorna på jorden*) i rättfärdighet,

han fäller dom (*råder, och ska döma*) över folken med rättvisa.

[Utan en rättvis dom finns inte rättfärdighet, samma hebreiska rot för "fälla dom" finns i vers 5 där den översätts "rättssak". Användandet av det ordet är ännu en försäkran om att Gud kommer att föra psalmistens talan och döma rättvist.]

10 Och Herren (*Jahve*) är en stark fästning (*tillflykt, ett värn högt på ett berg*) för den förtryckte,

en stark fästning i tider av brist (*torka, nöd*).

11 Och de som känner ditt namn förtröstar på dig,

för du överger inte dem som vänder sig till (*söker, har en relation med*) dig.

[Den sjätte hebreiska bokstaven är: ׀ - Vav. Tecknet avbildar en tältpinne, en krok eller hängare. Rent praktiskt var det tältpinnen som höll tältduken uppe. Den binder ihop olika saker. På samma sätt används bokstaven i grammatiken för att binda ihop ord till meningar. I vers 8-11 är det orden "men" och "och" som börjar med den bokstaven.

Stycket är längre än normalt, i vanliga fall följer två verser varje bokstav, se 2-3, 4-5, 12-13, 14-15 osv. Dock bröts detta mönster i vers 6-7,

när de ogudaktiga nämndes. Då blev styckena istället kortare och var bara en vers lång. Bildligt och strukturellt läggs nu vers 10-11 till och kompenserar för den oreda som ogudaktigheten ställde till med tidigare. Temat i dessa "extra" verser ger också tröst för den som drabbats av ondska och ogudaktighet. Herren liknas vid en stark fästning och en försäkran om att han inte överger den som vänder sig till honom.]

י - Zajin

12 Lovsjung Herren (Jahve) som bor på (tronar, regerar i) Sion,

kungör (förkunna, berätta öppet och tydligt om) hans gärningar för folken.

13 För han som kräver blod [*blod i plural, se 1 Mos 9:5-6*] kommer ihåg,

han har inte glömt de ödmjukas rop.

[Den sjunde hebreiska bokstaven är: י - Zajin. Bokstaven används i ordet "lovsjung". Tecknet avbildar ett svärd. Bokstaven symboliserar rörelse och iver och förstärker hur Gud är den som utkräver blod. Gud ser allvarligt på mord och första gången ordet "kräver" används är i 1 Mos 9:5, vilket tydligt kopplar ihop betydelsen här. Ordet för ödmjuk, hebreiska "anav", beskriver också någon som är betryckt på grund av orättfärdighet, se Ps 37:11.]

נ - Chet

14 Var barmhärtig(*nådig, förbarma dig*), Herre (Jahve). Se hur jag plågas av dem som hatar mig!

Lyft bort mig från dödens portar;

15 så att jag kan berätta (*räkna upp*) allt ditt lov [*allt lovvärt du gjort*]

i dotter Sions portar [*en kärleksfull poetisk titel på staden Jerusalem*] och glädja mig i din frälsning.

[Den åttonde hebreiska bokstaven är: ן - Chet. Tecknet avbildar ett staket. Bokstaven symboliserar något som binder samman och inhägnar, rent fysiskt som ett staket eller en mur, eller socialt som vänskap och kärlek. I denna vers är det ropet efter barmhärtighet, "Var barmhärtig", i vers 14 som börjar med denna bokstav. Användningen här belyser Guds starka kärlek till mänskligheten. Ordet för "se" i vers 14 har en djupare innebörd än att bara se, det handlar om ett engagemang som kommer att resultera i ett handlande.]

׃ - Tet

16 Hednafolken **sjönk ner** i den grav (*djupa grop*) de grävde,

deras egen fot fastnade i det nät de själva lagt ut (*gömt, fällan de gillrat*).

17 Herren (*Jahve*) har uppenbarat sig, han har verkställt dom,

den gudlöse (*ogudaktige, ondskefulle*) fångas (*snärjs, trasslar in sig*) i sina egna [*onda*] gärningar.

[Den nionde hebreiska bokstaven är: ם - Tet. Tecknet avbildar ett huvud och en svans och föreställer antingen en orm i en korg, eller en människa som har böjt sig i ödmjukhet.]

Paradoxalt nog kan bokstaven symbolisera både ont och gott, antingen rebelliskhet eller godhet. Den här versen börjar med ordet "sjönk ner" och förstärker hur ogudaktighet och rebelliskhet måste böja sig ned när Herren uppenbarar sig.]

Higgajon (meditera, mumla, be, kontempera, strängaspel) – Sela.

[Uttrycket "Sela" är antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits. Detta är enda gången ordet "Higgajon" används tillsammans med "Sela" och förstärker uppmaningen att stanna upp och fundera på det som just har sagts.]

ׁ – Jod

¹⁸ De gudlösa (ogudaktiga, ondskefulla) ska **återvända** till (är på väg mot) dödsriket (Sheol), alla hedniska folk som glömmer (ignorerar) Gud.

[Den tionde och minsta hebreiska bokstaven är: ׁ – Jod. Tecknet avbildar en arm eller en sluten hand. Handen symboliserar styrka och kraft. Ordet "återvända" börjar med denna bokstav och förstärker hur Gud står emot de ogudaktiga. Samma ord används i vers 4 där fienderna "vänder tillbaka" och stapplar mot sin undergång. Ordet "återvända" i hebreiskan har många nyanser och behöver inte bokstavligt betyda att de ogudaktiga redan varit i dödsriket,

snarare är betydelsen här att de går i den riktningen. En dag kommer de uppstå och möta den andra döden, se Dan 12:2; Upp 20:11-15.

I föregående vers och i denna nämns ordet "den ogudaktige" igen. Förra gången var i vers 6. På nytt blir det en störning i mönstret i psalmen. Istället för att vara två verser är stycket bara en vers, se även Ps 9:6-7; 10:2-11.]

𐤎 – Kaf

19 För den fattige ska inte vara glömd för alltid, den ödmjukes [som fallit offer för orättfärdighet och blivit förtryckt, hans] hopp är inte heller borta för evigt.

20 Stå upp, Herre (Jahve)!

Låt inte människor ha makten (överhanden)!
Låt hednafolken bli dömda inför ditt ansikte.

21 Ge dem en lärare (vördnad, skräck), Herre (Jahve).

Låt hednafolken förstå att de bara är människor.

[Det hebreiska ordet "morah" används bara här i hela Bibeln. Det är samma konsonanter som ordet för "lärare". Den grekiska och syriska översättningen av GT översätter så. Andra ser "morah" som en felstavning av hebreiska "mora" som betyder "vördnad, skräck och fruktan".

Den elfte hebreiska bokstaven som inleder versen är: 𐤎 – Kaf. Tecknet avbildar en utsträckt hand. Ordet "För" börjar på detta ord och binder ihop med föregående verser att Gud kommer döma orättfärdighet, se vers 17-18. Symbolen med den utsträckta handen kan förstärka att David vill att

Gud ska agera och sträcka ut sin hand så folken lär sig och förstår att Gud vill ha en relation med dem. Paulus tar upp samma tema och frågar retoriskt i Rom 10:14 hur någon ska kunna åkalla och tro om de inte fått höra om Gud. På motsvarande sätt som tidigare då vers 10 och 11 lades till för att återupprätta ordningen har detta stycke förlängts med vers 21. I vers 18 nämndes ju de ogudaktiga, ordningen stördes och stycket blev kortare. På nytt upprättas ordningen, och det med en utsträckt hand!]

Sela. [Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.]

10

[Psalm 10 är skriven som poesi i en alfabetisk akrostisk form. Det är en fortsättning på Psalm 9 som utgår från tio av de elva första hebreiska konsonanterna i ordningsföljd. I denna psalm fortsätter mönstret och börjar med den tolfte bokstaven Lamed. Dock sker några avbrott för att åskådliggöra hur ogudaktighet och ondska stör i Guds ordning.

Citeras i NT: Vers 7 i Rom 3:14]

↳ - Lamed

¹ **Varför**, Herre (Jahve), står du långt borta,

döljer dig [dina ögon, ditt ansikte] i tider av brist (torka, nöd)?

[Den tolfte hebreiska bokstaven är: ל – Lamed. Den är storleksmässigt den längsta bokstaven i det hebreiska alfabetet. Det gör att den står ut i en text och är väl synlig eftersom det är den enda bokstaven som är så hög så den sticker upp ovanför den tänkta topplinjen längs överkanten på bokstäverna. Tecknet avbildar en stav eller oxpiska. Den beskriver ofta auktoritet, eller något som motiverar och gör så att något sker. Ordet "varför" börjar med denna bokstav och förstärker frågan varför det ibland verkar dröja innan Herren griper in. Varför upplevs det som om Gud står långt borta, han är ju störst, på samma sätt som Lamed sticker upp och utmärker sig, borde väl Gud synas här på jorden? En del av svaret kommer i vers 2-11 där ogudaktighet stör Guds ordning och skymmer honom.]

Total oordning utan Gud

² [Mellan vers 2 och 11 bryts det akrostiska mönstret helt. Mellan Lamed i vers 1 och Qof i vers 12 borde följande sex bokstäver ha kommit: Mem, Nun, Samek, Ajin, Pe, Tsade – מ, נ, ס, ע, פ, צ. Temat i detta stycke är hur de ogudaktiga tänker och agerar. När människorna inte vill ha med Gud att göra blir det totalt kaos i samhället. Guds perfekta ordning och struktur störs vilket rent litterärt också förstärks av den akrostiska oordningen och oregelbundenhet i versernas längd. Guds fullkomliga tal är 7 och människans tal är

6, eftersom människan skapades på sjätte dagen. Den anspelningen till människans tal kan vara att det just är sex bokstäver som saknas. Se även Ps 9:6, 18; 10:6 för fler "störningar" i mönstret när den gudlöse nämns.]

*I övermod (stolthet, arrogans) jagar den gudlöse (förföljer och brinner den ondskefulle som en löpeld efter) den svage (ödmjuka),
de fångas av deras smidda planer.*

[Ordagrant är frasen "i/av högmod gudlös brinner/jagar svage." Det hebreiska ordet "dalak" används 9 gånger i GT. Ungefär hälften av gångerna är betydelsen att starta en eld och att brinna, se Ps 7:14; Hes 24:10. Den andra hälften är betydelsen att förfölja/jaga, se 1 Mos 31:36. Ordets ursprung har att göra med hur en låga brinner och jagar vecken. Den vanligaste tolkningen är att stoltheten och högmodet hos den ogudaktige brinner och jagar den svage. Det går också att se elden som den plåga och grymhet som den svage får uppleva under förföljelse, se Dan 3. I den andra delen syftar "de" antingen på de svaga som utsätts för de ogudaktigas onda planer; men kan också syfta på de gudlösa som ofta fångas i sina egna fällor de satt upp, se Ps 7:16.]

³ *För (ja, anledningen är att) den gudlöse (ogudaktige, ondskefulle)
prisar (ropar "halleluja", berömmar sig av, är stolt över) sin egen aptit (lystnad, sina begär),*

och välsignar den girige [*den som rånar och stjäl*] och föraktar Herren (*Jahve*).

[Versen börjar med ordet "för", hebreiska "ki", och kopplar ihop de kommande verserna 3-11 med föregående inledande text i vers 2 eller 1. Det kan vara en förklaring till den gudlöses högmod och agerande mot de svaga i vers 2 eller höra ihop med psalmistens inledande fråga varför Gud upplevs stå långt borta i vers 1. Ordet ger avstamp för en fortsatt tanke som nu utvecklas mer i detalj. Läsaren kommer i följande verser få en inblick i den gudlöses ord, tankar och resonemang. Versens andra del kan också översättas "den som rånar andra föraktar Herren". Oavsett exakt översättning är huvudbetydelsen tydlig. Den ogudaktige prisar ogudaktighet och föraktar Herren.]

⁴ Den gudlöse (*ogudaktige, ondskefulle*) säger i sitt högmod (*ordagrant "höjer föraktfullt sin näsa i vädret"*):

"Han [Gud] kommer inte efterfråga (söka, ställa mig till svars), det finns ingen Gud (han bryr sig inte)."

[Alternativ översättning: "den gudlöse söker inte Gud", men Ps 10:13 gör att det är troligare att det är Gud som ska hålla räkenskap.]

⁵ *[Den ogudaktige fruktar varken Gud eller människor:]*

Han går rakt fram på sin väg [skyr inga medel för att nå sina mål],

dina domslut (*förordningar*) [*dina instruktioner Herre*] är högt, långt från (*över, inte inom synhåll för*) honom,

han fnyser åt (*föraktar, talar mot, blåser bort, bokstavligen "andas" på*) sina fiender.

[*På samma sätt som i vers 2 och 4 är det oklart vem som är subjektet. Det kan vara den gudlöse som föraktar och fnyser åt sina fiender, eller Gud som talar mot eller blåser bort den ogudaktige, se även Ps 2:4.*]

⁶ [*Hans framgångar gör honom självsäker:*]

Han tänker (*säger i sitt hjärta*): "Aldrig att jag ska vackla,

ingen olycka ska någonsin (*genom alla generationer*) drabba mig."

⁷ Hans mun är full av förbannelse (*han åkallar onda krafter för att bringa olycka till hans fiender*),

av oärligheter (*svek, falska löften*) och hot (*förtryck*),

under hans tunga [*till en början dolt*] finns [*giftiga ord av*] ondska och olycka.

[*Paulus citerar från denna vers i Rom 3:14, utifrån den grekiska översättningen. Där finns kopplingen till giftormen som har sitt gift i nacken.*]

⁸ Han ligger i bakhåll nära byarna (*städer utan skyddsmur*),

i smyg vill han dräpa den oskyldige;

hans ögon spanar efter (*lurar på*) den hjälplöse (*svage, det olyckliga offret*).

⁹ Han ligger i bakhåll, gömd, som ett lejon i ett snår;

han ligger på lur, väntar på att fånga den svage;

han fångar honom genom att dra in sitt nät.

¹⁰ Han hukar sig [*som ett lejon som gör sig redo för språng*], lägger sig på lur,

kastar sig över (*överfaller*) den hjälplöse (*svage, det olyckliga offret*) med sin styrka.

[Ordet "styrka" i plural kan syfta på lejonets klor eller tänder. Pluralformen skulle också kunna referera till den ogudaktiges kumpaner, eller så används den för att förstärka att hans styrka är mycket stor.]

¹¹ Han tänker (*säger i sitt hjärta*):

"Gud har glömt det, han har dolt sitt ansikte, han ser det aldrig."

[Vers 4 och 11 ramar in beskrivningen av den ogudaktige med hans citat om att Gud inte skulle ställa någon till svars och se vad som sker. Även vers 13 har liknande citat. Efter sex saknade bokstäver återupptas det akrostiska mönstret nu i vers 12.]

פ - Qof

¹² **Stå upp**, Herre (*Jahve*)! Gud (*El*), lyft din hand,

glöm inte de ödmjuka (*förtryckta på grund av orättfärdighet, de som har böjt sig inför dig och söker dig*).

¹³ Varför får den gudlöse (*ogudaktige, ondskefulle*) förakta (*häda*) Gud? [*Hur kan du tillåta det?*]

Han tänker (*säger i sitt hjärta*): "Du kommer inte ställa mig till svars (*begära något, söka, efterfråga något från mig*)."

[*Den nittonde hebreiska bokstaven är: ק - Qof. Tecknet avbildar ett nålsöga eller baksidan på ett huvud. Det symboliserar ofta att stå bakom någon. I den här versen är det ordet "Stå upp" som börjar på den bokstaven. Det förstärker den längtan, att efter 9 verser där den ogudaktige har beskrivits, måste Gud gripa in! Perspektivet i den andra delen av vers 13 skiftar från tredje till andra person, från "han tänker" till "du säger". Det ger extra betoning på arrogansen i uttalandet. Tillsammans med bokstaven Qof, som avbildar baksidan av ett huvud, är det som den gudlöse gör detta uttalande öppet, helt hörbart, bakom ryggen på Gud. Psalmisten frågar sig hur Gud kan tillåta detta!*]

ר - Resh

¹⁴ **Du ser** (*du har sett och ser*) [*som svar på de ogudaktigas påstående i vers 11*],

ja, du lägger märke till illdåd (*elakhet, smärta, det som tynger*) och provokation (*ilska, plåga, sorg*),

för att ge (*lägga*) det i din hand.

[Uttrycket "ge i din hand" måste tolkas. Det kan beskriva hur Gud skriver det i sin hand för att komma ihåg. Hand står också för handling, och kan vara nästa steg, från att ha "sett" med ögonen är det nu dags att agera med "handen" och göra något åt situationen, vedergälla och döma genom sin hand.]

Den hjälplöse (svage, det olyckliga offret, se vers 8 och 10) överlämnar sin sak åt dig;

du är den faderlöses hjälpare.

[Den tjugonde hebreiska bokstaven är: ך – Resh: Tecknet avbildar framsidan av ett huvud och symboliserar att se. Ordet "Du ser" börjar på den bokstaven och förstärker hur Gud ser allt som sker. I versen innan nämndes de gudlösa, se vers 13. Det gör att det blir en delvis störning av antal ord i denna vers, se även Ps 9:6-7, 18.]

ש – Shin

¹⁵ **Bryt av**(krossa) den gudlöses och den ondes arm (bildspråk för styrka, kraft och makt).

Sök (leta, ställ dem till svars för) deras ondska (ogudaktighet) tills du inte hittar den mer.

[Ordet sök, hebreiska "darash", används i vers 4 och 13 i betydelsen "ställa någon till svars". Samma betydelse finns även här, dock i en mer poetisk fras som ordagrant är: "sök tills du inte längre hittar".]

16 Herren (*Jahve*) är kung för evigt och i oändlighet,
 de främmande folken (*hednafolken*) är borta ur hans land.

[Den tjugoförsta hebreiska bokstaven är: ש - Shin. Tecknet avbildar en tand, och symboliserar ofta att krossa och att förgöra något. I detta stycke är det ordet "Bryt av" som börjar med denna bokstav och förstärker att Gud kommer att krossa de ogudaktiga.]

ת - Tav

17 De ödmjukas (*förtrycktas*) **längtan** (*begär, hunger, törst, vädjan*) har du hört [*och du kommer att gripa in*], Herre (*Jahve*),

du styrker deras hjärtan (*uppmuntrar dem*), du lyssnar uppmärksamt på (*vänder ditt öra mot*) dem [*när de ber*],

18 för att upprätta (*ge rätt åt*) den faderlöse och den nedtryckta (*krossade*),

så att ingen på jorden längre kan skrämma dem.

[Den tjuogoandra hebreiska bokstaven är: ת - Tav. Tecknet föreställer en punkt, en signatur eller ett kors. Som den sista bokstaven är detta en signatur och symboliserar ofta det som avslutar och fulländar. Ordet "längtan" i vers 17 börjar med denna bokstav. Det förstärker hur Gud hör den som väljer att ödmjuka sig inför Gud och be till honom, se Ps 37:11. Som den sista punkten är detta också en lämplig signatur som avslutar detta akrostiska mönster som startade i Psalm 9.]

Att Gud "har hört" de ödmjukas längtan i vers 17 är troligtvis en "profetisk perfekt" som förstärker vissheten i Guds ingripande. Löftet att Gud har hört, lyssnar och kommer att gripa in är så säkert att det beskrivs som om det redan har skett, se även Ps 9:5.]

11

Psalm 11 - Fly inte, förtrösta på Herren

[Denna psalm uttrycker förtröstan och hopp mitt under förföljelse och hot. Psalmen är uppbyggd på en dialog där slutet av vers 1 fram till 3 är en uppmaning att fly. Det kan vara Davids vänner som uppmanar honom att ge upp och fly eller så är det en inre dialog. Den inleds och avslutas med full tillit till Herren.

Bakgrund: Det finns flera händelser i Davids liv som kan ha gett upphov till denna psalm. Under många år fick David fly för Saul som var ute efter hans liv. Omkringliggande nationer anföll och även hans egen son Absalom attackerade honom. Att ingen exakt händelse refereras gör att psalmen lättare kan appliceras och bli en personlig bön när vi frestas att ge upp.

Författare: David

Struktur: Psalmen består av två sektioner som båda börjar med en poetisk beskrivning av Herren och avslutas med prepositionen "ki" och ordet rättfärdig.

1. Förtröstan – följt av råd från de gudlösa, vers 1-3
2. Förtröstan – i respons till de ogudaktigas råd, vers 4-7]

¹ Till den strålande (*framstående, ständige*) ledaren [*psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen, se inledningen*]. Av David.

Del 1

I Herren (*Jahve*) har jag tagit min tillflykt.

[Den hebreiska verbkonstruktionen med perfekt, "har tagit min tillflykt" beskriver troligtvis en avslutad handling med ett pågående resultat. David har sin trygghet och säkerhet hos Herren. Han är på klippan och det finns inget behov att hitta flyktvägar.]

Hur kan ni då säga till mig:

"Fly som [skrämda, hjälplösa] fåglar [till eller från] ert berg.

[Uttrycket 'som en fågel' används som en bild på någon som är jagad, se Klag 3:52. Pluralformen inkluderar alla som är i liknande situation. Det finns ingen preposition framför berg, så antingen är uppmaningen att fågeln ska fly till eller från berget. Än idag i Israel ser man fåglar som

tar skydd i skrevor och grottor i bergen och klipporna kring Jerusalem. Jesus säger i sitt tal om framtiden att det kommer en tid då de som bor i Judéen måste fly till bergen, se Matt 24:16. Bergen är alltså en tillflyktsort. Skillnaden är dock att i den här psalmen är berg i singular. Det kan då syfta på Jerusalem.

I den här psalmen jämförs David och hans allierade med små fåglar. Fåglar sjunger ofta och det skulle kunna referera till psalmisten och sångarna. De blir antingen skrämde från det öppna fältet och flyr till det trygga berget eller så överger de sina reden i berget och flyr därifrån. Oavsett om det är till eller från berget så är kontrasten tydlig mellan en fågel som är lättskrämde och ett berg som står fast.]

² För se, de gudlösa (ogudaktiga, ondskefulla) [som aktivt tar avstånd från Gud, hatar hans bud, se Ps 10:2-11] spanner bågen,

de har lagt pilen på strängen och siktar,
för att i mörkret (i hemlighet) skjuta på dem
med uppriktiga hjärtan (ärliga och rena hjärtan, de rättsinniga, ordagrant "rakhjärtade").

³ För när grundvalarna [grunderna i samhället, värderingar, moral] rivs ned [när de ogudaktiga har framgång och rättfärdiga lider],

vad kan den rättfärdige uträtta då?"

[Ett ovanligt hebreiskt ord används för grundvalarna. Ett närbesläktat ord på ugaritiska, ett

syriskt skriftspråk från 1400–1200 f.Kr., används för att beskriva den nedre delen och basen av ett berg eller en klippa. Utifrån föregående vers och det som följer är det bildspråk på ett samhälle där moralen är i upplösning. Här i vers 3 avslutas citatet som ger David rådet att fly. Detta i kontrast till nästa del av psalmen.]

Del 2

⁴ Herren (*Jahve*) är i sitt heliga tempel,

Herrens tron är i himlen,
hans ögon ser,

hans blick (*ordagrant: "ögonlock", beskriver hur Gud fokuserar blicken och*

granskar (*prövar, utransningar*) människorna (*Adams barn*).

[Ordet "ögonlock" används bara två gånger i Psaltaren. I Ps 132:4 är det i betydelsen att inte unna sig någon sömn. Gud ser allt, även det som sker i mörkret, se vers 2].

⁵ Herren prövar (*utransningar*) [*både*] den rättfärdige och den gudlöse,

men han (*hela hans vareelse, hebreiska "ne-fesh"*) hatar den som älskar våld (*terror, laglöshet, plundring, hebreiska ordet "hamas"*).

[Hebreiskan har inte komma, versen kan även översättas: "Han prövar den rättfärdige, men han hatar den gudlöse och den som älskar våld."]

⁶ Låt Herren göra så att det regnar glödande kol och svavel över de gudlösa,

en brännande het vind är vad de förtjänar (*ordagrant "är deras bågares del"*).

[Det är Davids önskan att Herren dömde de ogudaktiga på en gång. Eld och svavel för tankarna till domen över Sodom och Gomorra och domen mot Gog, se 1 Mos 19:24; Hes 38:22.]

⁷ För Herren är rättfärdig och älskar rättfärdighet,
den uppriktige (*den ärlige, som vandrar rakt fram på Guds väg*) ska få se hans ansikte.

[Två närbesläktade ord för rättfärdig används här. Det första ordet är "tsadiyq" som används om Herren. Det andra ordet som översatts "uppriktig" är "yashar". Båda orden är abstrakta men det sistnämnda används konkret för att beskriva en rak/jämn väg. Samma ord används i kombination med hjärta och översätts "uppriktiga hjärtan" i vers 2. Att se Herrens ansikte är inte möjligt för en syndig människa, se 2 Mos 33:20, men den som vandrar på Guds väg kommer en dag att få se honom, se Upp 22:4.]

12

Psalm 12 - Människors och Guds ord

[Denna psalm handlar om vikten av att tala rätt. Inom judendomen betonas att det speciella med människan - en besjälad varelse - just är förmågan att kommunicera och uttrycka sig. I Bibelns första verser läser vi hur Gud skapar genom det talade ordet. I Ps 34:14 uppmanas

vi att vakta tungan från ondska, svek och lögn. Den som är felfri i sitt tal är fullkomlig, säger Jakob i sitt skarpa brev till "de tolv stammarna i förslingringen", se Jak 3:2. Han fortsätter sedan med att beskriva vilken makt tungan har och att resultatet av obetänksamma ord kan liknas vid hur en skogsbrand sprids.

Psalmen handlar om Guds sanning och människors lögn. Rent bokstavligt står grundtextens ord för sanning stadigt på två fötter, medan ordet för lögn vacklar på ett ben:

Sanning

Det hebreiska ordet för sanning är "emet" och består av tre bokstäver som läses från höger till vänster: Alef, Mem och Tav. Alef inleder även det hebreiska alfabetet, Mem återfinns i mitten och Tav står som sista bokstav. De tre bokstäverna har två beröringspunkter med den tänkta baslinjen och står stadigt. Typografiskt har Alef och Tav också en "fot" på sin vänstra kant. Ordet "emet" kommer från "aman" som just betyder stadig och stabil.

Lögn

Ordet för lögn är på hebreiska "sheker" och består också av tre bokstäver: Shin, Qof och Resh. Dessa har bara en beröringspunkt mot den tänkta baslinjen och Qof går nedanför den. Shin utgör den 21:a bokstaven, Qof den 19:e och Resh den 20:e. Rabbiner brukar skämtsamt säga att den 22:a bokstaven Tav redan är upptagen för sanningen, men att lögnen försöker komma nära och tar bokstaven intill. Den kristne författaren

C.S. Lewis beskriver det med orden "lite sanning inblandad gör lögnen ännu starkare" (fri översättning). Lögnens tre bokstäver är i ordning och balanserar på en ytterkant av alfabetet till skillnad från sanningen som vilar på hela alfabetet.

Det hebreiska språket förstärker hur sanningen tar in helheten och är väl balanserad. Lögnen däremot är ensidig och vacklar i varje del. Summan av Guds ord är sanning, se Ps 119:160. Jesus säger: Jag är Alfa och Omega. Den förste och den siste. Före allting och slutet av allt, se Upp 22:13. Alef och Tav motsvarar grekiskans Alfa och Omega. Tecknet för Mem föreställer vatten och symboliserar liv. När Jesus säger att han är vägen, sanningen och livet, Joh 14:6, så representeras det fullt ut i ordet "emet". Det hebreiska ordet för sanning utgörs alltså av att Alef och Tav skyddar och omsluter Mem på livets väg!

Bakgrund: Anges inte, men det tillfälle där Saul dödar 85 präster och deras familjer skulle kunna vara en händelse som gett upphov till denna psalm, se 1 Sam 22:17-19.

Författare: David

Struktur:

Psalmen har ett kiastiskt mönster som ramar in av hebreiskans "bene adam", översatt "människors barn" eller "människorna", se vers 2 och 9.

A. Gud tilltalas i bön, de goda är borta, vers 2-3

- B. Det talas om Gud, de onda citeras, vers 4-5*
C. Centralt finns Guds svar, han citeras, vers 6
B. Det talas om Gud, hans löften, vers 7
A. Gud tilltalas i bön, ondskan tilltar, v 8-9]
-

¹ Till den strålande (*framstående, ständige*) ledaren [*psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen*], på den åttonde. En psalm (*sång ackompanjerad på strängar*) av David.

[*Den åttonde, hebreiska "sheminit", kan syfta på en åttasträngad lyra eller en specifik musikstil. Symboliskt kan "den åttonde" också förstärka psalmens tema och önskan om en ny start. Ordet används i två Psalmer; här och i Psalm 6 som har liknande tema, se Ps 6:1 för fler kommentarer.*]

² [*Psalmen inledes med ett desperat rop på hjälp. Det hebreiska ordet för frälsning som används sextio gånger i Psaltaren är Yeshua, det hebreiska namnet på Jesus. Psaltarpsalmerna pekar på vår frälsning finns.*]

Hjälp, Herre (*Jahve*)...

för [*det verkar som om*] troheten är borta (*det finns inga fromma längre*),

de lojala (*trofasta*) [*människorna*] finns inte kvar bland människorna (*människors barn, ordagrant "Adams barn"*).

³ Alla ljuger för varandra,

med insmickrande tal (*läppar*),
och med ett dubbelt hjärta talar de (*inkonsekvent, ombytligt, opålitligt*).

[Ordagrant "med ett hjärta och ett hjärta", vilket är motsatsen till "ett hjärta", se Jer 32:39; Hes 11:19. Jakob använder ett liknande ord "två-själad" för någon som kastas hit och dit mellan tro och otro i sitt brev, se Jak 1:7-8. Ett brev som också tar upp lögn och tungans makt, se Jak 1:26; 3:5; 3:8-9.]

⁴ Låt Herren tysta (*utplåna*) alla smickrande läppar,

den tunga som talar stora (*vidlyftiga, skrytande*) ord.

⁵ De säger: "Vår tunga ger oss makt (*seger*),
våra läppar tillhör oss (*vi kan säga vad vi vill*),
vem är herre över oss?"

⁶ På grund av förtrycket (*plundringen, våldet*)
mot de svaga (*förtryckta*),

på grund av ropen (*klagan, jämret av smärta*)
från de hjälplösa,

[därför, som ett svar på detta] reser sig nu Herren (Jahve) upp och säger:

"Jag ska ge dem den räddning (*frälsning*) de
längtar efter."

[Centralt i det kiastiska mönstret finns huvudpunkten att Gud hör bön och kommer att gripa in!]

⁷ Herrens ord (*löften*) är rena (*felfria*) ord,

liksom silver som renats i en smältugn på
marken,

sju gånger. [Ps 18:31; 119:140.]

[Talet sju står för fullkomlighet. Silver renades några gånger tills det mesta av slagget var borta, Guds ord är fullkomligt rent! Den grekiska översättningen Septuaginta skriver "bränd och prövad på jorden".]

⁸ Du, Herre (*Jahve*), ska bevara dem [*de svaga och hjälplösa i vers 5*],

du ska alltid beskydda var och en av dem från detta [*onda*] släkte.

⁹ De gudlösa (*ogudaktiga, ondskefulla*) går (*van-drar; stryker; paraderar*) omkring på alla sidor [*de verkar finnas överallt i samhället, som vild-djur redo att förgöra*],

när det usla (*omoralen, dåraktiga*) upphöjs av människorna (*människors barn*).

[Versen är svåröversatt. Ordet "usel", hebreiska "zullut", används bara här men utifrån närbesläktade språk kan det betyda något i stil med "moraliskt dåraktigt beteende". Jesaja skriver hur människor kommer att kalla ont för gott och gott för ont, se Jes 5:20.]

13

Psalm 13 - Hur länge

[Psalmen inleds med fyra upprepningar av frågan "Hur länge?" Genom tiderna har det judiska folket sett denna psalm som en tröst när de förts bort i exil. Hur länge ska vi lida? Det

går också att se detta som en inre dialog där David frågar sig vad syftet är med den prövning som han går igenom. Istället för att skylla på andra så rannsakar en troende sitt hjärta. Här finns den stora skillnaden mellan Saul och David. Saul skyllde ifrån sig, medan David var snabb att omvända sig.

Författare: David

Struktur:

- 1. Klagan mitt i en kris, vers 2-3*
- 2. Bön om befrielse, vers 4-5*
- 3. Förtröstan och tacksamhet mitt i prövningen, vers 6-7]*

¹ Till den strålande (framstående, ständige) ledaren [psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen]. En psalm (sång ackompanjerad på strängar) av David.

² Hur länge, Herre (Jahve);

ska du glömma (ignorera, inte bry dig om) mig för evigt?

Hur länge ska du dölja (gömma) ditt ansikte för mig?

³ Hur länge måste jag grubbla (planera, rådslå) inom mig,

och dagligen (dag efter dag) ha sorg (bedrövelse) i mitt hjärta?

Hur länge ska min fiende dominera (*vara upphöjd*) över mig?

⁴ Se på mig (*överväg, tänk på mig*), svara mig.
Herre min Gud (*Jahve Elohim*),
ge ljus åt mina ögon,
annars somnar jag in i dödens sömn.

⁵ Då skulle min fiende säga:
"Jag har besekrat (*övermannat*) honom!"
Då skulle mina motståndare glädja sig
över mitt fall (*när jag vacklar och blir omkul-
lkastad*).

⁶ Men jag förtröstar på (*litar på, lutar mig emot*)
din kärleksfulla nåd (*omsorg, oförtjänta favör,
trofasthet*),
mitt hjärta gläder sig i din frälsning (*befrielse,
framgång, seger*).
Jag vill sjunga till Herren,
för han har behandlat mig väl (*är så god mot
mig, kommer att kompensera mig*).

[Att Gud "har behandlat" psalmisten väl är troligtvis en "profetisk perfekt" som förstärker vissheten i Guds ingripande. Löftet att Gud har kompenserat och kommer att gripa in är så säkert att det beskrivs som om det redan har skett.]

14

Psalm 14 - Gudlöshetens dårskap

[Psalm 14 och 53 är snarlika. Instruktionerna i titeln är olika och vers 5-6 skiljer sig åt. Psalm

14 använder gudsnamnet "Jahve" i vers 2, 6 och 7 medan Psalm 53 använder sig av det mer generella ordet "Elohim" för Gud.

Citeras i NT: Vers 1-3 citeras sammanfattande i Rom 3:10-12

Författare: David

Struktur:

- 1. Dårens gärningar, vers 1b-4*
- 2. Guds dom, vers 5-6*
- 3. Bön om frälsning, vers 7]*

¹ Till den strålande (framstående, ständige) ledaren [psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen]. Av David.

Dåren (den moraliskt förtvinade, den som är på väg att tyna bort) säger i sitt hjärta (till sig själv): "Det finns ingen Gud (han bryr sig inte)." [Ps 10:4]

[På bibelns tid var det en självklarhet att tillvaron hade en andlig dimension. Frasen "det finns ingen Gud" syftar snarare på en praktisk ateism än vår tids västerländska teoretiska ateism. Budskapet riktar sig därför även till den som säger sig tro, men lever sitt liv som om Gud inte finns. Det hebreiska ordet för dåre är "nabal". Det kommer från "nabel" som beskriver något som

tynar bort, faller ner och vissnar. Detta ord för dåre beskriver inte någon som är dum eller ointelligent. Istället handlar det om moralisk dårskap. Den som gång på gång går emot sitt samvete dör till sist inombords och kväver sitt andliga liv. Bilden som målas upp är en moral som skrumpnar och förtvinar. I Första Samuelsboken berättas om en man som just hette Nabal. Under en period när David var på flykt från Saul ville Nabal inte kännas vid David trots att David varit god mot honom, se 1 Sam 25:25. När David nu sjunger ut det hebreiska ordet "nabal" i denna psalm, finns säkert associationen till denne man med samma namn som personifierar dårskap i Davids bakhuvud.]

De [människor som inte vill veta av Gud] är fördärvade (förstörda, som ödelagda städer),

de har begått avskyvärda handlingar,

ingen gör det goda.

[Ordet "fördärvade" används första gången om tillståndet på jorden innan syndafloden, se 1 Mos 6:11.]

² *Herren (Jahve) skådar ner från himlen*

*på människosläktet (Adams barn),
för att se om det finns någon som är förständig
(lever vist),*

*någon som söker (frågar efter, ta sin tillflykt
till, ofta träder fram inför) Gud.*

[Även denna vers för tankarna tillbaka till Första Mosebok och hur Gud kom ner för att se vad

människorna gjorde när de byggde Babels torn, se 1 Mos 11:5.]

3 Alla har vikit av [från den rätta vägen, söker inte Gud],

*tillsammans, alla har blivit moraliskt korrupta (har härsknat och stinker),
Ingen gör det som är rätt,*

inte en enda en.

[Paulus citerar från denna vers, se Rom 3:10-12. Den leder till slutsatsen att "alla har syndat och saknar härligheten från Gud." Ordet för "har blivit moraliskt korrupta", hebreiska "alach", är ovanligt. Det återfinns bara i den parallella psalmen Ps 53:4 och i Job 15:16. Det används om mjölk som blivit sur och kött som ruttnar, men också om moraliskt förfall. Människan var god från början, men har blivit moraliskt fördärvad.]

4 Förstår de ingenting (lär de sig aldrig),

de som gör det onda?

De äter (förtär) mitt folk på samma sätt som de äter (förtär) bröd,

de åkallar inte (ropar inte i bön till) Herren (Jahve).

[Lika naturligt och alldagligt som att äta bröd, slukar och förgör dessa onda Guds folk. De söker inte Herren, de förkastar Guds existens och hans sanningar.]

⁵ Där står de, helt skräckslagna (*ordagrant "förskräckta förskräckas", substantivet kombineras med verbet för att intensifiera*),

eftersom Gud är med de rättfärdigas släkte (*står på deras sida*).

⁶ Ni förlöjligar (*hånar, gör om intet*) den förtrycktes (*svages*) planer

[*försöker ta bort deras hopp, försöker förvirra dem*],

men Herren (*Jahve*) är hans tillflykt.

⁷ O, att Israels frälsning

skulle komma från Sion [*poetisk bild på Jerusalem, platsen för Guds närvaro*].

När Herren (*Jahve*) vänder sitt folks öde (*återupprättar sitt folk, för dem tillbaka från fångenskap*),

då ska Jakob jubla och Israel glädjas!

15

Psalm 15 – Vem får bo på ditt heliga berg?

[*Denna psalm tar upp frågan om vad som krävs för att närma sig Gud. Gud är helig, och den som närmar sig måste vara ren och helgad. I ljuset av hela Bibelns budskap blir behovet av Jesu verk på korset tydligt. Jesus öppnar vägen för gemenskap med Gud, se Heb 10:19-20; Matt 27:51.*

Bakgrund: Ingen specifik händelse anges, men det skulle mycket väl kunna vara när arken fördes tillbaka till Jerusalem och Ussa dog. Det var en tid då David säkert ställde dessa frågor, se 2 Sam 6.

Författare: David

Struktur: Det går att se 10-12 punkter som associerar till de tio budorden. Det finns även en kiastisk struktur:

A Vem får vara hos Herren?, vers 2

B Den som lever rent, rättfärdigt och talar sanning, vers 2

C Den som inte... tre punkter vers 3

D föraktar - verb, vers 4a

E den förkastade - objekt, 4b

E de som fruktar Gud - objekt, vers 4c

D ära - verb, vers 4d

C Den som inte... tre punkter, vers 4e-5a

B Den som gör så - lever rätt, vers 5b

A Står fast och får bo hos Herren, vers 5c]

¹ En psalm (sång ackompanjerad på strängar) av David.

Vem får vistas (ha sin temporära boning) i ditt tabernakel?

Vem får bo (ha sin permanenta boning) på ditt heliga berg?

[Som svar på dessa frågor följer ett antal satser med positiva och negativa föreskrifter. Gud är helig och begär fullkomlighet i ord och handling. Psalmen har flera beröringspunkter med de tio budorden, se 2 Mos 20:1-17. Psalmen har ibland kallats "Davids Bergspredikan", se Matt 5:20. Jesus avslutar sex punkter i Bergspredikan med orden "Var fullkomliga på samma sätt som er

Fader är fullkomlig”, se Matt 5:20, 48. Jesus höjer inte ribban för att sälla bort dem som inte duger. Han gör det för att vi ska inse att vi inte klarar det utan hans nåd.]

² *[Tre positiva punkter:]*

Den som lever rent (*helhjärtat, är uppriktig, har integritet*),

och handlar rättfärdigt (*gör det rätta, dömer rättvist*),

och talar sanning i hjärtat (*den som är ärlig*).

³ *[Tre negativa punkter:]*

Den som inte förtalar med sin tunga (*låter orden flöda ohämmat*),

som inte gör ont mot (*skadar*) sin nästa (*vän, granne, medmänniska*),

som inte försöker förolämpa (*kränka*) sin närmaste (*den som står nära*).

[Den som inte talar nedsättande om någon annan för att själv verka bättre, som inte letar efter något skamligt som kan dras fram i ljuset. Ordet för "nästa", hebreiska "reah", är ett vanligt ord som översätts "nästa" eller "granne". Ordet kommer från ett verb som betyder "att ha samröre med" och "att tillhöra" och inkluderar alla människor. Det sista ordet "sin närmaste" beskriver någon som är nära. Det är en utstuderad ondskas att skada någon som står nära.]

⁴ Den som föraktar

den förkastade [*inte ärar och beundrar den som medvetet valt att lämna Gud*].

De som fruktar (*vördar, respekterar*) Herren (*Jahve*),

dem ärar han.

[Detta är Psalmens centrum och huvudpunkt. Den hebreiska ordföljden förstärker detta genom att forma ännu en kiasm här där verben ramar in satsen.]

[Tre negativa punkter:]

Den som inte överger ett löfte även om det skadar (är ofördelaktigt för) honom självt,

⁵ som inte lånar ut pengar för ockerränta,

som vägrar att låta sig mutas (*ta mutor*) för att fälla en oskyldig.

[Prefixet i det hebreiska ordet för ockerränta, "beneshech" indikerar att motivet för att ge lånet är just räntan. Ordet kommer från verbet "att bita" och beskriver hur den som lånar ut får en andel av summan. Att utnyttja någon i beroendeställning på detta sätt är något avskryvärt, se Hes 18:13. Mose lag uppmanar att låna ut pengar utan ränta till sina landsmän, dock är det tillåtet att ta tillbörlig ränta av en utlänning, se 3 Mos 25:35-37; 2 Mos 22:25; 5 Mos 23:19-20.]

[Nu följer en sammanfattande positiv punkt som tematiskt hör ihop med vers 2.]

Den som gör så (har för vana att leva så)

ska aldrig falla (vackla, bli omkullkastad).

[Den som gör så får visats och bo hos Gud. Här kommer svaret på de inledande frågorna i vers 1.]

16

Psalm 16 - Förtröstan på Herren

[Psalmen uttrycker en förtröstan på Herren. Två hot utmanar denna förtröstan. Den första är människor som tillber andra gudar; den andra är fruktan för döden. Det går också att se psalmen i ett profetiskt, messianskt ljus. Den talar då om Jesus och hans mänskliga känslor, hur han får lida och vinner seger över graven, uppstår och blir satt på Faderns högra sida. Både Petrus och Paulus som citerar från denna psalm applicerar orden till Jesu uppståndelse.]

Citeras i NT:

Vers 8-11 citeras av Petrus i Apg 2:25-28

Vers 10b citeras av Paulus i Apg 13:35

Författare: David

Struktur:

- 1. Inledande förtröstan på Herren, vers 1b-2*
- 2. Beskrivning av de heliga vs avgudadyrkare, vers 3-4*
- 3. Herren är min välsignelse, vers 5-6*
- 4. Lovprisning, vers 7-8*
- 5. Avslutande förtröstan, vers 9-11]*

¹ En Michtam (en inristad, guldpläterad skrift värd att bevaras). Av David.

[Betydelsen av det hebreiska ordet "Michtam" är oviss. Ordet används bara här och i titeln på

Psalm 56-60. I Jes 38:9 används det snarlika ordet "michtav" om den sång som Juda kung Hiskia skrev när han hade varit sjuk och blivit frisk igen. I 2 Mos 39:30 används det ordet också om att "skriva en guldgraverad skrift". Det finns även andra likartade hebreiska ord som betyder "något dolt" och "guld". Den grekiska översättningen Septuaginta från ca 200 f.Kr översätter med "inskription i sten" vilket tyder på att det var en av huvudtolkningarna då. Allt detta sammanfattat gör att psalmen har kallats en dyrbar guldpsalm, kan ha dolda element och beskriver något som är värt att gravera in för all framtid. I sammanhanget kan det vara värt att notera att innehållet i dessa sex psalmer, som inleds med ordet "Michtam", alla är personliga böner av David. Det är anmärkningsvärt. Den judiska kulturen bygger på det gemensamma och de flesta psalmer användes för unison sång. I dessa sex psalmer framträder en personlig Gud som berör det innersta hos psalmisten och som graverar sitt ord i hans hjärta, se Jer 31:33; 2 Kor 3:3.]

Bevara (försvara, skydda, rädda) mig, Gud (El),

jag söker min tillflykt (förtröstan, tillit, hopp) i dig.

² Jag säger till Herren (Jahve): "Du är min Herre (Adonai),

jag har inget gott (ingen lycka, glädje, rikedom) utanför dig."

[Psalmisten uttrycker sitt fulla beroende av Gud. Här finns inte plats för kompromiss och religionsblandning. Ordet gott innefattar allt från moralisk godhet till materiellt välstånd. Hos Gud finns godhet, glädje, lycka, välbehag och allt skönt och vackert.]

³ De heliga (Guds utvalda) [församlingen] som finns i landet (världen),

de är de majestätiska (ädla, härliga) som har allt mitt välbehag (min glädje).

[Ordagrant "till de majestätiska står all min begäran."]

⁴ De som springer efter (väljer) andra gudar mångdubblar (multiplicerar) sina problem (bedrövelser, sorger, smärtor).

Jag vill inte offra drickoffer av blod till dem, eller ta deras namn på mina läppar [svära en ed på deras namn].

[Vers 3-4 är svåröversatta. De heliga skulle kunna syfta på Guds änglar, se Ps 89:6, 8, men eftersom de "är i landet" är det troligare att det handlar om Guds folk eller det religiösa ledarskapet, se Ps 34:10; 2 Krön 35:3. Vers 4 är ännu svårare att översätta. Versen kan beskriva de israeliter som utöver Herren också tillber andra gudar, så kallad synkretism, eller ren avgudadyrkan. Oavsett så är poängen att dessa mångdubblar sina sorger eftersom dessa tyranniska avgudar kräver avskryvda riter och offer. Det är ironiskt att denna vers om just avgudadyrkan är svårtydd. Det förstärker faktiskt

litterärt poängen att avgudadyrkan är något obegripligt i Guds ögon och något vi inte ska ägna oss åt!]

⁵ Herren är min arvedel, min bägare [*min lott, jag vill bli fylld av dig Herre, se 23:5*].

Du är den som kontinuerligt uppehåller (*bevarar, stöder, försäkrar*) min framtid (*lott, mitt arv*).

⁶ Underbara bördiga marker har blivit utmäta åt mig,

[*ordagrant "repen/avgränsningarna har fallit/uppmåtts ljuvligt"*]

jag har ett gott arv (*jag är nöjd och belåten med mitt arv*).

⁷ Jag vill välsigna Herren (*proklamera Jahve värdig att lovas*), han som har väglett mig (*varit min rådgivare*),

ja, om nätterna korrigerar (*lär, instruerar*) mitt innersta (*samvete, ordagrant "mina njurar", sätet för känslor och dolda motiv*) mig.

[*Nätter kan vara bildligt för nätter av bön, men också mörka stunder, sjukdom, ensamhet, osv, se Ps 4:5.*]

⁸ Jag har ständigt Herren (*Jahve*) inför mig (*har satt honom främst, litar på honom i allt*),

eftersom han är på min högra sida, ska jag inte falla (*vackla, bli omkullkastad*).

⁹ Därför gläder mitt hjärta sig och mitt inre (*ordagrant "min ära", heder*) jublar.

Ja, min kropp får (*kan*) vila i trygghet.

10 För du ska inte lämna mig (*min själ, min person, hebreiska "nefesh"*) åt (till) dödsriket (*Sheol, de dödas plats*),

du låter inte den som följer dig (*din trogne, helige*) se avgrunden.

[David talar profetiskt om Jesus som även på korset kunde vara trygg att Gud skulle låta honom återuppstå.]

11 Du visar mig (*förklarar, tillkännager, kungör*) livets stig (*välkända, upptrampade gångväg*)

Stor (*total, sprudlande*) glädje finns i överflöd i din närvaro (*inför ditt ansikte*),

ljuvlighet (*fröjd, sötma, behag, härlighet*) för evigt (*ständigt, alltid*) på din högra sida (*i din högra hand*).

[Liv och glädje, närvaro och ljuvlighet är i grundtexten i plural, vilket betonar Guds oräkneliga tillgångar och välsignelser. Det finns också en koppling i hur Gud ger uppenbarelse och hjälp att välja rätt väg när vi söker hans ansikte. Hans högra hand är full av ljuvliga, goda gåvor som han är redo att ge!]

17

Psalm 17 - Beskydda mig som din ögonsten

[Psalmen är en bön om hjälp. Den har likheter med föregående psalm. Jämför "Din högra hand", se Ps 16:11; 17:7, "Jag sätter min tillit till dig", se Ps 16:1; 17:7, "Bevara mig", se Ps 16:1; 17:8.]

Författare: David.

Struktur: Psalmen har tre delar. Alla börjar med en vädjan och en förklaring.

1a. En första vädjan, vers 1-2

1b. ... för jag är oskyldig, vers 3-5

2a. En andra vädjan, vers 6-9

2b. ... för fiender omringar oss, vers 10-12

3a. En sista vädjan, vers 13-14

3b. ... för jag förtröstar på dig, vers 15]

¹ En bön (hebreiska "tefillah"). Av David.

[Detta är den första psalmen som har frasen "en bön", hebreiska "tefillah", i inledningen, de övriga är: 86, 90, 102 och 142.]

Del 1

Hör, Herre (Jahve), rättfärdighet!

[Den korta öppningsfrasen är svår att översätta. Ordet "rättfärdighet", som i hebreiskan är ett substantiv, kan tolkas som att bönen gäller en rättfärdig sak eller att författaren anser sig vara rättfärdig och oskyldig. Ett sätt att översätta skulle kunna vara: "Hör rättfärdigheten som talar genom mig." Ordet "rättfärdighet" kan också fungera som ett adjektiv som belyser Guds karaktär. Det blir då en önskan om att Gud i sin rättfärdighet ska höra Davids bön och gripa in och skipa rättvisa. Den trevande inledningen kan vara

medvetet formulerad öppen för flera tolkningar. Vi får inte heller glömma att texten är skriven till musik som också förstärker orden, känslan och stämningen. Tänk dig hur David tar fram sin harpa och börjar spela. Efter ett musikaliskt intro kanske den första frasen viskas fram med en paus mellan varje ord: "Hör, Herre... rättfärdighet..." Efter ytterligare ett instrumentalt parti görs sedan en ny ansats som formar en fullständig mening med en önskan om att Herren uppmärksamt ska lyssna på hans rop.]

Ge akt (*lyssna uppmärksamt*) på mitt rop!
Lyssna till (*vänd ditt öra mot*) min bön,

den kommer inte från falska läppar (*det är ärliga sanna ord*).

² Låt domen (*ditt beslut i mitt rättsfall*) komma från din närhet (*ditt ansikte*),

dina ögon ser (*avgör*) vad som är rätt och riktigt (*ditt perspektiv är rättvist*).

³ Du har provat mitt hjärta (*mina inre motiv*),

du har besökt mig på natten [*då vi inte är sysselsatta med allt vardagligt och har tid att tänka och reflektera över livet*],

du har noga rannsakat (*som en smältdegel renar silver och guld*) mig [*även på dagen då vi interagerar med andra människor, se Ps 12:7*] men finner inget.

Jag har bestämt mig för att inte överträda (*säga något ont, synda*) med min mun.

⁴ Vad det gäller människors handlingar [*vad de onda sysselsätter sig med, hur de lever sina liv*],

har jag med hjälp av dina läppars ord (*dina instruktioner, din vägledning*)

iakttagit [*och på så sätt undvikit*] våldsverkarens stigar (*sätt att leva, välkända, upptrampade gångvägar*).

⁵ Mina steg går stadigt på dina vägar (*spår, jag har följt dina instruktioner, levt mitt liv efter ditt Ord*),

mina fötter har inte stapplat (*jag har inte vacklat, vikit av från din väg*).

[*Två vägar beskrivs i dessa två verser: Guds väg och våldsverkarens väg. Den rättfärdige kan lära sig även från de ogudaktiga genom att betrakta deras livsval och konsekvenser.*]

Del 2

⁶ Jag ropar (*höjer min röst i bön*) till dig, för du svarar mig, Gud (*El*)!

vänd ditt öra till mig,

hör mina ord.

⁷ Visa mig en särskild (*extra mycket*) kärleksfull nåd (*omsorg, trofasthet*)

[*i den hårt ansatta situation jag är i just nu behöver jag ett mirakulöst ingripande*],

du som med din högra hand (*din makt*) räddar den som tar skydd (*har sin tillflykt*) hos dig,

från de som reser sig upp [*mot mig*].

⁸ Beskydda (*försvara, bevara, vårda*) mig som en älskad son, en älskad dotter, en ögonsten,

göm mig under dina vingars skugga.

[Den första frasen är laddad med flera starka bildspråk. Ordagrant står det: "Bevara mig som pupillen/den lilla mannen, ögats dotter". Det hebreiska ordet "ishon" betyder både "en liten man" och "pupill". Anledningen till den dubbla betydelsen är att man kan se sin egen spegelbild i miniatyr i pupillen när man tittar någon i ögat. Nästa ord består av det vanliga ordet för öga, hebreiska "ayin". Kombinationen av "ishon" följt av "ayin" görs 5 ggr i Bibeln. De övriga är 5 Mos 32:10; Ords 7:2, 9; 20:20. Dock görs något unikt här. Ytterligare ett ord skjuts in och ett nytt ord skapas: "bat-ayin". Betydelsen är "ögats dotter". Det hebreiska ordet "bat" betyder dotter, och används t.ex. i frasen "Bat mitzvah" när en flicka vid tolv års ålder blir en "budets dotter". Pojkar firar "Bar mitzva" vid tretton års ålder.

Här i Psalm 17 formas nu en helhet med den maskulina formen "den lilla mannen - pupillen" tillsammans med den feminina "ögats dotter". Det målar upp en bild av en högt älskad son, dotter, Guds dyrbara ögonsten. På samma sätt som ögat och pupillen skyddas av ögonlocket, ögonbrynet, ögonhålan och handen som reflexmässigt lyfts upp om något kommer mot ögat, vill David att Gud reflexmässigt ska beskydda honom.

Som en parallell till första raden kommer en bild från djurvärlden där en fågel breder ut sina vingar över sina ungar. Jesus använder samma bild i Matt 23:37. Båda dessa bilder, ögat och vingarna, används i 5 Mos 32:10-12, och är

troligen inspirationen till denna vers. Det finns också en association till kerubernas vingar som överskuggar nådastolen i tabernaklet, se 2 Mos 25:18-20.]

⁹ Beskydda mig från de gudlösa (ogudaktiga, ondskefulla) som vill förgöra mig,
mina dödsfiender (ordagrant "mina själsfiender", de som är ute efter mitt liv) som omringar mig.

[Ordet "förgöra" används också om en armé som plundrar, bränner och förgör en stad som de belägrat och intagit. David känner sig omringad av fiender som snart stormar mot honom.]

¹⁰ Helt omslutna i sin fetma (förhårdade, känslokalla),
med sin mun talar de stolt (stora ord, arrogant).

[Uttrycket "omsluten i sin fetma" är svåröversatt. Fetma används ofta som en bild på rikedom, överflöd och det goda livet. Det används om hur de ogudaktiga blivit högmodiga i sin framgång, se 5 Mos 32:15; Ps 73:7; Job 15:27. Bildligt sett omsluter också fettet människans organ och hindrar dess funktion. Psalm 73:7 skriver bokstavigt "ögon som plirar fram från fettet", en bild på hur "fettet", framgången, gjort att de inte kan se klart. Ett annat organ är hjärtat som kan bli omslutet av fett, vilket ger en bild på någon som blivit känslokall och inte längre kan sätta

sig in i någon annans situation. Hebreisk poesi har ofta paralleller. Eftersom den andra delen nämner munnen, kan första frasen underförstått syfta på hjärtat och hur det är helt förstocket. Alltså en bild på hur rikedomen har gjort dem känslökalla.]

- 11 De har följt våra steg, de omringar oss,
de stirrar på mig, redo att slå mig till marken.
12 Han kan liknas vid ett lejon som längtar att riva [sitt byte],
som unga lejon som ligger gömda i bakhåll.

Del 3

- 13 Stå upp, Herre (*Jahve*)!
Konfrontera honom (*stå mot hans ansikte*)!
Få honom ner på sina knän!
Rädda mitt liv (*själ, hebreiska "nefesh"*) från den gudlöse (*ogudaktige, ondskefulle*), ditt svärd.

[De två första verben ger en fin rytm i språket. Stå upp är "kumah" och gå konfrontera är "kadmah". Det går att tolka "svärd" i denna vers på två sätt. Svärdet kan vara en parallell till "Guds hand" i nästa vers. Svärdet blir då som ett vapen i Guds hand då han griper in och försvarar den rättfärdige. Det går också att se det som att den ogudaktige är Guds svärd som står i hans tjänst. Den senare tolkningen innebär att de ogudaktiga ibland är Guds redskap för att utföra hans dom. Tanken är inte främmande i Bibeln, se Jes 10:5-7; Jer 51:20.]

14 Rädda mig från människor genom din hand
(*mäktiga kraft*),

från denna världens människor,
vars arvedel (*enda mål*) är det här [*temporära*]
livet,

du fyller deras buk med dina skatter,

de har många söner och lämnar sitt överflöd
till sina barn.

[Gud är källan till allt gott, se Jak 1:17. Han låter solen gå upp över både onda och goda, och låter regnet falla över både rättfärdiga och orättfärdiga, se Matt 5:45. Även om dessa aktivt ogudaktiga människor inte vet om det, kommer allt gott de fått från Gud. Utan Gud kretsar livet bara runt det som hör till det jordiska och deras högsta mål är att lämna ett arv till sina barn. Det är i sig inte fel, men det är inte det högsta syftet med livet.]

15 Jag för min del, i rättfärdighet [*till skillnad från de orättfärdigt rika*]

ska jag få skåda ditt ansikte (*vara i din närhet*)
[Ps 11:7],

när jag vaknar blir jag mättad i din gestalt
(*avbild*).

[Vaknar kan tolkas som att vakna från fysisk sömn, se vers 3, bildligt från natten och mörkret till en ny ljus dag, eller vakna upp efter döden till en evighet tillsammans med Gud.]

18

Psalm 18 – Tack för segern

[I denna tacksång bekräftar David att Gud är hans trofasta beskyddare. Psalmen är lång, den tredje längsta i hela Psaltaren och den längsta i första boken, Psalm 1-41. En snarlik version finns även i 2 Sam 22:1-51. Den helige Ande verkar vilja förmedla ett viktigt budskap då sången finns med två gånger. Det är några små skillnader i ordval mellan de två versionerna, men troligtvis var det denna variant som användes inom tempelmusiken. Paulus citerar denna psalm och kopplar den till Jesu liv, se Rom 15:9. Det går även att se hur psalmen beskriver hans död, uppståndelse, uppstigande, andra tillkommelse och kommande rike. Ingen annanstans i Bibeln beskrivs så detaljerat striden och den seger Jesus vann då han uppstod!]

Författare: David

Citeras i NT:

Vers 1b citeras i Heb 2:13.

Vers 50 citeras i Rom 15:9

Struktur:

Psalmen är uppbyggd som en kiasm i flera nivåer.

A Inledande lovprisning, vers 2-7

B Guds ingripande, vers 8-20

C Guds trofasthet, vers 21-30

B Gud ger kraft, vers 31-46

A Avslutande lovprisning, vers 47-51]

1 Till den strålande (*framstående, ständige*) ledaren [*psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen*]. Av Herrens (*Jahves*) tjänare David, som sjöng (*ordagrant "talade"*) orden av denna sång – den dagen då Herren räddat honom ur alla fienders hand och ur Sauls grepp.

[*David var kung när han skrev denna psalm, ändå väljer han att beskriva sig som "Herrens tjänare" vilket visar på hans ödmjuka inställning.*]

Inledande lovprisning

2 Han [*David*] sade [*inleder denna frihetssång med följande ord, se vers 1*]:

Jag vill älska dig innerligt (*omfamna mig som ditt barn, jag behöver känna din närhet*)!

[*David använder inte det vanliga hebreiska ordet för att älska "ahav", utan "racham", som annars alltid används för att beskriva hur Gud älskar människan genom att han visar medlidande och nåd. Första gången "racham" används är i 2 Mos 33:19, där Mose får se Guds härlighet och Gud förbarmar sig över honom. Hur kan David förbarma sig över Gud? En djupare förståelse får vi då ordet också används för att beskriva den innerliga kärlek och omsorg en mor har för sitt barn, se Jes 49:15, dvs. genom den samhörighet*

och de band som växer fram då en förälder ger sitt barn fysisk närhet. Med detta ord beskriver David sin inre längtan och sitt djupa behov av att få komma nära sin himmelske Fader.]

Herre (Jahve),

min styrka (källa till kraft).

³ Herre (Jahve),

min bergsklyfta (en hög och ointaglig bergskam, skreva, en skyddad plats)

och min borg (fästning)

och min räddare (befriare).

Min Gud (El),

min klippa (massiva berg, fasta punkt) till vilken jag tar min tillflykt [Matt 7:24],

min sköld

och min frälsnings horn [hornet på en vild ox är en metafor för militär styrka och seger]

och mitt värn (min tillflykt, upphöjd plats, högt på ett berg)!

[I vers 2-3 beskrivs Gud i åtta militära termer som en försvarare för psalmisten: min styrka, min bergsklyfta, min borg, min räddare, min klippa, min sköld, min frälsnings horn och mitt värn. Detta är den längsta uppräknings i Psaltaren och förstärker hur Gud verkligen är personligen min hjälpare och beskyddare! I vers 4-7 som följer, summeras hela psalmen. Här finns ett kiastiskt mönster i flera nivåer som inramar Davids rop och vädjan till Herren. I vers 5-6 beskrivs bakgrunden.]

⁴ Jag ropade till (*höjde min röst i bön, kallade på*) Herren (*Jahve*)

– som är värdig att bli prisad –
och blev räddad från mina fiender.

⁵ Dödens rep slöt sig om mig,

fördärvets [*laglöshetens sataniska*] strömmar
(*forsande vatten*) förskräckte mig [*ville dränka mig*].

⁶ Dödsrikets (*Sheols*) rep virade (*snodde*) sig runt mig,

dödens snaror mötte mig (*dödsfällorna kastade sig mot mig*).

[Vers 5-6 formar en väl strukturerad kiasm med fyra uttryck för döden och fyra verb för hur den drabbade David. Döden personifieras i ett rytande hav med stormande vågor och farliga strömmar. Rep och snaror trasslar in sitt offer och drar ner det i djupen. Havet är ofta en symbol för folk och nationer i kaos och uppror; se Ps 46:4; Upp 13:1; 17:15. Fördärvet i vers 5 är det hebreiska ordet "belial" som också beskriver undergång. I Qumranskrifterna framställs Belial i form av en person som är Guds fiende och som lockar till avfall. Paulus använder ordet i den betydelsen när han retoriskt frågar vilken samhörighet Jesus kan ha med Beliar; se 2 Kor 6:15. Den arameiska översättningen tolkar ordet som "utan ok", och då är betydelsen att man lämnat Guds lag och lever i laglöshet.]

⁷ I min förtvivlan (*betryckt, pressad*) ropade jag till (*höjde jag min röst i bön, kallade på*) Herren

(Jahve),

till min Gud (*Elohim*) skrek jag ut (*hojtade högt*
– *efter hjälp och befrielse*).

Han hörde min röst från sitt tempel [*vers 10*
antyder att det är Guds himmelska tempel som
åsyftas]

och mitt kvalfyllda skrik till honom (*rop efter*
hjälp i djup vanda) nådde hans öron.

Guds ingripande

⁸ [*Guds närmande beskrivs i liknande termer som*
mötet på Sinai berg, se 5 Mos 32:22. Jämför
också med förstörelsen av Sodom och Gomorra,
se 1 Mos 19:24-29. I följande stycke fram till
vers 16 beskrivs Guds ingripande i termer som
en jordbävning, storm, åska och kanske ett
vulkanutbrott.]

Då gungade jorden (*upp och ner*) och den
skakade,

bergens grundvalar darrade och skakade,
eftersom han var vred (*upptänd av ilska*).

⁹ Rök steg upp ur hans näsa,

och förtärande eld från hans mun,
glödande kol slungades ut (*antändes*).

¹⁰ Han böjde himlarna (*krökte universum*) och
kom ner,

och han steg ner med mörka moln under sina
fötter.

[*Det hebreiska ordet för "böjde" är "nata" som*
betyder att expandera och spänna ut. Bibeln
beskriver hur himlarna och universum böjs/

kröks. Här antyds att det verkar finnas fler än de tre rumsdimensionerna. I början på 1900-talet formulerade Einstein relativitetsteorin, med tiden som en fjärde dimension, vilket resulterar i "krökta rum". Här anar vi hur Gud kan stå utanför tiden och känna till början från slutet, och samtidigt finnas i tiden. Idag talar forskare ofta om tio dimensioner med bl.a. ljus, supergravitation, elektromagnetism, supersträngteori, osv.]

¹¹ Han besteg en kerub [*bevingat himmelskt väsen, se 1 Mos 3:24; 1 Kung 6:24-27; Hes 1:4-28; 10:20*] och flög.

Han svävade fram på vindens vingar.

¹² Han svepte (*dolde*) sig i mörker (*den mörka stormen var som en slöja*),
som ett tält (*hydda, hebreiska "sukka", täckande skydd av tillfällig natur*) runt sig,
mörka vatten, täta moln.

¹³ Från strålglansen (*det bländande skenet*)
framför honom vek molnen undan,
med hagel och klot av eld (*blixtar*). [*Det kan vara en referens till Kristi återkomst, se Matt 24:27.*]

¹⁴ Herren (*Jahve*) dundrade i [*2 Sam 22:14 har "från"*] himlarna,
och den Högste (*Elion*) lät sin stämma höras,
hagel och klot av eld (*blixtar*) [*ackompanjerade fortsatt*].

¹⁵ Han sköt sina pilar och skingrade dem [*fjenderna*],
flammande blixtar i mängd förvirrade dem
(*panik och tumult bröt ut*).

16 Havsdjupen exponerades (*havets strömmar*), jordens inre delar blottades vid ditt härskri (*tillrättavisning, när du dånat med hög röst*), Herre (*Jahve*),

genom din kraftiga utblåsning från din näsa.
[Effekterna av en stor jordbävning med sprickor, slukhål och avgrundsdjup målas upp.]

17 Han sträckte sig ner från höjden [*med sin hand*], tog tag i mig,

drog mig upp (*hebreiska "masha", samma ord som Mose, vars namn just betyder räddad från vattnet, se 2 Mos 2:10*)

från många (*stora*) vatten.

[De stora haven är ofta en symbol på folk och nationer; se Upp 17:15.]

18 Han räddade mig från min starke fiende [*i Davids fall Saul, se 1 Sam 31:1-4*],

och från de som hatade mig, för de var mig övermäktiga.

19 De konfronterade när jag var som svagast (*när jag var som en belägrad stad*),

men Herren (*Jahve*) blev mitt stöd.

[Ordet "stöd" används i Jer 3:1 om hjälpsändningar med förnödenheter och vatten till det belägrade Jerusalem.]

20 Han förde mig ut i frihet (*en rymlig plats, stora vidder*) [*en efterlängtd kontrast efter att ha suttit instängd i en belägrad stad*],

han räddade mig, för han älskar mig.

Guds trofasthet

21 [Centralt i psalmen, vers 21-30, finns ett stycke som handlar om Guds trofasthet. Det inleds med en sektion där vers 21 och 25 återspeglar varandra och ramar in den inledande sektionen. I vers 22 och 24 återkommer ordet "följa/vakta". Centralt finns Guds ordning och hans domar.]

Herren (*Jahve*) lönade mig (*behandlade mig väl; lät mig få växa och mogna, gottgjorde mig*) efter min rättfärdighet

efter mina händers renhet (*oskyldiga handlingar*) har han återgäldat mig (*återvänt till mig, fört mig tillbaka*).

22 För jag har följt (*vaktat på*) Herrens (*Jahves*) vägar [*skyddat och lytt hans bud*]

och inte avfallit från (*agerat ondskefullt mot*) min Gud;

23 för alla hans domar har jag haft för ögonen, och hans förordningar ("*inristade bud*") har jag inte avvisat.

24 Jag har varit uppriktig (*helhjärtad, fläckfri, intakt, fullkomlig, levt med integritet*) inför honom, och hållit mig borta (*vaktat på min väg, skyddat mig*) från synd (*skuld, straff*).

[*Ordagrant: "från min synd", dvs. från det som skulle kunnat vara min synd om jag inte levt rent.*]

[*Ordet för uppriktig är "tamim". Huvudbetydelsen är att vara hel, fullt antal, fullkomlig, utan någon brist. När ordet används om Gud beskriver det hans helhet och felfrihet. När det används om människor beskriver det inte någon*

som är helt utan synd, utan någon som är ärlig och har integritet där ord och handlingar hör ihop. Någon som är en hel människa med allt vad det innebär – där det inte finns några dolda rum, baktankar eller något gömt. Ordet för synd är ett brett ord som ordagrant handlar om att vika av från vägen. Betydelsen är rik och innefattar både synden, skammen och straffet.]

25 Därför har Herren (Jahve) återgäldat mig (återvänt till mig, fört mig tillbaka) efter min rättfärdighet,

efter mina händers renhet (eftersom mina handlingar är oskyldiga) inför hans ögon.

26 [Följande stycke, vers 26-27, beskriver hur Gud är rättvis. Han agerar i enlighet med människors moral och speglar deras handlingar. Föregående stycke var en kiasm, där verserna rent bokstavligt speglade varandra, se vers 21-25. Något som den som förstår hebreiska kan lägga märke till. De rättfärdiga som vill leva efter Guds moral kommer se hur Gud speglar dessa egenskaper och agerar trofast, uppriktigt och rent. Den som är moraliskt fördärvad kommer däremot att uppleva Guds vägar som obegripliga.]

Mot den trofaste (helige, barmhärtige, kärleksfulle)

visar du dig trofast (helig, barmhärtig, kärleksfull).

Mot den uppriktige (helhjärtade, ärlige, sanne)

visar du dig uppriktig (*helhjärtad, ärlig, sann*).
 27 Mot den som renat sig (*som en metall som hettats upp och där orenheterna avlägsnats*),

visar du dig ren,

men mot den [*moraliskt*] fördärvade (*förvridne, slingrande; den som medvetet väljer fel väg*),

visar du dig motsatt (*avog, antagonistisk, i strid mot; antar du skarpsinnigt brottningskampen*).

[I de tre första stroforna, som beskriver positiva egenskaper; bemöter Gud de rättfärdiga på motsvarande sätt som de agerar. I Bergspredikan finns ett liknande uttalande där de barmhärtiga kommer att möta barmhärtighet, se Matt 5:7. I den fjärde strofen, där de ogudaktiga som är moraliskt fördärvade beskrivs, visar inte Gud ogudaktighet tillbaka – han är ju helig och ren. Om någon sätter sig upp mot Gud så kommer han med sitt skarpsinne att motsätta sig dem, men inte på ett förvridet sätt utan i rättvisa och rättfärdighet. Det blir tydligt i hebreiskan där de tre första stroforna har samma rot, medan den fjärde skiljer sig åt, "patal" används bara här och i 1 Mos 30:8; Job 5:13; Ords 8:8 och beskriver att vara i en konflikt och strid:

*trofaste/trofaste – cha- sid / chas- sad
 uppriktige/uppriktig – ta- mim / tam- mam
 renat/ren – na- bar / ba- rar
 förvriden/motsatt – iq- qes / pat- tal]*

28 För du befriar ett ödmjukt (*förtryckt*) folk,

men stolta ögon (*högmodiga blickar*) tar du ner (*förödmjucar du*).

²⁹ För du tänder min lampa [*ger mig liv, fysiskt och andligt*], Herre (*Jahve*)

– min Gud (*Elohim*) lyser upp mitt mörker.

[Lampa används ofta om andligt liv, se Ords 13:9; 20:20; 24:20. Att släcka någons lampa är en bild på döden, se Job 18:5-6; 21:17. David kallas också "Israels ljus", se 2 Sam 21:17. I templet lyste den sjuarmade ljusstakens ljus hela natten, se 2 Mos 25:37. Sann ödmjukhet handlar om att villigt böja sig inför Gud, se Ps 37:11. Här i vers 28 används hebreiska ordet "sapal" som har betydelsen att tvingas ner lågt.]

³⁰ För med (*i*) dig kan jag attackera (*springa mot*) en armé (*en fiendes barrikad*),

med min Gud (*Elohim*) kan jag storma (*hoppa över*) en mur. [*Fil 4:13*]

Gud ger kraft

³¹ [*Nu kommer fem verser som beskriver Herren:*] Vad det gäller Gud (*El*) [*den ende sanne Guden*] – hans väg (*sätt att agera*) är utan brist (*har integritet*),

Herrens (*Jahves*) ord (*löfte, tal*) är rent (*prövat, luttrat som metall utan slagg*) [*Ps 12:7*],

han är en sköld för alla som tar sin tillflykt i honom.

³² För vem är Gud (*Elohim*) förutom Herren (*Jahve*),

och vem är en klippa (*berg, en säker och stabil grund*) utom vår Gud (*Elohim*)?

[Nej, ingen är som du!]

³³ Gud (*El*) är den som utrustade (*gav, iklädde*) mig med kraft (*styrka, mod, inflytande, rikedom*),

och gjorde min väg utan brist (*hjälppte mig att vandra med integritet, gjorde mig helhjärtad, ärlig*).

³⁴ Som gjorde mina fötter [*snabba och smidiga*] som hindens [*som med lätthet klättrar längs med de branta bergssidorna*],

och ställde mig på mina höga platser (*höjderna*).

[Profeten Habackuk använder liknande språk, se Hab 3:19, ordet används också om offerplats som ofta var belägen på en hög plats.]

³⁵ Som lärde mina händer att strida (*tränade mig för krig*),

så att mina armar kunde spänna kopparbågen.

[Kan syfta på en verklig båge dekorerad med koppar i ändarna, eller så är det en poetisk beskrivning av övernaturlig styrka som kan böja en båge i metall. Pilbågen var en välkänd symbol för kunglig styrka både i Assyrien och Egypten vid den här tiden. Den assyriska solguden Ashur avbildas med en pilbåge. En relief som hittats i Assyrien, skulpterad ungefär samtidigt med David, beskriver hur Ashur ger en storslagen båge till kungen.]

36 [Vers 36-46 fortsätter att beskriva Herrens gärningar, men går tillbaka till att tilltala honom med "Du". På samma sätt som i vers 31 inleds detta stycke med en extra lång mening. Ordet för strid/krig i vers 35 och 40 ramar in vers 36-39.]

Du gav mig din frälsnings sköld,
din högra hand upprätthåller mig;
din villighet att böja dig ned (*din ödmjukhet*)
har gjort mig stor (*har styrkt mig*).

37 Du har berett plats för mina steg (utvidgat området under mig),

mina anklor har inte gått ur led.

[Syftar på bilden av en hjort på smala bergsstigar.]

*38 Jag förföljde mina fiender och hann upp dem,
jag vände inte om förrän jag gjort slut på dem.*

*39 Jag krossade dem, så de inte kunde resa sig,
de föll under mina fötter.*

*40 Du utrustade (gav, klädde) mig med kraft
(styrka, mod) för striden (kriget),*

du fick de som reste sig upp mot mig att böja sig för mig.

41 Mina fiender drev du på flykten (du gav mig deras rygg och nacke),

de som hatade mig tystade jag fullständigt.

*42 De skrek (ropade efter hjälp), men det var ingen [av deras avgudar] som hjälpte,
[de ropade efter hjälp eller skrek i avsky] mot Herren (Jahve), men han svarade inte.*

[I Jona 1:14 finns exempel på hur hedningar ropar till Israels Gud. I Upp 16:10-11 vänder man sig

mot Gud, inte i omvändelse, utan för att häda honom.]

⁴³ Jag krossade (*malde*) dem [*så fullständigt så de blev*] som stoft (*damm*) för vinden,

jag trampade (*stampade*) på dem som grus på vägen. [*Alternativt "slängde ut dem som skräp på gatan."*]

⁴⁴ Du räddade mig från folkets strider [*troligtvis en angripande armé*],

du satte mig som huvud över hednafolken.
Folkslag jag inte kände tjänar nu mig.

⁴⁵ så fort de hörde [*ryktet om vad Gud gör*],
lydde de mig.

Främlingar blev kraftlösa inför mig,

⁴⁶ främlingar tappade modet (*vissnade, skrumpnade ihop*),

och kom darrande fram ur deras fästen.

Avslutande lovprisning

⁴⁷ [*Psalmen avslutas med ett stycke som fint hör ihop med inledningen, se vers 2-7.*]

Herren (*Jahve*) lever!

Lovad (*värdig att prisa, att böja sig inför i vördnad*) är min Klippa (*berg som står fast*),

upphöjd är min frälsnings Gud!

[*De två verben kompletterar varandra, det första har en rörelse nedåt att böja sig, medan det andra en rörelse uppåt. Följande två verser summerar Herrens gärningar:]*

48 Gud (*El*) [*den sanne Guden*],
 den som ger mig fullständig hämnd [*plural*],
 den som lägger folken under mina fötter,
 49 den som befriar mig från mina fiender,
 den som lyfter upp (*upphöjer*) mig över de som
 reser sig mot mig,
 den som räddar mig från våldets man.
*[Hebreiska "ish chamas", mannen som plundrar
 och terroriserar.]*

50 Därför vill jag tacka (*med öppna händer
 prisa, hylla och erkänna*) dig inför folken, Herre
 (*Jahve*),
 och lovsjunga ditt namn. [*Versen citeras i Rom
 15:9.*]

51 Stora segrar ger Herren (*Jahve*) åt sin konung,
 han handlar trofast (*nådefullt, med omsorgs-
 full kärlek*) mot sin smorde (*utvalde, kung*)
[syftar också på Messias],
 mot David och hans ätt [*säd, singular, se 1 Mos
 3:15; Upp 19:11-16*] för evigt.

19

Psalm 19 - Guds existens är uppenbar

*[Psalmen har tre sektioner som alla har att göra
 med ord och någon som talar. Det hebreiska ordet
 för ord och tal är "dabar". Ordet betyder också
 tanke, någonting uttalat och något som existerar.
 Psalmen börjar med ord om Gud, fortsätter med
 ord av Gud och avslutas med ord till Gud. Det är
 skapelsen som inleder och talar om att det finns
 en högre makt. Ett liknande resonemang finns i*

Rom 1:19-20 där Paulus slutsats är att eftersom världen är skapad måste det finnas en skapare. Den andra sektionen visar att det är Guds Ord som ger uppenbarelse om vem Gud är, hans ordningar och att han är vårt enda hopp om nytt liv. I den tredje och sista sektionen kommer gensvaret från psalmisten, och var och en som använder den här psalmen i sin bön, att låta varje ord och tanke behaga Gud.

Det finns också en ökad grad av uppenbarelse. När skapelsen talar används det allmänna ordet för Gud, hebreiska "El". Däremot blir Gud tydlig och uppenbarad i Ordet med hans personliga namn, Jahve, se vers 8. I alla tre sektionerna berörs både det yttre och inre livet - vårt tal och kommunikation med andra människor och vårt hjärta och tankar.

Författare: David

Citeras i NT: Vers 5 citeras av Paulus i Rom 10:18

Struktur:

- 1. Skapelsen talar vers 1-7*
- 2. Guds Ord talar vers 8-12*
- 3. Människan talar vers 13-15]*

¹ *Till den strålande (framstående, ständige) ledaren [psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen]. En psalm (sång ackompanjerad på strängar) av David.*

Skapelsen talar

² [Det första stycket beskriver hur stjärnorna talar utan ord. Hebreiska ordet för att förkunna i vers 2 används ofta för matematiska beräkningar och antal. Det används i 1 Mos 15:5 där Abraham uppmanas att räkna stjärnorna.

Vår galax, vintergatan, har omkring 200 miljarder stjärnor. Av alla dem är omkring 5 000 synliga för blotta ögat. De närmsta stjärnorna ligger 4 ljusår från jorden och de mer avlägsna flera tusen ljusår bort. En stjärna vi ofta kan se i Sverige är sommarstjärnan Vega. Den har ett avstånd på 25 solår från jorden. Det innebär att det ljus vi ser när vi tittar på stjärnan strålade ut för 25 år sedan och färdades med ljusets hastighet under 25 års tid innan det nådde jorden. Avståndet är svindlande 240 biljoner kilometer. Ett sätt att göra den siffran mer greppbar är att skala ner avståndet. Låt säga att avståndet till Vega skulle motsvara sträckan mellan Stockholm och Rom, som är 250 mil, hur långt skulle man färdas innan man passerar månen? Redan efter några få millimeter skulle vi då ha passerat månen!]

Himlarna förkunnar (dokumenterar) [berättar med matematisk exakthet om]

Guds (Els) härlighet (tyngd, dignitet, mättade gudsnärvaro),

skyn (fästet) förkunnar hans händers verk (vittnar om, visar ständigt vad han gjort).

³ Dag efter dag flödar de [himlarna och stjärnorna] av ord,

natt efter natt uppenbarar de kunskap (vishet).

[Det finns en koppling mellan dag och ord i kontrast till natt och kunskap. Det är under dagens ljusa timmar vi interagerar och kommunicerar med andra människor, medan kvällen och natten är tänkt att ge tid för reflektion och kunskap. När mörkret sänker sig bleknar färgerna omkring oss och istället framträder himlen och stjärnorna. Blicken lyfts från det jordiska mot det himmelska och vi får tid att reflektera över livets stora frågor och evigheten. Så här har det varit den största delen av mänsklighetens historia, det är bara i vårt moderna samhälle som vi istället tändes lampor och fortsätter dagen. Städernas ljus gör att stjärnorna inte syns. Kopplingen mellan ord och kunskap – vårt yttre liv i förhållande till andra människor och vårt inre liv – återkommer i psalmens alla tre sektioner; se vers 11 och 15.]

⁴ Utan tal, utan ord (språk),
deras röst hörs inte.

[Stjärnornas röst hörs utan stämma och ord.]

⁵ Trots det går deras röst ut *[som bevis på Guds storhet]* över hela jorden,
deras ord till världens ände.

Där har han rest ett tält för solen *[där den vilar under natten]*,

⁶ som en brudgum kommer den ut från sin bröllopsbaldakin (skydd, kammare, sänghimmel, se Jes 4:5),

som en stark atlet gläder den sig åt att löpa sin bana.

⁷ Den går upp från ena sidan av himlen,
går ett varv till den andra sidan,
och ingenting undgår (är dolt för) dess hetta.

Guds ord talar

⁸ [Skapelsen pekar på att det måste finnas en skapare. Dock används det mest generella ordet för Gud, hebreiska "El" i vers 2. Paulus använder samma argument i Rom 1:19-20 att alla människor kan se att det finns någon form av högre makt när de ser naturens storslagenhet. I vers 8 -10 ges nu sex punkter med Herrens ord och dess effekter. Nu används Guds personliga namn, Jahve.]

Herrens (Jahves) lag [undervisning, hebr. "Tora" – de fem Moseböckerna, men syftar även på hela Bibeln] är fullkomlig (komplett, absolut, hel),

den ger själen nytt liv (ger nytt liv åt hela människan).

Herrens vittnesbörd (varningar, påminnelser, regler) är tillförlitliga (sanna, står stadigt),

de gör enkla (okunniga, villiga, öppna) människor visa.

[Ordet beskriver någon som är på väg att lära sig, någon som ännu inte skapat sig en uppfattning.]

⁹ Herrens befallningar (generella lagar, grundlagar)

är rätta (rättfärdiga, leder rakt fram),

de ger glädje åt den inre människan (hjärtat).

Herrens bud (hebreiska "mitzvah", kontrakt, lag) [tio Guds ord],

är rena och ger ljus åt (*upplyser gång på gång*) ögonen.

¹⁰ Herrens gudsfuktan (*att i vördnadsfull tillbedjan frukta Gud*) är ren,

den består för evigt.

Herrens domar är sanna (*utan fel, går att lita på*), de är alltigenom rättfärdiga.

¹¹ De [*Guds lag, vittnesbörd, bud, domar*] är mer önskvärda (*dyrbara*) än guld,

ja mycket mer än mängder av rent guld.

De är sötare än honung,

ja mycket mer än självrunden honung [*den sötaste honungen är den som självdroppar och inte pressas ut*].

[Guds ord är mer värt än det bästa guldet och den finaste honungen, något många människor jagar efter. Förutom denna uppenbara bild, finns även en koppling till det återkommande mönster i psalmen som talar om vårt yttre och inre liv, se vers 3 och 15. Guld har att göra med relationer med andra människor, medan honung handlar om det inre livet. Det är bara i relation med andra människor som guld har ett värde. På en öde ö skulle ett fynd av guld inte förändra situationen, däremot skulle honung vara en värdefull livsavgörande upptäckt.

Guds ord är mer värdefullt än guld, det påverkar vårt tal och våra relationer med andra människor. Guds ord är också sötare än honung och det ger styrka och energi åt den inre människan. Honung kan förvaras över 3 000 år

och fortfarande vara ätbar. Den innehåller också olika antibiotika som har hälsosamma effekter. Guds ord, skrivet för flera tusen år sedan är fortfarande hållbart och ger kunskap och insikt.]

¹² Av dem är också din tjänare varnad (*påmind, upplyst, instruerad*),
att hålla dem (*bevara, skydda dem*) ger stor lön.

Människans respons

¹³ [Nu kommer Psalmens sista sektion. Först har naturen talat och vittnat om att det finns en skapare, se vers 2-7. Sedan uppenbarar Bibeln med mer detaljer vem Gud är, se vers 8-12. Till sist kommer människans respons som blir en bön om att hela livet ska få harmonisera med universums ordning och rytm.]

Vem kan förstå (*märka, uppfatta, se*) alla sina oavsiktliga synder (*brister, felsteg*)?

Straffa mig inte för (*befria mig från*) alla mina dolda (*omedvetna*) synder [*som jag inte ens är medveten om*],

¹⁴ bevara också din tjänare från uppenbar synd (*stolthet, arrogans, fräckhet*).

Låt inte sådant [*både dold och uppenbar synd, och då speciellt högmod*] ha kontroll (*makt*) över mig,

då ska jag vara ren och oskyldig från stor (*påfallande, grov*) synd.

[Ordet "sådan" syftar på synden i föregående stycken, och kanske främst på högmod då vi inte ödmjucar oss inför Gud och erkänner våra felsteg. Stolthet går före fall, se Ords 16:18. Samma hebreiska ord för "dolt" används medvetet både i vers 7 och 13b. Ingenting är dolt för solens hetta, värmen tränger ner i markens djup. På samma sätt tränger Guds Ord in i människans inre och berör vårt samvete. Ordet för att "ha kontroll" är samma som i 1 Mos 4:7 där Gud vädjar till Kain att "kontrollera" och råda över sin ilska.]

¹⁵ Låt vart ord från min mun

och mitt hjärtas tankar (*meditation, det jag funderar på*)

behaga dig (*glädja och hedra dig*),
Herre (*Jahve*), min klippa (*styrka*)

och min återlösare (*förlossare, den som ständigt betalar priset för att rädda och befria mig*).

[Bönen berör både vårt yttre liv – orden som andra människor hör oss tala, och vårt inre liv – hjärtats tankar; se även vers 3 och 11. De två sista orden binder också ihop psalmens tre delar på ett fint sätt. Psalmisten ropar ut till Gud och kallar honom: "min klippa och återlösare." Ordet "klippa" är något konkret som associerar till skapelsen och "återlösare" är ett abstrakt ord som sammanfattar huvudbudskapet i Guds Ord där Gud vill återupprätta relationen och kontakten med människan.]

20

Psalm 20 – Bön innan striden

[Psalmen är en bön om hjälp på nödens dag. Inom judendomen beds bönen dagligen för att påminna om förlusten av det andra templet. Psalmen används också som en bön när en kvinna ska föda. Psalmen är ovanlig i att den är en förbön för kungen inför en stundande krigsdrabbning. Psalmen har sju böner som alla börjar med ordet "Må", se vers 2-6 och 10.

Psalm 20 och 21 hör ihop. I Den grekiska översättningen Septuaginta börjar psalmerna 18-22 med frasen "för den sista tiden." Ett tillägg som inte finns i den hebreiska texten, men visar att man tidigt kopplade ihop dessa psalmer med ändens tid. Uttrycket "sista tiden" används i NT för hela perioden från Jesu död och uppståndelse fram till hans återkomst, se Petrus tal i Apg 2:16-39 och Heb 1:2. Psalm 20 är bönen innan striden och Psalm 21 är tacksägelse för segern som har vunnits. Frasen "nödens dag", i vers 2, syftar ofta i profetiska sammanhang på den sista tiden och Jesu återkomst. Här finns även en koppling till en ny födelse, se Joh 3:3. Profetiskt beskriver psalmen hur Jesus besegrar Satan och befriar sitt folk från mörkrets härar, se Heb 2:14-15; Kol 1:13. Det skulle kunna vara den bön som Jesus uppmanat lärjungarna att be i Getsemane när han var på väg till korset, se Matt 26:38.

Författare: David

Struktur: Psalmen är välstrukturerad. Inledningen i vers 1 består av tre ord följt av 70 ord på 9 rader. Psalmen kretsar kring ordet "svara", se vers 2, 7 och 10. Den inleds med att folket ber för sin kung inför förestående krigsdrabbning, se vers 2-6. Kungen svarar i vers 7. Till sist svarar folket i kör i vers 8-10. Psalmen alternerar mellan "vi" och "jag", se vers 6, 7, 8-10.

1. Folkets bön, vers 2-5
2. Kungens svar vers 7-9
3. Avslutande bön vers 10]

¹ Till den strålande (*framstående, ständige*) ledaren [*psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen*]. En psalm (*sång ackompanjerad på strängar*) av David.

² Må Herren (*Jahve*) svara dig på nödens dag [*den sista striden, Herrens dag*],

må Jakobs Guds namn beskydda dig.

³ Må han sända hjälp från det heliga [*helgedomen*],

och stödja (*upprätthålla, hjälpa*) dig från Sion [*poetisk bild på Jerusalem, platsen för Guds närvaro*].

⁴ Må han komma ihåg (*lägga märke till*) alla dina offer,

och med välbehag ta emot ditt brännoffer [*blodsoffer*].

Sela. [*Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.*]

⁵ Må han ge dig ditt hjärtas önsknningar,
och låta dina planer lyckas.

⁶ Må vi jubla (*ropa i triumferande glädje*) över
din seger,
och höja segerbanér (*triumfera, marschera i segertåg*) i vår Guds namn.
Må Herren ge dig allt du ber om.

⁷ [*Nu i vers 7 ändras pronomen från "vi" till "jag", för att sedan återgå till "vi" och "oss" i vers 8-10.*]
Nu vet jag att Herren (*Jahve*) kommer med hjälp
åt sin smorde (*utvalde, kung*) [*Messias*],
svarar honom från sin heliga himmel [*himplens helgedom*],
genom sin högra hands frälsande seger (*kraft som befriar och räddar*).

⁸ Andra [*folk som inte känner Gud, litar, sätter sitt hopp*] till vagnar och hästar,
men vi [*Guds folk*], vi nämner (*kommer ihåg, berömmar oss av*) Herrens (*Jahves*), vår Guds (*Elohims*), namn.

⁹ De [*fienden*], de sjunker ned (*kollapsar*) och faller,
men vi, vi reser oss och förblir stående (*står stadigt, segrar*).

¹⁰ Herre (*Jahve*), ge seger åt konungen,

må han svara oss den dag när vi ropar (höjer vår röst i bön).

[En förvissning om att Herren kommer att segra.]

[En del ser den första delen som fristående: "Herre ge seger." Nästa rad blir då en bön att konungen ska svara på bönen. Utifrån sammanhanget knyter dock denna vers an till både vers 7 och 2. Konungen här hör ihop med "smorde" i vers 7. Ordet "dag" finns bara här och i vers 1 och "nödens dag" blir här i avslutningen en "bönesvarets dag".]

21

Psalm 21 – Tack för segern

[Psalm 20 och 21 hör ihop och handlar om förtröstan på Gud. Föregående psalm var en bön om Guds beskydd innan striden och följs av denna psalm med tacksägelse över segern. Den grekiska översättningen Septuaginta inleder, på samma sätt som föregående psalm, med frasen: "för den sista tiden." Det är ett tillägg som inte finns i den hebreiska texten, men visar att man tidigt kopplade ihop dessa två psalmer med händelser kring ändens tid. Uttrycket "sista tiden" används i NT för hela perioden från Jesu död och uppståndelse fram till hans återkomst, se Petrus tal i Apg 2:16-39 och Heb 1:2. Psalmen har messianska drag och "liv" i vers 5 kan ses som uppståndelsen.]

Författare: David

Struktur: Det finns två sektioner som ramas in av första och sista raden som båda har med orden "Herren" och "i din styrka", se vers 2 och 13. Den första sektionen ramas in av ordet "glädje", se vers 2 och 8. Centralt finns vers 8 som handlar om Guds trofasta kärlek.

- 1. Kungens tidigare segrar – uppståndelsen från korset, vers 2-8*
- 2. Kungens framtida segrar – Jesu återkomst och domens dag, vers 9-14]*

1 Till den strålande (framstående, ständige) ledaren [psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen]. En psalm (sång ackompanjerad på strängar) av David.

2 Herre (Jahve),

i din styrka (makt) gläder sig konungen;

och i din frälsning (räddning), hur högt jublar (dansar) han inte, jo mycket!

[Jubla är ordagrant "cirkla runt", dvs. dansa i glädje och fröjd.]

3 Du gav honom hans hjärtas önskan [Ps 20:5],

hans läppars begäran har du inte nekat honom.

Sela. [Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.]

4 För du går honom till mötes med rika välsignelser,

du sätter en krona av rent guld på hans huvud.

5 När han bad dig om [*uppståndelse*] liv,

gav du honom ett långt liv (*längd av dagar*) för alltid och evigt.

6 Stor är hans ära på grund av din frälsning,

majestät och härlighet har du gett (*tilldelat, lagt på*) honom.

7 Du låter honom bli till evig välsignelse (*välsignar och låter honom bli en välsignelse*)

[*på liknande sätt som Abraham blev välsignad för att kunna välsigna andra, se 1 Mos 12:2*],

du gläder honom med fröjd inför ditt ansikte (*i din närhet*). [*Ps 16:11*]

8 För kungen förtröstar på Herren (*Jahve*),

genom den Högstes nåd (*omsorg, trofasta kärlek*) står han trygg och säker.

9 Din hand når (*söker upp och finner*) alla dina fiender,

din högra hand når (*söker upp och finner*) alla som är mot dig.

10 Du sätter dem som i en brinnande ugn [*de blir som material som förbränns*],

när du visar dig (*visar ditt ansikte*).

Herren (*Jahve*) ska sluka dem i sin vrede;

eld förtär dem.

11 Du förgör deras efterkommande (*livsfrukt*) från jorden,

deras avkomma (*säd*) från människosläktet (*Adams barn*).

[En fullständig befrielse kräver inte bara att de som attackerar elimineras, utan även nästa generation.]

¹² När de riktat ondska mot dig [*ordagrant "sträckt ut ondska", lagt ut snaror och nät*],

tänkt ut onda planer, lyckas de inte.

[Det är inte Herren som tar initiativ till att attackera människor, han svarar på deras attack.]

¹³ Du får dem på flykt (*ordagrant "de visar skuldrorna", dvs. vänder sig om*),

med din båge siktar du mot dem.

[I vers 12 "sträckte" fienderna ut ondska mot Herren, nu sträcker Herren sin båge och siktar tillbaka på dem.]

¹⁴ Bli upphöjd, Herre (*Jahve*), i din styrka (*makt*), vi vill sjunga och lovprisa din storhet (*seger, hjältekraft*).

[Psalmen avslutas på samma sätt som den börjar, och ramas in av lovprisning.]

22

Psalm 22 - Messias lidande och seger

[Psalmen beskriver Jesu lidande, död och uppståndelse. Jesus citerar från den första raden när han hänger på korset: "Min Gud, min Gud, varför har du övergivit mig?" Troligtvis fortsatte han och bad hela psalmen som efter två tredjedelar skiftar ton och slutar i uppståndelse och seger! Det är mer än ett sammanträffande

att denna psalm, skriven av David omkring 1 000 år före Jesus, har så många profetior som Jesus uppfyller in i minsta detalj. Inledningen "till den strålande ledaren" indikerar att den är messiansk. Psalmen beskriver korsfästelsen som avrättningsmetod, 600 år innan den uppfanns av perserna. Inom judendomen, som inte vill se att psalmen förutsäger Jesu lidande, erkänner man ändå att psalmen handlar om framtida händelser och inte bara kan handla om Davids liv. Den medeltida franska rabbinen Rashi, som skrivit det mest inflytelserika kommentarverket, noterar detta.

Psalmen har ett brett spektrum och kan appliceras på flera situationer. Den skrevs av David då han upplevde sig övergiven av Gud. Orden har också tröstat troende i tider då det känts som om Gud är långt borta. Dessutom finns den profetiska dimensionen där, insprängd i psalmens helhet.

Författare: David

Citeras i NT:

Vers 1, citeras av Jesus i Matt 27:46; Mark 15:34

Vers 19, se Joh 19:24

Vers 23, se Heb 2:12

Uppfyllda profetior:

1. Jesu ord på korset, Ps 22:2 – Matt 27:46

2. Rytande bön, Ps 22:2 – Upp 5:5

3. Jesus blev hånad, Ps 22:8-9 – Matt 27:39-43; Mark 15:29-32; Luk 23:35-37

4. Soldaterna kastar lott om kläderna, Ps 22:19 – Matt 27:35; Mark 15:24; Luk 23:34; Joh 19:24

5. *Händer och fötter genomborrade, Ps 22:17 – Joh 19:36-37; 20:25*
6. *Soldaterna krönte (omringade) honom med en törnekrona, Ps 22:13 – Joh 19:2*
7. *Jesus var törstig, Ps 22:15-16 – Joh 19:28*
8. *Omringad av fientliga hedningar, Ps 22:17 – Apg 2:23*
9. *Liknas vid den insekt som användes för att framställa ett rött färgämne, Ps 22:7 – Jes 1:18.*
10. *Benen krossas inte, något som annars var vanligt vid korsfästelse, Ps 22:18 – Joh 19:32-33*
11. *Stenen rullades bort, Ps 22:9 – Matt 28:2*
12. *Bland lärjungarna igen Ps 22:23 – Joh 20:19*
13. *Hedningar omvänds Ps 22:28 – Apg 1:8; 2:41*

Struktur:

Psalmen är väl strukturerad i tolv mindre enheter som hör ihop parvis. Dessa sex par bildar i sin tur tre större sektioner. De två första större sektionerna handlar om försakelse och klagan. Det finns ett återkommande mönster med klagan följt av bön. I den tredje och sista stora sektionen vänds bönen från klagan till seger.

Del 1 – Bön från en övergiven, vers 2-11

1. *Klagan, vers 2-3, följt av bön, vers 4-6*
2. *Klagan, vers 7-9, följt av bön, vers 10-11*

Del 2 – Bön från en kung, vers 12-22

3. *Klagan, vers 12-14, följt av bön, vers 15-16*
4. *Klagan, vers 17-19, följt av bön, vers 20-22*

Del 3 – Bönesvar, vers 23-32

5. *Bön, vers 23, följt av uppmaning, vers 24-25*
 6. *Bön, vers 26, följt av uppmaning, vers 27-32]*
-

1 Till den strålande (*framstående, ständige*) ledaren [*psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen*], till "Gryningshinden". En psalm (*sång ackompanjerad på strängar*) av David.

["Gryningshinden" kan ha varit en redan känd melodi med det namnet, men kan också poetiskt syfta på de första solstrålarna som skjuter upp som en hinds horn efter en mörk natt. Jesus citerar den första strofen från denna psalm när han hänger på korset, se Matt 27:46 och Mark 15:34. Det är inte otroligt att han talade ut hela psalmen från början till slut. En ny dag gryr, det finns hopp i Jesu död och uppståndelse!]

Del 1 - Bön från en övergiven

2 [*Psalmen inleds med en fråga i förtvivlan där orden "Min Gud, min Gud" och "övergivit" kan uppfattas som en motsägelsefull kontrast. Dock är det just Guds frånvaro som gör honom så påtaglig. David är kluven mellan tidigare upplevelser där Gud har svarat, se vers 4-6, och nuvarande situation där Gud inte verkar höra hans bön. Ordet för "jämrande" beskriver ett lejons ljudliga rytande, men också en oformulerad högljudd klagan, se Jes 5:29; Sak 11:3; Job 3:24; Ps 32:3. I ordvalet kan vi ana början av uppfyllandet av frasen från Bibelns sista bok "Gråt inte! Se,*

*lejonet av Juda stam, Davids rotskott, har segrat",
se Upp 5:5.]*

Min Gud (*Eli*), min Gud (*Eli*),
varför har du övergivit (*lämnat*) mig?

Min hjälp (*frälsning*) verkar så långt borta,
avlägsen från mina jämrande (*rytande*) ord.
*[I Heb 5:7 beskrivs hur Jesus ropade högt under
tårar när han bad.]*

³ Min Gud, jag ropar (*höjer min röst i bön*) om
dagen,

men du svarar inte,
även på natten,
men får ingen ro (*vila*).

⁴ Ändå är du helig (*fullkomlig, helt avskild från
allt orent, motsatsen till all synd*),
[och den som] tronar på Israels lovsånger
(*lovprisningar med tacksamhet och glädje*).
*[Gud vill ta sin boning och regera hos dem som
upphöjer honom.]*

⁵ Våra fäder förtröstade på dig,
de förtröstade på dig (*litade på, var trygga i
dig*),

och du befriade (*räddade*) dem.

⁶ De ropade till dig och blev räddade (*befriade,
hjälp*),

de förtröstade (*litade*) på dig och blev inte
besvikna

*(behövde inte skämmas, var inte modlösa och
gav inte upp hoppet även om de fick vänta).*

[Här avslutas de två första mindre enheterna av de totalt tolv i denna psalm. Nu i vers 7-11 följer två till med samma mönster. En inledande klagan följd av en bön riktad till Gud hur han tidigare har varit med.]

7 Men jag är en mask [som dör, färgas scharlakansröd], inte en människa,

hånad (förolämpad, skymfad) av människor, och föraktad av folket.

[Det finns olika ord för mask. Här används inte hebreiska "rimmah" utan ordet "tolah" som både kan översättas med mask och en speciell blodröd färg. Första gången ordet används är i 2 Mos 16:20 när det på grund av israeliternas olydnad kom maskar i mannat. Ordet används också som en jämförelse för att beskriva människan som ett obetydligt litet kryp, se Job 25:5-6. Hälften av de 68 gånger ordet används i GT översätts det dock till scharlakansröd, purpurröd eller karmosinröd. Ett exempel är prästens klädnad som ska vara gjord av garn färgat i denna röda kulör, se 2 Mos 28:5. Färgämnet framställdes av en liten insekt, Kermes ilicis. På svenska kermeslus. Från det ordet kommer namnet karmosinröd. Av alla insektsbaserade färgämnen i antiken var denna den mest kostsamma och arbetskrävande att framställa. Under en kort tid på våren, i Mellanöstern, plockades eksköldslusen från ekträd som är dess värd. Efter att ha torkats och sedan krossats framställdes det röda pulvret. Kermeslusen har ett fascinerande liv som

förstärker parallellen till Jesu korsfästelse. När det är dags att lägga ägg klättrar lusen frivilligt upp på en trädstam. Den lägger äggen under sin kropp. När äggen kläcks fungerar honans skal som ett skydd men också som näring. Hennes avkomma äter av hennes levande kropp, se Joh 6:55-58. När modern långsamt dör blir hennes kropp som en geléaktig vätska. Den färgar trädstammen blodröd, men även hennes ungar. De blir märkta av henne för resten av sina liv. Efter tre dagar förlorar den döda lusen sin röda färg och förvandlas till ett vitt vax som faller till marken som en snöflinga. Samma ord "tolah" används av Jesaja när han frågar sig om våra synder som är scharlakansröda, hebreiska "tolah", kan bli vita som snö, se Jes 1:18.]

⁸ Alla som ser mig förlöjligar mig,
de talar nedsättande, de skakar på huvudet
[och säger]:

⁹ "Överlämna (rulla eller flytta över) dig åt Herren (Jahve); han får befria honom;

han får rädda honom, om han nu har sådant behag (sådan kärlek) till honom."

[Ordet för "överlämna", hebreiska "galal", betyder också att rent bokstavligt rulla undan och flytta något. Den mer abstrakta betydelsen är att "rulla" över till någon, överlämna sig till den personen och förtrösta. Några exempel är Ps 37:5; Ords 16:3. Första gången ordet används är i 1 Mos 29:3 när Jakob vältrar undan en

sten från en brunn. Intressant att detta ovanliga ord används här i denna psalm för att beskriva förtröstan på Gud. Samma Gud sände en ängel för att rulla undan stenen från graven och reste Jesus upp från döden, se Matt 28:2.]

¹⁰ Ja, det var du som drog mig ut ur min mors liv, du lät mig vara trygg vid min moders bröst.

¹¹ Från det att jag föddes har jag alltid varit beroende av dig (*ordagrant "blivit kastad på dig"*),

alltsedan [*tiden i*] min mors livmoder har du varit min Gud (*Eli*).

Del 2 - En lidande kungs klagan

¹² Var inte långt borta ifrån mig,

för nöden är nära (*en trång passage, en pressad och ångestladdad situation*), och det finns ingen som hjälper.

¹³ Många tjurar omringar (*kröner*) mig,

Bashans tjurar tränger på runt mig.

[*Fienderna liknas vid ilskna tjurar, redo att attackera.*]

¹⁴ De spärrar upp sina gap mot mig,

de är som lejon som gång på gång river (*sliter sitt byte i stycken*) och ryter.

[*Ordet för omringar är också att kröna och binda en krans. Här finns en koppling till törnekronan som soldaterna band, se Joh 19:2.*

Bashan motsvarar området för nuvarande Golanhöjderna. En av ordets betydelser är

”bördig mark”, vilket är en lämplig beskrivning på detta område norr och öster om Galileiska sjön, som också är känt för sina stora välgödda tjurar. Området tillhörde halva Manasses stam. Vid Jesu korsfästelse liknas fariséerna och de skriftlärda, Jesu egna landsmän, vid dessa tjurar som stångar och trampar ner Jesus med sin makt och auktoritet. Liknande bildspråk finns även i Amos 4:1.

Ordet ”Bashan” betyder ”orm” och kopplar an till en andlig, demonisk dimension. Bakom människors hån av Jesus finns en ond makt. Jesus säger att fariséernas fader är djävulen, se Joh 8:44. Ugaritiska lertavlor från 1200 f.Kr. benämner Bashan som ”ormens plats”. Området har ofta förknippats med ockult verksamhet. I grotterna vid foten av berget Hermon ansågs det finnas en portal till dödsriket. Här tillbads avgudar som Baal och Pan. Inom judisk teologi var det i detta område som Guds söner steg ned och beblandade sig med människors döttrar, se 1 Mos 6. Kungen Og från Bashan, som Josua besegrade, omnämns som ”den siste av rafaéerna”. Rafaéer är ett hebreiskt ord för jättar. Hans säng, eller grav, var 4 meter lång, se 5 Mos 3:8-11; Jos 12:4-5.

Det är alltså till denna speciella plats, hit till grotterna och templen i Caesarea Filippi, som Jesus tar lärjungarna och undervisar dem om att ”dödsrikets portar” inte har makt över församlingen, se Matt 16:13-18. Jesus berättar att han måste gå till Jerusalem och utstå my-

cket lidande genom översteprästerna och de skriftlärda, bli dödad, men uppstå, se Matt 16:21. Kopplingen mellan Bashans tjurar i Psalm 22 och Jesu omnämnande av översteprästerna och de skriftlärda är slående. Det är här "på ormens plats" som Petrus säger: "Du är Messias, den levande Gudens son", se Matt 16:16. Ett uttalande som måste ha väckt avsky i den onda världen. Den verkliga fienden och kampen blir tydlig i Jesu ord just på den här platsen mot den som influerat Petrus att Jesus inte behöver dö på korset: "Gå bort ifrån mig Satan", se Matt 16:23.]

15 Jag är som vatten som hållts ut (min styrka är borta),

*alla mina ben är separerade (de har skilts åt).
Mitt hjärta är som vax,
det smälter (blir mjukt, svagt) inom mig.*

*16 Min styrka har torkat upp som en lerskärva,
min tunga fastnar i gommen.*

Du har fört mig till dödens stoft (jag är döende).

17 Hundar [symboliskt för icke-judar, syftar på de romerska soldaterna som korsfäste Jesus]

*samlas runt mig.
En här av kriminella (ondskefulla män) omringar mig,*

de har genomborrat (spetsat) mina händer och fötter.

*[I judiska biblar står det: "mina händer och fötter är som ett lejons händer och fötter."
Dessa bygger på den masoretiska texten som*

sammanställdes på 1000-talet e.Kr. Översättarna ändrade en bokstav så betydelsen blev "lejonets" istället för "genomborra". Det är en liten skillnad där bokstaven Vay, som är ett långt streck, kortades ned till att bli bokstaven Jod. Dock har Septuaginta, den grekiska översättningen av den hebreiska texten översatt med "genomborra". Den blev klar 132 f.Kr. och ligger närmare de ursprungliga texterna. Detta bekräftades 1997 när Psalm 22 från Dödahavsrollarna som hittas på 1950-talet publicerades. I denna hebreiska text från 200 f.Kr. används det hebreiska ordet "genomborra".]

18 Jag kan räkna alla mina ben [*som pressas ut mot huden*],

de ser på mig, de stirrar (*i skadeglädje*).

19 De delar mina kläder mellan sig
och kastar lott om min klädnad.

20 Men du Herre (*Jahve*),
var inte långt borta ifrån mig!

Du min starkhet, skynda till min hjälp!

21 Rädda mig (*min själ*) från svärdet
(*avrättningen*),

mitt liv (*mitt enda, dyrbara liv*) från hundens
våld [*bödeln som ska avrätta mig*].

22 Rädda (*fräls*) mig från
lejonets gap,

från de vilda oxarnas (*bufflarnas*) horn,
du har svarat (*bönhört*) mig!

[Psalmens andra sektion, vers 12-22, avslutas med att de tre djuren som gestaltat psalmistens fiender nu upprepas i omvänd ordning. I vers 13, 14 och 17 räknades tjurar, lejon och hundar upp. Nu i vers 21-22 kommer samma djur men omvänd ordning: hund, lejon och vilda tjurar.

Den hebreiska ordföljden är så strukturerad att verben ramar in versen. Det första "rädda" är i imperativ medan det avslutande "svarat" är i perfekt. Här finns en förtröstan att under bönen har Gud hört psalmistens rop och redan svarat! Det förstärker också skiftet som nu sker i psalmen från klagan och bön till lovsång och bönesvar! Det hebreiska ordet för "rädda" som används sextio gånger i Psaltaren är Yeshua, det hebreiska namnet på Jesus. Psaltarpsalmerna pekar på var vår frälsning finns.]

Del 3 - Bönesvar

23 Jag ska förkunna ditt namn (berätta exakt om vad du gjort, sjunga ditt lov)

*för mina bröder (landsmän),
mitt i församlingen ska jag lovsjunga (prisa,
reflektera, vara stolt i) dig.*

[Heb 2:12]

*24 Ni som fruktar (ärar, tillber) Herren (Jahve),
lovsjung honom.*

Alla ni Jakobs barn, ära honom.

*Alla ni Israels barn, frukta (i vörtnadsfull
tillbedjan med bävan) honom.*

*25 För han föraktade inte den svages (fattiges,
sjukes) elände (påtvungade lidande),*

och såg inte på honom med avsky.
Han gömde inte sitt ansikte för honom,
utan hörde hans skrik (*rop på hjälp*).

²⁶ Du är orsaken till min lovsång i den stora församlingen [*templet*].

Jag ska infria mina löften
inför dem som fruktar (*vördar, respekterar*)
honom.

²⁷ De ödmjuka (*som är betryckta på grund av orättfärdighet, som väljer att inte hämnas, se Ps 37:11*) ska äta och bli mätta.

De som söker (*frågar efter; tar sin tillflykt till, ofta träder fram inför*) Herren (*Jahve*) ska lovsjunga honom.

Era hjärtan ska leva (*återhämta styrka, mod, tro*) för evigt.

²⁸ Hela jorden (*folk från alla jordens hörn*)

ska komma ihåg det som hänt
och omvända sig till Herren (*Jahve*).

Alla släkter (*stammar, familjer*) från alla hednafolk ska tillbe (*böja sig*) inför dig,

²⁹ för kungariket tillhör Herren (*Jahve*),
och han råder över hednafolken.

³⁰ Alla mäktiga (*de som har framgång och överflöd*) på jorden ska äta och böja sig inför honom,

alla som är på väg ner till stoftet [*döden, graven*] ska böja sig inför honom,

även de som inte själva kan hålla sig vid liv.

[Vers 30 är svåröversatt, ordagrant står det: "de åt och böjde sig, alla feta på jorden; inför honom ska alla böja sig som går ner i stoftet; den själ som inte kan hålla sig vid liv". Ordval och paralleller med tidigare verser hjälper dock i förståelsen. Ordet för stoft används i vers 16 för "dödens stoft", vilket förstärker att det handlar om graven och döden. I vers 27 står det att "de ödmjuka" ska "äta och bli mätta" och här i vers 30 att "alla mäktiga på jorden" ska "äta och böja sig för honom". Ordet som översätts mäktiga betyder ordagrant "fet" i hebreiskan och beskriver överflöd, framgång och ett gott liv. Vers 28 deklarerar att alla på hela jorden ska böja sig inför Herren. Detta universella uttalande förstärks av de två kringliggande styckenas motpoler; de ödmjuka/låga i vers 27 och de mäktiga/välbärgade i vers 30. Alla människor ska komma ihåg det som har hänt, vers 28. Alla ska komma ihåg Jesu försoningsverk och alla oavsett livssituation ska böja sig inför den uppståndne Jesus, se Fil 2:10!]

³¹ Kommande släkten ska tjäna honom,

det ska berättas om Herren (*Adonai, fokus på Guds storhet och makt*) för nästa generation (*släkte*).

³² De ska komma och berätta om hans rättfärdighet till ett folk som ska födas,

att han har utfört detta [*att allt är fullbordat*].

[Vers 31-32 talar om nästa generation. Det hör

ihop med Jakobs och Israels barn i vers 24 och ramar in detta avslutande stycke i psalmen.]

23

Psalm 23 - Du är med mig

[Psalmen använder flera bildspråk. Den inleds med att Gud har rollen av en herde för sina får och avslutas med att han står som en värd för en festmåltid dit du är inbjuden. Den första scenen beskrivs med gröna ängar, vatten, herdestaven som ger vägledning och klubban som skyddar mot fiender. I den andra scenen målas en välkänd österländsk bild upp av en nomads tält med upprullade tältväggar där det är dukat till fest. Efter en het dag i stark sol blir gästen mottagen och smord med väldoftande olja på huvudet och nacken. En festmåltid med goda rätter dukas fram.

På motsvarande sätt som Gud liknas vid en herde och värd, liknas vi vid ett får och en gäst. Bilderna av flocken och gästen går hand i hand genom hela psalmen. De avslutande två verben "följa" och "bo", i vers 6, hör ihop. Vi följer herden och vi har vår hemvist hos Herren där festmåltiden är dukad. Ängarna och vattnet som fåren leds till motsvaras av det dukade bordet och bågaren som gästen bjuds in till. Faror representeras i orden "mörkaste ravin" och "fiender"; dock finns det ingen fruktan eftersom Gud är närvarande - "du är med mig", se vers 4. De två sista adverbialen i vers 6 summerar bilderna av en pilgrimsvandring och den fasta

boningen, flocken och gästen. Herrens godhet och trofasthet finns med "varje dag i mitt liv" på min livsvandring. Boningen och hemvisten hos Herren är livslång i "alla mina dagar".

Författare: David

Struktur:

Psalmen är symmetriskt strukturerad i en poetisk form som kallas kiasm. Detta innebär att temat i första stycket hör ihop med temat i det sista, temat i andra stycket med näst sista stycket osv. Vers 1 och 6 handlar om Herren som en herde och längtan efter att alltid bo i hans hus. Vers 2 och 5 handlar om vila och försörjning. Vers 3-4a och 4c handlar om Guds ledning. Kiasmens centrum och höjdpunkt, vers 4b, är: "Du är med mig." Här sker också ett skifte i psalmen. Gud tilltalas nu på ett personligt sätt, Gud är nu "du" och inte "han". Det verkar som om provningen, vandringen genom dödsskuggans dal, gör att vår relation med Gud förvandlas och blir djupare. För att visualisera detta så är texten inskjuten i olika steg:

A Herren som herde, vers 1a

B Jag ska inte sakna något, vers 1b

C Ång, mat och vatten, vers 2

D Ledning - styrka och rätta vägar, vers 3-4a

E Du är med mig, vers 4b

D Ledning - käpp och stav, vers 4b

C Bord, mat och dricka, vers 5

B Godhet och nåd ska förfölja mig, vers 6a

A Herrens hus, vers 6b]

¹ En psalm (sång ackompanjerad på strängar) av David.

Herren (*Jahve*) är min herde [*kung, fåraherde som matar, leder och skyddar mig*].
Jag ska inte sakna någonting (*inte lida någon brist*) [*utan alltid ha mer än tillräckligt*].

[I Israel och i Mellanöstern var begreppet "herde" en vanlig metafor för kungen, se 1 Kung 22:17; Jer 23:1; Hes 34:2. Herren beskrivs också som sitt folks herde, se Ps 80:2; 100:3. Att David i denna psalm sjunger om "min herde" visar vilken personlig relation Gud vill ha med sina barn. I den andra raden har hebreiskan bara två ord: "lo echsar", ordagrant "jag ska inte sakna." Denna korta fras, utan något objekt, beskriver en fullständig förtröstan på att Gud förser på livets alla områden.]

² På gröna ängar (ordagrant "spirande betesmarker")

låter han mig vila (*lägga mig ner*);
till lugna (*stilla, rofyllda*) vatten (ordagrant: "*vatten som viloplats*")

för han mig (*varsamt*).

[Vis av erfarenhet visste David att man måste leda fåren till lugna friska källvatten. Strömmar och störtfloder utgör nämligen en livsfara för ett får - mer än de själva förstår. Samma ord

för att "leda", på hebreiska: "nahal", används av Jesaja när han beskriver hur Herren varsamt leder tackorna och bär lammen, se Jes 40:11.]

³ Min själ (hela min varelse, mitt liv)

vederkvicker (förnyar, återupprättar) han och han leder (visar, går före och guidar) mig på rätta (ordagrant "rättfärdighetens") vägar (spår) [herdar kände sedan gammalt till de välkända lederna] för sitt namns skull [för sitt eget goda rykte, sin ära].

[Verbet "vederkvicker" har innebörden av att återställa och föra tillbaka. Verbet "leder" är inte samma ord som i vers 2, utan det mer generella hebreiska ordet "nachah" som beskriver hur en fåraherde för fram sin hjord. I Melanöstern drivs inte hjorden på bakifrån, utan herden går framför dem och leder dem. De två verben (vederkvicker och leder) är placerade intill varandra centralt i versen. Tillsammans skapar de en helhetsprocess som skulle kunna översättas "bli förd tillbaka genom att låta sig ledas". De hebreiska verbformerna som används förstärker att Gud känner till vårt bästa och leder oss tillbaka till källan gång på gång.]

⁴ Även om jag måste vandra

genom den mörkaste ravin (djupt mörker, skuggor av död),
så fruktar jag ingen ondska (fara).

För **du är med mig**. [Detta är psalmens centrum,

och dess viktigaste budskap – Gud är med oavsett yttre omständigheter!]

Din käpp (klubba, försvarspåk) [kortare klubba för att försvara fåren]

*och din stav [längre herdestav för att leda fåren, men även för att dra tillbaka ett får som var på väg åt fel håll]
tröstar mig (lättar min börda, gör mig trygg, vänder min sorg till hopp).*

[Ordet "kiasm" kommer från det grekiskans "chiasmus". I Psalm 23 förstärks det kiastiska mönstret också av att subjektet i temat växlar korsvis. I vers 2 ser David sig själv ur ett fårs perspektiv där herden leder honom till gröna betesmarker och vatten. I vers 5 är han inbjuden till ett dukat bord och en bägare fylld till brädden. Samma mänskliga perspektiv finns i vers 3-4 med ledning och här i vers 4c är perspektivet ett fårs igen.]

⁵ *Du bereder ett bord (dukar upp till en festmåltid)*

*mitt framför ögonen på mina fiender.
Du smörjer mitt huvud med [helande, välbehaglig] olja,*

min bägare är fylld till brädden (flödar över).

[Att smörja någons huvud var dels en akt av gästfrihet för att få gästen att koppla av,

fåraherden smorde också fårens huvud för att läka sår.]

⁶ Ja (så är det verkligen), din godhet och nåd (trofasthet, omsorgsfulla kärlek)

ska förfölja (jaga, energiskt följa) mig varje dag (alla dagar) i mitt liv.

Jag vill återvända till [bo i] Herrens (Jahves) hus (tempel, familj)

alla mina dagar (ordagrant "till dagars längd").

[Versen inleds på hebreiska med "ach" som betyder ja, sannerligen, endast eller bara. Meningen förstärks också av att ordet "förfölja" används. Ordet används i vanliga fall för att beskriva hur någon är jagad eller förföljd. Här används det istället för att beskriva hur Guds godhet och trofasthet inte släpper den ur sikte som följer honom - den gode Herden, se Joh 10:11. Den andra raden använder ett hebreiskt ord som betyder att återvända. Ordet har en rik innebörd och beskriver här hur någon återvänder gång på gång till templet för att tillbe. Även om man inte rent fysiskt bodde i templet som leviterna gjorde under tjänstgöringen, kan det ändå betyda att det var här man kände sig som hemma. Den grekiska översättningen Septuaginta väljer "att bo" som också målar innebörden av att ha sitt hjärtas hemvist och boning hos Herren i templet.]

Psalm 24 – Portar; höj er för ärans Konung!
[Enligt traditionen som omskrivs i Talmud sjöngs denna psalm varje söndagsmorgon i templet, något som också styrks av tillägget i inledningen i den grekiska översättningen Septuaginta.]

Författare: David

Struktur: Psalmen har tre sektioner:

- 1. Herren – världens skapare, vers 1-2*
- 2. Hur människan närmar sig Herren, vers 3-6*
- 3. Hur Herren närmar sig människan, vers 7-10]*

¹ Av David, en psalm (sång ackompanjerad på strängar). [Septuaginta tillägger: "för veckans första dag", dvs. söndag.]

[*"David" och "psalm" står här för första gången i denna ordning, se även Ps 101:1; 110:1. Den grekiska översättningen Septuaginta har även med ett tillägg om veckodag i fyra andra psalmer: för sabbaten, se Ps 38:1; för veckans andra dag, se Ps 48:1; veckans fjärde dag, se Ps 94:1; för dagen innan sabbaten, se Ps 93:1. Talmud har instruktioner för läsning av Ps 82 på tredje dagen och Ps 81 på femte dagen och i Ps 92 finns en anvisning "en sång för sabbatsdagen" i den hebreiska grundtexten.]*

Herren – världens skapare

Jorden är Herrens (*Jahves*) och allt som uppfyller den (*dess fullhet*)

– världen och de som bor i den.
2 För han har lagt dess grund i haven,
och inrättat den på oceanströmmarna
(*floderna*).

[Gud äger jorden, men människan har fått auktoritet att råda över den, se 1 Mos 1:26.]

Vem får träda fram inför Herren?

3 Vem får gå upp på Herrens (*Jahves*) berg?
Vem kan stå upprätt i hans helgedom? [*Herrens tempel i Jerusalem, se Jes 2:2-3.*]

4 Den som har oskyldiga händer
och ett rent hjärta (*den som är utan skuld och har rena motiv*),
som inte lyft upp sin själ till tomhet (*gett sig hän åt meningslöshet, burit fram sig själv till en avgud*)

eller varit trolös (*svurit löften som inte hållits*).

5 Han ska (*kommer att*) få välsignelse av Herren (*Jahve*),

och rättfärdighet (*ett frikännande från domen*) från sin frälsnings Gud (*Elohim*).

6 Detta är släktet (*den generation*) som frågar efter (*hängivet och flitigt uppsöker*) honom
– de som söker ditt ansikte (*önskar och längtar att vara inför dig*): Jakob (*Jakobs släkte*).

Sela. [*Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.*]

Herren kommer

7 Höj (*lyft upp*) era huvuden, ni portar

och låt höja er (*låt er lyftas, låt er tas upp*), ni eviga dörrar,

så att ärans Konung (*härlighetens kung*) kan komma in!

⁸ Vem är denne ärans Konung (*kung av härlighet*)?

Det är Herren (*Jahve*), stark [*som en kraftfull armé*] och mäktig (*en stridsman*)

- Herren (*Jahve*) mäktig i strid.

⁹ Höj (*lyft upp*) era huvuden, ni portar

och höj er (*lyft er upp*) ni eviga dörrar,

så att ärans Konung (*härlighetens kung*) kan komma in!

¹⁰ Vem är han, denne ärans Konung (*kung av härlighet*)?

Härskarornas Herre (*Jahve Sebaot*)

- han är ärans Konung

Sela. [*Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.*]

[*Psalmen kan ha framförts av David när arken fördes in i templet. Arken som symboliserar Guds närvaro och även pekar profetiskt på hur Jesus en dag rent fysiskt ska träda in i Jerusalem och hyllas som kung. Portarna som tilltalas syftar på stadens och templets dörrar, men det finns även en andlig tillämpning - att öppna sitt hjärtas dörr och låta Jesus komma in, se Upp 3:20-21.*]

Mitt i den mästerliga poesin med "Höj era huvuden, ni portar..." och "låt höja er ni eviga dörrar" finns en grammatisk liten skillnad som betonar och indikerar att Jesus kommer två gånger till Jerusalem. Första gången används en passiv verbform: "låt höja er ni eviga dörrar ". Vägen var öppen när han ödmjukt red in på en åsna bland hyllande skaror som välkomnade honom med palmlblad och ropade "Hosianna, Davids son!". Andra gången är verbet i aktiv imperativ form: "höj er ni eviga dörrar ". Denna gång kommer Jesus tillbaka till jorden med himmelska härar för att upprätta sitt tusenårsrike. Vid sin andra ankomst är Jerusalem belägrat och Jesus "slår själv upp dörrarna", se Upp 19:11-21.]

25

Psalm 25 – Alef-Bet om ledning och beskydd

[Psalmen har ett alfabetiskt mönster. I en sådan s.k. akrostisk stil utgår varje rad från de tjugotvå hebreiska konsonanterna i ordningsföljd. De hebreiska bokstäverna är mer än bara bokstäver, de är symboler och har också ett talvärde. Ofta förstärker symbolen versen och gör betydelsen tydligare. Eftersom temat på versen ofta följer bokstavens symbol förklarar det varför ämnet i psalmen ibland skiftar tvärt. Svenska Kärnbibeln tar med symbolen och skriver också inom hakklammer vad den symboliserar. Det ord som börjar med den aktuella bokstaven skrivs också i fetstil för att indikera att det är ett extra viktigt ord just i den versen.]

På samma sätt som Psalm 9-10 är skriven i en bruten alfabetisk akrostisk form, saknar även denna psalm några bokstäver. Tjugo av de tjugotvå hebreiska konsonanterna finns med, vers 2, 18 och 22 bryter mönstret. I Psalm 9-10 stördes ordningen så fort ordet ogudaktighet nämndes. På liknande sätt är det två verser som tar upp synd i denna psalm. Synden stör i Guds ordning. David hade begått äktenskapsbrott och mördat, trots det kunde han få förlåtelse och upprättelse. Det kan vara så att denna bön av David, som inte riktigt följer mönsterbilden för en akrostisk psalm, på ett fint sätt illustrerar att Gud kan använda oss människor trots våra brister. Även om några bokstäver saknas är slutresultatet 22 verser, lika många som hebreiska alfabetet. På samma sätt som psalmen blir fulländad, kan våra liv genom omvändelse och bön få bli en helhet tillsammans med Gud. Det är också värt att notera att de två stora "störningarna", att vers 5 för bokstaven Vav är kortare och att ett extra Pe läggs till sist, är exakt samma "störning" som i nästa akrostiska Psalm 34. Detta tyder på att dessa avvikelser är avsiktliga.

Författare: David

Struktur: Alfabetisk – en vers för varje bokstav. Även om psalmen följer det akrostiska mönstret finns överlappande teman och strukturer. Första och sista delen av psalmen domineras av uttryck i första person riktade till Gud, se vers 1-7 och 16-22. Däremellan finns mer generella uttryck i

plural, se vers 8-10 och 14. Denna sektion avbryts mitt i av vers 11 med en bön om att förlåta min synd.

Följande psalmer och avsnitt har alfabetiska mönster, se Ps 9-10; 25; 34; 37; 111; 112; 119; 145; Klag 1; 2; 3; 4; 5:19-20; Ords 31:10-31.]

¹ Av David. [*En kort titel med bara Davids namn.*]

א - Alef

Till dig Herre (Jahve),

lyfter jag upp min själ (hebr. "nefesh"; mig själv, min inre människa) [*jag kommer inför dig i bön*]

² **min Gud**(Elohim)!

[Den första hebreiska bokstaven är: א - Alef. Tecknet föreställer en oxe. Bokstaven symboliserar styrka, ledaren, den första och det viktigaste. I denna vers är det orden "till dig" och "min Gud" som börjar med denna bokstav. Detta förstärker att det första och viktigaste beslutet jag kan göra är att ge hela mitt liv till Gud. Det sista ordet "min Gud", "Elohim" på hebreiska, börjar även det på bokstaven Alef, men den uttalas "e". Ordet står utanför det alfabetiska mönstret vilket ger extra fokus på utropet "Min Gud".]

ב - Bet

Jag förtröstar på dig (litar, lutar mig emot, är trygg i dig),

tillåt mig inte att bli förödmjukad (komma på skam, tappa hoppet),

låt inte mina fiender triumfera (*glädja sig*) över mig.

[Den andra hebreiska bokstaven är: ב - Bet. Tecknet avbildar ett hus med bara en dörr. Det symboliserar ett hem och total tillit. Ordet "förtröstar" börjar med denna bokstav vilket förstärker hemvisten och förtröstan som tron ger.]

ב - Gimel

3 Förutom det[förutom tro, se vers 2, behövs också uthållighet],

ska ingen som väntar (*söker dig ivrigt, binder sig samman med dig*) bli besviken

(*komma på skam, vara modlös, förvirrad eller uppgiven*),

men de som vanemässigt utan orsak handlar trolöst (*sviker, bryter löften*) kommer på skam (*blir besvikna*).

[Den tredje hebreiska bokstaven är: ג - Gimel. Tecknet avbildar en kamel. Ofta symboliserar den uthållighet; en kamel går genom öknen i hetta och kyla, oavsett omständigheter håller den huvudet högt och går framåt. Det första ordet i versen, hebreiskan är "gam", används ofta om ett tillägg och kan översättas med "också" eller "dessutom". Ordet binder ihop denna vers, som handlar om väntan och att vara trogen, med föregående som handlar om tro. Ordet för vänta är "qawah" som också betyder att tvinna sig samman som en tråd. Det är en fin bild på en

aktiv väntan där den som ber blir sammanflätad med Gud.]

ד - Dalet

4 Dina vägar Herre (*Jahve*), visa mig (*förklara, tillkännage, kungör*) dem,
dina stigar (*välkända, upptrampade gångvägar*), lär mig dem.

[Den fjärde hebreiska bokstaven är: ד - Dalet. Tecknet avbildar en öppen dörr sedd ovanifrån. Bokstaven representerar att kunna fatta beslut och välja rätt väg. Ordet "Dina vägar" börjar med denna bokstav och förstärker hur viktigt det är att fråga Gud efter hans vägar när vi står vid vägval.]

ה - He, ו - Vav

5 Led mig i din sanning (*trofasthet*),
och lär mig (*träna mig*), för du är min Gud som frälser (*befriar, ger seger*);
jag väntar på dig (*hoppas, söker dig ivrigt, förväntar mig svar*) hela dagen.

[Den femte hebreiska bokstaven är: ה - He. Tecknet avbildar ett fönster. Det symboliserar att se och att ha perspektiv. I denna vers är det orden "led mig" som börjar med denna bokstav, detta belyser att det bara är hos Gud som vi får rätt perspektiv i vårt liv. Versen är kortare än tidigare verser och hör ihop med nästkommande. Den sjätte hebreiska bokstaven är: ו - Vav. Tecknet avbildar en tältpinne, en krok eller hängare. Rent praktiskt var det tältpinnen som

höll tältduken uppe. Den binder ihop olika saker. På samma sätt används bokstaven i grammatiken för att binda ihop ord till meningar. I denna vers är det ordet "och" som börjar med denna bokstav. Detta förstärker att det är i Guds sanning, som föregående rad talar om, som vi ska söka.]

י - Zajin

6 Kom ihåg(tänk på) din barmhärtighet (oändliga, ömsinta nåd) [plural] och din nåd (omsorgsfulla kärlek) [plural], Herre (Jahve),

för de är eviga (har funnits sedan urminnes tider).

[Den sjunde hebreiska bokstaven är: י - Zajin. Tecknet avbildar ett svärd och symboliserar rörelse och iver. Ordet "kom ihåg" börjar med den bokstaven och förstärker bönen om att Gud inte ska glömma sin barmhärtighet och nåd - ord som i hebreiskan står i plural här. Hebreiska ordet som översatts barmhärtighet är "rachamim". Det förekommer alltid i plural i grundtexten. Ett ord som inte finns i singular är omöjligt att räkna - detta pekar på den ofattbara oändliga dimension som finns i Guds barmhärtighet. "Rachamim" kommer från ordet "rechem" som betyder moderliv. Guds barmhärtighet kan liknas vid föräldrars ömsinta kärlek till sitt ännu ofödda barn. Det innebär att vi får gömma oss i honom under det att vi växer till i mognad och styrka. Hebreiska ordet för nåd är "chesed". Ordet är rikt och beskriver kärlek,

genuin godhet och trofasthet som går längre än vad som behövs.]

𐤀 – Chet

⁷ Min ungdoms **synder**(mina omogna felsteg) och mina upproriska handlingar (överträdelser, uppror mot auktoriteter)

- kom inte ihåg (tänk inte på, räkna inte upp) dem;

kom [istället] ihåg (tänk på) mig med din nåd (omsorgsfulla kärlek), för din godhets skull, Herre (Jahve).

[Den åttonde hebreiska bokstaven är: 𐤀 – Chet. Tecknet avbildar ett staket. Bokstaven symboliserar något som binder samman och inhägnar, rent fysiskt som ett staket eller en mur, eller socialt som vänskap och kärlek. I denna vers är det ordet "synder" som börjar med den bokstaven. Det förstärker bönen om förlåtelse för tidigare överträdelser.]

𐤄 – Tet

⁸ Herren (Jahve) är både **god**(glad, hjälpsam, vill mänskligheten väl) och rättfärdig (dömer rättvist),

därför lär (visar, påpekar) han syndare hur man ska leva (visar han den rätta vägen).

[Den nionde hebreiska bokstaven är: 𐤄 – Tet. Tecknet avbildar ett huvud och en svans och föreställer antingen en orm i en korg, eller en människa som har böjt sig i ödmjukhet. Paradoxalt nog kan bokstaven symbolisera både

ont och gott, antingen rebelliskhet eller godhet. I den här versen börjar ordet "god" med denna bokstav, och förstärker här att Gud är god.]

י - Jod

⁹ Han leder (*hjälper, lotsar*) de ödmjuka i vad som är **rätt** (*själva beslutsprocessen, i att döma rättvist*),
han lär (*tränar*) de ödmjuka hans väg (*hur man ska leva*).

[Den tionde och minsta hebreiska bokstaven är: י - Jod. Tecknet avbildar en arm eller en slutet hand. Eftersom denna bokstav är en punkt så är det början på alla andra bokstäver, och beskriver ofta skapelsen. Handen symboliserar styrka och kraft. I denna vers börjar ordet "rätt" med denna bokstav och betonar att vi ska handla rätt.]

כ - Kaf

¹⁰ **Alla** Herrens stigar (*välkända, upptrampade gångvägar*) är nådefulla (*fyllda med oförtjänt favör, kärleksfulla*) och sanna (*rätta, stabila, trofasta*)

för dem som håller hans förbund och stadgar (*vittnesbörd, instruktioner*).

[Den elfte hebreiska bokstaven är: כ - Kaf. Tecknet avbildar en utsträckt hand. Den kan både symbolisera givmildhet, genom att sträcka ut handen för att välsigna, men också för att ta emot. I denna vers börjar ordet "alla" med denna bokstav och förstärker att Gud vill välsigna och ge vägledning. Begreppet "nåd och sanning",

hebreiska "chesed ve emet" hör alltid ihop och finns i Guds eget vittnesbörd, se 2 Mos 34:6. Nåd utan sanning blir uddlös, medan sanning utan nåd blir obarmhärtig. Det behövs både nåd och sanning, men nåden kommer alltid först.]

ל - Lamed

11 För ditt namns (ryktes) skull, Herre (Jahve),
förlåt mina felsteg (synder; skulder) för de är många.

[Den tolfte hebreiska bokstaven är: ל - Lamed. Tecknet avbildar en oxpiska och symboliserar ofta undervisning. I denna vers börjar ordet "för" med denna bokstav och förstärker att Herren förlåter och lär oss. Vers 10 skulle kunna ge intrycket av att det inte finns något hopp för den som misslyckats. Herrens karaktär kräver dock både fullständig lydnad och att han kan ge nåd. Psalmen visar på det paradoxala förhållandet mellan kravet på absolut trohet mot Gud och möjligheten att förlita sig på hans nåd och förlåtelse.]

מ - Mem

12 Var finns den människa som fruktar (vördar, respekterar; ärar) Herren (Jahve)?

Honom ska Herren (Jahve) undervisa vilken väg han ska välja (*hur han ska leva*).

[Den trettonde hebreiska bokstaven är: ם – Mem. Tecknet avbildar vatten och står för vatten, folk, nationer och språk. I denna vers börjar orden "Var finns" på denna bokstav. Det förstärker frågan om det finns någon bland alla människor som tillber Herren?]

ם – Nun

¹³ **Han själv***[den person som fruktar Herren] ska leva i godhet (det ska gå väl för honom),*
och hans efterkommande ska inta (ärva) landet.

[Den fjortonde hebreiska bokstaven är: ן – Nun. Tecknet avbildar en fisk och betyder arvtagare och avkomma. Ordet "Han själv" börjar på den bokstaven. Det är det hebreiska ordet "nefesh" som ibland översätts med själ, och syftar på hela människan som en levande varelse. Det förstärker versens budskap om att det ska gå väl för de som ärver landet.]

ו – Samek

¹⁴ Herren **anförtror sig åt***(umgås med, delar sina hemligheter med) dem som fruktar (vördar, respekterar) honom,*
och han visar (uppenbarar) sitt förbund för dem.

[Den femtonde hebreiska bokstaven är: ו – Samek. Tecknet avbildar en pelare och symboliserar stöd, support, stabilitet. I den här versen är det ordet "anförtror sig åt" som börjar med denna bokstav, och det förstärker att Gud är den som vägleder och stödjer.]

ע - Ajin

15 Mina **ögon** är alltid riktade mot Herren,
för han ska befria mina fötter ur nätet [*från
mina fiender*].

[Den sextonde hebreiska bokstaven är: ע - Ajin. Tecknet avbildar ett öga eller en vattenkälla. Den symboliserar ofta profetisk klarsyn och uppenbarelse. Här är det ordet "ögon" som börjar med denna bokstav.]

פ - Pe

16 **Vänd dig** till mig och var nådefull (*ha medlidande, hjälp mig*),
för jag är ensam (*sårbar*) och betryckt (*lider*).

[Den sjuttonde hebreiska bokstaven är: פ - Pe. Tecknet avbildar en öppen mun med en tunga i. Symboliserar ofta tal och relationer. Här är det ordet "Vänd dig" som börjar med denna bokstav, och förstärker ropet efter gemenskap med Gud.]

ש - Tsade

17 Mitt hjärtas **bekymmer**(*trånga passager, känslomässigt pressade situationer*) blir fler och fler,
för mig ut ur min nöd (*plåga*).

[Den artonde hebreiska bokstaven är: ש - Tsade. Tecknet avbildar en fiskkrok och symboliserar ofta rättfärdighet. Ordet "bekymmer" börjar med denna bokstav och förstärker ropet efter Guds rättfärdighet i en svår situation.]

ר - Resh (extra)

18 **Se** mitt lidande och min nöd (*smärta, tunga börda*),

och förlåt mig (*lyft upp, bär*) alla mina synder (*misstag*).

[Här bryts mönstret, i stället för den nittonde hebreiska bokstaven "Qof", används den tjugonde "Resh" här. Tecknet "Resh" avbildar framsidan av ett huvud och symboliserar att se och observera. Qof som saknas avbildar ett huvud sett bakifrån. Varför bryts mönstret just här? En ledtråd kan vara att se vilka ord som börjar på Qof som psalmisten skulle kunna ha använt. Bokstaven Ordet "jag ropar" börjar på denna bokstav, se Klag 1:19. Kan det vara så att psalmistens egna ord har tagit slut och han har insett att det inte finns något han själv kan göra, i stället vädjar han till Gud att se hans lidande och förlåta hans synd. Ett annat är ord som börjar på Qof är "vänta", se Ps 37:34. Behovet är så akut, det finns ingen tid att vänta. Genom att hoppa över bokstaven med bilden på "huvudet bakifrån" och istället gå direkt på "huvudet framifrån" förstärker bönen att Gud ska se hans lidande, vers 18, och även vad hans fiender gör, se vers 19!]

𐤒 - Resh

19 **Se** mina fiender för de är **många**,

de hatar mig med orätt (*våldsamt, grymt*) hat.

[Den tjugonde hebreiska bokstaven är: 𐤒 - Resh: Tecknet avbildar framsidan av ett huvud och

symboliserar att se. Orden "se" och "många" börjar med denna bokstav och förstärker vädjan till Gud att se den svåra situationen.]

𐤔 – Shin

²⁰ **Bevara** mig (*min själ*) och rädda mig;
 låt mig inte bli besviken (*komma på skam, bli modlös, förvirrad och uppgiven på grund av lång väntan*)
 för min tillflykt är i dig.

[Den tjugoförsta hebreiska bokstaven är: 𐤔 – Shin. Tecknet avbildar en tand, och symboliserar ofta att krossa och att förgöra något. I denna vers är det ordet "bevara" som börjar med denna bokstav och det blir en kontrast, i stället för att krossas av fienden är bönen att Gud ska rädda och bevara från döden.]

𐤎 – Tav

²¹ Låt **integritet** och rättfärdighet skydda mig,
 för jag väntar på dig (*hoppas, söker dig ivrigt, förväntar mig svar*).

[Den tjuogoandra hebreiska bokstaven är: 𐤎 – Tav. Tecknet föreställer en punkt, en signatur eller ett kors. Som den sista bokstaven är detta en signatur och symboliserar ofta det som avslutar och fulländar. Ordet "integritet" börjar med denna bokstav, och genom att detta inte är sista versen så frågar sig psalmisten, har Gud integritet, kommer han att infria sina löften och skydda mig?]

𐤐 – Pe (extra)

22 **Befria**(återköp) Israel, min Gud,
från dess nöd (plåga).

[En extra bokstav läggs till på slutet. Det är den sjuttonde konsonanten "Pe" och den används redan i vers 16. Bokstaven avbildar en öppen mun med en tunga i. Ordet "befria" börjar på den bokstaven och tillsammans med versen innan förstärker det ropet på hjälp och befrielse. Rent bokstavligt är det en mun som ropar på hjälp.]

26

Psalm 26 - En bön

[En bön om upprättelse. Verben går, sitter och står, se vers 1, 3, 4, 11, 12, för tankarna till den första Psalmen, se Ps 1:1. Det personliga gudsnamnet "Jahve" tilltalas sex gånger. Tillsammans med tillägget "din ära" i vers 8 fullkomnar det Guds sjufaldiga närvaro. Det finns två motsatta grupper. Den första är "den stora församlingen", som psalmisten lovsjunger tillsammans med, se vers 12. Den andra är "de ogudaktiga", som han inte vill ha något att göra med, se vers 4-5. De ogudaktiga beskrivs med sex synonymer: lögnare, hycklare, onda, ogudaktiga, syndare och mördare, se vers 4-5 och 9.

Författare: David

*Struktur: Psalmen följer ett tydligt kiastiskt mönster.
A Försvara mig - jag har förtröstat på Herren,
vers 1b-2*

B Jag vandrar i sanning - sitter inte bland lögnare, vers 3-5

C Renhet - templet, vers 6-8

B Låt mig inte räknas bland syndare - jag vandrar i integritet, vers 9-11

A Min fot står på stadig grund, vers 12]

¹ Av David. [På samma sätt som Psalm 25 inleds även denna psalm med en kort titel med bara Davids namn.]

Försvara mig (regera i mitt liv, döm mig, avgör vad som är rätt), Herre (Jahve), för

jag har vandrat i (levt mitt liv med) integritet,

jag har förtröstat på Herren (Jahve),

jag snubblar inte (tappar inte fotfästet).

[Hebreiska ordet för "snubbla" är det ovanliga "maad". Det beskriver en smal stig längs med en ravin, och används så i Ps 18:37. Det fungerar antingen som ett adverb, som beskriver hur David har förtröstat utan att vackla, eller så är det en försäkran om att han inte ska vika av från Guds väg i framtiden, även om stigen är smal. I vers 2 kommer nu på nytt tre synonyma verb. Det sista används ofta om metaller som ska renas genom upphettning; då kan orenheterna tas bort.]

² Granska mig, Herre (Jahve),

utforska mig,

rannsaka (*rena med eld*) mina njurar (*bild på känslor och människors innersta dolda motiv*) och hjärta (*tankar*).

³ För jag har din trofasta kärlek inför mina ögon, och jag vandrar i din sanning.

⁴ Jag sitter inte med (*slösar inte bort min tid, associerar mig inte med*) lögnens män (*de som ägnar sig åt tomhet, falskhet*)

och vandrar (*umgås*) inte med hycklare (*de som smider dolda planer för att dölja sin synd*).

⁵ Jag avskyr de ondas församling,

bland de gudlösa (*ogudaktiga, ondskefulla*) sitter jag inte.

⁶ Jag tvättar mina händer i oskuld (*för att visa att jag är oskyldig*),

och jag går runt ditt altare [*kan delta i offren i templet*], Herre (*Jahve*),

⁷ för att låta tacksägelsen ljuda,

och för att vittna om alla dina under.

⁸ Herre (*Jahve*), jag älskar din boning,

den plats där din ära (*mättade Gudsnärvaro, tyngd*) bor.

⁹ Ta inte bort mig (*ryck inte bort mitt liv*) med syndare,

ta inte bort mitt liv (*min existens*) med mördare (*män av blod, plural, de som har spillt oskyldigt blod*),

¹⁰ människor med onda planer i sina händer, och vars högra hand är full av mutor.

[Vers 9-10 är en bön om att inte räknas i samma grupp som syndare och mördare. Som vanligt i Psaltaren involverar mord inte bara den fysiska handlingen utan också sveket och lögnen bakom mordet. Den som bokstavligen har blod på sina händer är sällan den som är ytterst ansvarig, deras händer är istället fulla av mutor. Ett exempel är Isebel och Nabot, se 1 Kung 21:1-16. Dessa händer i vers 10 som är skyldiga står i skarp kontrast till psalmistens händer i vers 6 som är oskyldiga.]

11 Men jag, jag vandrar (*lever*) i min integritet,
rädda mig och var nådefull mot mig.

12 Min fot står
på jämn (*plan, säker, trygg*) mark,
i den stora församlingen (*skaran*)
ska jag lovprisa (*böja mig inför*) Herren (*Jahve*)!

[Psalmen avslutas med förtröstan, den smala stigen längs med ravinen i vers 1 har lett till en jämn plåtå, en säker och trygg plats. Verbet "står" fullbordar kopplingen till Psalm 1:1 med verben: gå, stå och sitta. Det hebreiska ord som översatts till "jämn mark" kan också ha betydelsen "moraliskt upprätt". Centralt i versen finns två prepositioner "på" och "i" som håller ihop meningen. Här kombineras vardagslivet och det inre livet med Gud. Psalmisten "står" tryggt och han "böjer sina knän". Ordet för lovsång är

"barach" och har sitt ursprung i ordet för knä, "berech", och att böja sig inför någon i tillbedjan.]

27

Psalm 27 – Förtröstan på Gud

[David är i trångmål, men inte i mörker – Herren är hans ljus. Med det perspektivet finns inget att frukta. Herrens personliga namn, Jahve, förekommer tretton gånger, och inkluderas även "min frälsnings Gud" i vers 9, blir det totalt 14 referenser till Gud – lika många som de 14 verser psalmen utgör. Detta är ett litterärt sätt David använder sig av för att betona Guds ständiga närvaro, trots att han är under attack! Talet fjorton förstärker Guds fulländning, då det utgör summan av två gånger talet sju, som står för fullhet. Fjorton är också det hebreiska numeriska värdet på Davids namn.

Författare: David

Struktur:

A Inledande förvissning, vers 1

B Motståndare hotar, vers 2-3

C Närhet till Gud, vers 4-11

B Motståndare hotar, vers 11-13

A Avslutande förtröstan, vers 13-14]

¹ Av David [innan han blev smord till kung].

[Den grekiska översättningen Septuaginta tillägger här att David blev smord till kung innan

han skrev denna psalm. Detta finns dock inte med i den hebreiska texten, men det är tydligt att dessa tankegångar och tolkningar fanns omkring 200 f.Kr. då den hebreiska texten översattes till grekiska.]

Inledande förvissning

Herren (*Jahve*) är mitt ljus [*Joh 1:4*] och min frälsning (*befrielse, räddning, trygghet*)!

Vem skulle jag frukta (*vara rädd för*)?

Herren (*Jahve*) är mitt livs tillflykt (*värn, skydd, säkra fästning – den som försvarar mig*)!

Vem skulle jag förskräckas (*fasa, skaka*) inför?

[Det hebreiska ordet för frälsning som används sextio gånger i Psaltaren är Yeshua – det hebreiska namnet på Jesus. Psaltarpsalmerna pekar på att vår frälsning finns hos Gud. Han är lik en säker fästning där jag snabbt kan söka skydd vid fara. I psalmen finns ofta uppräkningspar och tripletter. Herren nämns två gånger i första versen och beskrivs med tre ord: "ljus, frälsning och tillflykt". David beskriver dem som kommer emot honom i vers 2 med tre ord: "onda människor, motståndare och fiender".]

Motståndare hotar

² När onda människor kom mot mig,

för att äta mig levande (*slita mig i stycken, ordagrant "äta mitt kött"*),

ja, då var det mina motståndare och mina fiender,

som stapplade och föll.

³ Även om en armé skulle omringa (*belägra*) mig,
känner jag ingen fruktan (*ska mitt hjärta inte frukta*);
om ett krig bryter ut mot mig,
så är jag trygg.

Närhet till Gud

⁴ En sak har jag begärt av (*frågat*) Herren (*Jahve*),
bara detta söker jag:
att få bo i Herrens (*Jahves*) hus
i alla mina livsdagar,
skåda Herrens (*Jahves*) ljuvlighet,
och få kontemplera (*reflektera, söka hans vilja*)
i hans tempel.

[Något tempel fanns inte när David skrev denna psalm, det byggs av hans son Salomo, se 1 Kung 6:37-38; 1 Krön 16:1. David är den som förde arken till Jerusalem, se 2 Sam 6. I tabernaklet, och även senare i templet, fanns nådastolen där Guds närvaro och helighet vilade. Samtidigt är Bibeln tydlig med att Gud inte bor i mänskligt byggda hus, se 1 Kung 8:27. Davids önskan om att få bo i Herrens hus innebär alltså inte att fysiskt bo i tabernaklet eller templet, utan är en önskan om att få vara omgärdad av Guds närvaro och präglad av hans helighet, se Ps 65:5; 84:5; 134:1.]

⁵ För han skyddar (*gömmar*) mig i sin hydda (*hebreiska "sukka", täckande skydd, betyder också "sammanflätad"*),
på olyckans dag;
han döljer mig i sitt tält och

lyfter mig högt upp på en klippa.
6 Nu ska mitt huvud lyftas högt,
över mina fiender som omringar mig.
I hans tält [*tabernakel, tempel*] ska jag offra
under jubel (*ljudligt, med trumpetstötar*),
jag vill sjunga och spela till Herrens (*Jahves*)
ära!

7 Hör min röst när jag ropar (*i bön*), Herre
(*Jahve*);
visa mig nåd, svara mig.

8 Mitt hjärta säger om dig [*hjärtat talar på Guds
vägnar och uppmanar*]:
"Sök [*plural*] mitt ansikte."

[Versen är svåröversatt. Ordet "sök" används två gånger i denna vers. Första gången är det i plural, andra person, imperativ. Det antyder troligtvis att uppmaningen i psalmistens hjärta, som kommer från Guds hjärta, inte bara syftar på David utan är en inbjudan till allt Guds folk att söka hans ansikte. I denna vers finns även en antydning om att Gud vill bo i mänskliga hjärtan genom tro, se Ef 3:17. Den andra gången ordet "sök" förekommer, se nedan, är ordet i singular och första person. Här syftar det på psalmistens personliga relation med Gud, se även Ps 24:6; 105:4.]

Ja, jag söker [*singular*] ditt ansikte, Herre (*Jahve*),
9 dölj inte ditt ansikte för mig (*ignorera mig
inte*).
Avvisa mig inte (*kasta inte bort mig*) i vrede,

du som varit min hjälp;
överge mig inte, lämna mig inte,
du min frälsnings Gud.

[I dessa två avslutande rader i vers 9 beskrivs två situationer där Gud "sitter" och "går". I den första liknas Gud vid en sittande kung som potentiellt avvisar den som söker nåd hos honom. I den andra är Davids oro att Gud ska gå sin väg, som en vän som lämnar någon när det är som svårast. Vår familj, och speciellt våra föräldrar, är de som vi förväntar oss förblir lojala mot oss, oavsett vad vi går igenom och anklagas för. I nästa vers tas just denna djupaste av mänskliga relationer som ett exempel. Ett barn som överges av sin far och mor blir ett starkt bildspråk på en total försakelse.]

¹⁰ Nej, även om min far och mor skulle överge mig,

tar Herren (*Jahve*) emot mig [*in i sin gemenskap och familj*].

[Hebreiska "asap" används om att samla in skörd, saker och människor. Ordet används för hur ett upphittat vilse djur ska "tas in" i huset för att få skydd, se 5 Mos 22:2. Ordet används även om att "släppa in" en person på flykt i en fristad och ge honom tak över huvudet, se Jos 20:4. Profeten Jesaja försäkrar också att även om en mor skulle överge sitt barn, gör inte Gud det, se Jes 49:15. Bildspråket plockar upp tidigare

bildspråk i psalmen om att få bo i Herrens hus i vers 4-5. Alla barn behöver bekräftelse, tröst, skydd och vägledning. Alla dessa emotionella behov möter Gud i vers 7-14.]

Motståndare hotar

¹¹ Lär mig din väg, Herre (Jahve),

led mig på en jämn (*plan, säker, trygg*) stig
(*välkänd, upptrampad gångväg*).

På grund av mina fiender (*som förföljer, vakar med onda syften över mig*),

¹² överlämna mig inte till mina fienders vilja.
För de har uppviglat (*rest upp*) falska vittnen mot mig,

som andas (*är fyllda med*) våld. [Apg 9:1]

Avslutande förtröstan

¹³ Om jag inte tror att jag ska få se Herrens (Jahves) godhet i de levandes land ...

[Ja, då skulle jag kanske gett upp, inte vetat vad jag skulle ta mig till, tappat tron, osv.]

[Meningen avslutas inte, den är en s.k. apo-siopesis. Istället för att uttryckligen redogöra för några olika alternativ för vad som skulle hända om David inte hade tro på att han skulle få se Guds godhet, lämnas dessa tankar till läsaren. Berättelsen stannar upp och lyssnaren får tänka sig in i den känslomässigt laddade frågan. Vad skulle hända om Gud inte grep in nu och visade sin godhet? Vad skulle ske om falska vittnen som andades våld fick sin vilja igenom? Uttrycket "de levandes land" syftar troligtvis på livet här på

jorden bland de människor som lever och inte har dött.]

14 Sätt ditt hopp till (vänta ivrigt på, fokusera din blick mot) Herren (Jahve),

bli stark och låt ditt hjärta bli frimodigt, ja, sätt ditt hopp till (vänta ivrigt på, fokusera din blick mot) Herren (Jahve).

[Psalmen avslutas med tre imperativ och gudsnamnet som nämns två gånger. Uppmaningarna riktas till psalmisten själv. Det är både en vädjan och ett tecken på förtröstan. Att han uppmanar sig själv att förtrösta indikerar att han för tillfället inte riktigt gör det fullt ut. Samtidigt är uttalandet i sig ett tecken på förtröstan. Meningen är uppbyggd som en kiasm. Centralt finns en uppmaning med två hebreiska ord: "var stark och frimodig". Det är exakt samma ord som Gud upprepade gånger säger till Josua innan israeliterna ska inta det förlovade landet, Jos 1:6, 7, 9, 18. Ordvalet och kopplingen till "de levandes land" i versen innan förstärker denna koppling. Meningen ramas in av hebreiska ordet "qawah". Det är ett rikt ord som betyder att vänta, hoppas och sätta sin blick mot något. Ordet betyder också att tvinna sig samman som en tråd. Det är en fin bild på en aktiv väntan där den som ber blir sammanflätad med Gud. Det ger styrka och frimodighet i hjärtat.]

Psalm 28 – Gud hör bön

[En psalm som är en bön om Guds rättvisa dom. Den börjar med angelägen bön om hjälp i en pressad situation, men avslutas i lovprisning och förtröstan på att Gud hör bön. Psalmen har många motsatser: Den första rör ljud. Psalmisten ropar, men Herren upplevs tyst. Den andra motsatsen har att göra med handlingar: Psalmisten lever i en värld där de onda agerar, samtidigt verkar också Gud och griper in i historien. Psalmen handlar om att lära sig leva mitt i dessa kontraster, men också att urskilja Guds röst och Guds gärningar.]

Författare: David

Struktur:

- 1. Hör mitt rop på hjälp, vers 1b-5*
- 2. Han har hört min bön, vers 6-9]*

¹ Av David

Hör mitt rop

Till dig, Herre (Jahve), ropar jag (höjer min röst i bön och åkallan);

min klippa, var inte stum mot mig.

Om du förblir tyst mot mig,

blir jag lik dem som gått ner i graven.

² *Hör mina böners ljud (enträgna, ödmjuka vädjanden om nåd och hjälp),*

*när jag skriker ut till dig (ropar efter din hjälp),
när jag lyfter mina händer*

mot det allra heligaste i din helgedom.

³ Släpa inte bort mig med de gudlösa (*ogudaktiga, ondskefulla*),

tillsammans med våldsverkare [*till döden*];
de som talar fred med sina grannar,
men har ondska i hjärtat.

⁴ Löna dem för vad de gjort,
efter alla deras onda handlingar;
löna dem för allt de sysslat med,
ge dem vad de förtjänar.

⁵ Eftersom de inte förstår
vad Herren (*Jahve*) har gjort,
inte hans händers verk (*vad han skapat*);
därför ska han bryta ner dem och inte bygga
upp dem.

[*Vers 1-5 hör ihop som ett stycke. Herren "bryter ned" här i vers 5, hebreiska "haras", ramar in stycket med att Herren inte varit döv i vers 1. Ordet för "döv" är det snarlika hebreiska ordet "harash".*]

Bönesvar

⁶ Välsignad (*värdig att lovas*) är Herren,
för han har hört mina böners ljud (*enträgna, ödmjuka vädjanden om nåd och hjälp*).

⁷ Herren är min starkhet och min sköld,
mitt hjärta förtrostar på (*litar på, lutar sig emot*) honom
och jag får hjälp,
därför gläder sig mitt hjärta,
och med min sång vill jag tacka (*med öppna händer prisa, hylla och erkänna*) honom.

⁸ Herren är deras [*sitt folks*] styrka,
och en frälsande (*befriande*) säker tillflykt (*ett
värn, skydd, försvar, en säker fästning*)
för sin smorde (*utvalde, kung*).

⁹ Ge seger åt ditt folk och välsigna ditt arv.

Var deras herde [*fåraherde som matar, leder
och skyddar dem*]
och bär (*lyft upp*) dem för evigt.

29

Psalm 29 – Ära Gud

[Psalmen är väl strukturerad med både kiasmer och uppreningar. Psalmen börjar med tre "ge åt", se vers 1-2, och fortsätter sedan med sju "Herrens röst", se vers 3-9. Dessa sju förekomster av Herrens röst formar huvudstycket som ramar in av ordet "ära". I vers 3 nämns "Ärans Gud" och i vers 9 ropar alla "ära". Ordet ära finns även i vers 1 och 2 och är psalmens huvudtema! Det finns även en anspelning på åska som "dundrar" och ekar, se vers 3. På liknande sätt ekar Guds röst sju gånger i psalmen. Ordet "styrka" ramar också in psalmen, se vers 1 och 11. Guds personliga namne Jahve, översatt Herren, nämns arton gånger. Gud erkänns för sin styrka, och han ger den till sitt folk. Något som också utmärker psalmen är att den inledningsvis inte riktar sig till människor, utan till himmelska väsen, ordagrant "Guds söner".

Författare: David

Struktur:

1. Inledande inbjudan att prisa Gud, vers 1-2
 2. Gud beskrivs som en storm som drar fram, vers 3-9
 3. Avslutande välsignelse från Gud, vers 10-11.]
-

¹ En psalm (sång ackompanjerad på strängar) av David [för avslutningen av Sukkot].

[Den grekiska översättningen Septuaginta har också med tillägget att den användes vid avslutningen av Sukkot. Denna hösthögtid kallas också lövhyddohögtiden, se 3 Mos 23:34. Enligt judisk tro och tradition förknippas högtiden också med den messianska ankomsten och inträdandet av den messianska tidsåldern. Dessa kopplingar till den messianska förväntan är tydlig då Jesus besöker Jerusalem under Sukkot, se t.ex. Joh 7:2, 27, 31, 40-42. Det är intressant att det är i slutet på högtiden Jesus träder fram, se Joh 7:37-38.]

Ge åt Herren (*Jahve*), Guds söner [*änglar, himmelska väsen*],

ge åt Herren (*Jahve*) ära och styrka (*makt*).

² Ge åt Herren (*Jahve*) hans namns ära,

böj er inför Herren (*Jahve*) i hans heliga majestät (*skönhet*).

[Psalmen börjar i vers 1-2 med en uppmaning att "ge", hebreiska "yahab". Det har betydelsen att erkänna och tillskriva någon ära och makt. Uppmaningen riktas inte till människor utan till

himmelska väsen, ordagrant "Gudars söner". Det är första gången som hebreiska ordet "elim", gudar, används i Psaltaren. Frasen "Guds söner" används även i Job 1:6 och Ps 89:7. Uttrycket finns även i andra orientaliska språk och där har det en vid betydelse av änglar, andliga varelser, demoner, avgudabilder, döda kungars andar och även ibland levande kungar som ansågs vara gudar. Psalmen tilltalar alla dessa gudomliga väsen att böja sig inför den ende levande Guden. Även om formellt dessa avgudar tilltalas blir det en indirekt uppmaning till israeliterna och Guds folk, som ibland frestas att tillbe dessa avgudar, att inse att dessa måste böja sig inför Gud.]

³ Herrens (Jahves) röst var över vattnen;
ärans Gud dundrade (*ekade som åskdunder*),
Herren (Jahve) var över de stora vattnen.

⁴ Herrens (Jahves) röst var mäktig,
Herrens (Jahves) röst var majestätisk.

⁵ [Från att ha talat om skapelsen i dåtid skiftar psalmen till vad Herren gör nu. Alla himmelska väsen, och den som sjunger och hör psalmen, uppmanas att se att Gud både har verkat och verkar nu. Vers 5-9 formar själva kärnan i psalmen och är strukturerad som en kiasm. Vers 5 och 9b talar om "träd", vers 6 och 9a handlar om "djur" och centralt nämns öknen i vers 7-8. Även geografiskt finns ytterligheterna med Libanon i norr och Kadesh i söder. Guds röst dånar som ett oväder som drar fram genom landet Israel. Sju gånger ekar Herrens röst som åskknallar med

blixtar; se vers 7. På samma sätt som i den första delen nämns inga människor i detta stycke heller. Alla himmelska väsen måste böja sig och även i öknen är Herren allsmäktig.]

Herrens (*Jahves*) röst knäcker cedrar,
Herren (*Jahve*) knäcker Libanons cedrar.

⁶ Han får dem att hoppa som en kalv, Libanon och Sirjon [*annat namn för berget Hermon, se 5 Mos 3:9*],

som en ung vildoxe.

⁷ Herrens (*Jahves*) röst blixtrar som eldslågor.

⁸ Herrens (*Jahves*) röst får öknen att bäva,
Herren (*Jahve*) får Kadeshöknen att bäva.

⁹ Herrens (*Jahves*) röst får hindarna att kalva,
och ödelägger skogens klädnad.

I hans [*himmelska*] palats ropar alla: "Ära!"

[Ordet "ära" ramar in vers 3-9 som centreras kring sju upprepningar av frasen "Herrens röst".]

¹⁰ Herren (*Jahve*) satt på sin tron när syndafloden kom,

Herren (*Jahve*) tronar för evigt.

[Referensen till syndafloden är tydlig både genom bestämd artikel och det speciella hebreiska ordet "mabul". Ordet används bara här och i berättelsen om syndafloden i 1 Mos 6-11. I det

kiastiska mönstret hör temat med vatten här i vers 10 ihop med vattnen i vers 3-4.]

11 Må Herren (*Jahve*) ge styrka åt sitt folk,
må Herren (*Jahve*) välsigna sitt folk med frid
(fred, hebreiska ordet "shalom", som innebär
Guds välsignelser på alla områden).

30

Psalm 30 - Helad

[Psalmen är en typisk tacksägelsepsalm, inledningen med orden "Jag vill" indikerar detta. Samtidigt är den ett personligt vittnesbörd om vad Herren har gjort. Psalmen förknippas ofta med Psalm 6. Psalm 30 skulle kunna vara skriven som en tacksägelse och ett vittnesbörd på hur Gud har hört och svarat på bönen som beskrivs i Psalm 6. Det finns många igenkänningspunkter i tema och ord mellan psalmerna. Båda nämner helande, se vers 3 och Ps 6:3; skräck, se vers 8 och Ps 6:4; oförmågan att kunna prisa i dödsriket, se vers 10 och Ps 6:6.

Psalmen är fylld av motsatser: Gud och fiender, gråt och jubel, kväll och morgon, sorg och dans, lovprisning och tystnad. Allt detta illustrerar spänningen mellan den oro och det hopp som David upplever och kontrasten mellan död och liv.

Författare: David

Struktur:

1. Inledande lovprisning, vers 2-4

2. Inbjudan att lovsjunga, vers 3-6
3. Bakgrund, vers 9-11
4. Bönesvar, vers 12]

¹ En psalm, sång (text som ska sjungas) för (vid) husets (boningens, templets) invigning. Av David.

[Titeln är ovanlig. Den använder både ordet psalm och sång. Det första ordet psalm, hebreiska "mizmor", används ofta för en sång som ackompanjeras. Det betonar det musikaliska uttryckssättet, grundordet har att göra med att slå an strängar i ett slag. Det andra ordet som översatts med sång är hebreiska "shir". Det handlar mera om sången och texten än det musikaliska. Det är enda gången det används i första boken, Psalm 1-41, men förekommer ofta i de andra böckerna.

Beskrivningen för eller vid "husets invigning" är inte helt entydig. Det kan syfta på Davids hus, palats, tabernaklet eller templet. David kan ha skrivit den med tanke på hans son Salomos framtida invigning av templet i Jerusalem. Ordet för invigning är hebreiska "chanukka". Inom den judiska liturgin citeras psalmen under tempelinvigningensfesten, Chanukka, se Joh 10:22.]

² Jag vill upphöja dig, Herre (Jahve),

för du har dragit mig upp [som ett kärl som sänkts ned och hissats upp],

och har inte låtit mina fiender glädja sig över mig.

[Hebreiska ordet för "dragit upp" är "dalah". Det används för att beskriva ett kärl som sänks ned och hissas upp för att dra vatten ur en brunn. Substantivet av detta verb är just ordet för hink. Den huvudsakliga användningen i Bibeln är i betydelsen att dra upp vatten från en brunn, se 2 Mos 2:16 och Ords 20:5. Men i ordet finns också betydelsen att dingla och svaja. Ordet kan även betyda att sänka ned. För att hissa upp en hink måste den ju först ha halats ned. Valet av detta ord med dess dubbla betydelse beskriver träffsäkert de förändringar som karaktäriserar denna psalm. Davids livssituation skulle kunna illustreras med ett tomt kärl som varit på väg ner i brunnen, men nu har det vänt. Gud har fyllt honom och dragit upp honom, se vers 4!]

³ Herre (*Jahve*), min Gud (*Elohim*),
jag skrek ut till dig (*ropade efter din hjälp*),
och du helade mig.

⁴ Herre (*Jahve*), du förde mig upp från dödsriket (*Sheol*),
du räddade mitt liv (*höll mig vid liv*), bevarade
mig från att fara ner i graven (*cisternen, brun-*
nen).

⁵ Lovsjung (*sjung och spela till*) Herren (*Jahve*), ni
hans trogna följare,
tacka (*med öppna händer prisa, hylla och*
erkänn) hans heliga hågkomst (*minne, namn*).

[Hur han räddat folket från slaveriet, buden, fört dem in i landet, osv. Se även Luk 22:19; 1 Kor 11:24-26.]

⁶ Ett ögonblick varar hans vrede,

hela livet hans favör (*glädje, välvilja*).

På kvällen gästar gråt,

men på morgonen jubelsång.

[Gråten är personifierad som en tillfällig gäst som kommit på besök under kvällen och stannat över natten, men som är borta på morgonen. Det finns också en parallell till hur gråten kan förvandlas till glädje, hastigt, som över en natt. Bilden uttrycker också en förtröstan om att lika säkert som det är att efter en natt kommer en ny dag, lika säkert kommer Gud att gripa in.]

⁷ *[Nu kommer bakgrunden till den kris och konflikt som beskrivits i tidigare verser.]*

I min framgång (*trygghet*) sade jag (*tänkte jag för mig själv*):

”Jag ska aldrig vackla.”

⁸ Herre (*Jahve*), genom din favör (*välvilja*)

hade du gjort mitt berg starkt.

[David regerade från berget Sion, Jerusalem. Gud hade gett honom framgång, trygghet och makt, som berget är en metafor för här.]

Du dolde ditt ansikte (*ignorerade, var långt borta, se Ps 88:14*);

jag blev skräckslagen.

[Den prästerliga välsignelsen avslutas med att Herren vänder sitt ansikte, se 4 Mos 6:25-26. Att Herren döljer sitt ansikte är motsatsen.]

⁹ *[Nu kommer en beskrivning av Davids bön. Den första raden tilltalar Gud i andra person, här används det personliga gudsnamnet Jahve. Den andra raden talar om Gud i tredje person, här används namnet Adonai. Det beskriver en relation mellan en slav och en herre. De två uttrycken speglar psalmens dubbla roll som både en personlig tacksägelsepsalm och ett vittnesbörd.]*

Till dig Herre (*Jahve*), ropade jag (*höjde jag min röst i bön*),

till Herren (*Adonai*) vädjade jag om nåd:

¹⁰ "Vad vinner du på mitt blod (*min död*),
att jag sjunker ned i avgrunden (*graven*)?"

Kan stoftet tacka (*prisa, bekänna*) dig,
kan det förkunna din trofasthet (*sanning*)?

[1 Mos 2:7; 1 Mos 3:19, på hebreiska heter människa "adam", blod "dam" och stoft "adamah".]

¹¹ Hör Herre (*Jahve*),
jag vädjar om din nåd,
Herre, var min hjälpare."

¹² Du vände min klagan (*ceremoniella sorgperiod*)

till dans (*ringdans, jubel och fest*) [*2 Mos 15:20; Jer 31:13*];
du lossade (*befriade mig från*) min sorgdräkt
(*säckklädnad*)

och klädde mig i glädje.

[Exakta detaljer på hur Herren grep in och helade och räddade David från döden ges inte i psalmen. Däremot beskrivs hur Gud personligen grep in och vände situationen. Inom judisk tradition är det en sju dagars sorg när någon dött. Den sörjande familjen lämnade inte huset, och vänner kom på besök, se 1 Mos 23:2; 50:10; 1 Sam 25:1; 28:3. De som sörjde klädde sig i säcktyg för att fysiskt känna och visa att man hade sorg, se 2 Kung 19:1. Tyget gjordes av get- eller kamelhår, se Matt 3:4. Materialets sträva och grova struktur lämpade sig bra för tältdukar och säckar, därav namnet, men inte till kläder. Den sista raden beskriver det som om Gud personligen lossade säcktyget, som den sörjande hade svept sig i, och klär honom i ljusa festkläder. Från att ha varit begravning blir det förberedelse för fest. Texten refererar inte till att sorgdräkten byts ut till festkläder, utan till "glädje". Det ger en fin länk mellan början och slutet av versen - från klagan till glädje!]

¹³ Därför ska hela min varelse (ordagrant "ära", kan syfta på mitt hjärta, innersta eller tunga) sjunga till dig och inte vara tyst.
Herre (Jahve) min Gud,
jag vill tacka (med öppna händer prisa, hylla och erkänna) dig för evigt.

Psalm 31 – Upprepad bön

[Psalmen har två parallella rörelser. Den första sektionen formar en bön som skulle kunna vara en egen psalm. Vers 10-25 upprepar ett liknande flöde, men med en annan vinkling. Upprepningen blir en litterär poäng som visar att ibland tar befrielsen längre tid än vad som var tänkt. Språket är stilfullt och det finns en fin struktur. Det hebreiska ordet "chesed", som beskriver Guds nåd och omsorgsfulla kärlek används tre gånger, se vers 8, 17 och 22, och tio gånger nämns Guds namn Jahve.]

Citeras i NT:

Vers 6, citeras av Jesus i Luk 23:46. Den första martyren, Stefanos, refererar till denna vers, se Apg 7:59.

Vers 7 citeras delvis av Jona, se Jona 2:8.

Vers 14 citeras sex gånger av Jeremia, se Jer 6:25; 20:3; 20:10; 46:5; 49:29; Klag 2:22.

Vers 25 citeras av Paulus i 1 Kor 16:13.

Författare: David

Struktur:

- 1. Bön om hjälp, vers 2-9*
- 2. Upprepad bön om hjälp, vers 10-25]*

¹ Till den strålande (framstående, ständige) ledaren [psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen], en psalm (sång ack-

ompanjerad på strängar) av David.

Del 1

² I dig, Herre (*Jahve*) har jag min tillflykt (*finner jag vila och trygghet*).

Låt mig aldrig komma på skam.

Rädda (*bered en flyktväg för*) mig genom din rättfärdighet.

³ Vänd ditt öra (*lyssna noga*) till mig,

befria (*ryck upp*) mig snabbt.

Var min klippa och tillflykt (*ett värn, skydd, försvar*),

en borg (*ett hus med många starka fästningar*) som räddar (*frälser*) mig.

⁴ Du är min klippa [*en hög och ointaglig bergskam*] och min borg (*fästning*).

För ditt namns skull ska du föra mig framåt (*skapa möjligheter*)

och leda (*ha omsorg som en herde, leda mig i handen, bära*) mig.

[*Herren liknas vid en fast klippa och en fåraherde som har omsorg om sina får som bär de små lammen i sin famn, se Ps 23:2-3; Jes 40:11.*]

⁵ Du ska dra mig ur det nät de i hemlighet har lagt ut för mig,

för du är min tillflykt (*mitt värn, skydd, försvar, en säker fästning*).

⁶ I din hand överlämnar (*lämnar*) jag min ande (*mitt liv*).

[Jesus citerar från första delen av denna vers på korset, se Luk 23:46. Hebreiska ordet "överlämnar" har en rik betydelse. Det betyder att överlämna något i någons vård, men här finns också bilden på en deposition, där någon lämnar något och sedan får tillbaka det. Inom judendomen citeras ofta denna vers som avslutning på den dagliga kvällsbönen. Tanken är att man överlämnar sin ande till Gud för att han ska ha den i tryggt förvar under natten. I den judiska morgonbönen "Mohed Ani" finns sedan en fras där man tackar Gud för att han på nytt gett vår inre människa liv.]

Du friköper mig, Herre (*Jahve*),
du trofaste Gud (*Elohim*).

⁷ Jag hatar de som tjänar (*vakar över, aktar på*)
fåfänglig tomhet [*falska avgudar*],

jag har full förtröstan på Herren (*Jahve*).

⁸ Jag vill jubla och glädja mig över din nåd
(*omsorgsfulla kärlek*),

att du har sett mitt lidande,

du känner till varje bekymmer i mitt liv (*min
själs ångest, trånga passager, känslomässigt
pressade situationer*).

⁹ Du har inte stängt in (*överlämnat*) mig i
fiendens hand,

utan ställer mina fötter på en rymlig plats
(*stora vidder, ger mig frihet*).

*[Ordet för "stänga in" används bl.a. om hur
Gud "stänger" dörren till arken, se 1 Mos 7:16.*

Applicerar vi denna psalm i ett messianskt perspektiv så kan det beskriva hur graven och döden inte kunde hålla kvar Jesus, se Matt 28:2; Apg 2:24!]

Del 2

¹⁰ Förbarma dig (*visa nåd*), Herre,
för jag är i nöd.

Mitt öga [*singular, syftar på synen*] är svullet av gråt (*jag ser inte klart*),
[*så även*] hela min person och mitt inre (*magen, känslor, tankar*).
[*Kombinationen av hebreiska "nefesh" och "beten" beskriver hela personen.*]

¹¹ Mitt liv är på väg att sluta i sorg,
mina år i suckan;

min styrka (*kraft*) är borta (*jag faller ihop*) på grund av min synd (*grekiska översättningen har "svaghet"*),

benen i min kropp blir allt svagare (*ger vika*).

¹² Bland alla mina fiender har jag blivit en som de föraktar,

och för mina grannar ännu mer [*någon de hånar*], de som känner mig är förskräckta över min situation,

när de ser mig ute (*på gatan, publikt*), vänder de sig bort (*flyr de*) från mig.

¹³ Jag är glömd, som en död, borta ur minnet (*hjärtat*);

jag har blivit som ett sönderslaget kärl.

[*Lerkärl hade lågt värde, och ett trasigt kärl byttes lättvindigt ut mot ett nytt.*]

¹⁴ För jag hör mig förtalas av många

– skräck (*orsak att frukta*) från alla håll (*runt omkring mig*)!

De konspirerar tillsammans mot mig,

de planerar att ta mitt liv.

[Uttrycket "skräck från alla håll" är en vanligt återkommande fras i Jeremia, se Jer 20:10; 46:5; 49:29; Klag 2:22.]

¹⁵ [Vers 15-19 bildar en enhet och följer ett mönster med små avsnitt som alla har tre rader.]

Men jag förtröstar på (*litar på, lutar mig emot*) dig, Herre (*Jahve*),

jag säger: "Du är min Gud (*Elohim*)!"

¹⁶ Mina tider (*hela mitt liv, min framtid*) är i dina händer.

[Uttrycket är parallellt med vers 6 "i din hand lägger jag min ande". Hela mitt liv ligger i Guds hand, och han avgör min framtid. Ordet "tider" används även i uttrycket "tider av brist" under belägring, se Ps 9:10. Även ökenperioder är tidsbestämda. Det används också i Ps 1:3 om att bära frukt i "rätt tid". Det hebreiska ordet översätts med det grekiska ordet "kairos" som, till skillnad från "chronos" som beskriver mätbar tid, handlar om en speciell tid och ett avgörande tillfälle som förändrar situationen. Efter dessa tre rader som uttrycker förtröstan på Herren, följer nu tre rader med imperativ.]

Rädda (*befria*) mig från mina fienders händer och de som förföljer (*jagar*) mig.

17 Låt ditt ansikte lysa över din tjänare [*5 Mos 6:25*],

rädda (*fräls*) mig i (*genom*) din trofasta nåd (*omsorgsfulla kärlek*).

18 Herre (*Jahve*), låt mig inte skämmas (*bli förödmjukad*), för jag ropar (*höjer min röst i bön*) till dig;

låt [*istället*] de gudlösa (*ogudaktiga, medvetet ondskefulla*) skämmas (*bli förödmjukade*),

låt dem bli tystade (*gå klagande, sörjande ner*) i dödsriket (*Sheol*).

[Fiender har anklagat psalmisten och det kommer att bli skam och vanära i något läger. David ber att sanningen ska fram och de som falskt anklagar ska bli förödmjukade. På samma sätt verkar situationen kräva någons död. Fienderna anklagar David för något som skulle kunna leda till dödsstraff. Om deras anklagelser visar sig falska, blir de istället ansvariga, skyldiga och drabbas av det straffet.]

19 Låt lögnaktiga läppar tystas,

de som talar oförskämt (*fräckt*) mot den rättfärdige,

med högmod och förakt.

20 Hur stor (*överflödande*) är inte din godhet,

som du hållit gömd (*lagrat, syftet med att dölja var för att skydda det*) åt den som fruktar (*vördar, respekterar*) dig,

som du ger (*verkar för att ge*) till dem som tar sin tillflykt (*söker skydd*) i dig,

mitt framför människors (*Adams barns*) ögon.
[I samband med bön talar Jesus om dolda rum med skatter, se Matt 6:6.]

²¹ Du beskyddar dem *[som vördar dig och tar sin tillflykt till dig, vers 20]* säkert i din närhet (*i ditt ansikte*)

från mänskliga sammansvärjningar (*intriger, konspirationer*).

Du gömmer (*lagrar, syftet med att dölja är för att skydda*) dem i din hydda (*hebreiska "sukka"*)

från stridande (*anklagande*) tungor (*elakt tal*).

[Ordet för "hydda" är hebreiska "sukka". Ordet har också betydelsen "att vara sammanflätad" och blir en kontrast till mänskliga onda sammansvärjningar. Den som vördar Gud blir skyddad och lyfts upp högt på en klippa, se Ps 27:5. Ordet för också tankarna till Sukkot, även kallad lövhyddohögtiden, se 3 Mos 23:34. Högtiden firas för att komma ihåg Guds beskydd under ökenvandringen. Än idag bygger man små bås som kallas Sukka där man studerar, äter och sover under högtidens sju dagar, se 3 Mos 23:42. Vers 20-21, som handlar om Guds beskydd, får ännu en dimension när den kopplas ihop till just denna högtid. Guds beskydd finns både i Guds närhet och i hans hydda. Sukkan har ett lövtak, men det måste vara glest så man kan se stjärnhimlen. Det går att skåda upp mot Guds ansikte i himlen genom taket i Sukkan. Samtidigt

är väggarna täta mot omgivningen och Gud blir en tillflykt "mitt framför människors ögon", se vers 20.

Psalmens titel "till den strålande ledaren", se vers 1, och att Jesus citerar från Psalmen, se vers 6, indikerar att den har messianska undertoner. Johannes beskriver hur Jesus besöker Jerusalem under Sukkot, se Joh 7:2. Det finns flera paralleller. Allteftersom de gröna löven vissnar under den sju dagar långa högtiden blir mer och mer av himmelen synlig genom taket. När Jesus besöker Jerusalem är han inte synlig de första dagarna, se Joh 7:1, 10. På den sista dagen träder han dock fram och ropar med ljudlig stämma: "Om någon är törstig, låt honom komma till mig och dricka", se Joh 7:37, och vid samma tillfälle även: "Jag är världens ljus", se Joh 8:12. Jesus är Betlehemsstjärnan, se Matt 2:2, och morgonstjärnan, se Upp 22:16; 2 Pet 1:19.]

²² Välsignad (lovad, värd att lovsjungas) är Herren (Jahve),

för han har visat sin nåd (omsorgsfulla kärlek) till mig,

i en belägrad stad.

[Troligtvis en bild på en situation "som en belägrad stad", utan tillgång till förnödenheter och instängd utan frihet, se Ps 18:19-20. Det finns även rent bokstavligen tillämpningar, Jeremia levde i en tid då Jerusalem var belägrat, se Jer 32:1-2.]

23 Jag sade i min ängslan (*irrationellt och hastigt*):

”Jag är separerad (*avskuren*) från dina ögon (*inte längre i din närhet, osynlig för dig*.” [Ps 22:2]

Ändå hörde du mina böners ljud (*mina ödmjuka förfrågningar om nåd*),
när jag skrek ut till dig (*ropade efter din hjälp*).

Uppmaning till alla

24 Älska Herren (*Jahve*), alla ni hans trogna (*fromma, lojala*) följare!

Herren (*Jahve*) bevarar de trogna,
men han lönar (*kompenserar*) i fullt mått den högmodige (*arrogante*).

[Även om betydelsen att Gud kommer straffa den högmodige är den exakta betydelsen svåröversatt. Lönar är hebreiska "salem" som har samma rot som ordet "shalom". Det handlar om att Gud gör något fullständigt och helt. Sedan följer hebreiska "al-jeter" som kan betyda "fullt mått" eller "med en bågsträng" och då blir betydelsen "med exakthet", som en pil på en bågsträng skjuts iväg och träffar sitt mål. En annan möjlig betydelse är att det väntar en "belöning" i proportion till deras högmod.]

25 Var starka och låt era hjärtan vara frimodiga,
alla ni som sätter ert hopp till (*väntar ivrigt på, fokuserar sin blick mot*) Herren (*Jahve*).
[Den avslutande versen liknar den i Ps 27:14.]

32

Psalm 32 – Bekännelse och frihet!

[Psalmen beskriver tyngden av att bära på synd, men också lättnaden av att bekänna och få bli verkligt fri.

Psalmen tar upp frågor som rör synd och lidande. Inom judendomen var välgång ett tecken på Guds välsignelse och sjukdom berodde på synd. Det är viktigt att läsa hela Bibeln; summan av Guds ord är sanning, se Ps 119:160. Ibland finns det ett samband mellan synd och sjukdom, medan vid andra tillfällen gör det inte det. Paulus redogör för sambandet i 1 Kor 11:29-30. När Jesus helar den lame mannen, som hissats ner genom taket, antyds också sambandet, se Mark 2:1-12. Samtidigt säger Jesus att det inte fanns någon koppling mellan den blindfödde mannens sjukdom och hans eller hans föräldrars synd, se Joh 9:3. Job drabbas av sjukdom och Gud säger att han var en god och hederlig man, se Job 1:8. I Hebreerbrevet nämns hur kvinnor och män, just på grund av sin tro, fått lida och dö, se Heb 11:36-38. I Psaltaren finns också exempel där oskyldiga människor får lida, medan andra psalmer som denna, antyder att det kan finnas ett samband mellan personlig synd och sjukdom. Bibeln målar inte en svartvit bild, ibland kan sjukdom bero på personlig synd, vid andra tillfällen inte.

Bakgrund: Ingen bakgrund ges, men den skulle kunna höra ihop med Psalm 51, som uttryckligen beskriver Davids synd med Batseba, se Ps 51:2.

David hade begått äktenskapsbrott och sedan mord för att dölja sin första synd, se 2 Sam 11. Under ett års tid hade David burit på denna hemlighet. Psalm 51 är hans bön om förlåtelse och Psalm 32 skulle kunna varit skriven efter detta, för att visa på Guds stora nåd och Davids lärdomar från denna händelse.

Citeras i NT: Vers 1-2, citeras av Paulus i Rom 4:7-8.

Författare: David

Struktur:

- 1. Förlåtelsens välsignelse, vers 1b-2*
- 2. Tyngden av obekänd synd, vers 3-5*
- 3. Inbjudan att söka och glädja sig i Herren, vers 6-7*
- 4. Var inte tyst, vers 8-9*
- 5. Avslutande uppmaning - var glada, vers 10-11]*

¹ Av David, en sång med visdom [Ordagrant "maskil"].

[Hebreiska "maskil" är en musikalisk eller litterär term, kan även betyda "en välskriven sång". Följande tretton psalmer har detta ord i sin titel, se 42:1; 44:1; 45:1; 52:1; 53:1; 54:1; 55:1; 74:1; 78:1; 88:1; 89:1; 142:1. Ordet återfinns även i Ps 47:7.]

Rikt välsignad (salig, mycket lycklig) är den

vars överträdelser (*medveten rebelliskhet mot Gud*) har förlåtits (*lyfts av, burits bort*),

vars synd (*oförmåga att nå upp till Guds standard*) är utplånad (*övertäckt*).

² Rikt välsignad (*salig, mycket lycklig*) är den människa

som Herren inte tillräknar skuld (*inre ondska, onda tankar*) [*skulden är helt avskriven och raderad*],

som inte har falskhet (*svek*) i sin ande.

³ När jag var tyst [*och vägrade att bekänna min rebelliskhet, inre skuld, synd och mina onda tankar*]

förtorkade mina ben när jag jämrade mig (*som ett lejons rytande*) hela dagen lång.

⁴ För dag och natt

vilade din hand tung över mig;
min kraft försvann

som [*en planta som tynar bort*] under sommarens torka (*perioder av extrem hetta*).

[*Det räcker med några timmar i den heta ökensolen för att kroppen ska bli uttorkad. Bilden som målas upp är hur både den inre och yttre människan dräneras på liv. Den obekända synden påverkar David både fysiskt och psykiskt.*]

Sela. [*Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.*]

⁵ Då bekände jag (*lät jag dig veta - bli intimt förtrogen med*) min synd

jag dolde inte [*längre*] mina fel (*inre onda tankar; omoral*).

Jag sade:

”Jag vill erkänna mina överträdelser (*med öppna händer tacksamt lyfta upp mina rebelliska handlingar*) inför Herren,”

och då, på en gång, förlät du mig min syndaskuld.

Sela. [*Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.*]

⁶ Därför ska alla (*varenda en av*) dina trogna (*fromma, lojala*) följare vädja (*be*) till dig,

i en tid av sökande (*medan du går att finna*).

[*Den sista delen är inte helt tydlig i hebreiskan och går att tolka olika beroende på vem som är subjektet. Det kan vara Herren som söker den trogne, eller den trogne som söker Herren. Det kan vara i en tid då Herren söker, eller när han går att finna, se Jes 55:6. Ytterligare ett alternativ är att se det som att det är en tid då vi söker och rannsakar oss själva. En del sätter ihop ordet söka "metso" med nästföljande hebreiska ord "raq", översatt till "ja". Gör man det bildas det snarlika ordet "matsoq", som kan översättas till "nödens tid". Betydelsen blir då att de trogna ska vädja till Gud "i nödens tid". Oavsett så är*

det en uppmaning till att be och söka Herren. För ordet vädja se även Ps 5:3; 106:30.]

Ja, även om stora floder [*bild på stora faror Ps 66:12 även dom*] kommer,

ska de inte nå dem [*de som ber och tar sin tillflykt till dig*].

⁷ Du är mitt skydd (*gömställe*),

du bevarar mig från nöd,

med glädjejubel över befrielsen omger du mig!

Sela. [*Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.*]

⁸ [*Följande två verser kan tolkas som Herrens ord till psalmisten. Det kan också vara Davids uppmaning individuellt till var och en som hör psalmen eller läser den. David har lärt sig vad bekännelse och förlåtelse betyder och vill nu föra den lärdomen vidare.*]

Jag ska ge dig vishet och undervisa dig på den väg du ska gå;

jag ska vägleda (*instruera*) dig – mitt öga är riktat mot dig.

[*Jag personligen kommer finnas med och hjälpa dig. Det finns en dubbelhet. Det kan vara Gud som ser David, eller så är det David som uttrycker hur han direkt och personligt undervisar. Uttrycket kan också betyda att hålla ett vakande öga över någon.*]

⁹ Var inte som en häst eller mula,
utan insikt,
som måste prydas med töm och betsel för att
kontrolleras,
annars kommer den inte nära dig.

[Frasen "som måste prydas med" är det hebreiska ordet "adiy" som egentligen är ett substantiv som betyder "smycke". Troligtvis är betydelsen, i nästan en ironisk ton, att hästens "utsmyckning" är töm och betsel. Ordet är också snarligt ett ord för galopp, och i så fall kan betydelsen vara att deras rörelse och temperament måste kontrolleras.]

¹⁰ *[Psalmen ramas in av glädje, jämför vers 1-2 med vers 10-11. Bekännelse och förlåtelse lyfter en människa och ger sann glädje!]*

Många är sorgerna (smärtorna, själsliga bedrävelser) som drabbar de gudlösa (ogudaktiga, ondskefulla),

men den som förtröstar på Herren (Jahve) omsluts av trofast kärlek (nåd).

¹¹ Var glada i Herren (Jahve),
jubla (ordagrant "cirkla runt", dvs. dansa i glädje och fröjd), ni rättfärdiga,
gläd er med sång (höj gälla jubelrop i triumferande glädje), alla ni rättsinniga (som har ärliga, uppriktiga hjärtan)!

33

Psalm 33 – Prisa Gud

[Föregående psalm avslutas med en uppmaning att vara glad och prisa Gud, och denna psalm tar vid och utvidgar denna uppmaning. Det finns även kopplingar i ordval som binder samman denna psalm med föregående och nästföljande. Ordet välsignad, hebreiska "ashre", finns centralt i psalmen i vers 22. Ordet återfinns även i Ps 32:1-2 och Ps 34:9.]

Författare: Troligtvis David. Den grekiska översättningen av den hebreiska texten, Septuaginta, har tillägget "av David". I ett av Qumran dokumenten finns också titeln "av David, en sång" med. Även placeringen, mellan Psalm 34 och 32 som båda är skrivna av David, kan ge en ledtråd till varför just Psalm 33 saknar titeln. Psalmen har en nära koppling till Psalm 32, och det kan ha varit så att man sjöng psalm 33 direkt efter 32 utan något avbrott.

Struktur:

- 1. Inledande inbjudan att prisa Gud, vers 1-3*
- 2. Skäl att prisa Gud, vers 4-19*
- 3. Avslutande uppmaning, vers 20-22]*

Inledning – Prisa Gud

¹ Jubla (*ropa i triumf, gläd er*) i Herren (*Jahve*),
alla ni rättfärdiga;

lovsång är passande (*det enda lämpliga*) för de
uppriktiga (*de ärliga, som vandrar rakt fram på
Guds väg*).

² Tacka (med öppna händer prisa, hylla och erkänn) Herren (Jahve) med Kinnor-harpa (kithara, hebreiska "kinnor", mindre harpa),

lovsjung honom med tiosträngad Nevel-lyra (hebreiska "nevel", större stränginstrument).

[Kinnor-harpan var ett bärbart stränginstrument med 7 eller 10 strängar med ljusare toner. Galileiska sjön heter på hebreiska "Yam Kinneret" - harpsjön, just eftersom formen på sjön liknar en Kinnor-harpa. Nevel-lyran hade, enligt den judiske historikern Josefus, vanligtvis 12 strängar med mer djupare toner, men här nämns en snarlik version som har 10 strängar. Det hebreiska ordet "nevel" betyder skinn och kan antyda att resonanslådan var av läder. Lite liknande en banjo. En annan tolkning är att instrumentets form liknade en skinnsäck, se Job 38:37.]

³ Sjung en ny (fräsch, förnyad) sång till honom, spela skickligt (helhjärtat) och med glädje (skapa musik, spela högt, ropa ut i segerjubel)!

[Uttrycket "en ny sång" behöver inte betyda att sången är nyskriven, det kan också betyda att en gammal sång sjungs med en ny hängivenhet och förståelse av ordens innebörd. Nästa vers börjar med "för" och ger flera anledningar till att prisa Gud. Gud är sanning, han är trofast, visar nåd och han är skapare av allt! I GT används frasen "en ny sång" sju gånger, se Ps 33:3; 40:4; 96:1;

98:1; 144:9; 149:1; Jes 42:10, och två gånger i NT, se Upp 5:9; 14:3.]

Skäl att prisa Gud

⁴ För Herrens ord är rätt (*sant, rättfärdigt, leder rakt fram*),

och han är trofast i allt han har gjort (*och gör, det går att lita på honom, det han lovat håller han*).

⁵ Han älskar rättfärdighet och rätt (*han finner glädje i att döma rättvist*),

Herrens trofasta kärlek (*nåd*) fyller hela jorden.

⁶ Genom Herrens ord blev himlarna till, genom ett enda ord från hans mun (*ande*) skapades alla stjärnorna i skyn (*härskarorna*).

⁷ Han samlar havets vatten på en plats (*som en vall, damm, vinlägel*),

han lägger oceanerna i deras förvaringsrum. [1 Mos 1:9]

⁸ Må hela jorden frukta (*vörda*) Herren (*Jahve*), må alla som bor i världen förundras av (*respektera, bäva inför*) honom.

⁹ För han talade och allt blev till, han gav en befallning, och den stod fast. [1 Mos 1:3, 9, 14-15, 24]

¹⁰ Herren (*Jahve*) upphäver (*annullerar, gör om intet*) hednafolkens beslut (*rådslag, planer*), sätter stopp för (*tillåter inte*) folkens planer.

¹¹ Herrens (*Jahves*) beslut (*planer*) står fast för evigt,

hans hjärtas planer från släkte till släkte.

12 Rikt välsignat (*saligt, mycket lyckligt*) är det folk (*den nation*) vars Gud (*Elohim*) är Herren (*Jahve*),

det folk som han har utvalt till sin egendom (*sitt arv*) [2 Mos 19:5].
[Vers 12 är psalmens centrum.]

13 Från himlen blickar Herren (*Jahve*) ned,
han ser på människosläktet (*Adams barn*).

14 Från sin boning betraktar han,
alla som bor på jorden.

15 Han formar (*har skapat alla*) deras hjärtan,
var och ett av dem,
och är den som vakar (*kan avgöra, särskilja*)
över allt de gör.

[Hjärtat syftar på den mänskliga naturen som intellekt, känslor och vilja.]

16 En kung räddas inte genom sin stora armé,
en hjälte (*mäktig krigare*) kan inte rädda sig
själv genom sin egen stora styrka.

17 Det är en falsk trygghet att förlita sig på
stridshästar [eller någon annan världslig kraft],
trots deras stora fysiska styrka kan de inte
rädda någon (*beskydda från döden*).

[Tre gånger används ordet "stor" hebreiska "rov" i vers 16-17. Det beskriver ett numerärt stort antal, ofta något mäktigt och imponerande. Stridshästen var den största militära tillgången

vid den här tiden. Ordagrant är hebreiskan "en lögn är hästen för seger".]

18 Se, Herrens öga är vänt mot (*han vakar över*) dem

 som fruktar (*vördar, respekterar*) honom,
 till dem som sätter sitt hopp till (*förtröstar, väntar på*) hans trofasta kärlek,

19 att han ska befria dem från döden,
 och ge liv (*upprätthålla dem*) under tider av hungersnöd.

Avslutande uppmaning

20 Vi väntar på (*är ivriga och längtar efter*) Herren,

 han är vår befriare och beskyddare
 (*hjälpen kommer från honom och han är vår sköld*).

21 Våra hjärtan gläder sig i honom,
 för vi förtröstar (*litar*) på hans heliga namn.

22 Låt din trofasta kärlek vila över oss, Herre,
 för vi sätter vårt hopp till (*förtröstar, väntar på*) dig.

34

Psalm 34 – Alef-Bet om en rätt gudsfruktan

[Psalmen handlar om galenskap och kaos, men i slutändan har Gud full kontroll. Det centrala budskapet finns i vers 10 och är att ha en sund och rätt gudsfruktan. Psalmen följer ett alfabetiskt mönster där varje rad utgår från de tjugotvå hebreiska konsonanterna i ordningsföljd. De hebreiska bokstäverna är mer än bara bokstäver,

de är symboler och har också ett talvärde. Ofta förstärker symbolen versen och gör betydelsen ännu mer tydlig. Eftersom temat på versen ofta följer bokstavens symbol förklarar det varför ämnet i psalmen ibland skiftar tvärt.

Bakgrund:

På grund av fruktan för Saul flyr David till Gat. Han försöker vara anonym, men snart upptäcks hans verkliga identitet, och han grips, se Ps 56:1. Han blir rädd och låtsas vara galen och släpps fri. Vål fri begrundar David dessa händelser och förstår att han handlat utifrån människofruktan, snarare än gudsfruktan, se Ps 56:4-5. Han ödmjukar sig under Gud och skriver Psalm 56. Kanske i samband med detta, eller senare, skrivs Psalm 34. Här prisar David Gud för hur han har befriat honom, trots hans fruktan och synd, och vill visa på hur en rätt och sund gudsfruktan gör att vi inte behöver vara rädda för något.

Citeras i NT:

Vers 9 citeras i 1 Pet 2:3

Vers 13-17 citeras i 1 Pet 3:10-12

Vers 19 citeras delvis i Matt 5:3

Vers 21 antyds i Joh 19:36.

Författare: David

Struktur: Alfabetisk – en vers för varje bokstav. Psalmen följer nästan hela det hebreiska alfabetet. Den sjätte bokstaven Vav saknas som en egen vers med två rader och ett extra Pe läggs

till sist, se vers 6 och 23. Samma mönster finns även i den föregående akrostiska psalmen som också lägger till ett sista Pe, se Ps 25:22. Inom judendomen finns många rabbinska förklaringar. Den första, mittersta och sista bokstaven, Alef-Lamed-Pe, formar det hebreiska verbet för "att lära". Ett signifikant ord på Pe är, Pidyon, som betyder återlösning, se Ps 49:8-9.

Följande psalmer och avsnitt har alfabetiska mönster, se Ps 9-10; 25; 34; 37; 111; 112; 119; 145; Klag 1; 2; 3; 4; 5:19-20; Ords 31:10-31.]

¹ Av David, när han spelade vansinnig (ordagrant "förändrade sitt sinne") inför Abimelek [troligtvis en titel på filistéiska kungar i Gazaområdet, se 1 Mos 20:2; 26:1], som drev bort honom [David], och han kunde undkomma (gå därifrån).

[Bakgrunden till denna psalm är att David har besegrat filistéernas Goliat, se 1 Sam 17. Kvinnorna i Israel sjöng: "Saul har slagit tusen, David tiotusen", se 1 Sam 18:7. Detta gjorde David populär vilket skapade avundsjuka hos Saul. Med tiden växte hatet och David flyr från honom. I fruktan för Saul sökte David skydd hos filistéernas kung i Gat, Goliats hemstad. Väl där börjar ryktet sprida sig om vem han är och han drabbas av fruktan. David spelar galen och släpps fri, se 1 Sam 21:10-15. I Samuelsboken är den filistéiska kungens namn Akish, 1 Sam 21:10, men här i psalmen kallas han Abimelek. Den

sista delen av namnet är "melek", vilket betyder kung på hebreiska. Abimelek är troligtvis en generell titel på filistéiska kungar i Gazaområdet, på samma sätt som Roms kejsare eller Egyptens farao. Namnet Abimelek gör även att tankarna går till två händelser ungefär tusen år tidigare i samma område, se 1 Mos 20:2; 26:1. Abraham och Isak försökte också förleda en kung som hette Abimelek. Att samma namn används gör att deras berättelser också finns med som en bakgrund. Den som läser eller hör psalmen uppmuntras att tänka sig in i hur Abraham, Isak och David har konfronterat sin fruktan. Nyckeln till befrielse är att frukta Gud mer än människor, att lyda Gud mer än människor, se Apg 5:29.]

א - Alef

² **Jag vill lova** (prisa, upphöja, lovsjunga) Herren (Jahve) alltid,
hans lov ska ständigt vara i min mun.

[Den första hebreiska bokstaven är: א - Alef. Tecknet föreställer en ox. Bokstaven symboliserar styrka, ledaren, den första och det viktigaste. Det hebreiska ordet, som motsvarar svenska frasen "Jag vill lova", börjar med denna bokstav. Detta förstärker att det första och viktigaste beslutet vi kan göra är att lovsjunga och ära Gud.]

ב - Bet

³ **I** Herren (Jahve) ska hela min varelse (min själ, allt vad jag är, hebreiska "nefesh") berömma sig,

låt den ödmjuke höra och glädja sig.

[Den andra hebreiska bokstaven är: ב - Bet. Tecknet avbildar ett hus med bara en dörr. Det symboliserar ett hem och total tillit. Ordet "i" börjar med denna bokstav vilket förstärker att den troendes hemvist och boning är i Herren.]

ב - Gimel

4 Tillskriv storhet till(väx, förstora) Herren (Jahve) med mig,

låt oss upphöja hans namn tillsammans!

[Den tredje hebreiska bokstaven är: ג - Gimel. Tecknet avbildar en kamel. Bokstaven symboliserar rikedom och storhet. Här är det orden "tillskriv storhet till" som börjar med denna bokstav. Ordet används för att beskriva hur en människa växer fysiskt i längd, i auktoritet, om ljud som ökar i styrka, känslor som ökar i intensitet, osv. Ju mer vi lovar och prisar Herren tillsammans, desto mer ser vi hans storhet och rikedom.]

ד - Dalet

5 Jag frågade efter(sökte, tog min tillflykt till, närmade mig) Herren (Jahve);

han räddade (ryckte bort) mig från alla mina farhågor (varje sak som ingav mig skräck och fruktan).

[Den fjärde hebreiska bokstaven är: ד - Dalet. Tecknet avbildar en öppen dörr sedd ovanifrån. Ordet för "jag frågade efter" börjar med denna bokstav som representerar beslut och belyser

vikten av att välja rätt väg. Gud vill att vi först av allt ska söka honom, så kommer han – som redan vet vad vi behöver – att ta hand om oss på alla sätt. Vi uppmanas att inte ta ut bekymmer i förskott, se Matt 6:31-34. Gud välkomnar oss att ofta träda fram inför hans tron och be om vägledning – dörren är hela tiden öppen!]

ה – He (och kanske ו – Vav)

6 De som noggrant skådar mot honom strålar [av glädje, se Jes 60:5],

och deras ansikten behöver inte rodna av vanära (tappa fattningen på grund av skam eller förvirring).

[Den femte hebreiska bokstaven är: ה – He. Tecknet avbildar ett fönster. Det symboliserar att se och ha perspektiv. I denna vers är det ordet "de som noggrant skådar" som börjar med denna bokstav. Det förstärker hur viktigt det är att ha Guds perspektiv.

Den sjätte hebreiska bokstaven är: ו – Vav. Andra delen i vers 6 börjar på Vav med ordet "och", så bokstaven finns där i rätt ordning, men inte som en egen vers med två rader som alla andra bokstäver. Det ska noteras att hälften av alla 22 verser i denna psalmen börjar den andra raden med Vav, så det är inte en ovanlig kombination, se även inledningen till psalmen för en utförligare diskussion.]

י – Zajin

7 Den svage (ödmjuka, nedtryckte) ropade (höjde sin röst i bön) [David själv],

och Herren (*Jahve*) hörde,
och räddade (*frälste*) honom ur alla bekym-
mer (*trånga passager, känslomässigt pressade*
situationer).

*[Den sjunde hebreiska bokstaven är: ז - Za-
jin. Tecknet avbildar ett svärd och symboliserar
rörelse och iver. Ordet "den" börjar med denna
bokstav och förstärker att betrakta och se hur
Gud kommer att gripa in och rädda "den svage".]*

ז - Chet

⁸ Herrens ängel (*utsände budbärare*) **slår**
läger(*vaktar*) runt dem som fruktar (*vördar,*
respekterar) honom,
och han befriar var och en av dem.

*[Den åttonde hebreiska bokstaven är: ח - Chet.
Tecknet avbildar ett staket. Bokstaven symbol-
iserar något som binder samman och inhägnar,
rent fysiskt som ett staket eller en mur, eller
socialt som vänskap och kärlek. I denna vers
är det ordet "slår läger" som börjar med denna
bokstav. Ordet används om en armé som slår
läger. Användningen här belyser hur Gud besky-
ddar den som vänder sig till Gud.]*

ט - Tet

⁹ **Smaka**(*pröva, undersök*) och se [*drick djupt
från Guds källor och se*] hur god Herren (*Jahve*)
är,
välsignad (*glad, lycklig*) är den stridsman (*en
man i sin bästa ålder*) som litar på (*tar sin tillflykt
till*) honom.

[Den nionde hebreiska bokstaven är: ט - Tet. Tecknet avbildar ett huvud och en svans och föreställer antingen en orm i en korg, eller en människa som har böjt sig i ödmjukhet. Paradoxalt nog kan bokstaven symbolisera både ont och gott, antingen rebelliskhet eller godhet. I den här versen börjar ordet "smaka" med denna bokstav, och förstärker uppmaningen att välja Gud som är god. Att "smaka" på Guds godhet talar om ett inre liv tillsammans med Herren. Versen citeras av Petrus i 1 Pet 2:2-3.

Den hebreiska texten har "ki-tov Jahve", ordagrant "att god Herren". Här finns inget "är" mellan ordet "godhet" och "Herren". I det grekiska tankesättet, som påverkat oss i väst, kan godhet och Gud existera oberoende av varandra. Godhet har blivit ett av Guds attribut och vi säger att "Gud är god". Detta är i sig sant, men ger inte den fulla sanningen. I den judiska världsbilden hör dessa två begrepp oskiljaktigt ihop. Det går inte att se godhet utan att se Gud. Att förneka Guds godhet är att förneka Gud själv. Det finns ingen godhet skilt från Gud - Gud och godhet hör ihop.

Det är intressant också att inte det vanliga ordet för människa används, istället är det hebreiska ordet "geber" som beskriver en stridsman, en man i sina bästa år full av egen styrka och kraft. Denna paradox visar på att verklig styrka inte finns i det yttre och synliga, utan handlar om att villigt ha böjt sig inför Gud. Det är sann styrka!]

י - Jod

10 **Frukta**(i vördnadsfull tillbedjan med bävan) Herren (*Jahve*), ni heliga (*Guds utvalda*),
för de lider ingen brist de som **fruktar** honom.

[Den tionde och minsta hebreiska bokstaven är: י - Jod. Tecknet avbildar en arm eller en sluten hand. Handen symboliserar styrka och kraft. Denna vers både inleds och avslutas med ordet "frukta", som börjar med denna bokstav. Här finns en koppling till Ordspråksbokens kända inledning där gudsfuktan är början till all kunskap, se Ords 1:7.]

כ - Kaf

11 **Unga lejon**[som vanligtvis är starka och kan skaffa föda] kan lida nöd och hungra,
men de som frågar efter (*söker, tar sin tillflykt till, ofta träder fram inför*) Herren (*Jahve*) saknar inte något gott.

[Den elfte hebreiska bokstaven är: כ - Kaf. Tecknet avbildar en utsträckt hand. Den kan både symbolisera givmildhet, genom att sträcka ut handen för att välsigna, men också för att ta emot. I denna vers börjar ordet "unga lejon" med denna bokstav. Det förstärker att det inte är fysisk styrka och egen kraft som är avgörande för vår försörjning, utan om vi söker Guds rike först, se Matt 6:33; Jak 1:17.]

ל - Lamed

12 **Kom**, barn, lyssna på mig,
jag ska lära er vördnad för Herren (*Jahve*).

[Den tolfte hebreiska bokstaven är: ל – Lamed. Tecknet avbildar en oxpiska och symboliserar ofta undervisning. I denna vers börjar ordet "kom" med denna bokstav och förstärker att Herren bjuder in oss att komma till honom för att få undervisning. Att inbjudan är riktad till "barn" understryker att det handlar om ödmjukhet, se Ords 4:1; Matt 18:3.]

מ – Mem

¹³ **Vem** är den människa, som älskar livet, som önskar se många dagar och ha det gott?

[Den trettonde hebreiska bokstaven är: מ – Mem. Tecknet avbildar vatten och står för vatten, folk, nationer och språk. I denna vers börjar ordet "Vem" på denna bokstav. Det förstärker frågan om det finns någon bland alla människor som vill leva ett liv till fullo? Föregående vers talade om att vörda Herren. Denna vers visar att sann gudsfruktan inte begränsar, istället är det vägen för verklig glädje.]

נ – Nun

¹⁴ **Vakta** din tunga från ondska, dina läppar från att tala falskhet (förtal, svek).

[Den fjortonde hebreiska bokstaven är: נ – Nun. Tecknet avbildar ett sädeskorn som börjat gro, och beskriver ofta avkomma och kontinuitet. Ibland förknippas det också med en fisk eller en orm. I denna vers börjar ordet "vakta" med denna bokstav. Det förstärker hur viktigt vårt tal är. Jakob uppmanar att vara snar att lyssna och sen

att tala, se Jak 1:19. Tungan är en liten eld som kan sätta en stor skog i brand, se Jak 3:5.]

ו – Samek

¹⁵ **Vänd** dig bort från det som är ont och gör [istället] gott,
sök frid – sträva efter den (*jaga den*).

[Den femtonde hebreiska bokstaven är: ו – Samek. Tecknet avbildar en pelare och symboliserar stöd, support, stabilitet. I den här versen är det ordet "Vänd" som börjar på den bokstaven. Nyckeln till frid är att aktivt vända sig bort från ondska, och även aktivt sträva efter det som är gott. Det ger en stabil frid.]

ע – Ajin

¹⁶ Herrens (*Jahves*)**ögon** är vända mot de rättfärdiga,
och hans öron hör deras ångestfyllda rop (*i djup vända*).

[Den sextonde hebreiska bokstaven är: ע – Ajin. Tecknet avbildar ett öga eller en vattenkälla. Den symboliserar ofta profetisk klarsyn och uppenbarelse. Här är det ordet "ögon" som börjar med denna bokstav. Det förstärker hur Gud ser de rättfärdiga. Att både "ser" och "hör" används parallellt förstärker att Gud är närvarande och aktivt involverad.]

פ – Pe

¹⁷ Herrens (*Jahves*)**ansikte** är emot [*i vrede för att döma, se Ps 21:10*] dem som gör det onda,
för att utplåna deras minne från jorden.

[Den sjuttonde hebreiska bokstaven är: פ - Pe. Tecknet avbildar en öppen mun med en tunga i. Symboliserar ofta tal och relationer. Här är det ordet "ansikte" som börjar med denna bokstav, och förstärker hur Gud vänder sig mot de onda.]

פ - Tsade

¹⁸ De [rättfärdiga, vers 16]**ropar**, Herren (Jahve) hör,
och befriar dem från all deras nöd.

[Den artonde hebreiska bokstaven är: פ - Tsade. Tecknet avbildar en fiskkrok och symboliserar ofta rättfärdighet. Ordet "ropar" börjar med denna bokstav och förstärker de rättfärdigas rop på Gud.]

ק - Qof

¹⁹ Herren (Jahve) är **nära** den som har ett förkrossat hjärta,
han räddar (frälser) den som har en bedrövad (fullständigt krossad, söndersmulad) ande.

[Den nittonde hebreiska bokstaven är: ק - Qof. Tecknet avbildar ett nålsöga eller baksidan på ett huvud. Det symboliserar ofta att stå bakom någon. I den här versen är det ordet "nära" som börjar på den bokstaven. Det förstärker att Herren är nära den som är ödmjuk och har ett förkrossat hjärta. Ordet "förkrossat" är hebreiska "sabar". Den hebreiska verbformen piel intensifierar och beskriver något som är krossat och slaget i bitar. I nästa rad används "dakka" som används i Ps 90:3 om "stoft". Två väldigt

grafiska beskrivningar på någon som är helt beroende av Gud, se Ps 51:19; Jes 57:15; 61:1.]

ר – Resh

²⁰ **Många** problem (svårigheter) kommer den rättfärdige att möta,
men Herren (Jahve) befriar honom ur dem alla.

[Den tjugonde hebreiska bokstaven är: ר – Resh: Tecknet avbildar framsidan av ett huvud och symboliserar att se. Ordet "många" börjar på den bokstaven och förstärker att den rättfärdige kommer möta många problem, men också hur Herren är med genom dem, se Ords 3:5-6; Jak 1:2-4, 12; Rom 8:28; Fil 4:13.]

ש – Shin

²¹ Han **beskyddar** alla hans ben,
inte ett enda av dem ska krossas.

[Den tjugoförsta hebreiska bokstaven är: ש – Shin. Tecknet avbildar en tand, och symboliserar ofta att krossa och att förgöra något. Ordet "beskyddar" börjar med denna bokstav och förstärker att Gud kommer att beskydda så att inte något av hans ben "krossas".]

ת – Tav

²² Ondska **dödar** den ondskefulle (gudlöse, ogudaktige),
och de som hatar den rättfärdige ska dömas skyldiga.

[Den tjuogoandra hebreiska bokstaven är: ת – Tav. Tecknet föreställer en punkt, en signatur eller

ett kors. Som den sista bokstaven är detta en signatur och symboliserar ofta det som avslutar och fulländar. Ordet "dödar" börjar med denna bokstav och förstärker att de gudlösa själva kommer drabbas av ondska. Det i kontrast till den rättfärdige som överlever och tar sig segrande igenom en mängd problem, se vers 20. En dag kommer också rättvisa att skipas.]

▣ - Pe (extra)

²³ Herren (Jahve)**återlöser**(befriar; gång på gång) sina tjänares liv,

ingen som tar sin tillflykt till honom ska stå där med skuld.

[En extra bokstav läggs till på slutet. Det är den sjuttonde konsonanten "Pe" och den används redan i vers 17 där de onda beskrevs. Det kopplar ihop dessa verser och att Gud en dag kommer att döma all ondska. Verbformen på ordet "återlöser" förstärker också att detta handlande är karaktäristiskt för Gud.]

35

Psalm 35 - Låt inte fienden glädja sig över mig
[Psalmen är en bön om att Gud ska gripa in och skipa rättvisa. Språket är ett av de mest emotionella av alla psalmer. Ibland har kristenheten haft svårt att hantera dessa texter. Det är dock bra att komma ihåg att Jesus själv citerade från denna psalm och hade inte något problem med den.

Författare: David

Citeras i NT: Vers 19 citeras av Jesus i Joh 15:25

Struktur:

Psalmen har tre delar som alla avslutas med lovprisning, se vers 9-10, 18 och 28:

Del 1, vers 1-10

Del 2, vers 11-18

Del 3, vers 19-28]

¹ Av David.

Del 1

Herre (*Jahve*), kämpa mot (*anklaga*) dem som kämpar mot (*anklagar*) mig, strid mot (*attackera*) dem som strider mot (*attackerar*) mig.

² Tag upp din mindre [*runda*] sköld och din stora [*rektangulära*] stridssköld, res dig upp till min hjälp;

³ dra svärd och spjut, för att möta (*spärra vägen*) dem som förföljer (*jagar*) mig.

Låt mig få höra dig säga (*säg till min själ*):

”Jag är din frälsning (*räddning*).”

[Gud liknas vid en stridsman. Vers 1-3 består av fyra rader som blir kortare och kortare, ett sätt att visa på hur brådskande situationen är. I nästa fyra rader, vers 4-6, ökar längden och fokus skiftar från behovet av hjälp till motståndarnas öde.]

- ⁴ Låt de som är ute efter mitt liv,
bli förödmjukade och vanärade!
Låt dem som vill mig ont,
vända om förnedrade.
- ⁵ Låt dem bli som agnar för vinden,
när Herrens (*Jahves*) ängel (*utsände
budbärare*) driver bort dem.
- ⁶ Låt deras väg [*när de flyr*] bli mörk och hal,
när Herrens (*Jahves*) ängel förföljer (*jagar*)
dem.

[David önskar att rollerna vore ombytta, istället för att förfölja ska förföljarna bli förföljda, se vers 3. Flykten sker på natten genom smala bergsstigar med stenar som lätt rullar; och blir hala. Bilden av agnar för vinden var välbekant, mer skrämmande för dem som med egna ögon såg denna process varje år under skörden. Herrens ängel nämns bara här i vers 5-6 och Ps 34:8. Det är en Guds representant, se Jes 63:9; 2 Mos 23:20. Det kan vara Jesus preinkarnerad, dvs. Jesus som uppenbarar sig som en Herrens ängel innan han tar mänsklig gestalt.]

- ⁷ Utan orsak har de dolt (*gömt*) en nät-grop (*fallgrop täckt med ett nät*) för mig,
utan orsak har de grävt [*en grop, snara, grav*]
för mitt liv [*Ps 7:16*].
[Att frasen "utan orsak" upprepas förstärker att David är oskyldig, ordet återkommer även i vers 19.]
- ⁸ Låt katastrofen komma över honom [*som förföljer mig*] plötsligt (*utan att han vet om det*),

låt det nät han själv gömt fånga honom,
låt honom själv falla i den katastrofen
(förintelsen).

[Hebreiska ordet "shoah" beskriver en katastrof. I modern hebreiska används ordet för "förintelsen", då nazisterna försökte utrota judarna.]

⁹ Men jag (hela min inre varelse) ska jubla
(ordagrant "cirkla runt", dvs. dansa i glädje och
fröjd) i Herren (Jahve),

glädja mig i hans frälsning (räddning).

¹⁰ Alla mina ben ska säga:

"Herre (Jahve), vem är som du?

Du som räddar den svage från den som är
starkare än honom,

ja, den svage och fattige från den som plundrar
honom."

[Dessa två verser avslutar den första sektionen. Referensen till ben i vers 10 kompletterar hebreiska "nefesh", översatt "hela min varelse" i vers 9. Båda orden används om hela personen, men nefesh betonar mer den inre människan och benen, själva kroppen. Notera också att det inte är en skadeglädje över motståndarnas fall, glädjen är i Guds frälsning.]

Del 2

¹¹ Laglösa (falska, våldsamma, hebreiska ordet
"hamas") vittnen träder fram,

de frågar mig om saker jag inte vet.

12 De lönar gott med ont [*Saul erkände att han behandlat David så, se 1 Sam 24:17*],

hela min inre varelse är övergiven (*barnlös, i förtvivlan som en som förlorat sitt barn*).

13 När de var sjuka,

klädde jag mig i sorgdräkt (*säckklädnad*) [*Ps 30:12*],

visade min sorg genom att fasta,

men min bön återvände till mitt knä (*besvaredes inte*).

14 Jag agerade som om sorgen gällde min vän eller bror,

jag böjde mig (*bedrövad, nedtyngd, se Ps 38:7*) i sorg (*nattsvart mörker*) som en moder [*i djup sorg över ett barn som hon förlorat, se vers 12*].

15 Men när jag stapplade, glädde de sig och samlades,

de samlade (*gaddade ihop*) sig mot mig, angripare som jag inte kände,

de rev mig [*som vilddjur som attackerar*], utan uppehåll.

16 Som gudsfientliga gycklare vid fester,

gnisslar de tänder [*ett tecken på outtalad fiendskap och hat*] mot mig. [*Ps 37:12*]

17 Herre (*Adonai*), hur länge ska det dröja innan du ser [*och agerar*]?

Rädda (*ta tillbaka*) mig från deras förgörelse,

mitt liv från de unga lejonerna [*som vill slita mig i stycken*].

18 Jag ska tacka (*med öppna händer prisa, hylla och erkänna*) dig i den stora församlingen [*templet*],

bland många (*ett stort mäktigt*) folk ska jag prisa dig. [*Ps 22:23, 26*]

Del 3

19 De ska inte glädja sig över mig, de som attackerar mig på falska grunder,

de som är mot mig utan skäl, och blinkar med ögonen.

[Har hemliga planer och signaler eller använder magi, se Ords 6:12-13; 10:10]

20 De talar inte frid (*vänligt, fred, andras välgång, hebreiska "shalom"*),

utan mot de som bor stilla i landet, planerar de lögnaktiga ord.

21 De spärrar upp sina [*fula*] gap mot mig,

och säger: "Haha, haha (*hebreiska "eha"*, *ett uttryck för skadeglädje*), våra ögon har sett det."

[De har sett psalmisten lida, och troligtvis även ser för sina ögon hur deras planer att fälla honom kommer att lyckas och tar ut segern i förskott. Det är en ordlek mellan denna och nästa vers. Fiendens ögon har sett, men Guds ögon har också sett i vers 22.]

22 Du har sett allt [*deras planer, allt hyckleri*], Herre (*Jahve*) - var inte tyst;

min Herre (*Adonai*), var inte långt borta från mig!

23 Vakna, stå upp till mitt försvar,

min Gud (*Elohim*) och Herre (*Adonai*), för min talan.

²⁴ Döm mig enligt din rättfärdighet, Herre (*Jahve*) min Gud (*Elohim*),

låt inte dem [*mina fiender*] glädja sig över mig.

²⁵ Låt dem inte tänka (*säga i sina hjärtan*):

”Haha, vi fick som vi ville!”

De får inte säga: ”Vi har slukat honom!”

²⁶ Låt alla dem som gläder sig över min olycka, bli förödmjukade och vanärade.

De som förhäver sig över mig,

måste bli klädda med skam och förödmjukelse.

²⁷ Låt alla jubla (*ropa i triumf*) och glädja sig,

alla de som vill se mig upprättad (*bryr sig om min rätt, uppskattar min rättfärdighet*).

De ska alltid säga: ”Herren (*Jahve*) är stor,

han som vill se (*unnar*) sin tjänare i frid (*välgång, allt gott, hebreiska "shalom"*)!”

²⁸ Min tunga ska berätta om (*yttra, tala i låg ton om*) din rättfärdighet,

och prisa dig hela dagen lång!

36

Psalm 36 - Din trofasta kärlek når till himlen
[Psalmen är en bön. Den börjar med en inblick i hur den ogudaktige tänker.]

Författare: David

Struktur: Psalmen har tre delar:

1. Den ogudaktige, vers 2-5

2. *Lovprisning över Guds nåd, vers 6-10*

3. *Bön, vers 11-12]*

¹ Till den strålande (*framstående, ständige*) ledaren [*psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen*]; av Herrens (*Jahves*) tjänare David.

[Bara denna och Psalm 18 har denna inledning med "Herrens tjänare", se Ps 18:1.]

² Synden [*upproret mot Gud personifierad*] talar till den gudlöse (*ogudaktige, ondskefulle*) djupt i hans hjärta,

det finns ingen gudsfruktan (*respekt och vördnad för Elohim*) i hans ögon,

³ för den smickrar honom själv i hans egna ögon, så att han inte ser sin egen synd och hatar den.

(Han förleder sig själv, utjämnar, slätar över, är hal, tror inte att Gud kommer hålla honom ansvarig.)

[Den hebreiska texten beskriver ondskan personifierad som talar mot Gud. Det första som tas upp är gudsfruktan. Bibeln är tydlig med att en hälsosam gudsfruktan är det första steget till vishet, se Ords 1:7. I Paulus genomgång av synden i brevet till Rom är just brist på gudsfruktan klimax i hans porträtt av synden, se Rom 3:18. Både första och andra versen

är svåröversatta. Vissa manuskript har "hans hjärta" andra "mitt hjärta". Troligtvis beskriver David den ogudaktige i tredje person, men han skulle också kunna inkludera sig själv och sitt eget hjärta. Det mänskliga hjärtat är opålitligt, se Jer 17:9; Ords 28:26.]

⁴ Orden i hans mun är onda och svekfulla; han har slutat vara vis (*insiktsfull*) och göra gott.

⁵ Han planerar ondska på sin bädd [*privat, dolt*], han träder in på den väg (*livsstil*) som inte är god,

han tar inte avstånd från ondska.
[*Han planerar under natten för att kunna utföra sina onda planer på dagen, se Mika 2:1.*]

⁶ Herre (*Jahve*) -

Din nåd (*trofasta kärlek*)

finns i himmelen,

Din trofasthet

sträcker sig till molnen (*skyarna*).

[*Herrens nåd och trofasthet är obegränsad.*]

⁷ Din rättfärdighet (*trofasthet*)

är som de högsta bergen (*Guds majestätiska berg*).

Dina domar

är som det djupaste hav [*outgrundligt*].

Du beskyddar (*bevarar, hjälper*)

både människa och djur (*mänskligheten och djurriket*),

Herre (*Jahve*).

[Vers 6-7 ramas in av Herrens namn. De två ytterligheterna som beskrivs, "himlen och molnen" och "högsta berg och djupaste hav", visar på omfattningen av Herrens trofasthet. Det finns ingen gräns på hans kärlek, se Rom 8:35-39; Ps 139:7-12. Ordvalet i vers 11, att sträcka ut din trofasta kärlek, binder fint samman denna del med psalmens avslutande bön!]

⁸ Hur dyrbar är inte din nåd (*trofasta kärlek*), o Gud!

Mänskligheten (*Adams barn*) tar sin tillflykt under dina vingars skugga.

⁹ De är mättade med mat från ditt hus,

du låter dem dricka från din flod av ljuvlighet (*dina delikatesser, ditt överflöd och din glädje*).

[Ordagrant "från floden Eden", dvs. samma namn som paradiset där allt var perfekt.]

¹⁰ För hos dig är livets källa (*livets ursprung, källflöde*),

i ditt ljus ser vi ljus.

¹¹ Fortsätt med (*sträck ut till sin fulla längd*) din trofasta kärlek till dem som känner dig,

din rättfärdighet till de rättsinniga (*som har ärliga, uppriktiga hjärtan*)!

¹² Låt inte de högmodigas fot trycka ner mig,

eller de gudlösas (*ogudaktigas, ondskefullas*) hand tvinga bort mig.

13 Där [titta, där] ligger de slagna, de som gör ondska,

de är omkullkastade (*nedkastade*) och de kommer inte att resa sig.

[Meningen inleds med ett adverb "där", hebreiska "sham" som ger en dramatisk effekt: Titta där ligger de! Verbformen i meningen ändras också och antyder att de ondas fall har skett mitt framför ögonen på bedjaren. Men hur har det skett? Svaret finns i verbet "omkullkastade", hebreiska "dohu", i den andra delen av vers 13. Verbformen är passiv, vilket indikerar att det är någon som har orsakat deras fall. Gud har gripit in. Det blir helt tydligt i den sista delen av meningen som bekräftar att de inte kommer att resa sig igen och fallet är slutgiltigt!]

37

Psalm 37 - Alef-Bet om den rätta vägen

[Psalmen försäkrar att även om de ogudaktiga kan verka lyckas för tillfället så kommer de inte att bestå. Det finns risk att snegla på deras skenbara framgång, bli arg och kanske även frestas att överge den rätta vägen och följa deras exempel. Flera gånger uppmanar psalmen oss att inte bära på en sådan ilska, se vers 1, 7 och 8. Den orättfärdige kommer inte finnas kvar, se vers 9, 22, 28, 34, 38. Ett återkommande uttryck är att den rättfärdige ska "ärva landet", se vers 9, 11, 22, 29, 34. Tredje gången denna fras används är i vers 22, det är i mitten och

centralt i psalmen. Vers 21-22 faller under den tolfte hebreiska bokstaven Lamed, som inleder psalmens andra halva.

Psalmen har ett alfabetiskt mönster där varje rad utgår från de tjugotvå hebreiska konsonanterna i ordningsföljd. De hebreiska bokstäverna är mer än bara bokstäver, de är symboler och har också ett talvärde. Ofta förstärker symbolen versen och gör betydelsen ännu mer tydlig.

Citeras i NT:: Vers 11 citeras av Jesus i Matt 5:5.

Författare: David, troligtvis på ålderns höst, se vers 25.

Struktur: Alfabetisk - två verser för varje bokstav.

Följande psalmer och avsnitt har alfabetiska mönster, se Ps 9-10; 25; 34; 37; 111; 112; 119; 145; Klag 1; 2; 3; 4; 5:19-20; Ords 31:10-31]

¹ Av David.

N - Alef

Irritera dig **inte** (oroa och upprör dig inte) över de onda [när de verkar ha framgång],

avundas **inte** de som gör det som är fel (har som livsstil att begå orättfärdiga handlingar).

² För de ska snabbt torka ihop (falla ner, klippas av) som gräs,

och vissna som nysått gräs [som snabbt växer upp men inte har någon rot].

[Den första hebreiska bokstaven är: א - Alef. Tecknet föreställer en ox. Bokstaven symboliserar styrka, ledaren, den första och det viktigaste. I dessa verser är det ordet "inte" som börjar med denna bokstav. Detta förstärker att det första och viktigaste beslutet är att inte uppröras över onda människor. Den hebreiska formen på "irritera" är hitpael vilket antyder att handlingen av verbet riktas inåt på personen. Det ger en nyans av en ilska som inte får utlopp. Av de närmare hundra gånger verbet används är det bara fyra som har denna verbform. Tre av dem är i denna psalm, se Ps 37:1, 7, 8; Ords 24:19.]

ב - Bet

³ *[Istället för att vara fylld av negativa känslor över de ogudaktigas kortvariga framgång.]*

Förtrösta på (lita, luta dig emot) Herren och gör det som är gott,

bosätt dig (var kvar) i landet och behåll (skydda, föd, vaka över) din integritet (trofasthet, ärlighet, okränkbarhet).

⁴ Då ska du glädja dig (ha stor glädje, känna välbehag, bli tillfredsställd på alla områden) i Herren,

och han ska ge dig vad ditt hjärta önskar (det du mest av allt önskar, han ska besvara dina böner).

[Den andra hebreiska bokstaven är: ב - Bet. Tecknet avbildar ett tält eller ett hus. Bokstaven symboliserar den plats man bor på, eller de som är i huset - sin familj. Här är det ordet "förtrösta" som börjar med denna bokstav vilket förstärker

att det bara är genom att förtrösta och tro på Herren som vi får bo kvar i landet.]

ג - Gimel

⁵ **Överlämna** (anförtro, rulla över) din väg (din framtid) till Herren,

förtrösta på (lita på, luta dig emot) honom och han ska agera [i ditt ställe].

⁶ Han ska låta din rättfärdighet (ditt försvar) komma fram som ljuset [efter nattens mörker],

och din rätt som middagssolen [då den lyser som starkast, lika öppet och tydligt kommer din rätt fram].

[Den tredje hebreiska bokstaven är: ג - Gimel. Tecknet avbildar en kamel. Bokstaven symboliserar rikedom och storhet. Kamelen vandrar långa sträckor utan vatten genom torra landskap och når fram till målet. Här är det ordet "överlämna" som börjar med denna bokstav vilket förstärker att Herren strider för den som överlämnar sitt liv i hans hand, se 2 Mos 14:14; Ps 34:20; Ords 16:3.]

ז - Dalet

⁷ **Var stilla** inför (vila i) Herren, vänta tålmodigt på honom.

Bli inte upprörd (reta, irritera dig inte) på den som har [skenbar] framgång,

en människa som utför (verkar lyckas med) onda planer.

[Den fjärde hebreiska bokstaven är: ז - Dalet. Tecknet avbildar en öppen dörr sedd ovanifrån.]

Bokstaven representerar att kunna fatta beslut och välja rätt väg. Ordet "var stilla" börjar med denna bokstav och förstärker hur viktigt det är att inte rusa i väg för kortsiktiga vinster, utan vila i Gud i alla beslut vi tar. Här finns också en koppling till första versen att inte uppröra sig över de ondas kortvariga framgång, se Ps 37:1.]

𐤇 - He

⁸ **Släpp** vreden, överge (lämna) ilskan,
 reta inte upp dig, det leder till ondska [*då blir du själv ond*].

⁹ För de onda ska bli utplånade,
 men de som sätter sitt hopp till (väntar på)
 Herren (Jahve)
 de ska inta (ärva) landet.

[Den femte hebreiska bokstaven är: 𐤇 - He. Tecknet avbildar ett fönster. Det symboliserar att se och ha perspektiv. I denna vers är det ordet "släpp" som börjar med denna bokstav. Det förstärker hur viktigt det är att ha Guds perspektiv, att inte ta rätten i egna händer och hämnas, se Rom 12:19; 5 Mos 32:35. En dag kommer varje människa att stå inför Gud på domens dag, se Dan 7:9-10; Upp 20:11-15; 2 Pet 3:9.]

𐤅 - Vav

¹⁰ **Och** ännu en liten tid, och den gudlöse (ogudaktige, ondskefulle) är borta,
 du kan söka (noggrant leta efter honom) där han fanns, men han är borta.

11 **Men** de ödmjuka (förtryckta) ska inta (ärva, äga) landet,

och glädja sig (*ha stor glädje, känna välbehag, bli tillfredsställda på alla områden*) i stor frid

[Den sjätte hebreiska bokstaven är: ך - Vav. Tecknet avbildar en tältpinne, en krok eller hängare. Rent praktiskt var det tältpinnen som höll tältduken uppe. Den binder ihop olika saker. På samma sätt används bokstaven i grammatiken för att binda ihop ord till meningar. Orden "och", "men" osv. börjar med "vav". Ordvalet förstärker sambandet till föregående stycke i vers 9, Gud kommer att gripa in, det kommer att ske ett skifte där de ödmjuka ska ärva landet. Något som Jesus försäkrar kommer att ske när han citerar från vers 11, se Matt 5:5.

Att vara ödmjuk innebär inte att vara svag och menlös. Utifrån sammanhanget i denna psalm definieras en ödmjuk person som någon som kan släppa vreden och lita på att Gud kommer ge en rättvis dom, se vers 8 och även Rom 12:19. Inom judendomen definieras ödmjukhet utifrån det parallella uttrycket i Ps 22:27 "den som söker Gud". Att vara ödmjuk är att söka Herren. Mose var ödmjuk, se 4 Mos 12:3, och Jesus hade ett ödmjukt hjärta, se Matt 11:29. Ordet ödmjuk används i Amos 2:7 när någon blir exploaterad och kränkt i rätten. En konsekvens av att de orättfärdiga regerar är att den ödmjuka då kommer att bli betryckt och kanske ses som "svag" eftersom han inte hämnas och ger igen

med samma mynt. Detta är just temat här i Psalm 37. Att vara ödmjuk handlar om att kontrollera sina känslor, inte ta rätten i egna händer, inte vara arrogant och högmodig, göra ett medvetet val och böja sig inför Gud och söka honom.]

י – Zajin

¹² Den gudlöse (ogudaktige, ondskefulle)**konspirerar**(gör upp onda planer) mot den rättfärdige,

och de gnisslar tänder [ett tecken på outtalad fiendskap och hat] mot honom. [Ps 35:16]

¹³ men Herren (Jahve) [är inte förfärad, han] ler, för han vet (ser) att hans dag kommer.

[Hans dag kan syfta på Herrens dag eller den dag då den ondes planer och makt stoppas.]

[Den sjunde hebreiska bokstaven är: י – Zajin. Tecknet avbildar ett svärd och symboliserar rörelse och iver. Ordet "konspirerar" börjar med denna bokstav och förstärker att Gud kommer att agera. Det finns även koppling till nästa grupp som visar på vad som kommer hända med de ogudaktiga. Både vers 14 och 15 börjar med ordet svärd, och beskriver hur det vänds och går in i deras eget hjärta. Det nästföljande stycket, vers 14-15, är också längre än normalt och har tre rader istället för två.]

נ – Chet

¹⁴ De gudlösa (ogudaktiga, ondskefulla) drar **svärdet**, och spänner sin båge,

för att fälla den som är betryckt (*ansatt*) och fattig [*helt beroende av dig Gud*],

för att slakta dem som går på rätta vägar (*lever ett rättfärdigt liv*).

¹⁵ Deras **svärd** ska tränga in i deras eget hjärta, och deras bågar ska brytas sönder.

[Den åttonde hebreiska bokstaven är: ן – Chet. Tecknet avbildar ett staket. Ordet "svärd" börjar med denna bokstav och återfinns både i vers 14 och 15. Stycket formar en kiasm där svärd och båge ramar in. De ogudaktigas mål är inte bara att fälla utan att helt förgöra den som vill följa Gud. Dock vänds deras vapen mot dem själva och de förgörs.]

ט – Tet

¹⁶ **Bättre** det lilla den rättfärdige har,

än de många gudlösas (*ogudaktigas, ondskefullas*) överflöd (*tumult, oväsen, turbulens*).

¹⁷ För de gudlösas (*ogudaktigas, ondskefullas*) makt (*kraft, ordagrant "armar"*) ska smulas sönder,

men Herren (*Jahve*) upprätthåller ständigt de rättfärdiga.

[Den nionde hebreiska bokstaven är: ט – Tet. Tecknet avbildar ett huvud och en svans och föreställer antingen en orm i en korg, eller en människa som har böjt sig i ödmjukhet. Paradoxalt nog kan bokstaven symbolisera både ont och gott, antingen rebelliskhet eller godhet. Den här versen börjar med ordet "bättre" och

förstärker hur det är bättre att böja sig inför Herren och lita på honom. Ordet för armar används också bildligt om kraft och makt, verbformen förstärker ironin att de trolösa inte kan bära allt sitt överflöd i sina armar. Detta speciella ord för "överflöd" har flera betydelser: Huvudbetydelsen är tumult, oväsen och larm. Det används om ljudet av en stor armé och beskriver i detta sammanhang ett kaosartat överflöd, Jer 47:3. Slutsatsen är att om Herren bär dig, räcker det med lite. Däremot om Herren inte gör det, räcker inte ens ett överflöd av rikedom.]

י - Jod

18 Herren (Jahve) känner (vet) de uppriktigas dagar (han tar hand om de helhjärtade) [Ps 18:24],

deras arv består för evigt.

19 De ska inte komma på skam i svåra (onda) tider,

i tider av hunger ska de bli mättade [2 Mos 16:8].

[Den tionde och minsta hebreiska bokstaven är: י - Jod. Tecknet avbildar en arm eller en sluten hand. Handen symboliserar styrka och kraft. Vers 18 börjar med tre ord som alla börjar med jod. I hebreiskan är de i ordningen "känner", "Herren" och "dagar". Herren är aktivt involverad i den troendes liv. Han är dagligen involverad i den som lever med integritet och Gud försörjer med dagligt bröd, se Matt 6:11.]

כ - Kaf

20 **För** de gudlösa (ogudaktiga, ondskefulla) förgås,

de som hatar Herren (*Jahves fiender*).

Som de mest dyrbara ängarna försvinner de,

i rök försvinner de.

[Den elfte hebreiska bokstaven är: כ - Kaf. Tecknet avbildar en utsträckt hand. Den kan både symbolisera givmildhet, genom att sträcka ut handen för att välsigna, men också för att ta emot. I denna vers börjar ordet "för" med denna bokstav och binder ihop med tidigare stycken som handlat om hur Gud mättar trots tider av hungersnöd. I den andra raden som består av fem hebreiska ord börjar fyra av dem med bokstaven kaf, det är bara "rök" som inte gör det. Ordet kan både tolkas "i rök" eller "som rök", i så fall betecknar det flyktigheten i de ogudaktigas liv. Ordet för "äng" är det ovanliga hebreiska ordet "karim", troligen valt eftersom det börjar med k. En av kopplingarna till tidigare stycken kan vara att bördiga fält brinner upp, vilket orsakar hungersnöd. Även i nästa vers fortsätter samma tema. Det är i svåra tider människor behöver låna och skuldsätter sig.]

ל - *Lamed*

21 Den gudlöse (ogudaktige, ondskefulle)**lånar** och betalar inte tillbaka,

den rättfärdige är generös (*känner sympati, är barmhärtig*) och ger [*lånar ut frikostigt, se vers 26*].

[Verbformerna beskriver ett vanemässigt beteende.]

22 För de som välsignas [av Herren] ska inta (ärva, äga) landet,
 men de som förminskas (förringas,
 förbannas) ska utplånas.

[Den tolfte hebreiska bokstaven är: ל - Lamed. Tecknet avbildar en oxpiska och symboliserar ofta undervisning. I denna vers börjar ordet "lånar" med denna bokstav. Det finns två ord som översätts till förbanna. Det ord som används som motsats till välsigna är "arar". Här används inte det ordet utan "qalal" som snarare berör effekten av att något förminskas. Välsignelsen adderar medan motsatsen är att förminska.]

מ - Mem

23 **Med** Herren blir **stegen** hos en stark man (stridsman, en man i sin bästa ålder) fasta (de är förberedda),

och han [Herren] gläds över (är känslomässigt engagerad, har behag i) hans väg.

[Sista raden kan också översättas: "han, den starke mannen, gläder sig i Herrens väg."]

24 Även om han faller (misslyckas) ska han inte störta ner (ligga kvar, bli utkastad)

för Herren upprätthåller (stöder) kontinuerligt hans hand.

[Den trettonde hebreiska bokstaven är: מ - Mem. Tecknet avbildar vatten och står för vatten, folk, nationer och språk. I hebreiskan börjar de två första orden med Mem. Först kommer "Med" Herren följt av ett ovanligt ord för "steg", det

har nyansen av att marschera i takt eller en procession. Bland alla jordens folk ser Gud, och gläder sig över den som vandrar rättfärdigt, i takt med Guds vilja.]

נ - Nun

- ²⁵ Jag har varit **ung** och nu är jag gammal,
 men jag har ännu inte sett den rättfärdige
 övergiven (*utan stöd*)
 eller deras barn (*avkomma*) behöva tigga bröd.
- ²⁶ Han är alltid (*alla dagar är han*) barmhärtig
 (*generös*) och lånar ut [*utan ränta*],
 och hans barn (*avkomma*) är välsignade.

[Den fjortonde hebreiska bokstaven är: נ - Nun. Tecknet avbildar ett sädeskorn som börjat gro, och beskriver ofta avkomma och kontinuitet. Ibland förknippas det också med fisk och en orm. I denna vers börjar ordet "ung" med denna bokstav. Användandet i detta stycke förstärker hur Gud är trofast i generation efter generation. Enligt lagen ska inte ränta tas ut för lån, se Ps 15:5; 2 Mos 22:25. Att låna ut pengar kan ses mindre generöst än att ge, men det är inte alltid sant. Ett lån ger större värdighet för mottagaren, se även Matt 5:42; Luk 6:35.]

ו - Samek

- ²⁷ **Vänd** dig bort från ondska och gör gott,
 och du ska få bo kvar för alltid.
- ²⁸ För Herren (*Jahve*) älskar det rätta,
 han överger inte sina fromma.

[Den femtonde hebreiska bokstaven är: ם – Samek. Tecknet avbildar en pelare och symboliserar stöd, support, stabilitet. I den här versen är det ordet "Vänd" som börjar på denna bokstav. Nyckeln till frid är att aktivt vända sig från ondska, och aktivt sträva efter det som är gott. Det ger en stabil frid.]

ץ – Ajin

De blir bevarade **för evigt**(*lång tid*),
men de ogudaktigas barn (*avkomma*) blir utplånade.

²⁹ De rättfärdiga ska inta (*ärva, äga*) landet,
och för evigt bo **där**.

[Den sextonde hebreiska bokstaven är: ץ – Ajin. Tecknet avbildar ett öga eller en vattenkälla. Det symboliserar ofta profetisk klarsyn och uppenbarelse. Här är det ordet "för evigt" som börjar med denna bokstav. Ordet har en preposition, "le", men ordets rot börjar på Ajin. Det första ordet som verkligen börjar på Ajin är det sista ordet i vers 29, "där". Placeringen illustrerar hur vi behöver ha Guds tidsperspektiv. Den ogudaktige kan verka ha framgång här på jorden, men han förgås, bara den rättfärdige har ett evigt hopp.]

פ – Pe

³⁰ Den rättfärdiges **mun** yttrar visdom (*talar vishet i låg ton*),

hans tunga säger det som är rätt (*kan avgöra och ta rätta juridiska beslut*).

31 Hans Guds undervisning (*Tora*) finns i hans hjärta,
hans fötter snubblar inte (*tappar inte fotfästet*).

[Den sjuttonde hebreiska bokstaven är: מ – Pe. Tecknet avbildar en öppen mun med en tunga i. Symboliserar ofta tal och relationer. Här är det ordet "mun" som börjar med den bokstaven, och förstärker hur stycket handlar om att tala.]

נ – Tsade

32 Den gudlöse (*ogudaktige, ondskefulle*) **håller utkik** (är som en vaktpost som aktivt spejar) på den rättfärdige,

och söker ett tillfälle att döda honom,

33 Herren (*Jahve*) överlämnar inte honom i hans [*den orättfärdiges*] hand (*våld*),

och låter inte honom bli dömd när han ställs inför rätta.

[Den artonde hebreiska bokstaven är: נ – Tsade. Tecknet avbildar en fiskkrok och symboliserar ofta rättfärdighet och en rättfärdig man, hebreiska "tzaddik". Ordet "håller utkik" börjar med denna bokstav. Som generell regel överlämnar inte Gud en rättfärdig i ogudaktigas våld, men det finns exempel där det skett. Abel dödades av Kain och Nabot fälldes i en korrump rättegång, se 1 Mos 4:8; 1 Kung 21:13; Heb 11:36-40. Den sista raden har flera perspektiv. Gud låter generellt sett inte den rättfärdige bli dömd. Det finns också ett längre perspektiv. Den orättfärdige "spejar" här i jordelivet, men den

rättfärdige ser längre. I den slutgiltiga domen kommer Gud döma alla människor rättvist, se 2 Kor 5:10.]

𐤒 - Qof

³⁴ **Vänta** på (sök ivrigt, bind dig samman med) Herren (Jahve),

håll dig på hans väg.

Han ska upphöja dig till att inta (ärva, äga) landet,

du kommer att få se (bevittna) de gudlösa (ogudaktiga, ondskefulla) bli utplånade.

[Den nittonde hebreiska bokstaven är: 𐤒 - Qof. Tecknet avbildar ett nålsöga eller baksidan på ett huvud. Det symboliserar ofta att stå bakom någon. I den här versen är det ordet "vänta" som börjar på den bokstaven. Det förstärker att Herren finns nära den som söker och väntar på honom.]

𐤓 - Resh

³⁵ Jag **såg** en gudlös (ogudaktig, medvetet ondskefull person), en hänsynslös (kallblodig våldsverkare),

han bredde ut sig (exponerar sig, blir naken) som ett inhemskt (icke flyttat) grönskande träd [som rotat sig väl].

³⁶ Men jag gick förbi igen, och han var borta, jag sökte efter honom, men han kunde inte bli funnen.

[Den tjugonde hebreiska bokstaven är: 𐤓 - Resh. Tecknet avbildar framsidan av ett huvud och

symboliserar att se. Ordet "såg" börjar på den bokstaven. Det tillsammans med att sista ordet i vers 34 är "se" förstärker versens tema att titta på vad som händer med den ogudaktige. Ett av psalmens huvudord är just den ogudaktige, hebreiska "rasha", som börjar med hebreiska bokstaven R - Resh. Det finns också en intressant språklig detalj som förstärker att den ogudaktige är borta. Från och med frasen "håll dig på hans väg" i vers 34 fram till "och han var borta" i vers 36 är det 15 hebreiska ord. Alla dessa innehåller bokstaven "Resh" någonstans i ordet. Däremot den sista frasen "jag sökte efter honom, men han kunde inte bli funnen" består av fem hebreiska ord där inget av dem har bokstaven "Resh". En språklig detalj som förstärker att på samma sätt som bokstaven Resh inte längre finns i något ord, kan den ogudaktige inte hittas!]

𐤑 - Shin

³⁷ **Observera**(betrakta noggrant) den oskyldige (den som är ren och vill leva rätt), se på den uppriktige (den ärlige, som vandrar rakt fram på Guds väg),

för det finns en framtid för fredens (fridens) man.

³⁸ Men överträdarna (de som gör uppror), ska alla förgås,

de gudlösas (ogudaktigas, ondskefullas) framtid skärs av (utplånas).

[Den tjugoförsta hebreiska bokstaven är: 𐤑 - Shin. Tecknet avbildar en tand, och symboliserar ofta

att krossa och att förgöra något. I detta stycke är det ordet "observera" som börjar med denna bokstav och förstärker att Gud kommer att ge den oskyldige som söker frid en framtid.]

Ⲛ – Tav

³⁹ Men **frälsningen**(segern) för de rättfärdiga kommer från Herren (*Jahve*),

han är deras tillflykt (*beskydd*) i tider av brist (*torka, nöd*).

⁴⁰ Herren (*Jahve*) hjälper dem och befriar dem, räddar dem från de gudlösa (*ogudaktiga, ondskefulla*) och frälser dem, eftersom de tar sin tillflykt i honom.

[Den tjuogoandra hebreiska bokstaven är: Ⲛ – Tav. Tecknet föreställer en punkt, en signatur eller ett kors. Som den sista bokstaven är detta en signatur och symboliserar ofta det som avslutar och fulländar. Ordet "frälsning" börjar nästan med denna bokstav. Det har ett prefix "vav" som binder ihop med föregående vers, se vers 10-11. Huvudordet är det ovanliga "tesua" som börjar på "Tav". Genom hela psalmen har det funnits en förväntan på frälsning, och nu för första gången nämns den. Som sista punkten är det en lämplig signatur som avslutar detta akrostiska mönster i denna psalm. Vi anar också hur denna frälsning finns i Jesu hebreiska namn Yeshua.]

38

Psalm 38 – Lidande och synd

[Psalmisten är hårt ansatt. Han tillrättavisas av Gud på grund av personlig synd, och plågas av fiender. I detta mörka tillstånd ber han till Herren att befria honom. Hans hopp står till Herren som han bekänt sina felsteg inför. Den hebreiska konjunktionen "ki", oftast översatt "för" eller "ty", finns sju gånger i psalmen. Den ger orsaken till bönen, se vers 3 och 8; orsaken till plågan, se vers 5 och 18; och orsaken till psalmistens respons, se vers 16,17 och 19.

De akrostiska psalmerna 34 och 37 ramade in fyra psalmer som handlade om oskyldigt lidande, se Psalm 34-37. Direkt efter dessa psalmer följer nu fyra psalmer om skyldigt lidande, se Psalm 38-41. Vetskap om denna uppdelning hjälper den som lider att kunna be och applicera "rätt" psalm beroende på om lidandet drabbat av omständigheter som personen inte kan rå över eller orsakats av egna medvetna felsteg.

Författare: David

Struktur:

- 1. Vädjan om hjälp, vers 2-3*
- 2. Lidandet beskrivs, vers 4-9*
- 3. Längtan, hjärtslag, vers 10-11*
- 4. Utanförskap, vers 12-15*
- 5. Önskingar till Gud, vers 16-21*
- 6. Avslutande bön om hjälp, vers 22-23]*

¹ En psalm (sång ackompanjerad på strängar) av David, för att minnas (komma ihåg). [Till

påminnelse för att få Guds uppmärksamhet.]

[Den grekiska översättningen Septuaginta har också med tillägget: "för sabbaten".]

² Herre (*Jahve*), straffa (*tukta, tillrättavisa*) mig inte i din vrede,

disciplinera mig inte i din glöd!

³ För dina pilar har trängt in i mig,
din hand ligger tung på mig.

⁴ Hela min kropp är sjuk (*inget är friskt*) på grund av din vrede [*straff*],

inte ett ben är helt (*hela mitt inre är trasigt*) på grund av min synd (*mina felsteg*).

⁵ För mina felsteg (*synder, skulder*) överväldigar mig (*rör sig över mitt huvud*)

[*som flodvågor som håller på att dränka mig*];
de är som en tung börda [*omöjlig att bära*].

⁶ Mina sår stinker och varar (*är infekterade, rinner*),

på grund av min dårskap (*oförstånd, galenskap, otålighet*).

⁷ Jag går krokig och böjd,

hela dagen går jag sörjande.

[*Lidandet beskrivs med de yttre tecknen, krokig och böjd, och går vidare med ett inre känslomässigt tillstånd av sorg.*]

⁸ För mina höfter brinner av smärta (*feber, skam*),

hela min kropp är i obalans.

⁹ Jag är svag (*förlamad*) och svimfärdig (*helt krossad på insidan*),

jag jämrar mig (*ropar, ordagrant "ryter" som ett lejon*) i mitt hjärtas ångest.

¹⁰ Herre (*Adonai*), inför dig [*helt öppet*] är all min längtan,

min klagan (*mitt suckande*) är inte dold för dig. [*Texten indikerar ett tydligt underförstått: "Nej, den är verkligen inte dold!"*]

¹¹ Mitt hjärta slår-slår (*slår häftigt, vandrar bort*), min kraft har övergett mig

mina ögons ljus, även det är borta från (*inte med*) mig.

[*Ordet för "slår" är hebreiska "sahar". Formen här är unik, de två sista bokstäverna upprepar sig vilket ger ett nytt ord: "sahar-har". Det nya ordet kan kanske indikera ett hastigt, upprepat och ovanligt hjärtslag. Grundordet har också betydelsen att vara på vandring, och används om köpmän, eftersom de reser fram och tillbaka med varor, se 1 Mos 23:16. Även den betydelsen att vara på vandring kan antydvas, och då bildligt för hur hjärtat har vandrat bort, kraften har övergett mig och det är tomt på insidan.*

Eftersom både hjärta och ögon nämns i denna vers, är den primära betydelsen av uttrycket "mina ögons ljus som är borta" försämrad syn, se 1 Sam 3:2. Samtidigt anas också uttryckets mer abstrakta syftning på förlorad livsenergi, se 1 Sam

14:27; Ps 13:4; Matt 6:22, och det finns även en koppling till sorg och gråt, se Ps 6:8; Job 17:7.]

12 [Nu förändras fokus. Hittills har det bara handlat om psalmisten och Gud. Nu kommer även vänner och fiender in i bilden.]

Vänner (*de jag älskar och de som älskar mig*) och de som står mig nära,

håller sig undan för min plåga.

Mina närmaste håller sig på avstånd,

13 de som står efter mitt liv lägger ut snaror.

De som söker min olycka talar om min undergång,

hela dagen lång talar de oärligheter (*sviker, ger falska löften*).

14 [Nu beskrivs hur psalmisten hanterat dessa attacker:]

Men jag är som en döv, som inte kan höra,

som en stum, som inte kan öppna sin mun.

15 Jag har blivit som en man som inte hör, oförmögen att argumentera emot dem.

16 För jag sätter mitt hopp till (*väntar ivrigt på, fokuserar min blick mot*) Herren (*Jahve*),

du ska svara mig Herre (*Adonai*), min Gud (*Elohim*).

17 För jag säger (*tänker, ber*): "Låt dem inte få glädja sig över mig,

låt dem inte fira när min fot vacklar [*på den smala vägen*]."

18 För jag är redo att falla [*jag står på klippkanten*],

och min smärta (*sorg, själsliga bedrövelse*) är ständigt närvarande (*framför mig*).

19 För jag bekänner min skuld,

jag är orolig (*bekymrad, ängslig*) på grund av min synd (*mitt felsteg*).

20 Mina fiender lever, och är många (*måktiga*),
de som utan orsak hatar mig ökar i antal.

21 De som lönar gott med ont,

anklagas (*attackerar*) mig, bara för att jag strävar efter (*följer*) det som är gott.

22 [*Psalmerna avslutas som den började med en bön. På samma sätt som i vers 2 är det två negationer. Den tredje raden och det sista verbet blir positivt, och ber inte bara om ett ingripande, utan ett ingripande nu, se vers 23.*]

Överge (*lämna*) mig inte Herre (*Jahve*),

min Gud (*Elohim*), var inte långt borta (*stanna inte borta*) från mig.

23 Skynda till min hjälp [*nu på en gång*],

min Herre (*Jahve*), min frälsning.

[*Psalmerna avslutas med ett desperat rop på hjälp. Det hebreiska ordet för frälsning som används sextio gånger i Psaltaren är Yeshua, det hebreiska namnet på Jesus. Psaltarpsalmerna pekar på vår frälsning finns.*]

39

Psalm 39 – Lär mig att livet är kort

[David har kommit till insikt om hur kort livet är och kastar sig mot Gud som är hans enda hopp. Situationen liknar den i Psalm 38: Tystnad i närvaro av andra, se Ps 38:13-14; 39:3; Guds handlande mot synd, se Ps 38:2-4; 39:10-12; Gud som enda hoppet, se Ps 38:16, 22, 23; 39:8. Fokus är dock lite olika. I Psalm 38 hade sjukdomen exponerat synd och behovet av förlåtelse. I Psalm 39 har sjukdomen gjort att livets bräcklighet blivit uppenbar. Bönen mynnar ut i en längtan om en ljusare tid innan livet är slut, se vers 14.]

Citeras i NT: Orden "gäst och främling" i vers 13 citeras i Heb 11:13; 1 Pet 2:11.

Författare: David, troligtvis när han är äldre. Frasen "främlingar och gäster", se vers 13, återfinns i 1 Krön 29:15. Där har David på ålderns höst avslutat en insamling till tempelbygget som hans son ska genomföra.

Struktur:

- 1. Psalmistens tystnad, vers 2-4*
- 2. Livets bräcklighet, vers 5-7*
- 3. Gud – mitt enda hopp, vers 8-12*
- 4. Bön, vers 13-14]*

¹ Till den strålande (framstående, ständige) ledaren [psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspek-

tiv, se inledningen], till (för) Jedutun. En psalm (sång ackompanjerad på strängar) av David.

[Jedutun var en av de tre stora sångledarna på David och Salomos tid, se 1 Krön 16:41, 42; 2 Krön 5:12. Han omnämns i tre psalmer, denna och Ps 62:1; 77:1. Det finns även en Jedutun några hundra år senare på Josias tid, se 2 Krön 35:15. Namnet kommer från ordet "yada" som betyder "prisa". Frasen "för Jedutun" betyder ordagrant "för lovprisning". Inom judendomen tolkas det som om det rör en viss typ av instrument som Jedutun använde. På samma sätt som olika artister förknippas med olika musikstilar idag, kan frasen indikera en speciell känsla eller stil som Jedutun och hans kör hade.]

Jag var tyst

² Jag sade: "jag ska vaka över mina vägar (mitt liv, mina beslut),

så att jag inte syndar med min tunga;

jag ska tygla (sätta munkavle för) min mun,

så länge den gudlöse (ogudaktige, ondskefulle) är framför mig (i min närhet)."

³ Jag blev stum (bunden), i tystnad (stilla) [inför mina fiender],

jag sade ingenting, inget gott.

[Psalmen inleds med att David har beslutat sig för att vara tyst, i alla fall för en period. Även om det finns uppmaningar i Ordspråksboken att

avhålla sig från att tala är beslutet att vara helt tyst ett ovanligt förhållningssätt. Lovprisning i Psaltaren karaktäriseras av att skapa ljud. Psaltaren avslutas med att Allt som andas ska prisa Herren, se Ps 150:6! Frasen "inget gott" kan antingen tolkas som att David höll tillbaka och inte ens sade det som var gott. Det kan också vara en beskrivning att när han var tyst, så var det inte någonting gott. Utifrån fortsättningen verkar frasen beskriva att det inte var bra att vara tyst.]

Min smärta, den upprördes,

⁴ mitt hjärta blev brinnande inom mig (*jag blev arg på insidan*).

När jag mumlade (*tänkte på det*) brann en eld,
jag talade med min tunga.

Lär mig förstå att mina dagar är räknade

⁵ Hjälp mig att förstå mitt slut (*att jag en gång ska dö*), Herre (*Jahve*),

att mina dagar snart är räknade,

låt mig inse hur kort (*flyktigt*) mitt liv är.

[*Hjälp mig att ta tillvara varje dag.*]

⁶ Se, mina dagar är som några korta handsbredder.

[*Dåtidens minsta längdmått, bredden av fyra fingrar, ca 8 cm.*]

En människas livslängd är ingenting från ditt perspektiv.

Ja (*det är verkligen så att*), även i sina bästa dagar (*när allt verkar säkert och lugnt*)

är människan ändå bara en vindfläkt.

[En livslängd är bara ett andetag. Jesus använder liknande liknelser; se Matt 6:26-30; Luk 12:24-26.]

Sela. *[Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.]*

⁷ *[Refräng:]*

Ja *(det är verkligen så att)*, människorna passerar genom livet som en skuggbild *(som i ett stumt skådespel)*.

Ja *(det är verkligen så att)*, de samlar på sig värdelösa rikedomar utan att veta vem som en gång ska få dem.

Gud – du är mitt enda hopp

⁸ Så nu, vad ska jag sträva efter *(vänta på, sätta mitt hopp till)* Herre *(Adonai, fokus på Guds storhet och makt)*?

Du är mitt enda hopp *(jag ser med förväntan fram mot vad du ska göra)*!

[Det finns en parallellism och en kontrast mellan de två raderna i vers 8. Verbet "qawah", översatt "sträva efter", i första raden och substantivet "tohelet", översatt "hopp" i andra raden är synonymer. Men de används som en kontrast. Först ställs en fråga vad en människa ska söka och sträva efter. Svaret på den gavs i föregående vers och visade sig vara ingenting. Denna värld är en skuggbild och samlade rikedomar försvinner; se vers 7. Det krävs ett paradigmskifte och psalmisten skiftar från "vad" till "vem". Istället

för att vänta på någonting materiellt vänds hoppet till en person. Insikten om att livet är kort ger inte slutsatsen att försöka njuta av det så mycket man kan så länge man kan. Istället leder det till Gud. Han ger fullständig tillfredsställelse både i detta jordeliv och i evighet.]

⁹ Befria mig från mina överträdelser (*medveten rebelliskhet mot Gud*),

låt mig inte bli hånad (*förnedrad*) av dårar (*oförnuftiga*).

¹⁰ [Nu återgår temat till orsaken till tystnaden i vers 2-3, ordet "stum" från vers 3 upprepas.]

Jag är stum (*bunden*), öppnar inte min mun,

för det är du som har gjort det.

¹¹ Vänd bort din plåga från mig,

jag går snart under på grund av din tillrättavisning (*din hands slag*).

¹² När du tuktar någon för hans skuld (*synd*),

och förtär som en mal det han älskar.

[Refräng:]

Ja (*det är verkligen så att*), alla människor är bara ett andetag (*som en vindpust*).

[I vers 7, efter ordet Sela kom en refräng, nu upprepas samma tanke dock före ordet Sela. I vers 7 talades om rikedomar. Det var vanligt att man byggde förrådsbyggnader för att samla dåtidens investeringar som var konstföremål i metall som rostade, och dyrbara kläder som mal förstörde. Jesus använder samma bild av den

jordiska rikedomens flyktighet som rostar och mal äter upp, se Matt 6:19-21.]

Sela. *[Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.]*

Bön

¹³ Hör min bön, o Herre (*Jahve*),

lyssna på (vänd ditt öra till) mitt rop (i kval, djup vanda),

var inte tyst vid mina tårar;
för jag är en främling hos dig,

en temporär gäst som alla mina förfäder.

[Det finns ett rabbinskt uttryck som beskriver tre typer av böner, i ökad grad av intensitet: tyst bön, bönerop med hög röst och slutligen tårar. Tårarna är det starkaste uttrycket för bön. Det finns ingen stängd dörr som inte tårar kan tränga igenom står det i en kommentar i Mishna, som är den judiska tolkningarna av lagen, se Berachot 32b. Uttrycket "främlingar och gäster" har sitt ursprung från 1 Mos 23:4, där Abraham köper ett markområde i Hebron för att begrava sin hustru Sarah. Gäst och främling beskriver också människans flyktighet och korta tid på jorden, se 1 Krön 29:15; Heb 11:13; 1 Pet 2:11. I 3 Mos 25:23 äger Gud landet och israeliterna är "främlingar och gäster hos Gud". Utifrån hela sammanhanget i hela kapitlet i 3 Mos 25 framträder ännu en poäng. På samma sätt som israeliterna skulle ta

hand om främlingen finns en önskan hos David att Gud ska ta hand om honom.]

14 Vänd bort din blick från mig, så jag kan le igen, innan jag går bort och inte finns mer [innan jag dör, och inte finns kvar på jorden].

[Paradoxalt är psalmens sista önskan att Herren ska vända bort sin blick från David. Det verkar motsäga önskan i vers 13 om att höra hans bön och se hans tårar. Dock förstår vi att David rannsakar sig själv och sin skuld, se vers 9. Det finns likheter med Job som har samma önskan om att Gud inte ska se, syna och pröva, se Job 7:19; 9:27; 10:20; 14:6. Herrens hand som tillrättavisade i vers 11 var olidlig, så David önskar en lättnad. Den grekiska översättningen Septuaginta översätter "låt mig gå" och "bespara mig" din blick. Innebörden är troligtvis ett uttryck för att han nu tycker att det räcker med prövningar. Det är intressant att i nästa psalm befinner sig David i en djup mörk grop, oförmögen att ta sig upp själv. Där griper Gud in och lyfter upp honom och ger honom en ny sång, se Ps 40:1-4.

Den första boken i Psaltaren, psalm 1-41, närmar sig sitt slut. På samma sätt som den ofta handlar om Davids liv, handlar flera av dessa sista Psalmer om Davids ålderdom och sjukdomar, se Ps 37:25; 38:4, 8, 11. Psalmen har konstaterat att livet är kort. David har accepterat döden, men det betyder inte att han ger efter för hopplöshet. Det finns en önskan och bön att få glädja sig åt

livet och få "le" igen.

Eftersom israeliterna hade en tro på människans fortsatta existens i dödsriket, Sheol, är det inte troligt att de sista orden "jag inte finns mer" skulle syfta på ett tillstånd av icke-existens. Bibeln är tydlig med att det finns en dubbel utgång, evigt liv och evig död, se Dan 12:2; Matt 25:46; Joh 3:16. Psalmen avslutas med en önskan om Guds ingripande här medan David ännu levde, se Ps 6:5-6.]

40

Psalm 40 - Räddad

[Psalmen börjar med bön och tacksägelse. Den sista delen, vers 14-18, återfinns som en separat psalm i snarlika ordalag i Ps 70.

Citeras i NT:

Vers 7-9, citeras i Heb 10:5-7

Vers 18 i Matt 5:3

Författare: David

Struktur:

- 1. Lovsång - räddad ur gropen, vers 2-6*
- 2. Offer och Guds vilja, vers 7-11*
- 3. Bön om befrielse, vers 12-18]*

¹ Till den strålande (*framstående, ständige*) ledaren [*psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen*]. Av David, en psalm (*sång ackompanjerad på strängar*).

Tacksägelse för befrielse

² Jag sökte tålmodigt (*väntande, väntade jag ivrigt på*) Herren (*Jahve*),
och han böjde sig till mig,
och hörde mitt rop på hjälp (*under djup vånda*).

[Versen inleds med att verbet sökte upprepas två gånger, det första i infinitiv form. Ordagrant blir det "sökande jag sökte". Upprepningen förstärker sökandet. Ordet för söka är "qawah" som också betyder att aktivt vänta. Det har även betydelsen att tvinna sig samman som en tråd. Det är en fin bild på en aktiv väntan där den som söker honom blir sammanflätad med Gud. Ordet för "rop" är ett ganska ovanligt hebreiskt ord "sawah", används också i Ps 39:13 och kopplar ihop hur denna psalm blir ett bönesvar.]

³ Han drog mig upp ur fördärvets (*tumultets*) grop (*grav, cistern, brunn*),
ur den leriga djupa dyn.
Han ställde mina fötter på en klippa (*en hög och ointaglig bergskam, bergsklyfta, skreva*),
han gjorde mina steg fasta.

[Jeremia kunde säkert relatera till sin situation när han hissades ner i en vattencistern i Jerusalem några hundra år senare, se Jer 38:6-7. Ordet för "fördärv" är ovanligt och beskriver också vågors

dån och brus. Bilden skiftar helt i versens andra del. Det är inte bara en temporär räddning till en klippavsats, utan ett högt berg. Att bestiga ett sådant berg är i sig riskfyllt, men Herren gjorde stegen fasta. Ordet för steg används ofta om vandringen med Gud, se Ps 17:5; 37:31; 44:18; 73:2, och ger också en antydning om att Herren inte bara räddade psalmistens fysiska liv utan att även hans andliga vandring med Gud förblev intakt.]

⁴ Han lade i min mun en ny sång,
en lovsång till vår Gud (*Elohim*).
Många ska se och frukta (*vörda, ära*),
och förtrösta (*lita*) på Herren (*Jahve*).

[Ordet för se är "yiru" och frukta är snarlika "yirau" och följer varandra naturligt. Här uttrycker David en bön och önskan att många ska se vad Gud har gjort, och själva få tro och förtröstan på att Herren vill göra samma sak för dem.]

⁵ Rikt välsignad (*salig, mycket lycklig*) är den stridsman (*en man i sin bästa ålder*)
som valt att göra Herren (*Jahve*) till sin trygghet,
som inte vänder sig till de stolta och de som viker av till lögn [*avgudar*].

⁶ Herre min Gud (*Jahve Elohim*),
du har gjort så många fantastiska under
och har så många planer för oss.

Ingen kan mätas med dig.

Om jag skulle försöka tala och berätta om dem alla,

så går det inte, de är fler än man kan räkna.

[I denna vers skiftar psalmen första gången från "min" till "oss". Psalmisten är del av "den stora församlingen", ett uttryck som ramar in vers 10-11.]

⁷ Slaktoffer och matoffer kan inte tillfredsställa dig (*det är inte vad du främst vill ha*).

Du har gett mig förmågan att höra och lyda,
du frågar inte efter brännoffer och syndoffer.

⁸ Därför säger jag:

"Här är jag [*jag kommer som jag är och överlämnar mig till dig*].

I bokrullen står vad jag ska göra.

⁹ Jag vill göra din vilja (*behaga dig*), min Gud.

Din undervisning (*Tora*) är i mitt hjärta."

[Vers 7-9 citeras i Heb 10:5-7.]

¹⁰ Jag har predikat de glada nyheterna om din rättfärdighet,

i den stora församlingen (*alla de som tillber i templet*).

Jag håller inte tillbaka några ord,

du Herre (*Jahve*) vet att det är sant.

¹¹ Jag har inte dolt din rättfärdighet i mitt hjärta,
utan har talat om din trofasthet och frälsning (*räddning*).

Jag har inte undanhållit din trofasta kärlek och sanning
från den stora församlingen.

¹² Du, Herre (*Jahve*) kommer inte att hålla tillbaka
din barmhärtighet (*oändliga, ömsinta nåd*)
mot mig.
Låt din nåd (*trofasta kärlek*) och din sanning
(*stabilitet, fasthet, trofasthet*)
alltid (*fortsättningsvis - både dagligen och evigt*) bevara mig.

[Begreppet "nåd och sanning", hebreiska "chesed ve emet" hör alltid ihop och finns i Guds eget vittnesbörd, se 2 Mos 34:6. Nåd utan sanning blir uddlös, medan sanning utan nåd blir obarmhärtig. Det behövs både nåd och sanning, men nåden kommer alltid först. Ordet för barmhärtighet på hebreiska är "rachamim". Det förekommer bara i plural och visar på Guds oändliga nåd, se Ps 25:6.]

¹³ För ondska [*plural*] har omringat mig,
mer än jag kan räkna.
Mina skulder (*felsteg, synder*) har hunnit ifatt mig,
och jag kan inte se;
de är fler än mina huvudhår,
mitt hjärta sviktar (*mitt mod lämnar mig*).

[Ordet ondska är i plural. I närmsta kontext syftar det på skulder. Det hebreiska ordet "awon"

har betydelsen att "vika av från vägen". Det beskriver ett handlingsätt där man överträtt Guds lag, men också den skuld som felsteget innebär. Eftersom psalmen har messianska undertoner så finns det inget som hindrar att den kan appliceras på Jesu syndfria liv. Eftersom ondska är i plural är det inte bara skulden/synden som omringar, utan även hotande yttre fiender, se vers 15.]

Avslutning - fortsatt angelägen bön

¹⁴ *[Vers 14-18 avslutar psalmen och blir på nytt en bön för att Gud ska gripa in. Stycket återfinns som en separat psalm i snarlika ordalag, se Ps 70:2-6.]*

*Visa välvilja (var nådig, ha välbehag i mig, välkomna min bön), Herre (Jahve), befria mig!
Herre (Jahve),*

skynda dig och kom till min hjälp!

¹⁵ *Må skam och förvirring drabba alla dem*

som försöker ta mitt liv.

Må de som önskar mig olycka (har sin glädje i att skada mig)

vika tillbaka och bli offentligt förödmjukade.

¹⁶ *Må de som ropar: "haha" (driver med mig, hebreiska "eha", ett uttryck för skadeglädje),*

tvingas fly på grund av sin förödmjukelse.

¹⁷ *Må alla som söker dig*

vara glada och jubla i dig.

Må de som älskar din befrielse alltid säga:

"Herren (*Jahve*) är stor (*han ska lovas, upphöjas*)."

¹⁸ Jag är betryckt (*ansatt*) och fattig [*helt beroende av Gud, se Matt 5:3*],

men Herren [*Jahve*] tänker på mig ("*väver*" - *planerar; tänker och räknar ut för mig*).

Min hjälp och min befriare är du,
min Gud (*Elohim*) - dröj inte!

41

Psalm 41 - En bön från sjukbädden

[*Detta är den sista psalmen i den första av de fem böckerna i Psaltaren. De binds ihop genom att de börjar med samma ord, välsignad, se Ps 1:1.*

Citeras i NT: Jesus citerar från vers 10 när han talar om förrädaren Judas, se Joh 13:18.

Författare: David

Struktur:

- 1. Välsignad är den som är omtänksam, vers 2-4*
- 2. Bön om hjälp, vers 5-11*
- 3. Förtröstan, vers 12-13*
- 4. Avslutande lovprisning (sektion mellan bok ett och två), vers 14]*

¹ Till den strålande (*framstående, ständige*) ledaren [*psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen*]. En psalm (*sång ackompanjerad på strängar*) av David.

Välsignad är den omtänksamme

² Välsignad är den som ser (*reflekterar; agerar och på ett vist sätt hjälper*) den fattige [*singular*]; på den onda dagen ska Herren (*Jahve*) rädda honom.

[Det hebreiska ordet "sakal" betyder både att fysiskt se något, men också själva processen att tänka och fundera över situationen och slutligen också att agera. Ordet fattig är i singular. Här avses inte alla fattiga i hela världen, utan en specifik person och dess unika situation. Bibeln blir personlig och får oss att tänka, vem i min närhet är den fattige? Det handlar om att sätta sig in i personens behov och utifrån det göra en vis bedömning av vad den andra personen bäst blir hjälpt av. Det kan innebära allt från undervisning, praktisk och ekonomisk hjälp men också bön och att räkna med Guds ingripande, se Apg 3:6. Den andra delen "på den onda dagen ska Herren rädda honom" tolkas ibland som att det syftar på den som ser den fattige. Det blir i så fall en Gudsbild där man kan "köpa sig" frälsning. Troligare, även textmässigt, är att det är en uppmaning att se hur Gud har omsorg och räddar den fattige, ett sådant exempel är Lasarus, se Luk 16:19-31.

Eftersom Jesus citerar från psalmen, och den har messianska undertoner i inledningen, kan vi även se en djupare innebörd här. Vi uppmanas att se,

studera och begrunda Jesu liv. Han var rik men blev fattig för vår skull, se 2 Kor 8:9. Gud grep in och gjorde så att Jesus uppstod, se Apg 10:40.]

³ Herren ska bevara honom och upprätthålla (återge) hans liv,

han ska kallas välsignad i landet.

Inte ska du överlämna honom åt hans fienders vilja.

⁴ Herren ska upprätthålla honom på sjukbädden;

i hans lidande förvandlar du hans bädd.

Bön om hjälp

⁵ [Vers 5-11 ramas in av bönen att Herren ska vara nådig.]

Jag säger Herre (Jahve): "Visa nåd mot (förbarma dig över) mig;

hela min själ (mitt liv), för jag har syndat mot dig.

⁶ Mina fiender talar ont om mig:

'När ska han dö och hans namn utplånas?

⁷ Om han kommer på besök,

då talar han tomhet.

Hans hjärta samlar på ondska;

när han går ut, sprider han det.'

⁸ Tillsammans viskar alla mina ovänner om mig, de smider onda planer mot mig.

[Viskar är hebreiska "lehes", ett onomatopoetiskt, ljudhärmande ord som låter som en orms väsende ljud, se även Jak 3:5-10.]

9 *[De säger om mig:]* 'Något ondskefullt har sköljts över honom,
han ligger där och reser sig aldrig mer.'

[Ordet "ondskefullt" är hebreiska ordet "belial". I Qumranskrifterna framställs Belial som en person vilken är Guds fiende som lockar till avfall. Paulus använder ordet i den betydelsen när han retoriskt frågar vilken samhörighet Messias kan ha med Beliar, se 2 Kor 6:15.]

10 Ja, min vän,
en som jag litade på,
en som åt mitt bröd *[vid samma måltidsbord]*,
lyfter sin häl mot mig *(förråder mig).*"

[Jesus citerar denna psalm under den sista måltiden och refererar till Judas, se Matt 26:23; Mark 14:18; Luk 22:21; Joh 13:18. I Davids liv kan denna falska vän syfta på Ahitofel. Vi läser hur han var Davids rådgivare och nära vän, se 2 Sam 15:12. Han var troligtvis även Batsebas farfar, se 2 Sam 11:3; 23:34. Det kan förklara varför Ahitofel så villigt går med i Absaloms kupp mot David, se 2 Sam 15:12. Han hade personliga skäl att hämnas David som hade betett sig illa mot hans barnbarn Batseba. David hade ju dödat hennes man och sedan tagit henne som hustru. Det kan förklara hans första råd att sexuellt vanära Davids bihustru, se 2 Sam 16:15-23. Även i hans andra råd till Absalom, att döda David, kan man ana att det finns ett personligt motiv, se 17:1-2. Det finns en parallell mellan Ahitofel och Judas

i hur de dog. Båda tog sina egna liv genom att hänga sig, se 2 Sam 17:23.]

¹¹ Men du, Herre (*Jahve*), visa nåd (*förbarma dig*),
upprätta mig så jag kan återgälda
(*återförenas med*) dem.

[Hebreiska "sillem" har samma rot som ordet "shalom". Ordet har att göra med upprättelse och att en relation blir hel. Det ligger helt i linje med Bibelns undervisning att söka frid och återupprätta relationer; se Ords 20:22; Rom 10:17-19. David sörjde djupt sin son Absaloms död, 2 Sam 18:33.]

Förtröstan

¹² Genom detta vet jag att du har behag till mig,
att min fiende inte jublar över mig.

¹³ Du upprätthåller min integritet,
och låter mig stå inför ditt ansikte (*i din närhet*) för evigt!

Avslutande lovprisning

¹⁴ *[Den första boken avslutas med lovprisning. Strofen återkommer även i avslutningen av Bok 2, 3 och 4, se Ps 72:18-20; 89:53; 106:48.]*

Prisad vare Herren (*Jahve*), Israels Gud,
från evighet till evighet!
Amen, amen.

42

ANDRA BOKEN (42-72)

[Den andra boken i Psaltaren består av 31 psalmer; Psalm 42-72. Några av bokens särdrag är att det är den enda av Psaltarens fem böcker som nämner Korachs söner i titeln. Hälften av bokens psalmer har två hebreiska ord med oklar betydelse i titeln. Det hebreiska ordet "maskil", som troligtvis har att göra med instruktion, finns i Psalm 42, 44-45 och 52-55. Hebreiska ordet "michtam", som verkar att ha att göra med "inskriftion" finns i Psalm 56-60 och Psalm 16. I den första boken användes ofta Guds personliga namn "Jahve", här i andra boken är det vanligare med ordet "Elohim".]

Psalm 42-43 - Törstar efter Gud

¹ [Psalm 42 och 43 är antagligen en och samma psalm. Psalm 42 har en titel, medan Psalm 43 inte har det. Samma refräng återfinns också två gånger i Psalm 42 och en gång i Psalm 43, se Ps 42:6; 42:12; 43:5.

Författare: Korachs söner nämns i titeln. Prepositionen kan översättas "av" eller "till". En del hör Davids röst i Psalmen, skriven då han är på flykt undan sin egen son Absalom. Han kommer ihåg hur han har lett processionen till Guds hus, se vers 5, och sången skrivs till lovsångarna som är kvar i Jerusalem. Det finns även en koppling

till Korach och revolt, se 4 Mos 16:1-2, och hur Absalom har gjort revolt.

Citeras i NT: Vers 6 citeras delvis av Jesus i Getsemane, se Matt 26:38; Mark 14:34.

Delar av vers 7 citeras, se Joh 12:27.

Struktur:

Del 1, Ps 42:2-5

Refräng, Ps 42:6

Del 2, Ps 42:7-11

Refräng, Ps 42:12

Del 3, Ps 43:1-4

Refräng, Ps 43:5]

Till den strålande (framstående, ständige) ledaren [psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen]. En undervisning (instruktion, välskriven sång, hebreiska "maskil") av (till) Korachs söner (ättlingar).

[Betydelsen av det hebreiska ordet "maskil" är osäker. Ordet kommer från ett verb med betydelsen att vara vis, och då att komma fram till ett rätt praktiskt beslut i komplexa situationer. Troligtvis har det med innehållet i psalmen att göra, det är instruerande och ger praktiska tips och råd för hur vi ska tänka vist. Psalmen handlar om att sätta ord på känslor, och uttrycka sin längtan efter Gud. Det kan också vara en musikalisk term eller även kunna betyda "en

välskriven sång”. Följande tretton psalmer har ”maskil” i sin titel, se Ps 32:1; 42:1; 44:1; 45:1; 52:1; 53:1; 54:1; 55:1; 74:1; 78:1; 88:1; 89:1; 142:1. Ordet återfinns även i Ps 47:7.

Elva psalmer är skrivna av eller till Korachs söner eller ättlingar i senare led, se Ps 42, 44-49, 84-85 och 87-88. Korach var av Levis stam och kusin till Mose; han ledde ett uppror mot Mose, se 4 Mos 16:1. Som leviter tjänstgjorde Korachs ättlingar som musiker, sångare och vakter i tabernaklet under ökenvandringen och senare i templet, se 1 Krön 9:19; 26:1-19; 2 Krön 20:19.]

Del 1

² Som hjorten trängtar (ropar ut sin längtan)
efter strömmande vatten,
så trängtar (ropar) allt jag är (hela mitt inre, min själ, hebreiska ”nefesh”),
efter dig, o Gud (Elohim).

[Ordet för trängtar är ett ovanligt hebreiskt ord som bara används tre gånger; två här i denna vers och en gång i Joel 1:20. Ordet beskriver inte bara en tyst längtan utan också ett ljudligt rop. Bilden som målas upp är ett ökenlandskap med en uttorkad flodbädd, wadi, som bara undantagsvis blir vattenfylld efter ett kraftigt regn i de intilliggande bergslandskapen. Hjorten kommer fram till en sådan fåra, ser att den är tom och ger ifrån sig ett sorgset, ljudligt rop efter strömmar av vatten. Det är denna desperata längtan efter Gud som den här psalmen sätter ord på, se även Ps

143:6. Djuret i liknelsen är inte en kamel som kan klara sig längre tider utan vatten, utan en hjort som behöver ha daglig tillgång till vattenkällor för att överleva.]

³ Hela min varelse (*hebreiska "nefesh"*) törstar efter Gud (*Elohim*),
den levande Guden (*El*).

När får jag komma,

och se Guds ansikte (*träda fram inför honom*)?

⁴ Mina tårar är mitt bröd (*min mat*) [*vad jag lever på*],

dag och natt,

samtidigt säger man dagarna i ända:

"Var är nu din Gud?"

[Samma plågsamma fråga som kommer utifrån gnager även inom psalmisten själv: Min Gud, var är du någonstans, har du övergivit mig? Se även Ps 3:3; 22:9.]

⁵ När jag tänker på det som varit [*och hur min situation ser ut nu*],

är det som hela min varelse brister (*smälter, mina känslor väller över mig av sorg*).

Jag gick med folkhopen (*hebreiska "sach"*), ledde processionen till Guds hus (*boning*),

med glädjerop och tacksägelse tillsammans med de som firar högtiden.

[Versen är delvis svåröversatt. Hebreiska substantivet "sach" används bara här. Det kan betyda ett stort antal, och då syfta på en stor

folkskara, vilket passar bra in här. Det betyder också något som är täckt, i så fall kanske täckta vagnar, se 4 Mos 7:3. Ordet har samma rot som "Sukkot" och kan också syfta på högtiden Sukkot, lövhyddohögtiden. Då blir betydelsen att "gå in i sin sukka". Ett exempel där David gläder sig i dans är när arken förs in i Jerusalem, se 2 Sam 6:14-15.]

Refräng

⁶ Varför är du så bedrövad (*tyngd, nedböjd*), min själ (*mitt inre, hebreiska "nefesh"*),

varför så orolig (*som ett upprört hav*)?

Förtrösta (*lita, vänta aktivt*) på Gud (*Elohim*), för jag ska på nytt få tacka (*med öppna händer prisa, hylla och erkänna*) honom,

för frälsning (*räddning*) som kommer genom hans närvaro (*ansikte*).

Del 2

⁷ Gud (*Elohim*), jag är deprimerad (*hela min varelse är bedrövad inom mig*),

därför ber jag till dig (*kommer jag ihåg dig*) från [*övre*] Jordans land och Hermons höjder [*plural*],

från det lilla (*unga*) berget (*hebreiska "Misars" berg*).

[Israels norra gräns var Hermons höjder. Misars berg är okänt. Ordet "misar" betyder "mindre" och kan syfta på någon av de mindre topparna i Hermons bergsmassiv. Troligtvis nämns de som exempel på platser långt från Jerusalem och templet. Inom judendomen tolkas platserna som

en del i berättelsen om uttåget ur Egypten mot löfteslandet. De korsade Jordan, och landet sträcker sig till Hermon i norr. Berget Misar tolkas som det "yngre", tidigare berget Sinai där Mose fick lagen och Gud förlät israeliternas avgudadyrkan av guldkalven.]

⁸ Djup ropar (höjer sin röst i bön) till djup,
i dånet (som rösten) av dina forsar (vattenfall),
Alla dina bränningar och vågor,
har sköljt över mig.

[Frasen "djup ropar till djup" kan förstås som den mänskliga själens djup i all sin torrhet som ropar efter att bli fylld av Guds djupa fullhet. Referensen till Hermon och Jordanfloden i föregående vers, kan höra ihop med bilderna med vattenfall och vågor i denna vers. Jordanflodens källflöden kommer från Hermon och forsar ner genom flera dånande vattenfall. Bilden som målas upp är hur psalmisten är på väg att drunkna. Det finns också ett tema med vatten från vers 2-3, där var det brist på vatten, i vers 4 droppar tårar för att här bli stora vatten som är en dödlig kraft. Ordet för djup är samma ord som används om de väldiga djupa vattenmassorna som täckte jorden i begynnelsen, se 1 Mos 1:2. Beskrivningen med djup och vågor är samma ord Jona använder, se Jona 2:3. Psalmen har messianska undertoner, se vers 1. Dessa kopplingar syns i Jonas erfarenhet i valens buk som också liknas vid Jesu död, se Matt 12:40. Jesus använder fraser från vers 6-7

i sin kvalfyllda bön i Getsemane, och utifrån den bakgrunden kan språket här i vers 8 beskriva hur världens synd sköljdes över Jesus, se Matt 26:39, 42.]

⁹ På dagen ska Herren (*Jahve, Guds personliga namn*) befalla sin nåd (*trofasta kärlek*) [*mot mig*], på natten är hans sång inom mig.

En bön till den levande Guden (*mitt livs Gud*).

¹⁰ Jag vill säga till Gud, min klippa (*en hög och ointaglig bergskam, bergsklyfta, skreva*):

”Varför har du glömt mig?

Varför måste jag gå i mörker (*sörjande*)?

På grund av mina fienders förtryck (*som krossar mig*),

¹¹ som ett mördande svärd [*ända in*] i skelettet, har mina fiender förolämpat mig,

när de hela dagen säger:

”Var är nu din Gud?”

Refräng

¹² Varför är du så bedrövad (*tyngd, nedböjd*), min själ (*mitt inre, hebreiska "nefesh"*),

och varför är du så orolig (*som ett upprört hav*)?

Förtrösta (*lita, vänta aktivt*) på Gud (*Elohim*), för jag ska på nytt få tacka (*med öppna händer prisa, hylla och erkänna*) honom,

för frälsning (*räddning*) av mitt ansikte [*har gjort så jag kan le igen*], min Gud.

[Som ofta i repetitioner i hebreisk poesi är de inte helt ordagranna. Jämfört med vers 6, där det är

Guds ansikte, är det här psalmistens ansikte som refereras till. Ansiktsuttrycket speglar känslor, så här uttrycks hur psalmistens sorg och mörker, se vers 10, har vänts till ljus och glädje.]

43

[Psalm 43 är en fortsättning på Psalm 42, se inledningen till Psalm 42.]

Del 3

¹ Döm mig (*ge en rättvis dom*), Gud (*Elohim*),
försvara mig (*avgör min sak*),
från ett kärlekslöst (*trolöst*) folk,
från en falsk och ond människa [*folk i
kollektiv singular, eller en specifik person*],
rädda (*befria*) mig.

² För du är den Gud (*Elohim*) som är min tillflykt
(*mitt värn, skydd, försvar*)!

Varför har du förkastat mig?

Varför måste jag gå runt i sorg,
förtryckt av fienden?

³ Sänd ditt ljus och din sanning [*som lyser upp
vägen*],

må de leda mig [*till dig*].

De kan föra mig till ditt heliga berg [*Sion, Moria
berg*],

till dina boningar [*templet i Jerusalem*].

⁴ Så jag kan komma till Guds (*Elohim*) altare [*2
Sam 6:17, det yttre brännofferaltaret och det inre
rökelsealtaret*],

till Gud, min överväldigande glädje (*Hebreiska
"El simchah giyl", Gud, min jublande glädje*)!

Jag ska tacka (*med öppna händer prisa, hylla och erkänna*) dig med harpa (*kithara, hebreiska "kinnor", mindre harpa*),

Gud (*Elohim*), min Gud (*Elohim*)!

Refräng

⁵ Varför är du så bedrövad (*tyngd, nedböjd*), min själ (*mitt inre, hebreiska "nefesh"*),

och varför är du så orolig (*som ett upprört hav*)?

Förtrösta (*lita, vänta aktivt*) på Gud (*Elohim*), för jag ska på nytt få tacka (*med öppna händer prisa, hylla och erkänna*) honom,

för frälsning (*räddning*) av mitt ansikte [*har gjort så jag kan le igen*], min Gud.

[Den tredje refrängen är ordagrann upprepning av den andra refrängen, se Ps 42:11. Tre gånger behöver psalmisten påminna sig själv om varför han är bedrövad och orolig. Till skillnad från t.ex. Psalm 22 har inte Psalm 42-43 någon vändpunkt. Trots det är Gud väldigt närvarande. Gud, hebreiska Elohim, nämns 22 gånger i dessa två psalmer. Titlarna visar på en personlig Gud som är närvarande. Några av namnen är: Den levande Guden, Guds ansikte, min Gud, min levande Gud, min klippta, min tillflykt, Gud min jublande glädje, osv. I en psalm som klagat på Guds frånvaro är han ironiskt nog väldigt närvarande! Teologen Konrad Schaefer skriver att Guds frånvaro är smärtsam, men ironiskt nog är smärtan att vara separerad från honom ett sätt att känna hans närvaro!]

44

Psalm 44 – Varför döljer du ditt ansikte?

[I en tid av nationell nöd, troligtvis under Davids regeringstid, är denna psalm både en påminnelse om hur Gud har gripit in tidigare i historien och en bön om att han ska göra det igen. Tematiskt hör den ihop med den föregående dubbelpsalmen, psalm 42-43, där psalmisten beskriver ett folk som saknar templet. På samma sätt som Psalm 73 och Jobs bok beskriver psalmisten frågan om oskyldigt lidande, men här är det en nations lidande snarare än personligt lidande.]

Författare: Korachs söner

Citeras i NT: Vers 23, Rom 8:36.

Struktur:

- 1. Dåtid, vers 2-9*
- 2. Nutid, vers 10-23*
- 3. Framtid, vers 24-27]*

¹ *Till den strålande (framstående, ständige) ledaren [psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen]. Av (till) Korachs söner (ättlingar). En undervisning (instruktion, välskriven sång, hebreiska "maskil").*

[Inledningen är snarlik föregående psalm, enda skillnaden är att ordföljden på Korach och Maskil är omvänd, se Ps 42:1.]

Dåtid

² [Psalmen börjar med en unison del där "vi" prisar Gud för vad han har gjort. Temat är hur Gud var med israeliterna under intåget i Kanaans land. I vers 5 skiftar subjektet mellan singular och plural, vilket kan indikera en försångare och kör. Det personliga pronomet "vi" används i vers 2-4, 6, 8-9 och "jag" i vers 5 och 7.]

[Kör:] Gud (Elohim), vi har hört med våra öron,
våra förfäder har berättat för oss,
om det du gjort för oss [singular; hur vi fick landet Israel],

i forna dagar

³ då du grep in med din hand (makt).

Du fördrev hednafolken och planterade [våra förfäder],

du krossade folken som levde där, och lät dem [våra förfäder] breda ut sig [som vinrankor; se Ps 80:12].

⁴ För det var verkligen inte genom deras svärd [israeliternas militära styrka] som de intog (ärvde) landet [Kanaans land],

deras arm [kraft] gav dem inte seger.

[Jerikos murar föll genom Guds ingripande, se Jos 6:1-27. Se även Jos 24:11-12.]

Det var din högra hand (personliga engagemang),
din arm (styrka och kraft), ditt ansiktes ljus (favör, välvilja),

eftersom du visade dem favör (älskade dem).

⁵ [*Solist:*] Du är min kung, o Gud (*Elohim*),
ge befallning för Jakobs [*Israels folks*] seger!

⁶ [*Kör:*] Med din hjälp kan vi slå ner (*stånga*)
våra fiender,
i ditt namn kan vi trampa ner våra mot-
ståndare.

⁷ [*Solist:*] För jag litar inte på min båge,
och mitt svärd kan inte befria (*rädda*) mig.
[*Jag förtröstar inte på den här världens vapen,
de kan inte rädda mig.*]

⁸ [*Kör:*] Du räddade oss från våra fiender,
och har förödmjukat dem som hatar oss.

⁹ Vi har lovat (*priset, hyllat*) Gud (*Elohim*) varje
dag,
vi ska tacka (*med öppna händer prisa, hylla
och erkänna*) ditt namn för evigt!

Sela. [*Antagligen ett avbrott för instrumentalt
mellanspel, en paus för att begrunda vad som just
har sjungits.*]

Nutid

¹⁰ [*Vers 11-15 börjar alla med den hebreiska
bokstaven "Tav". Bokstaven uttalas "t" och ger en
stackatoeffekt med ljudmässigt korta anslag med
ett tydligt avbrott som förstärker hednafolkens
förakt. Hebreiskan växlar också mellan två
verbformer, qatal och yiqtol, i dessa verser. Båda
formerna beskriver en dåtida händelse som har
en pågående påverkan i nutid. Även om de*

oftast översätts perfekt översätts yiqtolformen till presens så skillnaden framkommer, se vers 10b, 11a, 12a, 13a, 14 och 15.]

Ändå har du föraktat och förnedrat oss,

du drar inte ut med våra härar.

[Som du gjort tidigare, se 2 Mos 15:3; 2 Krön 20:20-21.]

¹¹ Du tvingar oss att vända tillbaka från fienden, de som hatar oss har tagit byte.

¹² Du utlämnar oss som får (*lamm, småboskap*) att bli *[slaktade och]* slukade (*uppättna*) *[se vers 23],*

du har förskingrat oss *[i exil]* bland hednafolken.

¹³ Du säljer ditt folk för inget,

du har inte satt ett högt pris på dem. *[Jes 52:3;*

Amos 2:6]

¹⁴ Du gör oss till åtlöje för våra grannar,

till spott och spe för dem som bor omkring oss.

¹⁵ Du gör oss till ett ordspråk bland hednafolken, en anledning till att de skakar på huvudet åt oss.

¹⁶ Ständigt är min vanära (*smärta, som ett öppet sår*) inför mig,

mitt ansikte är täckt i skam,

¹⁷ från rösten av förolämparen och smädaren (*från verbet "att skära och såra"*),

från ansiktet *[synen]* av fienden och hämnaren.

[Röst och ansikte kompletterar varandra, både hörsel- och synintryck påverkar. Vers 16 har

framträdande k-ljud och i vers 17 är m-ljudet framträdande. Vers 17 är på hebreiska "miqqol meharep umageddep mipene oyeb umitnaqqem". Med hjälp av alliteration och assonans, vokalrim på bokstaven "e", kulminerar beskrivningen av fienden.]

18 Allt detta har kommit över oss, och vi har inte glömt dig

eller svikit (*varit falska mot*) ditt förbund.

19 Våra hjärtan har inte vänt sig bort,

våra steg har inte vikit av från din stig (*välkända, upptrampade gångväg*),
[*Hjärta och steg beskriver tillsammans hela personen, det inre livet och det yttre med handlingar.*]

20 Ändå har du krossat oss i schakalernas (*ormen, sjömonstrets*) plats [*förvirring och tumult*],
och höljt oss i ett djupt mörker (*mörkaste ravin, skuggor av död*). [Ps 23:4]

21 Om vi hade glömt vår Guds (*Elohims*) namn [*hans auktoritet, se Jer 23:27*],

och sträckt våra händer [*i bön*] till en främmande gud (*El*),

22 skulle då inte Gud (*Elohim*) upptäckt det (*sökt, uttrannsakat detta*),

han som känner hjärtats alla hemligheter?

23 På grund av dig (*för din skull*) dödas vi dagligen (*alla dagar*),

vi räknas som får (*lamm, småboskap*) som ska slaktas. [Jes 53:7; Rom 8:36]

Framtid

24 Vakna upp! Varför sover du Herre (*Adonai*)?

Res dig upp! Förkasta oss inte för alltid!

[Jesus sov mitt i stormen, se Matt 8:23.]

²⁵ Varför döljer du ditt ansikte (*vi upplever inte din närvaro*),

och glömmer (*ignorerar*) vår svaghet och vårt förtryck?

²⁶ För vår själ (*hela vår varelse, allt vad vi är, hebreiska "nefesh"*) har sjunkit ner i stoftet,

vår kropp (*ordagrant "buk, mage"*) ligger nedtryckt mot marken.

²⁷ Stå upp och hjälp oss!

Återlös oss på grund av din nåd (*trofasta, omsorgsfulla kärlek, hebreiska "chesed"*)!

45

Psalm 45 - En bröllopsång

[Psalmen beskriver ett kungligt bröllop mellan en israelitisk kung och en brud från ett annat land, se vers 11. Psalmen har en språklig dubbeltydighet där kungen jämförs med Gud, se vers 8. Detta har gjort att en del judiska kommentarer förringat den versen och tolkat att kungens tron är "given av" Gud. Många tolkar dock psalmen messianskt. I en arameisk tolkningsskrift, targum - som är hebreiska för "tolkning", från andra tempelperioden finns en kommentar till vers 3: "Din skönhet, o kung Messias, är större än människors barn." Att Psalmen också talar om Jesus som kung och brudgum bekräftas av hur Psalmen citeras i Hebreerbrevet. Psalmen har alltså en dubbel tolkning, dels ett dåtida

kungabröllop, men också ett framtida bröllop mellan Jesus och hans brud.

Ordet kung, hebreiska "malek", används sju gånger, se vers 2, 6, 10, 12, 14, 15 och 16. Psalmen har två delar där först brudgummen och sedan bruden prisas. Psalmen karaktäriseras av inramningar. Skrivarens hjärta och tunga ramar in kungen, se vers 2. Kungens hållning och svärd ramar in Gud, se vers 3-4. De kungliga attiraljerna - tronen, spiran och kläderna - ramar in hur Gud har smort honom, se vers 7-9. Kungen ramas in mellan två folk, brudens familj och folket från Tyros, se vers 11-13. Hela psalmen ramas in av poetens inledning och avslutning, se vers 2 och 18. Även ord ramar in början och slutet. Ordet "därför" används i vers 3, 8, 18 och "för evigt", hebreiska "olam", i vers 3, 7 och 18.

Författare: Korachs söner (ättlingar)

Citeras i NT: Vers 8 citeras i Heb 1:8-9, brudgummen är kung Jesus.]

¹ Till den strålande (*framstående, ständige*) ledaren [*psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen*]. Till liljorna (*symbol på skönhet, kan syfta på en då känd melodi eller ett sexsträngat instrument*), av (*till*) Korachs söner (*ättlingar*). En undervisning (*instruktion, välskriven sång, hebreiska "maskil"*) - en kärlekssång.

[Frasen "till liljorna", hebreiska "al-shoshannim", kan vara relaterat till ett egyptiskt ord för en näckros eller en stor vit blomma. Det finns även en koppling till akkadiska ordet "shushu" som betyder sex sidor, därav kopplingen till en lilja med sex blad. Salomo hade en förkärlek till just liljor och templet var utsmyckat med sådana sexbladiga blommor, se 1 Kung 7:19, 22, 26. Kanske härrör även Davidsstjärnan med sex uddar från liljans form. Ordet symboliserar ofta skönhet, se Höga v 2:2. Här i Psaltaren kan det syfta på en dåtida melodi vid det namnet eller kanske ett instrument med sex strängar eller pipor. Ordet används i titeln på fyra psalmer, denna och Ps 60:1; 69:1; 80:1.]

Psalmistens introduktion

² Mitt hjärta flödar (*bubblar, fylls med inspiration*) med ett gott ord;

jag talar [*presenterar, sjunger*] mitt verk [*plural, musikaliska komposition*] inför kungen;

min tunga är som en penna hos en erfaren (*snabb*) skrivare (*stenograf*).

Brudgummen

³ Du är den mest stiliga bland människor (*Adams barn*),

nåd flödar från dina läppar [*Ords 22:11*],

därför har Gud (*Elohim*) välsignat dig för evigt.

⁴ Fäst ditt svärd vid din sida, du hjälte (*mäktig krigare*),

[*fäst*] din ära och majestät,

⁵ och träd fram i majestät!

Rid ut (*dra ut i strid*) för sanningen, ödmjukheten och rättfärdigheten,

din högra hand (*makt*) ska visa dig väldiga (*underbara*) gärningar.

⁶ Dina pilar är vassa – folken faller inför dina fötter –

de [*de sylvassa pilarna*] träffar kungens fiender i hjärtat.

⁷ Din tron, o Gud (*Elohim*), består för alltid och evigt.

[Här jämsställs kungen med Gud. I Mellanöstern ansågs kungar vid den här tiden vara gudomliga, men så var inte fallet i Israel. Versen har messianska undertoner. Något som bekräftas i nästa vers som citeras och tydligt refererar till Jesus i Hebreerbrevet. Hur förklaras då psalmens ursprungliga kontext som verkar handla om en jordisk kung? Genom att använda ordet "Elohim" sträcks det hebreiska språkets bredd till det yttersta, liknande användning finns även i Ps 8:6 där människan "nästan är en Gud". En jordisk kung kan aldrig leva upp till dessa förväntningar. Denna dubbelhet gör att denna och andra kröningsspalmer som t.ex. Ps 2, talar om den kommande Messias.]

Din kungliga spira är en rättvisans spira.

⁸ Du älskar (*tillägnar dig, verkar aktivt för*) rättfärdighet och hatar orättfärdighet.

Därför, Gud (*Elohim*), har din Gud (*Elohim*) smort dig

med glädjens olja mer än dina jämlikar.
[Kungar smordes med olja när de kröntes, se 1 Sam 10:1; 16:13. Denna vers citeras i Heb 1:8-9 och refererar tydligt till Jesus.]

⁹ Dina kläder doftar *[underbart]* som myrra, aloe och kassia (*kanel*);

från smyckade palats (*elfenbenspalats*) *[hörs musik från]* stränginstrument som gläder dig!
[Tre aromatiska oljor som alla framställdes från träd. Myrra och kanel var ingredienser till templets smörjelseolja, se 2 Mos 30:22-24, se även Ords 7:17; Höga v 4:14.]

Bruden

¹⁰ Kungadöttrar bland dina mest ärade kvinnor, vid din högra sida *[Neh 2:6]* står drottningen *[din blivande brud]*, i guld från Ofir.

[Ofir nämns även i Jes 13:12; Job 28:16 och beskriver värdefullt guld. Exakt var det låg är okänt, allt från Indien till Afrika har föreslagits.]

¹¹ Lyssna, dotter, se och hör (*böj ditt öra, lyssna uppmärksamt nu*);

glöm ditt folk *[hemland]* och din faders hus (*familj*).

[I vanliga fall var det sonen som skulle lämna sin fars hus, se 1 Mos 2:24. Här verkar bruden komma från ett annat land. Hon var tvungen att lämna sin gamla kultur, lojaliteter och hennes religion. Här är Rut ett fint exempel, se Rut 1:15-16, medan Salomons och Ahabs fruar inte gjorde det. I ett messianskt perspektiv behöver Guds

församling lämna det gamla livet och avskilja sig för Jesus, se Ef 5:25-27.]

12 Låt kungen [*den kommande Messias*] längta efter din skönhet,
eftersom han är din herre (*adonai*), ska du böja dig inför honom.

13 Dotter Tyros söker din favör (*ditt ansikte*) med en gåva,

de rikaste folk med

14 dyrbara ägodelar (*härlighet*).

[Enda gången uttrycket "dotter Tyros" används i GT, det är troligtvis en poetisk beskrivning av folket i staden på motsvarande sätt som "dotter Sion" och "dotter Babylon" används, se Ps 9:15; 137:8. Tyros låg i Fenikien, nuvarande Libanon, och var känd för sin rikedom.]

Kungadottern (*prinsessan*) därinne (*i gemaket*),
med en dräkt av guldvirkat tyg,
15 vackert broderad i många färger,
blir förd till kungen.

Brudtärnor bakom henne, hennes vänner,
förs fram till dig.

16 Under glädje och jubel leds de fram;
de tågar in i kungens palats.

Psalmistens avslutning

17 [*Kungen tilltalas:*]

Dina söner ska ta över i dina fäders steg (*gå i fädernas fotspår*);

du ska insätta dem som ledare i landet.

18 Jag vill göra ditt namn ihågkommet i generation efter generation,

därför ska folken tacka (*med öppna händer prisa, hylla och erkänna*) dig för evigt och i oändlighet.

46

Psalm 46 – Gud är med oss!

[I Psalm 45 firades ett kungligt bröllop. Nu följer tre psalmer som fokuserar på hur Gud regerar över jorden från Jerusalem. Även om inte Jerusalem eller Sion nämns uttryckligen är det underförstått utifrån benämningen "Guds stad", se vers 5. Det finns ingen flod i dagens Jerusalem, men i det nya Jerusalem finns en flod, se Upp 22:1. Bakgrund: Den mirakulösa befrielsen av Jerusalem omkring år 701 f.Kr. ser en del som tänkbar historisk bakgrund. Då hade den assyriske kungen Sanherib belägrat staden och Gud grep in och räddade Jerusalem. Händelserna beskrivs i 2 Kung 18:13-19:35; Jes 36-37.

Författare: Korachs söner (ättlingar)

Struktur: Psalmen har tre sektioner som var och en slutar med ordet "sela". De två sista har också en refräng som upprepas, se vers 8 och 12.

1. Naturen i uppror, vers 2-4

2. Hednafolk i uppror, vers 5-7

Refräng, vers 8

3. Fred på jorden, vers 9-11

Refräng, vers 12]

¹ Till den strålande (*framstående, ständige*) ledaren [*psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen*]. Av (för) Korachs söner. En sång för alamot.

[Det hebreiska ordet "alamot" betyder jungfrur och syftar antagligen på en musikstil. Kanske är psalmen skriven för att sjungas av en flickkör. Den grekiska översättningen Septuaginta översätter "till dolda ting", och har även tillägget "För ändens tid" i inledningen, samma fras som inleder många psalmer.]

Naturen i uppror

² Gud (*Elohim*) är vår tillflykt och starkhet (*styrka, makt*),

en hjälp (*en hjälpare*) i nöden (*motgångarna, svårigheterna*) - väl beprövad.

[Även med betydelsen: ständigt och mycket närvarande - alltid där.]

³ Därför ska vi inte frukta (*vara rädda*) även om jorden förändras (*ger vika, skälver, skakar*)

och bergen störtar ner i havens djup,

⁴ även om vågorna är i uppror och skummar (*svallar*),

och bergen skakas på grund av stora forsande vattenmassor.

[Bergen kan i detta sammanhang även syfta symboliskt på städer och riken, och haven på hednafolk. Vi ska inte frukta även om jorden skakas]

av ekonomiska, politiska och sociala problem som aldrig tidigare skådats.]

Sela. *[Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.]*

Hednafolk i uppror

⁵ Det finns en flod vars flöden ger glädje åt Guds (Elohims) stad,
den Högstes heliga boning.

⁶ Gud (Elohim) bor i staden, den kan inte falla (skakas).

Gud (Elohim) räddar den när morgonen gryr.

⁷ Hednafolk är i uppror, och riken skakas.

Då hörs hans röst, och jorden (marken, invånarna) smälter.

[Ordet för att smälta betecknar en förändring som inte går att stå emot. Människorna skakar av skräck och kan inte göra någonting åt situationen.]

⁸ *[Refräng:]*

Härskarornas Herre (Jahve Sebaot) är med oss (på vår sida),

Jakobs Gud (Elohim) är vår starka fästning (tillflykt).

Sela. *[Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.]*

Fred på jorden

⁹ Kom och se Herrens (*Jahves*) gärningar (*verk*):
vilka ödeläggelser (*fruktansvärda gärningar*)
han gör på jorden,

¹⁰ stillar strider (*krig*) till jordens ändar,
bryter bågen och knäcker spjutet,
bränner sköldar i eld.

¹¹ [*Plötsligt hörs nu Guds röst som talar:*]
”Stanna upp (*var stilla, släpp taget, strid inte*) och
besinna (*tänk på, inse*) att jag är Gud (*Elohim*)!

Jag ska bli (*är*) upphöjd (*prisad*) bland hed-
nafolken, upphöjd på jorden.”

*[Innebörden i grundtexten kan både vara att
människor över hela jorden kommer att upphöja
Gud, men också att Gud själv säger att han redan
är i en hög position upphöjd över människorna
och jorden.]*

¹² [*Refrängen från vers 8 upprepas:*]
Härskarornas Herre (*Jahve Sebaot*) är med oss
(*på vår sida*),

Jakobs Gud (*Elohim*) är vår starka fästning
(*tillflykt*).

Sela. [*Antagligen ett avbrott för instrumentalt
mellanspel, en paus för att begrunda vad som just
har sjungits.*]

47

Psalm 47 – Gott nytt år!

[Psalmen firar Gud som regent över hela världen. Här uppmanas till jubel och lovsång. I vers 7-8 används ordet "lovsjung" fem gånger! Vi kan se historiskt hur Gud var med israeliterna när de intog Kanaans land, samtidigt finns en eskatologisk aspekt där Gud regerar, se Upp 21:3. I vers 6 nämns hur man ska blåsa i shofar. Eftersom 3 Mos 23:24 nämner att nyårsdagen, Rosh hashana som infaller på hösten, ska firas med shofarblåsning har denna psalm en central roll och citeras sju gånger i liturgin.]

Författare: Korachs söner (ättlingar)

Struktur: Psalmen har två delar, vers 2-6 och vers 7-10. Delarna är symmetriskt uppbyggda och följer samma mönster. De inleds med en uppmaning att ljudligt prisa Gud, se vers 2 och 7. Följt av dessa två inledande fraser kommer ordet "för" som ger anledningen till att prisa Gud, se vers 3 och 8. Vers 4 och 9 hör ihop och beskriver hur Gud regerar. Vers 6 och 10a hur Jakob är utvald men även hur Gud för in hedningar i Abrahams familj. Båda avsnitten avslutas med hur Gud stiger upp, se vers 6 och 10b.

Del 1, vers 2-6

Del 2, vers 7-10]

¹ *Till den strålande (framstående, ständige) ledaren [psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen]. Av Korachs söner, en*

psalm (sång ackompanjerad på strängar).

Del 1

² [Psalmen börjar med en uppmaning, inte bara till Israel utan alla folk!]

Alla folk, klappa era händer (*applådera, förena era händer, ordagrant "klappa hand" singular*);

höj upp till jubelrop [*glädjerop, shofarstötar, se vers 6*] till Gud (*Elohim*)!

³ För Herren (*Jahve*) den Högste (*Elion*) [*som regerar över alla folk*] är värd att fruktas (*vördas, högaktas*),

han är en stor kung över hela jorden.

⁴ Han lägger (*talar*) [*och genom hans ord tvingas*] folk under oss,

och hednafolk (*länder*) under våra fötter.

[Det vanliga hebreiska ordet för "talar" används här. Ordet har att göra med kommunikation men har en bredare betydelse i att skapa och orsaka följd effekter. En del ser att ordet här och i Ps 18:48 är en homonym - ett ord som stavas likadant men har en annan betydelse. Det kan vara så, men oavsett finns kopplingen till "att tala" i betydelsen att "regera". I Up-penbarelsboken har Jesus ett svärd i sin mun. Där och på flera ställen finns samma koppling mellan ord och makt, se Jes 2:3-4; Upp 1:16; 19:15. Den omedelbara kontexten och den troliga associationen för de som sjöng psalmen i templet

är hur Gud var med israeliterna när de intog Kanaans land. Samtidigt pekar den hebreiska verbformen i dessa verser på något som sker nu men som kommer att fullbordas i framtiden.]

⁵ Han utväljer åt oss vår arvedel [landområde, landet Israel, se Ps 105:11; 135:12; 136:21-22], Jakobs upphöjdhed [Judeiska bergsbygden] som han älskar [Mal 1:1-3; Rom 9:13].

Sela. [Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.]

⁶ Gud har farit upp med ett rop, Herren (Jahve) under ljudet av en shofar (basun).

Del 2

⁷ Lovsjung Gud (Elohim), lovsjung, lovsjung vår Kung, lovsjung.

⁸ För Gud (Elohim) är kung över hela jorden, lovsjung med en välskrivna sång (undervisning, vishet, hebreiska "maskil").

[Betydelsen av det hebreiska ordet "maskil" är osäker. Ordet kommer från ett verb med betydelsen att vara vis, och då att komma fram till ett rätt praktiskt beslut i komplexa situationer. Det har att göra med vishet men kan också vara en musikalisk term eller även kunna betyda "en välskrivna sång". Följande tretton psalmer har detta ord i sin titel, se Ps 32:1; 42:1; 44:1; 45:1; 52:1; 53:1; 54:1; 55:1; 74:1; 78:1; 88:1; 89:1; 142:1.

I Den första av dessa "vishetspsalmer" sätts tonen: Rikt välsignad är den vars överträdelser förlåtits, vars synd är utplånad, se Ps 31:1.]

⁹ Gud (*Elohim*) regerar (är kung) över hedningarna,

Gud (*Elohim*) har satt sig på sin heliga tron.

¹⁰ Folkens furstar (*ädla, villiga tjänare*) har samlats,

tillsammans med Abrahams Guds folk [*som alla folk ska bli välsignade i, se 1 Mos 12:1-3*].

För jordens sköldar [*folkens furstar, ledare som beskyddar, se även Ps 84:10-11*] tillhör Gud,

mäktigt (*högt*) har han gått upp (*blivit upphöjd*)!

[Ordet "gått upp" är samma hebreiska ord "alah" som i "farit upp" i vers 6. Det tredje och sista "för" i psalmen förstärker Guds allmakt. Hedningar och judar förenas som ett folk, se Upp 21:24.]

48

Psalm 48 - Guds stad

[Psalmen är en sång om Sion - Jerusalem. Den hör tematiskt ihop med de två föregående psalmerna. Psalmen firar Guds styre och seger över kaos och alla fiender.

Författare: Korachs söner (ättlingar)

Citeras i NT: Vers 3 citeras i Matt 5:35

Struktur: Psalmen är välstrukturerad och består av 106 ord (förutom de 4 första orden i inledningen). Den matematiska mittpunkten finns i vers 9. Den första sektionen (vers 2-5) och den sista (vers 13-15) har exakt 24 ord vardera. Summan (24 + 24) är 48, vilket är det antal ord som flera andra Sion-psalmer har; se Ps 87; 126. Talvärdet för Sion på hebreiska är också 48. I vers 8 som leder upp till crescendo nämns öst och väst. Guds namn och lov kommer att sträcka sig över hela världen, se vers 11. Intressant är att de fyra väderstrecken finns nämnda i psalmen:

Norr - vers 3

Öst - vers 8

Högra handen (söderut) - vers 11

Bakom (västerut) - vers 14.

A Sion - Guds stad, vers 2-4

B Fientliga kungar, vers 5-8

C Gud bevarar Sion - den centrala versen, vers 9

B Begrunda Guds egenskaper, vers 10-13

A Undersök Sion, vers 13-15]

¹ En sång, en psalm (sång ackompanjerad på strängar) av (för) Korachs söner.

[Den grekiska översättningen Septuaginta har också med tillägget: "för veckans andra dag," vilket är måndag.]

Sion - Guds stad

² Stor är Herren (Jahve) och högt är han prisad

i vår Guds stad.
Hans heliga berg
³ är den vackraste höjden,
den största glädjen på hela jorden. [*Klag 2:15*]
Sions berg [*tempelberget i Jerusalem*] är [*som*]
nordsidan [*som gudaberget Safon i norr*],
den store Kungens stad. [*Matt 5:35*]

[Hebreiska "Safon" är det vanliga ordet för "norr". Safon identifieras i ugaritiska och andra kanaaneiska myter som boningsplatsen för stormguden Bal-Safon och ansågs även vara en samlingsplats för andra gudar. Platsen identifieras som berget Jebel Aqra på gränsen mellan moderna Syrien och Turkiet vid mynningen av floden Orontes, några mil norr om Ugarit.]

⁴ Gud (*Elohim*) bor i dess palatser (*borgar*),
han har gjort sig känd som en stark fästning
(*tillflykt*).

Kungar flyr i skräck

⁵ [*Vers 5-7 har likheter med den sista striden i Ps 2. Här i psalm 48 beskrivs hur arméer samlas och deras hastiga reträtt. Det ovanliga ordet för bävan "readah" används här i vers 7 och Ps 2:11. Fyra adjektiv beskriver hur de häpnade, blev skräckslagna, greps av bävan och vånda.]*

Se, när kungarna samlade sig,
de ryckte fram tillsammans [*mot Israel*].

⁶ De såg, de häpnade,
de blev skräckslagna, de flydde.

⁷ Bävan (*fruktan*) grep dem där,
 vånda (*ordagrant "med vridande", smärta*)
 som hos en födande kvinna.
[Vers 6-7 har liknande språk som i 2 Mos 15:15]

⁸ *[Ett skifte i psalmen markeras här genom att verbformen blir imperfekt, även en metafor med skepp introduceras. Psalmisten riktar sig också nu direkt till Gud i bön och tacksägelse:]*
 Med en östanvind,
 krossade du (*förgör du fullständigt, gång på gång*) skepp från Tarshish *[väst]*

[Tarshish kan referera till Spanien eller en ö i Medelhavet, se Jona 1:3. I denna vers möts väderstrecken öst och väst. Stora lastskepp var också en symbol på mänsklig storhet och ekonomisk välgång, se Jes 2:16.]

Gud bevarar sin stad!

⁹ *[Vers 8 och vers 10-12 är riktade till Gud. Här i vers 9 växlar psalmen på nytt till att tala om Gud. Denna vers är psalmens mittpunkt, vilket också förstärks av det avslutande Sela.]*

Det vi har hört, det fick vi se
 i Herren (*Jahve*) Härskarornas (*Sebaots*) stad,
 i vår Guds (*Elohims*) stad,
 som Gud bevarar till evig tid.

Sela.

*[Antagligen ett avbrott för instrumentalt mel-
 lanspel, en paus för att begrunda vad som just*

har sjungits. Vad var det fienderna såg i vers 6 som fick dem att fly? Det är inte Jerusalems murar, utan Guds närvaro som beskyddar staden, se även Hes 10.]

Vi begrundar din nåd

¹⁰ *[På nytt skiftar psalmen till en bön. På samma sätt som kungarna som flydde beskrevs med fyra adjektiv, beskrivs fyra av Guds egenskaper som beskyddar staden: Hans nåd, hur hans namn och lov når hela världen, hans rättfärdighet och hans domar.]*

Vi begrundar din nåd (*omsorgsfulla kärlek*), Gud (*Elohim*),

här i ditt tempel.

¹¹ Liksom ditt namn, Gud (*Elohim*),
når ditt lov till jordens ändrar.

[Vers 11b-12 formar en kiasm som ramas in av rättfärdighet/domar:]

Av rättfärdighet är din högra hand full.

¹² Låt Sions berg [*tempelberget i Jerusalem*]
glädja sig.

Låt Juda döttrar [*städerna i Juda*] fröjda sig,
på grund av dina domar.

Tåga runt Sion

¹³ Tåga runt Sion [*Jerusalem*], vandra omkring
det,

räkna hennes torn.

¹⁴ Lagg märke (*sätt ditt hjärta*) till dess murar
(*befästningar*),

gå igenom dess palats (*borgar*),

så att ni kan berätta om dem för en generation (*ett släkte*) som kommer (*som följer, bakom*).

¹⁵ att sådan är Gud (*Elohim*).
Vår Gud (*Elohim*) för alltid och evigt,
han ska leda oss förbi döden (*till slutet*).

[Det sista ordet i den hebreiska texten är "al-mut". Det betyder "vid/till döden". Ordet används i Ps 9:1 och i Ps 46:1.]

49

Psalm 49 – Kan någon undgå döden?

[Detta är den sjunde och sista psalmen av Korachs söner i den andra boken. Temat är döden och mänskligt välstånd och makt. I vers 6-7 formuleras frågan varför jag skulle frukta i svåra tider, när bedragare omger mig som litar på sin rikedom och sitt inflytande i samhället? I vers 5 används orden "ordspråk" och "mysterier". Mysteriet formuleras i vers 6-7 och själva svaret och ordspråket återkommer i refrängen i vers 13 och 21.]

Författare: Korachs söner (ättlingar)

Struktur:

- 1. Introduktion, vers 2-5*
 - 2. Mysteriet, vers 6-7*
 - 3. Första svaret på frågan, vers 8-13*
 - 4. Summering, vers 14-16*
 - 5. Andra svaret på frågan, vers 17-21]*
-

1 Till den strålande (*framstående, ständige*) ledaren [*psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen*]. Av Korachs söner, en psalm (*sång ackompanjerad på strängar*).

Introduktion

2 Hör detta alla folk,
lyssna (*ge ert öra - lystring, hör upp*), alla människor i världen (*allt mänskligt liv som passerar*).

3 hela mänskligheten, varje levande människa, såväl rika som fattiga.

4 Min mun ska tala visdom,
mitt hjärtas meditation ska vara förstånd.

5 Jag vill böja mitt öra till ordspråk (*visa ord*),
jag vill förklara (*öppna*) mina mysterier (*mörka och förbryllande ord*) vid harpan (*kithara, hebreiska "kinnor", mindre harpa*).

Frågeställning - mysterium

6 Varför skulle jag vara rädd (*frukta*) när det är oroliga tider,

när mina förföljares ondska omger mig,

7 de som förlitar sig på sina ägodelar (*sin egen styrka, förmåga*),

och skryter över sina stora rikedomar?

Första svaret

8 Ingen människa kan rädda sin broder,
man kan inte betala en tillräckligt stor lösensumma till Gud.

⁹ Lösensumman för ett människoliv är för hög (*kostsam*),

det går inte att betala ett pris

¹⁰ för att få leva för evigt

och undgå att se graven.

¹¹ Det är faktiskt så att även

de visa en dag kommer att dö. [*Döden är ofrånkomlig.*]

På samma sätt kommer också

dårar och andligt okänsliga (*oförnuftiga*) att en gång dö

och de lämnar kvar sina äodelar åt andra [*inte ens till sina barn*].

¹² De trodde att deras hus (*gods*) skulle bestå för evigt,

att deras boning [*skulle gå i arv*] i generation efter generation,

de uppkallade platser (*landområden*) efter sina namn.

[*I stället blir graven deras eviga boning.*]

¹³ [*Refräng:*]

En människa i allt sitt välstånd (*rikedom*) förblir inte,

hon är som boskapen som förgår.

Summering

¹⁴ Detta är vägen (*slutresultatet*) för dem som (*dåraktigt*) litar till sig själva,

och dem [*deras efterföljare*] som godkänner (*gläder sig i*) deras tal [*deras stora mun*].

Sela. [*Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.*]

¹⁵ Som en fårhjord (*flock med småboskap*) är de på väg mot Sheol (*dödsriket*),

med döden som deras herde.

De rättfärdiga ska regera över dem när på morgonen [*när upprättelsens dag gryr, när Gud griper in*];

deras gestalt (*form*) tynar bort i Sheol (*dödsriket*),

långt bort från deras höga boning [*deras imponerande stora hus*].

¹⁶ Men (*ja*) Gud (*Elohim*) ska återlösa mitt liv (*min själ*) från Sheols makt (*kraft, hand*),

för han ska ta emot (*ta upp*) mig. [*Samma ord som när Gud "tog" Henok, se 1 Mos 5:24.*]

Sela. [*Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.*]

Andra svaret

¹⁷ Frukta inte när en människa blir rik,

och hans hus (*familj, ägodelar*) växer i härlighet [*och hans inflytande ökar, se vers 6-7*],

¹⁸ för när han dör kan han inte ta någonting med sig,

hans härlighet följer inte efter honom ner.

¹⁹ Även om han prisar sig själv under livet [*Ps 10:3; Luk 12:19*]

- andra lovordar (*tackar, berömmar, applåderar*) dig när du lyckas väl -
²⁰ men han ska gå till sina fäders släkte [*följa dem i familjegraven*],
de ska aldrig mer se ljuset.

²¹ [*Refräng:*]

En människa i allt sitt välstånd (*rikedom*) är utan förstånd,
hon är som boskapen som förgår.

[*Refrängen är nästan identisk med vers 13. Psalmisten byter ut ett ord, "förblir inte" i vers 13, är här istället "är utan förstånd", vilket betonar dårskapen i att bara se till materiellt välstånd, se Luk 12:20.*]

50

Psalm 50 - Sann tillbedjan

[*Denna psalm är skriven som en domstolsförhandling där Herren ställer frågor till sitt folk. Det finns likheter med Jes 1:2-20. Gud värdesätter äkta tillbedjan över tomma religiösa ritualer. Detta är den första psalmen som tillskrivs Asaf.*]

Författare: Asaf

Struktur:

- 1. Introduktion, vers 1-6*
- 2. En rätt tillbedjan, vers 7-15*
- 3. En rätt livsstil, vers 16-21*
- 4. Slutsats, vers 22-23]*

¹ En psalm (sång ackompanjerad på strängar) av (för) Asaf.

[Asaf var en av lovsångsledarna i templet på Davids tid, se 1 Krön 16:5. Hans namn betyder "en som samlar". Han anges som författare till tolv psalmer, se Ps 50 och 73-83.]

Gud, Herren Gud (*El Elohim Jahve*) har talat och kallat (*namngett*) jorden från solens uppgång (öst) till dess nedgång (väst).

[Det var genom att tala som allting blev till i skapelsen, här påminns om hur Guds tal är skapande.]

² Från Sion [*templet i Jerusalem*], skönhetens fulländning, har Gud (*Elohim*) strålat fram,

³ vår Gud (*Elohim*) kommer och han tiger inte (*kan inte tiga*).

En förtärande eld stormar kraftigt framför honom

och runt omkring honom.

⁴ Han kallar på himlarna däruppe

och på jorden, till att döma sitt folk.

[Himlarna och jorden är Guds vittnen när Han dömer, se 5 Mos 32:1.]

⁵ Samla mina heliga till mig,

dem som har ingått förbund med mig genom ett offer.

6 Himlarna förkunnar hans rättfärdighet,
för Gud (*Elohim*) själv är domare.

Sela. [*Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.*]

7 [*Vers 7-15 riktar sig till folket i stort:*]

Hör mitt folk och jag ska tala,

Israel och jag ska vittna mot dig.

Gud, din Gud (*Elohim Elohim*) det är jag.

8 Jag tillrättavisar dig inte för dina offer,
dina brännoffer är ständigt inför mig.

9 Jag har inget behov av en tjur från ditt hus,
eller boskap från din fålla.

10 Alla skogens djur är mina,
boskapen på tusen kullar.

[*Ett uttryck för att allt levande tillhör Gud, han har ju skapat allting till sig själv.*]

11 Jag känner alla bergets fåglar
och fältets vilda djur är mina.

12 Om jag blev hungrig, skulle jag berätta det för
dig [*Israel*],

världen tillhör mig och allt som finns i den.

13 Äter jag tjurars kött
eller dricker jag getters blod?

14 Offra tacksägelsens offer till Gud (*Elohim*)
och uppfyll dina löften till den Högste (*Elion*).

15 Och kalla på mig i dagar av nöd,
jag ska befria dig och du ska ära mig.

16 [*Vers 7-15 riktar sig personligt:*]

Men till den gudlösa (*ogudaktige, ondskefulle*) säger Gud (*Elohim*):

”Vad gör du (*vad har du för dig*)?

Läser upp mina lagar och tar mitt förbund i din mun?

[Hur vågar du tala som om du kände mig? Jämför 2 Tim 3:5.]

¹⁷ Du hatar tillrättavisning

och kastar mitt ord bakom dig (*vänder ryggen till det*).

¹⁸ När du ser en tjuv är du belåten med honom, och din del är tillsammans med äktenskapsbrytare.

¹⁹ Du har öppnat din mun för ondska, och din tunga främjar svek och bedrägeri.

²⁰ Du sitter och talar mot din broder, skvallrar om din egen mors son.

²¹ Dessa saker har du gjort. Skulle jag då vara tyst?

Du tänker att jag är likadan som du, men jag förebrår dig och ställer detta inför dina ögon.

²² Betänk nu detta, du som glömmer bort Gud (*Elohim*),

annars ska jag slita dig i stycken utan att någon räddar dig.

²³ Ett lovets offer ärar mig,

och till den som styr sina steg rätt ska jag visa Guds (*Elohims*) frälsning.

51

Psalm 51 - Ge mig ett nytt hjärta!

[Psalmen är en bön om förlåtelse. Bakgrunden är hur David har begått äktenskapsbrott med Batseba och även beordrat hennes man Urias död. David inser att hans synd inte bara är mot andra människor utan först och främst Gud själv. Psalmen hör på många sätt ihop med Ps 32 som kan varit skriven efter denna bön och bekännelse för att visa på Guds stora nåd och lärdomar från denna händelse.

Citeras i NT: Vers 6 citeras av Paulus i Rom 3:4

Författare: David

Struktur: Psalmen är formad som en kiasm med två huvudstycken:

Del 1

A Utplåna mina överträdelser, vers 3

B Tvätta mig - rena mig, vers 4

C Jag vet, vers 5

D Jag har syndat, vers 6a

E Du är rättfärdig, vers 6b

D ... i synd, vers 7

C ... så jag förstår, vers 8

B Rena mig - tvätta mig, vers 9

A Utplåna min skuld, vers 10-11

Del 2

A Rent hjärta - ståndaktig ande, vers 12

B Förkasta inte - ta inte, vers 13

C Din frälsning, vers 14

D Jag ska undervisa om dina vägar, vers 15

C ... min frälsnings Gud, vers 16

B Inte behag, inte tillfredställelse, vers 18

A Bruten ande – krossat hjärta, vers 19

Det går också att se ett linjärt mönster:

- 1. Bön om nåd, vers 3-4*
- 2. Bekännelse, vers 5-8*
- 3. Vädjan, vers 9-14*
- 4. Löfte, vers 15-17*
- 5. Avslutande ord, vers 18-19*
- 6. Bön för Sion, vers 20-21*

]

¹ Till den strålande (*framstående, ständige*) ledaren [*psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen*]. En psalm (*sång ackompanjerad på strängar*). Av David,

² när profeten Natan kommer till honom efter att han gått in (*kommit*) till Batseba.

[*Samma hebreiska ord används för hur Natan "kom" till David och hur David "kom" till Batseba.*]

Del 1

³ Var mig nådig (*visa mig oförtjänt kärlek*) Gud (*Elohim*) i enlighet med din nåd (*omsorgsfulla kärlek*)

för din stora barmhärtighets (*ömsinta nåds*) skull, utplåna (*radera, omintetgör*) mina överträdelser (*rebelliska handlingar*).

[Här vädjar David till Gud om nåd med tre av de fem ord för nåd som finns i hebreiskan. De hebreiska orden för nådig, nåd och barmhärtighet är "chen", "chesed" och "rachamim". Psalmisten inser att inget annat än Guds nåd kan rädda honom ur den situation som han själv har försatt sig i].

⁴ Gång på gång, tvätta mig (gör mig helt ren)
från min skuld (synd och dess konsekvens,
singular)
från min synd [singular],
rena mig. [Jes 1:16]

[Denna vers börjar med verbet "herev" som betyder öka och göra något upprepade gånger. Sedan följer fyra ord som alla har en ändelse i första person singular – jag/mig. På hebreiska: "Kabisini mearoni vmechatati tahreni." Denna vers är ett exempel på vokalrim (assonans), men också hur denna vers är en mindre kiasm som ingår i en större kiasm. På samma sätt som tre olika ord för nåd användes i vers 3, används tre olika ord för synd i vers 3-4. Orden överträdelser, skuld och synd är hebreiska "pesha", "aroni" och "chattat". Samma ord finns i 2 Mos 34:7 där Gud förlåter.]

⁵ För jag är väl medveten om mina överträdelser
(rebelliska handlingar)
och min synd är alltid inför mig.

⁶ Mot dig (Gud), enbart mot dig, har jag syndat

och gjort det som är ont i dina ögon.

Du är rättfärdig när du talar

och du är rättvis när du dömer.
[Detta är centrum i den första delen - Gud är rättfärdig och rättvis.]

⁷ Se, jag är född i skuld (synd och dess konsekvens, singular)

och i synd föddes jag av min mor.

[Psalmistens poäng är att han har varit en syndare ända sedan han föddes. Det är vad första raden i vers 5 säger, sedan ger han extra tyngd åt det när han går tillbaka ända till befruktningen. Det är ett typiskt litterärt sätt i hebreisk poesi där den andra raden antingen ger en motsats eller förstärker den första raden. Här förstärker den första raden att han är en syndare. I kontext av hela psalmen så är David tydlig med att psalmen handlar om hans otrohetsaffär med Batseba och den skuld han känner, se vers 2. Det är hans skuld: "Tvätta mig ren från min skuld, rena mig från min synd, för jag känner mina överträdelser och min synd är alltid inför mig." Även om versen har använts (ur sitt sammanhang) för att säga att all sexualitet är syndig, så stämmer ju inte det med Bibelns helhetssyn på detta där det är något gott i ett äktenskap.]

⁸ Se, sanning i det innersta är din önskan, det som behagar dig,

gör mig därför sådan att jag förstår vishet i mitt innersta, i djupet av min varelse.

⁹ Rena mig med isop så att jag blir ren [*jag var som en spetälsk*],

tvätta mig, så att jag blir vitare än snö. [*Jes 1:18*]

[*Samma ord för att "tvätta" återkommer här, se vers 4.*]

¹⁰ Låt mig höra fröjd och glädje,

så att benen som du har krossat (*tillintetgjort*) kan bli glada igen.

[*Benen används symboliskt för människans innersta.*]

¹¹ Göm ditt ansikte från mina synder

och utplåna (*radera, omintetgör*) all min skuld (*alla mina synder och dess konsekvenser, plural*).

Del 2

¹² Skapa [*1 Mos 1:1*] ett rent hjärta i mig Gud (*Elohim*),

och förnya en ståndaktig (*upprätt, stark*) ande i mig.

[*Gör min ande motståndskraftig mot synd.*]

¹³ Förkasta mig inte från ditt ansikte

och ta inte din Helige Ande ifrån mig.

¹⁴ Återupprätta (*låt mig få tillbaka*) glädjen över din frälsning

och låt villighetens Ande upprätthålla mig.

15 Då ska jag undervisa överträdarna dina vägar
och syndarna ska återvända till dig.

[Central vers – jag ska undervisa dina vägar.]

16 Befria mig från blodskuld Gud (*Elohim*),
min frälsnings Gud (*Elohim*),
så ska min tunga sjunga om (*höja gälla jubelrop
i triumferande glädje över*) din rättfärdighet.

17 Herre (*Adonai*) öppna du mina läppar
och min mun ska förkunna ditt lov.

18 Du har inte behag till offer, annars skulle jag
ge dig det;

du finner ingen tillfredsställelse i brännoffer.

19 Ett offer till Gud (*Elohim*) är en brusten ande,
ett brustet och krossat (*tillintetgjort*)
[ångertfullt] hjärta, o Gud (*Elohim*), det ska
du inte förakta (*ringakta, avvisa*).

20 Gör gott i din glädje över Sion *[tempelberget i
Jerusalem]*,

bygg upp Jerusalems murar.

21 Då ska du njuta av rättfärdiga offer, av
brännoffer och heloffer,

då ska man offra oxar på ditt altare.

52

Psalm 52 – Två livsvägar

[Psalm 52 uppfyller löftet i föregående psalm att undervisa överträdarna om deras vägar, se Ps 51:15. Undervisningen sker genom att visa två

livsval. Det finns bara ett rätt sätt att leva sitt liv och det är att förtrösta på Herrens nåd, se vers 10-11.

Författare: David

Struktur:

- 1. Vägen för den som är emot Gud, vers 3-6*
 - 2. Guds framtida dom, vers 7*
 - 3. Vägen för den rättfärdige, vers 8-11]*
-

¹ Till den strålande (*framstående, ständige*) ledaren [*psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen*]. En undervisning (*instruktion, välskriven sång, hebreiska "maskil"*) av (till) David.

² När Doeg, edomiten, kom till Saul och berättade för honom att David kommit till Ahimeleks hus.

Den ogudaktiges väg

³ Varför förhäver du dig själv med ondska (*skryter med din ondska*), mäktiga man?

Guds (*El*) nåd (*kärleksfulla omsorg, hebreiska "chesed"*) varar oavbrutet.

⁴ Din tunga tänker ut fördärv,
som en skarp kniv arbetar den bedrägligt.

⁵ Du älskar ondska istället för det goda,
lögn mer än att tala det rättfärdiga.

Sela. [*Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.*]

⁶ Du älskar bara förtärande ord,
du förrädiska tunga.

Guds respons

⁷ [*I Psalmens centrum ändras nu subjektet till Gud.*]

Gud (*El*) ska på samma sätt slå ned dig för alltid,
rycka upp dig och kasta ut dig ur ditt tält
och utrota dig ur de levandes land.

Sela. [*Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.*]

De rättfärdigas väg

⁸ De rättfärdiga ska se det och frukta (*Herren*),
de ska skratta åt honom.

⁹ Se, detta är den stridsman (*en man i sin bästa ålder*)

som inte gjorde Gud (*Elohim*) till sin tillflykt
(*sitt värn, skydd, försvar, en säker fästning*).

Istället litade han på sin myckna rikedom
och styrkte sig själv med sina onda
önskningsar.

¹⁰ När det gäller mig är jag som ett grönskande
olivträd

i Guds (*Elohims*) hus.

Jag litar på Guds (*Elohims*) nåd (*kärleksfulla omsorg, hebreiska "chesed"*)

i all evighet.
11 Jag vill tacka (*med öppna händer prisa, hylla och erkänna*) dig för evigt
för allt som du gjort.
Jag hoppas på (*ser till*) ditt namn för det är gott,
i närvaron av dina heliga.

53

Psalm 53 – Gudlöshetens dårskap

[Psalm 53 är snarlik Psalm 14. Introduktionen skiljer sig lite åt. Här finns ytterligare två hebreiska ord, "mahalát" och "maskil". Gudsnamnet "Elohim" används genomgående här medan psalm 14 använder "Jahve", se Ps 14:2, 6, 7. Vers 5-6 är annorlunda. Istället för en försäkran om att Gud är de rättfärdigas tillflykt och en klagan på de orättfärdiga i Ps 14:5 beskrivs här de ondas ben som redan skingrade, se Ps 53:6. I Psalm 53 beskrivs det profetiska uppfyllandet av det som Psalm 14 talar om.]

Citeras i NT: Vers 1-3 citeras sammanfattande i Rom 3:10-12

Författare: David

Struktur:

- 1. Dårens gärningar, vers 1b-4*
 - 2. Guds dom, vers 5-6*
 - 3. Bön om frälsning, vers 7]*
-

¹ Till den strålande (*framstående, ständige*) ledaren [*psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen*]. Till Mahalát. En undervisning (*instruktion, välskriven sång, hebreiska "maskil"*) av (till) David.

[*Ordet "mahalát" finns bara här och i inledningen till Psalm 88, se Ps 88:1. Troligtvis har det att göra med sorg, och indikerar en sorgsen melodi.*]

² Dåren (*den moraliskt förtvinade, den som är på väg att tyna bort*) säger i sitt hjärta (*till sig själv*):
"Det finns ingen Gud (*han bryr sig inte*)."
[Ps 10:4]

[*På bibelns tid var det en självklarhet att tillvaron hade en andlig dimension. Frasen "det finns ingen Gud" syftar snarare på en praktisk ateism än vår tids västerländska teoretiska ateism. Budskapet riktar sig därför även till den som säger sig tro, men lever sitt liv som om Gud inte finns. Det hebreiska ordet för dåre är "nabal". Det kommer från "nabel" som beskriver något som tynar bort, faller ner och vissnar. Detta ord för dåre beskriver inte någon som är dum eller ointelligent. Istället handlar det om moralisk dårskap. Den som gång på gång går emot sitt samvete dör till sist inombords och kväver sitt andliga liv. Bilden som målas upp är en moral som skrumpnar och förtvinar. I Första Samuelsboken berättas om en man som just hette Nabal. Under*

en period när David var på flykt från Saul ville Nabal inte kännas vid David trots att David varit god mot honom, se 1 Sam 25:25. När David nu sjunger ut det hebreiska ordet "nabal" i denna psalm, finns säkert associationen till denne man med samma namn som personifierar dårskap i Davids bakhuvud.]

De [människor som inte vill veta av Gud] är fördärvade (förstörda, som ödelagda städer),
de har begått avskyvärda handlingar,
ingen gör det goda.

[Ordet "fördärvade" används första gången om tillståndet på jorden innan syndafloeden, se 1 Mos 6:11.]

³ Gud (Elohim) skådar ner från himlen på människosläktet (Adams barn),
för att se om det finns någon som är förständig (lever vist),
någon som frågar efter (söker, tar sin tillflykt till, ofta träder fram inför) Gud.

[Även denna vers för tankarna tillbaka till Första Mosebok och hur Gud kom ner för att se vad människorna gjorde när de byggde Babels torn, se 1 Mos 11:5.]

⁴ Alla har vikit av [från den rätta vägen, söker inte Gud],
tillsammans, alla har blivit moraliskt korrupta (har härsknat och stinker);
ingen gör det som är rätt,
inte en enda en.

[Paulus citerar från denna vers, se Rom 3:10-12. Den leder till slutsatsen att "alla har syndat och saknar härligheten från Gud." Ordet för "har blivit moraliskt korrupta", hebreiska "alach", är ovanligt. Det återfinns bara i parallellpsalmen Ps 14:3 och i Job 15:16. Det används om mjölk som blivit sur och kött som ruttnar, men också om moraliskt förfall. Människan var god från början, men har blivit moraliskt fördärvad. Kontrasten förstärks också av att första ordet är "alla" och det sista är det lägsta antalet ett, och inte ens "en enda".]

⁵ Förstår de ingenting (lär de sig aldrig), de som gör det onda?

De äter (förtär) mitt folk på samma sätt som de äter (förtär) bröd,

de ropar inte (höjer inte sin röst i bön) till Gud (Elohim).

[Lika naturligt och alldagligt som att äta bröd, slukar och förgör dessa onda Guds folk. De söker inte Herren, de förkastar Guds existens och hans sanningar.]

⁶ Där står de, helt skräckslagna (ordagrant "förskräckta förskräckas", substantivet kombinerat med verbet för att intensifiera),

utan att det finns något att vara rädd för eftersom Gud (Elohim) har skingrat benen (låtit dem försvinna) på dem som belägrade dig,

du har fått dem att skämmas eftersom Gud har förkastat dem.

[Det är här i denna vers den största skillnaden är mellan Psalm 14 och 53, se Ps 14:5. I Psalm 14 fanns en förvissning om att Gud skulle skydda de rättfärdiga. Här är det profetiska löftet fullbordat, deras ben är skingrade och de är förkastade av Gud.]

⁷ O, att Israels frälsning
skulle komma från Sion [*poetisk bild på Jerusalem, platsen för Guds närvaro*].
När Gud (*Elohim*) vänder sitt folks öde
(*återupprättar sitt folk, för dem tillbaka från fångenskap*),
då ska Jakob jubla och Israel glädjas!

54

Psalm 54 - Namnet som räddar
[Psalm 54 är en bön. Det är den första av en grupp psalmer som uttrycker förtröstan på Gud, se Psalm 54-59 och 61-63.]

Författare: David

Struktur:

- 1. En bön om hjälp mot fiender, vers 3-5*
- 2. Förtröstan på Guds ingripande, vers 6-7*
- 3. Tacksägelseoffer och bekännelse, vers 8-9]*

¹ Till den strålande (*framstående, ständige*) ledaren [*psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen*]. På stränginstrument.

En undervisning (*instruktion, välskriven sång, hebreiska "maskil"*) av (till) David,
2 när zifiterna [*en klan från staden Zip, strax sydost om Hebron*] kom till Saul och sade att David gömmer sig själv bland vårt folk. [*1 Sam 23:19; 26:1*]

[*Bakgrunden till psalmen är att David är på flykt från Saul, se 1 Sam 23:15-28.*]

3 Gud (*Elohim*), i ditt namn, fräls mig (*rädda mig*)
och försvara mig med din styrka.

4 Gud (*Elohim*), hör min bön,
lyssna på (*ge ditt öra till*) orden från min mun.

5 Främlingar har rest sig mot mig,
ondskefulla och våldsamma män söker efter
min själ (*står efter mitt liv*),

de har inte Gud (*Elohim*) som sitt rättesnöre.
[*De ser inte Gud som ett föredöme för sina handlingar.*]

Sela. [*Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.*]

6 Dock, Gud (*Elohim*) är verkligen min hjälpare,
Herren (*Adonai*) är den som upprätthåller min
själ (*håller mig vid liv*).

7 Han ska löna de onda som sitter och väntar på
mig,

i din sanning ska du förgöra dem.

8 Jag ska offra ett frivilligt offer till dig,

jag ska tacka (*med öppna händer prisa, hylla och erkänna*) ditt namn Herre (*Jahve*), för det är gott.

⁹ Han har befriat mig från nöd

och mina ögon har fått se mina fiender (*ge vika*).

55

Psalm 55 – Kasta din börda på Herren

[Psalmen är en bön om hjälp när fiender hånar från alla håll. Det som smärtar honom att bakom allt finns en person som tidigare varit hans nära vän. Psalmen uttrycker starka känslor och ibland önskar han fly bort från allt. Psalmen är delvis svåröversatt. Den innehåller fem hebreiska ord som bara förekommer här i hela GT, fyra andra ord har en osäker rot och tio rader är svårtydda.

Författare: David

Citeras i NT: Vers 23 citeras av Petrus i 1 Pet 5:7

Struktur:

- 1. Bön till Gud, vers 2-4*
 - 2. Klagan och önskan att fly bort, vers 5-8*
 - 3. En stad fylld med ondska och terror, vers 9-12*
 - 4. En väns svek, vers 13-15*
 - 5. Hopp – Gud hör min röst, vers 16-19*
 - 6. Smickrande ord, men hat i hjärtat, vers 20-22*
 - 7. Förtröstan på Herren, vers 23-26]*
-

1 Till den strålande (*framstående, ständige*) ledaren [*psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen*]. På stränginstrument, en undervisning (*instruktion, välskriven sång, hebreiska "maskil"*) av (till) David.

2 Lyssna (*vänd ditt öra*), Gud (*Elohim*), till min bön

och göm inte dig själv från min bön om hjälp (*ignorera mig inte*).

3 Ge akt (*lyssna uppmärksamt*) på mig, hör (*svara*) mig;

jag är rastlös i min klagan (*fundering, i mitt lågmälda grubblande*) och upprörd.

4 På grund av min fiendes röst (*rop, oväsen*),

på grund av de ondas förtryck,
för de kastar elände över mig

och i sin ilska förföljer de mig.

5 Mitt hjärta vrider sig i mig

och dödens terror har övermannat mig.

6 Frukten och bävan (*jordbävning, skakningar*) har kommit över mig,

skräck har övertäckt mig.

7 Och jag säger: O, att jag hade vingar som en duva,

då skulle jag flyga iväg och finna vila.

8 Säkerligen skulle jag ta mig långt bort,
jag skulle stanna i öknen.

Sela. [*Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.*]

- ⁹ Jag skulle skynda till min tillflyktsort,
bort från stormvinden och ovädret.
- ¹⁰ Herre (*Adonai*) fördärva och dela deras tunga
(*förvirra och förbrylla deras tal*) [*1 Mos 11:1-9*],
för jag ser våld och kiv i staden,
- ¹¹ dag och natt
går de runt den [*staden*] på dess murar.
Överträdelser och elände råder därinne,
- ¹² ondska och ruiner finns i hennes [*stadens*]
mitt.
Förtryck och bedrägeri
lämnar inte hennes torg.
- ¹³ Om en fiende hade hånat mig,
hade jag uthärdat det.
Om min motståndare hade förhävt sig själv över
mig
hade jag kunnat gömma mig för honom.
- ¹⁴ Men det är du, en man lik mig själv,
min kompanjon och min nära vän!
- ¹⁵ Vi hade en underbar gemenskap tillsammans,
i Herrens (*Elohims*) hus brukade vi vandra
runt med (*bland*) folkmassorna.
- ¹⁶ Låt ödeläggelse komma över dem,
låt dem gå ner levande i dödsriket (*Sheol*),
för det onda är mitt ibland dem i deras hem.
- ¹⁷ Jag vill ropa (*höja min röst i bön*) till Gud
(*Elohim*)

och Herren (*Jahve*) ska (*kommer*) frälsa (*rädda, befria*) mig.

18 Kväll och morgon och vid middagstid

klagar jag och stönar (*ropar högt*);
och han har hört min röst.

19 Han har återlöst hela mig (*min själ, hebreiska "nefesh"*) i frid (*shalom, hel och väl*) från striden mot mig (*så att ingenting kan komma nära mig*),

för det var många som stred med [*eller mot*] mig.

[Hebreiska "immadi" betyder "med mig" och kan antingen betyda att David hade många som var på hans sida, eller att hans motståndare som stred mot honom var många. Utifrån kontext och det generella temat i många psalmer, där psalmisten förtröstar på Gud och inte människor, så syftar det här troligen på fiender som stred mot honom, se vers 4, 20]

20 Gud (*El*) ska höra och ödmjuka dem,

han som tronar sedan urminnes tid.
[Här används ordet "kedem", öster, som också beskriver dåtid.]

Sela. *[Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.]*

Ingenting förändras,

de fruktar (*vördar, aktar*) inte Gud (*Elohim*).

21 Min kompanjon sträcker fram sin hand mot dem som lever i fred med honom och samtidigt vanhelgar han sitt förbund.

22 Mjukare än smör var hans tal, ändå hade han krig i hjärtat. Hans ord var mjukare än olja, ändå var de dragna svärd.

23 Kasta din börda (*det som getts åt dig, din del; ditt bekymmer, oro*) på Herren (*Jahve*) och han ska (*kommer*) upprätthålla (*understödja, bevara, livnära*) dig. [1 Pet 5:7] Han ska (*kommer*) aldrig tillåta (*för all framtid inte bevilja*)

att den rättfärdige faller (*vacklar, blir omkul-lkastad*).

24 Men du Gud (*Elohim*) ska (*kommer*) dra ner dem

i fördärvets grop;
blodtörstiga, bedrägliga människor,
de ska (*kommer*) inte leva hälften av sina dagar,
men jag, jag förtröstar (*litar*) på dig.

56

Psalm 56 - Tro på Gud

[Detta är den första av sex psalmer som inleds med ordet "Michtam", alla är personliga böner av David. Det är anmärkningsvärt. Den judiska kulturen bygger på det gemensamma och de flesta psalmer användes för unison sång. I dessa sex psalmer framträder en personlig Gud som berör

det innersta hos psalmisten och som graverar sitt ord i hans hjärta, se Jer 31:33; 2 Kor 3:3.

Författare: David

Struktur:

- 1. Bön – rädda mig från mina fiender, vers 2-3*
- 2. Förtröstan, vers 4-5*
- 3. Fiendens handlingar, vers 6-7*
- 4. Vädjan till Gud att agera, vers 8-10*
- 5. Förtröstan, vers 11-12*
- 6. Tacksägelse för befrielse, vers 13-14]*

1 Till den strålande (framstående, ständige) ledaren [psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen]. "Den stumma duvan i fjärran". Av (för) David, en Michtam (en inristad, guldpläterad skrift värd att bevaras) av (för) David.

[Betydelsen av det hebreiska ordet "Michtam" är oviss. Ordet används här i titeln på Psalm 56-60 och Psalm 16. I Jes 38:9 används det snarlika ordet "michtav" om den sång som Juda kung Hiskia skrev när han hade varit sjuk och blivit frisk igen. I 2 Mos 39:30 används det ordet också om att "skriva en guldgraverad skrift". Det finns även andra likartade hebreiska ord som betyder "något dolt" och "guld". Den grekiska översättningen Septuaginta från ca 200 f.Kr översätter med "inskription i sten" vilket tyder

på att det var en av huvudtolkningarna då. Allt detta sammanfattat gör att psalmen har kallats en dyrbar guldpsalm, kan ha dolda element och beskriver något som är värt att gravera in för all framtid.]

² Var mig nådig (*förbarma dig över mig, visa mig oförtjänt kärlek*) Gud (*Elohim*), för människor vill sluka mig,

hela dagen strider de och förtrycker mig.

³ Mina fiender ligger på lur (*i bakhåll*) mot mig hela dagen,

för att sluka mig (*för att trampa ner mig*). Det är många som i arrogans strider (*krigar*) mot mig.

⁴ Dagar när fruktan kommer över mig,

förtröstar jag på (*sätter jag mitt hopp, min tillit till*) dig.

⁵ I Gud (*Elohim*) – jag vill prisa hans ord –

i Gud (*Elohim*) har jag min förtröstan (*mitt hopp, min tillit*).

Jag ska inte frukta,

vad kan kött (*människor*) göra mig?

⁶ Hela dagen förvränger de (*missuppfattar medvetet*) mina ord,

deras tankar mot (*om*) mig är onda.

⁷ De samlar sig tillsammans och väcker strid, de gömmer sig,

de vaktar på mina steg, ivriga (*redo*) att fånga min själ (*de är ute efter mitt liv*).

⁸ Ska de få fly trots sådana synder?

Kasta ut dem i din brinnande vrede, Gud (*Elohim*)!

⁹ Du har tecknat upp (*skrivit ned*) min vandring.
Samla du mina tårar i din flaska (*ditt kärl*),
finns de inte i din bok?

¹⁰ Sedan ska mina fiender komma tillbaka
den dag jag ropar (*höjer min röst i bön*).

Det vet jag, att Gud (*Elohim*) är för mig. [*Rom 8:31*]

¹¹ I Gud (*Elohim*) – jag vill prisa hans ord –
i Herren (*Jahve*) – jag vill prisa hans ord –

¹² i Gud (*Elohim*) har jag min förtröstan (*mitt hopp, min tillit*).

Jag ska inte frukta; vad kan människor göra
mot mig?

[*I vers 5 används ordet "basar" kött, här används ordet "adam" människa*].

¹³ Dina löften är över mig (*gäller för mig*), Gud (*Elohim*);

jag vill löna (*fullfölja*) dig med tackoffer.
[*Ordet "löna" är "shalam" vars rot är "shalom".*]

¹⁴ För du har befriat mitt liv (*min själ, hebreiska "nefesh"*) från döden,

Ja, du har hindrat mina fötter från att falla (*bli omkullknuffade*)?

[*Ordet för "snava" är "daha" som betyder omkullknuffad. Syftar inte på att snava, utan att fiender försöker fälla.*]

Jag kan vandra inför Gud
i de levandes ljus.

57

Psalm 57 – Från grottan till himlarna

[En bön om hjälp. Den inledande frasen "var mig nådig Gud" är identisk med föregående psalm, se Ps 56:2. Även löftet att prisa Gud i Ps 56:13 och Ps 57:10 binder samman dessa psalmer. De sista fem verserna återfinns med viss variation i Ps 108:1-5 och vers 11 är nästan identisk med Ps 36:6

Författare: David

Struktur: Psalmen är välstrukturerad i ett klistiskt mönster som ramas in med bön. Den består också av två strofer som båda avslutas med en refräng, se vers 6 och 12.

A Bön, vers 2-3

B. Fiender, vers 4-5

C Refräng, vers 6

B Fiender, vers 7-8a

A Bön och tacksamhet, vers 8b-11

C Refräng]

¹ Till den strålande (framstående, ständige) ledaren [psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen]. Fördärva (ödelägg) inte. Av (för) David, en Michtam (en inristad, guldpläterad skrift värd att bevaras). När han flydde från Saul och var i grottan.

[Troligtvis utspelar sig händelserna i Adullam, se 1 Sam 22:1-5, men möjligtvis även i Ein Gedi, se

1 Sam 24, se även Ps 142:1 som också nämner grottan.]

² Var mig nådig (*förbarma dig över mig; visa mig oförtjänt kärlek*) Gud (*Elohim*), var mig nådig

– för i dig har min själ (*hela min varelse*) tagit sin tillflykt (*förtröstat; sökt sitt skydd och hopp*) och under (*i*) skuggan av dina vingar ska jag ta min tillflykt [*Rut 2:12; Matt 23:37*]

tills farorna (*olyckorna, oroligheterna, ogärningarna*) dragit förbi.

[*Till skillnad från Ps 56:2 upprepas "var mig nådig" en gång till här och förstärker Davids vädjan. Verbet "ta sin tillflykt" används också två gånger. Först i perfekt, "har tagit min tillflykt" vilket troligtvis beskriver en avslutad handling med ett pågående resultat. David har sin trygghet och säkerhet hos Herren. Sedan, i upprepningen av detta verb, är formen i imperfekt, något som i hebreiskan ofta används för att beskriva futurum – tillsammans uttrycker detta hopp om en ständig tillflykt. Det finns också en association till kerubernas vingar som överskuggar nådastolen i tabernaklet, se även Ps 17:8; 36:8; 61:5; 63:8; 91:4.]*

³ Jag vill ropa (*höja min röst i bön*) till Gud den Högste (*Elohim Elion*),

till Gud (*El*) som fullbordar (*avslutar, gör klart*) det för mig.

⁴ Han [*Gud*] ska sända [*hjälp*] från himlen
och frälsa mig när den som vill sluka mig
hånar (*talat föraktfullt om mig*).

Sela. [*Antagligen ett avbrott för instrumentalt
mellanspel, en paus för att begrunda vad som just
har sjungits.*]

Gud ska komma med sin
nåd (*omsorgsfulla kärlek*) och sanning.

[*Begreppet "nåd och sanning", hebreiska "chesed
ve emet" hör alltid ihop och finns i Guds eget
vittnesbörd, se 2 Mos 34:6. Nåd utan san-
ning blir uddlös, medan sanning utan nåd blir
obarmhärtig. Det behövs både nåd och sanning,
men nåden kommer alltid först.*]

⁵ Jag (*min själ*) är bland (*omringad av*) lejon,
jag ligger bland människobarn som andas eld
(*vill förgöra mig*) [*med sina lögner*].
Deras tänder är som spjut och pilar
och deras tungor som skarpa svärd.

⁶ [*Refräng:*]

Må du vara upphöjd över himlarna Gud (*Elo-
him*),
må din ära (*bokstavligt "tyngd"*) finnas över
hela jorden.

[*Den första strofen avslutas med en refräng som
också återkommer efter den andra strofen, se
vers 12.*]

⁷ De har förberett ett nät för mina steg,
jag (*min själ, hela min varelse*) är nedböjd
[missmodig],
de har grävt en grop framför mig,
men de har själva fallit ner i dess mitt.

Sela. *[Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.]*

⁸ Mitt hjärta är redo (*jag är förvissad, förtröstansfull*) Gud (*Elohim*),
mitt hjärta är redo (*jag är förvissad, förtröstansfull*).

Jag vill sjunga och lova,
⁹ vakna min ära (*min tyngd*).

Vakna Nevel-lyra (*bärbart instrument med vanligtvis tolv strängar*) och Kinnor-harpa (*mindre harpa med ljusare toner*). *[Se Ps 33:2]*

Jag vill väcka gryningen.

¹⁰ Jag vill tacka (*med öppna händer prisa, hylla och erkänna*) dig bland folken Herre (*Adonai*),
jag vill sjunga ditt lov bland folkslagen.

¹¹ För din nåd (*omsorgsfulla kärlek*) är stor, den når till himlarna,

och din sanning når till skyarna

[Ännu en gång kommer begreppet "nåd och sanning", se vers 4].

¹² *[Refräng:]*

Du är upphöjd över himlarna Gud (*Elohim*),

högt över hela jorden din ära (*din tyngd*).

58

Psalm 58 – Gud skall döma de orättfärdiga
 [En bön om hjälp från onda människors attacker. Det finns en djup förtröstan att Gud ska agera. Även om psalmen använder svåra ord, komplicerad syntax, analogier och förbannelser finns det en klar struktur och budskap. De system som finns för rättvisa här på jorden är korrupta, men Gud kommer att döma rättvist.]

Författare: David

Struktur: Det finns flera olika sätt att strukturera psalmen. Nedan är en linjär struktur:

- 1. Fienderna beskrivs, vers 2-6*
- 2. Önskan att Gud ska agera – sju förbannelser, vers 7-10*
- 3. De rättfärdigas glädje, vers 11-12*

Det går också att se ett kiastiskt mönster:

A Domare som inte dömer, vers 2-3

B Liknelser – de ogudaktiga, vers 4-6

C Bön att Herren ska agera, vers 7

B Liknelser – de ogudaktiga, vers 8-10

A Domaren som ska döma, vers 11-12]

¹ Till den strålande (*framstående, ständige*) ledaren [*psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen*]. Fördärva (*ödelägg*)

inte. Av (för) David, en Michtam (en inristad, guldpläterad skrift värd att bevaras).

Orättfärdiga ledare

² Talar ni verkligen rättfärdighet, ni gudar (elem) [tysta domare]?

Dömer ni med rättvisa människosläktet (Adams barn)?

³ Nej i hjärtat tänker ni ut orättfärdighet;

era händer sprider ut (banar väg för) ondska på jorden.

[Hebreiska "elem" i vers 2 kan översättas både som gudar i plural eller hänföras till roten "alam" som betyder tyst, tigande. Den inledande frasen blir till en ironisk fråga: "Talar ni rättfärdighet i tysthet?" Det finns en dubbelhet i vad "gudar" syftar på. Det kan syfta på änglar och då särskilt onda makter, se Ps 82:1; Dan 10:13. Det kan också tala om korrupta ledare här på jorden. Uttrycken "era händer", "på jorden" och beskrivningen i vers 4-6 antyder att det gäller onda domare. De är "tysta" och talar inte för rättfärdighet och sanning vilket gör att ondskan sprider ut sig på jorden.]

Liknelser om de ogudaktiga

⁴ [I vers 4-6 beskrivs nu de ogudaktiga som främlingar och ormar. Stycket hör ihop med vers 8-10 som beskriver deras dom. Båda sektionerna använder bildspråk.]

De ogudaktiga är främlingar redan från moder-
sskötet,

genom att ständigt tala lögn har de gått vilse
från födseln.

[Anledningen att de går vilse är att de talar lögn.]

⁵ Deras gift *[orden från deras munnar]* är som
ormens gift *[Ps 140:4; Matt 23:33; Jak 3:8],*

de är som en döv kobra som sluter sitt öra,

⁶ så att den inte hör rösten av ormtjusaren
eller av den listigaste trollformel. *[Jer 8:17]*

Önskan att Herren ska döma

⁷ Gud (*Elohim*) bryt sönder tänderna i deras
mun,

dra ut huggtänderna på de unga lejonerna,
Herre (*Jahve*)!

*[En intensiv bön om Guds drastiska ingripande
för att få tyst på och fördärva vapnen för de
ogudaktiga. Att bryta sönder tänder är en
metafor för dom, se Ps 3:8.]*

Liknelser hur de ogudaktiga straffas

⁸ Låt dem flyta iväg som vatten som rinner
undan (*bort, ner i marken*).

Låt pilarna brytas av när de spänner bågen.

*[Versen är svåröversatt, kan också tolkas att de
ogudaktiga ska förtvina lika hastigt som pilen
skjuts ut från bågen.]*

⁹ Låt dem bli som en snigel (*ofullgånget foster*)
som smälter bort (*löses upp*),

likt en kvinnas missfall låt dem aldrig se solen.

[Även denna vers är svåröversatt. Hebreiska ordet "shablul" används bara här i GT. Är det en snigel så kan bilden vara det slemspår den lämnar som snabbt torkar upp i solen. Det kan också vara en parallell till missfall och ett oigenkännligt foster.]

10 Innan dina grytor kan känna (upplever) [värmen av det snabbt brinnande] törnet, oavsett de lever (är friska) eller brinner av vrede, ska han svepa bort dem [de ogudaktiga] med en virvelvind.

[Versen är väldigt svår att översätta, troligtvis är poängen snabbheten i Guds dom. Kvistar av vilda törnbuskar var vanligt som bränsle för att snabbt få värme, se Ps 118:12; Pred 7:6.]

Domaren som ska döma

11 Den rättfärdige ska fröjdas när han ser hämnden,

när han tvättar sina fötter i de ogudaktigas blod. [Jes 63:1-6; Upp 14:19-20; 19:13-14]

12 Sedan ska man säga: "Det finns verkligen en belöning för den rättfärdige;

ja, det finns verkligen en Gud (Elohim) som dömer jorden!"

[Hur förhåller sig denna psalm till budskapet att inte löna ont med ont, se Rom 12:17-21. Paulus citerar från 4 Mos 32:35 där Gud säger att "hämnden är min" som grund för att inte

hämnas någon, se Rom 12:19. Det är dock skillnad mellan att själv hämnas och be att Gud ska gripa in och skipa rättvisa. I liknelsen med den orättfärdige domaren avslutar Jesus med att domen ska ske hastigt, se Luk 18:7-8. I Uppenbarelseboken frågar sig kristna martyrer hur länge det ska dröja innan Gud dömer dem som dödat martyrerna, se Upp 6:10.]

59

Psalm 59 – Skydda mig

[En bön om hjälp. Psalmisten är omringad och ansatt av illasinnade fiender. Bönen är inte behärskad och balanserad, tvärtom den har tvära kast. Psalmen visar på friheten att komma till Gud med alla sina känslor.

Författare: David

Struktur: Psalmen består av kiasmer i flera nivåer. I vers 7-8 och 15-16 beskrivs fienderna som ylande hundar. Denna refräng ramar in vers 9-14 där vers 11 är själva kulmen med förtröstan på Guds nåd och hans absoluta närvaro trots fiender.

- 1. Bön till Gud om hjälp, vers 2-6*
 - 2. Refräng – de är som ylande hundar, vers 7-8*
 - 3. Förtröstan på Gud, vers 9-11*
 - 4. Agera mot fienderna Gud, vers 12-14*
 - 5. Refräng – de är som ylande hundar, vers 15-16*
 - 6. Förtröstan på Gud, vers 17-18.]*
-

1 Till den strålande (*framstående, ständige*) ledaren [*psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen*]. Fördärva (*ödelägg*) inte. Av (*för*) David, en Michtam (*en inristad, guldpläterad skrift värd att bevaras*).

[*Bakgrund:*] När Saul sände [*soldater*] och lät bevaka hans hus för att döda honom. [*Saul sände soldater för att döda David på morgonen nästa dag. Davids hustru Mikal får höra detta och hissar ner David från ett fönster tidigt på morgonen innan gryningen och David beger sig till profeten Samuel i Rama, se 1 Sam 19:11-17.*]

Bön om hjälp

2 Befria mig från mina fiender, min Gud (*Elohim*), placera mig på en hög plats, långt bort från dem som reser sig upp mot mig.

3 Befria mig från överträdarnas hantlangare (*de som medvetet ägnar sig åt synd och uppror mot Gud*),

rädda mig från blodtörstiga människor (*som aktivt arbetar för att skada andra*).

4 Se, för de ligger i bakhåll efter mitt liv (*min själ, hebreiska "nefesh"*),

trotsiga människor väcker upp strid mot mig. Inte för mina överträdelser eller synder, Gud (*Jahve*),

5 jag är utan skuld, men de rusar iväg och hittar på saker (*onda uppsåt*).

Vakna, till att hjälpa mig, och se [*hur illa de betar sig!*]

⁶ Därför Gud, härskarornas Gud (*Jahve Elohim Sebaot*), Israels Gud (*Elohim*),
res dig upp och straffa alla länder.

Visa dem ingen nåd (*oförtjänt kärlek*)
för några (*inte för en enda*) förrädiska
överträdelser.
[*Här används ett uttryck som även kan betyda
"quisling".*]

Sela. [*Antagligen ett avbrott för instrumentalt
mellanspel, en paus för att begrunda vad som just
har sjungits.*]

Refräng - som ylande hundar

⁷ De återvänder på kvällen (*vid solnedgången*),
de ylar och morrar som hundar

och går runt i och omkring (*omringar*) staden.

⁸ Se, de kräks (*spyr*) med sina munnar,
svärd (*plural*) är i deras läppar:

För vem lyssnar?

[*När allt kommer omkring är det verkligen någon
som alls bryr sig? Refrängen återkommer i vers
15-16 med samma tema, men med lite andra ord.*]

Förtröstan på Gud

⁹ Men du Gud (*Jahve*) ska skratta åt dem.

Du ska göra alla länder till åtlöje.

¹⁰ Min styrka, jag väntar (*hoppas*) på dig,
för Gud (*Elohim*) är mitt starka torn.

11 Min nåds (*kärleksfull omsorgs*) Gud (*Elohim*) ska komma och möta mig.

Gud (*Elohim*) ska låta mig se ner på mina motståndare.

[Här är det roten "kedem" som används. Det betyder öster men är ett uttryck där man möter både sig själv och Gud både bakåt och framåt. Det är ett rikt uttryck som definitivt betyder att jag och Gud ömsesidigt går varandra till mötes, men det kan också betyda att Gud just därför även går framför mig.]

Agera mot fienderna

12 *[Psalmen började med en bön att befria från fiender; fortsatte med bön mot dem. Här kommer nu några uppseendeväckande fraser. Det börjar med en bön att inte förgöra dem. Det kan vara samma tanke som kananéerna som blev kvar för ha ett andligt syfte att hålla israeliterna på Guds väg, se Dom 2:20-23.]*

Slakta dem inte för att mitt folk inte ska glömma,
låt dem vandra hit och dit genom din makt.

Slå ner dem, Herre (*Adonai*) vår sköld,

13 för deras muns synd och deras läppars ord,
låt dem fångas i sin stolthet,

för förbannelser och lögner som de talar.

14 Förtär dem i vrede,

förtär dem så att de inte längre finns,
och låt dem veta att Gud (*Elohim*) regerar i Jakob,
till jordens yttersta gräns.

Sela. *[Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.]*

Refräng – som ylande hundar

¹⁵ De återvänder på kvällen (*solnedgången*), de ylar och morrar som hundar

och går runt i och omkring (*omringar*) staden.

¹⁶ De vankar hit och dit efter mat.

Blir de inte mätta stannar de uppe (*hela natten*).

Förtröstan på Gud

¹⁷ *[Psalmens avslutas med två verser som uttrycker förtröstan på Gud. Vers 17 inleds med "Men" och är en kontrast till de två föregående verserna. Skillnaden förstärks även av de olika tidsangivelserna. I verserna 7 och 15 sjunger David om hur han under kvällen hör sina fiender yla som hundar i staden; nu på morgonen riktar han sin tacksamhet och sitt förnyade hopp till Gud.]*

Men jag ska sjunga om (*höja gälla jubelrop i triumferande glädje över*) din makt (*styrka, starkhet*),

ja, jag ska om morgonen (*varje soluppgång*) sjunga högt i glädje (*uppge glädjetjut i triumf*)

över din nåd (*kärleksfulla omsorg*).

För du är (*har varit och kommer alltid bli*) mitt försvar (*starka fäste, borg, klippa*)

och min tillflykt på min nöds dag (*då jag står inför stora svårigheter, problem, oro och bekymmer*).

18 Min styrka, till dig vill jag sjunga lovsånger,
för Gud (*Elohim*) är min borg, min nåds
(*kärleksfulla omsorgs*) Gud (*Elohim*).

60

Psalm 60 – Vi ska vara tappra

[Psalmen är en nationell bön om Guds ingripande efter en militär förlust.]

Författare: David

- Struktur: 1. Bortkastad av Gud, vers 3-5
2. Guds frälsning, vers 6-7
3. Guds kraft, vers 8-10
4. Utkastade av Gud, vers 11-13
5. Bön och förtröstan, vers 14]*

¹ Till den strålande (*framstående, ständige*) ledaren [*psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen*]. Till liljorna (*symbol på skönhet, kan syfta på en då känd melodi eller ett sexsträngat instrument*), en Michtam (*en inristad, guldpläterad skrift värd att bevaras*), för undervisning. [*Frasen "till liljorna", hebreiska "al-shoshannim", används i fyra psalmer; se Ps 45:1 för fler kommentarer.*]

Av (för) David,

² när han stred med Aram-Naharim [*Ordagrant: "Aram vid de två floderna", dvs. östra Syrien mellan floderna Euftrat och Khabur*] och med

Aram-Zoba [*ett land nordöst om Damaskus*] och Joab [*befälhavare i Davids armé, se 2 Sam 2:13*] återvände och slog 12 000 av edomiterna i Saltdalen [*troligtvis strax söder om Döda havet*].

[*Inledningen anspelar på Davids segrar över filistéerna, moabiterna, syrierna och edomiterna, se 2 Sam 8:13 och 1 Krön 18:12. I dessa redogörelser är siffran 18 000, men förmodligen är det ändå detta tillfälle som åsyftas. Ordet för "mäta" i vers 8 är samma ord för "mätte dem med snöre" i 2 Sam 8:2, något som kan tala för att det är samma händelse. I 2 Kung 14 och 2 Krön 25 finns också strider med edomiterna beskrivna, men dessa sker flera hundra år efter Davids livstid. Den hebreiska frasen "le-David" kan översättas "av David" men också "för" eller "till" David.]*

Bortkastad av Gud

³ Gud (*Elohim*), du har kastat bort oss, du har brutit ner oss, du har blivit arg, upprätta oss!

⁴ Du har fått marken att skaka, du har fått den att rämna (*så att raviner bildas*); hela dess brutna ben [*poetisk omskrivning där ravinerna i marken beskrivs som benbrott*] för den (*marken*) lider av skälvningar.

⁵ Du har låtit ditt folk se svårigheter; du har låtit oss dricka skälvande vin (*vin som berusar oss så att vi raglar*).

Guds frälsning

6 Men åt dem som fruktar (*vördar, respekterar, ärar*) dig har du gett ett baner
[Hebreiska "nes", samma rot som i Guds namn "Jahve Nissi" - Herren mitt baner]
för att det ska synas inför (*framför*)
bågskyttarna.

Sela. *[Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.]*

7 För att dina älskade vänner ska kunna bli befriade,
fräls med din högra hand och svara mig.

Guds kraft

8 Gud (*Elohim*) har talat i sin helighet:
Jag ska jubla, Jag ska dela Shechem (*Sikem*)
och mäta ut Sukkots dal (*Lövhyddodalen*).

9 Gilead tillhör mig.

Manasse tillhör mig.

Efraim är *[bildligt som]* min hjälm (*mitt huvuds värn, och skydd, en säker fästning*).

Juda är min spira (*kungaspira*). *[Jakob profeterade att Juda skulle ha kungaspiran, se 1 Mos 49:10.]*

10 Moab är mitt tvättfat.

På Edom kastar jag min sandal (*ska*).

Filistéén, gråt högt på grund av mig
[Filistéén har all anledning att vara rädd för Herren.]

Utkastade av Gud

11 Vem ska föra in mig i den befästa staden?
Vem ska leda mig till Edom?

¹² Har inte du Gud (*Elohim*) kastat ut oss?
Och du går inte längre före oss i striden
[*tillsammans med vår armé*].

¹³ Ge oss hjälp mot vår motståndare,
för människors hjälp (*hoppet att en människa
ska kunna frälsa*) är värdelöst.

Bön och förtröstan

¹⁴ Med Gud (*Elohim*) ska vi göra mäktiga ting,
för det är Han som trampar ner våra mot-
ståndare.

61

Psalm 61 – Under dina vingars beskydd
[*Psalmen handlar om Guds beskydd och tryg-
gheten i honom.*

Författare: David

Struktur:

- 1. Bön till Gud, vers 2-3b*
- 2. Led mig till dig Gud, vers 3c-6*
- 3. Önskningsar för kungen, vers 7-8*
- 4. Jag vill prisa dig för evigt, vers 9]*

¹ Till den strålande (*framstående, ständige*)
ledaren [*psalmen är skriven för ledaren för tem-
pelmusiken, men har även ett messianskt perspek-
tiv, se inledningen*], till stränginstrument. Av
(*till*) David.

² Hör mitt rop Gud (*Elohim*),

ge akt (*lyssna uppmärksamt*) på min bön.
³ Från jordens yttersta gräns ropar jag (*höjer jag min röst i bön*) till dig
när mitt hjärta försvagas.

Led mig till en klippa som är för hög för mig,
⁴ för du har blivit min tillflykt,
ett starkt torn framför min fiendes ansikte.

⁵ Jag vill bo i ditt tält för evigt,
jag vill ta min tillflykt i gömstället under dina vingar.

Sela. [*Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.*]

⁶ För du Gud (*Elohim*) har hört mina löften.
Du har garanterat ett arv för dem som fruktar
(*vördar*) ditt namn.

⁷ Må du lägga dagar till kungens dagar (*förlänga hans liv*),

låt hans år bli som många generationers.

⁸ Må han [*konungen*] sitta (*leva, bo*) inför Gud (*Elohim*) för evigt;

låt nåd (*kärleksfull omsorg*) och sanning bevara honom.

[*Begreppet "nåd och sanning", hebreiska "chesed ve emet" hör alltid ihop och finns i Guds eget vittnesbörd, se 2 Mos 34:6. Nåd utan sanning blir uddlös, medan sanning utan nåd blir*

obarmhärting. Det behövs både nåd och sanning, men nåden kommer alltid först.]

⁹ Så ska jag prisa ditt namn för evigt,
dagligen ska jag fullgöra (*infria*) mina löften.

62

Psalm 62 – Jag ska inte vackla

[En psalm om förtröstan på Gud. Det är fyra olika grupper som tilltalas. Fiender i vers 4, psalmisten själv i vers 6, människor i allmänhet i vers 9 och till sist Gud i vers 13. Ordet "bara" hebreiska "ka" inleder sex verser, se Ps 62:2, 3, 5, 6, 7, 10.]

Författare: David

Struktur: Psalmen har en kiastisk struktur:

A Förtröstan på Gud, vers 2-3

B Fiendens planer, vers 4-5

C Fullständig förtröstan på Gud, vers 6-9

B Människor är opålitliga, vers 10-11

A Förtröstan på Gud, vers 12-13]

¹ För lovsångsledaren, till Jedutun. En psalm (sång ackompanjerad på strängar) av David.

[Jedutun är en av Davids tre lovsångsledare. De andra två är Asaf och Heman, se 1 Krön 16:41-42; 25:1-6; 2 Krön 5:12.]

Förtröstan på Gud

² Bara hos Gud får min själ ro (*jag blir lugn och stilla inför Gud*),
från honom kommer min räddning
(*frälsning*).

³ Bara han är min klippa, min räddning,
och min starka fästning (*mitt värn högt på ett berg*),
jag ska inte vackla, mycket.
(*Jag kan stå trygg, kommer inte att falla.*)

Fiender

⁴ Hur länge ska ni hota mig, och försöka ta mitt liv

(*alla ni som förföljer mig, en ensam man, ska ni aldrig ge upp*)?

Ni är lika farliga som en lutande vägg, en fallfärdig mur.

⁵ Det enda de [*fienderna*] planerar för är (*deras enda mål, vad de lägger all sin tid på är*)

hur de ska störta ner (*vanära*) honom.

[*Ordagrant är versen: "Bara, från höjden störta planerar de för."*]

De älskar lögn (*falskhet*),
med munnen välsignar de,
men i sitt hjärta förbannar de.

Sela. [*Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.*]

Fullständig förtröstan på Gud

⁶ Bara hos Gud kan min själ vara stilla,

för mitt hopp (*mina förväntningar*) kommer bara från honom.

⁷ Bara han är min klippa, min räddning (*frälsning*)

och min starka fästning (*mitt värn högt på ett berg*),

jag ska inte vackla (*jag står verkligen trygg, faller inte*).

[I grundtexten samma fras som i vers tre, förutom adverbet "mycket" som inte är med efter "jag ska inte vackla" här i vers sju. Det ger en nyansskillnad som visar på att David nu har en total tillit på Guds beskydd. Han står helt fast och ger inte vika en tum.]

⁸ Gud är den som befriar och upphöjer mig.

Gud är min starka beskyddare och mitt beskydd.

⁹ Lita alltid på honom, ni människor,

utgjut era hjärtan (*uttryck alla era känslor*) inför honom [*i bön*]!

Sela. [*Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.*]

Människans flyktighet

¹⁰ Bara en vindfläkt (*ett andetag*) är människor (*Adams söner*),

människosläktet är opålitligt (*falskt, bedrägligt*).

Skulle man lägga dem alla i vågskålen,
väger de lättare än luft.

11 Sätt inte ditt hopp till vad du kan vinna genom
utpressning,

sätt inte falska förhoppningar till vad du kan
få genom att råna.

Om rikedom växer,

så bli inte för fäst vid den (*låt inte ditt hjärta
fångas av den*).

Förtröstan på Gud

12 Gud har talat en gång,

två gånger har jag hört detta (*Gud har sagt
detta upprepade gånger*):

All makt (*styrka, auktoritet*) tillhör Gud,

13 och du Herre (*Adonai*) visar nåd (*omsorgsfull
kärlek*),

men kommer också att löna var och en efter
vad han gjort.

[*Guds styrka innehåller både nåd och dom.*]

63

Psalm 63 – På flykt i öknen

[*Psalmen uttrycker en fullständig förtröstan på Herren. Titeln anger att David befann sig i öknen. Det hebreiska ordet för öknen, "midbar", beskriver en stäppliknande ödemark. Ett ord som bokstavligt översatt betyder: "ordets plats". Öknen är den plats där vi normalt inte hör människor tala, men där Gud uppenbarar sig. Där fick Mose sin kallelse, se 2 Mos 3:1-2; Guds*

folk fick förbundet och buden i Sinai öken, se 2 Mos 19:1; Hagar fick se Gud, se 1 Mos 21:15-20.

Författare: David

Struktur:

- 1. Uttryck för längtan efter Gud, vers 2-5*
- 2. Livet med Gud, vers 6-9*
- 3. Fiendens öde, vers 10-12]*

¹ En psalm (sång ackompanjerad på strängar) av David, när han var i Juda öken. [Den torra ödemarken öster om Jerusalem ner mot Döda Havet.]

[Bakgrunden kan vara Davids egen sons Absaloms uppror då David tvingas fly till öken, se 2 Sam 15-17. I så fall kan referensen i vers 2 till hur David är "törstig" och hur han och de med honom anlände "utmattade" vara en beröringspunkt, se 2 Sam 16:14. En annan händelse kan vara när David fick fly för Saul, se 1 Sam 21-31.]

² Gud (Elohim), du är min Gud (El, den mäktige, starke), jag söker (längtar) ivrigt efter dig. [Det första jag gör, min högsta önskan och prioritet är att ha en relation med dig, se också Ps 42:2-3.]

Hela min varelse (min själ, jag) törstar efter dig, min kropp längtar efter dig,

i ett kargt och uttorkat land där det inte finns något vatten.

- 3 Ja, jag har sett dig i helgedomen,
och sett din makt och ära (*härlighet*).
- 4 För [*att få erfara*] din nåd (*omsorgsfulla kärlek*)
är bättre än livet självt,
mina läppar ska lovsjunga (*prisa*) dig.
- 5 Därför ska jag välsigna (*prisa*) dig med mitt liv
(*så länge jag lever*),
i ditt namn ska jag lyfta mina händer [*i bön
och vördnad för dig*].
- 6 Min själ (*hela jag, mitt inre*) är tillfredsställd
som med mörk och olja
(*riktig tillfredsställelse, en mättnadskänsla
som efter en perfekt måltid*)
så min mun prisar dig med glädjens läppar.
- 7 När jag kommer ihåg dig på min bädd,
tänker (*mediterar, funderar*) jag på dig [*Gud*]
under nattväkterna [*plural*].
[*Judarna delade in natten i tre nattpass på vardera
fyra timmar. Pluralformen indikerar flera pass,
vakna timmar och sömnlösa nätter.*]
- 8 Du har varit min hjälp
och under dina vingars skugga sjunger jag
(*höjer jag gälla jubelrop i triumferande glädje*)!
- 9 Hela mitt jag (*min själ*) klamrar sig fast vid dig,
din högra hand upprätthåller mig.
- 10 Men de som söker efter att fördärva (*skada*)
mitt liv (*min själ*)
ska gå ner i jordens djup [*till dödsriket eller
graven*].
- 11 De ska bli plundrade av svärdet

och bli ett byte för schakalerna.

¹² Men kungen ska glädja sig i Gud (*Elohim*).

Alla som svär vid honom [*Gud*] ska äras,
men de som talar lögn ska få sin mun tillsluten
(*tystad, stängd, tilltäppt*).

64

Psalm 64 – Rädda mig från de ondas planer

[I föregående psalm var fokus på Gud medan fienderna fanns med i kulisserna. Här är rollerna omvända men utkomsten är den samma – Gud griper in och räddar från de ondas planer. Fiendernas vapen består av lögn och förtal. Psalmen målar först upp en mörk bild där onda människor helt utan gudsfruktan attackerar och planerar för "det perfekta brottet". Men Gud står inte handfallen, pilarna som var riktade mot den oskyldiga vänds och kommer tillbaka på de som sköt dem.]

Författare: David

Struktur: Psalmen består av två större stycken, vers 2-7 och 8-11. Flera verser speglar varandra mellan dessa stycken. De ondas pilar i vers 5 speglas av Guds pilar i vers 10; de onda är utan fruktan i vers 5 medan alla ska frukta Gud och erkänna hans gärningar i vers 10.

1a. Bön till Gud om hjälp, vers 2-3

1b. De ondas gärningar beskrivs, vers 4-7

2a. Gud agerar; vers 8-10

2b. Uppmaning till att prisa Gud, vers 11]

1 Till den strålande (*framstående, ständige*) ledaren [*psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen*]. En psalm (*sång ackompanjerad på strängar*) av David.

2 Hör, Gud (*Elohim*), min röst i min klagan (*hör mitt lågmälda grubblande, mitt ibland bittra ordflöde*),

bevara mitt liv från fiendens terror (*förskräckelse över fienden*).

3 Göm mig från de ondas hemliga rådslag,

från tumultet (*konspirationerna*) av dem som ägnar sig åt överträdelser (*ondska, avgudadyrkan*).

[*Psalmistens fiender ägnar sig åt ockult verksamhet och kastar förbannelser.*]

4 [*Detaljerat beskrivs nu hur fienderna planerar sin attack. Vers 1-6 är en enda mening i hebreiskan.*]

De som vässar sina tungor likt ett svärd

och spänner sina bågar med bittra ord som pilar,

5 för att från sina gömställen (*bakhåll*) skjuta den oskyldige,

plötsligt (*instinktivt, på en gång*) skjuter de mot honom utan fruktan (*helt frimodigt*).

6 De stärker (*tar fasta på*) ett ont ord (*uppmuntrar varandra till att göra det onda*) [*upprepar ockulta förbannelser mot mig*];

de överlägger för att placera ut hemliga fällor.

De frågar: "Vem ser [oss och de snaror vi lagt ut]?",

⁷ medan de planerar (söker) olagliga handlingar (letar efter sätt att göra orätt).

[De säger:] "Vi har fulländat (planerat, sökt, smitt) den perfekta planen!"

Ja, det är människans inre och hjärtat är djupt (ingen kan utforska det).

[Den sista delen kan vara ett ordspråk, se Ords 18:4; 20:5; Pred 7:24, eller en fortsättning på fiendernas dialog. De är fullständigt övertygade att deras onda plan kommer att lyckas och ingen kommer att komma på dem.]

⁸ Men Gud (Elohim) ska skjuta dem med en pil, plötsligt visar sig deras skada (sår, de skjuts ner och faller ihop).

[Orden: skjuta, pil och plötsligt plockas upp från vers 4-5.]

⁹ Deras egen tunga (egna ord) blir deras fall (ras, gör att de tappar kontrollen);

alla som ser dem skakar (på huvudet i förvåning över deras nederlag).

[Kan också översättas: "Alla ser hur de flyr."]

¹⁰ Alla människor fruktar [Ords 1:7],

de ska erkänna (förstå, förkunna) Guds (Elohims) verk [hur han dömde de onda i vers 9]

och begrunda (förstå) vad han har gjort.

[Hebreiska ordet för att "se" i vers 9 är "raa" som är snarlikt ordet för "frukta" i början på

vers 10, hebreiska "yare". Båda orden ligger nära varandra i både uttal och betydelse. När människor får se vad Gud gör genererar det en sund gudsfruktan och vördnad för honom.]

11 Den rättfärdige ska glädja sig i Herren (*Jahve*) och ta sin tillflykt till honom och alla med uppriktiga hjärtan (*ärliga och rena hjärtan, de rättsinniga, ordagrant "rakhjärtade"*) ska berömma sig.

[Den sista versen är annorlunda. Istället för Elohim, se vers 2 och 8, används Herrens heliga namn JHVH här. Psalmen började med fruktan för fiender, men avslutas med glädje i Herren!]

65

Psalm 65 – Glädje över Guds godhet och makt
[En tacksägelsepsalm över Guds godhet och makt. Psalmen har tre akter som alla inleds med ordet Elohim – Gud. Inom judendomen citeras vers 5a under ceremonin Brit mila då pojkar omskärs på åttonde dagen.]

Författare: David

Struktur:

- 1. Guds förlåtelse, vers 2-5*
 - 2. Guds kraft, vers 6-9*
 - 3. Guds nåd, vers 10-14]*
-

1 Till den strålande (*framstående, ständige*) ledaren [*psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen*]. En psalm (*sång ackompanjerad på strängar*) av David, en sång.

Guds förlåtelse

2 Lovsång väntar på dig (*allt är redo och mitt hjärta är stilla inför dig*),

o Gud, på Sion [*tempelberget i Jerusalem*].

Vi ska hålla våra löften till dig,

³ du som hör bön.

Alla människor (*allt kött*) kommer till dig,

⁴ våra synder överväldigar mig (*är för tunga att bära*),

men du förlåter våra upproriska handlingar (*överträdelser*).

⁵ Välsignade (*glada, lyckliga*) är de som du utväljer,

som får komma nära dig (*som du drar till dig*),
de får bo på dina förgårdar.

Vi mättas av din godhet i ditt hus,
av det heliga i ditt tempel.

Guds kraft

⁶ Med väldiga gärningar svarar du oss i rättfärdighet,

Gud (*Elohim*) vår räddare (*frälsare*).

Du som är en tillflykt för hela jorden
och de avlägsna haven,

⁷ Du som gör bergen fasta med din makt,

rustade med kraft.
8 Du som stillar havens brus,
vågornas brus, ja, folkens larm (*tumult*).
9 De som bor vid jordens ändar [*jordens avlägsna hörn*]
häpnar för dina tecken,
du gör så att platserna där morgon och
kväll föds (*öster och väster*) fylls med jubel
(*glädjerop*).

Guds nåd

10 Du besöker jorden och vattnar den,
du berikar den i stora mått.
Guds flod är full av vatten.
Du bereder deras säd [*människornas sådd*],
för du bereder jorden så den ger skörd.
11 Du vattnar rikligt fältens [*plöjda*] fåror,
jämnar det upphöjda,
du mjukgör jorden med skurar, du välsignar
det som växer där.
12 Du kröner året med din godhet [*du välsignar
marken och växtligheten*],
dina spår (*vägar, inarbetade rutter*) dryper av
överflöd.
[*En bild på hur välsignelser följer i Guds fotspår.*]
13 Betesmarkerna i ödemarken dryper (*droppar*)
[*av livsnödvändig fukt*],
höjderna klär sig i glädje.
14 Ängarna är fyllda med fårhjordar (*flockar av
småboskap*),
dalarna täcks med säd.
De ropar av glädje och sjunger.

66

Psalm 66 – Sjung lovsång hela jorden!
[Lovsång och tacksägelse för Guds ingripande och befrielse.

Författare: Okänd

Struktur: Tre gånger används ordet Sela. Det tillsammans med skiftet från "jag" till "vi" i vers 13 gör att psalmen kan delas in i två till fem delar. Sektion 1 – vi, vers 2-13 Sektion 2 – jag, vers 14-21]

¹ Till den strålande (framstående, ständige) ledaren [psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen], en sång, en psalm (sång ackompanjerad på strängar).

Sjung lovsång alla länder
Ropa till Gud (*Elohim*), hela jorden,
² lovsjung hans namns ära,
ge honom den ära han förtjänar!
³ Säg till Gud: "Hur underbara är inte dina gärningar,
för din stora makts skull viker dina fiender undan för dig.
⁴ Hela jorden böjer sig inför dig,
lovsjunger dig, lovsjunger ditt namn!

Sela. *[Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.]*

Kom och se vad Gud har gjort

⁵ Kom och se vad Gud har gjort.

Det han gör bland sitt folk (*människors barn*)
är fantastiskt!
[Hans fantastiska gärningar övergår mänskligt förstånd!]

⁶ Han förvandlade havet till torr mark [*2 Mos 14-15*],

de kunde ta sig över floden till fots [*Jos 3*].

Där vi glädde oss i honom,

⁷ han som genom sin makt härskar för evigt.

Hans ögon vakar över hednafolken,

upprorsmännen - de kan inte resa sig [*och utmana honom*].

Sela. *[Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.]*

Välsigna Gud alla folk

⁸ Välsigna vår Gud, alla folk,

låt lovsången ljuda högt.

⁹ Han bevarar våra liv

och tillåter inte vår fot att vackla.

¹⁰ För du prövade oss, Gud,

du renade oss på samma sätt som man renar silver.

¹¹ Du ledde oss in i nätet (*fångenskap*),

vi fick lida (*du lade en tung börda på vår rygg*).

¹² Du tillät människor rida fram över våra huvuden [*trampa på oss, göra oss till fångar*],

vi fick gå genom eld och vatten,
men du har fört oss ut i frihet (*till överflöd, en stor vidsträckt öppen plats*).

Jag kommer med offer

¹³ [*Nu ändras formen från "vi" till det individuella "jag".*]

Jag kommer till ditt hus med brännoffer [*3 Mos 1:1-17*],

jag infriar mina löften till dig,

¹⁴ som mina läppar uttalade (*öppnade hastigt och stort*),

och min mun talade när jag var i nöd. [*Kanske förhastade löften.*]

¹⁵ Som brännoffer vill jag offra feta får [*det bästa jag har*],

med rök från baggar,

jag vill offra både tjurar och bockar.

Sela. [*Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.*]

Berätta om Guds godhet

¹⁶ [*Som komplement till offren kommer nu orden som ärar Gud. Psalmens sista sektion formar en kiastisk struktur som växlar mellan nutid och dåtid.*]

Kom och hör, och jag ska berätta, alla ni som fruktar (*vördar*) Gud (*Elohim*) [*Ords 1:7*],
vad han har gjort för mig (*min själ*).

17 Jag ropade (*höjde min röst i bön*) till honom med min mun,
och hans lov (*upphöjande*) var redan på min tunga.

18 Om jag hade sett någon synd i mitt hjärta,
så skulle Herren (*Adonai*) inte höra.

19 Men Gud (*Elohim*) har hört mig,
aktade (*lyssnade uppmärksamt*) på mina böners ljud.

20 Lovad (*välsignad*) är du Gud (*Elohim*),
som inte avvisade min bön
eller tog sin nåd (*omsorgsfulla kärlek*) från mig.

67

Psalm 67 – En bön om Guds välsignelse

[Föregående psalm avslutades med frasen "välsigna Gud". Psalm 67 tar vid med en önskan om Herrens välsignelse. I den prästerliga välsignelsen i 4 Mos 6:24-25 var det prästen som välsignade folket, här är det folket som ber denna bön. Önskan är att Guds välsignelse ska bli känd i hela världen genom Israels folk, se 1 Mos 12:3.

Författare: Okänd, grekiska översättningen anger David.

Struktur: Psalmen har en kiastisk struktur med en refräng som återkommer två gånger.

A Välsigna oss, vers 2-3

B Refräng, vers 4

C Guds omsorg om alla jordens folk, vers 5

B Refräng, vers 6

A Du har välsignat oss, vers 7-8]

¹ Till den strålande (*framstående, ständige*) ledaren [*psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen*]. Till stränginstrument, en psalm (*sång ackompanjerad på strängar*), en sång.

[*Den grekiska översättningen Septuaginta har tillägget "för ändens tid" och att det är David som är författare.*]

² Gud (*Elohim*), var nådefull (*visa din oförtjänta kärlek*) mot oss och välsigna oss,

må han vända sitt ansikte mot oss och låta det [*Guds ansikte*] skina över oss. [*4 Mos 6:24-25*]

Sela. [*Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.*]

³ För att tillkännage (*uppenbara*) dina vägar på jorden

din frälsning (*räddning, hjälp*) bland alla hednafolk.

[Ofta används ordet Sela som ett avbrott mellan två stycken. Här fungerar det istället som en mittpunkt för att binda ihop vers 2 och 3. Anledningen till bönen om Guds välsignelse förklaras i vers 3. Här finns bara ett verb som betyder att tillkännage och göra något begripligt och uppenbart. De två saker som Gud vill uppenbara här på jorden hos alla folk är sina vägar och sin frälsning. Vägar har att göra med Guds förordningar och hur vi ska leva våra liv. Det hebreiska ordet för frälsning här är Yeshua, det hebreiska namnet på Jesus, vilket pekar på var vår frälsning finns.]

⁴ *[Refräng:]*

Låt folken tacka (med öppna händer prisa, hylla och erkänna) dig, Gud (Elohim),
låt alla folken prisa (bekänna, tacka) dig!

⁵ *[Kiasmens centrum och psalmens huvudbudskap:]*

Låt alla folk vara glada och jubla (sjunga av fröjd, ropa högt i triumf),

för du härskar över (och ska döma) folken
med rättvisa,
och leder folken på jorden.

Sela. *[Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.]*

⁶ *[Refräng:]*

Låt folken tacka (med öppna händer prisa, hylla och erkänna) dig, Gud (Elohim),

låt alla folken prisa (*bekänna, tacka*) dig!

⁷ Jorden har gett (*har varit och är generös med*) sin gröda (*all slags skörd*),

må Gud (*Elohim*), vår egen Gud (*Elohim*) välsigna oss [*det judiska folket*].

⁸ Må Gud (*Elohim*) välsigna oss och låt hela jorden,

till dess yttersta gräns, frukta (*vörda, respektera*) honom.

68

Psalm 68 – En segermarsch!

[Psalm 68 är en sång som handlar om Guds makt och majestät. Gud har varit Israels Gud under vandringen från Sinai till Sion, men han är också alla folkens Gud, och en dag ska han regera från Jerusalem. Psalmen har även messianska undertoner. Vers 19 citeras av Paulus i Efesierbrevet om Jesu seger på korset. Bashan är känd som "ormens plats", se vers 16, i kontrast till Sion som är Guds stad. Den urgamla profetian från 1 Mos 3:15, hur ormens huvud ska krossas, får sitt uppfyllande i vers 21.

Sju olika namn på Gud används: Elohim, vers 2; Jah, vers 5; Jahve, vers 11; El Shaddai, vers 15; Jah Elohim, vers 19; Adonai, vers 20; Jahve Adonai, vers 21.

Författare: David

Citeras i NT: Vers 19 citeras i Ef 4:8 och antyds i 2 Kor 2:14.

Struktur: Det finns olika sätt att dela upp Psalmen, men det går att se ett kiastiskt mönster med en central proklamation.

A Introduktion, vers 1-7

B Från Sinai till Sion, vers 8-19

C Proklamation, vers 20-24

B' Segermarsch mot templet, vers 25-32

A' Avslutning, vers 33-36]

¹ Till den strålande (*framstående, ständige*) ledaren [*psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen*]. En psalm (*sång ackompanjerad på strängar*) av (*för*) David, en sång.

Introduktion

² Gud (*Elohim*) reser sig, hans fiender förskingras

de som är emot honom flyr från hans ansikte (*hans närvaro*).

[*De tre verben är desamma som i 4 Mos 10:35.*]

³ Du förskingrar dem som rök försvinner, som vaxet smälter för eld.

Gudlösa (*ogudaktiga, ondskefulla*) förgås inför Gud (*Elohim*) [*inför hans ansikte*],

⁴ men de rättfärdiga - de gläder sig. De [*rättfärdiga*] fröjdar sig inför Gud (*Elohim*) [*inför hans ansikte, i hans närvaro*],

de jublar i glädje!

⁵ Sjung till Gud,

sjung och spela lovsånger till hans namn.

Bana väg för honom som rider fram på molnen
(genom öknarna, under kvällen) [se vers 34],

hans namn är Herren (*Jah*, kortformen av
Jahve, betecknar att han alltid har existerat).

Gläd er inför honom.

[Det är inte Baal som rider på molnen – Gud gör det, se 5 Mos 33:26; Jes 19:1. Gud ledde Israels folk genom öknen med eldstoden och molnstoden, och han leder även i dag sitt folk med den helige Ande. Nu kommer anledningen till sången och glädjen:]

⁶ Han är de faderlösas fader och änkornas försvarare (*advokat som för deras talan*).

Gud härskar från sin heliga boning.

⁷ Gud (*Elohim*), han ger de ensamma ett eget hem
(*en familj, boning*)

och för ut fångar till frihet (*lycka, framgång, sång*),

men de som öppet trotsar (*är ovilliga att förändras*)

får bo i öknen (*en torr öde vildmark*).

Från Sinai till Sion – Gud går med sitt folk

⁸ Gud (*Elohim*), när du drog ut framför ditt folk,

när du marscherade fram i ödemarken ... [*Här avbryts meningen för att ge tid för eftertanke.*]

Sela. *[Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.]*

⁹ *[Då när Gud marscherade med sitt folk skedde följande:]*

Jorden bävade,

ja, himlarna vräkte ner regn,
inför Gud (*Elohim*), Sinais Gud,

inför Gud (*Elohim*), Israels Gud. *[Dom 5:4-5]*

¹⁰ Gud (*Elohim*), du lät ett ymnigt regn falla över
ditt utvalda folk (*ditt arv*),

när de var trötta så gav du dem styrka (*du
helade dem*).

¹¹ Din skara (*din militärtrupp*) fick bo där *[i det
utlovade landet Israel]*,

du försörjde de fattiga (*ödmjuka*) i din godhet,
Gud (*Elohim*).

¹² Herren (*Adonai*, *fokus på Guds storhet och
makt*) talade sitt ord.

En stor mäktig armé av kvinnor sprider
(*proklamerar*) de glada nyheterna:

*[Syftar antagligen på alla kvinnorna som dansade
och lovsjöng Gud under ledning av Miriam efter
segern över Egyptens armé, se 2 Mos 15:20.]*

¹³ "Kungarna som leder arméer flyr – de flyr!

Kvinnorna hemma vid husen delar upp bytet.

¹⁴ När ni ligger ner i era fårfällor *[när ni är
hemma i säkerhet, eller när ni är stilla]*,

då ska ni glittra och glänsa i silver och glänsande guld [*ni har fått ett stort segerbyte*],

ni ska vara helt övertäckta precis som duvorna täcks av sina vingar!"

¹⁵ När den Allsmäktige (*El Shaddai*) förskingrar kungarna där,

som snö på Samon!"

[Det finns ett berg som heter Samon nära Sikem (Shechem), se Dom 9:48. Detta område i Samarien får aldrig mycket snö och uttrycket skulle kunna motsvara något mycket ovanligt som "snö i Saharaöknen". Guds seger är oväntad och extraordinär. Etymologiskt kan ordet "samon" komma från, eller påminna om, ordet för "mörk". I kontrast till den vita rena snön så kan betydelsen i så fall vara: "mörka berg täckta i vit snö". Titeln "El Shaddai" förekommer bara här och i Ps 91:1 i Psaltaren. Ordets ursprung är okänt, men kan komma från ordet för att förgöra, hebreiska "sadam". Den kopplingen skulle kunna finnas här i hur Gud som "förgör" förskingrar kungarna.]

¹⁶ Berget Bashan [*Hermon*] är ett guds (*elohim*, ett upphöjt, majestätiskt) berg,

ett berg med många (*höga, rundade*) toppar [*bergskedjan i Golanhöjderna, med början i Hermon med dess toppar*].

[Bashan motsvarar området för nuvarande Golanhöjderna. Berget Bashan syftar troligtvis på berget Hermon. Ett av ordets betydelser är

"bördig mark", vilket är en lämplig beskrivning på detta område norr och öster om Galileiska sjön. Ordet "Bashan" betyder också "orm" och kopplar an till en andlig, demonisk dimension. Ugaritiska lertavlor från 1200 f.Kr. benämner Bashan som "ormens plats". Området har ofta förknippats med ockult verksamhet. I grottorna vid foten av berget Hermon ansågs det finnas en portal till dödsriket. Här tillbads avgudar som Baal och Pan. Inom judisk teologi var det i detta område som Guds söner steg ned och beblandade sig med människors döttrar, se 1 Mos 6. Kungen Og från Bashan, som Josua besegrade, omnämns som "den siste av rafaéerna". Rafaéer är ett hebreiskt ord för jättar. Hans säng, eller grav, var 4 meter lång, se 5 Mos 3:8-11; Jos 12:4-5.]

17 Varför ser ni, berg med många (höga, rundade) toppar, med avund (hat, förakt),

på berget [Sion, se Ps 48:3, 9] som Gud (Elohim) valt till sin boning?

Ja, Herren (Jahve) ska bo där för alltid.

18 Guds (Elohims) vagnar [för striden] är tiotusentals, tusen och åter tusen,

Herren (Adonai) är mitt ibland dem, i helighet som på Sinai.

[Tankarna går till Egyptens militär med vagnar, se 2 Mos 14-15, men Guds härskara är större, se Ps 20:8; 2 Kung 6:15-17.]

19 Du for upp i höjden [himlen], du tog fångar (du förde bort fångar i fångenskap),

du tog emot gåvor bland människor,

ja, även bland de upproriska (*som vände sig mot dig*), för att du, Herre Gud (*Jah Elohim*), skulle bo där [*i Sion*].

[*Versen citeras av Paulus i 2 Kor 2:14; Ef 4:8.*]

Proklamation

²⁰ Herren (*Adonai*) är värdig vårt lov varje dag (*välsignad är han*),

 som bär (*som ständigt lyfter upp*) våra bördor,
 Gud (*El, den mäktige, starke*) är vår räddning (*frälsning*).

Sela. [*Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.*]

²¹ Vår Gud (*El*) är en Gud (*El*) som befriar (*frälser*),

 hos Herrarnas Herre (*Jahve Adonai, den högste allsmäktige Guden, som trots sin storhet ändå är närvarande bland sitt folk*)

 finns befrielse (*räddning*) från döden.

²² Ja, han ska krossa (*slå*) sina fienders huvuden, den håriga kronan (*skalpen*) på den som går där i sin stora skuld.

[*Den håriga skalpen kan syfta på det barbariska eller demoniska utseendet på dessa fiender. Här kan man också ana ett uppfyllande av den urgamla profetian från 1 Mos 3:15.*]

²³ Herren (*Adonai*) säger: "Från Bashan [*Hermon, ormens plats, se vers 15*] ska jag föra tillbaka dem,

föra dem tillbaka från havets djup [*som ofta representerar kaos*],

²⁴ så att din fot kan stampa (*bada*) i blod,
och dina hundars tunga kan ta del av [*äta, slicka blodet från*] fienderna.” [Upp 14:20; 19:17]

Segermarsch mot templet

²⁵ Man såg din segermarsch (*din väg, resa, intåg*), Gud (*Elohim*),

segermarschen av min Gud (*El*), min kung, i helighet!

²⁶ Sångarna främst, instrumenten [*musiker på strängade instrument*] sist,

i mitten unga flickor som spelar på tamburiner.
[2 Mos 15:20; Dom 11:34; 1 Sam 18:6]

²⁷ [*Nu kommer en inbjudan att stämma in i lovsången:*]

Välsigna (*prisa*) Gud (*Elohim*) i den stora församlingen,

Herren (*Jahve*) – från Israels källa.

[*Israels folk har sitt ursprung från Gud som är livets källa, se Ps 36:10*].

²⁸ Där [*i segertåget, se vers 25*] går Benjamin som är minst som erövrare [*som den som slog fienden*],

Juda ledare i den stora skaran (*ordagrant "en stor hög med stenar"*),

[*tillsammans med*] Sebulons ledare och Naftalis ledare.

[*Saul var från Benjamins stam som var den ringaste, se 1 Sam 9:21. Sebulon och Naftalis land motsvarar övre och nedre Galileen, det område*

som det profeteras att Jesus skulle verka i, se Jes 9:1.]

²⁹ Gud (*Elohim*) har befallt din styrka [*att du ska vara stark - Israel*],

var stark, O Gud (*Elohim*).

Du som agerade (*verkade*) för oss

³⁰ från ditt tempel -

upp till Jerusalem kommer kungar med gåvor till dig.

³¹ Straffa (*tillrättavisa*) odjuret i vassen [*Behemot, se Job 40:10, 16*],

tjurarnas hop och folkens kalvar. [*Fientliga nationer liknas med farliga djur.*]

Trampa ner dem som älskar silver,

förskingra de folk som vill ha (*finner nöje i*) krig.

³² De kommer med röda kläder (*bronsartiklar; eventuellt kan det betyda "högt uppsatta personer" eller "ambassadörer"*) från Egypten,

Kush (*nuvarande Etiopen och Sudan*) skyndar sig att sträcka fram sina händer.

[*För att prisa Gud eller skyndar hit för att ge gåvor*].

Avslutning

³³ Jordens riken, sjung till Gud (*Elohim*),
spela till Herrens ära!

Sela. [*Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.*]

34 Till honom som rider fram på himlarna, urtidshimlarna [*se vers 5*],

där låter han sin röst höras, hans mäktiga röst.

35 Ge Gud (*Elohim*) makten (*erkänn att det är Gud som har kraften, makten och äran*),

vars majestät är över Israel, hans makt är i himlarna.

36 Fruktad är du, Gud (*Elohim*), i din helgedom, du som är Israels Gud (*El*), som ger makt och styrka åt sitt folk, lovad är Gud (*Elohim*).

69

Psalm 69 – Jag håller på att gå under

[Detta är den längsta bönen om Guds hjälp och ingripande i hela Psaltaren. Bönen har flera olika teman, personliga problem, fiender, egen synd och hur Gud upplevs överksam och tillåter lidande. Här finns även en sektion med den lidande tjänaren, se vers 8-13, som har profetiska undertoner och citeras av Jesus. I sig självt är inget av dessa teman ovanliga i psaltarens böner, det speciella är att alla finns samlade i en lång bön. Psalmen visar hur komplext livet kan vara och hur alla dessa områden påverkar oss.]

Författare: David

Citeras i NT:

Vers 6 citeras i Joh 15:25

Vers 10a citeras om Jesu uttalande i Joh 2:17

Vers 10b citeras i Rom 15:3

Vers 4 och 22, Jesu törst och vinättika, se Matt 27:34, 48; Mark 15:36; Luk 23:36; Joh 19:28-29

Vers 23-24 citeras av Paulus i Rom 11:9-10

Vers 26 citeras angående blodsåkern där Judas dog, se Apg 1:20

Struktur: Psalmen börjar med problem men avslutas i lovprisning.

1. Bön till Gud, vers 1-30

2. Individuell lovprisning, vers 31-34

3. Gemensam lovprisning, vers 35-37]

¹ Till den strålande (framstående, ständige) ledaren [psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen]. Till liljorna (symbol på skönhet, kan syfta på en då känd melodi eller ett sexsträngat instrument), av (till) David.

[Frasen "till liljorna", hebreiska "al-shoshannim", används i fyra psalmer; se Ps 45:1 för fler kommentarer.]

Bön om hjälp

² [Den första sektionen, vers 2-30, ramas in av ordet "fräls".]

Fräls (rädda) mig Gud (Elohim)

för vattnen [bildligt för kaos] har kommit ända upp till min nacke (själ, har trängt sig in på livet).

³ Jag har sjunkit djupt i dyn,

- utan fotfäste,
jag har hamnat på djupt vatten
och en flodvåg översköljer mig.
- ⁴ Jag är utmattad av mitt ropande (*i bön*),
min strupe är uttorkad,
mina ögon sviker mig
i min väntan efter Gud (*Elohim*).
- ⁵ Fler än hårstråna på mitt huvud,
är de som hatar mig utan orsak.
Många (*starka, som ett vilddjur som knäcker ett
ben i sin käke*) är de som vill fullständigt släcka
ut (*tysta*) mig,
som attackerar med sin lögn.
Vad jag inte stulit
måste jag nu ersätta det?
- ⁶ Gud (*Elohim*) du känner till, vet allt, om min
dårskap.
Mina överträdelser är inte dolda för dig.
- ⁷ Må de som sätter sitt hopp till dig, inte
skämmas för min skull,
Herre (*Adonai*) härskarornas Herre (*Jahve Se-
baot*).
Låt inte dem som söker dig hamna i förvirring
genom mig,
Israels Gud (*Elohim*).
- ⁸ För din skull har jag utstått hån,
förvirring har täckt mitt ansikte.
- ⁹ Jag har blivit en främling för mina bröder,
som en främling för min mors söner.
- ¹⁰ Nitälskan (*en djup passion och kärlek*) för ditt
hus har ätit upp (*förtärt*) mig,

och smädelserna från dem som smädar dig har fallit över mig.

¹¹ När jag grät och min själ fastade,

blev det till smädelse för mig.

¹² Jag klädde mig i sorgdräkt (*säckklädnad*),

men jag blev som ett ordspråk för dem.

¹³ De som sitter i portarna [*inflytelserika, "fint folk"*] pratar (*skvallrar*) om mig

och jag är ämnet för dryckesvisorna bland de som dricker sig druckna [*de på samhällets botten*].

¹⁴ [*I detta stycke, vers 14-19, finns femton imperativ efter bönen "svara mig" i vers 14.*]

Men jag låter mina böner gå till dig Gud (*Jahve*),

i behaglig tid [*då Gud välkomnar, accepterar, se 3 Mos 1:4.*]

Gud (*Elohim*) i din stora nåd (*kärleksfulla omsorg*) svara mig

med sanningen om din frälsning (*med sanningen som befriar*).

[I denna mening nämns både nåd och sanning. Genom hela Bibeln hör nåd och sanning ihop. De finns i Guds eget vittnesbörd, se 2 Mos 34:6. Nåd utan sanning blir uddlös, medan sanning utan nåd blir obarmhärtig. Det behövs både nåd och sanning, men nåden kommer alltid först. Den sista delen klingar likt Jesu uttalande i Joh 8:32: sanningen ska göra er fria!]

15 Befria mig från dyn och låt mig inte sjunka,
låt mig bli befriad från dem som hatar mig,
upp ur de djupa vattnen.

16 Låt inte flodvågen dränka mig;
låt inte djupet svälja mig;
låt inte slukhålet stänga sin mun över mig!

17 Svara mig, Herre (*Jahve*),

för din nåd (*kärleksfulla omsorg*) är god;
i enlighet med din stora barmhärtighet
(*oändliga, ömsinta nåd*).

Vänd ditt ansikte till mig,

18 och dölj (*göm*) inte ditt ansikte för din tjänare.
[Att dölja sitt ansikte betyder att ignorera, se Ps 13:2; 51:11, eller ännu starkare att avvisa, se Ps 30:8; 88:14]

För jag är i nöd,

svara mig med hast (*fort*).

19 Kom till (*nära*) min själ (*mitt liv, hela min person*), återlös den,
betala lösensumman för mina fienders skull.

20 Du känner till (*vet allt om*) mina förebråelser,
min skam och min förvirring.

Dina motståndare finns alla inför dig;

21 förakt har brutit ner mitt hjärta och jag är
svårt sjuk.

Jag söker efter någon som kan visa medlidande,

men där finns ingen, och efter tröstare men fann ingen.

²² De har lagt gift (*bitterhet*) i min mat
och i min törst gav de mig vinättika att dricka.
[Jesus erbjöds ättikvin på korset, se Joh 19:29.]

²³ Låt deras bord framför dem bli en snara,
och deras frid (*säkerhet, trygga förhållanden*)
bli en fälla för dem.

²⁴ Låt deras ögon förmörkas så att de inte ser,
och låt deras höfter skaka.

²⁵ Utgjut din harm över dem
och låt din brinnande vrede hinna ikapp dem.

²⁶ Låt deras läger bli öde,
låt ingen få bo i deras tält.

²⁷ [Nu ges orsaken till varför psalmisten ber som han ber. Här finns likheter med Job och den lidande tjänaren i Jes 53:3-5.]

För de förföljer honom som du har slagit
och de talar illa om (*mild förbannelse*) den
som du har sårat.

²⁸ Ge dem (*addera*) överträdelse till deras
överträdelser
och låt dem inte komma in i din rättfärdighet.

²⁹ Låt dem raderas ur Livets bok
och låt dem inte bli upptecknade bland de
rättfärdiga.

³⁰ Jag är plågad och i smärta,
låt din frälsning (*räddning*) o Gud (*Elohim*)
sätta mig på en hög (*plats*).

[Lyft upp mig över alla påfrestande omständigheter.]

Individuell lovprisning

³¹ Låt mig prisa Herrens (*Elohims*) namn med sång [*hebr. "shir"*]

och upplyfta honom med tacksägelse.

³² Det ska behaga Herren (*Jahve*) mer än [*ett offer av*] en ox [*hebr. "shor", snarlikt med sång i vers 31*]

eller [*en fullvuxen*] en tjur med horn och klövar. [*3 Mos 11:3*]

³³ De ödmjuka (*betryckta, fattiga*) ska se det och vara glada.

[Att offra oxar var dyrt.]

Ni som frågar efter (*söker, tar er tillflykt till, ofta träder fram inför*) Herren (*Elohim*) – ja, era hjärtan ska återupplivas.

³⁴ För Herren (*Jahve*) lyssnar till de fattiga och behövande,

och försmår inte dem som är fångar (*i fångenskap*).

Gemensam lovprisning

³⁵ Låt himlarna och jorden prisa honom, havet och allt som rör sig däri.

³⁶ För Gud (*Elohim*) ska frälsa Sion (*tempelberget i Jerusalem*)

och åter bygga upp Juda städer.

Sedan ska de bo där och besitta det [*Sion – Jerusalem, se Ps 48:13; 102:14*].

³⁷ Hans tjänares barn ska ärva det och de som älskar hans namn ska bo där.

70

Psalm 70 – Skynda dig Herre!

[Psalm 70 är en brådskande bön. Psalmen är kort, något som förstärker angelägenheten och behovet av Guds ingripande nu på en gång! Varje rad består av en vädjan till Gud. I kontrast till andra psalmer har den inte en avslutande lovprisning. De judiska skrivare som kopierade manuskripten måste ha blivit förvånade över psalmens form och korthet. Flera hebreiska manuskript kombinerar Psalm 70 och 71 till en längre psalm. Något som också är speciellt är kopplingen till Psalm 40. Innehållet återfinns i en lite modifierad form i avslutningen där, se Ps 40:14-18. Det är omöjligt att veta vilken av dessa texter som kom till först, men eftersom samlingen med psaltarpsalmer har med dem båda kan det vara värdefullt att se psalmen i sitt sammanhang. Placeringen av Psalm 70 här mellan Psalm 69 och 71 som är två långa psalmer som båda avslutas med lovprisning, förstärker angelägenheten och nöden.]

Citeras i NT: Vers 6 i Matt 5:3

Författare: David

Struktur: Psalmen har ett kiastiskt mönster:

A Vädjan – skynda till undsättning, vers 2

B Nuvarande situation, vers 3-4

C Världen som den är tänkt att vara, vers 5

B Nuvarande situation, vers 6a

A Vädjan – skynda till undsättning, vers 6b]

¹ Till den strålande (*framstående, ständige*) ledaren [*psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen*]. Av (*till*) David, för att minnas (*komma ihåg*). [*Till påminnelse för att få Guds uppmärksamhet.*]

[*Frasen "för att minnas" finns bara i öppningen här och i en annan psalm, se Ps 38:1.*]

² Gud (*Elohim*), till att rädda mig,

Herre (*Jahve*), till att hjälpa mig, skynda dig!

[*I parallellversen i Ps 40:14 finns ett inledande verb "ratsah" som översätts "Visa välvilja". Frasen är korthuggen här och visar ännu mer på desperationen i bönen. I Ps 40:14 används Jahve två gånger, medan här är första referensen till Gud Elohim och den andra Jahve.*]

³ Må de skämmas och bli generade som står efter mitt liv (*själ, hebreiska "nefesh"*).

Må de som önskar mig olycka (*har sin glädje i att skada mig*) vika tillbaka och bli offentligt förödmjukade.

⁴ Må de vända tillbaka i skam,

de som säger: "*haha*" (*hebreiska "eha", ett uttryck för skadeglädje*).

⁵ Låt alla dem som söker dig fröjdas och vara glada i dig.

Låt dem som älskar din frälsning oavbrutet säga: Låt Gud (*Elohim*) bli stor.

⁶ Jag är betryckt (*ansatt*) och fattig [*helt beroende av dig Gud*].

Gud skynda dig till mig,
du är min hjälp och min befriare,
Herre (*Jahve*),
dröj inte!

[*Ordet beskriver någon som går i tjära och därför blir fördröjd*].

71

Psalm 71 – Hela livets Gud

[Flera hebreiska manuskript sätter ihop Psalm 70 och 71 till en psalm. Båda är böner om hjälp, men de har också olikheter. Psalm 70 är kortfattad och rakt på sak medan Psalm 71 är mer reflekterande. Vers 9, 17 och 18 talar om ålderdomen. Det är inte en desperat bön utan snarare en eftertänksam bön av någon som levt ett helt liv och förtröstat på Guds trofasthet.

Ett nyckelord är Guds rättfärdighet som nämns i vers 2, 15, 16, 19 och 24. Ett annat tema är tid. Psalmen berör alla livets stadier – ungdom, medelålder och ålderdom. Vers 18 indikerar att psalmisten är mitt i livet och förtröstar på Gud även när han blir gammal och grå. Redan i första

versen, med ordet "aldrig" hebreiska "olam", finns tidsbegreppet med. I vers 17-19 används ordet "ända till", hebreiska "ad", fyra gånger och mynnar ut i att Guds rättfärdighet når ända till den högsta himlen. Psalmens slutsats är att Guds rättfärdighet kan proklameras i livets alla åldrar och skeenden.

Flera tidigare psalmer citeras:

Vers 1-3 nästan exakt från Ps 31:2-4

Vers 5-6 innehållsmässigt från Ps 22:10-11

Vers 11 från Ps 22:2

Vers 12-13 liknar Ps 35:22; 38:22; 40:14-15

Vers 18 har tankar från Ps 22:22, 30-31

Vers 24 från Ps 35:4, 26; 40:15

Författare: inte angiven, men mycket av materialet är hämtat från psalmer som har David som författare, se Ps 22:1; 31:1; 35:1; 38:1; 40:1.

Struktur:

- 1. Du har alltid varit mitt hopp, vers 1-8*
- 2. Oro för framtiden, vers 9-11*
- 3. Bön, vers 12-18*
- 4. Lovprisning, vers 19-24]*

¹ [Av David. Av Jonadab och de första som togs tillfånga.]

[Ovan är ett tillägg i Den grekiska översättningen Septuaginta, LXX, som inte finns i den hebreiska texten. Psalm 71 är den första psalmen sedan psalm 33 som inte har en

inledning i den hebreiska texten. Psalm 43 saknar också inledning, men hör tydligt ihop med Psalm 42 med gemensam refräng som återkommer i båda psalmerna. Liknande strukturella samband finns mellan Psalm 9 och 10. Psalm 71 och 70 hör ihop, men inte lika tätt som 9-10 och 42-43. Eftersom flera hebreiska manuskript kombinerar dessa två psalmer är det naturligt att det inte finns en inledning. Det är också förståeligt hur de grekiska översättarna lade till David som författare, eftersom mycket av materialet kommer från andra psalmer som David författat. Hänvisningen till Jonadab pekar på att psalmen sammanställdes efter exilen i Babylon.]

Du har alltid varit mitt hopp

I dig, Herre (*Jahve*) har jag min tillflykt (*finner jag vila och trygghet*),

låt mig aldrig komma på skam (*skämmas*). [*Ps 31:2*]

² Försvara (*befria*) mig genom din rättfärdighet, befria (*bered en flyktväg för*) mig;

vänd ditt öra (*lyssna noga*) till mig och rädda (*fräls*) mig. [*Ps 31:3*]

³ Var min beskyddare och tillflykt,

en stark befäst borg där jag kan bo (*komma gång på gång och vara trygg*).

Du har befallt (*har bestämt dig för*) att rädda mig,

för du är min klippa [*höga och ointagliga bergskam*] och min borg. [*Ps 31:4*]

⁴ Min Gud, befria mig från den orättfärdiges hand (*den ondes grepp*),

rädda mig undan den grymma förtryckaren
genomsyrad av ondska.

[Ordagrant "den syrade mannen". Det är jästen som gör att hela degen jäser och blir syrad. Ordet målar upp en bild av en rakt igenom grym man som är helt genomsyrad av ondska. Genom hela Bibeln är jäst en bild på ondska, se t.ex. 1 Kor 5:8.]

⁵ För du är mitt hopp (*den som gett och ger mig framtidstro*)

Herre (*Adonai, fokus på Guds storhet och makt*)
Herre (*Jahve, Guds namn*),
min förtröstan (*trygghet*) ända från min ungdom.

[Vers 5 är fint strukturerad. Den ramas in av två substantiv som är synonymer och centralt finns Herren Gud - Adonai JHVH. Hopp, hebreiska "tikvah" handlar om det som vi ser fram emot. Förtröstan, hebreiska "mibtach" om personen vi ser till för vårt hopp.]

⁶ Du har varit mitt stöd (*du har upprätthållit mig*)
från moderlivet [*redan innan jag föddes ända fram tills nu*],

ja du förlöste mig från moderlivet.
Min lovsång (*tillbedjan, tacksägelse, glädje*) är
ständigt i dig.

7 Jag är som ett tecken för många [*något människor förundras över, en varning, något olycksbådande*],

men du är mitt starka beskydd.

8 Min mun är fylld med ditt lov
och med din ära hela dagen.

Oro för framtiden

9 Kasta inte bort mig när jag blir gammal,
när min styrka veknar (*på grund av hög ålder*),
överge mig inte.

10 För mina fiender talar emot mig,
de som söker efter mitt liv (*min själ*) smider
konspiratoriska planer

11 och säger: "Gud har övergett honom,
jaga honom och ta fatt honom för ingen
kommer att rädda honom."

Bön

12 Gud (*Elohim*) var inte långt borta,
min Gud (*Elohim*) kom snabbt (*fort*) till min
räddning.

13 Låt dem skämmas och förtäras,
de som är ute efter mitt liv (*min själ*).

Låt dem övertäckas med förakt och förvirring,
de som söker min ofärd (*undergång*).

[*Vers 12-13 är tematiskt och rent fysiskt psalmens centrum. Ordet "skämmas", hebreiska "bosh", återfinns i första och sista versen, och här i vers 13.*]

Förtröstan och lovprisning

14 [*Bönen övergår nu till lovprisning:*]

Men jag (*för min del*), jag vill vänta (*ivrigt hoppas*) oavbrutet

och prisa dig mer och mer.

¹⁵ Min mun ska förkunna om din rättfärdighet och om frälsning hela dagen.

För jag vet inte antalet (*numren, kan inte skriva*).

[Hebreiskan är otydlig här, sista frasen kan översättas "jag vet inte numren" eller "jag kan inte skriva". Det kan syfta på det som sagts och syftar då på storheten i Guds rättfärdighet och frälsning, eller framåt på vers 16 och alla Guds gärningar och rättfärdighet.]

¹⁶ Jag ska komma med dina mäktiga gärningar Herre Gud (*Adonai Jahve*).

Jag ska komma ihåg din rättfärdighet, din ensam (*exklusiva rättfärdighet*).

¹⁷ Gud (*Elohim*) du har undervisat mig från min ungdom

och ända tills nu [*till denna dag som idag är*] förkunnar jag dina underbara gärningar.

¹⁸ Så även när jag blir gammal och grå [*ska jag fortsätta att göra det*].

Gud (*Elohim*) överge mig inte, ända tills dess att jag berättat om din starka arm för nästa generation,

om din makt till alla (*generationer*) som kommer

¹⁹ och din rättfärdighet, Gud (*Elohim*), som når ända till [*högsta*] himlen [*singular*].

[Vers 17-19 kopplas ihop med hebreiska "ad" som används fyra gånger och översätts "ända till/tills/när".]

Du har gjort stora ting Gud (Elohim),

vem är som du (vem kan jämföras med dig)?

²⁰ Du lät mig se (få uppleva) många bekymmer (trånga passager, känslomässigt pressade situationer) [plural]

och mycket ondska (lidande) [plural],

du ska återuppliva oss igen,

från jordens djup ska du låta mig komma upp igen.

²¹ Låt min storhet öka (upprätta mig igen, ära mig stort)

och vänd dig om (omslut mig) och trösta mig (känn min smärta, agera och vänd min sorg till hopp).

[Ordet "storhet" används ofta om Guds storhet, se Ps 145:3. Det kan vara anledningen till att Den grekiska översättningen Septuaginta skriver "Låt din storhet öka" och förtydliga att det inte är en högmodig bön om egen storhet utan syftar på "de stora ting Gud gjort", se vers 19. Storhet och stor har samma hebreiska rot. Denna bön om återupprättelse hör också ihop med psalmens genomgående bön att inte komma på skam, se vers 1, 13 och 24. De två sista verben är rika på innebörd. Hebreiska "savav" betyder att återvända, cirkla runt och omsluta. Det sista ordet "niham", som ibland översätts "ångra" betyder både att känna sorg och att trösta, och

själva skeendet då man går från sorg till att ge tröst. Psalmisten ber att Gud ska känna med honom, men också komma och ge hopp, tröst och räddning, se 1 Mos 6:6; Ps 23:4.]

22 Jag ska tacka (med öppna händer prisa, hylla och erkänna) dig med Nevel-lyra (bärbart instrument med vanligtvis tolv strängar)

för din sanning, min Gud (Elohim).

Jag ska sjunga ditt lov med Kinnor-harpa (kithara, mindre harpa med ljusare toner) [För mer om instrumenten, se Ps 33:2]

Israels Helige.

23 Mina läppar ska jubla (triumfera, ropa i glädje), när jag sjunger ditt lov,

hela min varelse (min själ), som du har återlöst.

24 Ja, också min tunga ska berätta om din rättfärdighet hela dagen,

eftersom de som försökte skada mig har hamnat i skam och förvirring.

72

Psalm 72 - Kungen och kungars kung

[Psalm 72 är en passande avslutande psalm för Psaltarens andra bok (Psalm 42-72). Öväntat handlar inte psalmen om David, som nämnts i inledningen på många av psalmerna i denna bok, istället är fokus på Messias - kungars kung och Davids son.

Författare: Salomo

Struktur:

1. *Bön till Gud för kungen, vers 1-4*
 2. *Bön om långt liv och välgång i landet, vers 5-7*
 3. *Bön om internationellt erkännande, vers 8-11*
 4. *Kungens gärningar, vers 12-14*
 5. *Må han leva, vers 15-17*
- Avslutande lovprisning, vers 18-20]*
-

¹ Av (för) Salomo.

[Psalmen är en bön för kungen. Titeln "av Salomo" kan även översättas "för Salomo", och då är det också en bön skriven för Salomo och efterkommande kungar. Bönen återspeglar idealbilden av en kung. Den beskriver enligt judisk tradition hur Messias, och enligt den tidiga kyrkans tradition hur Jesus, ska regera i tusenårsriket.]

Gud, ge konungen dina domar (*förmågan att döma rättvist*),

ge konungasonen din rättfärdighet (*låt honom bli kvalificerad för sitt uppdrag*).

² Han ska döma ditt folk med rättfärdighet (*rättvist*),

och låter dina betryckta (*de ödmjuka*) få rättvisa domar.

³ Bergen ska ge (*bära, berätta nyheten om*) frid åt folket,

och höjderna rättfärdighet. *[Bergen och höjderna är poetiskt personifierade som budbärare som kommer med frid, det hebreiska*

ordet "shalom", som innebär Guds välsignelser på alla områden.]

⁴ Han ska försvara de betryckta i folket (*skipa rätt*),

han ska befria de fattigas barn (*de som är nödställda*)

och krossa förtryckaren.

⁵ Människor ska frukta dig (*tillbe dig i vördnad*),
så länge solen och månen finns kvar,
generation efter generation.

⁶ Han ska vara som regnet som kommer ner på
det nyslagna gräset

[då skörden bärgats och rötterna är som mest känsliga för torka],

som regnskurar (*våg efter våg av stilla strilande regn*) som vattnar jorden.

⁷ I hans dagar *[då Jesus regerar i tusenårsriket]*
ska den rättfärdige blomstra

och det ska vara stor frid (*välsignelser på alla områden*)

så länge månen finns i skyn.

⁸ Han ska härska från hav till hav,
från floden till jordens ändar.

⁹ Öknens (*ödemarkens*) folk ska böja knä för
honom,

hans fiender ska slicka stoftet.

¹⁰ Kungarna från Tarshish och avlägsna kuster *[i väst]*

ska komma med gåvor.

Kungarna från Saba och Seba *[i öst]*

ska bära fram gåvor.

- 11 Ja, alla kungar ska falla ner inför honom,
alla hednafolk ska tjäna honom.
- 12 Han ska befria den nödställda som skriker
(*ropar efter hjälp*),
och den förtryckte som inte har någon
hjälpare (*ingen som försvarar honom*).
- 13 Han ska känna medlidande med de nödställda
(*de som lider*),
han ska frälsa deras liv (*rädda deras själ,
ande*).
- 14 Han ska återköpa deras liv från förtryck och
våld,
deras blod ska vara dyrbart i hans ögon.
- 15 Må han leva [*länge leve Konungen*] och må
man offra
guld från Saba till honom [*vers 10*].
Må man ständigt vädja till (*falla ner i bön inför*)
honom
och välsigna (*falla ner och ge gåvor till*) honom
hela dagen lång.
- 16 Må säden växa rikt i landet,
ända upp till bergens toppar.
Må dess frukt vaja som Libanons skogar [*ced-
erträd*]
och städernas folk blomstra som markens
örter.
- 17 Må hans namn [*kungen*] leva för evigt,
må hans namn blomstra så länge solen skiner.
I honom ska man välsigna sig,
alla hednafolk ska prisa honom salig. [*1 Mos
12:3*]
-

Avslutande lovprisning

¹⁸ *[Den andra boken avslutas med lovprisning. Strofen återkommer även i avslutningen av Bok 1, 3 och 4, se Ps 41:14; 89:53; 106:48.]*

Välsignad är Herren Gud (*Jahve Elohim*),
Israels Gud (*Elohim*) som ensam gör under!

¹⁹ Välsignat är hans härliga Namn för evigt.
Må hans ära [*närvaro*] fylla hela jorden!

Amen, amen.

²⁰ Slut på Davids, Ishais sons, böner.

[Detta är ett tillägg som inte heller hör till Psalm 72, men som avslutar den andra boken. Eftersom Psaltaren är så pass omfattande fick den inte plats på en skriftrulle utan delades ofta upp på två. Den första innehöll Psalm 1-72 och den andra Psalm 73-150. Detta tillägg har troligen att göra med att detta avslutar den första skriftrullen som främst har Psalmer med David som författare. Det finns även fynd med andra sammanställningar av psalmer; troligtvis för andra syften, på liknande sätt som vi idag också sammanställer olika sångböcker.]

73

TREDJE BOKEN (73-89)

[Den tredje boken i Psaltaren består av 17 psalmer; Psalm 73-89.]

*Psalm 73 – Varför har de gudlösa framgång?
1 [Psalmen tar upp ett av livets mysterier: Hur kan onda människor ha till synes bekymmerslösa och framgångsrika liv? Psalmen har likheter med de två första psalmerna, Ps 1 och Ps 2, där också de gudlösa har en framträdande roll.]*

Författare: Asaf

Struktur: Det hebreiska ordet "ak", översatt "ja", delar upp psalmen i tre delar vid vers 1, 13 och 18. Vers 1-12 beskriver problematiken i tolv rader; vers 13-17 är en vändpunkt; följt av lösningen i tolv rader. Psalmen talar om förvirring och tvivel, men gör det på ett mycket strukturerat sätt.]

En psalm (sång ackompanjerad på strängar). Av (för) Asaf.

[Asaf var en av lovsångsledarna i templet på Davids tid, se 1 Krön 16:5. Han anges som författare till Ps 50, 73-83.]

Ja (sannerligen), Gud (Elohim) är verkligen god mot Israel,

mot dem som har rena hjärtan.

*2 Men för mig försvann nästan mina ben,
mina steg for undan under mig (jag halkade, slant),*

³ för jag var avundsjuk på de arroganta
när jag såg framgången (*välgången på alla områden*) hos dem som är onda.

⁴ De lider inga kval när de dör (*har ingen dödsångest*)

och deras kroppar är friska.

⁵ De har inga av mänsklighetens bekymmer (*alla de problem som vanligen möter människor*)

och de plågas inte som andra människor.

⁶ Därför är stoltheten som en kedja runt deras nackar,

våld omger dem (*sveper in dem*) som en mantel.

⁷ Deras ögon sticker fram ur fetman,

de har gått bortom sina hjärtans föreställningar (*de fantiserar vilt om sig själva*).

⁸ De hånskrattar och i ondskan [*ägnar de sig åt*] fullständigt förtryck.

De talar som om det inte fanns någon överhöghet (*det finns ingen Gud i deras värld, de är sina egna herrar*).

⁹ De har satt sina munnar mot himlen,
och deras tunga vandrar jorden runt.

[*De talar mot bättre vetande, mot Gud själv och deras skvaller sprider sig gränslöst.*]

¹⁰ Därför återvänder hans folk hit

och fulla vatten dräneras av dem (*allt vatten torkar ut*).

¹¹ De säger: Hur kan Gud (*El*) veta?

Har den Högste (*Elion*) någon kunskap?

¹² Se, sådana är de onda,

de gör det alltid enkelt för sig och samlar rikedom på hög.

13 Ja (*sannerligen*), jag har bevarat mitt hjärta rent förgäves

och tvättat mina händer i oskuld.

14 För alla dagar har jag blivit slagen,
min (*dagliga ranson av*) tuktan kommer varje morgon.

15 Om jag hade sagt: Jag vill tala detta,
skulle jag ha förrått en generation av dina barn.

16 När jag försökte se någon mening i allt detta var det tröttsamt för mina ögon,

17 till dess jag gick in i Herrens (*Els*) helgedom och förnam deras (*de ondas*) slut (*undergång*).

18 Ja (*sannerligen*) du ställer dem på hala platser (*villfarelse*),

du kastar ner dem till fördärvet (*de faller för sina egna lögner*).

19 På ett ögonblick blev de ödelagda,
fullständigt uppätta (*förödda*) av terror (*plötslig död*) [*Hes 26:21; Job 18:14*].

20 Som en dröm när man vaknar, Herre (*Adonai*) när du står upp ska du förakta deras sken.

21 När mitt hjärta var förbittrat och jag var genomborrat i mitt inre (*ordagrant: "mina njurar" - representerar det inre själsliga livet*),

22 då var jag brutal och ignorant.

Jag var som ett vilddjur inför dig.

23 Men nu är jag alltid med dig [*Gud, jag vänder tillbaka till dig*],

du håller min högra hand.

24 Du vägleder mig ständigt med dina råd,
du för mig på härlighetens väg (*du upphöjer mig i rätt tid*).

25 Vem har jag i himlen förutom dig?
När jag äger dig (*har dig, vandrar med dig*)
då finns det inget som går upp mot det (*som jag önskar mer*)

varken här på jorden eller i himlen.

26 Mitt kött (*kropp*) och mitt hjärta kan bli svagt,
men Gud är för evigt mitt hjärtas klippa
(*starka fästning som beskyddar mig*)
som ger mig stabilitet.

27 De som vandrar långt bort från dig ska gå förlorade.

Du förgör alla dem som vandrar bort från dig.
[Du gör slut på dem som i likhet med en sköka är otrogna mot dig.]

28 Men för mig är det gott att vara nära Gud (*Elohim*).

Jag har gjort Herren Gud (*Adonai Jahve*) till min tillflykt.

Jag ska förkunna om alla dina verk.

74

Psalm 74 - Vad står fast?

[Denna psalm kan vara skriven som en klagovisa efter det första templets förstörelse. Referenserna till "ruinerna" i vers 3 och framåt till vers 7 talar för detta. Hela psalmen andas av ett sådant perspektiv när Asaf uttrycker sin frustration över att Gud känns långt borta.]

Samtidigt klargör han att han fortfarande tror på Guds förmåga från vers 10 och framåt, där en blandning av vetenskapen om Guds förmåga, och en undran varför Gud inte agerar, genomsyrar texten.

Författare: Asaf

Struktur:

- 1. Varför, vers 1-11*
- 2. Gud har verkat tidigare, vers 12-17*
- 3. Försvara dig Herre, vers 18-23]*

¹ *En sång med visdom [ordagrant "maskil", en musikalisk eller litterär term, kan även betyda "en välskriven sång"]. Av (för) Asaf.*

[Asaf var en av lovsångsledarna i templet på Davids tid, se 1 Krön 16:5. Han anges som författare till Ps 50, 73-83.]

Varför

*Varför Gud (Elohim) har du övergett oss (tycks det som) för alltid?
[Ordet i hebreiskan är uttryck mer för en känsla än ett faktum av väldigt lång, oändlig tid]*

*Varför är din rykande vrede vänd mot din fårhjord (flock av småboskap) på bete?
[Första sektionen inleds och avslutas med frågan "varför", se vers 11.]*

² Kom ihåg din församling som du friköpt [*hebr. "kana"*] i forna tider,

stammarna som du återlöst som ett arv,
Sions berg [*tempelberget i Jerusalem*] där du bodde.

³ Lyft upp dina steg (*gå*) till dessa eviga ruiner.

En fiende har gjort allt detta onda mot helgedomen.

⁴ [*Vers 4-9 beskriver hur templet i Jerusalem förstörs:*]

Dina motståndare har vrålat inuti din mötesplats.

Där har de satt upp sina egna tecken (*fälttecken, flaggor*) som tecken.

[Guds mötesplats är Arken i det Allra Heligaste längst in i templet, dit fick ingen gå in utom översteprästen en gång om året. Mötesplatsen kan även syfta på rökelsealtaret precis utanför förhänget till det Allra Heligaste som stod längst in i det Heliga där prästerna tjänstgjorde dagligen. Oavsett exakt var så är betydelsen att de har vanhelgat templet. Ordet för tecken syftar troligtvis på militära fältflaggor, se 4 Mos 2:12. Samma ord används i vers 9 i samband med profeter. Guds närvaro uppenbarades genom profeterna, se Jes 38:7-8; 20:3.]

⁵ Det verkade som om yxor höjts

bland tätt stående träd (*tät träddunge*).

[Templets förstörelse liknas vid hur skogshuggare fäller träd.]

6 De slår ner alla snidade verk där
med yxa och hammare.

[Vandaliserar och förstör alla ornament i templet.]

7 De har satt ditt tempel i brand och bränt ner
det till grunden.

De har vanhelgat bopplatsen för ditt namn.

8 De säger i sina hjärtan: Låt oss fullständigt
fördärva.

De har satt eld på alla Guds (*Els*) mötesplatser
i landet.

9 Vi kan inte se våra tecken [*samma ord som i
vers 4*].

Ingen profet finns mer

och ingen ibland oss som vet för hur länge.

[Versen kan antyda viss ironi. Före och direkt efter år 586 f.Kr. när templet förstördes av Babylonierna profeterade Jeremia om att fångenskapen skulle vara i 70 år, se Jer 25:11.]

10 Hur länge Gud (*Elohim*) ska dina motståndare
få häda?

Ska dina fiender få smäda ditt namn för evigt?

11 Varför drar du undan din hand,

ja dra fram din högra hand ur manteln (*den
ficka i famnen där manteln är dubbelvikt*)?

*[Herrens högra hand är en symbol på Guds egen
omnipotenta, allsmåktiga styrka. Här önskar
psalmisten att Gud öppet ska visa sin styrka.]*

Gud har verkat tidigare

12 Men Gud min kung sedan urminnes tid,
som arbetar (*kontinuerligt*) med frälsning på
jorden (*i hela världen*).

13 Du delade havet [*Röda havet*] med din styrka.
Du krossade sjömonstrens huvuden på (*mot,*
i) vattnet.
[*Sjömonster är hebreiska "tannin" och beskriver stora havsdjur; se 1 Mos 1:21.*]

14 Du krossade Leviatans huvuden
och gav honom till mat åt öknens inbyggare.

15 Du öppnade källor och bäckar.
Du torkade ut ständigt rinnande floder.

16 Dagen är din, natten är också din.
Du har skapat ljuset och solen.

17 Du har utstakat alla jordens gränser.
Du har skapat sommar och vinter.

Försvara dig Herre

18 Kom ihåg detta, hur fienden har hånat Herren
(*Jahve*)

och hur dåraktiga människor har smädat ditt
namn.

19 Låt inte din turturduvas liv (*själ*) bli given till
vilddjuren.

Glöm inte bort dina plågades liv för alltid (*som
det känns*). [*Samma ord som i vers 1.*]

20 Betrakta (*respektera, akta*) förbundet;
eftersom de mörka platserna i landet är fulla
av ondskans inbyggare.

21 Låt inte de förtryckta falla tillbaka i skam
(*förvirring*).

Låt den fattige och förtryckte prisa ditt namn.

22 Res dig upp Gud (*Elohim*)! Plädera för din egen skull,

försvara din egen sak. Kom ihåg hur dårarna smädar dig alla dagar.

23 Glöm inte bort rösten, ljudet, larmet från dina fiender,

deras uppror, kaoset bland dem som reste sig upp emot dig, som fortsätter att stiga (*öka utan avbrott*).

75

Psalm 75 – På ditt sätt och i din tid

[Psalm 75 är en passande uppföljare till Psalm 74. Nu ges svaret på hur länge motståndarna ska få häda och när Gud ska gripa in. Genom hela denna psalm talas det om olika horn, de ondas och de rättfärdigas. Horn är en bild på makt. Att få sitt horn upphöjt är att vinna makt eller så tillskansar man sig makt genom att själv höja sitt horn. På motsvarande sätt är ett nedsänkt eller avhugget horn förlorad makt.]

Författare: Asaf

Struktur: Psalmens form är debatterad. Vers 3-8 formar en kiasm och genom psalmen växlar vem som talar. Den inleds med att församlingen tackar Gud och växlar sedan till Guds röst.

- 1. Församlingen tackar Gud, vers 2*
 - 2. Gud talar, vers 3-4*
 - 3. Ett ord till de arroganta, vers 5-10*
 - 4. Avslutande ord, vers 11]*
-

1 Till den strålande (*framstående, ständige*) ledaren [*psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen*]. Fördärva (*ödelägg*) inte. En psalm (*sång ackompanjerad på strängar*) av (*för*) Asaf, en sång.

[*Asaf var en av lovsångsledarna i templet på Davids tid, se 1 Krön 16:5. Han anges som författare till Ps 50, 73-83.*]

2 [*Församlingen:*]

Vi har tackat (*prisat, hyllat och erkänt*) dig o, Gud (*Elohim*),

vi har tackat (*prisat, hyllat och erkänt*) och ditt namn var nära (*på ett personligt sätt, som en vänskapsrelation*),

våra läppar har talat om dina underbara gärningar.

3 [*Gud talar*].

När jag bestämmer en särskild tid,
ska jag själv döma med rättvisa.

4 Då ska jorden och alla invånare som finns på den upplösas (*smälta*).

Jag själv håller fast dess pelare.

[*Gud själv har helt exklusivt valt ut en bestämd tidpunkt för den stund då Han ska låta sin dom falla, inte ens Jesus vet vilken tidpunkt detta kommer att ske, ingen utom Fadern. Så länge*

Gud håller fast jorden består den, när han släpper taget upplöses den.]

Sela. *[Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits. Ordet för att smälta betecknar en förändring som inte går att stå emot. Människorna skakar av skräck och kan inte göra någonting åt situationen.]*

⁵ *[Det kan vara Gud som fortsätter att tala även i vers 5-7, men frasen "Jag säger" brukar ofta vara psalmistens röst i Psaltaren. Vers 3-8 formar också en kiasm där ordet "döma" och "domaren" ramar in stycket. Jorden i vers 4 speglar väderstrecken i vers 7 och centralt i vers 5-6 finns varningen till de arroganta att inte använda sin egen styrka, som hornet är en bild på.]*

Jag säger till de arroganta: "Inget mer skryt",
och till de ogudaktiga: "Lyft inte upp ditt horn
(våga inte visa din egen styrka)."

⁶ Lyft inte upp ditt horn högt,
eller tala inte med en högdragen nacke (styv-
nackat, arrogant sätt).

⁷ Upphöjelse (ära) kommer varken från öster
eller från väster,
inte ens ifrån öknen (söder).

⁸ Ja, för Gud (*Elohim*) är domaren,

han för ned (*tvingar till ödmjukhet*) den ene och lyfter upp (*ger ära till*) en annan.

⁹ Ja, för i Herrens (*Jahves*) hand är en bågare med skummande vin,
blandat med kryddor,
och den utgjuter Han. Förvisso ska de onda på jorden dricka av den,
ja, de ska tömma den till botten på dräggen.

¹⁰ Men jag, jag ska kungöra det för alltid,
jag ska sjunga lovsånger till Jakobs Gud (*Elohim*).

¹¹ [*Avslutande ord, troligtvis Gud:*]

Jag ska hugga av de ondas horn [*som de lyft, se vers 5-6*],

men de rättfärdigas horn ska bli upphöjda.

[Det är oklart om sista versen är psalmistens eller Guds ord. Eftersom psalmisten varit tydlig med att det är bara Gud som är rättmätig domare, se vers 8, är det lämpligt och mest troligt att det är Guds ord som avslutar psalmen.]

76

Psalm 76 – Guds triumf

[En segersång. Gud beskrivs som en mäktig krigare som förgör Israels fiender. Psalmen har flera kopplingar med Psalm 46-48. Inom judendomen reciteras psalmen första dagen under högtiden Sukkot.]

Författare: Asaf

Struktur: Hela psalmen följer samma tema där varje rad handlar om Guds seger; de två förekomsterna av det hebreiska ordet sela delar upp psalmen i tre delar:

Del 1, vers 2-4

Del 2, vers 5-10

Del 3, vers 11-13]

¹ Till den strålande (*framstående, ständige*) ledaren [*psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen*], till stränginstrument. En psalm, en sång, av (*till*) Asaf.

[*Den grekiska översättningen Septuaginta har också med tillägget: "en sång för assyriern".]*

² Gud (*Elohim*) är känd i Juda,

i Israel är hans namn stort.

³ I Salem [*Jerusalem*] står hans lövhydda

och hans boningsplats är Sion [*tempelberget i Jerusalem, se Ps 48*].

⁴ Där bröt han bågens flammor (*blixtrande pilar*), skölden, svärdet och striden (*slaget, kriget*).

Sela. [*Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits. Pilar, sköld och svärd är metaforer för att Gud avbryter, avslutar allt som står i vägen för fridsriket (tusenårsriket).*]

⁵ Du är strålande,
mer än majestätisk berg full av byte (*föda*).
[Hebreiska "taref" kan betyda både mat och byte. Kanske är bilden bergen kring Jerusalem där fiendehärlar är slagna.]

⁶ De tappra har blivit plundrade, de sover i sin sömn.

De mäktiga kan inte lyfta (*bokstavligt "inte hitta"*) sina händer.

⁷ Vid din tillrättavisning, o Jakobs Gud (*Elohim*),
kastas både hästar och ryttare in i dödens sömn.

⁸ Du är obeskrivligt underbar, ja, det är du verkligen!

Vem kan stå inför ditt ansikte i din närvaro, när du vredgas?

⁹ Från himlen fick du domen att höras (*förkunnar du domen*).

Jorden fruktar och blir stilla,

¹⁰ när Gud (*Elohim*) står upp för att döma,
för att frälsa alla de ödmjuka på jorden.

Sela. *[Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.]*

¹¹ För människans vrede ska tacka (*med öppna händer prisa, hylla och erkänna*) dig,

du ska omgirda dig med kvarlevans vrede.

[Här finns en koppling till hotet från Assyrien, se Jes 37:4; 14:30.]

12 Gör löften till Herren din Gud (*Jahve Elohim*) och uppfyll dem.

Låt alla runtomkring Honom ge hyllning till den Ende som är värd att fruktas och vördas.

13 Han hugger av furstarnas andedräkt.

Jordens kungar har (*står i*) respekt, vördnad inför honom.

77

Psalm 77 – Kom ihåg vad Herren gjort

[Psalmen rör sig från klagan, frågor, reflektion och hågkomst av Guds tidigare gärningar. Tio olika ord för tänka och fundera används i de första 16 verserna. Tankarna som snurrar runt tröttar ut, se vers 4, samtidigt leder frågorna och grubberiet också till hur psalmisten kommer ihåg hur Gud tidigare har agerat och hjälpt i svåra situationer.

Författare: Asaf

Struktur:

- 1. Rop till Gud, vers 2-4*
- 2. Beskrivning av olyckan, vers 5-7*
- 3. Frågor till Gud, vers 8-10*
- 4. Reflektion, vers 11-16*
- 5. Lovsång till Gud, vers 17-21]*

¹ Till den strålande (*framstående, ständige*) ledaren [*psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen*], till (för) Jedutun. En

psalm (sång ackompanjerad på strängar) av (för) Asaf.

[Jedutun var en av de tre stora sångledarna på David och Salomos tid, se 1 Krön 16:41, 42; 2 Krön 5:12. Han omnämns i tre psalmer, denna och Ps 62:1; 77:1. Det finns även en Jedutun några hundra år senare på Josias tid, se 2 Krön 35:15. Namnet kommer från ordet "yada" som betyder "prisa". Frasen "för Jedutun" betyder ordagrant "för lovprisning". Inom judendomen tolkas det som om det rör en viss typ av instrument som Jedutun använde. På samma sätt som olika artister förknippas med olika musikstilar idag, kan frasen indikera en speciell känsla eller stil som Jedutun och hans kör hade.

Asaf var en av lovsångsledarna i templet på Davids tid, se 1 Krön 16:5. Hans namn betyder "en som samlar". Han anges som författare till tolv psalmer, se Ps 50; 73-83.]

Rop till Gud

² Jag vill lyfta min röst till Gud (*Elohim*) och ropa;
jag vill lyfta min röst till Gud (*Elohim*)

för att han Gud (*El*) ska lyssna på (vända sitt öra till) mig.

³ På betryckets dag [*då jag mötte motstånd och svårigheter*] frågade jag efter (sökte, tog jag min tillflykt till, trädde jag fram inför) dig Herre (*Adonai*),

på natten var min hand [oavbrutet] utsträckt utan att domna bort [utan att bli hjälplös och svag].

Min själ (hebr. "nefesh": hela min varelse) vägrade låta sig tröstas [jag ville inte bli tröstad].

⁴ När jag tänker på det Gud (Elohim) måste jag stöna och jämra mig,

när jag grubblar blir min ande försvagad.

Sela. [Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.]

Olyckan

⁵ Du höll mina ögonlock öppna,
jag var betryckt och kan inte tala.

⁶ Jag har slutat räkna dagar som gått,
de eviga åren.

⁷ Under natten ska jag minnas min sång,
jag ska umgås med mitt eget hjärta
och min ande ska göra noggranna efterforskningar.

Frågor

⁸ [Nu i vers 8-10 följer en uppräkningslista av de noggranna efterforskningarna:]

Ska Herren (Adonai) förkasta oss för evigt?

Ska han någonsin igen ge oss nåd (välvilja, favör)?

⁹ Är hans nåd (kärleksfulla omsorg) borta för alltid?

Har hans löften upphört från släkte till släkte (generation till generation)?

10 Har Gud (*El*) glömt att vara nådig,
eller har han i sin vrede tillslutit sin
barmhärtighet (*ömsinta nåd*)?

[Barmhärtighet, på hebreiska "rachamim", kommer från ordet "rechem" som betyder moderliv. Guds barmhärtighet liknas genom detta ord vid den ömsinta kärlek föräldrarna har till sitt ofödda barn som ännu är i mammas mage. Ordet "tillslutit" kan också i sammanhanget ha betydelsen att psalmisten Asaf i sin klagan och djupa oro undrar om det som är från Gud kanske ändå inte kommer att födas fram.]

Sela. *[Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.]*

Reflektion

11 Jag säger [*svarar och tänker högt*]: Det smärtar mig att den Högstes högra hand

kan förändras (*ordagrant "bytas ut", syftar på att den inte alltid gör likadant eller tycks vara överksam*).

12 Jag ska minnas Guds (*Els*) gärningar,

ja jag ska komma ihåg och meditera på dina under (*förunderliga ting, mirakler, välgärningar*) från forna tider.

13 Över alla dina verk ska jag meditera och grubbla,

och fundera över allt som du gjort.

14 Gud (*Elohim*) dina vägar är heliga.

Vilken stor gud (*el*) kan jämföras med dig Gud (*Elohim*)?

¹⁵ Du är den Gud (*El*) som gör under (*mirakler*),
du har gjort din styrka känd bland människor.

¹⁶ Du har återlöst ditt folk med din arm,
Jakobs söner och Josef.

Sela. [*Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.*]

Lovsång till Gud

¹⁷ Vattnen såg dig Gud (*Elohim*), vattnen såg dig.
De var i smärta, också djupen skakade.

¹⁸ Molnen vräkte ut vatten,
skyarna lät höra sin röst,
dina pilar vandrar också iväg.

¹⁹ Ljudet av ditt dundrande (*din åska*) i stormvirveln,
blixtar lyste upp världen,
jorden skälvde och bävade.

²⁰ Din väg var i havet, dina steg i det stora vattnet
men dina fotavtryck var okända.

²¹ Du ledde ditt folk som en fårhjord (*flock av småboskap*)
med Moses och Arons hand.

78

Psalm 78 – Lär av historien

[*Denna långa psalm är unik. Den kan ses som en återberättning av Israels historia, men samtidigt är den utformad för att undervisa om kostnaden för vad olydnad innebär.*]

Författare: Asaf

Struktur:

1. *Introduktion, vers 1b-11*
2. *Ökenvandringen, vers 12-39*
 - a. *Guds gärningar, vers 12-16*
 - b. *Uppror, vers 17-20*
 - c. *Guds respons, vers 21-31*
 - d. *Guds nåd, vers 32-39*
3. *Egypten och Jerusalem, vers 40-72*
 - a. *Guds gärningar, vers 40-55*
 - b. *Uppror, vers 56-58*
 - c. *Guds respons, vers 59-64*
 - d. *Guds nåd, vers 65-72]*

¹ En sång med visdom [*ordagrant "maskil", en musikalisk eller litterär term, kan även betyda "en välskriven sång"*]. Av (för) Asaf.

[*Asaf var en av lovsångsledarna i templet på Davids tid, se 1 Krön 16:5. Han anges som författare till Ps 50, 73-83.*]

Introduktion

Lyssna (*vänd era öron*), mitt folk, till min undervisning (*Tora*),

hör (*böj era öron mot*) orden från min mun.

² Jag ska öppna min mun i liknelser,
jag ska förtälja (*berätta om*) mysterier (*mörka och förbryllande ord*) från äldre tider (*fordom*).

³ Sådant som vi hört och känner till
och som våra fäder har berättat för oss.

⁴ Vi ska inte dölja det från våra söner (*våra barn*),
vi ska berätta för nästa generation
om att prisa Herren (*Jahve*), hans styrka
och hans märkliga och underbara gärningar
som han har gjort.

⁵ För han har grundat ett vittnesbörd i Jakob,
och utvalt en undervisning i Israel [*2 Mos 19-24*]

som han har befallt våra fäder
att göra känd för sina söner (*barn*),

⁶ för att kommande generationer ska känna till
dem,

även de barn som ska födas i framtiden
ska resa sig upp och berätta för sina söner
(*barn*),

⁷ för att de ska sätta sin förtröstan på Gud
(*Elohim*)

och inte glömma bort hans verk

utan hålla hans bud. [*5 Mos 6:6-9, 20-22*]

⁸ Så ska de inte bli som sina fäder,
en envis och upprorisk generation.

En generation som inte har sitt hjärta rätt [*alltså
ett hjärta som förlitar sig på sig själv i stället för
Gud*]

och vars ande inte stadigt är med Gud (*El*).

*[Asaf gör här tydligt att vår grundinställning
måste vara att alltid lita på Gud, att alltid välja
att gå med Gud och ha våra prioriteringar i livet
inordnade i Guds ordningar.]*

9 Efraims söner var som bågskyttar med pilbågar

men de vände tillbaka på stridens dag (*de var feqa och vågade/ville inte ta striden när det väl gällde*).

[*Kan syfta på 1 Sam 4:1-4 eller 1 Sam 28-31.*]

10 De höll inte Guds (*Elohims*) förbund och vägrade att vandra enligt hans (*Guds*) instruktioner.

11 De glömde bort hans gärningar och alla underbara verk som han visat dem.

Ökenvandringen

12 [*Guds gärningar:*]

Inför deras fäder gjorde han under (*förunderliga ting, mirakler*) [*plågorna, se 2 Mos 7-12*]

i Egyptens land, på Soans fält.

[*Soan var en stad i Nildeltat nära en forntida flodmyrning i Medelhavet, dess grekiska namn var Tanis.*]

13 Han delade havet och lät dem gå rakt igenom, han lät vattnet stå som en mur. [*2 Mos 14:21-22*]

14 Han ledde dem med ett moln på dagen och hela natten i ett ljus av eld. [*Ps 105:39; 2 Mos 13:21; 4 Mos 10:34*]

15 Han klöv klippor i öknen och gav dem rikligt med vatten som vore det ur djupen.

16 Han lät strömmar komma ur klippan och lät vattnet rinna som floder.

17 [*Uppror:*]

Ändå fortsatte de (*kontinuerligt*) att synda mot honom

och vara upproriska mot den Högste i öknen.

18 De fortsatte att fresta Gud (*El*) i sina hjärtan genom att be om mat utifrån sina begär.

19 Ja, de talade mot Gud (*Elohim*), de sade:

Kan Gud duka ett bord i öknen?

20 Se, han slog klippan så att vatten kom ut och strömmarna rann,

kan han också ge oss bröd att äta

eller ska han förse sitt folk med kött? [2 Mos 16:2, 12-13, 31]

21 [*Guds respons:*]

När Herren (*Jahve*) hörde detta blev han vred

och en eld tändes mot Jakob

och även mot Israel upptändes vreden.

22 För de trodde inte på Gud (*Elohim*)

och litade inte på hans frälsning. [4 Mos 11:1-

3]

23 Han befallde skyarna från ovan och öppnade himmelens dörrar.

24 Han lät manna regna över dem som mat och gav dem av himlens säd.

25 Människor åt änglars bröd, han gav dem full försörjning (*så de blev fyllda, mätta*).

26 Han lät östanvinden blåsa i himlen och med sin makt drog [*ledde*] han fram sunnanvinden.

27 Han lät kött regna över dem som damm och bevingade fåglar som havets sand.

28 Han lät det falla mitt i deras läger,

runt om deras boplatser.

²⁹ De åt och blev fullständigt mättade,
för han gav dem vad de längtade efter
(*önskade, åtrådde*).

³⁰ De var inte främmande för sin åtrå
och maten var fortfarande i deras mun,

³¹ när Herrens (*Elohims*) vrede gick upp över
dem
och dödade de mest välmående (*fetaste*) bland
dem
och slog ner unga män i Israel.

³² [*Guds nåd:*]

Trots detta fortsatte de att synda (*kontinuerligt*)
och litade inte (*trodde inte*) trots hans under-
bara gärningar.

³³ Därför avslutade han deras dagar som ett
andetag,

i meningslöshet och deras år i skräck (*terror*).

³⁴ När han slog dem skulle de ha frågat efter
(*sökt, tagit sin tillflykt till, närmat sig*) honom
och vänt om och sökt Gud (*El*) ärligt.

³⁵ De [*Israels folk under ökenvandringen*] kom
ihåg

att Gud var deras beskyddare (*starka befästa
klippa*), och

att Gud den Högste (*El Elion*) var deras befri-
are.

³⁶ Men ändå bedrog de honom med sin mun
(*sina ord*),

och ljög för honom med sin tunga.

³⁷ De höll inte fast (*deras hjärtan var inte rätt och
förankrade*) vid honom,

och de var inte trogna mot hans förbund.

38 Trots detta är han barmhärtig (*känner han medlidande*),

han förlåter synd och vill inte förgöra.
Det är så ofta han håller tillbaka sin vrede,
och inte låter sin avsky [*över synden och ondskan*] bryta fram.

39 Han kom ihåg att de bara är kött (*människor*),
en vindpust som blåser förbi och är borta.

Egypten och Jerusalem

40 [*Guds gärningar:*]

Hur ofta gjorde de uppror mot honom i öknen
och gav honom sorg i vildmarken.

41 Om och om igen prövade de Gud (*El*)
och begränsade Israels helige.

42 De kom inte ihåg hans hand,
inte dagen då han friade dem från deras
åklagare,

43 hur han gjorde tecken i Egypten och
undren på Soans fält.

44 Han vände deras floder till blod
så att de inte kunde dricka ur strömmarna. [*Ps*
105:29; 2 Mos 7:17-20; Upp 16:4]

45 Han sände flugsvärmar bland dem som upp-
slukade dem [*2 Mos 8:20-32*]
och grodor som fördärvade dem. [*2 Mos 7:25-8:15*]

46 Han gav också deras inkomst till larver (*skad-
edjur som åt upp det som skulle bli deras skörd*)
och deras arbete till gräshoppor. [*2 Mos 10:1-20*]

47 Han förstörde deras vindruvor med hagel

och deras sykamorträd med frost. [2 Mos 9:13-35]

⁴⁸ Han gav också deras boskap till haglet och deras småboskap till eldens fördärv.

⁴⁹ Han sände sin rasande vrede över dem, ilska och indignation och olycka, en lång rad av ondskans budbärare.

⁵⁰ Han banade en väg för sin vrede. Han sparade inte deras själ från döden utan gav deras liv till pesten (*farsoten*).

⁵¹ Han slog allt förstfött i Egypten [2 Mos 12], förstlingsfrukten av deras styrka i Hams (*Chams*) tält.

[*Ättlingar till Noas andra son, 1 Mos 10:6.*]

⁵² Men sitt eget folk lät han dra ut som en fårhjord (*flock av småboskap*),

han ledde dem som en boskapshjord i öknen.

⁵³ Han ledde dem tryggt och de fruktade inte men havet överväldigade deras fiender.

⁵⁴ Han tog dem till sitt heliga område (*gräns*), bergen som hans högra hand hade fått.

⁵⁵ Han fördrev hednafolken framför dem och tilldelade dem (*hednafolkens landområden*) som arvedel

och lät Israels stammar bo i sina tält.

⁵⁶ [*Uppror:*]

Ändå provade och provocerade de Gud den Högste (*Elohim Elion*)

och höll inte hans stadgar (*vittnesbörd, förordningar*).

⁵⁷ De vände tillbaka och handlade förrädiskt som sina fäder,

de blev åsidosatta som en opålitlig pilbåge.

⁵⁸ De provocerade honom med sina höga platser
[offerplatser med ockulta avgudaoffer; se 5 Mos 12:2-3]

och gjorde honom avundsjuk med sina snidade avgudar.

⁵⁹ *[Guds respons:]*

Gud (*Elohim*) hörde

och blev vred och vände mycket hat mot Israel.

⁶⁰ Han övergav tabernaklet i Silo *[i centrala Israel]*,

tältet (*tabernaklet*) som han hade satt upp
bland människorna.

[Tabernaklet hade byggts i Sinai och förts med för att sedan placeras i Silo när de kommit in i landet.]

⁶¹ Han lät sin styrka fångslas

och sin ära gav han i åklagarens hand.

[Profetisk underton om det som Jesus gjorde i samband med korsfästelsen.]

⁶² Han utlämnade sitt folk till svärdet

och vredgades mot sitt arv.

⁶³ Eld slukade deras unga män,

och deras jungfrur hade ingen bröllopssång.

⁶⁴ Deras präster föll för svärdet

utan att änkor söngra några klagovisor. *[1 Sam 4:12-22]*

⁶⁵ *[Guds nåd:]*

Sedan vaknade Herren (*Adonai*) upp som ur en sömn,

som en mäktig man som återhämtat sig från vinets berusning.

- 66 Han slog tillbaka sina åklagare
och lade på dem ett evigt förakt.
- 67 Dessutom avskydde (*förkastade*) han Josefs
tält
och valde inte Efraims stam.
- 68 Men han utvalde Juda stam,
Sions berg [*tempelberget i Jerusalem*], som han
älskade.
- 69 Han byggde sin helgedom som höjderna,
som jorden som han grundat för evigt.
- 70 Han valde också David, sin tjänare
och tog honom från fårhjorden (*flocken av
småboskap*)
71 från de diande tackorna.
Han tog honom till att vara herde för Jakob, hans
folk
och Israel hans arvedel.
- 72 Han var en herde för dem med hjärtats
integritet
och ledde dem med skickligheten i sin hand.

79

Psalm 79 – Nationell sorg

[Psalmen beskriver en nationell katastrof. Vers 1 antyder att det är templets förstörelse 586 f.Kr., men Jerusalem har varit utsatt för hot både före och efter så den kan varit skriven före eller efter den tidpunkten. Psalmens tema är inte katastrofen, utan samtalet och bönen med Gud i sorgen och nöden.]

Författare: Asaf

Struktur: Det finns olika sätt att dela in Psalmen, nedan är ett sätt:

- 1. Landsorg, vers 1b-4*
 - 2. Böner inför Gud, vers 5-12*
 - 3. Löfte om att prisa Gud, vers 13]*
-

¹ En psalm (sång ackompanjerad på strängar).
Av (för) Asaf.

[Asaf var en av lovsångsledarna i templet på Davids tid, se 1 Krön 16:5. Han anges som författare till Ps 50, 73-83.]

Gud (Elohim),
folken har invaderat din arvedel,
orenat ditt heliga tempel och lagt Jerusalem i
ruiner.

² De gav dina tjänares slaktade kroppar till mat
åt himmelens fåglar,
köttet av dina heliga till jordens vilddjur.

³ De har hållt ut deras blod som vatten
runt hela Jerusalem,
och där fanns ingen som kunde begrava dem.

⁴ Vi har blivit till hån för våra grannar,
till förakt och åtlöje för dem omkring oss.

⁵ Hur länge, Herre (*Jahve*) ska du vara vred, arg
på oss? För alltid?

Ska din avundsjuka fortsätta att flamma som
eld?

⁶ Håll ut din vrede över länderna som inte
känner dig;

över kungariken som inte ropar (*åkallar, höjer sin röst i bön*) till ditt namn!

⁷ För de har uppslukat Jakob
och förött hans land.

⁸ Håll inte våra fäders synder emot oss.

Låt din barmhärtighet (*ömsinta, oändliga nåd*) komma och möta oss med hast (*fort*),
för vi har förts mycket djupt (*lågt, förtryckts, ödmjukats*).

⁹ Hjälp oss vår frälsnings Gud (*Elohim*)

för ditt namns ära,
befria oss och sona våra synder
för ditt namns skull.

¹⁰ Varför skulle hedningarna få säga:
"Var är deras Gud (*Elohim*)?"

Inför våra ögon, låt det bli känt bland nationerna

att du hämnas det utgjutna blodet av dina tjänare.

¹¹ Låt fångarnas stön komma till dig, nå dig.

Bevara dem som är dömda till döden med din stora arm.

¹² Betala tillbaka, ge igen sjufalt för deras förebråelser mitt bland våra grannar (*i deras famn*),

för förebråelserna som de slungade mot dig,
min Herre (*Adonai*).

¹³ Vi är ditt folk och en fårhjord (*flock av småboskap*) på ditt bete,

vi vill tacka (*med öppna händer prisa, hylla och erkänna*) dig för evigt,

vi vill lyfta upp ditt lov från släkte till släkte.

80

Psalm 80 - Återupprätta din vingård

[En bön om att Gud ska återupprätta Israel ännu en gång, och speciellt de tio norra stammarna som är på väg att försvinna, se vers 2, 3, 16-18. Templet står kvar och folket är i landet, se vers 2, 9-16, men det är en tid av djup nöd då man blivit attackerade. Troligtvis är psalmen skriven just innan Assyrierna för bort de tio norra stammarna, se 2 Kung 15:29.]

Författare: Asaf

Struktur: En nästan identisk refräng återkommer i vers 4, 8 och 20:

1a. Lyssna, vers 2-3

1b. Refräng, vers 4

2a. Nuvarande situation, vers 5-7

2b. Refräng, vers 8

3a. Guds ingripande då och nu, vers 9-19

3b. Refräng, vers 20]

¹ Till den strålande (*framstående, ständige*) ledaren [*psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen*]. Till liljorna (*symbol på skönhet, kan syfta på en då känd melodi eller ett sexsträngat instrument*), en psalm (*sång ackompanjerad på strängar*). Av (för) Asaf.

[Frasen "till liljorna", hebreiska "al-shoshannim", återfinns i titeln på fyra psalmer, se Ps 45:1; 60:1; 69:1. Se Ps 45:1 för fler kommentarer.]

Lyssna

² Lyssna (*vänd ditt öra - hör upp*), o Israels herde, du som leder Josefs fårhjord (*flock av småboskap*),

du som tronar ovanpå keruberna [*nådstolen, se 2 Mos 25:17*], lys fram (*stråla tydligt*).

³ Innan Efraim och Benjamin och Manasse [*tre av de norra stammarna*] väckte upp din makt och kom för att frälsa (*rädda*) oss.

⁴ [*Refräng*]

Gud (*Elohim*), upprätta oss

och låt ditt ansikte lysa [*Ps 31:16; 67:1; 4 Mos 6:24-26*]

och vi ska bli frälsta (*räddade*).

Nuvarande situation

⁵ Gud, Härskarornas Herre (*Jahve Elohim Sebaot*),

hur länge ska du vara vred på ditt folks böner?

⁶ Du har mättat dem med tårarnas bröd och gett dem tårar att dricka i stor mängd.

⁷ Du har gjort oss till ett stridsämne bland våra grannar

och våra fiender ljuger (*om oss*) som det behagar dem.

⁸ [*Refräng:*]

Härskarornas Herre (*Elohim Sebaot*), upprätta
OSS

och låt ditt ansikte lysa
och vi ska bli frälsta (*räddade*).

Guds ingripande då och nu

⁹ [*Här är vinplantan en bild på Israel som befriades från slaveriet i Egypten och fick Israels land efter att Herren drivit undan ett flertal folkslag för dem.*]

Du drog upp vinplantan, ut från Egypten.

Du drev undan folkslag och du planterade den
[*vinplantan, Israel*].

¹⁰ Du gjorde i ordning en plats för den [*vinplantan, Israel*]

och den blev djupt rotad och fyllde landet.

¹¹ Bergen täcktes av dess skugga

och de mäktiga cedrarna med dess grenar.

¹² Hon skickade ut sina grenar till havet [*Medelhavet*]

och sina skott till floden [*Jordanfloden*].

¹³ Varför har du brutit ner hennes beskydd

så att alla som går förbi på vägen kan rycka
upp henne?

¹⁴ Vildsvinen kommer från skogen och fördärvar
den,

de som rör sig på fälten betar av den.

¹⁵ Härskarornas Herre (*Elohim Sebaot*),
återvänd (*kom hit igen*) vi ber dig!

Titta ner från himlarna och se och kom ihåg
din vinplanta [*Israel*].

16 Och vinstocken som din högra hand planterade,

och grenarna som du själv gav styrka,

17 den är bränd i eld, den är nerhuggen,

de förgås av din tillrättavisning.

18 Låt din hand vara över din högra hands människa,

över människosonen som du själv har gjort stark.

19 Då ska vi inte vända oss bort ifrån dig.

Återuppliva oss (*ge oss på nytt styrka, mod och tro*) och vi ska ropa (*åkalla, höja vår röst i bön*) till ditt namn.

20 [*Refräng*]

Herre, Härskarornas Gud (*Jahve Elohim Sebaot*),
upprätta oss,

låt ditt ansikte lysa,

och vi ska bli frälsta (*räddade*).

81

Psalm 81 – Om du bara ville lyssna på mig
[Psalm 80 och 81 nämner Josef, se Ps 80:3 och Ps 81:6. I psalm 80 nämns hans två söner Manasse och Efraim, som ofta används synonymt med de tio norra stammarna i Israel.]

Författare: Asaf

Struktur:

- 1. Uppmaning att prisa Gud, vers 1-6a*
- 2. En profetröst*

A "Jag hör en röst jag inte känt"; befrielse, vers 6b-8

B Guds vädjan: "Israel ... lyssna på mig", vers 9

C Tillbe Herren Gud, vers 10-11a

D Öppna er mun ... jag ska fylla den, vers 11b

A "Mitt folk hör inte på min röst", vers 12-13

B Guds vädjan: "Lyssna på mig ... Israel", vers 14

C Konsekvenser av att inte lyda, vers 15-16

D "mättade ... tillfredsställda", vers 17]

¹ För lovsångsledaren, till Gittit [antagligen en musikstil], av (för) Asaf.

Prisa Gud

² Sjung (höj gälla jubelrop i triumferande glädje) till Gud (Elohim) vår styrka.

Ropa (i segerjubel, väsnas med rop och härskri) till Jakobs Gud (Elohim).

³ Ta upp en melodi och låt tamburinen ljuda [Ps 68:26; 149:3; 150:4; 2 Mos 15:20],

den sköna Kinnor-harpan (kithara, mindre harpa med ljusare toner)

tillsammans med Nevel-lyran (bärbart instrument med vanligtvis tolv strängar).

[För mer om de olika stränginstrumenten, se Ps 33:2.]

⁴ Blås i shofar (vädurshorn) vid nymånaden, vid fullmånen på våra högtidsdagar.

[Shofarer användes inte i musiken utan för att utlysa att en högtid började, se 3 Mos 23:24. Både Sukkot och Osyrade brödets högtid börjar på den 15:e dagen i månaden då det är fullmåne, se 3 Mos 23:6, 34. Se även 4 Mos 10:10; 2 Krön 30:21-23.]

⁵ För det är en stadga för Israel,

en befallning från Jakobs Gud (*Elohim*).

⁶ Han bestämde det i Josef [*som här representerar de norra stammarna*] som ett vittnesbörd,

när han gick fram mot Egyptens land [*uttåget; 2 Mos 12-15*].

[Jakob, se vers 2 och 5, representerar hela Israel, alla de tolv stammarna, innan brytningen 930 f.Kr. till det norra och södra riket. Josefs söner, Manasse och Efraim utgjorde huvuddelen av det norra riket och används ofta synonymt med de norra stammarna, se även Ps 80:3.]

En profetröst talar

[En profetröst talar Guds budskap. Vers 6b-11 följer ett mönster i fyra delar som upprepar sig i vers 12-17. Sektionerna är inskjutna och markerade med A, B, C och D.]

[A]

Jag hörde en tunga (*tal, röst, språk*) jag inte kände [*inte tidigare lyssnat på*]:

⁷ "Jag tog bort hans skuldror från bördan (*oket*) [*slaveriet i Egypten*],

hans händer befriade jag från korgen.

[Orden börda och korg är parallella, och kan syfta på korgar som israeliterna fick bära material för slavarbetet i.]

⁸ Du ropade (*höjde din röst i bön*) i din nöd och jag räddade dig.

Jag svarade dig från gömstället i åskan.

Jag prövade dig vid Merivas (*stridens, tvistens*) vatten.

[Meriva är hebreiska för strid, provokation, tvist och gräl, se Ps 95:8; 106:32; 2 Mos 17:1-7; 4 Mos 20:1-13]

Sela. *[Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.]*

⁹ *[B]*

Hör mitt folk, jag ska tillrättavisa er,

O, Israel om du ville lyssna på mig! *[2 Mos 15:26]*

¹⁰ *[C]*

Det ska inte finnas någon främmande gud (*hebr. "el"*) hos er *[Ps 44:21]*,

inte heller ska ni tillbe (*böja er inför*) någon okänd gud. *[De första av de tio orden i tio Guds bud, se 2 Mos 20:3, 5]*

¹¹ Jag är Herren (*Jahve*) din Gud (*Elohim*),
som förde dig ut ur Egyptens land. *[2 Mos 20:2]*

[D]

Öppna din mun på vid gavel *[för att ta emot Guds ord, se Ps 119:131; Jer 15:16; Hes 2:8]*

och jag *[inte någon annan avgud]* ska fylla den.

*[4 Mos 29:6]*12 *[A]*

Men mitt folk hörde inte på min röst *[se vers 8 där samma ord "hör" används],*

och Israel vill inte tillhöra (veta av) mig. *[Hebreiska "inte tillhöra" har samma rot som ordet för far, "abba", de ville inte veta av Gud som sin Far.]*

13 Så jag lät dem gå efter sina egna envisa hjärtan,

så att de vandrar i sina egna rådslut.

14 *[B]*

O, att mitt folk ville lyssna till mig,

så att Israel skulle vandra på mina vägar *[följa mina instruktioner]!*

15 *[C]*

Jag skulle med hast underkuva deras fiender,

och vända min hand mot deras motståndare.

16 De som hatar Herren (*Jahve*) skulle krympa ihop inför honom *[eller de låtsas böja sig inför honom],*

och deras tid (*öde, straff*) skulle vara för evigt.

17 *[D]*

De skulle också bli mättade med det bästa vetet (*ordagrant: det feta vetet*)

och med honung från klippan skulle jag tillfredsställa dem.

82

Psalm 82 – Guds dom över avgudarna

[

Författare: Asaf

Struktur:

- 1. Inledning: Guds domstol, vers 1*
- 2. Åtalspunkterna, vers 2-4*
- 3. Avgudarnas okunskap, vers 5*
- 4. Avgudarnas död, vers 6-7*
- 5. Epilog: Bön om fred, vers 8]*

¹ En psalm (sång ackompanjerad på strängar) av Asaf.

Inledning: Guds domstol

Gud (*Elohim*) står i Guds (*Els*) församling,
i dess mitt dömer Gud (*Elohim*).

Åtalspunkterna

² Hur länge ska ni döma orättfärdigt
och ta hänsyn till (*vara partiska till förmån för*)
de ogudaktiga?

Sela. [*Antagligen ett avbrott för instrumentalt
mellanspel, en paus för att begrunda vad som just
har sjungits.*]

³ Ge de fattiga och faderlösa deras rätt.

Var rättvisa mot de bedrövade (*drabbade*) och
utblottade.

⁴ Rädda den fattige och behövande,

befria dem från den ogudaktiges hand.

Avgudarnas okunskap

- ⁵ De vet ingenting, de förstår ingenting,
de vandrar omkring i mörker.
Hela jordens fundament är förflyttat (*skakat*).

Avgudarnas död

- ⁶ Jag säger: "Ni är gudalika varelser
och ni är alla söner till den Högste (*Elion*),
⁷ likväl ska ni dö som människor
och falla som en av furstarna."

Epilog

- ⁸ Res dig Gud (*Elohim*)! Döm jorden!
För du ska besitta alla länder.

83

Psalm 83 – En krigssång

[*Detta är den sista av tio psalmer som tillskrivs Asaf. Psalm 82 och 83 kopplas samman genom att de båda använder "Elion", "den Högste", se Ps 82:6; 83:19. Psalm 83 börjar med en kontrast att Gud är tyst medan de omgivande nationerna är i tumult.*

Författare: Asaf

Struktur:

- 1. Vädjan till Gud, vers 2-9*
- 2. Agera Gud, vers 10-19]*

¹ En sång, en psalm (*sång ackompanjerad på strängar*). Av (*för*) Asaf.

[Asaf var en av lovsångsledarna i templet på Davids tid, se 1 Krön 16:5. Han anges som författare till Ps 50, 73-83.]

Vädjan till Gud

² Gud (*Elohim*),

tig inte,

var inte tyst

och var inte överksam,

Gud (*El*).

³ För se, dina fiender är i uppror

och de som hatar dig har lyft sina huvuden.

⁴ De håller listiga rådslag mot ditt folk,

och rådslår mot dina dyrbara människor.

⁵ De säger: "Kom låt oss hugga av dem så att de inte längre är ett land,

så att namnet Israel inte längre blir något man minns (*kommer ihåg*)."

⁶ De har överlagt tillsammans med allas samtycke,

mot dig har de gjort ett förbund.

⁷ Edoms tält [*ättlingar till Jakobs halvbror Esau, fiender sydost om Döda havet*]

och ismaeliterna [*Ismael var Isaks halvbror, se 1 Mos 16:1-16; 21:8-21*],

Moab [*ättlingar från Lot, fiender öster om Döda havet, se Dom 3:12*]

och hagariterna [*i nordöst, på andra sidan Jordan, se Dom 3:13; 2 Kung 24:2*],

⁸ Geval [*troligtvis söder om Negev, nära Petra*]

och Ammon [*fättlingar till Lot, se 1 Mos 19:30-38, öster om Jordanfloden*]

och Amalek [*i Negev, söder om Juda, se Dom 3:13: den första fienden israeliterna mötte sedan de lämnat Egypten, se 2 Mos 17:8-16*],

filistéerna [*nuvarande Gaza, bittra fiender särskilt under Saul och Davids tid*]

med invånarna i Tyros [*Libanon*],

⁹ Assyrien [*de mest brutala fienderna, folket i Mesopotamien*] har också anslutit sig till dem,

de har blivit en arm (*styrka*) till Lots barn [*moabiterna och ammoniterna, se 5 Mos 2:9, 19*].

[Den Assyriska stormakten beskrivs i termer av de historiska nära regionala fienderna. Psalmisten antyder att Moab och Ammon har ingått en allians med Assyrien mot Israel.]

Sela. [*Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.*]

Agera Gud

¹⁰ Gör med dem som med Midjan [*fiende, se Dom 6-7*],

som med [*befälhavaren*] Sisera [*som ledde Javins armé, se Dom 4:2-3*],

som med [*kungen*] Javin [*i norra Kanaan, se Dom 4:2, 24*]

vid Kishons bäck [*Dom 4-5*],

¹¹ som förgjordes vid Ein-Dor [*Jos 17:11; 1 Sam 28:7*],

de blev till dynga på marken.

12 Gör deras ädlingar som [*du gjorde mot midjanitiska furstar som Gideon stred mot*]

Oreb (*Årev*) och Seeb (*Zeev*) [*Dom 7:25*]

och deras furstar som Seba (*Zevach*) och Tsalmunna. [*Dom 8:21*]

13 De som sade: "Låt oss ta Guds boning i besittning

för oss själva."

14 Min Gud (*Elohim*), gör dem till virvlande damm,

som agnar för vinden.

15 Som elden bränner ner skogen,

och som flammorna sätter bergen i brand,

16 jaga dem med ditt oväder,

och skräm dem (*få dem att frukta*) med din storm.

17 Fyll deras ansikten med skam,

för att de må söka ditt namn O, Herre (*Jahve*).

18 Låt dem skämmas och frukta (*vara rädda*) för alltid,

ja, låt dem bli generade och förgås,

19 för att de ska veta att du ensam är den vars namn är Herren (*Jahve*),

den allra Högste (*Elion*) över hela jorden.

84

Psalm 84 - Bättre en dag i dina gårdar

[*Psalmen uttrycker längtan och bönen hos en pilgrim på väg mot templet i Jerusalem.*]

Författare: Korachs söner

Struktur:

1. *Längtan, vers 2-5*
 2. *Pilgrimsfärden, vers 6-8*
 3. *Bön, se vers 9-13]*
-

¹ För lovsångsledaren, till Gittit. En psalm av (till) Korachs söner.

[Titeln "Gittit" kan syfta på namnet Goliat, en musikstil, eller betyda vinpress. Korachs ättlingar tjänstgjorde som musiker, sångare och vakter i tabernaklet under ökenvandringen och senare i templet, se Ps 42:1.]

Längtan

² Hur underbara (*ljuvliga, högt älskade*) är inte dina boningar (*tabernakel, tält*),

Härskarornas Herre (*Jahve Sebaot*).

³ Min själ (*mitt inre*) går sönder

av längtan till Herrens tempels förgårdar. [*Jag är desperat för att få vara i Herrens närhet!*]

Mitt hjärta och hela min varelse jublar (*ropar i glädje*) mot den levande Guden (*El*).

⁴ [*Psalmisten liknar sig vid en fågel, ofta en symbol på något med lågt värde, se även Ps 11:1; 55:7; 102:7-8.]*

Till och med fågeln har hittat ett hem

och svalan ett bo åt sig,

där hon kan skydda sina ungar nära dina altare.

Härskarornas Herre (*Jahve Sebaot*),
min kung och min Gud.

⁵ Hur lyckliga (*glada, avundsvärda*) är inte de
som bor (*har sitt permanenta hem*) i ditt hus
och ständigt prisar (*lovsjunger, ärar*) dig.

Sela. [*Antagligen ett avbrott för instrumentalt
mellanspel, en paus för att begrunda vad som just
har sjungits.*]

Pilgrimsvandringen

⁶ Rikt välsignad (*salig, mycket lycklig*) är den
människa som har sin styrka i dig,

har vägarna [*till ditt tempel*] i sitt hjärta.

[*De som längtar att få gå på pilgrimsvägarna till
ditt tempel i Jerusalem, se vers 8.*]

⁷ När de går genom dalen med bakaträd
(*tåredalen*),

gör de den till en vattenkälla,

regnen (*de tidiga höstregnen, eller läraren*)
täcker dem med välsignelser (*de blir till vatten-
reservoarer*).

[*Versen är mångbottnad. Hebreiska "baka" kan syfta på 3-4 meter höga balsamträd vars doftande kåda användes för att göra balsam. Ordet är snarlikt verbet "beki" som används för "att gråta" i Bibeln. Anledningen kan vara kopplingen till hur träden "gråter" ut sin kåda från barken. Frasen kan tolkas bildligt för en tid av sorg, en dal med tårar. Om det däremot är en verklig plats så nämns bakaträden i samband*

med Refaimdalen nära Jerusalem, se 2 Sam 5:22-24; 1 Krön 14:13-16. I den dalen vann David seger över filistéerna. Israeliterna anföll från den plats där bakaträden stod, samtidigt som Herren lät ljudet från bakaträdens toppar låta som en här som skrämde filistéerna. Refaimdalen är den dal som leder upp till den sista sträckan till Jerusalem från sydväst, den sista etappen innan målet. Associationen till hur Herren hjälper pilgrimen på väg till templet och tårarna blir en källa till glädje passar bra. Även ordet för de tidiga höstregnen, hebreiska "moreh", har betydelsen lärare. Sista ordet är "berakhot", välsignelser, som är snarlikt "berekhot" vattensamlingar, och en fin parallell med källor.]

⁸ De går från kraft till kraft

(från plats till plats, som en vandrare som hämtar styrka och vila på varje lägerplats på väg mot målet),

var och en träder fram inför Gud (Elohim) på Sion [templet i Jerusalem].

Bön

⁹ Herre (Jahve), Gud (Elohim), Sebaot (härskarornas härskare),

hör min bön,

lyssna (vänd ditt öra), Jakobs Gud (Elohim).

[Förstärker den personliga relationen med Gud]

Sela. [Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.]

10 Gud (*Elohim*), ser vår sköld [*bildligt, vår ledare*],

se på din smordes ansikte [*din smorde kung, David, se 1 Sam 16:12*].

11 För en dag i dina [*tempel-]gårdar är bättre än tusen [*någon annanstans, borta från Guds närvaro*];*

jag skulle hellre stå [*som en dörrvakt eller en tiggare*] vid tröskeln till min Guds hus,

än att bo i de ogudaktigas tält.

[*Kan syfta på filistéernas område, väster om Jerusalem, se Ps 83:7-8.*]

12 För Herren Gud (*Jahve Elohim*) är som en sol och sköld,

Herren (*Jahve*) ger nåd (*favör*) och ära.

Han håller inte tillbaka något gott,

från dem som vandrar (*lever sitt liv*) uppriktigt (*helhjärtat, har integritet*).

13 Härskarornas Herre (*Jahve Sebaot*),

rikt välsignad (*salig, mycket lycklig*) är den människa som förtröstar på (*litar på, lutar sig emot*) dig.

85

Psalm 85 – Gud talar frid

[*Psalmen är en bön om att återupprätta relationen med Gud. Ord som återupprätta, frälsning, frid, nåd och sanning är centrala teman.*]

Författare: Korachs söner

Struktur:

1. Gud har förlåtit och upprättat tidigare, vers 2-4
 2. Bön om Guds förlåtelse nu, vers 5-8
 3. Förtröstan på Gud, se vers 9-14]
-

¹ Till den strålande (*framstående, ständige*) ledaren [*psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen*]. En psalm (*sång ackompanjerad på strängar*), av (*för*) Korachs söner.

Tacksamhet för vad Gud har gjort

² [*Vers 2-4 ramas in av ordet vända/återvända. Psalmen börjar med tacksamhet över hur Gud tidigare har verkat. Det är en grund och ger tro för att Gud även ska på nytt upprätta.*]

Herre (*Jahve*), du har visat välvilja (*varit nådig*) mot ditt land.

du vände (*återupprättade*) Jakobs öde.
[*Ordagrant "du vände med en vändning mot Jakob", se även Ps 14:7.*]

³ Du har förlåtit (*lyft bort, burit*) ditt folks missgärning (*skuld, synd, orättfärdighet*),
du har överskylt (*överöst, begravt*) all deras synd.

Sela. [*Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.*]

⁴ Du drog tillbaka din upprördhet (*ordagrant "rörelse"*),
du vände dig ifrån din vredes glöd.

[Tre ord för vrede används här. I den första raden används ett ord som beskriver rörelse och upprördhet. Den andra raden har två ord. Ordet vrede, hebreiska "ap", kommer från näsborre och beskriver hur någon andas kraftigt genom näsan. Här förstärks det med hebreiska "haron" som beskriver en brinnande ilska som en eld.]

Klagan

⁵ *[Vers 5-8 ramar in av ordet frälsning. Det hebreiska ordet är Yeshua. Vi anar också hur denna frälsning finns i Jesus, vars hebreiska namn är Yeshua. Fortfarande finns ordet "tillbaka" med som ett ledmotiv, se vers 7.]*

Vänd åter (*åter upprätta oss*), du vår frälsnings Gud (*Elohim*),
upphör med din upprördhet mot oss.

⁶ Ska du vredgas (*från ordet näsborre, att "andas kraftigt"*) för alltid?

Ska du låta din vrede vara (*dra ut på den*) från släkte till släkte?

⁷ Är det inte du som väcker oss (*för oss tillbaka*) till liv igen,

så att ditt folk kan glädja sig i dig?

⁸ Herre (*Jahve*), låt oss se din nåd (*kärleksfulla omsorg*),
ge oss din frälsning.

Fullbordan

9 Jag vill lyssna på vad Herren säger,
 för han ska tala frid (*välsignelse på alla områden*)
 till sitt folk, hans trogna (*heliga, de som följer honom*);

låt dem inte återvända till dårskap.
[Ett liv där man aktivt väljer att gå mot Guds lagar och är självrättfärdig.]

10 Ja, hans befrielse (*frälsning*) är nära (*den åtföljs tätt av*) dem som fruktar (*vördar, respekterar*) honom,

och detta för att härlighet (*ära, Guds påtagliga närvaro*) ska bo i vårt land.

11 Nåd (*kärleksfull omsorg*) och sanning (*trofasthet*) – de har mötts,
 rättfärdighet och frid – de har hälsat varandra med en kyss.

12 Sanning (*trofasthet*) ur jorden (*landet*) – växer upp *[från det mänskliga hjärtats jordmån]*

och rättfärdighet från himlen – har blickat ner.

[I vers 11-12 är verbet placerat sist, istället för i början som är det vanliga i hebreiskan. Det ger extra tyngd, särskilt som de är ovanliga, ingen annanstans används verbet "pagas" för hur abstrakta begrepp möts. Detsamma gäller för ordet kyssas, hebreiska nasaq".

Begreppet "nåd och sanning", hebreiska "chesed ve emet" hör alltid ihop och finns i Guds eget vittnesbörd, se 2 Mos 34:6. Nåd utan sanning blir uddlös, medan sanning utan nåd blir

obarmhärtig. Det behövs både nåd och sanning, men nåden kommer alltid först.]

¹³ Herren ska ge det som är gott,
och vårt land ska ge sin skörd.

¹⁴ Rättfärdighet ska gå framför honom
och bereda väg för hans steg.

[Psalmen ramas in av ordet för land, hebreiska "eretz". I vers 2 är det "ditt land" och här i avslutningen är det "vårt land", se vers 10, 12 och 13.]

86

Psalm 86 – Hör min bön om nåd
[Psalmisten vädjar om Guds nåd och ber om befrielse från fiender.

Författare: David

Citeras i NT: Vers 9 refereras i Upp 15:4

Struktur:
Psalmen har ett kiastiskt mönster. Talet sju är också centralt. Adonai används sju gånger. Jahve används fyra gånger, vilket tillsammans med tre "namn" blir sju. Hebreiska "attah", översatt du/din, som ger eftertryck används sju gånger, se vers 2, 5, 10, 10, 12, 15, 17. Psalmen avslutas med sju imperativ i vers 16-17.]

¹ En bön av (för) David.

[Detta är den enda psalmen i bok 3 som nämner David som författare. Psalmerna hämtar material från andra psalmer som David skrivit, se Ps 25:1; 27:1; 34:1; 54:1.]

Luta ditt öra (*mot mig*) Herre (*Jahve*) och svara mig,

för jag är betryckt (*ansatt*) och fattig [*helt beroende av dig Gud*].

² Bevara min själ (*mitt liv, hela min person*),

för jag är gudfruktig.

Du min Gud (*Elohim*),

fräls (*rädda*) din tjänare som litar på dig.

³ Visa nåd (*oförtjänt kärlek*) mot mig Herre (*Adonai*),

för till dig ropar jag (*höjer jag min röst i bön*) hela dagen.

⁴ Din tjänares själ fröjdar sig (*är glad*),

för till dig Herre (*Adonai*) lyfter jag upp min själ.

⁵ För du Herre (*Adonai, fokus på Guds storhet och makt*) är verkligen god och förlåtande,

du visar stor trofasthet till alla som ropar (*åkallar, höjer sin röst i bön*) till dig.

⁶ Lyssna (*vänd ditt öra*) till min bön, Herre (*Jahve*),

ge akt (*lyssna uppmärksamt*) på mina böners ljud (*enträgna, ödmjuka vädjanden om nåd och hjälp*).

⁷ När jag är i nöd (*plågad, pressad*), ropar jag (*åkallar, höjer jag min röst i bön*) till dig, för du ska svara mig.

⁸ Det finns ingen som kan jämföras med dig bland gudarna (*elohim*), Herre (*Adonai*), de har inte ens några gärningar (*de gör ingenting*).

⁹ Alla hednafolk som du har gjort ska komma och tillbe (*falla ner inför*) dig, Herre (*Adonai*), och de ska ära ditt namn. [*Upp 15:4*]

¹⁰ För du är stor och gör stora under; bara du är Gud (*Elohim*).

¹¹ Visa mig din väg Herre (*Jahve*), så att jag kan vandra och leva i din sanning. Lär mig att helhjärtat vörda (*frukta, ära*) ditt namn (*bind mitt hjärta vid ditt hjärta*).

¹² Jag vill tacka (*med öppna händer prisa*) dig Herre (*Adonai*), min Gud (*Elohim*), av hela mitt hjärta, och jag vill ära ditt namn för evigt.

¹³ För din nåd (*omsorgsfulla kärlek*) är stor mot mig och du har befriat (*frälst*) min själ från avgrunden.

¹⁴ Gud (*Elohim*), de stolta har rest sig mot mig och skaran med onda män har letat efter min själ.

De har inte satt dig [*Gud*] framför sig (*gjort Herren till sin förebild och sitt rättesnöre för levernet*).

15 Men du Herre (*Adonai*) är en Gud (*El*) som är barmhärtig (*är nådig och har ett starkt känslomässigt band med oss*) och ger favör (*generös i nåd*),
sen till vrede
och överflödar i (*är rik på*) nåd (*omsorgsfull kärlek*) och sanning.

[I denna vers finns 3 olika ord för nåd för att beskriva den så mångsidigt som möjligt. Herren både är nåd och ger nåd på alla upptänkliga sätt. Begreppet "nåd och sanning", hebreiska "chesed ve emet" hör alltid ihop och finns i Guds eget vittnesbörd, se 2 Mos 34:6. Nåd utan sanning blir uddlös, medan sanning utan nåd blir obarmhärtig. Det behövs både nåd och sanning, men nåden kommer alltid först.]

16 Vänd dig till mig,
visa mig din nåd (*favör, oförtjänt kärlek*);
ge din kraft till din tjänare,
rädda din tjänarinns son.
[Här beskrivs en slav som är född in i den relationen, se 1 Mos 14:14. En bild på Davids ödmjuka inställning.]

17 Visa mig ett tecken [*Dom 6:17*] på din godhet,
när mina fiender ser, ska de komma på skam,
för du, Herre (*Jahve*),
hjälp och tröst mig (*vänder min sorg till hopp inom mig*).

87

Psalm 87 – Guds stad Sion

[En sång som prisar Sion som Guds stad där han bor. Jerusalem är alla nationers ursprung, och profetiskt den plats där Gud en dag ska bo, se Upp 22:1-5.]

Författare: Korachs söner

Struktur: Psalmen har 48 ord (förutom inledningen), se Ps 48; 126. Flera ord och uttryck är inte helt enkla och kan ha olika betydelser. Ordet Sela förekommer två gånger och delar upp psalmen i tre delar:

- 1. Prisa Sion, vers 1b-3*
- 2. Sion – nationernas vagga, vers 4-6*
- 3. Källan till lovsång, vers 7]*

¹ En psalm (sång ackompanjerad på strängar) av Korachs söner, en sång.

Hans grund (*grundvalar*) finns i de heliga bergen.

² Herren (*Jahve*) älskar Sions [*Jerusalems*] portar

mer än alla Jakobs boningar.

³ Förunderliga, underbara och härliga ting är sagda (*uttalade*) om dig,

du Guds (*Elohims*) stad.

Sela. [*Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.*]

⁴ "Jag ska nämna Rahab [*den arrogante*'];
Egypten i väster, se Jes 30:7] och Babylon [*i öster*]

bland dem som känner mig.

Se, Filisteen [*nuvarande Gaza*] och Tyros
[*Libanon*] med Kush [*området söder om*
Egypten],

[*och de säger:*] denne är född där."

[Nu talar Sion, eller troligare Herren. Dessa länder har alla negativa minnen av förtryck - slaveriet i Egypten och fångenskapen i Babylon. Ska dessa länder känna Gud? Även de tre följande länderna som räknas upp väcker känslor. Filisteen var den fiende som israeliterna så ofta stred mot, Tyros var de stolta och rika i norr och Kush står för det avlägsna och okända. Frasen "denne är född där" kan syfta på nationen, eller en jude född i diasporan eller hedningar ska räknas som Guds folk. Samma fras återkommer i vers 6.]

⁵ Men om Sion [*tempelberget i Jerusalem*] ska det bli sagt:

"Den och den mannen föddes i henne

och den allra Högste (*Elion*) själv har grundat henne."

⁶ Herren (*Jahve*) ska räkna i folkets mantalslängder:

"Denne är född där." [*Samma fras som i vers 4*]

Sela. *[Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.]*

⁷ Under sång och dans
– alla mina källor (*till glädje*) är i dig.

[Sista versen målar upp en bild av fest och glädje. Källor beskriver också glädje, se Ps 46:5; Jer 2:13; Hes 47; Upp 22:1-5. Sista ordet ”i dig” kan syfta på Gud eller Sion. Utifrån sammanhanget så verkar betydelsen vara att alla nationer har sitt ursprung från Jerusalem – staden där Gud bor.]

88

Psalm 88 – Vid dödens gräns

[Psalm 88 och 89 står tillsammans i slutet på den tredje boken i Psaltaren och är båda böner om hjälp som inte får något svar. Psalm 88 är ett rop från en som upplever sig övergiven av Gud. Psalmen följer inte ett normalt mönster utan är en brutalt ärlig klagan och protest till Gud. För den ovane bibelläsaren kan uttrycken nästan te sig chockerande. Samtidigt är psalmen hoppfull, psalmisten går till Gud med sina tvivel.

Författare: Korachs söner och esraiten Heman

Struktur:

- 1. Rop till Gud, vers 2-10a*
- 2. Ifrågasättande av Gud, vers 10b-13*
- 3. Anklagelser mot Gud, vers 14-19]*

¹ En sång, en psalm (*sång ackompanjerad på strängar*). Av (för) Korachs söner. För den strålande (*framstående, ständige*) ledaren. Till mahalát [*en sorgsen melodi*], en sång med visdom [*ordagrant "maskil", en musikalisk eller litterär term, kan även betyda "en välskriven sång"*]. Av (för) esraiten Heman.

[*Ordet "mahalát" finns bara här och i inledningen till Psalm 53, se Ps 53:1. Troligtvis har det att göra med sorg, och indikerar en sorgsen melodi. Heman kan vara en vis man, se 1 Kung 4:31 eller en levit, se 1 Krön 6:16, 33, 39, 43-44; 15:17, 19. Ingen annan psalm har en sådan lång upprädningsord som denna överskrift som är svårtydd. På något sätt speglar den komplexa och svårtydda överskriften också det kaos och den förtvivlan som psalmen förmedlar.*]

Del 1

- ² Herre (*Jahve*), min frälsnings Gud (*Elohim*),
dag och natt ropar jag inför dig.
- ³ Låt min bön komma inför dig,
luta ditt öra mot mitt rop.
- ⁴ För min själ (*hela min varelse, jag*) är mättad
med bekymmer,
och mitt liv dras mot graven.
- ⁵ Jag räknas bland dem som går ner i avgrunden.

Jag har blivit som en hjälplös stridsman (*en man i sin bästa ålder*),

⁶ avskild bland de döda, som de slaktade som ligger i graven, som du inte längre kommer ihåg, och de är avhuggna från din hand.

⁷ Du har lagt mig längst ner i avgrunden, på en mörk plats i djupet.

⁸ Din vrede vilar tungt över mig, och alla dina vågor hemsöker mig.

Sela. [*Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.*]

⁹ Du har flyttat bort mina vänner långt ifrån mig, du har gjort mig till en styggelse för dem.

Jag är tystad och kan inte komma vidare.

¹⁰ Mina ögon förtvinar på grund av lidande.

Del 2

Jag har ropat (*åkallat, höjt min röst i bön*) till dig Herre (*Jahve*), varje dag;

jag har sträckt ut mina händer till dig (*i tacksamhet*).

¹¹ Ska du göra under (*tecken, mirakler*) för de döda?

Eller ska skuggorna resa sig och tacka (*med öppna händer prisa, hylla och erkänna*) dig?

Sela. [*Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.*]

12 Berättas det om din nåd (*omsorgsfulla kärlek*) i graven,

om din trofasthet i Abaddon (*döden, avgrunden, förgörelsens plats*)?

[Det hebreiska ordet Abaddon har koppling till verbet att förstöra och förgöra och intensifierar dödens destruktivitet. Läggs någon i en grav så försvinner kroppen, den förmultnar bort. Se även Ords 27:20; Job 26:6; Upp 9:11.]

13 Ska dina under (*förunderliga gärningar, mirakler*) bli kända i det mörka?

Och din rättfärdighet i de glömdas land?

Del 3

14 Men jag skriker ut till dig (*ropar efter din hjälp*), Herre (*Jahve*),

på morgonen kommer min bön till dig.

15 Herre (*Jahve*), varför kastar du bort min själ (*mitt liv*)?

Varför gömmer du ditt ansikte för mig?

16 Jag är bedrövad och vid dödens gräns sedan min ungdom,

jag har burit din skräck, jag är förtryckt.

17 Din brinnande vrede har gått över mig, din skräck har skurit av mig.

18 Den kommer runt omkring mig som vatten hela dagen,

den omger mig helt och hållet.

19 De jag älskar och mina följeslagare har du flyttat långt bort från mig,

och mina vänner till mörkret.

89

Psalm 89 – Guds löfte till David

[Psalm 88 och 89 hör ihop, två ord som återkommer är nåd, se Ps 88:12; 89:2, 3, 15 och trofasthet, se Ps 88:12; 89:25, 34, 50. Den frågande tonen där Gud är gömd återfinns också i båda psalmerna, se Ps 88:15; 89:47. Psalm 89 avslutar den tredje boken och har en viktig roll, liknande Ps 2 där Gud talar till nationer och folk som inte vill kännas vid Gud.]

Författare: Etan

Struktur:

Psalmen har ett kiastiskt mönster i vers 2-34 som ramas in av Guds nåd och trofasthet.]

¹ En sång med visdom [*ordagrant "maskil", en musikalisk eller litterär term, kan även betyda "en välskriven sång"*]. Av esraiten Etan.

[*Etan var en av Davids sångare tillsammans med Asaf, se 1 Krön 15:19. Han beskrivs också som en vis man, se 1 Kung 4:31.*]

² Jag ska sjunga om Herrens (*Jahves*) nåd (*omsorgsfulla kärlek*) för evigt,

för alla släkten (*generationer*) ska jag kungöra din trofasthet med min mun.

³ Jag har sagt: "För evigt är nåden (*den omsorgsfulla kärleken*) skapad,

i själva himlarna har du etablerat din trofasthet.

⁴ Jag har gjort (*ingått*) ett förbund med min utvalde,

jag har svurit (*gett mitt löfte till*) David min tjänare.

⁵ För evigt ska jag låta din säd (*dina avkomlingar, ättlingar*) bestå,

och bygga upp din tron i alla släktled (*generationer*).

Sela. [*Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.*]

⁶ Himlarna ska tacka (*med öppna händer prisa, hylla och erkänna*) dina under (*förunderliga gärningar, mirakler*), o Herre (*Jahve*),

och din trofasthet i de heligas församling.

⁷ Vem i skyarna kan jämföras med Herren (*Jahve*),

vem av de mäktigas söner kan liknas vid Herren (*Jahve*)?

⁸ En Gud (*El*) som är fruktad i de heligas stora rådsförsamling,

och respekterad av alla dem som är omkring honom.

⁹ Gud, Härskarornas Herre (*Jahve Elohim Sebaot*),

vem är en sådan mäktig som kan liknas vid dig Herre (*Jah*)?

Och din trofasthet är runt omkring (*omsluter*) dig.

¹⁰ Du regerar över havets stolta svall.

När dess vågor reser sig, stillar du dem.

¹¹ Du krossade Rahav som någon som är slaktad, du skingrade dina fiender med din arms styrka.

¹² Dina är himlarna,
din är också jorden.

Du har skapat (*grundlagt*) världen
och allt som finns i den.

¹³ Du har skapat norr och söder,
Tabor och Hermon jublar i (*ropar högt i glädje över*) ditt namn.

[Alla väderstreck är representerade. Norr och söder, berget Tabor i väst och berget Hermon i öst prisar Guds storhet bara genom sin existens.]

¹⁴ Din arm har kraft,
din hand är stark,
din högra hand är segerrik.

¹⁵ Din tron vilar på (*ditt konungsliga styre baseras på*)

rättfärdighet och rättvisa,
nåd (*omsorgsfull kärlek*) och sanning (*trofasthet*)

går framför ditt ansikte (*karakteriserar hur du regerar*).

[Begreppet "nåd och sanning", hebreiska "chesed ve emet" hör alltid ihop och finns i Guds eget

vittnesbörd, se 2 Mos 34:6. Nåd utan sanning blir uddlös, medan sanning utan nåd blir obarmhärtig. Det behövs både nåd och sanning, men nåden kommer alltid först.]

¹⁶ Välsignat (*glatt, lyckligt*) är det folk som prisar dig!

Herre, de vandrar i ditt ansiktes ljus (*får uppleva din favör*).

¹⁷ De gläder sig hela dagen lång i ditt namn, de lyfts upp av din rättfärdighet.

¹⁸ För du ger dem ära och styrka, på grund av din favör har vi seger.

[Ordagrant "Du upphöjer vårt horn". Hornet på en vild oxe är en metafor för militär styrka och en seger.]

¹⁹ För Herren (*Jahve*) är vår sköld, och den Helige i Israel är vår kung.

²⁰ *[Vers 20-21 den första kiasmens centrum:]*

Sedan talade du [*Herre*] genom en vision (*uppenbarelse*)

till dina trogna efterföljare och sade:

"Jag har lagt ner kraft i (*jag hjälper, assisterar*) en krigsman,

jag har rest upp en ung man ur folket.

²¹ Jag har funnit min tjänare David, med min heliga olja har jag smort honom [*till kung*].

²² Min hand ska stödja (*ständigt vara med*) honom,

min arm ska styrka (*skydda*) honom.

23 Ingen fiende

ska lura honom (*plundra, utnyttja, eller behandla honom illa*),

ingen hänsynslös förtryckare

ska förtrycka (*förödmjuka*) honom.

24 Nej, i stället ska jag krossa hans fiender framför honom

och jag ska slå ner dem som hatar honom.

25 Min trofasthet och min trofasta kärlek (*nåd*) ska vara med honom.

i mitt namn ska han få stor styrka och seger.

[*Ordagrant "hans horn vara upphöjt i mitt namn". Hornet på en vild ox är en metafor för militär styrka och en seger.*]

26 Jag ska lägga havet under hans hand,

floderna under hans högra hand.

[*Havet och floderna syftar antagligen på fiender, se vers 10-11, men kan också syfta på Medelhavet och floden Eufrat med dess bifloder.*]

27 Han ska ropa (*höja sin röst i bön*) till mig:

"Du min Fader, min Gud (*Elohim*), min frälsnings klippa!"

28 Jag ska göra honom till den förstfödde [*som har speciella privilegier*],

till den högste av alla jordens kungar.

29 Jag ska hålla fast min trofasta kärlek (*nåd*) mot honom för evigt,

mitt förbund med honom ska stå fast (*är oföränderligt*).

30 Jag ska ge hans ätt evig dynasti (*hans barn ska vara vid makten för evigt*),

och hans tron så länge som himlen består.

³¹ Om hans söner (*barn*) överger min undervisning

och inte vandrar efter mina stadgar,

³² om de vanhelgar mina påbud

och inte håller mina befallningar,

³³ då ska jag besöka (*hämnas*) deras överträdelser med min stav

och deras missgärningar med slag.

³⁴ Men min nåd (*omsorgsfulla kärlek*) ska jag inte ta bort (*hugga av*) från honom,

inte heller ska jag göra avkall på (*vara falsk med*) min trofasthet.

[Vers 34 ramar in det första stycket med orden nåd och trofasthet, se vers 2-3.]

³⁵ Mitt förbund ska jag inte vanhelga,

inte heller ändra på det som gått över mina läppar (*ångra eller ändra på något som jag sagt*).

³⁶ En gång har jag svurit (*avlagt en ed*) vid min helighet,

förvisso ska jag inte vara falsk mot David (*ändra på något som jag lovat honom*).

³⁷ Hans säd (*avkomma, ättlingar*) ska finnas för evigt,

och hans tron som en sol inför mig.

³⁸ Den ska bestå för alltid precis som månen,

och vara fast grundad som trovärdiga vittnen i skyn.

Sela. [*Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.*]

- 39 Men du har kastat bort och förskjutit,
du har blivit vred på dina smorda.
- 40 Du har avskytt förbundet med din tjänare,
du har vanhelgat hans krona ända till marken.
- 41 Du har brutit ner hans inhägnader,
du har gjort hans starka fästen till ruiner.
- 42 Alla som går vägen förbi förstör honom,
han har blivit till hån för sina grannar.
- 43 Du har upphöjt hans motståndares högra
hand [*gjort hans motståndare starka*],
och har inte låtit honom stå i striden (*han förlorar*).
- 44 Ja du vänder hans svärdsegg,
och har inte låtit honom stå i striden (*han förlorar*).
- 45 Du har låtit hans glans falna,
och kastat ner hans tron på marken.
- 46 Hans ungdoms dagar har kortats (*blivit färre*),
du har övertäckt honom med skam.

Sela. [*Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.*]

- 47 Hur länge Herre (*Jahve*)?
Ska du gömma dig för alltid?
Hur länge ska din brinnande vrede brinna
som en eld?
- 48 Kom ihåg hur kort min tid är.

För vilken fåfänga har du skapat alla människans söner (*barn*)?

⁴⁹ Vilken stridsman (*en man i sin bästa ålder*) är han som lever och inte ska se döden, som ska befria sin själ från gravens makt?

Sela. [*Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.*]

⁵⁰ Var är din tidigare nåd (*omsorgsfulla kärlek*) Herre (*Adonai*),

som du i din trofasthet svor (*gav din ed på*) till David?

⁵¹ Herre (*Adonai*), kom ihåg hånet mot din tjänare,

hur jag bar så många människors hån i min famn,

⁵² Som dina fiender har hånat med Herre (*Jahve*), som de har hånat din smordes fotsteg med.

Avslutande lovprisning

⁵³ [*Den tredje boken avslutas med lovprisning. Strofen återkommer även i avslutningen av Bok 1, 2 och 4, se Ps 41:14; 72:18-19; 106:48.*]

Välsignad vare Herren (*Jahve*) för evigt!

Amen och amen.

90

FJÄRDE BOKEN (90-106)

[Den fjärde boken i Psaltaren består av 17 psalmer; Psalm 90-106.]

Psalm 90 – Människans bräcklighet och Guds evighet

¹ *[Frågan "Hur länge?" binder ihop bok tre och fyra, se Ps 89:47 och Ps 90:14. Psalm 90 är den enda psalmen som anger Mose som författare. Mose sång finns nämnd i 4 Mos 31:30. Titeln gudsmän används om Elia, Elisa och Mose. Sången ramas in av Herren (Jahve) och Gud (Elohim), se vers 2 och 17.]*

Författare: Mose

Citeras i NT: Vers 5 citeras i 2 Pet 3:8

Struktur:

- 1. Lovprisning till den evige Guden, vers 1-2*
 - 2. Kom ihåg hur kort livet är, vers 3-6*
 - 3. Guds vrede, vers 7-12*
 - 4. En upprättad relation, vers 13-17]*
-

En bön av gudsmannen Mose (Moshe).

[Vers 1b-2 formar en kiasm som ramas in av "du", följt av generation/evighet och centralt jorden.]

*Du Herre (Adonai) har varit vår tillflyktsplats
från generation till generation.*

² Innan bergen föddes,
eller du ens hade format jorden
och världen (*marken, den bebodda delen*),

från evighet till evighet

är du (*har alltid varit, och kommer alltid att vara*)
Gud (*El*).

³ Du vände människan till ånger och sade:
"Människobarn, vänd om (*kom tillbaka*)."

⁴ För tusen år i dina ögon är som gårdagen som
gick förbi,
och som en nattväkt.

⁵ Du bär bort dem som med en flod, medan de
sover.

På morgonen är de som spirande gräs.

⁶ På morgonen blomstrar det och växer upp,
på kvällen vissnar det och torkar bort.

⁷ Vi är förtärda av din vrede,
av ditt raseri blir vi förskräckta.

⁸ Du har ställt våra överträdelser inför dig,
våra dolda synder i ljuset av ditt ansikte.

⁹ Alla våra dagar är borta i din vrede,
våra år kommer till ett slut som en suck.

¹⁰ Våra år varar i sjuttio år,
eller med styrka, åttio år.

Likväl är deras stolthet svårigheter och fåfänga;
de är snabbt förbi och vi flyger bort.

¹¹ Vem känner kraften i ditt raseri, och din vrede,
så att man ger dig vederbörlig vördnad?

¹² Lär oss antalet av våra dagar
så att vi kan få visa hjärtan.

13 Kom tillbaka Herre (*Jahve*), hur länge...
förbarma dig över din tjänare (*vänd min sorg till hopp*).

14 Gör oss tillfredsställda (*mätta oss*) på morgonen med din nåd (*omsorgsfulla kärlek*),
så att vi kan fröjda oss och vara glada alla våra dagar.

15 Gör oss glada för alla de dagar som du har plågat oss,
för alla de år som vi har sett ondska.

16 Låt ditt verk (*det du gör*) bli synligt för dina tjänare,
och din härlighet över dina söner (*barn*).

17 Låt din nåd (*ditt välbehag, din favör*) Herre (*Adonai*) vår Gud (*Elohim*) komma över oss.

Upprätta över oss våra händers arbete,
ja våra händers arbete må du upprätta det.
[Om inte Gud är med oss i vårt arbete, arbetar vi fåfängt och förgäves.]

91

Psalm 91 - Gud är fortfarande min sköld

[Psalmen handlar om Guds beskydd. Efter en lång väntan i Psalm 88, 89, 90 kommer nu Guds svar i vers 14-16 i denna psalm!]

Författare: Okänd

Citeras i NT:

Vers 11-12 citeras av djävulen när Jesus frestas, se Matt 4:6 och Luk 4:10-11

Vers 13 citeras i Luk 10:19

Struktur:

1. Förtröstan på Herren, vers 1-13
 2. Guds svar, vers 14-16]
-

¹ [Fyra olika namn används om Gud i vers 1-2. "El Shaddai" förekommer bara här och i Ps 68:15 i Psaltaren.]

Den som sitter i den Högstes (*Elions*) gömställe
och vilar under den Allsmåktiges (*El Shaddais*)
skugga.

² Jag ska säga om Herren (*Jahve*), som är min
tillflykt och min borg,

min Gud (*Elohim*) som jag litar på,

³ att han ska befria mig från fågelfångarens
snara
och från den dödliga pesten.

⁴ Han ska övertäcka dig med sina fjädrar,
och under hans vingar ska du ta din tillflykt.

[4 Mos 32:11; Jes 31:5; Matt 23:37; Luk 13:34]

Hans sanning är en sköld och en stor [rektan-
gulär] stridssköld.

⁵ Du ska inte vara rädd för nattens fador,
inte för pilen som flyger på dagen,

⁶ inte för pesten som smyger i mörkret,
inte för plågan som ödelägger mitt på dagen.

⁷ tusen kan falla vid din sida,
ja tiotusen vid din högra sida,
men det ska inte komma nära dig.

⁸ Du ska bara se på med dina egna ögon,
och se hur vedergällningen drabbar de onda.

9 För du har gjort Herren (*Jahve*) till din tillflykt,
den allra Högste (*Elion*) till din boning.

10 Där ska ingen ondska drabba dig,
inte heller ska någon plåga komma nära ditt
tält.

11 Han ska ge sina änglar (*budbärare*) befallning
om dig,

för att vaka över alla dina vägar.

12 De ska bära dig på sina händer,
så att du inte stöter din fot mot någon sten.

13 Du ska trampa på lejon och ormar,
de unga lejonerna och ormarna ska du trampa
under dina fötter.

14 [*Nu kommer det efterlängttade svaret när Gud
talar:*]

Eftersom han har satt sin kärlek till mig,

därför ska jag befria honom.

Jag ska beskydda honom (*sätta honom högt*),
eftersom han känner mitt namn.

15 Han ska ropa (*höja sin röst i bön*) till mig och
jag ska svara honom.

Jag ska vara med honom i svårigheterna. [*Den
centrala versen!*]

Jag ska rädda honom och föra honom till ära.

16 Jag ska mätta honom med ett långt liv (*längd
av dagar*)

och låta honom få se min frälsning
(*räddning*).

[Vers 14-16 har sju verb, där det centrala och huvudpoängen är att Gud ska vara med. De sju verben är: befria, rädda, kalla, "jag ska vara med honom", rädda, mätta, visa.]

92

Psalm 92 – Tacksägelse på sabbatsdagen

[Detta är den enda psalm som är skriven speciellt för sabbatsdagen, se vers 1. Den sjufaldiga upprepningen av Guds namn och referensen till skapelsen i vers 4-5 kan vara en anledning till kopplingen. Sabbaten är en föraning om den vila som kommer för skapelsen och när Guds fiender slutgiltigt är besegrade, en seger som denna psalm ser fram emot och firar.]

Författare: Okänd

Struktur:

- 1. Uppmaning till lovprisning, vers 2-6*
- 2. Guds seger över de onda, vers 7-12*
- 3. Guds omsorg, vers 13-16.*

Det går också att se ett kiastiskt mönster:

A Herrens hus, vers 2-4

B Guds hand i skapelsen, vers 5-7

C Guds seger, vers 8-10

B Gud vakar över de sina

A Herrens hus]

¹ En psalm, en sång för sabbatsdagen. [2 Mos 20:8-11; 4 Mos 5:12-15]

² Det är gott (*en god sak*) att tacka (*med öppna händer prisa, hylla och erkänna*) Herren (*Jahve*),
och att sjunga lovsång till ditt namn, du den Högste (*Elion*).

³ Att förkunna din nåd (*omsorgsfulla kärlek*) på morgonen,

och din trofasthet under nattimmarna.

⁴ Med ett tiosträngat instrument och med Nevl-lyra (*hebreiska "nevel", större harpa, vanligtvis tolvsträngad*)

och det högtidliga ljudet av Kinnor-harpa (*kithara, hebreiska "kinnor", mindre harpa*).

[För mer om de olika stränginstrumenten, se Ps 33:2.]

⁵ För du Herre (*Jahve*) har gjort mig glad med dina verk.

Jag vill jubla (*höja glädjerop, sjunga*) över dina händers verk.

⁶ Hur stora är inte dina gärningar o Herre (*Jahve*)!

Dina tankar (*idéer*) är mycket djupa (*outgrundliga, svåra att begripa*).

[Jes 55:8; Rom 11:33-34]

⁷ En djurisk (*rå, oförnuftig*) människa känner dem inte,

inte heller förstår en dåre detta.

⁸ När de onda växer upp som gräset,

och när de som ägnar sig åt överträdelser blomstrar,

är det för att de ska förgöras för alltid.

⁹ Men du Herre (*Jahve*) är hög för evigt.

¹⁰ För dina fiender Herre (*Jahve*),

ja dina fiender ska förgås,
alla som ägnar sig åt missgärningar ska bli
kringspridda.

¹¹ Men mitt horn [*symbol på styrka*] har du
upphöjt som vildoxens horn.

Jag är rikligen smord med olja.

¹² Mina ögon har sett på dem som ligger på lur
efter mig,

mina öron har hört ogärningsmännens
önskningar som reser sig upp mot mig.

¹³ Den rättfärdige ska blomstra som palmträdet
[Ps 1:3; 52:10],

han ska växa som en ceder i Libanon.

¹⁴ Planterade i Herrens (*Jahves*) hus

ska de blomstra i vår Guds (*Elohims*) gårdar.

¹⁵ De ska fortsätta att bära frukt vid hög ålder,

de ska vara fulla av sav och rikedom,

¹⁶ till att förkunna att Herren (*Jahve*) är uppriktig,

min klippa, i vilken inte finns någon
orättfärdighet.

[Ps 28:1; 42:9; 62:2; 4 Mos 32:4]

93

Psalm 93 – Herren regerar i ära och makt

[Gud sitter på tronen, han är kung och regerar och
världen kan inte skakas. Nationer och folk liknas
vid brusande vatten, men Gud står över dem. Det
finns en vila i att veta att Gud har kontroll, se Matt
8:23-27; Job 9:8.]

Många av psalmerna i den fjärde boken, psalm 90-116, beskriver hur Gud regerar här på jorden. Flera tron-psalmer är 47, 95-99. Denna och följande sex psalmer appliceras inom judendomen på en kommande tid då Messias regerar här på jorden.

Författare: Okänd, kanske David

Struktur:

- 1. Gud är kung och skapare, vers 1-2*
- 2. Gud är mäktigare än vattnen – nationer i uppror och kaos, vers 3-4*
- 3. Gud regerar i evighet, vers 5]*

[Den grekiska översättningen Septuaginta har också med tillägget: "för dagen före sabbaten, när jorden först blev bebodd. En sång av David." Dagen före sabbaten är fredag, den sjätte dagen i den judiska veckan.]

¹ Herren (Jahve) regerar (är kung)!

Han är klädd i härlighet (höghet).

Herren (Jahve) har iklätt sig

och spänt om sig makt som ett bälte (runt sig, omgjordat sig).

[Styrka liknas vid ett bälte som håller ihop klädnaden. Herrens kraft gör att han kan regera. Här finns också ett bildspråk för att vara redo att agera. Dåtida klädnader hängde löst och

för att göra sig redo att arbeta omgjordade man länderna och band upp klädnaden.]

Ja, världen är skapad och står fast,
den kan inte rubbas (*vackla, står tryggt fast*).
² Din tron [*rike*] är skapad och står fast från
urminnes tider,
du är evig.

[Ordet "evig" är hebreiska "olam", troligtvis från "alam" som betyder "att dölja", dvs. vad som är dolt i avlägsen framtid eller historia. En tidpunkt som inte går att se. Ordet har ofta betydelsen evig.]

³ Forsarna (*strömmar, vågorna*) reser (*höjer*) sig,
Herre (*Jahve*),
forsarna reser sig högt,
forsarna reser sig dånande (*slår in som vågor med full kraft*).

[Ordet för fors har grundbetydelsen "att flöda", det används för att beskriva floder som Eufrat och Jordan. På samma sätt som havet symboliskt beskriver folk och nationer; se Jes 17:12-13; Upp 17:1, 15, kan floder syfta på folk och nationer i rörelse, se Jes 2:2. Havet står också för kaos och oordning, se 1 Mos 1:2; Job 40:20.]

⁴ Mäktigare än (*starkare, högt över*) dånet av stora vatten,
mäktigare än havets bränningar,
Herren (*Jahve*) upphöjd i majestät!

⁵ Dina stadgar (vittnesbörd, instruktioner; Guds grundläggande regler för hur vi ska leva) [Ps 19:7] är helt pålitliga,
helighet tillhör (är lämpligt, passande, smyckar och är något vackert i) ditt hus,
Herre (Jahve),
för alltid (ordagrant "i längd av dagar").

94

Psalm 94 – Gud kommer att döma världen
[Psalmisten ber Gud döma de onda och förtröstar på Guds rättvisa dom.

Citeras i NT:

Vers 11 citeras i 1 Kor 3:20

Vers 14 citeras i Rom 11:1-2

Författare: Okänd

Struktur:

1. Gud vedergäller, vers 1-7
2. Gud som lärare, vers 8-15
3. Gud är trofast, vers 16-26]

¹ [Den grekiska översättningen Septuaginta har också med tillägget: "för veckans fjärde dag," vilket är onsdag.]

Hämndens Gud (El), Herre (Jahve),

Hämndens Gud (El), lys fram, stråla tydligt!

² Stå upp (lyft upp dig själv), du jordens domare,
ge de stolta deras vedergällning.

- 3 Herre (*Jahve*) hur länge ska de onda,
hur länge ska de onda vara upphöjda?
- 4 De sprutar ur sig (*en massa ord*), de talar
arrogant,
alla som ägnar sig åt överträdelse sätter sig
själva högt.
- 5 De krossar folket Herre (*Jahve*)
och hemsöker deras arv.
- 6 De slår änkan och främlingen
och mördar den faderlöse.
*[Just dessa grupper av människor är Gud extra
mån om att vi ska behandla väl.]*
- 7 De säger: "Herren (*Ja*) ska inte se,
inte heller ska Jakobs Gud (*Elohim*) höra (*vad
vi håller på med*)."
- 8 Tänk efter, ni brutala (*råa, djuriska*) bland
människor.
Och ni dårar, när ska ni förstå?
- 9 Han som formade örat, skulle han inte höra?
Han som formade ögat, skulle han inte se?
- 10 Han som tuktar nationer,
skulle han inte korrigera?
Ja, han som lär människan kunskap?
- 11 Herren (*Jahve*) känner människans tankar,
att de är fåfängliga.
- 12 Rikt välsignad (*salig, mycket lycklig*) är den
stridsman (*en man i sin bästa ålder*)
som du undervisar Herre (*Jah*), och lär om dina
stadgar,
- 13 så att du kan ge honom vila från de onda
dagarna,

till dess avgrundsdjupet har blivit grävt för de onda.

¹⁴ För Herren (*Jahve*) ska inte förkasta sitt folk, inte heller ska han överge sin arvedel.

¹⁵ Rätten ska återvända till domarna, och alla som har ett rätt (*rakt*) hjärta ska följa den.

¹⁶ Vem ska stå upp för mig mot våldsverkarna? Vem ska stå upp för mig mot överträdarna?

¹⁷ Om inte Herren (*Jahve*) hade varit min hjälp, skulle min själ snart ha bott i tystnaden (*graven*).

¹⁸ Om jag säger: "Min fot halkar", då upprätthåller mig din nåd (*omsorgsfulla kärlek*) Herre (*Jahve*).

¹⁹ När mina oroliga tankar är många inom mig, då tröstar din lekfulla glädje mig (*min själ*).

[Ordet för "oroliga tankar", hebreiska "sarapim", används bara här och i Ps 139:23. Ordet för glädje här är "shaa", det beskriver en lekfull, sprudlande glädje som ett barn har. Ordet används bara här och i Jes 23:11; 66:12; Ps 119:16, 47, 70.]

²⁰ Ska de ondas säten (*domarstolar*), som främjar ont uppsåt med sina lagar, ha gemenskap med dig?

²¹ De samlar sig tillsammans mot de rättfärdigas själar och utgjuter (*dömer*) oskyldigt blod.

²² Men Herren (*Jahve*) har varit mitt höga torn,

och min Gud (*Elohim*) min tillflykts klippa.
23 Han har fört deras egna överträdelser över dem,
och ska hugga av dem i deras egen ondska,
Herren (*Jahve*) vår Gud (*Elohim*) ska hugga av dem.

95

Psalm 95 – Kom prisa en helig Gud

[Psalmen uppmanar att komma inför Gud och prisa honom för hans storhet, men påminner också om att Gud är helig. Denna psalm inleder en serie psalmer om lovprisning, psalm 95-100.]

Författare: Inte angiven i den hebreiska texten, men utifrån NT anges att psalmen är inspirerad av den helige Ande och nedskriven av David, se Heb 3:7; 4:7.

Citeras i NT:

Vers 7-11 citeras i Heb 3:7-11, 15, 18; 4:1, 3, 5, 7

Struktur: Psalmen är uppdelad i två huvudsektioner; vers 1-7 och en avslutande varning i vers 8-11. Det går att se tre sektioner:

- 1. Kom – prisa Gud, vers 1-5*
- 2. Gå in – närma er Gud i tillbedjan, vers 6-7*
- 3. Varning – ni går in på helig mark, vers 7-11.]*

Kom – en uppmaning att glädja sig

¹ *Kom (sätt igång, börja gå, vandra)!*

Låt oss sjunga (*höja gälla jubelrop i triumferande glädje*)

till Herren (*Jahve*).

Låt oss ropa högt (*i segerjubel, väsnas med rop och härskri*)

till vår frälsnings klippa.

[Det hebreiska ordet "yesha" som betyder frälsning, räddning, befrielse, säkerhet, vård och välgång används sextio gånger i Psaltaren och är detsamma som Yeshua - det hebreiska namnet på Jesus.]

² Låt oss träda fram inför honom (*hans ansikte*) med tacksägelse [*som ett gemensamt hyllningsoffer i kör*]

med sånger (*psalmer, sång och spel*) ropa högt (*i segerjubel, väsnas med rop och härskri*) till honom.

³ För en stor Gud (*El, den allvetande*) är Herren (*Jahve*)

och en stor kung över alla gudar. [*Ps 47:3; 96:4*]

⁴ I hans hand är jordens djup,
och bergstopparna tillhör honom.

⁵ Hans är havet, för han gjorde det,
hans händer formade torra land.

[Bland de omkringliggande hedniska folken hade man olika gudar för olika områden, men Israels Gud är en, och han råder över allt skapat - djup och höjd, hav och land. Det vanliga ordet för "torrt land" är "jabasha", se 1 Mos 1:9-10;

2 Mos 14:16; Jos 4:22. Här används dock det ovanligare "jabeshet" som annars bara påträffas i 2 Mos 4:9, där Gud berättar för Mose hur han ska ta vatten från floden som ska förvandlas till blod på "torra land". Gud är större än alla egyptiska avgudar! Ordet "torra land" för också tankarna till uttåget ur Egypten och hur israeliterna korsade Röda havet, en berättelse som återknyter till varningen i psalmens senare del.]

Kom - i vördnadsfull tillbedjan

⁶ Kom (gå in)!

Låt oss falla ner (kasta oss ner och tillbe)

och böja oss (böja våra knän);

låt oss knäböja inför (även med innebörden att välsigna) Herren (Jahve), vår Skapare.

[Tre olika hebreiska ord används för att beskriva ödmjuk tillbedjan: shacha, kara och barach. Denna trefaldiga upprepning ger extra betoning på denna vers som en central vers i psalmen.]

⁷ För han är vår Gud (Elohim)

och vi är folket i hans vård (hjord, på hans betesmark),

en fårhjord (flock av småboskap) i hans hand (ägo, står under hans skyddande och ledande hand).

[Joh 10:27]

En varning

[Nu skiftar tonen i psalmen. Från glädjefylld tillbedjan till en varning från den Helige Ande, se Heb 3:7. Detta skärper tonen och visar allvaret i en sund Gudsfruktan, se Ords 1:7. Vi påminns om att tillbedjan inte bara är sånger och ord, utan också lydnad. Om Gud ska vara vår herde, måste vi också följa honom.]

Om ni ändå ville lyda honom i dag.

⁸ "Förhärda inte ert hjärta, som vid Meriva [*hebreiska för strid, provokation, tvist och gräl*],

som [*den där*] dagen i Massa [*hebreiska för prövning, frestelse, test och förtvivlan*] i öknen (*vildmarken*) [*då israeliterna var utan vatten*],

⁹ där era fäder satte mig på prov, de prövade mig,

fastän de hade sett min gärning (*mitt verk*) [*uttåget – befrielsen från slaveriet*].

[De hebreiska orden Meriva och Massa har fått namnge platser längs israeliternas ökenvandring. Inte långt efter att de korsat Röda havet på ett mirakulöst sätt, sattes de på prov då det inte fanns vatten. Frågan som då ställdes var: "Är Herren med oss eller inte?", se 2 Mos 17:7. En liknande händelse inträffade även en generation senare när Miriam hade dött i öknen Sin, se 4 Mos 20:1, 13. Hebreerbrevets författare varnar utifrån dessa verser för risken att avfalla från den levande Guden och betonar att de ska uppmuntra varandra att hålla fast vid

sin tro, se Heb 3:7-14. Se även 5 Mos 6:16; 9:22; 32:51; 33:8; Ps 81:8; 106:32.]

¹⁰ I fyrtio år var jag förbittrad på (*avskydde, föraktade, sörjde jag*) detta släkte (*den generationen*),

och jag sa: 'De är ett folk som far vilse i sitt hjärta [*ett folk med vilsna hjärtan*].

De känner inte mina vägar.'

¹¹ Därför svor jag i min vrede:

'De ska aldrig komma in i min vila.' " [*4 Mos 14:21-23; 5 Mos 1:34, 35*]

[Denna psalm har ett allvarligt budskap. Både Paulus och Hebreerbrevets författare tar upp texten som ett varnande exempel, se 1 Kor 10:1-10, 13; Heb 3-4. Budskapet är att vi ska prisa Gud med glädje i sång och jubel, men också med vördnad. Anledningen är att vår Skapare och Herde är en allsmäktig och helig Gud. Psalmen påminner oss även om att tillbedjan och lydnad går hand i hand. Ord och handlingar hör ihop, se Jak 2:17. Det är viktigt att se förhållandet mellan den första delen i vers 1-7 och varningen i vers 8-11. Uppmaningen som inledde psalmen – att lova Gud – är något att verkligen hörsamma. Att sluta lovprisa Gud utgör det första steget till ett förhärdat och hårt hjärta. Den som vill bevara sitt hjärta, se Ords 4:23, gör väl i att alltid ödmjuka sig, prisa och lova Herren.]

96

Psalm 96 – Gud ska döma med rättvisa!

[Psalm 96 är en lämplig fortsättning på Psalm 95, där den som vill följa och lyda Gud blivit påmind om Guds helighet. Frasen "en ny sång" återfinns här och i Ps 98:1. I sammanhanget är det en ny sång som kommer utifrån en djup medvetenhet om den svaga mänskliga naturen. Med den klangbotten får även sången messianska undertoner. I vers 11 finns Guds personliga namn inkodat i den första radens ord som i ordningsföljd börjar på Jod, He, Vav och He - JHVH.]

Författare: Okänd

Struktur:

- 1. Uppmaning att sjunga om Guds storhet, vers 1-6*
 - 2. Uppmaning till folken, vers 7-10*
 - 3. Uppmaning till skapelsen, vers 11-13]*
-

Sjung till Herren

¹ [Stycket inleds med tre uppmaningar att sjunga.]

Sjung till Herren (Jahve), en ny sång.

Sjung till Herren (Jahve), hela jorden.

² Sjung till Herren (Jahve), välsigna hans namn.

Ropa ut hans frälsning (räddning, hebr. "yesha"), dag efter dag.

*³ Förkunna hans ära bland hednafolken,
hans under bland alla folk.*

⁴ För Herren (Jahve) är stor och högt är han prisad,

han ska fruktas högt över alla gudar (elohim).

⁵ Folkets alla gudar (*elohim*) är avgudar,
men Herren (*Jahve*) är den som har gjort
himlarna.

⁶ Majestät och härlighet är inför hans ansikte,
makt och glans i hans helgedom.

Ge till Herren

⁷ [*Stycket inleds med tre uppmaningar att "ge till Herren".*]

Ge till Herren (*Jahve*), alla folkslag (*alla familjer*).

Ge till Herren (*Jahve*), ära och makt.

⁸ Ge till Herren (*Jahve*), den ära som tillhör hans
namn.

Bär fram ett offer, och kom till hans gårdar.

⁹ Tillbe Herren (*Jahve*) i helig skrud,
bäva inför honom, hela jorden.

¹⁰ Sä g bland hednafolken: "Herren (*Jahve*)
regerar (*är kung*),

världen står fast och vacklar inte.

Han ska döma folken med rättvisa."

Herren kommer

¹¹ [*Tre uppmaningar till himmel, have och
marken:*]

Må himlen glädja sig, och jorden fröjda sig.

[*Hebreiskan har här fyra ord vars begynnelsebok-
stäver är JHVH, det formar ett akrostiskt mönster
för Guds namn Jahve.*]

Må havet brusa, med allt som fyller det.

¹² Må marken vara glad, tillsammans med allt på
den.

Då ska skogens alla träd jubla (*triumfera, ropa
i glädje*),

¹³ inför Herren, för han kommer,

han kommer för att döma jorden.

Han ska döma världen med rättfärdighet,
och folken med sin sanning (*trofasthet*).

97

Psalm 97 – Herrens makt

[Gud är allsmäktig. Han kommer uppenbara sig och komma till jorden. Psalmen beskriver denna händelse och jordens respons. Temat om Gud som rättvis domare finns med i vers 8 och hela sista stycket, se vers 10-12. Gud är världens skapare och kungen som är värd att lovprisas.]

Författare: Okänd

Struktur:

- 1. Gud uppenbarar sig, vers 1-5*
- 2. Respons, vers 6-9*
- 3. Guds omsorg om de rättfärdiga, vers 10-12]*

Gud uppenbarar sig

¹ Herren (*Jahve*) regerar (*är kung*)!

Låt jorden jubla,

låt de fjärran kusterna (*öarna*) [*jordens mest avlägsna platser*] glädja sig.

² Moln och mörker är kring honom,

rättfärdighet och rätt är grunden för hans tron.

[Tronen symboliserar här hur Gud regerar.]

³ Eld går framför honom,

förtär hans motståndare på alla sidor.

[Fienderna är både människor (vers 6 och 10) och avgudar (vers 7 och 9).]

⁴ Hans blixtar lyser upp världen (*den bebodda delen av jorden*),

jorden ser det och bävar [*folken blir skräckslagna*].

⁵ Bergen smälter som vax inför Herren (*Jahve*), inför hela jordens Herre.

Respons

⁶ Himlarna förkunnar hans rättfärdighet, och alla folk ser hans härlighet [*hans manifesterade närvaro*].

⁷ Låt dem komma på skam, alla som tjänar bildstoder (*statyer i trä eller sten, samma ord som i 2 Mos 20:4*),

de som skryter om sig själva med ting som är ingenting,

böj er inför honom [*Gud*] alla gudar (*avgudar*).

⁸ Sion hörde det och gladdes,

Juda döttrar fröjdades över dina domar Herre (*Jahve*).

⁹ För du Herre är den högste över hela jorden, du är upphöjd högt över alla gudar (*avgudar*).

Guds omsorg om de rättfärdiga

¹⁰ Ni som älskar Herren (*Jahve*),

hata det onda!

Han bevarar sina heligas själar (*deras liv*).

Han befriar dem ut ur den ondes hand.

¹¹ Ljus är sått för de rättfärdiga,

och glädje för dem som har ett fromt (*rakryggat, ärligt*) hjärta.

¹² Gläd er i Herren (*Jahve*), ni rättfärdiga,

och tacka (*med öppna händer prisa, hylla och erkänn*) hans heliga namn (*ihågkomst*).

98

Psalm 98 - Sjung en ny sång!

[En kröningspsalm. Psalm 98 är snarlik Psalm 96 och beskriver hur himmel, jord och hela skapelsen prisar Gud som är kung, skapare, frälsare och domare.

Författare: Okänd

Struktur:

- 1. Uppmaning att sjunga om Guds storhet, vers 1-6*
- 2. Uppmaningen att prisa med instrument, vers 4-6*
- 3. Uppmaning till naturen att prisa, vers 7-9]*

¹ En psalm.

*Sjung en ny sång till Herren (Jahve),
 för han har gjort och gör fantastiska under.
 Hans högra hand [hans militära styrka]
 och hans heliga arm [hans godhet, rättvisa och sanning - Jesu syndfria liv]
 har gett honom segern (befrielsen, frälsningen).*

² Herren visar sin kraft att frälsa (*befria*).

Han uppenbarar sin rättfärdighet inför hednafolkens åsyn.

³ Han kommer ihåg sin nåd (*omsorgsfulla kärlek*) och trofasthet mot Israels folk, [*folk från*] alla jordens hörn ser hur vår Gud (*Elohim*) frälser (*räddar*).

⁴ Ropa högt (*i segerjubel, väsnas med rop och härskri*) till Herren (*Jahve*), alla länder (*hela jorden*).

Brist ut i jubel (*glädjerop*) och lovsång!

⁵ Lovsjung Herren (*Jahve*) med harpa (*kithara, hebreiska "kinnor", mindre harpa*) [*ren instrumental musik*],

med harpa och melodistämman (*sång ackompanjerad med instrument*),

⁶ med trumpeter (*trumpetstötar*) och shofarer (*vädurshorn, basuners ljud*).

Ropa i glädje inför konungen, Herren!

⁷ Låt havet och allt som är i det ropa (*brusa*), tillsammans med världen och de som bor i den.

⁸ Låt floderna klappa sina händer, låt bergen jubla (*ropa i glädje*) tillsammans

⁹ inför Herren,

för han kommer för att döma [*och regera på*] jorden.

Han ska döma världen med rättfärdighet och folken (*nationerna*) med rättvisa.

99

Psalm 99 – Herren regerar!

[Den sista av kröningspsalmerna, psalm 47, 93, 96-99. De första och sista orden i denna psalm

formar psalmens tema: Herren regerar och Gud är helig.

Författare: Okänd, Den grekiska översättningen Septuaginta lägger till "en psalm av David".

Struktur:

- 1. Herren regerar, vers 1-3*
 - 2. Dömer världen, vers 4-5*
 - 3. Gud svarar på bön, vers 6-9]*
-

Herren regerar

1 Herren (Jahve) regerar (är kung)!

Låt folken bäva (darra, skaka)!

Han tronar på keruberna [nådstolen ovanpå arken, se 2 Mos 25:17-20]!

Låt jorden skälva (jordbävning)!

2 Herren (Jahve) är stor i Sion [tempelberget i Jerusalem]

och han är högt upphöjd över alla folk.

3 Låt dem tacka (med öppna händer prisa, hylla och erkänna) ditt namn

som stort och vördnadsbjudande.

[Refräng:] Han är helig.

Herren dömer världen

4 Kungens makt (styrka) älskar rätten.

Du har etablerat likvärdighet,

du har verkställt rätt och rättfärdighet i Jakob.

[Denna vers har likheter med talesättet att "om man är stark, måste man vara snäll"]

⁵ Upphöj Herren vår Gud (*Jahve Elohim*)
och böj dig själv inför hans fotpall.

[*Refräng:*] Han är helig.

Gud svarar på bön

⁶ Moses och Aron var bland hans präster,
och Samuel bland dem som ropar (*höjer sina
röst i bön*) till hans namn.

De ropade (*höjde sina röster i bön*) till Herren
(*Jahve*)

och han svarade dem.

[*2 Mos 32:11-13, 30-32; 4 Mos 12:13; 14:13-19; 1
Sam 7:5, 8-9; 12:16-18; Jer 15:1*]

⁷ Han talade till dem i molnstoden. [*2 Mos 13:21*]

De höll hans vittnesbörd och de stadgar (*vit-
tnesbörd, instruktioner*) han gav dem.

⁸ O, Herre vår Gud (*Jahve Elohim*), du svarade
dem

och du var en förlåtande Gud mot dem,
trots att du hämnades deras felsteg (*misstag*).

⁹ [*Refräng:*]

Upphöj Herren vår Gud (*Jahve Elohim*),

och tillbe på hans heliga berg,
för Herren vår Gud (*Jahve Elohim*) är helig.

[*Han är helig upprepas som en refräng i vers 3
och 5 och här upprepas det igen med Guds fulla
namn som ett crescendo på refrängen.*]

100

Psalm 100 – Tacka Herren

[Denna psalm avslutar en serie kröningpsalmer, psalm 95-100. Denna psalm nämner inte Gud som kung, men har många av dessa psalmers språk. Psalmisten uppmanar hela jorden och hans folk att prisa Gud.]

Författare: Okänd

Struktur: Psalmen har två sektioner som är parallella. Fyra imperativ i vers 1-3a leder fram till en orsak för att prisa Gud i vers 3bc. Sedan kommer på nytt tre imperativ i vers 4 som leder fram till slutsatsen i vers 5 att Gud är god och att hans nåd varar för evigt. Det finns också ett kiastiskt mönster som centrerar kring uppmaningen att lära känna Gud – han som är den sanne Guden.

- 1. Uppmaningar att prisa, vers 1-3a*
- 2. ... för vi är hans folk, vers 3bc*
- 3. Uppmaningar att prisa, vers 4*
- 4. ... för Gud är god, vers 5]*

¹ En tacksägelsepsalm.

Ropa högt (hög triumferande jubelrop, väsnas med rop och härskri) till Herren (Jahve) [alla tillsammans utöver] hela jorden (alla länder)!

[Det hebreiska verbet "rua" beskriver segerjubel och segerlarm; ordets ursprungsbetydelse är att förstöra genom att bryta något. Här skulle det

bildligt kunna tolkas som att öronen brister p.g.a. öronbedövande ljud.]

² Tjäna (*bli hans livegna och arbeta för*) Herren (*Jahve*) med [*största*] glädje (*fröjd, munterhet, nöje*)

– kom inför hans ansikte (*träd in i hans närvaro*) med jubelsång (*fröjderop, glädjetjut i triumf*)!

³ Erkänn (*bli viss om, besinna, inse*) att Herren (*Jahve*) [*själv*] är Gud (*Elohim*)

– han har skapat (*gjort, frambringat, åstadkommit*) oss och inte vi själva – [*vi är*] hans folk [*i samlad trupp*] och får (*flock av småboskap*)

på hans betesmark (*grönbete*). [*Ps 74:1; 79:13; Joh 10:11-14*]

[Fyra imperativ (ropa, tjäna, kom och erkänn) leder fram till den första slutsatsen – att vi är hans folk, se vers 3. Psalmen avslutas med ytterligare tre imperativ (kom, var tacksamma och välsigna) som leder fram till den slutliga slutsatsen – att Herren är god och att hans nåd består!]

⁴ Kom (*gå*) in genom hans portar med tacksägelse [*som ett hyllningsoffer i unison kör*],

och hans förgårdar med lovsång (*lovord*).
Var tacksamma mot (*hylla, erkänn och prisa*) honom,

välsigna (*lova, tala gott om*) hans namn.

[Den ursprungliga hebreiska betydelsen av verbet tacka är att använda och hålla ut sin hand, men även att kasta något. Här finns troligen innebörden av att lyfta händerna i lovprisning, men även att bekänna och vrida sina händer under gråt och intensivt "kasta ut" sina bekännelser inför Herren. Hebreiskans ord för verbet välsigna har en ursprunglig betydelse av att böja knä.]

⁵ För Herren (Jahve) är god [han har den bästa välviljan],

hans nåd (kärleksfulla godhet och omsorg, barmhärtighet) varar i evighet

och från släkte till släkte (från generation till generation) [varar] hans trofasthet (sanning).

101

Psalm 101 – Kungen ska regera rättfärdigt
[En kunglig psalm.]

Författare: David

Struktur: Psalmen har flera olika mönster och upprepningar. Redbarhetens väg, se vers 2 och 6; ögon, se 3, 5 och 6.

A redbarhetens väg, vers 2a

B inom mitt hus, vers 2b

C framför mina ögon, vers 3a

D göra, vers 3b

E ondska, vers 4b

F förgöra, vers 5a

Centralt tema, vers 5b–6a

A redbarhetens väg, vers 6b

B i mitt hus, 7a
D som gör, vers 7a
C inför mina ögon, 7b
F förgöra, vers 8a
E onda, vers 8a]

¹ Av (för) David, en psalm (sång ackompanjerad på strängar).

Jag vill sjunga om nåd (omsorgsfull kärlek) och rätt (rättvisa),

till dig Herre (*Jahve*) ska jag sjunga mitt lov.

² Jag ska studera (*akta, beskåda*) redbarhetens väg.

När ska du komma till mig?

Jag ska vandra med mitt hus (*min familj*) med redbarhet i mitt hjärta.

³ Jag ska inte ha några låga (*dåliga*) ting framför mina ögon.

Jag hatar att göra krokiga (*onda, förvridna*) saker,

det ska inte få klänga på mig.

⁴ Ett falskt (*förvridet, moraliskt fördärvat*) hjärta ska lämna mig,

jag ska inte kännas vid onskans föremål.

⁵ Den som förtalar (*skvallrar på*) sin granne i hemlighet,

honom ska jag förgöra.

Den som har arroganta ögon och ett stolt hjärta,

honom ska jag inte skona.
6 Mina ögon vilar på de trofasta i landet,
för att de ska bo med mig.

Den som vandrar på redbarhetens väg,
han ska få betjäna mig.

7 Den som ägnar sig åt svek (*förleder andra*) ska
inte bo i mitt hus,
han som talar falskhet (*lögn*) ska inte bestå
inför mina ögon.

8 Morgon efter morgon ska jag förgöra
alla onda i landet,
hugga av från Herrens (*Jahves*) stad
alla som sysslar med missgärning.

102

Psalm 102 – En bön om hjälp

[Överskriften till psalmen är speciell som inte anger författare. plats eller omständighet, istället beskrivs sinnesstämningen hos någon som är betryckt och ansatt.

Författare: Okänd

Struktur:

1. Introduktion, vers 2-3
 2. Klagan, vers 4-12
 3. Förtröstan på Gud, vers 13-23
 4. Bön, vers 24-25
 5. Förnyat hopp, vers 26-29]
-

1 En bön av en betryckt (*ansatt*), när han är överväldigad och utgjuter sin klagan (*fundering, i mitt lågmälda grubblande*) inför Herren (*Jahve*).

Introduktion

2 Herre (*Jahve*) hör min bön,
och låt mitt rop komma inför dig.
3 Göm inte ditt ansikte för mig
i mina dagar av ångest,
luta ditt öra till mig,
den dag då jag ropar (*höjer min röst i bön*),
svara mig med hast (*fort*).

Klagan

4 Mina dagar äts upp som rök,
och mina ben brinner som en eldstad.
5 Mitt hjärta är slaget som gräs
och vittrar bort,
eftersom jag glömmer att äta mitt bröd.
[Förlorad aptit är inte ovanligt hos någon som är drabbad av ångest.]
6 På grund av min suckande röst
åtskiljs mina ben från mitt kött (*skelett och muskler faller isär*).
7 Jag är som en pelikan i öknen,
jag har blivit som en uggla på en övergiven plats. [*Jes 34:10-15; Sef 2:13-15*].
8 Jag tittar och har blivit
som en sparv som är ensam på taknocken.
9 Mina fiender hånar mig hela dagen,
de som är arga på mig använder mig som en förbannelse.

- 10 Jag har ätit aska som bröd,
och blandat min dryck med tårar.
11 På grund av din harm och din vrede,
för du tog upp mig och kastade bort mig,
12 är mina dagar som en lång skugga
och jag vissnar bort som gräs.

Förtröstan

- 13 Men du Herre (*Jahve*) sitter på tronen för evigt,
och ditt namn är för alla släktled (*generationer; det upphör aldrig*).
- 14 Du kommer att uppstå och ha nåd och förbarmande över Sion [*tempelberget i Jerusalem*],
för det är tid att visa nåd (*oförtjänt kärlek, favör*) mot henne,
för hennes bestämda tid har kommit.
- 15 Dina tjänare har sitt behag i hennes stenar
och älskar hennes dammkorn.
- 16 Nationerna (*länderna, hedningarna*) fruktar (*vördar*) Herrens (*Jahves*) namn,
alla jordens kungar din härlighet.
- 17 När Herren (*Jahve*) har byggt upp Sion [*tempelberget i Jerusalem*],
när han har visat sig i sin härlighet,
18 när han har sett de utblottades böner,
och inte föraktat deras böner.
- 19 Detta skall skrivas för kommande generationer,
och ett folk som ska skapas för att prisa Herren (*Ja, kortformen av Guds namn*).
- 20 För han har sett ner från sin helgedom i höjden,

från himlarna har Herren (*Jahve*) skådat ner på jorden,

²¹ för att höra jammern från de fångna,

för att lösa dem som är bestämda till död (*bokstavligt; för att öppna för dödens söner*),

²² för att människor ska berätta om Herrens (*Jahves*) namn i Sion [*tempelberget i Jerusalem*], och förkunna hans lov i Jerusalem.

²³ När folken samlas,

och kungarikena för att tjäna Herren (*Jahve*).

Bön

²⁴ Han försvagar min styrka på vägen,

han förkortar mina dagar (*gör dem färre*).

²⁵ Jag säger: Min Gud (*El*) ta inte bort mig mitt i mina dagar (*mitt i livet*),

du vars år varar genom alla slakten (*generationer*).

Förnyat hopp

²⁶ En gång lade du jordens grund,

och himlarna är skapade av dina händer.

²⁷ De ska förgås,

men du står kvar.

De slits ut som ett plagg,

som kläder ska du ta av dem och byta ut (*förändra*) dem.

²⁸ Du är densamme (*du förändras inte*),

dina år har inget slut.

²⁹ Dina tjänares barn ska bo här,

och deras barn ska leva i trygghet inför dig (*i din närhet*).

103

Psalm 103 – Välsigna Herren, min själ

[Denna psalm börjar med en av de mest kända orden i hela Psaltaren – Välsigna Herren, min själ! Denna strof inleder och avslutar psalmen. Även nästa psalm, 104 avslutas med samma rad, vilket kopplar ihop dessa två psalmer. Psalm 103 är en lovprisning som rör sig från psalmistens perspektiv, vidare till hela Guds folk, vers 6-18 för att avslutas med att hela skapelsen prisar Gud!]

Författare: David

Struktur:

- 1. Inbjudan att prisa Gud, vers 1-2*
- 2. Personlig erfarenhet av Guds nåd, vers 3-8*
- 3. Gemensam erfarenhet av Guds nåd, vers 9-16*
- 4. Guds nåd mot mänskligheten, vers 17-19*
- 5. Avslutande inbjudan att prisa Gud, vers 20-22]*

¹ Av (för) David.

Välsigna Herren

*Välsigna (prisa, böj dig ner inför) Herren,
min själ (mitt innersta, hela min varelse, hebreiska "nefesh") och allt som är inom mig ...
Hans heliga namn ...*

[Meningen är ofullständig, den saknar ett verb. Det kan vara ett sätt att förstärka ordet "välsigna", och i så fall blir det en uppmaning att

”Välsigna hans heliga namn”, men det kan också vara så att David blir så överväldigad av Guds helighet och allt Gud har gjort att han tvingas stanna upp, för att sedan börja om meningen i nästa vers.]

² Välsigna (prisa, böj dig ner inför) Herren,
min själ (hela min varelse),
och glöm inte alla hans ingripanden
(gärningar, förmåner).

[Ordet själ i hebreiskt språkbruk innefattar kropp, hjärta, sinne och styrka. David talar nu till sig själv och uppmanar hela sin varelse att böja sig inför Gud och inte glömma någon av följande punkter i vers 3-8.]

Personlig erfarenhet av Guds nåd

³ Han som förlåter dig [*min själ*] alla dina synder,
som helar alla dina sjukdomar (*brister*),

⁴ som köper tillbaka (*återlöser och på så vis räddar*) ditt liv från graven (*döden, dödsriket, från ett liv i meningslöshet*),

som kröner (*hedrar*) dig [*min själ*] med nåd
(*omsorgsfull kärlek*) och barmhärtighet (*ömsint
nåd*),

⁵ som mättar ditt liv med allt gott (*fyller i
överflödande mått alla mänskliga behov*),

som förnyar (*återskapar*) din ungdom som
örnen.

[Örnen lever länge och symboliserar styrka och frihet. Kan också syfta på den process då örnen

varje år byter ut alla sina fjädrar och låter nya växa ut och blir ung på nytt.]

⁶ Herren (*Jahve*) gör det som är rätt,
han ger rättvisa åt alla som är förtryckta.

⁷ Han visade sina vägar för Mose,
sina gärningar för Israels folk.
[Vägar visar på förtrolighet och en nära relation.]

⁸ Herren (*Jahve*) är barmhärtig (*förlåtande, känner medlidande*) och nådefull,
sen till vrede och visar stor (*överflödande*) kärlek (*lojalitet, är trofast till sina löften*).
[Denna vers innehåller tre olika ord som alla betyder nåd, med lite skilda aspekter.]

Gemensam erfarenhet av Guds nåd

⁹ Han går inte ständigt till rätta,
och behåller inte sin vrede för evigt.

¹⁰ Han behandlar inte oss efter våra synder (*felsteg*),
och ger inte igen för den skuld vi förtjänar (*verkställer inte domen mot oss*).

¹¹ För lika hög som himmelen är över jorden,
så stor (*stark*) är hans nåd (*omsorgsfulla kärlek*) till dem
som fruktar (*vördar*) *[tillber]* honom.

¹² Lika långt som öster är från väster *[en oändligt lång, omätbar sträcka]*,
så långt låter han våra upproriska överträdelser vara från oss.

13 Som en fader förbarmar sig (*visar barmhärtighet, ömhet*) över sina barn, så förbarmar sig Herren över dem som i vördnadsfull tillbedjan fruktar honom.

14 För han vet hur vi är skapade (*hur vi är*), han kommer ihåg (*tänker på*) att vi är stoft (*lera*).

15 Människans dagar är som gräs, som en blomma på fältet blomstrar hon.

16 Vinden drar förbi över den och den är borta, dess plats är inte längre känd.

Guds nåd mot hela mänskligheten

17 Men Herrens nåd (*omsorgsfulla kärlek*) varar från evighet till evighet över dem som fruktar (*vördar*) honom, och hans rättfärdighet till sönerns söner (*från generation till generation*).

18 För sådana som håller hans förbund och till dem som kommer ihåg hans föreskrifter och gör efter dem (*lever sina liv som Gud vill*).

19 Herren (*Jahve*) har rest sin tron i himlen, hans kungarike råder över allt.

Välsigna Herren

20 Välsigna (*prisa, böj er ner inför*) Herren, ni hans budbärare [*profeter som talar inspirerat av Gud, kan även syfta på änglar*], ni starka krigare som utför hans uppdrag och lyder hans befallningar.

21 Välsigna (*prisa, böj er ner inför*) Herren, alla hans härar (*alla änglar*), alla hans tjänare som utför hans vilja.

22 Välsigna (*prisa, böj er ner inför*) Herren,
alla hans verk,
överallt (*på alla områden*) i hans välde.

Välsigna (*prisa, böj dig ner inför*) Herren (*Jahve*)
min själ (*hela min varelse*).

104

Psalm 104 – Gud är stor

[Detta är en tvillingpsalm till Psalm 103. Båda börjar och slutar med samma strof. Om den föregående psalmen prisade Gud för hans nåd är fokus i denna psalm mer på Guds storhet.]

Författare: Okänd

Struktur:

- 1. Inbjudan att prisa Gud, vers 1a*
- 2. Gud och himlarna, vers 1b-4*
- 3. Gud och vattnen, vers 5-9*
- 4. Guds ordning i skapelsen, vers 10-23*
- 5. Guds mångfald i skapelsen, vers 24-30*
- 6. Herrens ära, vers 31-35b*
- 7. Avslutande inbjudan att prisa Gud, vers 35c-d]*

¹ Välsigna (*prisa, böj dig ner inför*) Herren (*Jahve*)
min själ (*hela min varelse*).

Gud och himlarna

Herre, min Gud, du är väldig och stor,
du är klädd i majestät och härlighet.

² Du sveper dig i ljus som en klädnad,

du spänner ut (*expanderar*) himlarna (*universum*) som ett tält [*här antyds ett expandrade universum, se även Ps 18:10*],

³ och har lagt (*konstruerat, timrat*) balkarna till dina övre rum [*tronsalar*] ovan skyn (*vattnen*).

Du gör molnen till din vagn,

och drar fram på vindens vingar.

⁴ Du gör vindar till dina sändebud,

eldslågor till dina tjänare.

[*Kan även översättas: "Du gör dina änglar till sändebud, dina tjänare till flammande eldslågor."*]

Gud och vattnen

⁵ Du grundade jorden på dess fästen,
så att den aldrig kommer att vackla.

⁶ Du täckte den med djupet som en klädnad,
vattnet stod högt över bergen.

⁷ På ditt kommando flydde de,
för din dundrande röst skyndade de bort.

⁸ De gick över bergen,
de gick ner i dalarna, till den plats du hade
bestämt för dem.

⁹ Du har satt en gräns som vattnen inte får gå
över,
aldrig mer ska de täcka jorden. [*1 Mos 9:11*]

Guds ordning i skapelsen

¹⁰ Du förvandlar källor till flöden,
och låter dem forsa fram mellan bergen.

¹¹ De vattnar alla markens djur,
vildåsnor släcker sin törst.

¹² Vid dem har himlens fåglar sina bon,
de sjunger från grenarna.

13 Du vattnar bergen från dina salar,
jorden mättas av din frukt.

14 Du låter gräs växa för boskapen,
och grödor (*plantor; spannmål*) som
människan kan bruka.

Du gör så att marken producerar bröd (*mat*),
15 och vin som gör människan glad,
som får hennes ansikte att skina (*stråla*) med
[glädjens] olja [*Ps 23:5; 45:7*],
och bröd som styrker människans hjärta.

16 Herrens (*Jahves*) träd har sin mättnad (*tillfredsställelse, all näring som de behöver med råge*),

Libanons cedrar som han har planterat.

17 Där bygger fåglarna sina bon,
storken har sitt hem i furorna.

18 Bergen finns för de vilda getterna,
klipporna är en tillflyktsort för kaninerna.

19 Månen visar de bestämda tiderna [*1 Mos 1:14-15*],
solen vet när den ska gå ner.

20 Du har gjort mörkret och det är natt,
när alla skogens djur kommer fram.

21 De unga lejonen ryter efter byte,
och söker sin mat från Gud (*El*).

22 Solen går upp och de gömmer sig,
de lägger sig i sina lyor.

23 Människan kommer ut till sina sysslor
och arbetar till kvällen.

Guds mångfald i skapelsen

- 24 Hur mångfaldiga är dina verk, Herre (*Jahve*),
i vishet har du gjort dem alla,
jorden är full av det du har skapat.
- 25 Där borta är havet, stort och brett (*vidsträckt*),
däri finns oräkneliga ting som glider omkring,
levande varelser både små och stora.
- 26 Där går skeppen, där är Leviatan
som du har format till att leka där. [*Job 40:20*]
- 27 Alla dessa [*allt levande som Gud har skapat*]
ser med förväntan på dig,
att du ger dem mat i rätt tid.
- 28 Du ger dem mat och de tar emot,
du öppnar din hand och de äter sig mätta.
- 29 Du döljer ditt ansikte
och de blir skräckslagna.
När du tar bort deras ande,
dör de och återgår till jorden (*stoft*).
- 30 När du sänder ut din livgivande ande
då skapas de och du förnyar jordens yta.

Herrens ära

- 31 Låt Herrens ära (*majestät, tyngd*) bestå för
evigt.
låt Herren glädja sig över allt han gjort.
- 32 Han som ser på jorden och den darrar
(*jordbävning*),
han rör vid bergen och de ryker (*vulkanut-
brott*).
- 33 Jag ska sjunga till Herren (*Jahve*) så länge jag
lever,
jag ska sjunga lovsång till min Gud (*Elohim*) så
länge jag andas.

34 Mitt tal (*meditation, fundering, mitt lågmälda grubblande*) behagade honom,

jag ska glädja mig i Herren (*Jahve*).

35 Låt syndaren försvinna från jorden
och låt inte de onda finnas mer.

Avslutande lovprisning

Välsigna (*prisa, böj dig ner inför*) Herren (*Jahve*),
min själ (*hela min varelse*).

Halleluja!

105

Psalm 105 – Gud är trofast

[Psalmisten uppmanar Israel att prisa Gud eftersom han har befriat sitt folk från Egypten och uppfyllt sina löften till Abraham. En parallell version av de första 15 verserna av psalmen finns också i 1 Krön 16:8-22.

Författare: Okänd

Struktur:

1. Inledande uppmaning att prisa Gud, vers 1-6
2. Guds trofasthet mot Abraham, vers 7-15
3. Guds trofasthet mot Josef, vers 16-23
4. Guds trofasthet mot israeliterna i Egypten, vers 24-36
5. Guds trofasthet genom öknen och i landet, vers 37-45]

Prisa och sjung till Guds ära

¹ [*Vers 1-15 återfinns i stort sett ordagrant också i 1 Krön 16:8-22.*]

Tacka (*med öppna händer prisa, hylla och erkänn*) Herren (*Jahve*),

åkalla hans namn, gör hans gärningar kända bland folken!

² Sjung till honom, musicera till honom,

tala om alla hans underbara gärningar (*om allt fantastiskt han gjort*).

³ Ha er ära i hans heliga namn,

låt deras hjärtan glädja sig som söker Herren (*Jahve*).

⁴ Fråga efter (*sök, ta er tillflykt till, träd ofta fram inför*) Herren (*Jahve*) och hans styrka (*makt*) [*frälsning*],

sök (*leta, be, längta efter*) hans ansikte (*närvaro*) ständigt (*dagligen, för evigt*). [*Ps 105:5*]

[I hebreiskan används två synonymer darash och baqash som översatts "fråga efter" och "sök". Ordet darash beskriver ett noggrant sökande och består av tre bokstäver: Dalet, Resh och Shin. De hebreiska piktogrammen förstärker ordens betydelse. Bokstaven Dalet avbildar en dörr och har ofta att göra med val och beslut. Resh beskriver framsidan av ett huvud och den sista bokstaven, Shin, föreställer en tand, dvs. något som krossar. Ordet "darash" låter oss förstå att det handlar om ett aktivt vägval där man söker Guds ansikte och hans kraft. I ordet finns också betydelsen att ofta besöka och vistas hos Gud för att konsultera honom.]

Ordet "baqash" har också tre bokstäver: Bet, Qof och Shin. Den sista bokstaven, Shin, illustrerar Guds kraft precis som i darash. Bet är en bild på ett hus och Qof utgör baksidan av ett huvud. Baqash skildrar ett sökande som utgår utifrån en hemvist i huset och som därmed har Guds perspektiv på tillvaron. Ordningen spelar roll. Det första steget är att söka efter Herren och hans styrka, som är frälsningen, se Ps 3:9. Utifrån den positionen är sedan bönen att få vara kvar i Guds närvaro.

Den ursprungliga innebörden av det sista hebreiska ordet som översatts "ständigt" kommer från verbet "att sträcka" eller "att tänja" dvs. att konstant, ideligen, alltid och för evigt söka Gud. I denna vers finns tre begrepp – Herren, hans ansikte och hans kraft. Dessa hör ihop. Om Gud själv vänder sitt ansikte till oss, vem kan då vara emot oss, se 4 Mos 6:26; Rom 8:31.]

- ⁵ Kom ihåg hans underbara gärningar,
allt fantastiskt som han har gjort,
hans mirakler och hans muns domar.
⁶ Abrahams säd, hans tjänare,
Jakobs söner (*barn*), hans utvalda.

Guds trofasthet mot Abraham

- ⁷ Han är Herren vår Gud (*Jahve Elohim*).
Hans domar finns på hela jorden.
⁸ Han har kommit ihåg sitt förbund för evigt,
orden som han befallde för tusen generationer.
⁹ Förbundet som han upprättade (*skar*) med
Abraham,

och eden som han gav Isak.

[Förbundet är ett blodsförbund och i hebreiskan är uttrycket alltid att man "skär ett förbund" det pekar fram på Jesus som när han gav oss det nya förbundet gjorde det med sina sår och genom att utgjuta sitt blod för oss.]

¹⁰ Han har bekräftat det till Jakob som en stadga, till Israel ett evigt förbund.

¹¹ Du säger: "Till dig ska jag ge Kanaans land, hela ditt arv."

¹² När de bara var ett fåtal, ja mycket få, och färdades genom det (*utlovade landområdet*),

¹³ när de gick från land till land,

från ett kungarike till ett annat folk,

[Det landområde som Gud hade utvalt beboddes av ett flertal folkgrupper innan Israel fick ta över landet.]

¹⁴ tillät han ingen att göra fel mot dem, han bestraffade kungar för deras skull.

¹⁵ "Rör inte min smorde och tillfoga inte mina profeter någon skada."

Guds trofasthet mot Josef

¹⁶ Han kallade på en hungersnöd över landet, han avbröt hela matförsörjningen (*allt bröd uteblev*).

¹⁷ Han sände en man framför dem,

Josef såldes som en slav,

¹⁸ hans fötter sattes i kedjor,

hans själ slogs i järn (*hela hans person var bunden*),

- 19 till den tid då hans ord (*tal*) kom,
Herrens (*Jahves*) löfte (*ord*) prövade honom.
20 Kungen sände bud och frigjorde honom,
folkets regent satte honom fri.
21 Han gjorde honom till herre över sitt hus
och till regent över hans egendom,
22 till att disciplinera hans furstar efter sitt behag
och undervisa hans äldste i vishet.
23 Israel kom också till Egypten
och Jakob reste till Chams land.

Guds trofasthet mot israeliterna i Egypten

- 24 Han lät sitt folk växa till storligen (*i antal*)
och gjorde dem övermäktiga för sina mot-
ståndare.
25 Han vände deras [*egyptiernas*] hjärtan
till att hata hans folk och hantera hans tjänare
hårdhänt.
26 Han sände Mose,
sin tjänare och Aron som han utvalt.
27 De utförde ibland dem hans olika tecken,
mirakler i Chams land.
28 Han sände mörker, och det blev mörkt,
och de gjorde uppror mot hans ord. [*2 Mos*
10:21-22]
29 Han förvandlade deras vatten till blod
och slog deras fiskar. [*2 Mos 7:20-21*]
30 Deras land övertäcktes av grodor,
ända in i kungens kammare. [*2 Mos 8:6*]
31 Han talade och det kom flugsvärmar
och myggor inom alla landets gränser. [*2 Mos*
8:17; 21]

- 32 Han gav dem hagel istället för regn
och flammande eld (*åskoväder*) i deras land.
- 33 Han slog deras vinstockar och deras fikonsträd
och bröt sönder träden i deras land. [2 Mos 9:23]
- 34 Han talade och gräshoppor kom
och skadliga larver utan tal (*omöjliga att räkna på grund av sin stora mängd*). [2 Mos 10:4-5]
- 35 De åt upp alla örter i deras land
och de åt upp all frukt på marken.
- 36 Han slog alla förstfödda i deras land,
det förstfödda av deras styrka. [2 Mos 11:4-5]
- Guds trofasthet genom öknen och i landet*
- 37 Han förde ut dem med silver och guld,
och där fanns ingen som snavade (*gick dåligt*)
bland hans stammar.
- 38 Egypten gladdes när de lämnade,
för fruktan för dem hade kommit över dem.
- 39 Han spred ut en molnstod som ett skydd
och eld för att ge dem ljus på natten.
- 40 De bad och han gav dem vaktlar,
och gav dem mycket himmelskt bröd.
- 41 Han öppnade klippan och vatten forsade ut,
det rann en flod på en torr plats.
- 42 För han kom ihåg sitt heliga ord
till Abraham, sin tjänare.
- 43 Han förde ut sitt folk med glädje,
hans utvalda med sång. [2 Mos 15]
- 44 Han gav dem ländernas områden
och de tog folkets arbete i besittning.

45 För att de skulle hålla hans stadgar
och ta vara på hans undervisning.

Halleluja (*värdig att prisas, allt lov till dig!*)

106

Psalm 106 - Guds trofasthet genom historien
[Detta är den sista psalmen i den fjärde boken. Psalm 105 och 106 hör ihop och båda reflekterar över Israels historia, dock med lite olika perspektiv. Föregående fokuserar på de positiva delarna och patriarkerna Abraham, Isak och Jakob, medan denna mer på syndens konsekvenser som exilen - då israeliterna blivit förskingrade bland nationerna.

Författare: Okänd

Struktur:

Introduktion - uppmaning att prisa, vers 1-5

1. Israels synd och Guds trofasthet i Egypten, vers 6-12

2. Israels synd och Guds trofasthet i öknen och på Horeb, vers 13-23

3. Israels synd och Guds trofasthet från Horeb till landet, vers 24-33

4. Israels synd och Guds trofasthet i landet, vers 34-46

Avslutande vädjan och lovprisning, vers 47]

Introduktion - uppmaning att prisa Herren

1 Halleluja! Tacka (*med öppna händer prisa, hylla och erkänn*) Herren (*Jahve*) för han är god.

Hans nåd (*kärleksfulla omsorg*) varar för evigt.

2 Vem kan förklara Herrens (*Jahves*) mäktiga gärningar

eller låta all hans lovprisning bli hörd?

3 Rikt välsignad (*salig, mycket lycklig*) är den som håller rätten [*gör och skyddar det som är rätt*], som alltid gör det rättfärdiga.

4 Kom ihåg mig Herre (*Jahve*) när du belönar ditt folk,

tänk på mig när du ger frälsning,

5 så att jag får se framgången hos dina utvalda, så att jag får glädja mig i ditt lands glädje, så att jag får lovprisa med ditt arv (*alla de som tillhör Herren*).

1. Israels synd och Guds trofasthet i Egypten

6 Vi har syndat med våra fäder [*på samma sätt som de*],

vi har handlat orättfärdigt, vi har agerat ondskefullt.

7 Våra fäder i Egypten uppmärksammade inte dina under,

de glömde din rikliga nåd (*kärleksfulla omsorg*),

de var upproriska vid havet, ja vid Röda havet.

[*Ps 78:13; 2 Mos 14-15*]

8 Likväl frälste (*räddade*) han dem för sitt namns skull,

för att han skulle göra sin mäktiga kraft känd.

9 Han tillrättavisade Röda havet och det torkade upp;

han ledde dem genom djupen liksom genom öknen.

¹⁰ Han frälste dem från hans hand som hatade dem;

han återlöste (*beskriver en frivillig handling*) dem från deras fiendes hand.

¹¹ Vattnet övertäckte deras åklagare [*en beskrivning av farao och hans armé som utplånades fullständigt*],

inte en enda av dem undkom.

¹² Sedan trodde de (*Israels barn*) hans ord, de sjöng hans lov.

2. Israels synd och Guds trofasthet i öknen och på Horeb

¹³ Men de glömde snabbt vad han gjort,

de inväntade inte hans råd och vägledning,

¹⁴ utan svävade ut i ohämmad lusta i öknen och prövade Gud (*El*) i vildmarken. [*4 Mos 11*]

¹⁵ Han gav dem vad de begärde

men lät samtidigt deras själ (*person, hebreiska "nefesh"*) bli mager.

[Deras fysiska begär efter mat, frosseri, tillfredsställdes men på bekostnad av själens behov. Gud ville vara deras tillfredsställelse både fysiskt och själsligt, se 4 Mos 11:33-35]

¹⁶ De var avundsjuka på Mose i lägret och på Aron, Guds (*Jahves*) helige.

¹⁷ Jordan öppnade sig och slukade Datan och övertäckte Abirams avdelning. [*4 Mos 16*]

¹⁸ En eld tändes i deras avdelning, flamman brände upp de svaga.

19 De gjorde en kalv i Horeb
och tillbad en gjuten avgud. [2 Mos 32; 5 Mos
9:7-17]

20 På det viset bytte de ut sin ära
mot bilden av en oxe som äter gräs.

21 De glömde bort Gud (*El*) deras frälsare
som gjort stora ting för dem i Egypten,
22 förunderliga ting i Hams land

[*annat namn på Egypten efter Noas son Ham vars
ättlingar bosatt sig i Afrika*],

fruktansvärda ting vid Röda havet.

23 Därför sa han [*Gud*] att han skulle förgöra
dem.

Om inte Mose, hans utvalde,
hade ställt sig framför honom i gapet

för att avvända hans vrede, skulle han ha
förgjort dem. [2 Mos 32:30-33:23; 4 Mos 9:18-21]

3. *Israels synd och Guds trofasthet från Horeb till landet*

24 Dessutom föraktade de det åtråvärda landet
[*Israel*],

de trodde inte på hans ord. [4 Mos 14:1-12]

25 De knotade i sina tält [5 Mos 1:27; 1 Kor 10:10],
de lyssnade inte till Herrens (*Jahves*) röst.

26 Därför gav han dem sin ed
att han skulle förgöra dem i öknen

27 och skingra deras ättlingar bland nationerna
och sprida ut dem i länderna [*vilket skedde i
exilen*]. [4 Mos 14:27-35]

28 De gick i ok med Baal från Peor
och åt offer från döda ting.

[De åt förmodligen sådant som var offrat till avgudar, vilka här bokstavligt omnämns som döda ting, då de bara är skurna beläten].

²⁹ På det sättet retade och provocerade de honom med sina gärningar

och en farsot bröt ut ibland dem.

³⁰ Men Pinechas stod upp och ingrep

så att farsoten stoppades. *[4 Mos 25:6-9]*

³¹ Det tillräknades honom som rättfärdighet, från generation till generation för evigt. *[4 Mos 25:10-13; Mal 2:4-6]*

³² Vid Merivas vatten framkallade de hans vrede *[Ps 81:7; 95:8]*

och Mose fick bekymmer på grund av dem.

³³ De förbittrade hans ande

och han talade förhastat med sina läppar. *[4 Mos 20:10-11]*

4. Israels synd och Guds trofasthet i landet

³⁴ De förgjorde inte folken *[olika fiender som krigade mot Israel under ökenvandringen]*

såsom Herren (Jahve) hade sagt till (befallt) dem att göra.

³⁵ Tvärtom beblandade de sig med de andra nationerna

och lärde sig deras sätt *[vanor och kulturyttringar, framför allt avgudadyrkan].*

³⁶ De tjänade deras avgudar,

som blev en snara för dem.

³⁷ De till och med offrade sina söner

och döttrar till demonerna.

[Alla slags gudar/avgudar utom Gud är manifestationer av olika demoner; se 3 Mos 18:21; 5 Mos

12:31; 2 Kung 16:1; 21:6; 23:10; Jer 7:31; Hes 16:20-21; 20:31; 1 Kor 10:20]

³⁸ De utgöt oskyldigt blod,

blodet av deras söner och döttrar,
som de offrade till Kanaans avgudar [*Jer 19:4*],

så landet blev ohelgat (*orenat*) genom blodet.

³⁹ Så skändade de sig själva med sina handlingar,
de prostituerade sig själva (*var otrogna mot Gud*) med sina gärningar.

⁴⁰ Därför upptändes Herrens (*Jahves*) brinnande
vrede mot sitt folk

och han hatade sin arvedel.

⁴¹ Han utlämnade dem till nationerna [*alla länder dit de blev kringspridda*]

och de som hatade dem [*judarna*] regerade
över dem.

⁴² Deras fiender förtryckte dem

och de kuvades under deras händer.

⁴³ Många gånger befriade han dem

men de fortsatte avsiktligt med sitt uppror
och sjönk därför allt djupare i sin synd.

⁴⁴ Trots det såg han till deras nöd

när han hörde deras rop (*på hjälp*).

⁴⁵ Han kom ihåg förbundet som han slutit med
dem

och ångrade sig (*kände en sorg och agerade*)
i enlighet med hans överflödande, rika nåd
(*omsorgsfulla kärlek*).

[Det hebreiska ordet för att "ångra" niham innebär inte att Gud ångrar sitt första beslut i betydelsen "inser att det var fel". Ordet betyder både att känna sorg och att trösta, och själva

skeendet då man går från sorg till att ge tröst. Gud känner sorg över att människan föll i synd, men det finns hopp och tröst och räddning!]

⁴⁶ Han fick dem att beklaga sig (*finna barmhärtighet och ömsint nåd*)
inför alla som tagit dem till fånga.

Avslutande vädjan och lovprisning

⁴⁷ Fräls oss Herre vår Gud (*Jahve Elohim*)
och samla oss från länderna [*dit de blivit utspridda*]
så att vi får tacka (*med öppna händer prisa, hylla och erkänna*) ditt heliga namn
och triumfera i din lovprisning.

⁴⁸ Välsignad är Herren (*Jahve*), Israels Gud (*Elohim*)
från evighet till evighet,
låt alla människor säga amen,
Halleluja.

107

FEMTE BOKEN (107-150)

[*Den femte boken i Psaltaren består av 44 psalmer, Psalm 107-150.*]

Psalm 107 – Guds godhet

¹ [*Psalmisten tackar Gud för hans godhet.*]

Författare: Okänd

Struktur:

Inledande tacksägelse, vers 1-3

Vinjett 1 - Vilsna ökenvandrare, vers 4-9

Vinjett 2 - Fångar som blivit fria, vers 10-16

Vinjett 3 - Sjuka som blivit helade, vers 17-22

Vinjett 4 - Sjömän som räddats, vers 23-32

Gud förser, vers 33-42

En sista uppmaning, vers 43]

Inledande tacksägelse

Tacka (med öppna händer prisa, hylla och erkänn) Herren (Jahve),

för han är god [Gud har den bästa välviljan och är riklig på allt gott],

för alltid (för evigt, i evighet) varar hans nåd (barmhärtighet, kärleksfulla omsorg).

[Psalmen inleds med ett verb som härrör från det hebreiska ordet för en öppen hand, här finns betydelsen att lyfta händerna i lovprisning, men även att bekänna. Hebreiskans ord för god, "tov", beskriver adjektivet i dess vidaste bemärkelse.]

² Så ska de befriade säga,

de som Herren (Jahve) har befriat från fiendens hand,

³ och samlat från [avlägsna] länder,

från öster och väster,

från norr och söder.

1. *Vilsna ökenvandrare tackar*

⁴ De vandrade genom öknen på en öde väg,
de fann ingen stad att bo i.

⁵ De var hungriga och törstiga,
deras själ försmäktade (*de gick under av ut-
mattning*).

⁶ [Bön:]

Då ropade de till Herren i sin svåra situation
(*nöd, smal passage*),
och han förde ut dem från deras svårigheter.

⁷ [Befrielsen:]

Han ledde dem på en jämn väg,
så att de kunde hitta en stad där de kunde bo.

⁸ [Tacksägelse:]

Må de tacka (*med öppna händer prisa, hylla och
erkänna*) Herren (*Jahve*) för hans nåd (*omsorgs-
fulla kärlek*),

och alla de fantastiska saker han gjort för
människor.

⁹ För han har överflödande gett vatten till den
själ (*person; även "strupe"*) som törstat,
och mättat den själ som hungrar med sitt goda.

2. *Fångar som blivit fria tackar*

¹⁰ Som den som sitter i mörkret och i dödens
skugga,

som är bunden i lidande och järnkedjor.

¹¹ Eftersom de gjorde uppror mot Guds ord,
och föraktade den Högstes (*Elions*) råd.

¹² Därför har han ödmjukat deras hjärtan med
födslovåndor,

de snubblade och där fanns ingen som kom till hjälp.

13 [*Bön:*]

Då ropade de till Herren i sin svåra situation (*nöd, smal passage*),

och han förde ut dem från deras belägring (*plåga*).

[*Här används ett annat hebreiskt verb för ropa än i vers 6 och 28.*]

14 [*Befrielsen:*]

Han förde dem ut ur mörkret och dödens skugga,

och bröt sönder deras bojor.

15 [*Tacksägelse:*]

De må tacka (*med öppna händer prisa, hylla och erkänna*) Herren (*Jahve*) för hans nåd (*omsorgsfulla kärlek*),

och för hans underbara verk mot människors söner (*barn*).

16 För han har brutit sönder kopparportarna, och huggit sönder järnbommarna.

3. *Sjuka som blivit helade tackar*

17 Dårar [*moraliskt fördärvade var de*], eftersom de vandrar på överträdelsens väg

och olyckliga på grund av deras synder.

18 De tappade aptiten för all mat, och drogs nära dödens portar.

19 [*Bön:*]

De ropade ut till Herren i sin nöd,

och han befriade dem från deras problem.

²⁰ [*Befrielsen:*]

Han sände sitt ord och helade dem,
och räddade dem från fällan (*gropen, graven*)
de var fångade i.

²¹ [*Tacksägelse:*]

Låt dem tacka (*med öppna händer prisa, hylla
och erkänna*) Herren (*Jahve*) för hans lojala
kärlek (*nåd, oförtjänta favör*),
och de fantastiska saker han har gjort mot
mänskligheten.

²² Låt dem bära fram tackoffer
och med starkt jubel berätta (*ropa ut*) vad han
gjort.

4. Sjömän som räddats tackar

²³ De som går ner till havet i skepp,
som gör affärer (*sjömännen*) på de stora
vattnen,

²⁴ de såg Herrens (*Jahves*) verk
och hans under i djupen.

²⁵ Han talade och frambringade stormvinden,
som lyfte upp dess (*havets*) vågor,

²⁶ de reste sig mot himlen, de kom ner i djupen.
Deras själ smälte bort på grund av skräck.

²⁷ De vinglade (*rörde sig i cirklar, dansade*) och
raglade som en berusad (*drucken man*),
all deras vishet var uppslukad.

*[Ordet för att smälta i vers 26 betecknar
en förändring som inte går att stå emot.]*

Människorna skakar av skräck och kan inte göra någonting åt situationen. Hebreiskan växlar ofta mellan plural och singular. Genom att beskriva hur "de" betedde sig som "en berusad man" målas en inre detaljrik bild upp för läsaren av en berusad man som vinglar fram på en gata, inte en grupp berusade på avstånd.]

28 [Bön:]

Då ropade de till Herren i sin svåra situation
(nöd, smala passage),

och han förde ut dem från deras belägring
(plåga).

29 [Befrielsen:]

Han tystade stormen,
och stillade vågorna.

30 [Tacksägelse:]

Sedan blev de glada när sjön blev lugn,
och han förde dem säkert till den hamn dit de
ville.

31 Låt dem tacka (med öppna händer prisa,
hylla och erkänna) Herren (Jahve) för hans lojala
kärlek (nåd, oförtjänta favör),

för hans underbara gärningar (gång på gång)
mot
människors barn.

32 Må de upphöja honom i församlingen,
och prisa (lova) honom inför folkets ledare (de
äldste).

Gud förser

33 Han gjorde floder till öken

och vattenkällor till törstig mark.

34 Ett fruktbärande land till saltavfall,
på grund av ondskan hos dem som bodde där.

35 Han gjorde öknen till en vattenrik sjö
och torrt land till vattenkällor.

36 Där lät han de hungriga bo
och de gjorde en stad där man bor,

37 de besådde fälten och planterade vingårdar,
som bar riklig frukt.

38 Han välsignade dem så att de förökades
rikligt

och deras boskap led inte av att bli färre
(*förminskades inte*).

39 Åter blev de svaga och krympte ihop
genom förtryck och ondska och sorg.

40 Han utgöt förakt över furstar och lät dem
vandra i meningslöshet,

där det inte fanns någon väg.

41 Han sätter de behövande högt över (*långt
ifrån*) lidande,

och gör sin familj till en fårhjord (*flock av
småboskap*).

42 De med uppriktiga hjärtan (*ärliga och
rena hjärtan, de rättsinniga, ordagrant
"rakhjärtade"*) ser det och är glada,

och all missgärning upphör (*ordagrant: stop-
par hennes mun*).

En sista uppmaning

43 Vemhelst som är vis, låt honom lägga märke
till dessa ting,

och låt dem betänka Herrens (*Jahves*) nåd (*omsorgsfulla kärlek*).

108

Psalm 108 – Jag ska prisa dig bland folken
[Psalmen är sammansatt av två andra psalmer:
Vers 1-5 kommer från Ps 57:8-12 och vers 6-12
från Ps 60:7-14.

Författare: David

Struktur:

- 1. Tack för befrielse, vers 2-5*
- 2. Vädjan till Gud, vers 6-7*
- 3. Förtröstan på befrielse, vers 8-10*
- 4. Bön till Gud, vers 11-13*
- 5. Förtröstan och lovprisning till Gud, vers 14]*

¹ En sång, en psalm (*sång ackompanjerad på strängar*). Av (*för*) David.

² Mitt hjärta är redo Gud (*Elohim*), jag ska sjunga, ja jag ska musicera med hela min ära (*tyngd*).

³ Vakna Nevel-lyra (*hebreiska "nevel", vanligtvis tolvsträngad*) och Kinnor-harpa (*kithara, hebreiska "kinnor", mindre harpa*), jag ska väcka morgonrodnaden.

[*Morgonrodnaden här syftar speciellt på det spektakulära färgspelet när solen går upp över Olivberget öster om Jerusalem och en ny dag gryr.*

För mer om de olika stränginstrumenten, se Ps 33:2.]

⁴ Jag ska tacka (*med öppna händer prisa, hylla och erkänna*) dig Herre (*Jahve*) bland folken,
jag ska prisa dig bland folkslagen.

⁵ För din nåd (*omsorgsfulla kärlek*) är stor över himlarna,
och din sanning når till skyarna.

[Begreppet "nåd och sanning", hebreiska "chesed ve emet" hör alltid ihop och finns i Guds eget vittnesbörd, se 2 Mos 34:6. Nåd utan sanning blir uddlös, medan sanning utan nåd blir obarmhärtig. Det behövs både nåd och sanning, men nåden kommer alltid först.]

⁶ Var upphöjd Gud (*Elohim*) över himlarna,
och din ära ska vara över hela jorden.

⁷ För att dina älskade må bli befriade,
räddade av din högra hand och svara mig.

⁸ Gud tala i din helighet, så att jag kan upphöja,
så att jag kan dela Shechem och mäta ut Sukkots dal.

⁹ Gilead [*bergsområde öster om Sukkot*] är mitt,
Manasse [*över och väster om Jordanfloden, se 4 Mos 32:33*] är mitt,

Efraim [*väster om Jordanfloden, mellan Manasse och Benjamin*] är försvaret av mitt huvud,
Juda [*Jerusalem och den södra delen av Israel*] är min spira.

10 Moab [*fiender öster om Döda havet, se Dom 3:12*] är mitt tvättfat [*som jag tvättar mina fötter i*],

över Edom [*fiende söder om Döda havet*]
kastar jag min sko [*som en tjänare*],
över Filisteen ropar jag högt i segerjubel.

11 Vem ska föra in mig i den befästa staden?

Vem ska leda mig till Edom?

12 Har inte Gud (*Elohim*), försmått oss (*kastat ut oss*)?

Drar du inte längre ut med vår armé?

13 Ge oss hjälp mot våra motståndare,
för människors hjälp är fåfäng.

14 Genom Gud (*Elohim*) ska jag vara tapper,
för han är den som ska förtrampa våra motståndare.

109

Psalm 109 - Var inte tyst
[Psalmisten vädjar till Guds rättvisa.

Författare: David

Struktur:

- 1. Klagan över fiender, vers 1-5*
 - 2. Vädjan att Gud ska agera, vers 6-19*
 - 3. Personlig klagan och vädjan, vers 20-29*
 - 4. Förtröstan och lovprisning, vers 30-31*
-

1 Till den strålande (*framstående, ständige*) ledaren [*psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen*]. En psalm (*sång ackompanjerad på strängar*) av David.

Gud (*Elohim*) som jag lovsjunger,
var inte tyst (*döv*).

2 De onda och bedrägliga har öppnat sin mun
mot mig.

De har talat till mig med en lögnaktig tunga.

3 De omringade mig med ord av hat
och stred med mig utan orsak.

4 Som tack för min kärlek är de mina fiender,
men jag är ständigt bedjande (*ordagrant: "jag är bön"*).

5 De har gett mig ont för gott,
och hatar mig för min kärlek.

6 Må du sätta en ond man över honom
och låt en åklagare stå vid hans högra hand.

7 När han döms, låt honom gå i fördömelse
och låt hans böner vändas till synd.

8 Låt hans dagar bli få,
låt någon annan ta hans plats.

9 Låt hans barn bli faderlösa,
och hans hustru bli änka.

10 Låt hans barn bli lösdrivare och tigga
och låt dem söka (*fråga efter*) sitt bröd på öde
platser.

11 Låt fordringsägarna ta allt som han haft
och låt främlingar fördärva hans arbete.

12 Låt det inte visas någon nåd (*omsorgsfull kärlek*) mot honom,

låt inte heller någon visa nåd (*oförtjänt kärlek*) mot hans faderlösa barn.

13 Låt hans eftermäle bli avhugget (*inte finnas*),

låt deras namn bli bortglömt i kommande generationer.

14 Låt hans fäders missgärningar bli ihågkommen inför Herren (*Jahve*)

och låt inte hans mors synder glömmas bort,

15 låt dem vara inför Herren (*Jahve*) hela tiden (*kontinuerligt*)

så att han kan utplåna (*ordagrant: hugga av*) deras minne från jorden.

16 Eftersom han inte kom ihåg att visa nåd (*omsorgsfull kärlek*)

utan förföljde de betryckta (*ansatta*) och fattiga [*helt beroende av dig Gud*]

och dem med brutna hjärtan, var han redo att dräpa.

17 Ja, han älskade förbannelse [*att förbanna och kalla ner Guds straff på andra*]

och den kom till honom.

Han hade inte sin glädje (*lust*) i välsignelse

och den var långt från honom.

18 Han klädde sig själv i förbannelse som i en mantel,

och det trängde in i hans inre som vatten

och som olja till hans ben.

19 Låt det bli för honom som manteln han tar på sig

och som gördeln som han omger sig med hela tiden.

²⁰ Detta ska mina motståndare få erfara från Herren (*Jahve*),

dem som talar ont mot min själ.

²¹ Men du Herre Herre (*Jahve Adonai*), handla med mig för ditt namns skull,

eftersom din nåd (*omsorgsfulla kärlek*) är god, befria mig du,

²² för jag är betryckt (*ansatt*) och fattig [*helt beroende av dig Gud*]

och mitt hjärta är sårat i mig.

²³ Jag är borta som en skugga när den förlängs, jag har skakats av som gräshopporna.

²⁴ Mina knän vacklar på grund av fasta, och mitt kött är magert och har inget fett.

²⁵ Jag har blivit ett hån för dem, när de ser mig skakar de på sina huvuden.

²⁶ Hjälp mig Herre min Gud (*Jahve Elohim*), fräls mig (*rädda mig*) i enlighet med din nåd (*omsorgsfulla kärlek*),

²⁷ för att de ska veta att detta är din hand, att Du Herre (*Jahve*) har gjort det.

²⁸ Låt dem förbanna (*ta lätt på, lättviktigt, en mild förbannelse*) men välsigna Du,

när de reser sig ska de bli satta i skam, men Din tjänare ska glädja sig.

²⁹ Mina motståndare ska bli klädda i förvirring och ska ta på sig sin egen skam som en ämbetsdräkt.

³⁰ Jag ska storligen tacka (*med öppna händer prisa, hylla och erkänna*) Herren (*Jahve*) med min mun,

jag ska prisa honom bland skarorna,

³¹ för han står vid den behövandes högra hand (*sida*)

för att frälsa (*rädda*) honom från den som dömer hans själ.

110

Psalm 110 – Sitt på min högra sida

[Detta är en kröningspsalm, komponerad för att användas då en ny kung bestiger tronen. Den är messiansk och beskriver hur Gud Fadern kröner Jesus, se Matt 22:41-45; Mark 12:36-37; Luk 20:42-44. Denna psalm är den mest citerade i hela NT – hela 27 citat.

Författare: David

Struktur: Psalmen är uppdelad i två exakt balanserade halvor, vers 1-3 och 4-7.

Del 1 – Herrens ord till sin son, vers 1-3

Del 2 – Herrens löfte om sonens seger, vers 4-7]

¹ Av David, en psalm (*sång ackompanjerad på strängar*).

Del 1 – Herrens ord till sin son

Här är Herrens [*Jahves – Gud Faderns*] profetiska ord till min Herre

[*Adonai – Guds son, Jesus*]:

”Sitt på min högra sida tills jag lagt dina fiender under dina fötter (*tills de blivit din fotpall*).”

² Herren [*Jahve – Gud Fadern*] sträcker ut din kungaspärra (*ditt herradöme*) från Sion [*Jerusalem*].

[Fadern uppmanar nu sonen:]

Regera (*utöka ditt rike*) mitt bland dina fiender (*trots att det är fiender omkring dig*).

³ Ditt folk följer dig villigt (*offrar frivilliga gåvor*) när du går ut i strid.

På samma sätt som daggen föds av sin moder på de heliga bergen, så ska din armé komma till dig.

[Guds folk liknas här med den oräkneliga skara av miljontals dagdroppar som omger Jerusalem efter en natt. De kommer villigt, för med sig liv och kraft, och reflekterar morgonljuset.]

Del 2 – Herrens löfte om sonens seger

⁴ Herren [*Jahve – Gud Fadern*] har gett ett löfte (*svurit en ed*)

som han inte ska ta tillbaka:

”Du är präst för evigt på samma sätt som Melkisedek.”

[Hebreiska namnet Malkizedek betyder: ”Min kung är rättfärdig”.]

⁵ Herren [*Guds Son, Jesus*] är på din högra sida.

[Fadern proklamerar nu vad sonen ska göra:]

Han ska krossa kungar på sin vredes dag.

⁶ Han ska döma hednafolken,
han fyller dalen med döda kroppar,
han ska krossa huvudet för många länder
(folk).

[Antikrist, Satan själv, som leder allt motstånd mot Jesus ska bli krossad, se 2 Tess 2:8.]

⁷ Från bäcken längs med vägen ska han dricka,
sedan lyfter han huvudet högt (återfår han styrka och kraft).

111

Psalm 111 – Alef-Bet om Guds gärningar

[Den första av Hallelujapsalmerna (Ps 111-118). Psalm 111 och 112 hör ihop. Båda är alfabetiska psalmer som följer det hebreiska alfabetet. Jämfört med Psalm 119 som har åtta verser för varje bokstav, så är Psalm 111 och 112 kortare och har två till tre bokstäver för varje vers.]

Författare: Okänd

Struktur: Alfabetisk – en halv eller tredjedels vers för varje bokstav.

Följande psalmer och avsnitt har alfabetiska mönster, se Ps 9-10; 25; 34; 37; 111; 112; 119; 145; Klag 1; 2; 3; 4; 5:19-20; Ords 31:10-31.]

¹ Halleluja (prisa Herren Jahves namn)!

א – Alef, **ב** – Bet

Av hela mitt hjärta **vill jag** tacka Herren,

tillsammans med dem som lever rätt (*lever helhjärtat för Gud*), i församlingen [*vill jag tacka honom*].

[Ordet "vill jag" börjar på den första hebreiska bokstaven Alef, det förstärker att det första och viktigaste beslutet vi kan göra är att prisa och böja oss inför Gud. Ordet "tillsammans" börjar på bokstaven Bet som avbildar ett hus och symboliserar hem och gemenskap. Ordet och bokstaven förstärker hur viktig gemenskapen med andra troende är då vi tillsammans får tacka och lovprisa Gud.]

ג - Gimel, ד - Dalet

² Det Herren gör är **mäktigt**(stort, går inte att jämföra, sker ibland på ett oväntat sätt),

det **studerar**(ett sökande som leder till mer och mer förståelse) av alla de som älskar det han gör.

[Ordet "mäktigt" börjar på bokstaven Dalet och "studerar" med Gimel.]

ו - Vav, ה - He

³ Det han gör är **majestätiskt** och **fantastiskt**(han är klädd i härlighet och kräver respekt),

och hans rättfärdighet består för evigt.

[Ordet "majestätiskt" börjar på bokstaven He och "och" med Vav.]

ז - Zajin, ח - Chet

⁴ Han gör otroliga under som kommer att bli **ihågkomna**,

Herren (*Jahve*) är **nådefull** och barmhärtig (*förlåtande, känner medlidande*).

[Ordet "ihågkommen" börjar på bokstaven Zajin och "nådefull" med Chet.]

𐤆 – Tet, 𐤍 – Jod

⁵ Han ger **mat** till dem som fruktar (*vördar*) honom,

han kommer aldrig glömma sitt förbund.

[Ordet "mat" börjar på bokstaven Tet och "han kommer" med Jod.]

𐤎 – Kaf, 𐤌 – Lamed

⁶ **Styrkan** i hans kraft har han visat sitt folk, genom att **ge** dem hedningarnas (*nationernas*) arvedel. *[Jos 1-12]*

[Ordet "styrkan" börjar på bokstaven Kaf och "ge" på Lamed.]

𐤏 – Mem, 𐤍 – Nun

⁷ Hans händers **gärningar** är sanna och rätta, hans **förordningar** är trofasta.

[Ordet "gärningar" börjar på bokstaven Mem och "förordningar" på Nun.]

𐤏 – Samek, 𐤅 – Ajin

⁸ De **står fasta** för alltid och evigt *[Matt 5:18]*,

de **utförs**(ska verkställas) i sanning (*trofasthet*) och rättvisa.

[Ordet "står fasta" börjar på Samek och "utförs" börjar på Ajin.]

פ - Pe, צ - Tsade, ק - Qof

⁹ Han sände **befrielse** för sitt folk,
han **slöt**(stadgade) sitt förbund för evigt,
heligt och fruktansvärt är hans namn.

[Nu följer tre bokstäver för varje vers. Ordet "befrielse" börjar på Pe, "slöt" på Tsade och "heligt" på Qof.]

ר - Resh, ש - Shin, ת - Tav

¹⁰ **Början**(*begynnelsen, startpunkten, det allra första steget*) till kunskap är fruktan för Herren (Jahve),

alla som gör dem [*följer Herrens förordningar, se vers 7*] får ett gott **förstånd**(*insikt, förståelse*).

Hans **lov** består (*går upp*) för evigt!

[Ordet "Början" börjar på Resh, "förstånd" bokstaven Shin och till sist som avslutning "lov" på den tjuogoandra och sista bokstaven Tav. Som den sista bokstaven är detta en signatur och symboliserar ofta det som avslutar och fulländar.]

112

Psalm 112 - Alef-Bet om vår respons

[Den andra av Hallelujapsalmerna (Ps 111-118). Denna som föregående psalm är en kort alfabetisk psalm som består av 79 ord (Psalm 111 hade 72 ord). Psalmerna har likheter och delar många fraser och nyckelord.

Författare: Okänd

Struktur: Alfabetisk – en halv eller tredjedels vers för varje bokstav.

Följande psalmer och avsnitt har alfabetiska mönster, se Ps 9-10; 25; 34; 37; 111; 112; 119; 145; Klag 1; 2; 3; 4; 5:19-20; Ords 31:10-31.]

¹ Halleluja (*prisa Herren Jahves namn!*)

⚡ – Alef, ב – Bet

Välsignad är den som fruktar Herren (*Jahve*), som har sin stora glädje **i** hans budord.

[Ordet "välsignad" börjar på den första hebreiska bokstaven Alef. Ordet "i" börjar på bokstaven Bet som avbildar ett hus och symboliserar hem och gemenskap. Bokstävernans tecken förstärker hur Gudsfruktan ger välsignelse för den som "bor" och är "i" Guds Ord.]

ג – Gimel, ד – Dalet

² **Mäktiga** (*väldiga hjältar*) ska hans barn bli på jorden,

de rättsinnigas (*med ärliga och rena hjärtan, rakhjärtades*) **släkte** (*generation*) ska bli välsignat.

[Ordet "mäktiga" börjar på bokstaven Dalet och "släkte" med Gimel.]

ד - Vav, ה - He

³ **Välstånd** och rikedom finns i hans hus,
och hans rättfärdighet består för evigt.

[Ordet "välstånd" börjar på bokstaven He och "och" med Vav.]

ז - Zajin, ח - Chet

⁴ Ett ljus **lyser** (har gått upp) i mörkret för de med uppriktiga hjärtan (de rättsinniga, ordagrant "rakhjärtade"),

*[ljuset, som representerar Gud är]***nådig** (full av omsorgsfull kärlek)

och barmhärtig (förlåtande, känner medlidande, oändlig nåd)

och rättfärdig.

[Ordet "lyser" börjar på bokstaven Zajin och "nådig" med Chet. Versen avslutas av tre adjektiv i singular; det skulle kunna beskriva de uppriktiga, men troligare är att det beskriver Guds ljus som går upp med nåd, barmhärtighet och rättfärdighet.]

ט - Tet, י - Jod

⁵ **Det går väl** (är gott) för den som är generös och ger lån,

den som **handlar** (agerar) rättvist i allt han gör.

[Ordet "Det går väl" börjar på bokstaven Tet och "handlar" med Jod.]

ט - Kaf, ל - Lamed

⁶ **För** han ska inte vackla,
ihågkommen ska den rättfärdige bli i evighet.

[Ordet "För" börjar på bokstaven Kaf och "ihågkommen" på Lamed som är den storleksmässigt längsta bokstaven i det hebreiska alfabetet. Det gör att den står ut i en text och är väl synlig eftersom det är den enda bokstaven som är så hög så den sticker upp ovanför den tänkta topplinjen längs överkanten på bokstäverna. De rättfärdiga "sticker ut" från mängden och blir ihågkommna.]

מ - Mem, נ - Nun

⁷ Han fruktar inte ett ont **budskap**,
fast förankrat(*fixerat*) är hans hjärta, det förtröstar på Herren (*Jahve*).

[Ordet "budskap" börjar på bokstaven Mem och "fast förankrad" på Nun.]

ס - Samek, ע - Ajin

⁸ **Lugnt**(*fast, stadigt*) är hans hjärta, han är inte rädd,
till sist får han se sina fiender falla.

[Ordet "Lugnt" börjar på Samek och "till sist" börjar på Ajin.]

פ - Pe, צ - Tsade, ק - Qof

⁹ **Han strör ut**, han ger åt de fattiga.

Hans rättfärdighet består för evigt.

Hans horn(kraft, makt) blir upplyft och ärat.

[Nu följer tre bokstäver för varje vers. Ordet "Han strör ut" börjar på Pe, "Hans rättfärdighet" på Tsade och "Hans horn" på Qof.]

ר - Resh, ש - Shin, ט - Tav

¹⁰ **Den ogudaktige** ser det och är rasande,

han gnisslar tänder och tynar bort.

De gudlösas **begär**(längtan, planer) blir det ingenting av.

[Ordet "Den ogudaktige" börjar på Resh, "gnisslar tänder" bokstaven Shin och till sist som avslutning "begär" på den tjugoandra och sista bokstaven Tav.]

113

Psalm 113 - Prisa Herrens namn

[Den tredje av Hallelujapsalmerna (Ps 111-118). Psalmen användes ofta vid högtiderna. I påskhögtiden sjöngs Psalm 113 och 114 före måltiden och Psalmerna 115-118 efter måltiden. Psalmen är väl strukturerad och har tre exakt balanserade strofer, var och en på tre verser. I mitten lyfts psalmens tema fram genom en retorisk fråga.]

Författare: Okänd

Struktur:

1. *Halleluja, vers 1a*
2. *Uppmaning att prisa, vers 1b-4*
3. *"Vem är som Herren?", vers 5a*
4. *Prisa Herren, vers 5b-9a*
5. *Halleluja, vers 9b*

¹ *Halleluja (prisa Herren Jahves namn)!*

Prisa Herren (*Jahve*).

Prisa, ni hans tjänare,
prisa Herrens (*Jahves*) namn.

² *Låt Herrens (Jahves) namn bli välsignat (priset, låt oss böja oss inför honom),
nu och för evigt!*

³ *Från öst till väst (från där solen går upp till där den går ner, dvs. i hela världen)
ska Herrens (Jahves) namn prisas.*

⁴ *Herren (Jahve) är högt över alla hednafolk,
hans härlighet (tyngd, dignitet, mättade gudsnärvaro) sträcker sig högt över himlen.*

⁵ *Vem kan jämföras med Herren (Jahve)
vår Gud(Elohim)?*

[Psalmens mittpunkt är "vår Gud". Detta är också sjunde och sista gången Gud refereras med namn. Fram till vers 5 har Herrens personliga namn Jahve nämnas sex gånger. Psalmen bygger nu upp till ett crescendo som får sitt svar när Gud omnämns den sjunde gången som "vår Gud". Talet sju står för fullkomlighet. Allt bygger upp till den frågan, och det som följer besvarar den

men utan att namnge Gud. Efter vers 5 används pronomen "han".]

Han som tronar så högt.

⁶ Han som böjer sig ner,
för att se på himlen och jorden.

⁷ Han reser (*lyfter*) den fattige (*ringe*) ur stoftet,
han reser (*lyfter*) den hjälplöse från dyngan
(*sophögen, platsen där avfall dumpades*).

⁸ för att sätta honom bredvid furstar,
tillsammans med sitt folks furstar. [*1 Sam 2:8; Luk 1:52*]

⁹ Han låter den barnlösa bo i hemmet,
som lycklig mor till barn. [*Barnlöshet en stor skam, se 1 Sam 1:2-20.*]

Halleluja (*prisa Herrens namn*)!

114

Psalm 114 - Bäva inför Herren, du jord
[*Den fjärde av Hallelujapsalmerna (Ps 111-118).*]

Författare: Okänd

Struktur:

- 1. När Israel lämnade Egypten, vers 1-2*
- 2. Havet, Jordan, bergen och kullarna, vers 3-4*
- 3. Varför, o hav, Jordan, berg och kullar, vers 5-6*
- 4. Bäva du jord, vers 7-8]*

¹ När Israel lämnade Egypten,
när Jakobs familj lämnade ett folk med ett
främmande språk bakom sig,

² då blev Juda hans heliga,
Israel hans kungarike.

³ Havet såg detta och flydde [*när israeliterna korsar Röda havet, 2 Mos 14:21*].

Jordan vände tillbaka [*när de korsade Jordanfloden, se Jos 3:13, 16*].

⁴ Bergen hoppade som baggar,
höjderna som lamm.

[*Kan syfta på jordbävningen när Gud uppenbarade sig på berget Sinai och Mose fick ta emot lagen.*]

⁵ Hav, varför flydde du?
Jordan, varför vek du undan?

⁶ Berg, varför hoppade ni som baggar,
och ni höjder som lamm?

[*Genom dessa frågor förstärks nu slutsatsen som de leder fram till:*]

⁷ Bäva inför (*i närvaro av*) Herren (*Adonai, fokus på Guds storhet och makt*),

du jord, bäva inför Jakobs Gud,

⁸ han som förvandlar (*då förvandlade och fortfarande förvandlar*) klippan till en vattenrik sjö,

det hårda berget (*hårdaste kisel*) till en vattenkälla.

115

Psalm 115 - Den ende sanne Guden

[*Den femte av Hallelujapsalmerna (Ps 111-118).*]

Författare: Okänd

Struktur:

1. *Bön, vers 1-2*
 2. *Stumma avgudar, vers 3-8*
 3. *Förtrösta på Herren, vers 9-11*
 4. *Guds välsignelse, vers 12-15*
 5. *Vi prisar Herren för evigt, vers 16-18]*
-

1 Inte till oss (*det handlar inte om oss*), Herre (*Jahve*), inte till oss,
utan till ditt namn ge äran,
för din nåds skull, för din sannings skull.

[Begreppet "nåd och sanning", hebreiska "chesed ve emet" hör alltid ihop och finns i Guds eget vittnesbörd, se 2 Mos 34:6. Nåd utan sanning blir uddlös, medan sanning utan nåd blir obarmhärtig. Det behövs både nåd och sanning, men nåden kommer alltid först. Ordet för barmhärtighet på hebreiska är "rachamim". Det förekommer bara i plural och visar på Guds oändliga nåd, se Ps 25:6.]

- 2 Varför ska hedningarna få säga:
"Var är nu deras Gud (*Elohim*)?"
- 3 Vår Gud (*Elohim*) är i himlarna,
allt han vill har han gjort.
- 4 Deras avgudar är silver och guld,
ett arbete av människors hand.
- 5 De har munnar men talar inte,
ögon men ser inte,
- 6 de har öron men hör inte,
näsor men känner ingen doft,

7 de har händer men kan inget göra med dem,
fötter men kan inte gå,
inte heller kan de tala med sin strupe.

8 De som har gjort dem ska bli dem lika,
ja alla som litar (*sätter sin förtröstan*) på dem.
[Ps 135:15-18; Jes 44:9-20; 46:6-7; Jer 10:1-9; Hab
2:18-19]

9 O, Israel lita på Herren (*Jahve*)!

Han är din hjälp och din sköld!

10 Arons hus (*överstepräster*), lita på Herren
(*Jahve*)!

Han är din hjälp och din sköld!

11 Ni som fruktar (*vördar*) Herren (*Jahve*) [Ords
1:7],

lita på Herren (*Jahve*)!

Han är din hjälp och din sköld!

12 Herren (*Jahve*) har kommit ihåg oss.

Han ska välsigna oss,

han ska välsigna Israels hus,

han ska välsigna Arons hus [*präster*],

13 Han ska välsigna dem som fruktar (*vördar*)
honom [Ords 1:7],

både stora och små.

14 Herren ska föröka dig mer och mer,
dig och dina söner (*barn*).

15 Välsignad är Herren (*Jahve*)

som har gjort himlarna och jorden. [1 Mos 1:1]

16 Himlarna är Herrens (*Jahves*) himlar,

och jorden har han gett till människors söner
(barn).

¹⁷ De döda prisar inte Herren (*Jahve*),
inte heller de som gått ner i tystnaden [*i graven
och döden*].

¹⁸ Men vi ska välsigna Herren (*Jahve*)
från nu och till evig tid.

Halleluja (*prisa Herren Jahves namn*)!

116

Psalm 116 – De levandes land

*[Den sjätte av Hallelujapsalmerna (Ps 111-118).
Gud nämns totalt 16 gånger i psalmen. Gudsnam-
net Jahve används i alla utom vers 5 där "Elohim"
används istället.]*

Författare: Okänd

Citeras i NT: Vers 10 citeras i 2 Kor 4:13

Struktur:

- 1. Introduktion, vers 1-2*
- 2. Beskrivning av vad som hänt, vers 3-11*
- 3. Prisa Gud för befrielse och beskydd, vers 12-19]*

¹ Jag älskar

för Herren (*Jahve*) har hört min röst,
mina böners ljud (*enträgna, ödmjuka
vädjanden om nåd och hjälp*).

² Han har vänt sitt öra till mig (*böjt sig ner mot
mig*),

därför ska jag åkalla (*ropa i bön till*) honom hela mitt liv.

[Den grammatiska konstruktionen i den första versen är ovanlig. Verbet "älskar", hebreiska "ahab" har inget objekt, men är riktad till Gud som räddat psalmisten från döden. Första gången ordet används är i 1 Mos 22:1, där Gud talar till Abraham att ta sin ende son "som han älskar" och gå till berget Moria.]

³ Dödens band omslöt mig mer och mer,
dödsrikets (*Sheols*) ångest hade mig i sitt grepp,

jag stod inför nöd (*enorma problem*) och stor sorg.

⁴ Då åkallade jag (*höjde jag min röst och bad i*) Herrens (*Jahves*) namn:

"O, Herre, rädda min själ (*mitt liv*)."

⁵ Herren (*Jahve*) är nådefull (*barmhärtig, oförtjänt kärlek*)

och rättfärdig,

vår Gud (*Elohim*) agerar barmhärtigt (*ger oss nåd och barmhärtighet*).

[Här beskrivs tre egenskaper hos Gud. De två första, nådefull och rättfärdig, är i hebreiskan beskrivande adjektiv. Att Gud är nådefull innebär att han ger oss välsignelser vi inte förtjänar men också att han måste agera utifrån sin rättfärdiga natur.]

Den tredje egenskapen är dock inte ett beskrivande adjektiv utan ett verb, hebreiska "merahem". Gud är inte bara "barmhärtig" som en egenskap, han agerar barmhärtigt. Han ger oss barmhärtighet genom att aktivt göra något. Detta är unikt för denna vers. Adjektivet för "barmhärtig", hebreiska "raham", återfinns tolv gånger tillsammans med versens första beskrivande adjektiv "nådefull", se 2 Mos 34:6; Jona 4:2; Ps 86:15; 103:8; 111:4; 112:4; 145:8; Neh 9:17, 31; 2 Krön 30:9; Joel 2:13. Här i Psalm 116:5 är dock enda gången i hela GT verbet "agerar barmhärtigt" används tillsammans med adjektivet "nådefull". Det som gör denna vers ännu mer speciell är att i Psalm 116 nämns Gud totalt 16 ggr. I 15 av dessa används Gudsnamnet med fyra bokstäver "JHVH" medan denna vers har "Eloheinu" - vår Gud. Gudsnamnet "JHVH" sägs inte av judar. När man läser en text och kommer till JHVH säger man istället Adonai, som betyder Herre. Rabbiner förklarar att Guds namn, JHVH, har att göra med att Gud är evig och bortom tid. Vi kan helt enkelt inte förstå en Gud utanför tiden som är allvetande. Att inte uttala hans namn visar på vår litenhet och förstärker Guds storhet.

Här i vers 5 används alltså inte JHVH utan det mer generella ordet för Gud, hebreiska "Elohim". Det ordet används om Gud i skapelsen där hans egenskaper blir synliga i naturen. Formen som används här är "Eloheinu", som betyder "vår Gud". Det förstärker att Gud är synlig, men inte

bara opersonligt som i skapelsen utan personligt engagerad som "vår Gud". Denna vers är alltså ett specialfall i ett specialfall! Gud har inte bara attributen nådefull och barmhärtig, han är nådefull och agerar barmhärtigt och utför nådefulla handlingar på ett personligt sätt mot oss.]

6 Herren bevarar ständigt de enkla (*öppna, helhjärtade*),

jag var i stor nöd (*hjämlös, svag, ordagrant "förd lågt ner"*),

och han räddade mig.

7 Återvänd till din vila, min själ,

för Herren (*Jahve*) har varit god mot dig.

8 Du har räddat min själ från döden,

mitt öga från tårar,

min fot från fall.

9 Jag ska vandra inför Herren,

i de levandes land.

10 Jag hade tillit (*trodde*), därför talade jag [*2 Kor 4:13*]:

"Jag är mycket provad."

11 Jag sade i min brådska (*flykt, oro - impulsivt*) [*Ps 31:23*]:

"Alla människor är lögnare."

12 Hur kan jag återgälda Herren (*Jahve*)

alla hans överflödande välgärningar mot mig?

13 Jag ska lyfta upp frälsningens bägare,

och åkalla (*höja min röst och be i*) Herrens (*Jahves*) namn.

- 14 Jag ska infria mina löften till Herren (*Jahve*),
i närvaro av (*framför*) hela hans folk.
- 15 Dyrbart i Herrens (*Jahves*) ögon
är hans benådades död.
- 16 Jag ber dig Herre (*Jahve*), för jag är din tjänare,
jag är din tjänare, tjänstekvinnans son, du har
lossat mina band.
- 17 Jag ska offra tackoffer till dig,
jag ska åkalla (*höja min röst och be i*) ditt namn
Herre (*Jahve*),
- 18 jag ska infria mina löften till Herren (*Jahve*),
i närvaro av (*framför*) hela hans folk,
- 19 i gårdarna till Herrens (*Jahves*) hus,
i din mitt, Jerusalem. Halleluja!

117

Psalm 117 – Prisa Herren alla folk

[Den sjunde av Hallelujapsalmerna (Ps 111-118). Denna psalm är den kortaste psalmen och även det kortaste kapitlet i hela Bibeln. Den består av två verser och 16 hebreiska ord. Psalmen citeras under högtiderna. Eftersom psalmen är så kort har det föreslagits att den kan vara en avslutning av Psalm 116 eller en inledning till Psalm 118, men det finns många textuella bevis i tidiga manuskript som visar att det är en enskild psalm. Vissa rabbiner har förklarat att dess enkelhet visar på hur det kommer vara när Messias regerar. Det är inga fiender, alla folk tillber och prisar Gud, precis som det var tänkt att vara från begynnelsen.]

Författare: Okänd

Struktur:

- 1. Alla nationer och folk ska prisa Gud, vers 1*
- 2. Israel prisar honom, och fortsätter göra det i evighet, vers 2]*

*¹ Lova Herren (Jahve) alla nationer (hednafolk),
prisa honom alla folk!*

*² För hans nåd (omsorgsfulla kärlek) är mäktig
(vändig, stark, överflödande) över oss,
och Herrens (Jahves) sanning varar i evighet!*

Halleluja (värdig att prisas, allt lov till dig)!

[Begreppet "nåd och sanning", hebreiska "chesed ve emet" hör alltid ihop och finns i Guds eget vittnesbörd, se 2 Mos 34:6. Nåd utan sanning blir uddlös, medan sanning utan nåd blir obarmhärtig. Det behövs både nåd och sanning, men nåden kommer alltid först.]

118

Psalm 118 – Herren är god

[Den åttonde och sista av Hallelujapsalmerna (Ps 111-118). Psalmen ramas in av den kortaste Psalmerna (Ps 117) och den längsta (Ps 119).

Författare: Okänd

Citeras i NT:

Vers 6 citeras i Heb 13:6

Vers 22-23 om hörnstenen citeras av Jesus i Matt 21:42 och i Apg 4:11 och Ef 2:20-21

Vers 25-26 citeras när Jesus rider in i Jerusalem, se Matt 21:9; 23:39; Mark 11:9-10; Luk 13:35; 19:38; Joh 12:13

Med stor sannolikhet är det också denna lovsång som Jesus och lärjungarna sjöng när de avslutat påskmåltiden och var på väg mot Getsemane, se Matt 26:30.

Struktur:

- 1. Inledande uppmaning till lovprisning, vers 1-4*
 - 2. Prövning, vers 5-18*
 - 3. Avslutande lovprisning, vers 19-29]*
-

Tacka Herren

¹ [Psalmen inleds med lovprisning. En försångare kan ha sjungit den första strofen och sedan har församlingen svarat "I evighet varar hans nåd".]

Tacka (med öppna händer prisa, hylla och erkänn) Herren (Jahve) för han är god.

I evighet varar hans nåd (omsorgsfulla, trofasta kärlek).

² Sjung, du Israels folk:

I evighet varar hans nåd (omsorgsfulla, trofasta kärlek).

³ Sjung, du Arons släkt [prästerna]:

I evighet varar hans nåd (omsorgsfulla, trofasta kärlek).

⁴ Sjung, ni som fruktar (vördar) Herren (Jahve) [Mal 3:16; Ords 1:7]:

I evighet varar hans nåd (omsorgsfulla, trofasta kärlek).

Prövning

⁵ [Vers 5-18 handlar om prövning. Här ges bakgrunden till lovprisningen i vers 1-4. Genomgående används första person singular (jag/min) i denna sektion. Troligvis sjungs denna del av en solist.]

I mitt trångmål ropade (höjde jag min röst i bön) till Herren (Jah),

Herren (Jah) svarade mig och förde mig ut till en rymlig plats.

⁶ Herren (Jahve) är för mig (vid min sida), jag fruktar inte. [Rom 8:31]

vad kan människor (ordagrant "Adam", en människa) göra mig? [Heb 13:6]

⁷ Herren (Jahve) är för mig (vid min sida), min hjälpare,

därför kan jag i triumf se på dem som hatar mig.

⁸ Bättre att förtrösta på (ha sin tillit till) Herren (Jahve),

än att förlita sig på människor (hebr. "Adam").

⁹ Bättre att förtrösta på (ha sin tillit till) Herren (Jahve),

än att förlita sig på furstar (gåvor, från verbet "att ge").

[Det är lätt att sätta sin förhoppning till människor och deras gåvor. Ett exempel finns i Esra där Kyros gav gåvor, men hur andra ledare senare vill hindra bygget, se Esra 1:4-5; 3:7; 4:1-24.]

10 Alla nationer (*hednafolk*) omringar mig.

I Herrens (*Jahves*) namn ska jag förgöra dem.

11 De omringar mig, ja, de omringar mig

I Herrens (*Jahves*) namn ska jag förgöra dem.

12 De omringar mig som bin, de slocknar som eld i törne

I Herrens (*Jahves*) namn ska jag förgöra dem.

13 Knuffande, knuffade du mig [*ni fientliga nationer*] och försökte få mig på fall,

men Herren (*Jahve*) hjälper mig.

14 Herren (*Jahve*) är min starkhet och min lovsång,

och han blev mig till frälsning (*räddning, befrielse; hebr. "yeshuah"*). [*2 Mos 15:2*]

15 Segerjubel (*glädjerop*) och frälsningsglädje hörs i de rättfärdigas tält (*deras boningar*).

Herrens (*Jahves*) högra hand visar sin kraft (*militära styrka*).

16 Herrens (*Jahves*) högra hand ger seger.

Herrens (*Jahves*) högra hand visar sin kraft (*militära styrka*).

[Dessa tre strofer i vers 10-16 är psalmens strukturella mittpunkt. De förstärker huvudbudskapet

i denna psalm som är att det är Herren som har kraft och vinner seger!]

17 Jag ska inte dö,
utan leva och berätta (*vittna, proklamera*) vad Herren (*Jah*) har gjort.

18 Herren (*Jah*) prövade mig hårt,
men han överlämnade mig inte till döden.

Avslutande lovprisning

19 Öppna rättfärdighetens portar för mig [*in till den sanna kungens tempel*].

Jag vill gå in genom dem och tacka (*med öppna händer prisa, hylla och erkänna*) Herren (*Jah*).

20 Detta är Herrens (*Jahves*) port,
genom den ska de rättfärdiga gå in.

21 Jag tackar (*prisar med öppna händer, hyllar och erkänner*) dig

för du hörde min bön och blev mig till frälsning (*befrielse*).

22 Den sten som arbetarna inte ville veta av (*såg ner på*),

har blivit en hörnsten (*den mest betydelsefulla och ärofyllda delen i byggnaden*).

[*Luk 20:17; Apg 4:11; Ef 2:20; 1 Pet 2:7*]

23 Detta är Herrens verk,
det är helt otroligt i våra ögon!

[*Matt 21:42; Mark 12:10-11*]

24 Detta är dagen som Herren (*Jahve*) har gjort (*då han grep in*),

låt oss jubla och vara glada.

25 Herre (*Jahve*), hosianna (*fräls, befria, fortsatt att hjälpa oss*),

Herre (*Jahve*), ge oss framgång (*hjälp oss att fullfölja uppdraget*)!

26 Välsignad är han som kommer i Herrens (*Jahves*) namn (*böj er inför honom*).

Vi välsignar (*böjer oss ned inför*) er från Herrens hus.

[*Mark 11:9; Luk 13:35; 19:38*]

27 Herren (*Jahve*) är Gud (*El, den mäktige*) och han har gett oss ljus [*vänder sitt ansikte mot oss, ger favör och seger över fiender*].

Bind fast offret med band vid altarets horn. [*2 Mos 27:2*]

28 Du är min Gud (*Elohim*),

jag vill tacka (*med öppna händer prisa, hylla och erkänna*) dig!

Min Gud,

jag vill upphöja dig.

29 Tacka (*med öppna händer prisa, hylla och erkänn*) Herren (*Jahve*) för han är god.

I evighet varar hans nåd (*omsorgsfulla, trofasta kärlek*).

119

Psalm 119 – Den stora alfabetpsalmen

[*Psalm 119 är Bibelns längsta kapitel och är en hyllning till Guds ord. Psalmen är alfabetisk. I ordningsföljd genom hela det hebreiska alfabetet följer åtta verser som alla börjar på samma bokstav. Den första och femte versen i varje sektion har ofta samma tema. Den sjätte är ofta*

en kontrast till den femte och den sista (åttonde) tenderar att introducera nästa stycke.

De hebreiska bokstäverna är mer än bara bokstäver, de är symboler och har också ett talvärde. Ofta förstärker symbolen versen och gör betydelsen ännu mer tydlig. Eftersom temat på versen ofta följer bokstavens symbol förklarar det varför ämnet i psalmen ibland skiftar tvärt. Svenska Kärnbibeln tar med symbolen och skriver också inom hakklammer vad den symboliserar. Det ord som börjar med den aktuella bokstaven skrivs också i fetstil för att indikera att det är ett extra viktigt ord just i den versen.

Åtta hebreiska ord återkommer ofta:

Tora - undervisning, instruktioner, "lagen", allt som står i de fem Moseböckerna (25 ggr).

Edot - stadgar, vittnesbörd; Guds grundläggande regler för hur vi ska bete oss (23 ggr).

Piqudim - påbud, föreskrift, ordet återfinns bara i de poetiska skrifterna (21 ggr)

Mitzva - budord, klara tydliga befallningar; den judiska traditionen har identifierat 613 mitzvot (plural av mitzva) i de fem Moseböckerna (21 ggr)

Mishpatim - påbud, bindande juridiska beslut, bud som har med rätt och rättvisa att göra (19 ggr).

Chuqim - förordningar, ordagrant "saker inristat" vilket indikerar permanenta oföränderliga lagar, beskrivs ofta som bud som inte har en rationell förklaring (22 ggr).

Dabar - ord, uppenbarelse, men också specifikt för

de tio budorden (22 ggr).

Imra - ord, löfte, synonym med dabar. (20 ggr).

Alla psalmens 176 verser har med något av dessa ord förutom vers 122, men där står ordet "gott" som syftar på att hela Guds ord är gott!

Författare: Okänd

Struktur: Alfabetisk - Åtta verser för varje bokstav.

När en psalm är alfabetisk är det ett tecken på att psalmisten vill vara allomfattande. I Psalm 145 som är en lovsång, vill David prisa Gud på alla tänkbara sätt från A till Ö. Här i Psalm 119 är psalmistens önskan att leva ett heligt liv. Genom att följa den alfabetiska strukturen, gånger åtta, uttrycker psalmisten sin överväldigande önskan att tjäna Gud på alla möjliga sätt som går att uttrycka med ord! Följande psalmer och avsnitt har alfabetiska mönster, se Ps 9-10; 25; 34; 37; 111; 112; 119; 145; Klag 1; 2; 3; 4; 5:19-20; Ords 31:10-31.]

⌘ - Alef

¹ *[Den första hebreiska bokstaven är: ⌘ - Alef. Tecknet föreställer en ox. Bokstaven symboliserar styrka, ledaren, den första och det viktigaste. De två första verserna börjar båda med ordet "ashrei", samma ord som inleder hela Psaltaren, se Ps 1:1.]*

Rikt välsignade(*saliga, mycket lyckliga*) är de vars väg är rak [*som inte vinglar hit och dit mellan diken*],

som vandrar i Herrens (*Jahves*) undervisning.

² **Rikt välsignade**(*saliga, mycket lyckliga*) är de som håller hans stadgar (*vittnesbörd, grundläggande regler*),

och som kommer att fråga efter (*söka, ta sin tillflykt till, träda fram inför*) honom av hela hjärtat.

³ De som **inte heller** gör något orättfärdigt, de som har vandrat på hans vägar.

⁴ **Du** har befallt dina föreskrifter, för att vi ska följa dem noggrant.

[I de första fyra verserna används olika verbformer i den andra delen: vandrar (vers 1), kommer att söka (vers 2) och har vandrat (vers 3). Samma ord, fast presens och imperfekt, "vandrar" och "har vandrat" ramar in vers 2 som handlar om att även i framtiden söka och fråga efter Gud. I vers 4 är det en infinitiv verbform (översatt: "ska följa") som talar om att följa Guds föreskrifter är något tidlöst. De olika verbformerna förstärker att det viktigaste vi kan göra är att leva efter Guds vilja och också fortsätta söka honom, det är något vi gör hela livet!]

⁵ **O måtte** mina vägar vara styrda

så att jag följer dina förordningar ("*inristade bud*").

⁶ **Då** ska jag inte skämmas

när jag tar hänsyn till alla dina budord.

7 Jag vill tacka (med öppna händer prisa, hylla och erkänna) dig med uppriktigt hjärta, när jag lär mig dina rättfärdiga påbud.

8 Jag ska hålla (skydda, följa, ge akt på) **dina förordningar** ("inristade bud"), överge mig inte fullständigt.

[Ordet "hålla", hebr. "shamar", används både här i avslutningen och i första versen i nästa stycke och binder samman dessa stycken.]

ב - Bet

9 [Den andra hebreiska bokstaven är: ב - Bet. Tecknet avbildar ett hus med bara en dörr. Det symboliserar ett hem och total tillit.]

Hur ska en ung man bevara sin stig (välkända, upptrampade gångväg) ren?

Genom att hålla sig till (skydda, följa, ge akt på) ditt ord.

10 Med hela mitt hjärta har jag frågat efter (sökt, tagit min tillflykt till, närmat mig) dig, låt mig inte göra fel mot dina budord.

11 I mitt hjärta har jag gömt (bevarat, skyddat, samlat) ditt ord (löfte) [som en skatt, se Matt 6:21],

så att jag inte ska synda mot dig.

12 Välsignad är du Herre (Jahve), lär mig dina förordningar ("inristade bud").

13 Med mina läppar har jag uttalat alla påbud från din mun.

14 Jag fröjdar mig i (*längs med*) ditt vittnesbörds **väg** (*det finns en glädje tillsammans på livsvandringen med dig*),

lika mycket som i all [*världens*] rikedom.
[*All rikedom i hela världen måste till för att ens göra någon form av jämförelse med glädjen att få vandra på Guds väg, se även Ords 10:22.*]

15 Jag vill begrunda (*tänka på*) **dina påbud** och följa dina stigar (*välkända, upptrampade gångvägar*).

16 **I dina förordningar** (*"intrustade bud"*) har jag min lekfulla glädje (*som ett barn som leker och skrattar*),

och jag ska inte glömma ditt ord. [*vissa manuskript har "ord" i plural.*]

ג - Gimel

17 [*Den tredje hebreiska bokstaven är: ג - Gimel. Tecknet avbildar en kamel. Ofta symboliserar den uthållighet; en kamel går genom öknen i hetta och kyla, oavsett omständigheter håller den huvudet högt och går framåt.*]

Handla generöst med din tjänare så att jag får leva,

och jag ska lyda ditt ord.

18 **Avtäck** (*öppna*) mina ögon, så jag kan se det underbara (*undren, allt fantastiskt*) [*ordet är i plural*] i din undervisning (*Tora*). [*Apg 9:18*]

19 Jag är en **resenär** (*främling*) på jorden [*det är inte mitt hemland*],

göm inte dina budord från mig.

20 Min själ (*hela min person*) **brister** (*krossas, går sönder*)

i den längtan som den hela tiden har efter dina påbud.

21 Du har **bestraffat** de stolta som är förbannade,

då de gjort fel mot dina budord.

22 **Ta bort** (*rulla undan*) från mig hån och förakt, för jag har hållit dina stadgar (*vittnesbörd, Guds grundläggande regler för hur vi ska leva*).

23 **Även** då furstar sitter och talar emot mig, har din tjänare tänkt på (*begrundat*) dina förordningar (*"inristade bud"*).

24 **Ja** (*även, också*), dina stadgar (*vittnesbörd*) är min njutning,

de är mina rådgivare.

𐤃 - Dalet

25 [Den fjärde hebreiska bokstaven är: 𐤃 - Dalet. Tecknet avbildar en öppen dörr sedd ovanifrån. Bokstaven representerar att kunna fatta beslut och välja rätt väg.]

Min själ **hålls fast** i (*följer, är limmad mot*) stoftet [*denna världen, det mänskliga*],

skynda till mig i enlighet med ditt ord.

26 Jag berättar om mina **vägar**, och du svarar mig,

undervisa mig dina förordningar (*"inristade bud"*).

27 Låt mig förstå **vägen** för dina påbud,

så att jag kan tala om dina fantastiska gärningar.

²⁸ Min själ (*hela min person*) **smälter bort**(*droppar*) [*jag gråter*] under tyngden av sorg,

upprätthåll mig i enlighet med ditt ord.

²⁹ Ta bort från mig falskhetens **väg**,
och ge mig i nåd (*oförtjänt kärlek*) din undervisning.

³⁰ Jag har valt sanningens **väg**,
dina domar har jag för ögonen.

³¹ Jag **håller fast**(*följer, "är som limmad"*) vid dina stadgar.

Herre, låt mig inte komma på skam!

³² Jag springer på dina budords **väg**,
för du har vidgat mitt hjärta
(*gett mig insikt genom att ge mig en längtan och glädje för ditt ord*).

𐤇 - He

³³ [*Den femte hebreiska bokstaven är: 𐤇 - He. Tecknet avbildar ett fönster. Det symboliserar att se och ha perspektiv.*]

Undervisa mig Herre (*Jahve*) dina förordningars (*"inristade buds"*) väg,
och jag ska följa dem i varje steg (*jag tar*).

³⁴ **Ge mig förståelse** så jag kan lyda din undervisning
och efterleva (*hålla mig till*) den av hela mitt hjärta.

35 Led mig(*hjälp mig vandra*) på dina budords stig,

för jag älskar att gå på den (*känner stark längtan och dras till den*).

36 Böj(*vänd*) mitt hjärta till ditt vittnesbörd och inte till girighet.

37 Vänd bort mina ögon från att se fåfänga och låt mig leva (*bli bevarad, leva till fullaste måttet*) på dina vägar.

38 Stadfast(*bekräfta, uppfyll, ordagrant: "res upp"*) ditt ord (*löfte*) för din tjänare,

som ägnar sig åt att frukta (*vörda*) dig.

39 Vänd bort mina förebråelser som jag fruktar (*är rädd för*),

för dina påbud är goda.

40 Se, jag har längtat efter dina föreskrifter,

låt mig leva (*bli bevarad, leva till fullaste måttet*) i din rättfärdighet.

י - Vav

41 [Den sjätte hebreiska bokstaven är: י - Vav. Tecknet avbildar en tältpinne, en krok eller hängare. Tältpinnens funktion är att hålla upp tältduken, den är den centrala knutpunkt som binder ihop olika delar. På samma sätt används bokstaven i grammatiken för att binda ihop ord till meningar. Orden "och", "men", "alltså" osv. börjar med "vav". Hebreiska bokstäver har även ett talvärde. Bokstaven "vav" har talvärdet sex. Detta är människans tal och därför symboliserar den ofta människan och det mänskliga.]

Och kom med din nåd (*omsorgsfulla kärlek*) över mig O, Herre (*Jahve*),

liksom din frälsning, enligt ditt ord (*löfte*).

⁴² **Så att jag kan svara** den som hånar mig, för jag litar på ditt ord.

⁴³ **Och ta aldrig** någonsin bort från min mun ordet med din sanning, för jag hoppas på dina påbud.

⁴⁴ **Då ska jag följa**(*hålla, lyda*) din undervisning hela tiden (*kontinuerligt*) för evigt.

⁴⁵ **Och jag ska vandra** i lätthet (*utan verkliga bekymmer*),

för jag har frågat efter (*sökt, tagit min tillflykt till*) dina föreskrifter.

⁴⁶ **Och jag ska tala** om dina stadgar (*vitnesbörd*) inför kungar utan att behöva skämmas.

⁴⁷ **Och min lekfulla glädje**(*som ett barn som leker och skrattar*) har jag i dina budord som jag har kära (*älskar*).

⁴⁸ **Och jag ska även lyfta** upp mina händer till dina budord

som jag älskar och jag ska begrunda (*fundera eftertänksamt*) på dina förordningar (*"inristade bud"*).

† – *Zajin*

⁴⁹ [*Den sjunde hebreiska bokstaven är: † – Zajin. Tecknet avbildar ett svärd och symboliserar rörelse och iver.*]

Kom ihåg ditt ord till din tjänare,

eftersom du har gett mig hopp.

⁵⁰ **Detta** är min tröst i min bedrövelse,
att ditt ord (*löfte*) har återupplivat mig (*be-
varat och gett mig nytt liv*).

⁵¹ **De stolta** har hånat mig mycket,
men jag har inte vikit av från din undervis-
ning.

⁵² Jag har **kommit ihåg** dina påbud från forna
dagar Herre (*Jahve*),
de har tröstat mig.

⁵³ **Brinnande harm**(*en rättfärdig vrede*) har fått
sitt grepp om mig,
eftersom de onda har övergett din undervis-
ning.

⁵⁴ Dina förordningar ("*inristade bud*") har blivit
mina **sånger**(*lovsånger*)
i min pilgrimsfärds boning.

⁵⁵ **Jag har kommit ihåg** ditt namn Herre (*Jahve*)
under natten,
och har lagt märke till din undervisning.

⁵⁶ **Detta** har jag (*kan tillgodoräkna mig*)
att jag har hållit dina föreskrifter.

𐤒 – Chet

⁵⁷ [*Den åttonde hebreiska bokstaven är: 𐤒 – Chet. Tecknet avbildar ett staket. Bokstaven symboliserar något som binder samman och inhägnar, rent fysiskt som ett staket eller en mur, eller socialt som vänskap och kärlek.*]

Herren (*Jahve*) är min **del**(*arvedel, lott*),

jag har sagt att jag ska hålla (*vaka över, bevaka, bevara*) dina ord.

⁵⁸ **Jag bönfaller** inför ditt ansikte med hela mitt hjärta,

ge mig nåd (*oförtjänt kärlek*) i enlighet med ditt ord (*löfte*).

⁵⁹ **Jag har tänkt på**(*planerat, "vävt"*) mina vägar (*mina vägval*)

och styrt mina fötter enligt dina stadgar (*vitnesbörd*).

⁶⁰ **Jag har skyndat mig**

och dröjde inte att hålla (*följa*) dina budord.

⁶¹ De ondas **snaror**(*band*) har omsnärjt mig men jag har inte glömt bort din undervisning.

⁶² **Mitt i natten** ska jag stå upp

och tacka (*med öppna händer prisa, hylla och erkänna*) dig för dina rättfärdiga påbud.

⁶³ **Mina vänner**(*de jag väljer att umgås med, mina kamrater*) är de som fruktar (*vördar*) dig,

och de som håller dina påbud.

⁶⁴ Jorden, o Herre (*Jahve*), är full av din **nåd**(*omsorgsfulla kärlek*),

lära mig dina förordningar (*"inristade bud"*).

[Stycket ramas in av Herren, Jahve, se vers 57 och 64.]

𐤔 - Tet

⁶⁵ [Den nionde hebreiska bokstaven är: 𐤔 - Tet. Tecknet avbildar ett huvud och en svans och föreställer antingen en orm i en korg, eller en människa som har böjt sig i ödmjukhet. Paradoxalt nog kan bokstaven symbolisera både

ont och gott, antingen rebelliskhet eller godhet. I detta stycke finns ordet "tov" som betyder gott, väl, bättre sex gånger. De två första och de två sista verserna börjar med det hebreiska ordet "tov" som översätts gott, väl och bättre. Centralt i vers 68 finns ordet två gånger, vilket förstärker Guds godhet och hur Guds undervisning är något gott!]

Du har handlat **väl**(gott) med din tjänare Herre (Jahve),

i enlighet med ditt ord.

⁶⁶ Lär mig **gott** omdöme och kunskap,
för jag tror på dina budord.

⁶⁷ **Tidigare**(förut) var jag plågad, jag gjorde fel,
men nu följer (lyder) jag ditt ord (löfte).

⁶⁸ Du är **god** och gör gott,
undervisa mig dina förordningar ("inristade bud").

⁶⁹ De stolta har **smitt**(täckt över, dolt) en lögn
mot mig,

men med hela mitt hjärta vill jag hålla (följa,
lyda) dina påbud.

⁷⁰ Deras hjärtan är **okänsliga** som fett,
men jag har min lekfulla glädje (som ett barn
som leker och skrattar) i din undervisning.

⁷¹ Det är **gott** för mig att jag har blivit bedrövad,
så att jag kan lära mig dina förordningar
("inristade bud").

⁷² Undervisningen från din mun är **bättre** för
mig

än tusen [*mängder av*] guld och silver [*mynt*].

י - Jod

⁷³ [*Den tionde och minsta hebreiska bokstaven är: י - Jod. Tecknet avbildar en arm eller en sluten hand. Eftersom denna bokstav är en punkt så är det början på alla andra bokstäver, och beskriver ofta skapelsen. Handen symboliserar styrka och kraft.*]

Dina händer har gjort mig och format mig,
ge mig förstånd så att jag kan lära mig dina
budord.

⁷⁴ **De som fruktar**(*vördar*) dig ska se mig och
vara glada,

eftersom jag har mitt hopp i ditt ord.

⁷⁵ **Jag vet** Herre (*Jahve*) att dina domar är
rättfärdiga

och att du har bedrövat mig i trofasthet.

⁷⁶ Jag ber dig, **låt** din nåd (*omsorgsfulla kärlek*)
vara redo att trösta mig,

efter ditt ord (*löfte*) till din tjänare.

⁷⁷ Din barmhärtighet (*ömsinta nåd*)**kommer**
över mig, så jag kan leva,

för din undervisning (*Tora*) är min glädje!

⁷⁸ Låt de stolta **komma på skam**, för de har
förvrängt min sak med falskhet,

men jag ska begrunda (*fundera allvarligt på*)
dina påbud.

⁷⁹ Låt dem som fruktar (*vördar*) dig **komma**
tillbaka till mig,

och de som känner dina stadgar.

80 **Låt** mitt hjärta vara odelat (*låt mig vara helhjärtad*) i dina förordningar ("*inristade bud*"), så att jag inte drabbas av skam.

𐤎 – Kaf

81 [*Den elfte hebreiska bokstaven är: 𐤎 – Kaf. Tecknet avbildar en utsträckt hand. Den kan både symbolisera givmildhet, genom att sträcka ut handen för att välsigna, men också för att ta emot.*]

Min själ (*hela min person*)**förgås**(*är utmatad, utarmad och trängtar*) efter din frälsning (*räddning*),

på ditt ord hoppas jag.

[*Jmf Ps 84:3; 119:20 där andra hebreiska ord används för att uttrycka samma tanke.*]

82 Mina ögon är **uttröttade**(*utslitna av allt läsande*) för ditt ord,

jag säger: "När ska du trösta mig?"

83 **För** jag har blivit som en vinlägel i rök, likväl glömmer jag inte dina förordningar ("*inristade bud*").

[*Vinläglar gjordes av skinn som blir torrt och sprucket när det utsätts för större mängder rök.*]

84 **Hur många** är din tjänares dagar?

När ska du verkställa domen på dem som förföljer mig?

85 De stolta **har grävt** en djup grop för mig, vilket är emot din undervisning.

86 **Alla** dina budord är trofasta, de förföljer mig för ingenting, hjälp mig du.

87 De har **nästan** förtärt mig på jorden,
men för min del har jag inte försakat något av
dina påbud.

88 Återuppliva mig **efter din nåd**(*omsorgsfulla
kärlek*),
och jag ska följa din muns alla vittnesbörd.

*[Uttrycket "återuppliva" kan även översättas,
låt mig leva, uppliva, skynda på, bevara livet,
förbli levande, ha ett friskt och sunt liv med mera.]*

𐤊 - Lamed

89 *[Den tolfte hebreiska bokstaven är: 𐤊 - Lamed. Den är storleksmässigt den längsta bokstaven i det hebreiska alfabetet. Det gör att den står ut i en text och är väl synlig eftersom det är den enda bokstaven som är så hög så den sticker upp ovanför den tänkta topplinjen längs överkanten på bokstäverna. Tecknet avbildar en stav eller oxpiska. Den beskriver ofta auktoritet, eller något som motiverar och gör så att något sker. Som den högsta bokstaven sträcker den sig uppåt mot himlen och kopplar ihop bokstäverna med himmelen.]*

För evigt Herre (Jahve)

står ditt ord fast i himlarna.

90 **Från generationer** till generation varar din trofasthet,

du har grundat jorden och den står fast.

91 **Enligt dina påbud** består de än idag,
för alla ting är dina tjänare.

92 **Om inte** din undervisning hade varit min lust,

skulle jag ha gått under i mina bedrävelser.

⁹³ **Jag ska aldrig** glömma dina föreskrifter,
för med dem har du upplivat mig.

*[Uttrycket "uppliva" kan även översättas, låt mig
leva, återuppliva, skynda på, bevara livet, förbli
levande, ha ett friskt och sunt liv med mera.]*

⁹⁴ **Jag är din**, fräls (rädda) mig

för jag har frågat efter (sökt, tagit min tillflykt
till) dina föreskrifter.

⁹⁵ De onda har väntat **på** mig för att kunna
förgöra mig,

men jag begrundar (tänker noga på) dina
stadgar.

⁹⁶ Jag har sett ett slut (en gräns)**på varje
fulländning**,

men dina budord saknar begränsning.

מ - Mem

⁹⁷ *[Den trettonde hebreiska bokstaven är: מ -
Mem. Ursprungligen föreställde tecknet vågor
på vattnet. Vår bokstav "M" har fortfarande kvar
denna vågform, medan det nuvarande hebreiska
tecknet är bilden på ett lugnt vatten. Bokstaven
står för vatten, folk, nationer och språk.]*

Hur jag älskar din undervisning!

Hela dagen är den min kontemplation (*det jag
alltid tänker på, begrundar*).

⁹⁸ Dina budord gör mig visare **än mina mot-
ståndare**,

för de är alltid med mig.

⁹⁹ Jag har **mer** förståelse än alla mina lärare,

för jag låter dina stadgar (*vittnesbörd*) vara min kontemplation (*det jag alltid tänker på, begrundar*).

¹⁰⁰ Jag förstår **mer än** mina äldste, eftersom jag håller (*följer, lyder*) dina föreskrifter.

¹⁰¹ Jag har avhållit min fot **från varje** ond stig (*välkänd, upptrampad gångväg*)

för att jag har hållit (*följt, varit lydlig mot*) ditt ord.

¹⁰² Jag har inte vikit av **från dina påbud**, som du har instruerat mig.

¹⁰³ **Hur** söta (*ljuvliga*) är dina ord (*löften*) för min gom,

ja sötare än honung i min mun.

[Guds ord liknas vid honung. Syftar antagligen på dess ljuvliga smak men också dess fantastiska hållbarhet. Honung kan förvaras över 3 000 år och fortfarande vara ätbar. Den innehåller också olika antibiotika som har hälsosamma effekter.]

¹⁰⁴ **Av**(genom) dina föreskrifter får jag förståelse,

därför hatar jag varje falsk stig (*välkänd, upptrampad gångväg*).

נ - Nun

¹⁰⁵ *[Den fjortonde hebreiska bokstaven är: נ - Nun. Tecknet avbildar en fisk och betyder arvtagare och avkomma. Det används ofta för att beskriva en fortsättning och kontinuitet. Orden lykta och stig börjar på bokstaven Nun.]*

Ditt ord är en **lykta**(*oljelampa*) för min fot,
och ett ljus på min **stig**.

[Guds undervisning lyser upp min livsväg, hjälper mig i val och beslut, se Ords 6:23. Jesus är världens ljus, se Luk 2:29-32; Joh 1:4; 8:12.]

¹⁰⁶ **Jag har svurit**(*gett min ed*) och jag har bekräftat det för att hålla (*följa, lyda*) dina rättfärdiga påbud.

¹⁰⁷ **Jag är bedrövad**, djupt plågad,
uppliva mig (*ge mig liv på nytt*) Herre (*Jahve*), enligt ditt ord.

¹⁰⁸ Ta emot det **frivilliga offret** från min mun,
jag ber dig Herre (*Jahve*) och undervisa mig dina påbud.

¹⁰⁹ **Min själ**(*hela min person*) är hela tiden (*kontinuerligt*) i min hand,
jag har inte glömt bort din undervisning.

¹¹⁰ De onda **har lagt** ut en snara för mig,
men jag vandrar inte bort från dina föreskrifter.

¹¹¹ Dina vittnesbörd har jag tagit som **arv** för alltid,
de är mitt hjärtas glädje.

¹¹² **Jag har böjt**(*lutat*) mitt hjärta till att utföra dina förordningar ("*inristade bud*") för alltid,
med varje steg jag tar.

𐤃 – Samek

¹¹³ *[Den femtonde hebreiska bokstaven är: 𐤃 – Samek. Tecknet avbildar en pelare och symboliserar stöd, support och stabilitet.]*

Jag hatar dem som **vacklar hit och dit** (*halvhjärtade, skeptiska, de som har delad håg*),

men din undervisning (*Tora*) älskar jag.

114 Mitt gömställe (*hemliga skydd, tillflyktsort*) och min sköld är du;

jag hoppas (*väntar tålmodigt, förtröstar*) på ditt ord (*råd, svar*).

115 Vik bort (*stig åt sidan*) från mig, ni som gör det onda,

så jag [*obehindrat*] kan hålla (*skydda, vakta, lyda*) min Guds (*Elohims*) bud.

116 Uppehåll mig enligt ditt ord (*löfte*) så att jag får leva,

och låt inte mitt hopp komma på skam.

117 Stötta mig och jag ska bli frälst (*räddad*)

och jag ska ägna mig oavbrutet åt dina förordningar (*"inristade bud"*).

118 Du föraktar alla som gör fel (*tar lätt på*) mot dina förordningar (*"inristade bud"*),

för deras lögn är fåfäng.

119 Du tar bort alla onda från jorden som **slagg**, därför älskar jag dina stadgar.

120 Mitt kött skälver i fruktan för dig,

och jag är rädd för dina domar.

𐤅 - Ajin

121 [*Den sextonde hebreiska bokstaven är: 𐤅 - Ajin. Tecknet avbildar ett öga eller en vattenkälla. Den symboliserar ofta profetisk klarsyn och uppenbarelse.*]

Jag har gjort det som är rätt och rättfärdigt,
utlämna mig inte till mina förtryckare.

122 **Garanter***(ge ett löfte att göra)* din tjänare
gott,

låt inte de stolta förtrycka mig.

[Detta är den enda versen i hela kapitlet som inte har med ett av åtta ord för Guds Ord. Dock tolkas ordet "gott" som att det syftar på att Guds ord är gott!]

123 **Mina ögon** trånar efter din frälsning
(*räddning*)

och efter ditt rättfärdiga ord (*löfte*).

124 **Handla***(gör)* med din tjänare i enlighet med
din nåd (*omsorgsfulla kärlek*)

och undervisa mig dina förordningar (*"inristade bud"*).

125 Jag är **din tjänare**, ge mig förstånd
så att jag kan ha kunskap om dina stadgar.

126 Det är **tid** för Herren (*Jahve*) att arbeta
(*agera*),

de har gjort om intet din undervisning.

127 **Därför** älskar jag dina påbud över allt guld,
ja mer än finaste guld.

128 **Därför** högaktar jag alla dina föreskrifter
angående allting,

och håller dem för att vara rätta. Jag hatar
varje falsk stig (*välkänd, upptrampad gångväg*).

𐤀 - Pe

129 *[Den sjuttonde hebreiska bokstaven är: 𐤀 - Pe. Tecknet avbildar en öppen mun med en tunga i. Detta är anledningen till ordvalet i vers 131 där*

psalmisten beskriver hur han öppnar sin mun på vid gavel och flämtar efter Guds ord! Pe står ofta för tal och relationer.]

Underbara(övernaturliga, fantastiska) är dina vittnesbörd (*varningar, påminnelser*),

därför håller jag dem (*min själ vaktar dem*).

130 När porten till ditt ord **öppnas upp**(*som när en stängd dörr slås upp*),

ger den [*öppnade porten*] ljus (*uppenbarelse*) och förståelse (*urskillningsförmåga*) för **en-
kla**(*öppna, villiga*) människor.

131 Jag **öppnar** min **mun** på vid gavel och flämtar,

för jag längtar efter dina bud (*mitzvah, kontrakt, lag*) [*tio Guds ord*].

132 **Vänd dig** till mig och var nådefull (*ge mig oförtjänt kärlek, favör*),

så som du brukar göra mot dem som älskar dig (*som sätter ditt namn främst*).

133 Led mina **steg**(*gör dem fasta*) med ditt ord (*genom ditt löfte*),

låt ingen synd dominera (*styra, regera över*) mig.

134 **Befria** mig från människors förtryck [*som missbrukar sin auktoritet för att krossa dem under sig*],

så jag kan hålla dina **befallningar**(*generella lagar, grundlagar*).

135 Låt ditt **ansikte** lysa över din tjänare (*le mot mig och visa dig för mig, kom med din närvaro*),

lär mig dina förordningar (*"inristade bud"*).
 136 **Strömmar av tårar** rinner från mina ögon,
 därför att människor inte följer (*håller sig till*)
 din undervisning.

צ - Tsade

137 [Den artonde hebreiska bokstaven är: צ - Tsade. Tecknet avbildar en fiskkrok och symboliserar ofta rättfärdighet.]

Du är **rättfärdig** Herre (*Jahve*)
 och rätta (*raka*) är dina domar.
 138 **Du har befallt** dina stadgar (*vittnesbörd*) i
 rättfärdighet
 och överflödande trofasthet.
 139 Min nitälskan **har förgjort mig**,
 eftersom mina motståndare har glömt dina
 ord.
 140 Ditt ord (*tal, löfte*) är **prövat** till sitt yttersta,
 och din tjänare älskar det!

141 Jag är **liten** och föraktad,
 likväl har jag inte glömt dina föreskrifter.
 142 **Din rättfärdighet** är en evig rättfärdighet
 och din undervisning är sann.
 143 **Bekymmer** och ångest har överväldigat mig,
 men dina budord är min lust.
 144 Dina vittnesbörd är rättfärdiga för evigt,
 ge mig förstånd och jag ska leva.

ק - Qof

145 [Den nittonde hebreiska bokstaven är: ק - Qof. Tecknet avbildar ett nålsöga eller baksidan på

ett huvud. Det symboliserar ofta att stå bakom någon.]

Jag ropar(höjer min röst i bön) av hela mitt hjärta, svara mig Herre (*Jahve*)

– jag ska hålla (*följa, lyda*) dina förordningar (*”inristade bud”*).

¹⁴⁶ **Jag ropar**(höjer min röst i bön) till dig, fräls (*rädda*) mig

och jag ska följa dina stadgar.

¹⁴⁷ **Jag kommer** vid gryningen och skriker ut (*ropar efter hjälp*),

jag väntar (*hoppas*) på dina ord.

¹⁴⁸ Mina ögon **är vakna** under nattens [*alla tre*] vakter (*jag är vaken hela natten*),

så jag kan tänka på (*meditera över*) ditt ord (*löfte, tal*).

¹⁴⁹ Hör **min röst**, i enlighet med din nåd (*omsorgsfulla kärlek*),

uppliva mig (*ge mig ny styrka och liv*) Herre (*Jahve*) med dina domar.

¹⁵⁰ De som följer ondskan **kommer närmare**, de är långt bort från din undervisning.

¹⁵¹ Du **är nära** Herre (*Jahve*)

och alla dina budord är sanna.

¹⁵² **Från forna tider** vet jag av dina stadgar (*vittnesbörd*)

att du har grundat dem för evigt.

[*”Forna tider” används om öster men är också ett uttryck för att se både framåt och bakåt, göra bokslut och få visioner.*]

𐤒 – Resh

153 [Den tjugonde hebreiska bokstaven är: 𐤒 – Resh. Tecknet avbildar framsidan av ett huvud och symboliserar att se.]

Se mitt lidande (*elände*) och rädda mig,
för jag glömmer inte din undervisning.

154 **Strid** för mig (*för min talan*) och återlös mig,
ge mig liv (*blås nytt liv i mig*) enligt ditt ord
(*löfte, tal*).

155 **Långt borta** är frälsningen från de ogudaktiga,

eftersom de inte frågar efter (*söker, tar sin tillflykt till*) dina förordningar (*”inristade bud”*)

156 Din **barmhärtighet**[plural] är **stor**(*din ömsinta nåd är överflödande*), Herre (*Jahve*),
ge mig liv (*blås nytt liv i mig*) genom dina domar (*att du skapar rätt*).

[Bara Gud kan balansera barmhärtighet och samtidigt döma.]

157 **Många** är mina **förföljare** och ovänner,
men jag väjer inte undan från dina vittnesbörd.

158 När jag **ser** de trolösa känner jag sorg (*bryts jag sönder inombords, mår jag illa, känner avsky*),

eftersom de inte lyder (*följer, håller*) ditt ord
(*löfte, tal*).

159 **Se** hur jag älskar dina befallningar (*instruktioner*),

Herre (*Jahve*), håll mig vid liv med din nåd
(*omsorgsfulla kärlek*).

160 **Summan** av ditt ord är sanning,
och alla dina rättfärdiga domar är eviga.
[Ordagrant: "Huvudet av ditt ord är sanning, och eviga alla dina rättfärdiga domar:"]

ש – *Shin*

161 *[Den tjugoförsta hebreiska bokstaven är: ש – Shin. Tecknet avbildar en tand, och symboliserar ofta att krossa och att förgöra något, men också att "tugga" och meditera på Guds ord.]*

Furstar har förföljt mig utan orsak,
men mitt hjärta förblir i förundran för dina ord.

162 **Jag fröjdar mig** i ditt ord (*löfte, tal*)

som en som har funnit en stor skatt som varit borttappad.

163 Jag hatar och avskyr **lögn**,
din undervisning älskar jag.

164 **Sju** gånger om dagen prisar jag (*ropar jag "halleluja" till*) dig
för dina rättfärdiga påbud.

[Talet sju kan beskriva sju bönetillfällen om dagen, även om tre är vanligare, se även Ps 55:18. Troligare är dock att sju står för fulländning och helhet – dvs. kontinuerlig bön och tacksamhet till Gud. Anledningen till att det hebreiska ordet för sju, "sheva", används just här kan också vara för att uppmärksamma läsaren på nästa vers som består av just sju ord. Även i hela stycket 161-168]

anas en fin struktur med 3 verser på vardera sida om vers 164-165 som formar en central enhet.]

165 Frid(fred, helhet på alla områden - shalom)

som är stor
 har de som älskar
 din undervisning (*Tora*),
 ingenting
 kan få dem
 på fall.

[Vers 165 består av sju ord. Det första ordet är Shalom som beskriver frid, fred och fullhet på alla områden. Här är enda förekomsten av detta ord i hela Psalm 119. Ordet består av fyra bokstäver Shin, Lamed, Vav och Mem. Intressant är att begynnelsebokstaven för första, tredje, femte och sjunde ordet i denna vers är just dessa fyra bokstäver. Kodat i denna vers finns alltså ordet Shalom! Och centralt i denna vers med sju ord finns Guds undervisning - Tora! Att alla denna symbolik med det fullkomliga talet sju dessutom finns under bokstaven Shin som är den tjugoförsta bokstaven (7 x 3) förstärker också strukturen och versens budskap!]

166 Jag har hoppats på din frälsning (*räddning*)
 Herre (*Jahve*)

och har gjort (*efterlevt*) dina budord.

167 Min själ (*jag, hela min person*)**har hållit**(*följt, lytt*) dina stadgar (*vittnesbörd*)

och jag älskar dem oändligt.

168 Jag **har hållit** (följt, lytt) dina föreskrifter och dina stadgar,
för alla mina vägar är inför dig.

⌒ – Tav

169 [Den tjugoandra hebreiska bokstaven är: ⌒ – Tav. Tecknet föreställer en punkt, en signatur eller ett kors. Som den sista bokstaven är detta en signatur och symboliserar ofta det som avslutar och fulländar. Ordet "låt" används fyra gånger i dessa verser. Det förstärker psalmistens beroende av Gud och viljan att låta Gud få leda. Vi behöver Guds hjälp för att bli fulländade.]

Låt min jubelsång (mitt jubelrop) komma inför ditt ansikte (låt lovsången föra mig inför din närhet),

ge mig förmågan att förstå ditt ord (ge mig insikt från ditt ord).

170 **Låt** min bön komma inför ditt ansikte,
rädda mig, som du har sagt (lovat).

171 Mina läppar **ska** flöda över av lovsång (lovprisning),

för du lär mig dina förordningar ("inristade bud").

172 Min tunga **ska** sjunga om ditt ord (vad du sagt, ditt löfte),

för alla dina bud är rättfärdiga (rättvisa).

173 **Låt** din hand hjälpa mig,

för jag har valt [att lyda] dina regler (befallningar).

174 **Jag har** längtat efter din frälsning (*räddning, befrielse*), o Herre,
det är en sådan underbar glädje
(*tillfredsställelse*) i din undervisning (*Tora*).

175 **Låt** mig (*min själ*) leva och prisa dig,
och låt dina domar (*din moral*) hjälpa mig.

176 Jag har **gått vilse** som ett förlorat får.
Kom sök efter din tjänare,
för jag har inte glömt dina bud.

120

PILGRIMSPSALMER (120-134)

Psalm 120 – Jag vill fred

[Detta är den första av de femton pilgrimspsalmer, de "stigande sångerna" (Ps 120-134). Dessa psalmer sjöng man när man gick upp till de tre veckolånga högtider som varje år firades i Jerusalem. Det Osyrade brödets högtid, Pingsten och Lövhyddofesten. Se 2 Mos 23:15-17]

Författare: Okänd

Struktur:

- 1. Förtröstan, vers 1-2*
- 2. Vedergällning, vers 3-4*
- 3. Ve mig, vers 5-7]*

¹ En pilgrimssång.

[Bokstavligt "en sång från eller för uppstigandet", på hebreiska "maalah". Anledningen till denna

formulering är att oavsett varifrån man kommer så går man alltid upp till Jerusalem.]

I min ångest ropade jag (*höjde jag min röst i bön*) till Herren (*Jahve*)

och han svarade mig.

² Herre (*Jahve*) befria min själ (*mitt jag, mitt liv*) från ljugande (*lögnaktiga*) läppar,
från en bedräglig (*falsk, vilseledande*) tunga.

³ [*Nu riktas orden från Herren till en motståndare och hans lögnaktiga ord:*]

Vad ska jag ge dig och vad mer kan jag göra för dig,

du bedrägliga tunga?

⁴ Mäktiga mäns skarpa pilar
med brinnande kol från ginstbuskar.

⁵ Ve mig eftersom jag vistas i Meshech [*långt i norr*],

jag bor bland Kedars tält [*i den arabiska öknen sydost om Israel*].

[Meshech är namnet på ättlingar till Noa som bodde norrut, antingen i norra Israel eller i trakten av Armenien. Deras namn nämns ofta tillsammans med Tubal och Magog, se 1 Mos 10:2 Ordet betyder att dra upp som en fisk ur vattnet eller en rot ur jorden, eller rita ut ett spår, dra upp en linje. Men det kan också betyda en sådd eller en besittning.]

Kedar var Ismaels son, se 1 Mos 25:14. Ordet betyder "mörk". Genom att ange områden i norr och öster visar psalmisten hur han är som en nomad, borta från landet.]

⁶ Min själ har alltför länge bott bland den som hatar fred (*shalom*). [*Singular "den" förstärker.*]

⁷ Jag, fred (*shalom*) [*Jag vill fred, välgång, helhet; jag är fridsam*],

men när jag talar, är dessa för krig.

[Ordagrant står det "Jag, fred". Ordet shalom betyder frid, fred och fullhet på alla områden. Guds frid är djupt förknippat med Gud själv.]

121

Psalm 121 - Jag lyfter mina ögon mot bergen
[Den andra av de femton "stigande sångerna" (Ps 120-134).

Författare: Okänd

Struktur:

Denna psalm består av fyra rimmande verspar. Den är antifonal, vilket innebär att först sjunger en försångare ett stycke och sedan svarar en annan stämma i karavanen, eller en hel kör, med att upprepa samma fras.]

¹ En pilgrimssång.

Jag lyfter mina ögon mot bergen [*som omger Jerusalem, berget Sion och Moria*].

varifrån ska min hjälp komma?

² Min hjälp kommer från Herren (*Jahve*),
som har gjort (*format*) himmel och jord.

³ Han låter inte din fot slinta (*du ska inte tappa fotfästet, förlora balansen*),

han som beskyddar dig ska inte vila (*slumra*).

⁴ Nej, han som bevarar Israel

ska varken vila eller sova.

⁵ Herren (*Jahve*) är den som bevarar dig.

Herren (*Jahve*) är din skugga (*ditt skydd*) på din högra sida.

⁶ Solen ska inte skada dig på dagen,

eller månen på natten.

[En stridsman höll skölden i sin vänsterhand och var oskyddad på högra sidan. Herren är den som står på din högra sida och försvarar dig. Han är också ditt skydd mot den farligt brännande solen på dagen och han värmer dig i den kalla natten.]

⁷ Herren ska bevara dig från all ondska,

han ska bevara ditt liv (*din själ*).

⁸ Herren ska bevara din utgång och din ingång

(*när du går ut och när du kommer tillbaka, allt du gör och tar dig för*),

från nu till evig tid.

122

Psalm 122 – Låt oss gå upp till Herrens hus
[Den tredje av de femton "stigande sångerna" (Ps 120-134). Det är den första av de tre stigande sångerna som tillskrivs David, se även Ps 124 och Ps 131

Författare: David

Struktur:

- 1. Låt oss gå till Jerusalem, vers 1-2*
- 2. Jerusalem, vers 3-5*
- 3. Bevara Jerusalem, Herrens hus, vers 6-9]*

¹ En pilgrimssång (en sång som går upp, höjer sig), av David.

Jag fröjdades, gladdes, när man sa till mig:

"Låt oss gå upp till Herrens (Jahves) hus"

² Våra fötter står
i dina portar, Jerusalem.

³ Jerusalem, byggd som en stad
där husen står tillsammans (*sluter sig tätt intill varandra, hus vid hus utan mellanrum*).

⁴ Dit stammarna går upp,
Herrens (*Ja – kortformen av Jahve*) stammar,
som ett vittnesbörd för Israel för att tacka (*med öppna händer prisa, hylla och erkänna*),
ge sitt tack till Herrens (*Jahves*) namn.

⁵ Där har troner satts fram för domarna,
troner för Davids hus.

⁶ Be för Jerusalems frid (*shalom, välgång på alla områden*)

må de som älskar dig ha all slags framgång (*shalom*).

⁷ Må frid (*shalom, all slags välgång*) råda inom, innanför dina murar,

och överflöd i dina palats.

⁸ För mina bröders och vänners skull vill jag nu säga:

”Frid (*shalom, all slags välsignelse*) ska vara hos dig.

⁹ För Herrens (*Jahves*) hus skull, vår Gud (*Elohim*) ska jag söka ditt goda.

123

Psalm 123 – Visa oss nåd, Herre

[Den fjärde av de femton ”stigande sångerna” (Ps 120-134).

Författare: Okänd

Struktur:

1. Uttryck om förtröstan, vers 1-2

2. Bön och klagan, vers 3-4]

¹ En pilgrimssång.

[Psalm 120-134 sjöngs antagligen under de tre årliga pilgrimsfärder som alla judar gjorde till Jerusalem. Den är antifonal, dvs. en försångare sjunger först ett stycke och sedan svarar en annan stämma.]

- Jag lyfter blicken mot dig,
du som bor (*har din tron*) i himlen.
- ² Som tjänaren ser mot sin herres hand,
som tjänarinnan ser mot sin husmors hand,
på samma sätt ser våra ögon mot Herren (*Jahve*),
vår Gud,
ända tills han visar oss nåd (*favör*).
- ³ Visa oss nåd, Herre, visa oss nåd,
vi [*Guds folk, som har vårt hopp i dig*]
har blivit föraktade länge nog nu.
- ⁴ Vår själ är fylld till brädden av de självsäkras
hån,
och de högmodigas (*arrogantas*) förakt.

[Upprepningen av frasen "visa oss nåd" förstärker desperationen och det akuta behovet av hjälp från Gud.]

124

Psalm 124 – Herren på vår sida

[Den femte av de femton "stigande sångerna" (Ps 120-134). Det är en av de tre stigande sångerna som tillskrivs David, se även Ps 122 och Ps 131]

Författare: David

Struktur:

- 1. Tidigare segrar, vers 1-5*
- 2. Lovprisning för vad Gud gjort, vers 6-7*
- 3. Förtröstan, vers 8]*

¹ En pilgrimssång. Av (*för*) David.

[Bokstavligt "en sång från eller för uppstigandet". Anledningen till denna formulering är att oavsett varifrån man kommer så går man alltid upp till Jerusalem.]

Om inte Herren (*Jahve*) hade varit med oss (*på vår sida*)

låt Israel nu säga:

- 2 "Om inte Herren (*Jahve*) hade varit med oss,
på vår sida, när människor reste sig mot oss,
3 då hade vi blivit slukade levande,
när deras vrede (*hat*) brann (*glödde*) mot oss,
4 då hade vattenmassor dränkt oss,
strömmarna hade överväldigat oss (*våra själar*),
5 de stolta vattnen hade översköljt våra själar."

6 Välsignad är Herren (*Jahve*)
som inte har utlämnat oss som byten till deras
tänder.

7 Vi (*vår själ*) har flytt som en fågel
ut ur fågelfångarens snara,
snaran har gått sönder
och vi har flytt.

8 Vår hjälp är i Herrens (*Jahves*) namn
som skapat himlar och jord. [*1 Mos 1:1*]

125

Psalm 125 – Som Sions berg

[Den sjätte av de femton "stigande sångerna" (Ps 120-134).

Författare: Okänd

Struktur:

- 1. Förtröstan på Guds beskydd, vers 1-2*
- 2. Övergång från förtröstan till bön, vers 3*
- 3. Övergång från bön till att uttala frid över Israel, vers 4-5]*

¹ En pilgrimssång.

[Bokstavligt "en sång från eller för uppstigandet". Anledningen till denna formulering är att oavsett varifrån man kommer så går man alltid upp till Jerusalem.]

De som litar på (förtröstar, sätter sitt hopp till) Herren (Jahve)

är som Sions berg [*tempelberget i Jerusalem*]

som inte kan rubbas (*skakas*) utan står fast (*stadigt, stabilt*) för evigt.

² Som bergen omger Jerusalem,

så omger Herren sitt folk både nu och för evigt.

[Vers 1-2 formar en kiasm där centralt en bild av Sion och Jerusalem används för att illustrera Guds beskydd. Jerusalem ligger på 800 meters höjd över havet i Judéens bergsområde. Runt hela staden reser sig bergen något högre än själva Jerusalem, särskilt österut. Jerusalem själv är också en kuperad stad eftersom den ligger

på flera berg. Här i psalmen kan vi föreställa oss pilgrimen som firar en högtid i Jerusalem och som blickar ut över de omgivande bergen och liknar dem med Guds beskydd som omringar Guds folk. Bergen, och särskilt Sions berg, står för något fast och stadigt.]

³ För ogudaktighetens spira [*ett förtryck från en ondskefull kung*] ska inte vila
över de rättfärdigas land
med mindre än att de rättfärdiga
sätter sina händer till orättfärdighet (*viker av från den rätta vägen*).

⁴ Gör gott Herre (*Jahve*) mot de goda
och mot dem som har uppriktiga (*upprätta, stående*) hjärtan.

⁵ Men de som viker av till sina krokiga vägar
ska Herren (*Jahve*) leda bort med dem som gör
det onda.

Frid (*shalom, allt gott*) vare över Israel.

126

Psalm 126 – Ge oss liv på nytt

[Den sjunde av de femton "stigande sångerna" (Ps 120-134). Psalmen inleds med minnet av vad Gud har gjort och den glädje det gett upphov till. Utifrån den ansatsen formas en gemensam bön att Gud på nytt ska visa sin kraft och vända sorgen till glädje. Psalmerna kopplas ofta ihop med Psalm 137 – som inleder den babyloniska fångenskapen.]

Denna psalm beskriver troligtvis slutet på denna period.

Författare: Okänd, ett förslag är Esra.

Struktur: Psalmen har 48 ord (förutom inledningen), se Ps 48; 126.

- 1. Förtröstan, vers 1-3*
- 2. Vädjan, vers 4*
- 3. Lovprisning, vers 5-6]*

¹ En pilgrimssång. [Ps 120:1]

Tidigare glädje

När Herren (*Jahve*) förde tillbaka Sions fångar – det var som om vi drömde (*det kändes helt överkligt, vi kunde knappt tro att det var sant*).

[*Syftar troligtvis på återtaget från exilen, se 2 Krön 36:22-23; Esra 1.*]

² Då fylldes vår mun med skratt, och vår tunga med jubel (*höga triumferande glädjerop*).

Då sade man bland hednafolken:

”Herren (*Jahve*) har gjort stora ting med dem!”

³ Ja, Herren (*Jahve*) har gjort stora ting med oss, och vi är glada.

Vädjan

⁴ För tillbaka våra fångar, Herre, på samma sätt som strömmarna i Negev [*öknen i söder*].

[*Fårorna i Negevöknen i södra Israel är torra större delen av året, men fylls plötsligt med*

strömmande vatten under några få timmar när vinterfloden kommer.]

Från sorg till glädje

⁵ De som sår med tårar,
ska skörda med jubel (*höga triumferande glädjerop*).

⁶ Den som går ut [*går fram och tillbaka för att så*]
gråtande (*under sorg*),

bärandes på sitt [*dyrbara, sista*] utsäde,
han ska [*utan tvekan*] återvända med jubel (*höga triumferande glädjerop*),

bärandes på sina kärvar. [*Han ska få bärga in en rikligt välsignad skörd!*]

[Under sådden var man helt beroende av regn. Rädsla och oro för torka eller angrepp av skadedjur kunde göra att man sådde sin säd under gråt – särskilt om det varit ett dåligt år innan. Om utsädet var det sista man hade kvar, var man helt beroende av en god kommande skörd. Israels folk fick utstå svåra tider, men man väntade på att Guds löften skulle uppfyllas. Psalmisten är helt säker på att det kommer en tid av glädje och fröjderop.]

127

Psalm 127 – Om inte Herren bygger huset...

[Den åttonde av de femton "stigande sångerna" (Ps 120-134).

Författare: Salomo

Struktur:

1. *Huset, vers 1-2*
2. *Barn, vers 3-5]*

¹ En pilgrimssång. Av (för) Salomo.

[Bokstavligt "en sång från eller för uppstigandet". Anledningen till denna formulering är att oavsett varifrån man kommer så går man alltid upp till Jerusalem.]

Om inte Herren (*Jahve*) bygger huset
arbetar byggnadsarbetarna fåfängt.
[Deras arbete är meningslöst om det inte är beroende av Gud.]
Om inte Herren (*Jahve*) bevarar staden,
vaktar väktarna fåfängt.
[Deras arbete är meningslöst om det inte är beroende av Gud.]

² Det är meningslöst för dig att stiga upp tidigt
och stanna uppe sent,
att du äter mödans bröd.

Detta ger han till dem han älskar, sina vänner
medan de sover.

³ Se, barn är ett arv från Herren (*Jahve*),
livmoderns frukt är en belöning.

⁴ Som pilar i en mäktig mans (*krigsmans*) hand
är barn som man får när man är ung.

⁵ Rikt välsignad (*salig, mycket lycklig*) är den
stridsman (*en man i sin bästa ålder*)
som har sitt koger fyllt av dem.

De ska inte komma på skam

när de talar med sina fiender i porten.

[Stadsporten var den plats där man möttes när man hade något som behövde avgöras inför domstol. Fiende här bör kanske i första hand ses som en motpart i ett rättsfall, men har också en utvidgad betydelse.]

128

Psalm 128 – Herren välsignar dig från Sion
[Den nionde av de femton "stigande sångerna"
(Ps 120-134).

Författare: Okänd

Struktur:

- 1. Ord av visdom, vers 1-4*
- 2. Prästliga ord, vers 5-6]*

¹ En pilgrimssång.

[Bokstavligt "en sång från eller för uppstigandet". Anledningen till denna formulering är att oavsett varifrån man kommer så går man alltid upp till Jerusalem.]

Rikt välsignade (*saliga, mycket lyckliga*) är alla som vördar (*fruktar, respekterar*) Herren (*Jahve*)
[Ords 1:7],

 som går (*vandrar*) på hans vägar (*gör det som är rätt och behagar Gud*),

² för han ska äta frukten av sin hands arbete.

Du ska vara välsignad (*salig, mycket lycklig*) och det ska gå väl för dig.

³ Din hustru ska vara som en vinstock som bär riklig frukt i ditt hem. Dina barn ska vara som olivplantor runt ditt bord.

[Bordet, eller matbordet, är en viktig symbol för familjens sammanhållning i Bibeln. Att ha ett bord där alla samlas och där det alltid finns en plats för änkan, den faderlöse och främlingen är att ha en familj som lever i enlighet med Guds intentioner för vårt liv på jorden. Där fattas det aldrig tillräckligt med mat eftersom Gud alltid välsignar den som lever i enligt med hans ordningar.]

⁴ Se, den man (*stridsman, en man i sin bästa ålder*) som fruktar (*vördar, respekterar*) Herren (*Jahve*) ska verkligen (*sannerligen*) bli (*vara*) välsignad.

⁵ Herren (*Jahve*) välsignar dig från Sion (*tempelberget i Jerusalem*)

och låter dig se Jerusalems goda i alla dina livsdagar.

⁶ Må du leva och få se dina barnbarn.

Frid (*shalom, alla Guds välsignelser*) vare över Israel!

129

Psalm 129 – Herren är rättfärdig

[Den tionde av de femton "stigande sångerna" (Ps 120-134).

Författare: Okänd

Struktur:

- 1. Tidigare lidande, vers 1-3*
- 2. Gudomligt ingripande, vers 4*
- 3. Ord om dom, vers 5-8]*

¹ En pilgrimssång. *[Bokstavligt "en sång från eller för uppstigandet".*

Anledningen till denna formulering är att oavsett varifrån man kommer så går man alltid upp till Jerusalem.]

Hur mycket, hur ofta (*många gånger*) har de varit fientliga mot mig ända från min ungdom,

låt Israel nu säga:

² Hur mycket, hur ofta (*många gånger*) har de varit fientliga mot mig ända från min ungdom,

men de har inte övervunnit mig.

³ Drängar har plöjt min rygg,

de gjorde sina plogfårar långa.

[Profetiskt om Jesus vars rygg blev slagen.]

⁴ Herren (*Jahve*) är rättfärdig,

han har huggit av repet för de onda.

⁵ Må alla som hatar Sion [*tempelberget i Jerusalem*]

drivas tillbaka i skam och vanära.

⁶ Låt dem bli som gräs på taken

som vissnar bort innan det gror,

⁷ en skördeman kan inte fylla sin hand med det, inte heller kan den som binder ihop kärvarna fylla sin kärve.

⁸ Låt aldrig dem som råkar gå förbi kunna säga:
"Herrens (*Jahves*) välsignelse är (*vilar*) över dem (*de onda*),
vi välsignar dig i Herrens (*Jahves*) namn."

130

Psalm 130 – Ur djupen ropar jag till dig, Herre
[*Den elfte av de femton "stigande sångerna" (Ps 120-134).*]

Författare: Okänd

Struktur:

1. Bön – hör mig, vers 1-2

2. Förtröstan på Herren, vers 3-4

3. Förtröstan på Herren, vers 5-6

4. Inbjudan till Israel att förtrösta på Herren, vers 7-8]

¹ En pilgrimssång.

[*Psalm 120-134 sjöngs antagligen under de tre årliga pilgrimsfärder som alla judar gjorde till Jerusalem. Den är antifonal, dvs. en försångare*

sjunger först ett stycke och sedan svarar en annan stämman.]

Ur djupen [*vattendjupen, metafor för en situation med oöverstigliga problem*]

ropar jag (*höjer jag min röst i bön*) till dig, Herre (*Jahve*).

² Herre (*Adonai, fokus på Guds storhet och makt*), hör min röst,

låt dina öron höra mina böners ljud (*en-trägna, ödmjuka vädjanden om nåd och hjälp*).

³ Om du, Herre (*Jah, kortare form av Jahve, betecknar att han alltid har existerat*),

skulle hålla fast vid (*föra räkenskap över*) våra synder,

vem skulle då kunna stå inför dig [*på domens dag*]?]

⁴ Men hos dig finns förlåtelse,

för att du ska bli ärad (*för att vi ska tillbe, lyda och frukta dig*).

⁵ Jag väntar (*söker ivrigt efter, litar*) på Herren (*Jahve*),

hela min varelse (*min själ*) väntar,

och jag förtröstar på hans ord (*väntar på vad han ska säga*).

⁶ Min själ väntar på (*söker ivrigt efter*) Herren (*Adonai*),

mer än väktarna [*ivrigt väntar*] efter morgonen,

ja, mer än väktarna längtar efter morgonen.

⁷ Israel, förtrösta (*vänta ivrigt*) på Herren (*Jahve*),

för hos Herren (*Jahve*) finns trofast kärlek (*nåd*),

och hos honom finns full befrielse (*fullständig lösensumma för att köpa oss fria från synden*).

⁸ Han ska friköpa (*befria*) Israel

från alla deras synder (*från syndens konsekvenser*).

131

Psalm 131 – Som ett avvant barn

[Den tolfte av de femton "stigande sångerna" (Ps 120-134). Denna korta psalm uttrycker förtröstan och tacksamhet till Gud på ett enkelt och okomplicerat sätt. Det är en av de tre stigande sångerna som tillskrivs David, se även Ps 122 och Ps 124.]

Författare: David

Struktur:

1. Ödmjukhet, vers 1

2. Förtröstan på Gud, vers 2

3. Uppmaning till Israel att lita på Herren, vers 3]

¹ En pilgrimssång (*en sång som går upp, höjer sig*), av David.

[Psalm 120-134 sjöngs antagligen under de tre årliga pilgrimsfärder som alla judar gjorde till Jerusalem. Denna korta psalm handlar om en enkel barnslig förtröstan på Gud. Det är som ett

eko av Davids svar till Sauls dotter Mikal sedan han dansat inför Gud, se 2 Sam 6:21.]

Herre (*Jahve*) mitt hjärta är inte stolt,
jag ser inte ner på andra (*mina ögon är inte överlägsna*).
[Stolthet har sitt ursprung i hjärtat och tar ofta sitt uttryck i en högfärdig blick.]

Jag vandrar inte i (*ägnar mig åt*) stora ting,
åt det som är för svårt (*komplexa mysterier*).
[Jag är förnöjd, kan släppa det som övergår mitt förstånd – Guds stora mysterier – som jag inte är redo att förstå ännu.]

² Jag har lugnat och stillat min själ (*mitt inre*),
som ett avvant barn [*tryggt och stilla*] vilar i sin mors famn,
som ett avvant barn [*som inte längre rastlöst suger*] är min själ i mig.

³ Israel [*Guds folk*],
lita (*ha er tillit och förtröstan*) på Herren (*Jahve*),
nu och för evigt!

132

Psalm 132 – Kom ihåg Herre, för Davids skull
[Den trettonde av de femton "stigande sångerna"
(Ps 120-134).

Författare: Okänd

Struktur:**1. Bön**

- a. Davids löfte till Gud, vers 1-5
- b. Berättelsen om Guds ark, vers 6-8
- c. En bön för präst och folk, vers 9
- d. En bön för David, vers 10

2. Svar på bön

- a. Guds löfte till David, vers 11-12
 - b. Guds svar på berättelsen om arken, vers 13-15
 - c. En bön för präst och folk, vers 16
 - d. Svaret på Davids bön, vers 17-18]
-

¹ En pilgrimssång. [Bokstavligt "en sång från eller för uppstigandet". Anledningen till denna formulering är att oavsett varifrån man kommer så går man alltid upp till Jerusalem.]

Bön

[a. Davids löfte till Gud]

Herre (*Jahve*) kom ihåg David,

allt hans lidande,

² och hur han svor, gav sin ed till Herren (*Jahve*)
och sina löften till den Mäktige i Jakob.

³ "Jag vill inte gå in i tältet till mitt hus,
inte vila på min bädd,

⁴ inte heller vill jag ge mina ögon någon sömn,
eller sluta mina ögonlock,

⁵ förrän jag finner en plats till Herren (*Jahve*),
en viloplats för den Mäktige i Jakob."

⁶ [*b. Berättelsen om Guds ark*]

Se, vi har hört om att det skulle vara i Efrata
(området runt Betlehem),

vi fann det på Jaars fält.

⁷ Låt oss gå till hans viloplats,
låt oss tillbe vid hans fotpall.

⁸ Stå upp (*res på dig*) Herre (*Jahve*) till din
viloplats,

du och förbundsarken med din styrka.

⁹ [*c. En bön för präst och folk*]

Låt dina präster bli klädda med rättfärdighet,
och låt dina heliga jubla (*höja gälla jubelrop i
triumferande glädje*).

¹⁰ [*d. En bön för David*]

För din tjänare Davids skull,
vänd inte bort ditt ansikte från din Smorde.

Guds svar

¹¹ [*a. Guds löfte till David*]

Herren (*Jahve*) har gett sin ed (*svurit*) till David,
ett sant löfte som han inte ska ta tillbaka.

Från frukten av din kropp
ska jag sätta en på din tron,

¹² om dina barn håller mitt förbund
och mina stadgar (*vittnesbörd, undervisning*)

som jag ska lära dem,
då ska dina söner för evigt,
sitta på din tron.

¹³ [*b. Guds svar på berättelsen om arken*]

Herren (*Jahve*) har utvalt Sion (*tempelberget i
Jerusalem*).

Hans önskan är att ha det som sin boning.

¹⁴ "Detta är min viloplats för alltid,
här vill jag bo för jag har utvalt den.

¹⁵ Jag ska rikligen välsigna hennes mat.

Jag ska tillfredsställa alla behövande med bröd.

¹⁶ [*c. En bön för präst och folk*]

Jag ska klä hennes präster med frälsning
och hennes gudfruktiga med jubel (*höga jubel-
rop i triumferande glädje*).

¹⁷ [*d. Svaret på Davids bön*]

Där ska jag låta ett horn komma upp för David,
jag har satt ett ljus för min Smorde.

¹⁸ Hans fiender ska jag klä med skam,
men på honom själv ska hans krona lysa
(*skina, sprida sitt klara sken*).

[*Vers 17 och 18 är en profetia om Messias, Jesus, när han kommer i härlighet och ska regera från Sion i tusenårsriket.*]

133

Psalm 133 – Kärleken bland Guds folk

[*Den fjortonde av de femton "stigande sångerna"*
(Ps 120-134).

Författare: David

Struktur: Psalmen är en enda mening i hebreiskan. Bara det talar om en enhet och hur det är välsignat med goda vänskapsband.]

¹ En pilgrimssång. Av (för) David.

[Bokstavligt "en sång från eller för uppstigandet". Anledningen till denna formulering är att oavsett varifrån man kommer så går man alltid upp till Jerusalem.]

Se hur gott och ljuvligt det är
för bröder som bor tillsammans i endräkt (som
är överens, inte har några inbördes tvister).

² Det är som den dyrbara oljan över huvudet,
som kommer (rinner) ner över skägget [2 Mos
30:22-33], Arons skägg,
som kommer (rinner) ner på hans färgade
mantel.
*[Översteprästen bar till skillnad från de övriga
prästerna en dräkt med många färger.]*

³ Det är som Hermons dagg [i norra Israel]
som kommer ner över Sions berg [tempelber-
get i Jerusalem].

För därifrån befäller Herren (Jahve) sin
välsignelse – evigt liv!

134

Psalm 134 – Prisa Gud hela natten lång
[Den sista av de femton "stigande sångerna" (Ps
120-134).

Författare: Okänd

Struktur:

1. *Uppmaning att prisa, vers 1-2*
 2. *Välsignelse, vers 3]*
-

¹ En pilgrimssång.

[Bokstavligt "en sång från eller för uppstigandet". Anledningen till denna formulering är att oavsett varifrån man kommer så går man alltid upp till Jerusalem.]

Skåda, välsigna Herren (*Jahve*) alla Herrens (*Jahves*) tjänare

 som står hela natten i Herrens (*Jahves*) hus.

² Lyft upp era händer till helgedomen
 och välsigna Herren (*Jahve*).

³ Må Herren (*Jahve*) välsigna er från Sion [*tem-
pelberget i Jerusalem*],
 han som skapat himlar och jord.

135

Psalm 135 – Prisa Herrens namn

[Psalmisten uppmanar Guds folk att prisa Herren. Gud är ojämförbar med den här världens gudar och har gjort stora under för Israel.

Författare: Okänd

Struktur:

A Halleluja, vers 1a

B Uppmaning att prisa Gud, vers 1b-4

C Gud är över alla andra gudar, vers 5-7
D Guds gärningar för Israel, vers 8-14
C Andra nationers gudar jämfört med Gud, vers 15-18
B Uppmaning att välsigna Gud, vers 19-21a
A Halleluja, vers 21b]

¹ Halleluja (*prisa Herren Jahves namn!*)

Prisa Herrens (*Jahves*) namn,

Lovprisa, ni Herrens (*Jahves*) tjänare.

² Ja, ni som står i Herrens (*Jahves*) hus,
i gårdarna till vår Guds (*Elohims*) hus.

³ Prisa Herren (*Ja, kortformen av Herrens namn*)
för Herren (*Jahve*) är god,
sjung lovsång till hans namn, för det är
välbehagligt.

⁴ Herren (*Jahve*) har utvalt Jakob [*och hans släktled*] till sig själv,
och Israel som sin egen dyrbara skatt.

⁵ För jag vet att Herren (*Jahve*) är stor,
och att vår Herre (*Adonai*) är över alla gudar.

⁶ Allt som Herren (*Jahve*) har lust med, det har
han gjort,
i himlen och på jorden
och i havet och i dess djup.

⁷ Vem får dimman att stiga från jordens yttersta
gräns?

Han gör blixtar till regnet,

Han för fram vindarna ur sina förråd.

- 8 Vem slog de förstfödda i Egypten,
både människor och djur? [2 Mos 11]
- 9 Han sände tecken och under i din mitt, Egypten,
över farao och över hans tjänare. [De tio
plågorna, se 2 Mos 7-12]
- 10 Vem slog många länder
och slog ner mäktiga kungar?
- 11 Sichon, amoréernas kung
och Og, Bashans kung [4 Mos 21:21-35]
och alla Kanaans kungariket [4 Mos 21:1-3; Jos
1-12],
- 12 och gav deras land som arv,
ett arv till Israel hans folk.
- 13 O, Herre (*Jahve*), ditt namn varar för evigt,
din ryktbarhet Herre (*Jahve*) genom alla gen-
erationer.
- 14 För Herren (*Jahve*) ska döma sitt folk,
och ha barmhärtighet och trösta sin tjänare.
- 15 Ländernas avgudar är silver och guld,
gjorda av människors händer.
- 16 De har munnar men talar inte,
de har ögon men ser inte,
- 17 de har öron men lyssnar inte,
inte heller finns det någon andedräkt i deras
munnar.
- 18 De som har gjort dem ska bli dem lika,
ja alla som litar på dem.
[Ps 115:4-8; Jes 44:9-20; 46:6-7; Jer 10:1-9; Hab
2:18-19]
- 19 Israels hus, välsigna Herren (*Jahve*),

Arons hus (översteprästerna), välsigna Herren (Jahve),

²⁰ Levi hus (alla präster), välsigna Herren (Jahve),

ni som fruktar (vördar) Herren (Jahve), välsigna Herren (Jahve),

²¹ Välsignad vare Herren (Jahve) från Sion [tempelberget i Jerusalem], han som bor i Jerusalem.

Halleluja (prisa Herren Jahves namn)!

136

Psalm 136 – Tacka Herren för hans nåd

[Varje vers i den 26 verser långa psalmen avslutas med den hebreiska frasen: "ki olam chesed". Det blir som en refräng som ordagrant översatt är: "för hans nåd – evig", och beskriver hur Guds nåd och trofasta kärlek är evig. Denna psalm är typisk antifonal, dvs. en ledare sjunger en fras, och så svarar församlingen/kören. Detta föreskrevs av David, och praktiserades 500 år senare, se Neh 12:24.

Författare: Okänd

Struktur:

1. Tacka Gud, vers 1-3
 2. Tacka Gud som skapar, vers 4-9
 3. Tacka Gud som leder och skyddar, vers 10-22
 4. Tacka Gud som förser, vers 23-25
 5. Tacka Gud, vers 26]
-

- 1 Tacka (*med öppna händer prisa, hylla och erkänn*) Herren (*Jahve*), för han är god,
för hans nåd (*kärleksfulla omsorg*) är evig.
- 2 Tacka (*med öppna händer prisa, hylla och erkänn*) gudarnas Gud (*Elohei elohim*),
för hans nåd (*kärleksfulla omsorg*) är evig.
- 3 Tacka (*med öppna händer prisa, hylla och erkänn*) herrarnas Herre (*Adonai adonim*),
för hans nåd (*kärleksfulla omsorg*) är evig.

- 4 Till honom som ensam gör stora mirakler,
för hans nåd (*kärleksfulla omsorg*) är evig.
- 5 Till honom som gjort (*skapat*) himlarna med
förstånd (*kunskap*),
för hans nåd (*kärleksfulla omsorg*) är evig.
- 6 Till honom som har fördelat (*spridit ut, ex-
panderat*) jorden ovanpå vattnet [*se Job 37:18*],
för hans nåd (*kärleksfulla omsorg*) är evig.
- 7 Till honom som gjort stora ljus [*plural*],
för hans nåd (*kärleksfulla omsorg*) är evig.
- 8 Till honom som gjort solen att råda över dagen,
för hans nåd (*kärleksfulla omsorg*) är evig.
- 9 Till honom som gjort månen och stjärnorna att
råda över natten,
för hans nåd (*kärleksfulla omsorg*) är evig.

- 10 Till honom som slog Egyptens förstfödda,
för hans nåd (*kärleksfulla omsorg*) är evig.
- 11 Till honom som förde ut Israel ifrån dem
[*Egypten*]
för hans nåd (*kärleksfulla omsorg*) är evig.
- 12 Med stark hand och med uträckt arm,

- för hans nåd (*kärleksfulla omsorg*) är evig.
- 13 Till honom som delade Röda havet i två delar,
för hans nåd (*kärleksfulla omsorg*) är evig.
- 14 och lät Israel gå mitt igenom det [*Röda havet*]
för hans nåd (*kärleksfulla omsorg*) är evig.
- 15 Till honom som störtade farao och hans här i
Röda havet,
för hans nåd (*kärleksfulla omsorg*) är evig.
- 16 Till honom som ledde sitt folk genom öknen,
för hans nåd (*kärleksfulla omsorg*) är evig.
- 17 Till honom som störtar stora kungar,
för hans nåd (*kärleksfulla omsorg*) är evig.
- 18 Till honom som störtar mäktiga kungar,
för hans nåd (*kärleksfulla omsorg*) är evig.
- 19 Amoréernas kung Sichon,
för hans nåd (*kärleksfulla omsorg*) är evig.
- 20 Och Basans kung Og
för hans nåd (*kärleksfulla omsorg*) är evig.
- 21 Till honom som gav deras [*kungarnas*] land till
arvedel
för hans nåd (*kärleksfulla omsorg*) är evig.
- 22 Ja, till en arvedel åt sin tjänare Israel,
för hans nåd (*kärleksfulla omsorg*) är evig.
- 23 Till honom som kom ihåg oss i vår ringhet [*när
vi var slavar*],
för hans nåd (*kärleksfulla omsorg*) är evig.
- 24 Till honom som befriade oss från våra fiender
(*motståndare*),
för hans nåd (*kärleksfulla omsorg*) är evig.
- 25 Till honom som ger bröd (*mat*) till allt kött (*allt
levande*)
för hans nåd (*kärleksfulla omsorg*) är evig.

26 Tacka (med öppna händer prisa, hylla och erkänn) himmelens Gud (El) för hans nåd (kärleksfulla omsorg) är evig.

137

Psalm 137 – Vid floderna i Babel

[Psalmen är skriven under fångenskapen i Babylon, 596-538 f.Kr. Psalm 137 har några av de mest älskade inledande stroferna och den mest fasansfulla avslutningen av alla psalmer. Det går inte att förminska de avslutande orden. Detta är en äkta klagan riktad till Gud med en önskan om Guds rättvisa och hämnd för alla de som föll offer när babylonierna intog Jerusalem.]

Författare: Okänd

Struktur:

- 1. Platsen beskrivs, vers 1-3*
- 2. Minnet av Jerusalem, vers 4-6*
- 3. Bön om upprättelse, vers 7-9]*

¹ Vid Babylons floder [under exilen], där satt vi och grät,
när vi kom ihåg Sion [tempelberget i Jerusalem].

² I pilträden i dess mitt
hängde vi upp våra harpor (kithara, hebreiska "kinnor", mindre harpa).

³ De som förde oss i fångenskap bad oss om sångernas ord,
våra plågare bad oss vara muntra:
"Sjung en av Sions sånger".

⁴ Hur ska vi kunna sjunga Herrens (*Jahves*) sång
i ett främmande land?

⁵ Om jag glömmer dig O, Jerusalem,
låt min högra hand förvissna (*glömma sin
skicklighet, begåvning*).

⁶ Låt min tunga fastna i gommen i min mun,
om jag inte kommer ihåg dig,
om jag inte gör Jerusalem
till min högsta glädje.

⁷ Kom ihåg Herre (*Jahve*) mot Edoms söner,
Jerusalems dag [*då staden föll*],
de sade: "Bryt ner, bryt ner,
även dess grundvalar."

⁸ O, Babylons dotter, som måste bli fördärvad,
lycklig (*välsignad*) är han som hämnas dig
för det du gjort mot oss.

⁹ Lycklig (*välsignad*) är den som tar dina små
och krossar dem mot klippan.

[Denna strof visar hur vi kan få lämna alla våra känslor till Gud, t.o.m. hatet mot dem som har gjort oss eller någon av våra närmsta illa. Genom att tala ut dessa ord ger vi uttryck för smärtan och lämnar den till Gud, och vet att en dag kommer han att döma varje människa rättvist, se Rom 12:16-21.]

138

Psalm 138 – På grund av din nåd och trofasthet

[Psalm 138 är den första av åtta psalmer i bok fem som tillskrivs David (Ps 138-145). Det är en individuell tacksägelsepsalm.

Författare: David

Struktur: Psalmen kan delas in i tre delar som psalmisten refererar till:

- 1. I närvaro inför andra gudar, vers 1-3*
- 2. I närvaro av jordens kungar, vers 4-6*
- 3. I närvaro av fiender, vers 7-8]*

¹ Av (för) David.

Jag vill tacka (*med öppna händer prisa, hylla och erkänna*) dig av hela mitt hjärta,

lovsjunga dig inför gudarna [*elohim, kan syfta på hela den himmelska änglahären, eller hedniska avgudar*].

² Jag vill tillbe, vänd mot ditt heliga tempel,

och tacka (*med öppna händer prisa, hylla och erkänna*) ditt namn

för din trofasta kärlek (*nåd*) och din sanning,

för du har gjort ditt ord och ditt namn större än allt

(*du har överträffat allt*)!

³ Den dag jag ropade (*höjde min röst i bön*), svarade du mig;

du stärkte mig (*gav mig frimodighet*) med [*din*] styrka i mitt inre (*min själ*).

⁴ Alla jordens kungar ska tacka (*med öppna händer prisa, hylla och erkänna*) dig, Herre (*Jahve*),

när de hör orden från din mun.

⁵ De ska sjunga om Herrens (*Jahves*) vägar, för Herrens (*Jahves*) härlighet är stor (*en fullständigt mättad Gudsnärvaro, Guds ära och tyngd är stor*).

⁶ Även om Herren (*Jahve*) är upphöjd, ser han till den ringe (*den som är långt ner*) [*för den ödmjuka in i gemenskap med honom*],

men den högmodige känner han [*bara*] på långt avstånd.

⁷ Även om jag går genom nöd (*svårigheter, problem*),

så håller du mig vid liv (*ger du mig liv, styrka och kraft*),

du sträcker ut din hand mot mina fienders vrede,

din högra hand räddar (*frälser*) mig.

⁸ Herren ska fullborda sitt verk för mig.

Din trofasta kärlek (*nåd*), Herre, varar för evigt. Överge inte (*upphör inte med*) dina händers verk.

139

Psalm 139 – Du rannsakar och känner mig

[Psalm 139 är den andra av åtta psalmer i bok fem som tillskrivs David (Ps 138-145). Det är en sång som prisar Gud för hans godhet och befrielse från en svår situation.]

Författare: David

Struktur:

1. *Gud – du känner mig så väl, vers 1-6*
2. *Jag kan inte undgå dig, vers 7-12*
3. *Du har skapat mig, vers 13-18*
4. *Bön till Gud, vers 19-24]*

¹ Till den strålande (*framstående, ständige*) ledaren [*psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen*]. En psalm (*sång ackompanjerad på strängar*) av (*för*) David.

Herre (*Jahve*), du rannsakar (*genomsöker, granskar*) mig
och känner mig.

² Du vet (*känner exakt till*) när jag sitter
och när jag står [*känner varje handling*].

Du känner mina motiv
även på långt avstånd (*redan innan jag själv vet om dem*).

³ Du synar (*mäter, studerar noga*) mina stigar (*då jag går mina välkända, upptrampade gångvägar – mina dagliga aktiviteter*)
och när jag ligger ner [*under nattens timmar*]
och du känner alla mina vägar (*livsval*).

⁴ För inget ord har formats på min tunga,
utan att du, Herre (*Jahve*), vet om (*känner till*)
det.

⁵ Du omsluter (*belägrar, omringar*) mig – bakom
och framför (*på alla sidor*),

och du har lagt din hand över mig.

⁶ Den kunskapen övergår mitt förstånd,
den är så hög att jag inte kan förstå den.

⁷ Vart kan jag gå från din Ande?

Vart kan jag fly från ditt ansikte (*din närvaro*)?
[Det är inte så att David vill fly från Guds närvaro, utan en hyllning till Guds kärlek och nåd som når överallt.]

⁸ Om jag steg upp i himlen,

skulle du vara där.

Om jag lägger mig (*bäddar åt mig*) i dödsriket (*Sheol*),

så är du där.

⁹ Om jag flög i väg på soluppgångens vingar och
bosatte mig på andra sidan havet (*om jag kunde resa på en solstrimma till någon avlägsen del av universum*),

¹⁰ så skulle du leda mig med din hand,

och hålla mig i din högra hand även där.

¹¹ Om jag säger: Mörker ska täcka mig,

och ljuset ska bli till natt omkring mig,

¹² så skulle inte mörkret vara för mörkt för dig,
utan lysa som på dagen – mörker och ljus gör ingen skillnad för dig.

[De två vertikala ytterligheterna, himmel och dödsrike och de två horisontala ytterligheterna, öst och väst beskriver på ett poetiskt sätt att det inte finns någon plats där inte Gud är och kan komma till vår räddning!]

13 För du har skapat mitt inre (*ordagrant: mina njurar – representerar det mest känsliga med livsavgörande funktion inombords*),

du sammanvävde mig i moderlivet.

14 Jag tackar (*med öppna händer prisar, hyllar och erkänner*) dig för att jag med stor vördnad (*innerlig respekt*)

är (*blev*) så underbart (*unik och separat*) skapad [*avskild och helgad till Guds avbild*]

- underbara är dina verk

och det vet min själ mycket väl (*känner jag själv till, är jag intimt förtrogen med*).

15 Min kropp (*skelett*) var inte dold för dig

när jag formades i det fördolda.

När jag flätades samman (*som ett tyg broderas med olika färger*) i jordens djup,

16 såg dina ögon min omformade kropp (*ihopprullad, hopvikt, inte ännu utvecklad, dvs. när jag bara var ett embryo*).

Alla mina dagar var uppskrivna i din bok [*livets bok, se Ps 69:28*]

innan de tog form, innan någon av dem hade kommit.

17 Hur ofattbara (*dyrbara*)

är inte dina tankar om mig, Gud (*El, den mäktige, starke*)!

Hur ofantligt stor

är inte summan av dem alla!

18 Om jag skulle räkna dem

skulle de vara fler än sandkornen.

När jag vaknar upp [*från min sömn, eller från alla mina funderingar på detta*],

är jag fortfarande hos dig.

19 *[Följande fyra verser utlämnas ibland när psalmen reciteras, men de finns med i psalmen och ger en bakgrund till varför psalmen komponerades. Psalmisten har blivit sårad och sviken, utstått ondska från människor som hatar Gud och gör uppror mot honom. Mitt i detta kaos och motstånd, talar denna psalm om förtröstan, tacksamhet och en innerlig Gudsnärvaro.]*

Om du bara ville döda de gudlösa, Gud (Elohim)!

Bort från mig, ni blodtörstiga!

20 De som talar om dig med svek i sinnet,

de har fört dina städer i fördärvet.

21 Skulle jag inte hata dem som hatar dig, Herre (Jahve),

och avsky dem som gör uppror mot dig?

22 Jag hatar dem med starkaste (fullständigt, omslutande) hat,

de har blivit mina fiender.

23 *[Psalmen avslutas med samma ord som den öppnar med, se vers 1b-2. Skillnaden är dock att den vanliga indikativa verbformen används i inledningen: "Du rannsakar mig", medan avslutningen står i verbformen imperativ där psalmisten direkt vänder sig till Gud: "Rannsaka mig!"]*

Rannsaka (genomsök, granska) mig Gud (El),

och känn (bli personligt involverad i) mitt hjärta (mitt innersta).

Pröva (*undersök, testa*) mig [*som silver och guld renas, se Ps 66:10; Ords 17:3*]

och känn (*ta hand om*) mina oroliga tankar (*min oro*) [*plural*].

[*Hebreiska ordet med innebörden "oroliga tankar" används bara här och i Ps 94:19.*]

²⁴ och se om det i mig finns en fördärvlig (*smärtsam*) väg (*ett sätt som sårar dig och skadar mig*),

och led mig på den eviga vägen.

[*Den väg som leder till en evig fortsättning i gemenskap med Gud.*]

140

Psalm 140 - Beskydda mig från onda människor

[*Psalm 140 är den tredje av åtta psalmer i bok fem som tillskrivs David (Ps 138-145). En bön om beskydd.*]

Författare: David

Struktur:

Psalmen är väl strukturerad i både kiasmer och andra mönster. Herrens namn Jahve förekommer sju gånger, se vers 2, 5, 7-9, 13.

Vers 2-4 innehåller 23 hebreiska ord och avslutas med Sela.

Vers 5-6 innehåller också 23 ord och avslutas med Sela.

Vers 7-9 innehåller 24 ord och avslutas med Sela.

Vers 10-12 innehåller 23 ord.

Det kiasmiska mönstret är:

A Våldsamma människor, vers 2-3

B Läppar, vers 4

C Ondskefulla planer, vers 5-6

D Guds suveränitet, vers 7-8

C Ondskefulla planer, vers 9

B Läppar, vers 10-11

A Våldsamma människor, vers 12

Guds vägar, vers 13-14]

¹ Till den strålande (*framstående, ständige*) ledaren [*psalmen är skriven för ledaren för tempelmusiken, men har även ett messianskt perspektiv, se inledningen*]. En psalm (*sång ackompanjerad på strängar*), av (*för*) David.

² Befria mig Herre (*Jahve*) från onda människor,
bevara mig från våldsmännen,
³ som bär på ondska i sina hjärtan.

Dagligen uppviglar de till krig.

⁴ De har skärpt (*vässat*) sina tungor likt ormar,
ormyngels gift är under deras läppar.

Sela. [*Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.*]

⁵ Håll mig borta Herre (*Jahve*) från den ondes hand,
bevara mig från våldsamma människor,
som försöker göra mina steg hala (*vill få mig att halka*).

[Vers 5 har samma tema som vers 2 och är snarlik.]

⁶ De stolta har gömt en fälla och rep för mig,
de har lagt ut ett nät vid vägkanten,
de har lagt en snara för mig.

Sela. *[Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.]*

⁷ Jag har sagt till Herren (*Jahve*): "Du är min Gud (*El*)."

Lyssna (*vänd ditt öra*) Herre (*Jahve*) till mina böners ljud (*enträgna, ödmjuka vädjanden om nåd och hjälp*).

⁸ O, Herre, Herre (*Jahve Adonai*) min frälsnings styrka,

som har hållit en skärm över mitt huvud (*skyddat mitt huvud som med en hjälm*) under stridens dagar,

⁹ Herre (*Jahve*) låt inte de ondas önskingar gå i uppfyllelse,

befrämja inte deras onda uppsåt, så att de kan upphöja sig själva.

Sela. *[Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.]*

¹⁰ Vad angår ledarna för dem som omringar mig,
låt elakheterna från deras egna läppar komma över dem själva,

11 låt brinnande kol falla över dem,
låt dem bli kastade i elden,
i avgrunds djupet, så att de aldrig mer kan resa sig.

12 En baktalare (*någon som skvallrar eller sprider falska rykten*) ska inte upprättas på jorden (*ska inte förbli i landet*),
våldsamma och onda människor ska bli jagade med olycka på olycka.

13 Jag vet att Herren (*Jahve*) ska försvara de fattigas sak
och rätten för de behövande.

14 Sannerligen ska de rättfärdiga tacka (*med öppna händer prisa, hylla och erkänna*) ditt namn,
de som står rakt (*är rakryggade, ärliga, omutbara, har hög integritet*) ska vistas i din närvaro (*inför ditt ansikte*).

141

Psalm 141 - Hjälp mig vakta min tunga

[Psalm 141 är den fjärde av åtta psalmer i bok fem som tillskrivs David (Ps 138-145). En bön och vädjan att inte hamna i dåligt sällskap och bli influerad av onda människor.]

Författare: David

Struktur:

- 1. Bön om hjälp, vers 1-2*
- 2. Vädjan, vers 3-6*
- 3. Bevara mig, vers 7-10]*

¹ En psalm (*sång ackompanjerad på strängar*), av (för) David.

Herre (*Jahve*), jag ropar (*höjer min röst i bön*) till dig, skynda till mig,

Lyssna (*vänd ditt öra*) till min röst, när jag ropar (*höjer min röst i bön*) efter dig!

² Låt mina böner vara som rökelse inför dig [*2 Mos 30:7-8; Upp 5:8*],

mina upplyfta händer som aftnonffret.

³ Sätt en vakt Herre (*Jahve*) framför min mun, vakta över mina läppars dörr.

[*Hjälp mig kontrollera mina ord, se Ords 13:3; 21:23; Jak 3:1-12.*]

⁴ Luta inte mitt hjärta mot onda ting,

så det blir upptaget med onskans gärningar, med människor som begår överträdelser, och låt mig inte äta av deras läckerheter.

⁵ Låt den rättfärdige drabba mig, det är nåd (*omsorgsfull kärlek*),

och tillrättvisa mig, det är olja på mitt huvud.

Men mina böner är fortfarande emot deras ondska.

⁶ Deras domare är nedkastade från klippan,

och de ska höra mina ord, för de är ljuvliga.

⁷ Som när man plöjer och bryter upp jorden,

ska våra ben spridas för gravens (*Sheols, dödsrikets*) öppning (*mun*).

⁸ För mina ögon är vända till dig O, Gud, min Herre (*Jahve Adonai*),

i dig har jag min tillflykt, utgjut inte min själ (*släck inte mitt liv, låt det inte rinna bort*).

⁹ Bevara mig från snaran som de har lagt ut för mig,

och från våldsverkarens fälla.

¹⁰ Låt de onda falla i sina egna nät, medan jag kan gå förbi oskadd.

142

Psalm 142 - Du är min tillflykt

[Psalm 142 är den femte av åtta psalmer i bok fem som tillskrivs David (Ps 138-145). En psalm skriven under svaghet, vers 3 och i en hopplös situation, se vers 1. David ber till Gud om beskydd och befrielse.

Författare: David

Struktur:

- 1. Bön, vers 2-4a*
- 2. Klagan och förtröstan, vers 4b-6*
- 3. Hör mig, vers 7-8]*

¹ En sång med visdom [*ordagrant "maskil", en musikalisk eller litterär term, kan även betyda "en välskriven sång"*]. Av David. En bön. När han var i grottan.

[Troligtvis utspelar sig händelserna i Adullam, se 1 Sam 22:1-5, men möjligtvis även i Ein Gedi, se 1

Sam 24. Se även Ps 57:1 som också nämner hur David flydde från Saul och var i grottan.]

² Jag höjer min röst och ropar till Herren (*Jahve*),
jag höjer min röst och ber till Herren (*Jahve*).

³ Jag utgjuter min klagan (*fundering, grubblar lågmält*) inför honom,
jag förklarar (*kungör*) min nöd (*pressade situation*).

⁴ När min ande försvagas i mig,
känner du mina steg (*min väg*).

På stigen (*min välkända upptrampade gångväg*)
där jag går

har de gömt en snara (*fälla*) för mig.

⁵ Titta på min högra hand och se,
för det finns ingen som känner mig.

Jag har ingenstans att fly,

ingen bryr sig om (*söker, frågar efter*) min själ
(*mitt liv*).

⁶ Jag har ropat till dig O, Herre (*Jahve*), jag har sagt:

”Du är min tillflykt,

min del i de levandes land.”

⁷ Ge akt (*lyssna uppmärksam*) på mitt rop, för jag är djupt nedböjd,

befria mig från mina förföljare

för de är för starka för mig.

⁸ Befria mig (*mitt liv, min själ*) från fångelset
(*stängda dörrar*),

så att jag kan tacka (*med öppna händer prisa, hylla och erkänna*) ditt namn.

De rättfärdiga ska krönas för min skull,
för du ska handla nåderikt och överflödande
mot mig.

[Det finns en tydlig messiansk anspelning i den sista versen. Genom Jesu försoningsverk får vi räknas som rättfärdiga och bli krönta för hans skull.]

143

Psalm 143 – Lär mig din vilja

[Psalm 143 är den sjätte av åtta psalmer i bok fem som tillskrivs David (Ps 138-145). Psalmen är en bön om hjälp från en person i djup kris. Den har flera återkommande teman från speciellt Ps 140-142. Många strofer återfinns också i andra psalmer som David skrivit. Fem gånger används ordet "nefesh" som beskriver hela människan med betoning på själen och det inre livet, se vers 3, 6, 8, 11 och 12. Den hebreiska betydelsen av själ skiljer sig från den grekiska filosofiska tanken om en odödlig själ skild från kroppen, som beskrivs i Platon och Aristoteles antika skrifter. När Gud skapade Adam blåste han liv i hans kropp och han blev en levande varelse, en levande själ, se 1 Mos 2:7.]

Författare: David

Citeras i NT:

Vers 2b citeras av Paulus i Rom 3:20

Struktur: Psalmen har två sektioner som i sin tur har tre sektioner. Några ord och fraser som återfinns i vers 1-3 och 11-12 ramar in hela psalmen: "i din rättfärdighet", "din tjänare", "levande", "mitt liv", "fiende" och Herrens namn.

1. Mitt liv är i spillror, vers 1-6

2. Bönhör mig - jag är din tjänare, vers 7-12]

¹ En psalm (sång ackompanjerad på strängar), av (för) David. [Den grekiska översättningen Septuaginta har tillägget: "när han flydde för sin son", se Ps 3:1.]

Del 1

Herre (Jahve) hör min bön,

Lyssna (vänd ditt öra) till mina vädjanden (enträgna, ödmjuka och innerliga böner om nåd),

i din trofasthet, svara mig

- i din rättfärdighet ...

² Inled inte en rättsprocess med din tjänare, för inför dig är ingen levande [varelse] rättfärdig. [Rom 3:22; Gal 2:16]

³ För fienden har förföljt min själ (mig, hebr. "nefesh")

han har krossat mitt liv i grunden,

han har fått mig att bo i mörkret,

som de som har varit döda länge. [Klag 3:6]

⁴ Min ande förtvinar i mig [*Ps 142:3*],
mitt hjärta är förskräckt i mig.

⁵ Jag kommer ihåg forna dagar [*bokstavligt "dagar från öster", som anspelar på att begrunda*]
då jag begrundade dina gärningar,
jag njöt av dina händers verk.

⁶ Jag sträcker mina händer mot dig i bön,
min själ (*mitt inre, hela min varelse*) längtar
efter dig som uttorkad jord ...

[Meningen är inte fullständig, det är en "aposiopesis". I stället för att beskriva hur uttorkad jord längtar efter vatten vill psalmisten att läsaren ska skapa en inre bild av torr jord som i glödhet värme desperat törstar efter vatten. Ett exempel på svenska är uttrycket: "vänta bara ..." I stället för att avsluta meningen lämnas rum till läsarens fantasi att lägga till egna ord och då förstärks vad som just sagts.]

Sela. [*Antagligen ett avbrott för instrumentalt mellanspel, en paus för att begrunda vad som just har sjungits.]*

Del 2

⁷ [*Nu i vers 7-12 staplas i snabb följd tolv verb i en desperat vädjan till Gud att: skynda, svara, inte dölja sitt ansikte, låt mig få höra, låt mig veta, befria mig, lär mig, låt din ande leda mig, låt mig få leva, led mig ut ur bekymmer, tysta och förgör mina fiender.]*

Skynda att svara (*se, uppmärksamma*) mig Herre (*Jahve*),

min ande orkar inte mer (*förgås; jag har ingen styrka kvar*).

Dölj inte ditt ansikte för mig,

så att jag blir lik (*liknar*) dem som far (*går*) ner i graven (*gropen*).

⁸ Låt mig få höra om (*förstå, möta, erfara*) din nåd (*barmhärtighet, kärleksfulla omsorg*) på morgonen,

för på dig förtröstar jag.

Låt mig få veta (*se; visa mig*) den väg jag ska gå,

för till dig lyfter jag upp min själ (*mig själv, hela mitt liv, min inre människa*). [Ps 25:1]

[*En ny dag gryr - David längtar efter nådens gryningsljus efter en tid i själens mörka natt, se vers 3.*]

⁹ Befria mig från mina fiender, Herre,
jag flyr till dig för skydd.

¹⁰ Lär mig att göra din vilja,
för du är min Gud.

Må din goda Ande (*din välsignade närvaro*)
leda mig in på jämn mark.

¹¹ För ditt namns skull Herre (*Jahve*), uppliva mig [*ge mig nytt andligt liv, Ps 119:25, 37, 50, 88, 93*],
i din rättfärdighet, led min själ (*mig, mitt liv, mitt inre*)

ut ur nöden (*en smal passage, denna känslomässigt pressade situation*).

12 I din nåd (*barmhärtighet, omsorgsfulla kärlek*) tysta (*hugg av, utplåna*) mina fiender,
och förgör alla dem som plågar min själ (*mitt liv, mitt inre*),
för jag är din tjänare.

144

Psalm 144 - En glad stridsman

[Psalm 144 är den sjunde av åtta psalmer i bok fem som tillskrivs David (Ps 138-145). Psalmisten uttrycker sin förtröstan på Gud och ber om Guds ingripande i en kommande strid. Det finns en förvissning om Guds välsignelse och seger.

Författare: David

Struktur: Vers 1-11 är i första person singular och vers 12-15 första person plural.

1a. Prisa Herren, vers 1b-2

1b. Vad är en människa, vers 3-4

1c. Bön till Gud, vers 5-8, 1d Repris med refräng, vers 9-11

2. Gemensamma ord av förtröstan, vers 12-15]

¹ Till (av) David.

[Den grekiska översättningen Septuaginta har tillägget "mot Goliat".]

Klagan

Välsignad är Herren (*Jahve*) min klippa,
som övade min hand för krig,

och mina fingrar för striden.

[Det hebreiska ordet för krig, "kerav", beskriver ett fientligt möte. Ordet för strid "lacham" är närbesläktat med ordet för bröd "lechem" och kan tolkas både som en närkamp och som en kamp för brödfödan.]

² Min nåd (*omsorgsfulla kärlek*),
och min borg,
mitt höga torn,
och min befriare,
min sköld,
honom, i vilken jag tar skydd,
som kuvar folk under mig.

[Varje rad i denna vers är ett attribut på Gud.]

³ Herre (*Jahve*), vad är en människa,
att du tar notis om honom?
Eller en människoson,
att du tar hänsyn till honom?

⁴ Människan är som ett andetag (*en vindfläkt*),
hennes dagar är som en skugga som drar förbi.

⁵ O, Herre, låt himlarna (*universum*) böja (*kröka*)
sig och kom ned [*här antyds relativitetsteorin, se Ps 18:10*],

rör vid bergen så att det ryker om dem.

⁶ Kasta ut blixtar och skingra dem,
sänd ut dina pilar och bringa dem ur fattningen.

⁷ Sträck ut dina händer från höjden,

rädda mig och befria mig från de många
vattnen [*som är en bild på olika folkslag*]
ut ur främlingarnas hand,
8 vars munnar talar falskhet,
och vars högra hand är en högerhand som
ljuger. [*Se vers 11*]

9 O Gud (*Elohim*), Jag ska sjunga en ny sång till
dig,

på tiosträngad Nevel-lyra [*bärbart
stränginstrument, från ordet för skinn, se även
Ps 33:2*] ska jag lovsjunga dig,

10 som ger frälsning till kungarna,
som räddar David din tjänare från det
smärtsamma svärdet.

11 Rädda mig och befria mig ut ur främlingarnas
hand,

vars munnar talar falskhet,
och vars högra hand är en högerhand som
ljuger. [*Se vers 8*]

Gemensam förtröstan

12 [*Nu växlar formen från jag/mig till vi:*]

Vi, vars söner är som groende plantor som växer
upp i sin ungdom,

vars döttrar är som hörnpelare, utsnidade för
att passa i ett palats.

13 vars förrådsbodar är fyllda, som erbjuder alla
slags varor,

vars fårhjord (*flock av småboskap*) förökar sig
i tusental och tiotusental ute på fälten,

14 vars oxar är välgödda.

Där finns inga sprickor,

ingen som går i fångenskap,
ingen som ropar på torgen.

¹⁵ Rikt välsignat (*saligt, mycket lyckligt*) är ett sådant folk!

Ja, välsignat (*saligt, lyckligt*) är det folk vars Gud är Herren (*Jahve Elohim*)!

145

Psalm 145 – Alef-Bet om lovsång

[Psalm 145 är den sista av åtta psalmer i bok fem som tillskrivs David (Ps 138-145). Ordet prisa används 46 gånger i psalmerna 145-150! Psalm 145 är den enda av alla psalmer som har en titel. Det är också en alfabetisk psalm, där varje vers börjar med en av de tjugotvå hebriska bokstäverna.

Författare: David

Struktur: Alfabetisk – en vers för varje bokstav. Följande psalmer och avsnitt har alfabetiska mönster, se Ps 9-10; 25; 34; 37; 111; 112; 119; 145; Klag 1; 2; 3; 4; 5:19-20; Ords 31:10-31.]

¹ En lovsång av (för) David.

⚡ – Alef

Jag vill upphöja dig min Gud (*Elohim*), du Konung,

och jag vill prisa (*välsigna, böja mig inför, tala väl om*) ditt namn, alltid och för evigt.

[Den första hebreiska bokstaven är: א - Alef. Tecknet föreställer en ox. Bokstaven symboliserar styrka, ledaren, den första och det viktigaste. I denna vers är det orden "jag vill upphöja" som börjar med denna bokstav. Detta förstärker att det första och viktigaste beslutet vi kan göra är att prisa och böja oss inför Gud.]

ב - Bet

² **Varje dag** vill jag prisa (välsigna, böja mig inför, tala väl om) ditt namn, alltid och för evigt.

[Den andra hebreiska bokstaven är: ב - Bet. Tecknet avbildar ett tält eller ett hus. Bokstaven symboliserar den plats man bor på, eller de som är i huset - sin familj. I den här versen är det ordet "varje dag" som börjar med denna bokstav, och förstärker att jag vill leva och bo i dig Gud för alltid.]

ג - Gimel

³ **Stor** är Herren! Han är värdig all lovprisning! Ingen kan mäta hans storhet (*den är ofattbar*).

[Den tredje hebreiska bokstaven är: ג - Gimel. Tecknet avbildar en kamel. Bokstaven symboliserar rikedom och storhet. Ordet "stor" i denna vers börjar med denna bokstav, och förstärker Guds storhet.]

ד - Dalet

⁴ **Släkte** efter **släkte** ska prisa (*tala väl om*) dina gärningar och förkunna din väldiga styrka.

[Den fjärde hebreiska bokstaven är: ך - Dalet. Tecknet avbildar en öppen dörr sedd ovanifrån. Bokstaven representerar att kunna fatta beslut och välja rätt väg. Ordet "släkte" börjar med denna bokstav och förstärker hur Guds ord ska gå från generation till generation.]

ך - He

⁵ Jag vill tala om (begrunda, meditera över) din majestäts **ära**(glans)

och det underbara du gjort (dina underbara verk).

[Den femte hebreiska bokstaven är: ה - He. Tecknet avbildar ett fönster. Det symboliserar att se och ha perspektiv. I denna vers är det ordet "ära" som börjar med denna bokstav, detta belyser hur vi ska fokusera och se på Guds ära, och hur det ger rätt perspektiv i vårt liv.]

ו - Vav

⁶ **Och** människor ska tala om dina fruktansvärda gärningar (som får människor att darra av rädsla),

och jag ska förkunna din storhet (ära).

[Den sjätte hebreiska bokstaven är: ו - Vav. Tecknet avbildar en tältpinne, en krok eller hängare. Bokstaven symboliserar något som håller ihop olika delar. Bokstaven har talvärdet sex. Detta är människans tal och därför symboliserar bokstaven ofta människan och det mänskliga. I denna vers är det ordet "Och" som börjar med denna bokstav. Detta förstärker sambandet med versen innan. Det är alltså viktigt att vi

människor talar öppet om och berättar för andra om vad Gud gör.]

ז - Zajin

⁷ De ska **komma ihåg** (*sprida ryktet om*) din stora överflödande godhet (*ryktet sprids likt en fontän som sprutar ut vatten*),

och de ska sjunga om (*höja gälla jubelrop i triumferande glädje över*) din rättfärdighet.

[Den sjunde hebreiska bokstaven är: ז - Zajin. Tecknet avbildar ett svärd och symboliserar rörelse och iver. Bokstaven används i ordet "komma ihåg" som betonar att Guds ord sprids snabbt.]

נ - Chet

⁸ Herren (*Jahve*) är full av **nåd** (*oförtjänst kärlek*) och barmhärtig (*förlåtande, känner medlidande, oändlig nåd*),

sen till vrede och stor (*överflödande*) i **nåd** (*omsorgsfull kärlek*).

[Den åttonde hebreiska bokstaven är: נ - Chet. Tecknet avbildar ett staket. Bokstaven symboliserar något som binder samman och inhägnar, rent fysiskt som ett staket eller en mur, eller socialt som vänskap och kärlek. I denna vers finns det tre ord som betyder nåd, två av dessa börjar med denna bokstav, vilket belyser hur enorm Guds nåd är. En del av Guds nåd är barmhärtighet vilket syns i ordet "rachamim" som beskriver en nåd som är gränslös, saknar möjlighet att låta sig mätas men också barmhärtighet. Orden

"chen" och "chesed" handlar om olika typer av kärlek, "chen" är nåd och oförtjänt kärlek medan "chesed" är nåd och omsorgsfull kärlek.]

ט - Tet

⁹ Herren (*Jahve*) är **god** mot alla,
och har ömsint nåd (*förbarmar sig över, känner med, har en förälders kärlek*) till allt han skapat.

[Den nionde hebreiska bokstaven är: ט - Tet. Tecknet avbildar ett huvud och en svans och föreställer antingen en orm i en korg, eller en människa som har böjt sig i ödmjukhet. Paradoxalt nog kan bokstaven symbolisera både ont och gott, antingen rebelliskhet eller godhet. I den här versen börjar ordet "god" med denna bokstav, och förstärker versens budskap om Guds godhet.]

י - Jod

¹⁰ Allt du skapat (*alla dina verk*) ska **tacka**(*med öppna händer prisa, hylla och erkänna*) dig, **Herre**(*Jahve*),
och dina heliga (*de som följer dig*) ska **välsigna**(*lovprisa*) dig.

[Den tionde och minsta hebreiska bokstaven är: י - Jod. Tecknet avbildar en arm eller en slutet hand. Eftersom denna bokstav är en punkt så är det början på alla andra bokstäver, och beskriver ofta skapelsen. Handen symboliserar styrka och kraft. I denna vers börjar orden "prisa", "Herre", och "välsigna" med denna bokstav och fångar

både betydelsen att lyfta sina händer i lovprisning till Gud och välsigna honom, men också att Gud har skapat allt.]

כ - Kaf

¹¹ De ska proklamera (*tala och visa på*) ditt rikes **härlighet** (*ära, tyngd, där det råder en mättad fullständig gudsnärvaro*),
och berätta om din makt (*kraft*).

[Den elfte hebreiska bokstaven är: כ - Kaf. Tecknet avbildar en utsträckt hand. Den kan både symbolisera givmildhet, genom att sträcka ut handen för att välsigna, men också för att ta emot. I denna vers börjar ordet "härlighet" med denna bokstav och beskriver hur Guds härlighet, hans närvaro, ges som en fri gåva.]

ל - Lamed

¹² **För** att kungöra **för** människors barn (*för att hela mänskligheten ska lära känna*) hans mäktiga gärningar,
och hans rikes ärofyllda majestät (*ära och härlighet, så alla får ta del av den mättade fullständiga gudsnärvaron som råder i hans rike*).

[Den tolfte hebreiska bokstaven är: ל - Lamed. Den är storleksmässigt den längsta bokstaven i det hebreiska alfabetet. Det gör att den står ut i en text och är väl synlig eftersom det är den enda bokstaven som är så hög så den sticker upp ovanför den tänkta topplinjen längs överkanten

på bokstäverna. Tecknet avbildar en stav eller oxpiska. Den beskriver ofta auktoritet, eller något som motiverar och gör så att något sker. Orden "för" börjar med denna bokstav och binder ihop denna och föregående vers. Det är Guds härlighet, som beskrivs i versen innan, som drar människor till Gud och gör honom känd. På samma sätt som bokstaven Lamed är synlig och står ut i texten, kungörs Guds gärningar för alla människor.]

מ – Mem

¹³ Ditt **kungarike** är ett evigt rike (ett rike för alla tider),

och ditt herradöme består från generation till generation.

[Den trettonde hebreiska bokstaven är: מ – Mem. Bokstaven står för vatten, folk, nationer och språk. Ordet "kungarike" börjar med denna bokstav, och förstärker att Guds rike består från generation till generation.]

נ – Nun [Saknas]

[Den fjortonde hebreiska bokstaven är: נ – Nun. Tecknet avbildar en fisk och kan betyda arvtagare, avkomma eller avfall och symboliserar syndafallet. Den saknas i alla hebreiska handskrifter, men denna återfinns i den grekiska översättningen Septuaginta och i dödahavsrurollarna (Qumran rullarna). Där står det "Gud håller sina löften, kärleksfull i allt han gör". Vissa översättningar har med denna extra vers andra inte. Versen motsäger inte Guds karaktär, och liknar väldigt

mycket vers 17. SKB väljer att inte inkludera denna vers av följande anledningar:

- 1. Versen saknas i alla hebreiska handskrifter.*
- 2. I Qumran rullarna, där den finns med, saknas i stället vers tolv helt. Dessutom är texten "Välsignad är Herren och välsignat är hans namn för evigt och alltid" tillagd i slutet på varje vers.*
- 3. Enligt judisk tradition tog David inte med Nun avsiktligt för att representera Israels avfall från Gud. Han vill påminna om att Gud har makt att helt förgöra och ta bort. Bokstaven "Nun" representerar ofta "de fallna". Bokstaven ingår i det hebreiska ordet "nephalim" som översätts till "jättar" i 1 Mos 6:4. Det var denna synd och avfallet som orsakade att Gud sände syndafloden, se 1 Mos 6:13.*
- 4. Det finns även exempel på andra brutna alfabetiska psalmer som inte har med alla bokstäver, t.ex. Ps 9; 10; 25; 35.*

Det är ett väldigt effektivt sätt att medvetet bryta mönstret i psalmen och helt utesluta bokstaven "Nun". Det totala utplånandet förtydligar konsekvensen att medvetet gå emot Gud.]

נ - Samek

¹⁴ Herren **upprätthåller**(stöder) alla som är på väg att falla,

och reser upp alla som är nedböjda (tyngda av bördor, oroliga).

[Den femtonde hebreiska bokstaven är: נ - Samek. Tecknet avbildar en pelare och symboliserar stöd, support, stabilitet. I den här versen är

det ordet "upprätthåller" som börjar med denna bokstav, och det förstärker att Gud är den som reser upp och stödjer.]

א - Ajin

¹⁵ Allas **ögon** väntar (söker, ser förväntansfullt) efter dig

och du ger dem deras mat i rätt tid.

[Den sextonde hebreiska bokstaven är: א - Ajin. Tecknet avbildar ett öga eller en vattenkälla. Den symboliserar ofta profetisk klarsyn och uppenbarelse. Här är det ordet "ögon" som börjar med denna bokstav.]

פ - Pe

¹⁶ Du **öppnar** din hand

och mättar alla behov hos allt levande.

[Den sjuttonde hebreiska bokstaven är: פ - Pe. Tecknet avbildar en öppen mun med en tunga i. Symboliserar ofta tal och relationer, men också öppning. Här är det ordet "öppnar" som börjar med denna bokstav.]

צ - Tsade

¹⁷ Herren (Jahve) är **rättfärdig** i alla sina vägar (i allt han gör),

och visar nåd (omsorgsfull kärlek, är trogen sina löften) i allt han gör.

[Den artonde hebreiska bokstaven är: צ - Tsade. Tecknet avbildar en fiskkrok. Symboliserar ofta rättfärdighet och här är det just ordet "rättfärdig" som börjar med denna bokstav.]

ק - Qof

18 Herren är **nära** alla som **ropar**(åkallar, höjer sin röst i bön) till honom,
 alla som **ropar**(åkallar, höjer sin röst i bön) till honom i sanning (ärligt, uppriktigt).

[Den nittonde hebreiska bokstaven är: ק - Qof. Tecknet avbildar ett nålsöga eller baksidan på ett huvud. Symboliserar ofta att stå bakom någon och hjälpa. I den här versen är det orden "nära" och "åkallar" som börjar på den bokstaven och förstärker att Gud är nära den som åkallar honom.]

ר - Resh

19 Han **har sin glädje i** att tillfredsställa dem som i vördnadsfull tillbedjan fruktar honom (han ger de som troget följer honom vad de begär).

Han hör deras rop och räddar (frälser, befriar) dem.

[Den tjugonde hebreiska bokstaven är: ר - Resh. Tecknet avbildar framsidan av ett huvud. Här är det orden "har sin glädje i" som börjar på denna bokstav.]

ש - Shin

20 Herren **bevarar** alla som älskar honom, men de ogudaktiga ska han förgöra.

[Den tjugoförsta hebreiska bokstaven är: ש - Shin. Tecknet avbildar en tand, och symboliserar ofta att krossa och att förgöra något, men också att

”tugga” och meditera på Guds ord. Här är det ordet ”bevarar” som börjar på denna bokstav, vilket ger betydelsen av att meditera och tugga på Guds ord.]

Ⲛ – Tav
 21 Min mun ska tala Herrens
 (Jahves)lov(lovprisning).

Låt allt kött (allt som lever)
 alltid prisa hans heliga namn för evigt.

[Den tjuogoandra hebreiska bokstaven är: Ⲛ – Tav. Tecknet föreställer en punkt, en signatur eller ett kors. Som den sista bokstaven är detta en signatur och symboliserar ofta det som avslutar och fulländar. Ordet ”lov”, hebreiska ”tehilla”, börjar med denna bokstav. Det är samma ord som också inleder Psalmen, så hela psalmen ramas in av lovprisning!]

146

Psalm 146 – Herren regerar för evigt!

[Psalm 146 är den första av de fem Hallelujap-salmer som avslutar hela Psaltaren, Psalm 146-150. Psalm 145 slutade med orden ”Min mun ska tala Herrens lov”, se Ps 145:21. Det är precis vad som händer nu. Hela Psaltaren avslutas nu med fem psalmer; psalm 146-150, som alla börjar och slutar med det hebreiska ordet ”Hallelu-Yah”. Den första delen är ”prisa” och ”Yah” är kortformen av Guds namn. Slutet på Psaltaren reflekterar början. Drömmen om att Gud ska regera fullt ut som presenterades i de två första psalmerna, Psalm 1-2, existerar nu till sist. Det kommer

ett rike där Guds lag råder och som består i all evighet.

Författare: Okänd

Struktur:

A Inledande lovprising, vers 1-2

B Ord av visdom, vers 3-4

C Gud som skapare och återlösare, vers 5-8b

B Ord av visdom, vers 8c-9

A Avlutande lovprising, vers 10]

¹ *Halleluja (prisa Herren Jahves namn)!*

Lova Herren (Jahve) min själ.

² *Jag ska prisa Herren (Jahve) hela mitt liv,
jag ska sjunga lovsång till min Gud (Elohim)
om och om igen, så länge som mitt liv varar.*

³ *Förtrösta inte på furstar [politiker och ledare i
samhället, på deras generositet och rikedom],
eller någon annan människoson [någon en-
skild människa], som inte kan befria (frälsa,
rädda).*

⁴ *I samma ögonblick de ger upp andan (när
anden lämnar kroppen),
och de [deras kropp] återvänder till jorden,
då försvinner alla deras planer (tankar, pro-
jekt).*

⁵ *Rikt välsignad (salig, mycket lycklig) är den som
har Jakobs Gud som sin hjälpare
[den som förlitar sig på Guds kraft],*

den som har sitt hopp i Herren, sin Gud.
6 Han som format himlar och jord, havet, och allt som finns i dem,
som alltid är trofast,
7 som ger de förtryckta rätt,
som ger bröd till de hungriga.

Herren befriar de fångna.
8 Herren ger syn till de blinda.
Herren reser upp de nedböjda (*de som har tappat modet*).
Herren älskar de rättfärdiga.
9 Herren beskyddar främlingar,
han lyfter upp (*styrker*) faderlösa och änkor,
men han står emot de ogudaktiga (*omkullkastar deras planer, gör deras väg krokig*).

10 Herren regerar (*är kung*) för evigt, din Gud, o Sion [*tempelberget i Jerusalem*],
från generation till generation.

Halleluja (*prisa Herren Jahves namn*).

147

Psalm 147 – Guds ord upprättar Jerusalem
[Psalm 147 är den andra av de fem Hallelujapsalmer som avslutar hela Psaltaren, Psalm 146-150.]

Författare: Okänd

Struktur:

1. Inbjudan att sjunga lovsång till Gud, vers 1-6

2. *Inbjudan att sjunga och spela till Herrens ära, vers 7-11*

3. *Inbjudan att ära Gud, vers 12-20]*

¹ *Halleluja (prisa Herren Jahves namn)!*

Det är gott (*välsignat*) att lovsjunga vår Gud,
ja det är ljuvligt och passande (*det enda lämpliga*)!

² Herren (*Jahve*) bygger upp Jerusalem igen,
han samlar det skingrade (*deporterade*) Israel.

³ Han helar (*reparerar; lagar, syr ihop*) de brutna (*de som har förkrossade och brutna hjärtan*),
och förbinder deras sår.

⁴ Han bestämmer stjärnornas antal,
han nämner alla vid namn (*ger dem egna namn*).

⁵ Vår Herre (*Adonai, fokus på Guds storhet och makt*) är stor
och har fruktansvärd kraft,
det finns ingen begränsning på hans vishet.

⁶ Herren (*Jahve*) lyfter upp de ödmjuka,
men tvingar ner de ogudaktiga på marken.

⁷ Sjung till Herren med tacksamhet (*sjung tacksånger*),
sjung lovsånger ackompanjerade med harpa (*kithara, hebreiska "kinnor", mindre harpa*) till
vår Gud!

⁸ Som täcker himlen med moln,
som ger regn åt jorden.

Som gör så att gräset växer på bergen,

9 som blir till föda åt djuren,
åt korpens ungar som ropar.

*[Det är Herren som står bakom hela kretsloppet,
från molnen som ger regn, till fågelungen som
får mat.]*

10 Han har inte sin glädje i stridshästens styrka,
han blir inte imponerad av en krigares starka
ben.

11 Herren (*Jahve*) har sin glädje i dem
som i vördnadsfull tillbedjan fruktar honom,
som ivrigt väntar på hans nåd (*omsorgsfulla
kärlek*).

12 Jerusalem, prisa Herren,
Sion, lova din Gud.

13 För han stärker bommarna för dina portar,
han har välsignat dina barn i dig.

14 Han ger fred vid dina gränser,
han mättar dig med bästa vete.

15 Han sänder sitt budskap till jorden,
hans ord rör sig snabbt.

16 Han ger snö som ull;
han sprider ut frosten som aska.

17 Han slungar ner haglet som grus,
vem kan stå framför hans kyla?

18 Han sänder ut sitt ord och det smälter (*töar*).
Han låter sina vindar blåsa och vattnet
strömmar.

19 Han förkunnar sitt ord för Jakob.

Sina förordningar ("inristade bud") och påbud för Israel.

²⁰ Han har inte gjort så med något annat land (hednafolk).

De har inte haft kunskap om hans domar.

Halleluja (prisa Herren Jahves namn)!

148

Psalm 148 - Halleluja, allt skapat prisar Guds namn

[Psalm 148 är den tredje av de fem Hallelujap-salmer som avslutar hela Psaltaren, Psalm 146-150. Som nummer tre är den placerad i mitten, och central i denna grupp och har flera kiastiska mönster. Ordet prisa är första och sista ordet och ramar in hela psalmen. Det används även tio gånger i psalmen, vilket gör att det totala antalet förekomster är tolv.

Det finns kopplingar till skapelseberättelsen genom hela psalmen. En beröringspunkt är talet sju och de sju dagarna i Bibelns första kapitel. Det finns sju "prisa" från himlen i vers 1-4. I den andra delen nämns 23 instanser som ska prisa Gud från jorden. Dessa är uppdelade i 7 och 16. Tillsammans med de sju rösterna från himlen är det totalt 30 röster som prisar Gud från himlen och jorden.

Författare: Okänd

Struktur:

Psalmen är väl strukturerad och berör två domäner: Himlarna i höjden och jorden.:

1. Prisa Gud från himlen, vers 1-6
2. Prisa Gud från jorden, vers 7-13
3. Messias och Israels speciella plats, vers 14.]

¹ Halleluja (prisa Herrens namn)!

[Psalmen inleds och avslutas med uppmaningen att prisa Herren, se vers 14. Den hebreiska frasen "hallelu-jah" translittereras ofta rakt av och har blivit ett välkänt uttryck på alla språk för uppmaningen att prisa Guds namn. Verbet "hallelu" betyder prisa. Ordet "Jah" är den första delen i Guds personliga namn "Jahve", vars innebörd är den evige.]

Prisa Gud från himlarna

[Efter den inledande uppmaningen att prisa Herren, hebreiska "hallelu-jah", följer sju imperativ av hebreiska verbet "hallelu". Det är en uppmaning till allt i himlen att prisa och lova Gud. Himlarna står här i kontrast till jorden i vers 7 som också uppmanas att prisa Gud. I vers 2-4 nämns sju aktörer som alla ska prisa Gud i himlarna. Talet sju står för fulländning, så tillsammans med de sju verben som uppmanar att prisa Gud visar det även numerologiskt på en fulländad lovprisning i himlen.]

Prisa Herren (Jahve) från himlarna,
prisa honom i höjden [ovan jorden].

² Prisa honom alla ni änglar (budbärare),
prisa honom alla ni [himmelska] härar.

³ Prisa honom, sol och måne,
prisa honom, alla strålande stjärnor.

⁴ Prisa honom, ni himlars himlar,
och ni vatten ovan himlarna. [1 Mos 1:7]

[Vers 4 är intressant strukturerad i hur den låter när den talas ut på hebreiska. Här finns sex sch-ljud och nio m-ljud. Dessa två ljud kopplar även ihop versen ljudmässigt med både föregående och nästföljande vers. Ordet för "sol" i vers 3 är hebreiska "shemesh" och det teologiskt viktiga ordet för "namn" är hebreiska "shem" i vers 5. De sex sch-ljuden påminner också om vågornas brusande mot en stenig strand. Förutom allt detta sker en ljudmässig omvändning i mitten mellan de två raderna i vers 4. Det skapar en ljudmässig kiasm som inte bara är vacker att lyssna på, men också kan hjälpa i tolkningen av versen. Vattnen ovan himlarna refererar till 1 Mos 1:7 och skulle också kunna syfta på det hav av kristall som Johannes såg framför tronen, se Upp 4:6; 15:2.]

⁵ Låt dem [alla sju instanser i himlarna som nämnts i vers 2-4] prisa Herrens (Jahves) namn, för han befallde, och de blev skapade.

⁶ Han gav dem deras plats (ordagrant "gjorde så de stod") för alltid och evigt,
han gav dem en förordning ("inristat bud", grundläggande lag), och ingen överträder den.

[Ordet "förordning" härstammar från verbet "att rista in", vilket indikerar en permanent

oföränderlig lag. Utifrån sammanhanget, se vers 2-3, syftar denna förordning här på naturlagar som tyngdlagen och gravitationen. Ordet används dock även om Guds instruktioner för människan, se 2 Mos 18:16, så även Guds moraliska lagar ingår i begreppet.]

Prisa Gud från jorden

⁷ [Vers 7-12 hör ihop till en enhet. I vers 1-4 presenterades 7 himmelska aktörer som prisade Gud från himlen. Nu följer på motsvarande sätt lovprisning från jorden. Totalt nämns 23 enskilda klasser som kan grupperas i 7 kategorier. Uppräknningen sker i snabb takt och ordet "prisa" återkommer inte mellan varje uppräknning som det gjorde för de himmelska instanserna. Uppräknningen börjar med det osynliga och okända och blir mer och mer konkret för att avslutas med skapelsens krona, människan, se Ps 8:6-7.]

Prisa Herren (*Jahve*) från jorden:

[Haven:]

*Ni stora havsdjur (sjömonster)
och alla djup.*

[Direkt efter att den jordiska domänen har presenterats nämns två termer: "tanninim" och "tehomot". Istället för att följa den mer vanliga uppdelningen i tre delar med hav, jord och himmel, ingår haven och djupen i det jordiska. Hebreiska "tanninim" är samma ord som används i skapelsen om de stora havsdjuren, se 1 Mos 1:21.

Ordet används även i samband med Leviatan och har mytologiska undertoner som beskriver det okända och även ondska, se Ps 74:13-14; 104:26; Job 3:8; 39:20-40:25; Upp 12:3. Det andra hebreiska ordet som är översatt "djup", är samma ord som används i 1 Mos 1:2. Det kan syfta på allt skapat i havet, se 1 Mos 1:20.]

⁸ *[Atmosfären:]*

Eld och hagel, snö och rök,

du stormande vind som gör (*uträttar*) hans ord
[befallning].

[I den första raden används de vanliga termerna för hagel och snö. Orden eld och rök kan tolkas på olika sätt. Ser man versen som ett kiastiskt mönster hör hagel och snö ihop, och eld och rök bildar en naturlig grupp som förutom naturlig eld också skulle kunna syfta på vulkanisk aktivitet. Det finns en kontrast mellan eldens hetta och haglets isande kyla och mellan svart rök och den vita snön. Även om orden inte brukar ha den betydelsen så kan man tolka eld som blixtar i ett oväder tillsammans med hagel. Röken syftar då på dimma eller moln. Den andra delen av vers 8 är helt tydlig, och versens budskap som helhet är att dessa naturliga fenomen lyder Guds befallningar. Uppmaningen till jorden att prisa Gud inleds med 7 aktörer, se vers 7-8. Djuren i havet är osynliga, medan eld, vind och stormar är mer konkreta. I vers 9-12 fortsätter nu uppräknningen med 16 helt konkreta aktörer som landskap, vegetation, djur och till sist människan. I de

fyra kommande verserna nämns 4 x 4, totalt 16 instanser. Uppdelningen med 4 substantiv i varje vers förstärker det jordiska. Talet 4 står ofta för världen och allt skapat. Det finns fyra väderstreck. Numerologi med 7 + 4 + 4 + 4 + 4 förstärker psalmens budskap att allt på jorden ska prisa Gud.]

⁹ *[Landskapet:]*
Berg och alla höjder.

[Vegetationen:]
Fruktträd *[som ger föda]* och alla *[vilda]* ced-
erträd *[som användes som byggnadsmaterial]*.

¹⁰ *[Djuren:]*
Vilda djur och alla *[tama]* boskapsdjur,
kräddjur (*reptiler och insekter*) och bevingade
(*flygande*) fåglar.

¹¹ *[Människor i ledande positioner:]*
Jordens kungar och alla folk,
furstar (*ledare*) och alla domare på jorden.

¹² *[Alla människor:]*
Ni unga män och unga kvinnor,
gamla tillsammans med unga.

*[Alla människor oavsett samhällsklass, kön eller
ålder uppmanas att prisa Gud från jorden!]*

¹³ Låt dem *[alla 7 grupper; 23 instanser; på jorden
som nämnts i vers 7-12]* prisa Herrens (*Jahves*)

namn,
för bara hans namn är högt,
hans majestät (*ära*) är över jorden och him-
larna

¹⁴ Han har lyft upp ett horn för sitt folk (*gett dem
makt och framgång*),
[ett skäl till] en lovsång för alla dina trogna
(*fromma, lojala*) följare,
för Israels barn, det folk som står honom nära.

[Hornet på en vild ox är en metafor för militär styrka och seger; se Ps 89:18, 25. Här finns också starka messianska undertoner; se Ps 18:3; Luk 1:69. Totalt nämns 30 instanser som ska prisa Gud och här i avslutningen är finalen Messias som var 30 år då han började sin tjänst, se Luk 3:23; 4 Mos 4:47. Jesus är Messias, orsaken till vår lovprisning!]

Halleluja (*prisa Herrens namn*)!

149

Psalm 149 – Sjung en ny sång till Herren

[Psalm 149 är den fjärde av de fem Hallelujap-
salmer som avslutar hela Psaltaren, Psalm 146-
150. Psalm 149 har kopplingar till Psalm 2.
Psalmen har sju uppmaingar att prisa Gud. Det
finns sex "låt" (vers 2-3 och 5) och ett inledande
imperativ "Sjung till Herren en ny sång!"

Författare: Okänd

Struktur:

1. *Låt hans heliga prisa och glädja sig, vers 1-4*
 2. *Lovsång med ett tveeggat svärd, vers 5-9]*
-

¹ Halleluja (*prisa Herrens namn*)!

Del 1

Sjung till Herren (*Jahve*) en ny sång
och hans lov i de heligas församling.

² Låt Israel fröjdas i sin skapare,
låt Sions barn glädja sig i sin kung.

³ Låt dem prisa hans namn med dans,
låt dem sjunga lovsång till honom med tam-
buriner och harpa (*kithara, hebreiska "kinnor",
mindre harpa*).

⁴ För Herren (*Jahve*) har sin glädje i sitt folk.
Han kröner de ödmjuka med frälsning.

Del 2

⁵ Låt de heliga jubla och triumfera i härlighet,
låt dem sjunga (*höja gälla jubelrop i trium-
ferande glädje*) på sina bäddar.

⁶ Låt Guds fulla lovprisning vara i deras mun
och ett tveeggat svärd i deras hand.

⁷ För att verkställa hämnd över nationerna
och tillrättavisning över folken.

⁸ För att binda kungar i kedjor
och fjättra deras furstar med järn.

⁹ För att fullgöra domen som är skriven över
dem.

Detta är äran för alla hans heliga.

Halleluja (*prisa Herrens namn*)!

150

Psalm 150 – Må allt som har anda prisa Herren
[Psalm 150 är den sista av de fem Hallelujap-
salmer som avslutar hela Psaltaren, Psalm 146-
150.]

Författare: Okänd

Struktur:

- 1. Prisa honom för hans storhet, vers 1-2*
- 2. Prisa honom med instrument, vers 3-5*
- 3. Låt allt som andas prisa honom, vers 6]*

¹ Halleluja (*prisa Herrens namn*)!

Gud är stor – prisa honom

Prisa (välsigna, böj dig inför, tala väl om) Gud (El) i hans helgedom,

prisa (välsigna, böj dig inför, tala väl om) honom i hans starka, mäktiga fäste (himlavalvet).

² *Prisa (välsigna, böj dig inför, tala väl om) honom för hans mäktiga (våldiga) gärningar, prisa honom för hans enorma storhet.*

[Här i vers 1-2 uppmanas vi att prisa Gud i stort och smått, i hans helgedom syftar på templet i Jerusalem, där Gud har valt att ha sin boning mitt ibland oss. Himlavalvet säger oss att Gud finns

inte bara i vår mitt och i vårt hjärta utan i precis hela sin skapelse. Det finns med andra ord ingen omständighet som kan hindra oss från att prisa Gud.]

Prisa med instrument

³ Prisa (välsigna, böj dig inför, tala väl om) honom med ljudet (det explosiva) av shofar (vädurshorn),

prisa honom med [de milda ljuden av stränginstrumenten]

Nevel-lyra (psaltare, bärbart tolvsträngat instrument) och Kinnor-harpa (kithara, mindre bärbar harpa med ljusare toner, vanligtvis tiosträngad).

[Nevel-lyran hade enligt den judiska historikern Josefus 12 strängar. Det hebreiska ordet "nevel" betyder skinn och kan antyda att resonanslådan var av läder eller instrumentets form liknade en skinnsäck. Kinnor-harpan var också bärbar och mindre med 10 strängar. När båda dessa instrument nämns tillsammans blir summan av strängar 22 strängar - lika många som antalet hebreiska bokstäver! För mer om de olika stränginstrumenten, se Ps 33:2.]

⁴ Prisa (välsigna, böj dig inför, tala väl om) honom med tamburiner och dans,

prisa honom med stränginstrument och flöjt.

⁵ Prisa (välsigna, böj dig inför, tala väl om) honom med stora (högljudda) cymbaler,

prisa honom med små (lågmda) cymbaler.

[I vers 3-5 uttrycks motpoler som uppmanas att prisa Herren. Shofarens skarpa, explosiva och starka ljud med en känsla av staccato, i motsats till harpan och lyran som har förhållandevis svaga, milda ljud med en känsla av legato. I vers fyra nämns tamburiner och dans som ger känslan av både starka ljud och vilda, snabba rörelser i motsats till stränginstrument och flöjt som har lugnare både ljud och tempo. I vers 5 nämns först stora, nästan skrällande, cymbaler med en mäktig klang i motsats till små cymbaler som har ett sprött och välbehagligt klingande ljud.]

Finalen – allt ska prisa Gud

⁶ Må allt som har anda (allt liv som andas, lever, har en andedräkt)
prisa (välsigna, böj dig inför, tala väl om)
Herren (Ja).

[Varje strof har nu lett upp till det sista crescendoet i vers 6 som avslutar denna Psalm och hela Psaltaren. Allt som över huvud taget har en möjlighet att ge ljud ifrån sig, eftersom det andas, uppmanas att prisa Gud.]

Halleluja (prisa Herrens namn)!

dclx

**Svenska Kärnbibeln - en expanderad
översättning**
**Swedish: Svenska Kärnbibeln - en expanderad
översättning (New Testament)**

copyright © 2017-2020 Svenska Kärnbibeln

Language: Swedish

Contributor: Svenska Kärnbibeln

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2021-02-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

c5cfac14-0500-50d4-bd1a-4691a8b8b3b6